ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ★ INSTITUTUL DE ISTORIE

INSCRIPȚIILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI

ORAȘUL BUCUREȘTI

VOLUMUL I

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÎNIA

LUCRĂRI APĂRUTE
ÎN COLECȚIA
«BIBLIOTECA ISTORICĂ»:

V. CANARACHE, **Importul amforelor stampilate la Istria,** 1957, 447 p., 10 lei.

D. TUDOR, **Istoria sclavajului în Dacia romană,** 1957, 311 p. + 3 pl., 23 lei.

P. P. PANAITESCU, **Dimitrie Cantemir. Viața și opera,** 1958, 270 p. + 1 pl., 20,50 lei.

S. GOLDENBERG, **Clujul în sec. XVI. Producția și schimbul de mărfuri,** 1958, 452 p., 17,40 lei.

V. MIHORDEA, **Răscoala grănicerilor din 1866,** 1958, 307 p., 19,20 lei.

HENRI H. STAHL, **Contribuții la studiul satelor devălmașe românești,** vol. I, **Confederații de ocol, structuri teritoriale și tehnici agricole,** 1958, 376 p. + 5 pl., 32,50 lei; vol. II, **Structura internă a satelor devălmașe libere,** 1959, 367 p., 22,90 lei, vol. III, **Procesul de aservire feudală a satelor devălmașe,** 1965, 459 p., 24,50 lei.

K. HOREDT, **Contribuții la istoria Transilvaniei în secolele IV – XIII,** 1958, 195 p., 16,90 lei.

EMIL VÎRTOSU, **Titulatura domnilor și asocierea la domnie în Țara Românească și Moldova pînă în secolul al XVI-lea,** 1960, 316 p. + 2 pl., 16 lei.

P. P. PANAITESCU, **Obștea țărănească în Țara Românească și Moldova. Orînduirea feudală,** 1964, 284 p., 12,50 lei.

VALENTIN AL. GEORGESCU, **Preemțiunea în istoria dreptului românesc. Dreptul de protimisis în Țara Românească și Moldova,** 1965, 418 p., 23 lei.

INSCRIPȚIILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI

I

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE

INSCRIPȚIILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI

CU STUDIU INTRODUCTIV, REPERTORIU CRONOLOGIC, NOTE EXPLICATIVE, INDICAȚII BIBLIOGRAFICE ŞI INDICI

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREŞTI, 1965

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE

ORAȘUL BUCUREȘTI

VOLUMUL I
1395—1800

ALEXANDRU ELIAN
(redactor responsabil)
CONSTANTIN BĂLAN
HARALAMBIE CHIRCĂ
OLIMPIA DIACONESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1965

Copertă de: *Untch Ioan*

CUVÎNT ÎNAINTE

Colecţia « Inscripţiile medievale ale României », care — prin acest întîi volum al său — vine să se alăture seriilor iniţiate anterior de Institutul de istorie al Academiei Republicii Populare Române, urmăreşte, ca şi culegerile de izvoare narative sau diplomatice ale istoriei României, să pună la îndemîna cercetătorilor, dar şi a publicului dornic să cunoască mărturiile autentice pe care se întemeiază istoria ţărilor româneşti, un material cît mai complet, editat cu toată rigoarea şi după cerinţele actuale ale ştiinţei istorice, în forma originală, dar şi în traducere, cînd este vorba de texte în limbi străine, şi însoţit de aparatul ştiinţific necesar pentru folosirea sa în cele mai bune condiţii.

Academia Republicii Populare Române promovează, mai mult ca oricînd în trecutul vieţii ştiinţifice a ţării, elaborarea de opere ştiinţifice originale, de interpretare a rezultatelor dobîndite cu mijloacele proprii de investigare ale fiecărei discipline. Interpretarea nu oferă, însă, garanţia maximă de validitate pentru concluziile ei, decît în măsura în care analiza ştiinţifică se exercită asupra unui material riguros controlat în toate etapele de culegere, sistematizare şi elaborare a lui.

In domeniul ştiinţelor sociale îndeobşte şi în acela al istoriei în particular, lucrările de culegere şi publicare riguros ştiinţifică a izvoarelor sînt — astfel — cu aceeaşi grijă urmărite şi încurajate ca şi cele de interpretare. Sub acest raport, ştiinţa istorică din ţara

noastră nu face decît să urmeze învățămintele ilustrei pleiade de cercetători și gînditori, care — în cel de al cincilea deceniu al secolului trecut — au pus bazele istoriografiei române moderne, și în fruntea căreia stau Nicolae Bălcescu, A. T. Laurian și Mihail Kogălniceanu. Ideea însăși a unui Corpus — *vast conceput, care să cuprindă inscripțiile din țară și străinătate referitoare la istoria poporului român — a fost, pentru întîia oară, emisă de Bălcescu. La baza unei asemenea monumentale culegeri trebuiau să stea, în primul rînd, cercetările epigrafice duse pe plan național. Acestea au fost mai întîi întreprinse, cu inevitabile stîngăcii, în epoca regulamentară și reluate, după Unirea Principatelor, de cîțiva specialiști, în frunte cu Alex. Odobescu. Inceputurile se cereau, însă, continuate, cu eforturi sporite, cu o muncă mai sistematică și ținînd seama de progresele care se realizaseră în științele auxiliare ale istoriei. N-au lipsit, desigur, glasuri autorizate care, în cele mai înalte foruri științifice ale țării, să nu fi cerut, stăruitor, întocmirea unui* Corpus *al inscripțiilor medievale românești.*

Astăzi, cu o înțelegere superioară pentru scopurile, cît și pentru exigențele muncii științifice, condițiile obiective pentru împlinirea unui deziderat, atît de des formulat în trecut, sînt realizate.

Munca, în colective de lucru pătrunse de o înaltă conștiință profesională și cu o temeinică pregătire științifică și tehnică, se continuă, atît în cadrul Institutului de istorie din București, cît și pe lîngă secția de Arheologie medievală de la Institutul de istorie și arheologie din Iași, de sub egida Academiei R.P.R. sau în cadrul Institutului de istorie și arheologie din Cluj. Volumului de față îi vor urma — într-un viitor apropiat — culegeri privind inscripțiile Moldovei (orașul Iași), ale Olteniei și ale Transilvaniei.

In acest chip, cunoștințelor pe care le dobîndiserăm din cronici și relații de călătorie, catagrafii și statistici, documente de drept public sau privat — izvoare care au stat în centrul preocupărilor Institutului de istorie — li se adaugă acum datele, de un caracter special, pe care le aduc, de obicei, inscripțiile. Aspecte din cultura materială și spirituală din trecut a poporului ies îmbogățite în lumina pe care o aruncă asupra lor amănuntele, uneori pitorești, întotdeauna, însă, precise, cuprinse în inscripții.

Datorită faptului că primul volum al culegerii e închinat orașului București și că potrivit cu criteriul topografic, care stă la baza sistematizării inscripțiilor culese — toate izvoarele

epigrafice legate de istoria patriei și aflătoare astăzi în Capitala țării, indiferent de proveniența lor, sînt cuprinse în acest volum, conținutul acestuia se dovedește neobișnuit de bogat și divers. Nu numai Bucureștii vechi, dar nenumărate așezăminte și localități din țară, precum și opere de artă feudală românească își dobîndesc un relief special prin sporul de informații adus de inscripțiile publicate. Desigur acestea nu sînt toate inedite; chiar cînd se retipăresc, însă, ele oferă garanția unui text mai cu grijă stabilit, a unor traduceri mai exigente, a unei bibliografii mai complete, decît ceea ce puteau oferi vechile culegeri parțiale de inscripții de care ne foloseam.

Sîntem încredințați că noua culegere se va dovedi un instrument de lucru binevenit și la nivelul sarcinilor care se impun astăzi științei istorice românești și disciplinelor ei ajutătoare.

A. Oțetea

INTRODUCERE

CU VOLUMUL DE FAȚĂ, care cuprinde inscripţiile din oraşul Bucureşti, aparţinînd epocii feudale, pînă în anul 1800, Institutul de istorie al Academiei R.P.R. începe publicarea unui *corpus* al inscripţiilor medievale de pe întreg teritoriul ţării.

Necesitatea unei asemenea culegeri, realizată de abia în anii regimului democrat-popular, a fost demult resimţită şi unul din obiectivele urmărite de introducerea de faţă va fi tocmai să înfăţişeze în ce împrejurări a apărut ideea constituirii şi publicării unui corpus al inscripţiilor medievale, care sînt diferitele forme sub care a fost preconizat şi cauzele care au împiedicat pînă în prezent realizarea unui proiect întrevăzut încă de Nicolae Bălcescu, în 1845, ideie reluată mai tîrziu, în 1861, de «Astra» şi apoi de «Academia Română».

Înainte de a aborda aspectul istoric al problemei, este util să înfăţişăm motivele care impuneau să se dea, fără întîrziere, la lumină o culegere pe cît e cu putinţă mai completă a inscripţiilor din epoca amintită şi măsurile ce trebuiau luate pentru traducerea în fapt a acestui deziderat.

În primul rînd, cercetătorii în domeniul istoriei patriei şi al relaţiilor ei cu popoarele vecine erau lipsiţi de instrumente de lucru în domeniul epigrafiei medievale româneşti chiar dacă inscripţiile mai de seamă, sub raportul importanţei lor ca izvor istoric, au fost în mai multe rînduri publicate. Editarea lor s-a făcut cel mai adesea la întîmplare, în publicaţii uneori obscure şi în orice caz greu de procurat. Cercetătorul descoperă nu o dată, în ediţiile mai vechi, lacune, lecturi nesigure, întregiri arbitrare, datări greşite, înlăturarea textului în limba sa de redactare şi înlocuirea lui cu o traducere aproximativă şi totuşi aceste ediţii trebuiau reţinute. Un prim pas ce trebuia făcut era, dar, descoperirea şi organizarea bibliografică a materialelor epigrafice publicate, ca şi a copiilor sau transcripţiilor mai vechi. Dacă acestea erau de puţin ajutor cînd inscripţiile se aflau încă în fiinţă, în integritatea lor şi — prin indispensabilul control pe teren — li se putea constitui un text sigur, vechile ediţii sau copii deveneau preţioase ori de cîte ori inscripţiile dispăruseră sau se degradaseră şi trebuiau reconstituite. De la inscripţiile publicate trebuia să se treacă la cele rămase, pentru felurite pricini, needitate, uneori nici măcar semnalate. Săpături arheologice, restaurări de monumente, descoperiri întîmplătoare dau mereu la iveală inscripţii ce se cer valorificate. Acestora li se adaugă cele identificate în colecţii particulare mai greu accesibile, cele dobîndite recent, prin achiziţii sau liberalităţi, de către instituţii. Se cerea dar, ca o condiţie prealabilă realizării corpusului

amintit, întreprinderea unei vaste anchete pe scară națională, care să ducă la organizarea unei arhive epigrafice cît mai complete, pe baza căreia să se treacă la lucrările de editare sau reeditare a inscripțiilor. Această anchetă a fost și ea preconizată și — într-o oarecare măsură — realizată, cu mijloacele timpului, de cercetători începînd încă din a patra decadă a secolului al XIX-lea, cum vom avea prilejul să vedem. Pornită în zilele noastre, munca de identificare și culegere a inscripțiilor epocii feudale trebuia, însă, înfăptuită potrivit cu exigențele de metodă și înlesnirile tehnice proprii epocii actuale, iar editarea să se facă în chip corespunzător, fiind însoțită — îndeosebi — de instrumentele auxiliare indispensabile cercetătorilor (indici, repertoriu cronologic, bibliografii etc.). Aceste sarcini, legate de publicarea unui corpus a cărui necesitate apare, socotim, evidentă, au determinat programul de lucru, cu etapele sale de realizare, pentru colectivul însărcinat cu alcătuirea volumului de față.

Înainte de a aborda alte probleme legate de constituirea corpusului și de antecedentele sale, în cadrul preocupărilor de epigrafie medievală în țările române, este indicat să lămurim ce accepție acordăm termenului de *inscripție* și ce valoare au, îndeobște, informațiile culese din inscripțiile feudale românești.

O delimitare a cîmpului îmbrățișat de epigrafia medievală nu e ușoară, dată fiind diversitatea extremă a materialelor *pe* care se scriu și a instrumentelor, substanțelor și procedeelor *cu* care se scriu inscripțiile.

O idee adecvată asupra speciilor epigrafice o căpătăm mai degrabă prin eliminarea a tot ceea ce alcătuiește obiectul altor discipline auxiliare ale istoriei. Astfel *nu* intră în domeniul de cercetare al epigrafiei, în primul rînd, tot ceea ce stă scris pe papirus, pergament, hîrtie și alte materiale care intră în componența condicelor manuscripte, precum și ale așa-ziselor izvoare diplomatice (documente, acte, corespondență etc.), care alcătuiesc domeniul *papirologiei* și al *paleografiei*. Tot astfel epigrafia nu se interesează de tot ceea ce se imprimă, cu ajutorul tiparului, pe orice fel de materiale inclusiv țesăturile; în acest chip inscripțiile imprimate pe *antimise*, fiind socotite tipărituri, nu-și găsesc locul în culegerile epigrafice. În sfîrșit, inscripțiile de pe monede și sigilii alcătuiesc domeniul propriu de cercetări al *numismaticei*, pe de o parte, al *sigilografiei* sau *sfragisticei* pe de alta. Inscripțiile care se găsesc însă pe veriga inelelor, în afara tipului sigilar, sînt luate în considerare de știința epigrafică. Procedînd la aceste excluderi, cîmpul de preocupări al epigrafiei rămîne încă extrem de extins. Pentru a da cîteva exemple, vom socoti astfel ca inscripții tot ceea ce este *scris* prin procedee ca: săpat, desenat, pictat, incizat, brodat sau cusut, pe materiale de o nesfîrșită varietate, mergînd de la: marmură, piatră, cărămidă, tencuială, lemn și orice material de construcție, pînă la sticlă, os, sidef, metal, piele, mușama sau țesături de orice fel.

E ușor de constatat că aplicarea unor asemenea criterii pur materiale în delimitarea obiectului epigrafiei medievale a fost resimțită ca insuficientă de mai mulți cercetători în acest domeniu, care au ținut să ia în considerare și criterii de alt ordin. Într-adevăr, între o inscripție de pe o icoană, un grafit de pe zidul unei clădiri și o însemnare contemporană cu ele de pe filele unui codice manuscris sau ale unei tipărituri, deosebirea nu stă, foarte adesea, nici în conținutul nici în aspectul paleografic al textului, ci numai în materialul și instrumentele alese pentru redarea lui. Punînd accentul pe elementele de conținut și de formă, epigrafiști ca Melchisedec, S. Fl. Marian, N. Iorga — pentru a da numai cîteva nume — au publicat laolaltă atît ceea ce numim îndeobște inscripții, cît și însemnările aflate pe cărțile, manuscrise și imprimate, aparținînd aceluiași monument [1].

[1] Vezi de ex. Melchisedec, *Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 mănăstiri și biserici antice din Moldova*, Buc., 1885; Simeon Fl. Marian, *Inscripțiuni de pe manuscripte și cărți vechi din Bucovina*. Partea I. *Inscripțiunile de pe manuscriptele și cărțile din districtul Cîmpulungului*,

Pe de altă parte, obligaţia de a folosi, în alcătuirea unui *corpus* epigrafic, şi copiile de inscripţii din manuscrise vechi, aşa numitele *apographa*, se izbeşte de dificultăţi, în cazul cînd sîntem consecvenţi în aplicarea criteriilor de ordin material în delimitarea domeniului epigrafic. Am arătat cu alt prilej [1], şi anume pentru domeniul grecesc, cît de uşor pot fi confundate copiile unor inscripţii de pe pietre tombale cu acelea ale unor epigrame funerare, prezentînd un text asemănător celor dintîi sub raport formal, dar fără nici o contingenţă cu epigrafia. Cînd inscripţii metrice şi epigrame se găsesc laolaltă, fără indicaţii de provenienţă, pe paginile aceluiaşi manuscris, discriminarea lor, atunci cînd e posibilă, implică cercetări laborioase. Oricum, aceste cercetări merită să fie întreprinse şi o separare a inscripţiilor propriu-zise de texte literare sau însemnări trebuie realizată, ori de cîte ori este cu putinţă, fără să preţuim mai puţin valoarea de informaţie pe care acestea din urmă o au pentru cercetările istorice.

Rămîne să încercăm să precizăm care este valoarea relativă a inscripţiilor feudale din ţările române ca izvoare istorice. Răspunsul — nici de data aceasta — nu este uşor de dat.

Pe de o parte, în raport cu cîmpul de cercetări şi rezultatele obţinute de epigrafia clasică, aceeaşi ştiinţă epigrafică aplicată domeniului medieval se situează într-o poziţie de netăgăduită inferioritate. Pe cînd cea dintîi lucrează într-un domeniu în care, pentru anumite perioade de timp şi regiuni, obiectul său de cercetare constituie — cu excepţia monedelor — singurele izvoare scrise existente, inscripţiile medievale apar într-o vreme în care abundenţa izvoarelor narative sau diplomatice pune, în general, în umbră informaţiile ce se pot desprinde din inscripţii. Pe cînd, iarăşi, epigrafia clasică descoperă, nu rareori, în inscripţii ceea ce numim instrumente ale vieţii publice ca: legi, edicte, decrete, tratate ş.a., menite să arunce o vie lumină asupra vieţii social-economice şi politice a epocii respective, inscripţiile medievale au, cel mai adesea, un caracter privat şi numai indirect pot sluji la elucidarea anumitor probleme majore ridicate de cunoaşterea trecutului. Şi de data aceasta importanţa şi calitatea informaţiilor care pot fi culese din alte speţe de izvoare contemporane fac să treacă pe un plan secundar valoarea ştirilor căpătate din izvoarele epigrafice.

Un alt aspect pe care-l prezintă inscripţiile medievale româneşti îl constituie caracterul religios al majorităţii lor, rezultantă firească a unor forme de gîndire specific medievale. Acest caracter e determinat, în primul rînd, de funcţia pe care trebuie să o îndeplinească majoritatea inscripţiilor. Dacă e vorba de pisanii, poate cele mai importante dintre inscripţiile feudale româneşti, rostul lor era să arate numele persoanei sau persoanelor care ridicau sau refăceau un lăcaş de cult, împrejurările care provocaseră acţiunea lor şi scopul pentru care o săvîrşeau. Inscripţiile tombale şi cele de pe pomelnice şi cruci de piatră recomandau ajutorului divin pe morţii sau viii ale căror nume le cuprindeau. În sfîrşit, în imensa lor majoritate, inscripţiile de pe obiecte cu funcţii liturgice, care — pentru valoarea lor artistică — împodobesc secţiile de artă feudală ale muzeelor noastre, îndeplinesc aceeaşi funcţiune. Dar chiar cînd funcţia inscripţiei era să consemneze o împrejurare fără o legătură vizibilă cu viaţa religioasă — cum ar fi amintirea unei biruinţe militare, fixarea unui hotar sau construirea unui pod — inscripţia propriu-zisă este încadrată de formule religioase şi textul este, cel mai adesea, săpat pe o cruce de piatră [2]. Ca să nu mai vorbim de nenumăratele săbii brîncoveneşti risipite în

---

Suceava, 1900. Din publicaţiile lui N. Iorga ne mărginim să cităm: *Inscripţii din bisericile României*, vol. I—II, Buc., 1905—1908; *Documente. Inscripţii*, în «Rev. ist.», an XV (1929), p. 265—274; *Inscripţii*, *ibid.*, an XVIII (1932), p. 268—276 şi *Inscripţii*, în «Bul. Com. mon. ist.», an IX (1930), p. 141—146.

[1] Vezi Alex. Elian, *Epigrame funerare greceşti în epoca fanariotă*, în *Studii şi materiale de istorie medie*, vol. I (1956), p. 333—341.

[2] Vezi, de pildă, pentru inscripţia care aminteşte de biruinţa lui Mihai Racoviţă asupra « cătanelor » austriace în 1716 şi este săpată pe crucea zisă a lui Ferenţ de lîngă Iaşi, bibliografia la D. Russo, *Cronica Moldovei de N. Chiparissa (1716—1717)*, în « Revista istorică română », an. III (1933), p. 140,

muzee de peste hotare şi care au înscrise pe lamă versuri metrice în limba greacă, cu aluzii religioase [1].

Explicaţia acestei prevalenţe a formulelor religioase, întrebuinţate chiar în împrejurări în care ne-am fi aşteptat mai puţin să apară, trebuie căutată în legăturile consolidate în veacul de mijloc între creştinism şi societatea feudală. Referindu-se la procesul transformării religiei creştine în religie de stat, F. Engels arată că, « în evul mediu, pe măsură ce s-a dezvoltat feudalismul, creştinismul a devenit religia corespunzătoare acestuia, cu o ierarhie feudală corespunzătoare ». [2] Pentru Bizanţ, îndeosebi, şi ţările aparţinînd cercului de civilizaţie bizantin, formele luate de sprijinul mutual pe care statul şi biserica şi l-au acordat în epoca feudală constituie unul din aspectele adînc semnificative ale vieţii publice, cu repercusiuni fireşti în cele mai variate domenii ale culturii.

Pisaniile, inscripţiile funerare, inscripţiile votive, proveneau în cea mai mare parte a lor de la reprezentanţi tipici ai clasei feudale, în frunte, cel mai adesea, cu voievodul ţării şi cu membri ai familiei domnitoare. Era, deci, firesc ca liberalităţile lor, pe de o parte, să se îndrepte spre aşezăminte bisericeşti şi ca forma gîndirii lor, pe de altă parte, chiar în împrejurări care n-ar părea legate de biserică, să împrumute expresii pătrunse de spiritul religios, într-o perioadă în care teologia constituia punctul de plecare al oricărei speculaţii.

Numărul covîrşitor de inscripţii purtînd acest caracter se mai explică, în parte, şi prin alt factor. Construcţiile sau obiectele cu caracter laic care au putut să poarte inscripţii fără elemente religioase s-au bucurat, în general, de mult mai puţină solicitudine decît construcţiile cu caracter religios sau obiectele destinate cultului şi au suferit distrugeri sau degradări care le-au împiedicat să ajungă pînă în zilele noastre cu inscripţiile respective, care ne-ar fi putut rezerva surprize. Printr-o întîmplare doar pisania de la Mogoşoaia de pildă, de un caracter pur laic, ne-a parvenit [3], alături de alte cîteva — foarte puţine — de acelaşi fel. Majoritatea curţilor domneşti şi a construcţiilor civile sau militare din epoca feudală au avut mult mai mult de suferit decît bisericile sau mănăstirile întreţinute sau refăcute în cursul veacurilor prin munificenţa reprezentanţilor clasei feudale. Pentru desconsiderarea pe care au cunoscut-o curţile domneşti căzute în paragină, avem mărturii de la Vasile Lupu, în Moldova, pînă la Ioan Caragea, în Muntenia [4]. E de la sine înţeles de ce atenţie se puteau bucura alte construcţii civile ruinate în cursul vremurilor. Să adăugăm şi faptul că multe asemenea clădiri nu purtaseră, de la început, pisanii şi deci chiar, în cazurile rare cînd monumentele ni s-au conservat, nu pot aduce nici un aport anchetelor noastre epigrafice [5].

---

n. 1. Pentru o cruce cu o inscripţie din 1742, care aminteşte de fixarea unui hotar, vezi V. Drăghiceanu, *O piatră de hotar a vechilor Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. IV (1911), p. 107. Cu privire la « puntea lui Socol » de pe Dîmboviţa, ridicată de clucerul Socol din Cornăţeni, în 1647, vezi inscripţia de pe crucea ridicată cu prilejul construirii podului, la V. D(răghiceanu), *Comunicări*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. III (1910), p. 144.

[1] Despre săbiile lui Constantin-Vodă Brîncoveanu s-a scris relativ mult. Pentru textul inscripţiilor, însă, care se repetă, ne mulţumim să trimitem la articolul lui C. Marinescu, *Trei săbii ale lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. XIX (1926), p. 94—99.

[2] K. Marx şi F. Engels, *Opere alese în două volume*, vol. II, ed. a II-a, Buc., E.S.P.L.P., 1955, p. 432.

[3] Vezi V. Drăghiceanu, *Curţile domneşti brîncoveneşti. II. Mogoşoaia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. II (1909), p. 155.

[4] Vezi Al. Lapedatu, *Noi monumente istorice*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. I (1908), p. 48, unde se publică cartea lui Vasile Lupu din 1635 către Racoviţă logofătul prin care se ridică împotriva devastării curţilor domneşti ale lui Ştefan cel Mare de la Vaslui, pentru a folosi piatra la clădirea unei mănăstiri. « Ca acest lucru — scrie voievodul — nu să cade să facem că nu iaste cu cinste, ce de aiurea să cauţ unde să afla ». Pentru hărăzirea ruinelor curţii domneşti din Tîrgovişte, în 1813, vel vornicului Isaac Ralet, vezi A. Lapedatu, *Ştiri mai vechi despre ruinele curţii domneşti din Tîrgovişte*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. VIII (1915), p. 91.

[5] Vezi remarca lu N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, Buc., 1961, p. 158, după care monumentele civile sînt în general lipsite de inscripţii şi doar patru asemenea monumente din Bucureşti au pisanii. Numărul e cu totul neînsemnat pe lîngă numărul considerabil de inscripţii cu caracter bisericesc.

O dată stabilite şi explicate principalele trăsături — sub raport ideologic — pe care le înfăţişează, îndeobşte, textele inscripţiilor din ţările române în epoca feudală, rămîne să ne întrebăm care este în asemenea condiţii valoarea lor de izvor istoric.

Aceasta rămîne întreagă, în limitele relativ restrînse în care se situează informaţiile pe care le putem dobîndi în domeniul epigrafic medieval. Dacă, prin natura lor, inscripţiile epocii feudale nu ne pot procura date comparabile în importanţă cu cele pe care ni le înlesnesc izvoarele narative şi cele cu caracter diplomatic, în schimb precizia amănuntelor pe care ni le furnizează e mai mare. Cu rare excepţii, asupra cărora vom reveni şi în care datele eronate nu se pare că ar proveni din intenţii de înşelăciune, inscripţiile ne pun la îndemînă informaţii în genere mai sigure decît ale altor izvoare contemporane, atît sub raport cronologic, cît şi sub acela al materialului de fapte şi detalii pe care ni-l înfăţişează. În forma lor adesea stereotipă, cu înşirări sarbede de nume şi date, inscripţiile sînt redactate mai puţin *ad probandum* decît cutare cronici reprezentînd interesele unei partide boiereşti sau decît cutare act construit pe relatări suspecte sau pe argumentări discutabile. Amănunte inexacte s-au strecurat, desigur, în pisanii, care folosesc elemente ale tradiţiei orale sau împrumută din pomelnice şi hrisoave nume şi date pe care critica istorică le va dovedi mai tîrziu false. Totuşi, în măsura în care majoritatea inscripţiilor relatează fapte contemporane, în materialitatea lor strictă şi limitată şi nu sînt destinate să fie produse în faţa unor instanţe sau să aducă beneficii de orice fel autorilor lor, veracitatea ştirilor pe care le cuprind nu poate fi, în genere, pusă la îndoială.

Inscripţiile epocii feudale sînt, astfel, un izvor preţios de informaţii în domeniul arheologiei şi artei medievale româneşti, prin datele care ni le furnizează asupra constructorilor, meşterilor, decoratorilor şi a celor mai felurite speţe de lucrători în domeniile atît de variate ale « artelor minore ». Prin amănunte asupra condiţiilor în care s-au ridicat monumente şi construcţii cu caracter civil, militar şi, mai ales, religios, ele constituie o sursă de neînlocuit pentru istoria locală, a oraşelor, tîrgurilor şi a unui număr de sate, în epoca amintită. Bogăţia de nume cuprinse în pomelnice, inscripţii funerare şi votive, pisanii şi grafite reprezintă un material valoros pentru cercetări antropo- şi toponomastice. Pentru pricini mai sus-înfăţişate, e firesc ca inscripţiile să aducă lămuriri privind mai cu seamă pe membri ai clasei feudale, cu legăturile lor de familie, cu proprietăţile pe care le-au stăpînit şi funcţiile pe care le-au ocupat. Totuşi, cu trecerea vremii, reprezentanţi ai unor pături orăşeneşti în ascensiune apar între ctitorii şi binefăcătorii aşezămintelor pioase şi, pentru anume regiuni, se întîmpină şi nume de ţărani în pomelnice, dar şi în pisanii sau inscripţii votive. În sfîrşit, evenimente de interes politic şi militar îşi găsesc şi ele ecoul în inscripţiile epocii feudale şi ajunge să amintim pietrele de mormînt ale lui Radu de la Afumaţi, de la Argeş, sau Stroe Buzescu, de la Stăneşti, pisania de la Războeni, grafitele de la Hîrlău, aşa zisa cronică murală de la mînăstirea Bucovăţ sau, dintre inscripţiile mai de curînd studiate, cea de la Turnu, din vremea lui Mircea cel Bătrîn.

Pentru o epocă mai veche, cînd izvoarele istorice de altă natură sînt mai rare sau, uneori, inexistente, informaţiile culese din inscripţii, cu tot caracterul lor limitat, sînt de o importanţă covîrşitoare. Grafitul din Biserica Domnească din Curtea de Argeş, care ne dă data morţii lui Basarab (1352), piatra de mormînt a lui Nicolae Alexandru voievod, care poartă anul morţii sale (1364), sînt, astfel, socotite ca izvoare de seamă pentru istoria patriei în epoca feudală.

Ajutorul multilateral pe care inscripţiile îl acordă cercetărilor de istorie a patriei în această perioadă justifică — credem — pe deplin iniţierea publicării unui corpus al lor în condiţiile mai sus-arătate. Pentru că paginile de faţă servesc şi de introducere la întreaga culegere de

inscripţii medievale din Ţara Românească şi Moldova am socotit util să arătăm momentele mai de seamă, pe care le-au cunoscut preocupările de epigrafie medievală în România, pînă la începutul secolului al XX-lea. Vom înfăţişa, dar, pe scurt cum se manifestă aceste preocupări în secolele XVII—XVIII, rămînînd ca, pentru secolul al XIX-lea şi începutul celui următor, să ne oprim numai asupra a două aspecte majore în cadrul acestor preocupări şi anume: promovarea ideii de anchetă epigrafică pe scară naţională şi lupta pentru alcătuirea unui corpus al inscripţiilor, care-şi găseşte un început de realizare abia cu volumul de faţă.

* * *

Una din trăsăturile mai izbitoare ale istoriografiei din Ţara Românească şi din Moldova, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea şi la începutul celui următor, este înclinarea spre erudiţie, care se manifestă în formele sale cele mai ample şi mai variate în opera istorică a lui Dimitrie Cantemir, dar este prezentă şi în lucrările celor doi Costini — Miron şi Niculae — şi încă, mai cu deosebire, în *Istoria Ţării Româneşti* a stolnicului Constantin Cantacuzino. Dacă, însă, cele mai felurite izvoare narative ale antichităţii şi veacului de mijloc, precum şi opere ale istoriografiei moderne, de limbă latină, se află citate la tot pasul, mai ales în scrierile stolnicului Cantacuzino şi ale lui Cantemir, consacrate desluşirii originii poporului român, interesul cronicarilor şi istoricilor noştri din această vreme pentru tot ceea ce le puteau oferi descoperirile arheologice şi monetare sau lectura inscripţiilor este încă restrîns. Pentru a ne mărgini la acestea din urmă, e cert că numai întîmplător — şi încă exclusiv pentru istoria veche a patriei — atenţia învăţaţilor din Principate se îndreaptă către ştirile cu caracter epigrafic. Astfel, Miron Costin, în scrierea sa *De neamul moldovenilor din ce ţară au ieşit strămoşii lor*, pomeneşte de o « piatră mare » adusă la Galaţi din ruinele cetăţii Gherghina, pe care « mai mult nu s-au putut înţelege, făr de atîta latineşte: *Severus imperator romanorum*, iar româneşte: Sever a Rîmului împărat »[1]. Nicolae Costin, în *Letopiseţul Ţării Moldovei*, reproduce informaţia de mai sus, fără vreun adaos[2]. Cu alt prilej, însă, ne aminteşte de « piatra de marmură » adusă la Iaşi, de la Galaţi, pe vremea lui Constantin Duca Vodă (1693—1695), cu « slove săpate latineşte », a căror traducere românească e dată de cronicar[3]. În *Descrierea Moldovei* Dimitrie Cantemir reproduce — cu erori — forma epigrafică a inscripţiei de la Gherghina, citită de Nicolae Costin[4], iar în *Hronicul* său, redactat cîţiva ani mai tîrziu, Cantemir ne informează că, trecînd prin Galaţi, a încercat în cîteva rînduri să dea de urma pietrei cu numele împăratului Sever, fără să izbutească[5]. El se opreşte, însă, asupra a « două pietri carile în Dachiia noastră s-au aflat ». Una se descoperise — afirmă Cantemir — la leat 7211 (1702/1703), la Galaţi. Este vorba de aceeaşi inscripţie pe care ne-o semnalase şi în *Descrierea Moldovei* şi căreia acum îi reproduce textul latin cu traducerea românească. Cealaltă, amintită în opera istoricului său preferat, Bonfini, fusese descoperită « în vremile sale — adică ale istoricului italian — în Transilvania » şi Cantemir îi dă, deopotrivă, transcrierea, după Bonfini, şi tălmăcirea românească[6].

Cît priveşte pe stolnicul Cantacuzino, acesta redă şi el textul unei inscripţii latine, aflată în Transilvania şi pe care o socotea că « au fost la capul podului » lui Traian de la

[1] M. Costin, *Opere*, ed. P. P. Panaitescu, Buc., 1958, p. 267. Cronicarul moldovean aminteşte — e drept — inscripţiile slave citite de el pe turnul şi poarta cetăţii Suceava (vezi *ibidem*, p. 265), dar nu ne dă textul lor.

[2] N. Costin, *Letopiseţul Ţării Moldovei de la zidirea lumii pînă la 1601*, ed. Ioan St. Petre, Buc., 1942, p. 137.

[3] *Ibidem*, p. 134.

[4] Vezi D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*, tradusă de Gh. Adamescu, Buc., <f.a.>, p. 14. În n. 4 se dă, după indicaţiile lui I. Andrieşescu, transcripţia corectă a inscripţiei aşa cum se află în *Corpus inscriptionum latinarum*, III, 777.

[5] D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, ed. Gr. Tocilescu, Buc., 1901, p. 162.

[6] *Ibidem*, p. 161. Pentru inscripţiile găsite la Gherghina (castrul roman de la Barboşi) vezi

Drubeta[1]; o altă piatră, care se găsea la Cluj, « deasupra unei porţi », prezintă un text de asemenea latin, cuprinzînd numele lui Traian. Stolnicul îl reproduce după *Atlas novus* (1638) al olandezului Ioan Blaeu[2].

Dacă aceste inscripţii reţineau atenţia învăţaţilor noştri, la sfîrşitul celui de-al şaptesprezecilea veac şi la începutul celui următor, faptul se datora epocii din care proveneau şi numelor răsunătoare pe care le evocau unor cercetători zeloşi ai trecutului îndepărtat al patriei lor. Pentru vremuri mai apropiate, nici unul nu se gîndea să recurgă la ajutorul pe care puteau să-l dea inscripţiile epocii feudale, completînd sau modificînd datele cuprinse în izvoarele narative sau transmise prin tradiţii orale. Primele preocupări în domeniul epigrafiei medievale, în Ţara Românească şi Moldova, nu le vom găsi dar la marii cronicari ai veacurilor al XVII-lea şi al XVIII-lea. Ele apar în împrejurări oarecum neaşteptate, care merită să fie pe scurt amintite.

Unor călători străini, în Moldova, şi anume în prima jumătate a sec. al XVII-lea le datorăm — din cîte cunoaştem — primele transcrieri de inscripţii medievale. În 1643, misionarul Bartholommeo Bassetti, vizitînd bisericile romano-catolice din « provincia » Moldovei, se opreşte, la Baia, în faţa inscripţiei, din 1410, a ctitoriei lui Alexandru cel Bun pe care o va reda în relaţia sa de călătorie[3]. Trei ani mai tîrziu, în cercetarea pe care o face bisericilor catolice din Moldova, în calitatea sa de vicar apostolic pentru această provincie eclesiastică, arhiepiscopul de Marcianopolis, Marco Bandini, ne-a lăsat — în cuprinsul largei şi preţioasei sale relaţii — şi transcrierea aceleeaşi inscripţii a bisericii din Baia[4], la care se mai adaugă şi alte inscripţii din Baia, Suceava şi Cotnari, aceasta din urmă aparţinînd secolului al XVII-lea[5].

Fără să ne reproducă textul unei inscripţii, cum făcuse Bandini, călătorul sirian Paul de Alep găseşte prilejul să ne încredinţeze că putea utiliza un text grecesc scris sau săpat pe o vestită icoană de provenienţă bizantină adusă de Neagoe Basarab pentru biserica mănăstirii sale de la Argeş. Însoţind, în calitatea sa de arhidiacon, pe patriarhul arab al Antiohiei, Macarie, în călătoria întreprinsă de acesta în Ţara Românească şi Moldova în a şasea decadă a secolului al XVII-lea, Paul de Alep cercetează şi Argeşul, unde, în biserica amintită, găseşte vestita icoană, zisă « junghiată », — o icoană bizantină portativă, în mozaic, care aparţinuse, se pare, bisericii Pammakaristos din Constantinopol. Peripeţiile legendare prin care trecuse icoana sînt rezumate de Paul de Alep după relatarea « descrisă pe marginile icoanei »[6], lucru care-l făcuse foarte probabil în 1517, în acelaşi loc, Gavriil Protul, fără însă să arate, ca arhidiaconul Paul, de unde-şi luase ştirile, adică din inscripţia marginală, în limba greacă, a icoanei[7].

---

comunicarea lui Vasile Pârvan, *Castrul de la Poiana şi drumul roman prin Moldova de jos*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 106—108, unde se dau şi mărturiile cronicarilor sus-amintiţi, punîndu-se, însă, pe seama lui Miron Costin, lectura pe care o datorăm fiului său Nicolae.

[1] Stolnicul Constantin Cantacuzino, *Istoria Ţării Româneşti*, Craiova, <f.a.>, p. 19.

[2] *Ibidem*, p. 28.

[3] Vezi G. Călinescu, *Altre notizie sui missionari cattolici nei paesi romeni*, în « Diplomatarium italicum », an. II (1930), p. 347.

[4] V. A. Urechiă, *Codex Bandinus. Memorii asupra scrierii lui Bandinus de la 1646, urmat de text, însoţit de acte şi documente*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XVI (1893—1894), p. 244.

[5] *Ibidem*, p. 245, 247 şi 253. Pentru vizitele misionarilor catolici italieni în Moldova în secolele XVI—XVIII, datorită cărora posedăm preţioase date de caracter statistic asupra unui mare număr de localităţi moldovene şi care au provocat şi interesul asupra inscripţiilor păstrate în anumite biserici, vezi N. Iorga, Introducere la *Studii şi documente*, vol. I—II, Buc., 1901, p. XXXIX—XLV şi mai ales — pentru sec. XVII — studiile lui G. Călinescu, *Alcuni missionari cattolici italiani nella Moldavia nei secoli XVII e XVIII*, în « Diplomatarium italicum », an. I (1925), p. 1—92 şi, de acelaşi, *Altre notizie sui missionari cattolici nei paesi romeni*, *ibidem*, an. II (1930), p. 305—326.

[6] Vezi *Călătoriile patriarhului Macarie de Antiohia în ţările române, 1653—1658*, Buc., 1900, p. 145.

[7] Vezi Tit Simedrea, *Viaţa şi traiul sfîntului Nifon patriarhul Constantinopolului. Introducere*

Luarea în considerare de către călători străini a unor inscripţii din Moldova şi Ţara Românească şi reproducerea sau rezumarea lor nu trebuie să pună în umbră amănuntul că — în aceeaşi primă jumătate a veacului al XVII-lea — în cercurile, de data aceasta româneşti, ale mănăstirii Cîmpulung, călugării cărturari descopereau, în urma lucrărilor de restaurare a lăcaşului de către Matei Basarab (1635), poate vechea pisanie a mănăstirii Cîmpulung, dar în orice caz piatra de mormînt a lui Nicolae-Alexandru voievod, din 1364, şi că aceste descoperiri vor avea interesante consecinţe asupra cărora trebuie să ne oprim.

Biserica domnească de mir din Cîmpulung, zidită în cursul veacului al XIV-lea, se prăbuşise în urma unui cutremur, în 1628, sub domnia lui Alexandru Iliaş. Matei Basarab, restaurînd-o în 1635—1636 şi preschimbînd-o în mănăstire, îi pune o pisanie nouă care, poate mai mult ca oricare alta din epoca feudală, a înrîurit evoluţia legendei despre aşa-zisul « descălecat » al Ţării Româneşti şi — mai tîrziu, în sec. al XVIII-lea — a influenţat şi istoriografia, în vremea cînd aceasta voia să dea o bază critică, sprijinită pe documente şi inscripţii, prezentării originilor principatului. Cele două elemente din pisania lui Matei voievod care au cunoscut acest îndelungat răsunet sînt reproducerea şi popularizarea unei creaţii onomastice recente, aceea a numelui hibrid Radu-Negru, şi producerea datei 1215, ca an de fundare a vechii biserici restaurate. Numele de Radu-Negru voievod s-a alcătuit probabil din fuziunea dintre numele lui Negru vodă, prezent în tradiţia orală şi consemnat în scris în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, şi acela al lui Radu I Basarab (1372—1384), ctitorul Tismanei, figură devenită legendară şi căreia i se atribuiau numeroase alte ctitorii[1]. Cît priveşte data, aceasta a rezultat dintr-o defectuoasă lectură a unei date, aflătoare fie în mai vechi hrisoave, fie, poate, într-o pisanie a bisericii dărîmate. Cercetătorii problemelor ridicate de tradiţiile privitoare la originile principatului Ţării Româneşti socotesc că sîntem în prezenţa unor lecturi greşite de date din documente şi inscripţii[2], într-o epocă în care se constituia şi cronica anonimă a ţării, care dădea — cum se ştie — ca an al « descălecării » 1290, dată la fel de neîntemeiată ca şi aceea a pisaniei de la Cîmpulung[3]. Interesul acestor discuţii pentru problema pe care o urmărim stă în faptul că monahii cărturari care au furnizat lui Socol din Cornă-

---

şi text, Buc., 1937 (Extras din « Bis. ort. rom. », an. LV (1937), nr. 5—6, p. 26). Cf. idem, *Icoana junghiată de la Argeş. Glosă pe marginea vieţii sf. Nifon* (Extras din *Omagiu... Nicolae Bălan)*, Sibiu, 1940, p. 9.

[1] Bibliografia privitoare la Negru-vodă e considerabilă. Cea dintîi discuţie cu caracter ştiinţific asupra pisaniei de la Cîmpulung ne-o dă B. P. Hasdeu, *Istoria critică a românilor*, vol. I, ed. a II-a, Buc., 1875, p. 133—135. Pentru ceea ce rămîne încă valabil în bibliografia mai nouă, vezi şi excursul lui A. Sacerdoţeanu, în ediţia sa: D. Onciul, *Opere complete*, vol. I, Buc., 1946, p. 377—380.

[2] Explicaţia prin erori paleografice (sau epigrafice) a fost întîi propusă de D. Onciul; vezi studiul său *Radul Negru şi originile Principatului Ţării Româneşti*, publicat în 1891—1892 şi retipărit în *ed. cit.*, p. 88—174; vezi p. 126—129. Vezi, de acelaşi, şi *Originile principatelor române*, în ed. cit., p. 269 (nota) . Onciul socotea că data de 6723 [1215] reiese dintr-o greşită lectură pentru 6893 [1385], cînd biserica din Cîmpulung s-ar fi ridicat de Radu I. Fără să îmbrăţişeze această ipoteză asupra ctitorului, N. Iorga, *Inscripţii din bisericile României*, fasc, I. Buc., 1905, p. 131, ajunge pe căi proprii la aceeaşi explicaţie — prin erori paleografice — ca şi Onciul, tăgăduind, însă, că pisania vechii biserici s-ar mai fi păstrat la restaurarea din 1635. Cercetători mai noi, îmbrăţişînd aceeaşi explicaţie, socot, totuşi, că data greşit citită era 6823, astfel că anul clădirii bisericii ar fi fost 1315 în loc de 6723—1215 cum s-a citit. Vezi, astfel, Al. Lapedatu, *Cum s-a alcătuit tradiţia naţională despre originile Ţării Româneşti*, în « Anuarul Inst. de ist. naţ. », Cluj, an. II (1923), p. 293 şi V. Drăghiceanu, *Curtea domnească din Argeş. Note istorice şi arheologice*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. X—XVI (1917—1923), p. 22. Data de 1315 s-ar împăca — arată Drăghiceanu — şi cu tradiţia consemnată de Luccari, *Copioso ristretto degli annali di Rausa*, Veneţia, 1605, p. 48, după care « Negro Voevoda » ar fi fost în Valahia în 1310.

[3] Cf. şi Al. A. Vasilescu, *Data 1290 a descălecatului Ţării Româneşti*, în « Convorbiri literare », an. LV (1923), p. 498—510; folosirea inscripţiilor de către cronicari, în sec. al XVII-lea e subliniată la p. 53. Argumentarea lui Vasilescu înseamnă, de fapt, o reluare a ipotezei « erorilor paleografice » a lui Onciul.

ţeni, ispravnicul lui Matei voievod, la rezidirea bisericii, o dată din istoria veche a ţării, au determinat-o prin interpretări stîngace de ordin paleografic sau epigrafic şi nu au luat-o din izvoare narative sau tradiţii orale.

Cît priveşte mormîntul lui Nicolae Alexandru voievod, scos şi el la iveală, probabil, cu prilejul aceloraşi lucrări, data morţii voievodului este corect citită şi va apare ulterior într-un număr de hrisoave din secolul al XVII-lea emise în favoarea mănăstirii, iar numele voievodului va intra în pomelnicul aşezămîntului. Şi de data aceasta, lectura unei inscripţii îşi are interesante urmări de ordin practic, dar şi de ordin speculativ, ajutînd la o întemeiere mai corectă a şirului voievozilor munteni în secolul al XIV-lea [1].

Un pas mai departe se săvîrşeşte atunci cînd pisaniile sînt nu numai citite, pentru a li se utiliza anume elemente, dar sînt şi copiate în întregimea lor şi anume nu de cititori străini, ci de localnici.

Astfel cele două pisanii, neobişnuit de cuprinzătoare şi de un caracter vădit literar, ale mănăstirii Argeşului sînt copiate în traducerea lor românească în ultimul pătrar al veacului al XVII-lea, în legătură cu *Viaţa lui Nifon* şi cu *Învăţăturile* lui Neagoe Vodă Basarab, care încep să circule în manuscrise, în traducerea lor românească [2].

În sfîrşit, o ultimă dată de reţinut, de la sfîrşitul aceluiaşi veac, pentru interesul faţă de inscripţii, ne-o dă lectura, de către mitropolitul Moldovei Dosoftei, în anii exilului său în Polonia, a inscripţiei greceşti de pe epitaful lui Alexandru cel Bun, în care apare — singurul izvor cunoscut pînă în prezent — numele mitropolitului Macarie, din anii 1428/1429 cu interesanta titulatură de mitropolit Μολδοβλαχίας καὶ Παραθαλασσίας [3]. Mitropolitul Dosoftei care şi-a manifestat cel dintîi — şi în cîteva rînduri — interesul pentru hrisovul lui Roman,

---

[1] Prima menţiune în documente a lui Nicolae Alexandru voievod ca fiind înmormîntat în m-rea Cîmpulung se află în hrisovul lui Gavriil Movilă pentru satul Bădeştii, din 13 noiembrie 1618, publicat de St. Nicolaescu în studiul său *Radu Negru şi urmaşii săi*, din « România nouă », an. I (1907—1908), p. 460—463 şi reeditat în *Documente privind istoria României*, B., XVII, vol. III, Buc., 1951, p. 264—268, nr. 236. — După cîte ştim, în acest hrisov apare pentru întîia dată numele de Negru Radu voievod. Documentul însă, pierdut între timp şi păstrat numai în copia din Condica mai nouă a m-rii Cîmpulung, nu putea contribui la popularizarea numelui, care se datoreşte — cum am văzut — pisaniei amintite. Cît priveşte data de 6873 (= 1364) ca an de deces al lui Nicolae Alexandru, aceasta apare într-un hrisov al lui Constantin Şerban Basarab pentru m-rea Cîmpulung; vezi St. Nicolaescu, *art. cit.*, p. 455. Pentru pomelnicul m-rii Cîmpulung, unde pentru prima dată se află numele întreg Nicolae Alexandru V (e drept separat în *Io Nicolae V* şi *Io Alexandru V*) şi unde se dau şi numele doamnelor lui Basarab şi Alexandru-vodă, vezi V. Drăghiceanu, *art, cit.*, p. 25.

[2] Cea mai veche copie cunoscută se află în *ms. rom.* 464 al Acad. R.P.R., ff. 39v —43r , prescris în 1682, la Schitul Trivale de lîngă Piteşti, de ieromonahul Ioan ot Bistriţa; vezi Ioan Bianu şi R. Caracaş, *Catalogul manuscriptelor româneşti*, vol. II, Buc., 1913, p. 198. — Însuşirile literare ale pisaniilor au făcut să fie copiate ulterior în cîteva rînduri. Vezi astfel, *ms. rom.* 1069 (fost Gaster 8), copiat în 1817, ff. 106v —188v şi *ms. rom.* 3448 (sec. XVIII—XIX), ff. 1—3, ambele ale Acad. R.P.R. După *ms.* 464, textul pisaniilor a fost reprodus şi în ediţia *Vieţii lui Nifon* dată de C. Erbiceanu (1888), ca şi în ediţia *Învăţăturile lui Neagoe-vodă (Basarab)*, datorită lui N. Iorga 1910). După original, textul slav şi traducerea românească a inscripţiilor s-a publicat de Gr. G. Tocilescu, în lucrarea *Biserica episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, <Buc., 1886>, p. 32—35. De curînd, P. Ş. Năsturel a reprodus, cu uşoare schimbări, traducerea făcută de Tocilescu, în articolul său *Învăţăturile lui Neagoe Basarab în lumina pisaniilor de pe biserica mănăstirii de la Argeş*, publicat în « Mitropolia Olteniei », an. XII (1960), p. 12—23 (vezi p. 16—18). Năsturel dă şi o analiză a textului pisaniilor care explică interesul pe care acestea l-au trezit în cursul veacurilor, cît şi eventuale legături cu *Învăţăturile* atribuite lui Neagoe Basarab.

[3] Manuscrisul, cu traducerea unui cronograf, în care se află transcrierea inscripţiei a fost semnalat de episcopul Melchisedec, în comunicarea sa *Viaţa şi scrierile lui Grigorie Ţamblac*, în « Anal. Acad. Rom. », Seria II, vol. VI (1883—1884), Secţ. II, p. 45. Asupra manuscrisului şi inscripţiei a revenit C. Bobulescu, *Pentru pomenirea lui Alexandru cel Bun*, 1934, p. 65—73. Reproducînd preţioasa însemnare, Bobulescu constata (p. 67): « Cine este autorul care caută a se folosi de ea în cronograf, nu-l cunoaştem ». Noi am putut însă stabili — ceea ce vom arăta într-un studiu pe care-l pregătim — că inscripţia a fost descifrată de mitropolitul Dosoftei, căruia i se datoreşte şi traducerea cronografului respectiv. Pentru inscripţie şi bibliografia asupra ei, vezi şi « Cercetări literare » , an. IV (1940), p. 203—204.

voievod de la Pobrata, cu binecunoscutul său « tituluş »[1] dovedeşte interese proprii istoricului şi diplomatistului şi în descifrarea inscripţiei de pe epitaful lui Alexandru cel Bun. Sub acest raport, îl putem socoti ca pe primul cercetător român care a folosit, pentru a lămuri răstimpuri obscure din istoria veche a patriei, hrisoave şi inscripţii ale epocii feudale.[2]

Secolului al XVIII-lea îi sînt proprii — în Ţara Românească şi Moldova — preocupări epigrafice de aceeaşi natură ca şi cele din veacul precedent şi, în bună măsură, dezvoltîndu-se pe aceleaşi linii. Nemaiprezentînd un caracter de noutate ne putem mărgini să le amintim, în cîteva momente ale lor care ni se par mai semnificative. Vom acorda o atenţie mai susţinută apariţiei unor elemente noi, care anticipează asupra anchetelor epigrafice mai largi şi mai organizate, pe care le vom întîlni abia în secolul al XIX-lea.

Interes pentru inscripţii dintre cele mai vechi din biserici catolice, de astă dată nu din Moldova, ci din Ţara Românească, se întîlneşte la străini, oameni de cultură, care — aşezaţi pentru mai mulţi ani în ţară — cu greu mai pot fi trecuţi în rîndul călătorilor. Preocupările lor şi neapartenenţa la ierarhia eclesiastică romano-catolică dau un alt caracter interesului pentru inscripţii decît acela pe care puteau să-l manifeste misionarii din Moldova, în prima jumătate a veacului al XVII-lea.

Astfel Anton-Maria del Chiaro care a slujit, ca secretar domnesc în Muntenia sub Constantin Brîncoveanu (începînd din 1709), Ştefan Cantacuzino şi Nicolae Mavrocordat, în relaţia sa asupra Ţării Româneşti, reproduce inscripţia din « biserica noastră », adică cea catolică din Cîmpulung, pusă pe mormîntul unui « Saxonicalis ecclesiae custos », mort în 1373[3]. În a opta decadă a veacului, Fr. Joseph Sulzer se interesa stăruitor de inscripţia pietrei de pe mormîntul comitelui Laurenţiu de Longocampo din aceeaşi biserică a Bărăţiei din Cîmpulung şi se pare că a şi transcris-o, după toate aparenţele, cu multe erori[4]. Înainte de Sulzer, şi anume în 1761, se redactase, în limba latină, un istoric al mănăstirii catolice (franciscane) din Tîrgovişte, în cuprinsul căruia se reproduc şi două inscripţii tombale, care se aflau în biserica conventului şi datau din secolele XVII—XVIII[5].

Copierea de pisanii din bisericile ortodoxe se continuă, de către localnici, şi — în manuscrise şi condici — ni se păstrează inscripţii, uneori dispărute[6].

Mai interesantă, desigur, e utilizarea — uneori reproducerea — inscripţiilor cu caracter istoric de cronicari sau compilatori de lucrări istorico-statistice din acelaşi veac. Ne amintim

---

[1] Cf. astfel, aşa-zisul său *Poem cronologic* al domnilor Moldovei, în I. Bianu, şi N. Hodoş, *Bibliografia românească veche*, t. I, Buc., 1902, p. 260, ca şi *ms. rom.* 3456 al Acad. R.P.R., f. 312.

[2] Interesul lui Dosoftei s-a îndreptat şi spre inscripţii medievale străine de istoria Moldovei. Pentru o inscripţie latină în versuri din tezaurul lui Ioan III Sobieski, transcrisă de Dosoftei, vezi N. Iorga, *Studii şi documente*, VII, Buc., 1904, p. CXCIX.

[3] Vezi Anton-Maria del Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia*, ed. N. Iorga, Buc., 1914 (reproducerea ed. veneţiene din 1718), p. 31. Del Chiaro ne vorbeşte de o curioasă piatră purtătoare a unei inscripţii (nu ni se indică în ce limbă), care s-ar fi găsit în palatul domnesc din Tîrgovişte şi în care Matei Basarab îndemna — sub blestem — pe orice voievod care ar găsi piatra, să refacă şi să repopuleze Tîrgoviştea, aşa cum fusese odinioară (*ibidem*, p. 121).

[4] Pentru locurile din a sa *Geschichte des transalpinischen Daciens*, vol. I—III, Viena, 1781—1782, unde se menţionează piatra, vezi E. Lăzărescu, *Despre piatra de mormînt a comitelui Laurenţiu şi cîteva probleme arheologice şi istorice în legătură cu ea*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an. IV (1957), nr. 1—2, p. 109—110.

[5] Vezi *Istoria mănăstirii catolice din Tîrgovişte*..., în « Arhiva istorică », an. I (1865), p. 49 şi 50.

[6] Aşa, de pildă, în *ms. rom.* 3722 al Acad. R.P.R., care cuprinde pomelnicul m-rii Cîmpulung, ni se păstrează, la f. 48: « pisania care scrie în piatra cea din afară ce iaste deasupra uşilor sfintei mănăstiri Dolgopol ». Tot acolo, la ff. 49v — 50r se află o « copie ce s-au scris după crucea de piatră care iaste în mijlocul tîrgului, în oraş în Cîmpulung ». — În condica brîncovenească nr. 268 de la Arh. St., Buc., p. 595 s-a descoperit pisania astăzi pierdută a m-rii Bucovăţul-vechi, în traducere românească şi s-a publicat de S. Nicolaescu, *Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţării Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în sec. XV şi XVI*, Buc., 1905, p. 367. Exemplele s-ar putea uşor înmulţi.

că marile figuri ale istoriografiei române de la sfîrşitul secolului al XVII-lea şi începutul celui următor dispreţuiau ajutorul pe care inscripţiile epocii feudale îl puteau înlesni pentru lămurirea unor puncte obscure din istoria vremurilor înfăţişate de ei. Aceeaşi distanţă faţă de materialele epigrafice o manifestă şi cronicarii secolului al XVIII-lea şi un Neculce se mulţumeşte să amintească în treacăt de lapicidul Gligorie Cornescul « meşter de scrisori şi de săpături la pietre », amuzat mai mult de reproducerea în ceară pe care o făcuse cetăţii Cameniţa, în 1672, decît interesat de cuprinsul inscripţiilor pe care le va fi lucrat [1]. Conceperea istoriei ca un gen literar, care putea nesocoti amănuntele din hrisoave, însemnări sau inscripţii, mai dăinuia încă şi în istoriografia veacului al XVIII-lea şi interesul pentru amănunte descoperite în aceste umile izvoare nu-l vom găsi la marii povestitori ai trecutului patriei, ci la eruditi mărunţi sau compilatori obscuri. Aşa, bunăoară, Axinte Uricarul, copiind şi interpretînd cronica lui Grigorie Ureche în prima decadă a secolului al XVIII-lea, ne aminteşte că în 6999 (1491) Ştefan cel Mare zidise biserica Sf. Niculae din Iaşi cum stă « la văleatul ce scrise deasupra uşii » [2] sau că în 7004 (1496) logofătul Tăut zidise mănăstirea Trestiana « precum este scris numele lui pe clopot » [3].

Dacă Axinte Uricarul se mărgineşte la indicaţii aduse în treacăt de interpretările sale, cîteva decenii mai tîrziu, un învăţat maghiar, iezuitul Carol Péterfi, va întocmi, pentru prima oară, proiectul unei istorii a Principatelor, care să se întemeieze şi pe studiul inscripţiilor. Péterfi sosise în Moldova, cu cîţiva tovarăşi, în mai 1743, chemat de Constantin vodă Mavrocordat, mai cu seamă pentru a preda limba latină tinerei beizadele, Alexandru. Voievodul îl însărcinase, între altele, şi cu redactarea unei istorii a românilor, care ar fi trebuit să vadă lumina în limba ţării. Din nefericire, intrigi ale franciscanilor determină plecarea precipitată a lui Péterfi şi a însoţitorilor, cu care venise din Ardeal, şi, de la dînsul — care de altfel încetează din viaţă în 1746 —, nu ne-a rămas decît un plan al viitoarei lucrări, redactat în latineşte şi numit de el *Prodromus Historiae Principatuum Walachiae et Moldaviae*, în care face o largă parte studiului monumentelor epigrafice, atît pentru epoca romană, cît şi pentru a putea fixa cronologia voievozilor, pentru care — arăta Péterfi — este nevoie să fie cunoscute « locus sepulturae, epitaphia, inscriptiones eorum » [4]. Cîţiva ani, după ce eruditul maghiar îşi redactase proiectul său, autorul încă neidentificat al *Cronologiei tabelare* îşi propunea să realizeze o bază cronologică sigură a istoriei Ţării Româneşti, sprijinindu-se pe o anchetă relativ largă în domeniul inscripţiilor şi hrisoavelor, cercetate de el pe întreg cuprinsul ţării. Se ştie că autorul acestei scurte compilaţii — în care cercetătorii au văzut, pe rînd, pe Radu Grecianu, pe stolnicul Constantin Cantacuzino sau pe popa Florea, dascălul de slovenie bucureştean, de la mijlocul secolului al XVIII-lea — a izbutit pe baza anchetei întreprinse de el să precizeze « domniile multor domni » şi să dea « la iveală domnii necunoscute pînă atunci ». Cu toate cele cîteva greşeli de lectură a unor date, lucrarea care urmăreşte şirul domnilor Ţării Româneşti de la « Radul Voevod Negrul » — aşa cum se afla în trecut în pisania şi

---

[1] I. Neculce, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, ed. a II-a, îngrijită de I. Iordan, Buc., 1959, p. 41.

[2] Gr. Ureche, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, ed. a II-a îngrijită de P. P. Panaitescu, Buc., 1958, p. 108.

[3] *Ibidem*, p. 141.

[4] Vezi Andrei Veress, *Istoricul marele serdar Gheorghe Saul (1743—1785)* în « Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Lit., Seria III, tom. V (1930—31), p. 96. Veress crede (p. 85) că amintitul plan va fi fost redactat pe baza discuţiilor cu « doftorul Saul » (vezi şi pp. 86—87). E drept că Gheorghe Saul a fost, în anul 1762 şi următorii, în corespondenţă cu cîţiva eruditi transilvani şi şi-a dezvăluit interesul şi cunoştinţele sale în cîteva din disciplinele ajutătoare ale istoriei; vezi A. Veress, *Vechi istorici unguri şi saşi despre istoria românilor (Scrisori inedite dintre 1760—1787)*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Lit., Seria III, tom. IV (1928 — 1929), p. 277—308. Nu avem, totuşi, indicaţii certe că Gheorghe Saul ar fi fost încă din 1743 secretarul lui Constantin Mavrocordat şi un erudit format, în măsură să contribuie la alcătuirea *prodromului* lui Péterfi, cum susţinea Veress.

pomelnicul m-rii Cîmpulung — pînă la Radu Leon (1664—1669) şi care se sprijină pe o bună cunoaştere a paleografiei slavo-române, reprezintă un moment remarcabil în evoluţia istoriografiei române fiind prima încercare largă şi oarecum sistematică de folosire a inscripţiilor medievale româneşti pentru întocmirea unei cronologii a istoriei naţionale [1].

Ca şi *Cronologia tabelară*, compilaţia istorico-statistică atribuită banului Mihai Cantacuzino, redactată în limba greacă în ultimul pătrar al veacului al XVIII-lea şi tipărită la Viena în 1806 de fraţii Tunusli sub titlul *Istoria Ţării Româneşti politică şi geografică*, cuprinde numeroase referinţe la inscripţii. Se ştie că în componenţa acestei lucrări intră, ceea ce N. Iorga a numit *Cronologia critică*, o listă a domnilor Ţării Româneşti, de la legendarul Radu vodă Negru pînă la prima domnie a lui Alexandru Ipsilanti (1774—1782), cu informaţii de obicei succinte asupra fiecărei domnii. Cronologia în forma ei primitivă a fost folosită, în afara compilaţiei cantacuzineşti la care ne referim, şi de Raicevich, care o tradusese în italieneşte sub numele de *Breviario Cronologico* (sub care formă a cunoscut-o Engel) şi de Şincai, care o citează ca pe *Anonymus Valachus* [2]. Cronologia se foloseşte relativ des, şi anume, pînă la a treia domnie munteană a lui Radu Mihnea (1611—1616) [3], de inscripţii pentru lămurirea anumitor amănunte, evident cu caracter cronologic. În introducere, care precede prezentarea domniei lui Radu Negru, Cronologia ia poziţie în favoarea datei 1215 ca an al « descălecatului », împotriva anului 1290 indicat de cronici şi anume prin referire la inscripţia m-rii Cîmpulung [4], a cărei exactitate stă, pentru autorul cronologiei, mai presus de orice discuţie. În restul compilaţiei cantacuzineşti se mai menţionează întîmplător textul unei inscripţii cînd se tratează trasarea hotarului dintre Ţara Românească şi Transilvania, sub Constantin Mavrocordat [5].

Vom încheia trecerea în revistă a operelor istorice care vădesc preocupări pentru epigrafia epocii feudale cu două lucrări redactate la începutul secolului al XIX-lea, dar continuînd, prin factura lor, istoriografia veacului precedent. *Istoria Daciei vechi* a lui Dionisie Fotino, merituoasă sub atîtea raporturi, arată un slab interes folosului care putea fi tras din cercetarea inscripţiilor. Pentru epoca mai veche din istoria Ţării Româneşti se menţionează — şi anume după compilaţia cantacuzinească — în cîteva rînduri inscripţiile ca, de pildă cînd, vorbindu-se de Vladislav al II-lea, se dă ca dată a morţii sale cea înscrisă pe piatra de mormînt de la Dealul (1455) [6] sau, iarăşi, cînd se aminteşte de inscripţia tombală a lui Nicolae Alexandru din 1366 (sic), al cărui text se redă, însă, defectuos [7].

---

[1] Vezi Al. A. Vasilescu, *Cronologia tabelară. Data alcătuirii şi autorul ei*, în « Rev. ist. rom. », an. II (1932), p. 367 — 381 şi an. III (1933), p. 54 — 77. Pentru opiniile editorilor *Cronologiei*, St. D. Grecianu şi N. Iorga, asupra paternităţii operei, vezi *art. cit.*, p. 367 — 368. Vasilescu îl socotea ca autor probabil pe popa Florea, vezi *art. cit.*, p. 72. O justă preţuire a scrierii, pe nedrept neglijate de istorici mai vechi, la p. 74—75. Recent Aurora Ilieş, în articolul *Autorul cronologiei tabelare*, în *Omagiu lui P. Constantinescu-Iaşi*, Buc. 1965, p. 351, a dovedit cu argumente care ni se par convingătoare că autorul compilaţiei este clucerul Dumitrache, autorul cunoscutei *Istorii a evenimentelor din Orient*, în timpul războiului din 1768—1774, şi că Cronologia tabelară s-a alcătuit — cum demonstrase şi Al. A. Vasilescu — între 1746—1764.

[2] Vezi N. Iorga, *Cronicele muntene*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXI (1899), p. 108—118.

[3] Domnia respectivă este aşezată greşit sub anul 1609. Vezi Ἱστορία τῆς Βλαχίας, Viena, 1806, p. 269.

[4] *Ibidem*, p. 241—242.

[5] *Ibidem*, p. 191—192. Pentru valoarea istorică a inscripţiei aşa cum e redată în lucrarea citată vezi şi I. Donat, *Hotarele Olteniei*, în « Arhivele Olteniei », an. XVI (1937), p. 246—248.

[6] Dionisie Fotino, Ἱστορία τῆς πάλαι Δακίας, t. II, Viena, 1818, p. 52. Cf. şi Ἱστορία τῆς Βλαχίας, p. 249.

[7] Dionisie Fotino, *op. cit.*, p. 19. E interesant de remarcat că anul morţii lui Nicolae Alexandru, corect citit de călugării cîmpulungeni în sec. al XVII-lea, e redat greşit (1366!) în compilaţia cantacuzinească şi la Dionisie Fotino, pe cînd harnicul autor al *Cronologiei tabelare*, care descoperise atîtea inscripţii, se mulţumeşte — cînd e vorba de piatra tombală de la m-rea Cîmpulung — să arate că aceasta se afla « dinaintea jăţului igumenesc » şi că era scrisă slavoneşte. Vezi *Operele lui Constantin Cantacuzino*, publicate de N. Iorga, Buc., 1901, p. 20. Credem că explicaţia se datoreşte faptului că piatra de mormînt a lui Nicolae Alexandru nu mai putea fi cercetată, din pricini pe care le ignorăm şi că datele — greşite sau prea sumare —

Cît priveşte pe Naum Rîmniceanu, acesta, în ceea ce s-a numit cronica sa de la Blaj, supune unei vioaie discuţii critice exactitatea datei de 1215 pentru « descălecat », aşa cum o prezenta pisania m-rii Cîmpulung şi revine la data tradiţională — 1290, a izvoarelor narative muntene din secolul al XVII-lea [1].

Mai semnificativă, însă, decît activitatea cronicarilor şi istoricilor veacului, rămîne — sub raportul preocupărilor epigrafice — acţiunea iniţiată de mitropolitul Ungrovlahiei, Neofit I. Acesta, în timpul unei vizite canonice întreprinsă în cîteva din judeţele Ţării Româneşti în anul 1746, se hotărăşte să-şi alcătuiască o relaţie de călătorie, sub formă de jurnal, şi să treacă într-însa şi amănunte asupra monumentelor cercetate, reproducînd pisaniile bisericilor şi alte inscripţii de interes istoric. Relaţia este scrisă în greceşte (cu cîteva pagini intercalate, în limba română); inscripţiile sînt redate, însă, în româneşte, fie că în această limbă fuseseră redactate, fie că — din limba slavă — au fost traduse în limba ţării [2]. Era de aşteptat ca transcrierile, sau tălmăcirile — care nu ştim în ce măsură se datoresc lui Neofit — să prezinte erori şi omisiuni. Oricum, aşa cum se înfăţişează, însemnările de călătorie ale acestuia, cu atît de bogate şi neaşteptate date de interes istoric şi arheologic şi cu un număr apreciabil de inscripţii intercalate, reprezintă prima anchetă epigrafică în propriul sens al cuvîntului, realizată în principate. Nu este vorba doar de folosirea datelor cuprinse în inscripţii, ceea ce se va mai întîlni — şi încă posterior călătoriei lui Neofit — în *Cronologia tabelară* sau în compilaţia cantacuzinească. Mitropolitul muntean înţelege să reproducă, pe cît se poate integral, textul inscripţiilor, printre care unele — cum e aceea de pe mormîntul de la Argeş al lui Radu de la Afumaţi — sînt de un interes covîrşitor pentru istoria epocii respective. Ancheta epigrafică a lui Neofit nu va fi depăşită, în amploare şi în metodă, decît de cele întreprinse în secolul următor şi anume în epoca regulamentară şi în decadele care îi urmează. Despre aceste iniţiative care se încadrează într-o concepţie nouă asupra istoriografiei, rămîne să stăruim în cele ce urmează.

*
* *

Un început de cercetări organizate, în cîmpul epigrafiei medievale româneşti întîlnim în Principate şi, mai ales, în Ţara Românească, abia în epoca Regulamentului organic şi anume în a patra decadă a secolului al XIX-lea. El trebue pus în legătură cu interesul cercurilor politice şi culturale din Rusia pentru trecutul Principatelor dunărene, interes sporit o dată cu războaiele ruso-turce de sub domnia Ecaterinei a II-a. Prezenţa trupelor ruse pe teritoriul ţărilor române de la răsărit şi sud de Carpaţi au înlesnit unor elemente pregătite din cadrele armatei ruse culegerea unor informaţii de ordin geografic şi statistic, care şi-au găsit o primă folosire a lor în lucrarea generalului rus Bauer, apărută în limba franceză

---

de mai sus nu se datoresc unor informaţii directe. De fapt mormîntul voievodului a fost « redescoperit » de Gr. Tocilescu, către sfîrşitul secolului al XIX-lea şi inscripţia tombală pentru prima dată reprodusă în forma originală de B. P. Hasdeu, în *Etymologicum Magnum Romaniae*, vol. III, Buc., 1893, col. 2554.

[1] Vezi St. Bezdechi, *Cronica inedită de la Blaj a protosinghelului Naum Rîmniceanu*, Partea I-a, Cluj—Sibiu, 1944, p. 96—97. Naum Rîmniceanu discută nu numai data pisaniei dar şi pe aceea din pomelnicul mănăstirii, pe ambele socotindu-le greşite.

[2] Relaţia de călătorie a mitropolitului Ungrovlahiei Neofit (1738—1754) se află în *ms. rom.* 2106 al Acad. R.P.R., scrisă de o mînă neidentificată, cu intervenţii pe alocuri ale lui Neofit. A fost tradusă în româneşte şi publicată de Ghenadie Enăceanu în studiul său *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I*, în « Bis. ort. rom. », an. II (1875—1876), p. 315—327; 632—640; 737—744; şi an. III (1876—1877), p. 6—22 şi 175—183. Vezi şi C. Pillat, *Călătoriile mitropolitului Neofit în Ţara Românească în a doua jumătate* (sic) *a sec. XVIII*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an. III (1956), nr. 3—4, p. 277—285. Pentru preocupări contemporane faţă de monumentele istorice din ţările române, vezi şi N. Iorga, *Cea dintîi vizită domnească la monumente istorice şi opera lui Grigore Matei-vodă Ghica*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. XIX (1926), p. 143—146.

în 1778[1]. Opera lui Bauer rămîne interesantă prin datele noi şi sigure pe care le furniza — într-o limbă de mare circulaţie — cititorilor de pretutindeni, dornici să se informeze asupra Ţării Româneşti, care, ca teatru al unui război recent, începuse să atragă atenţia Europei. Lucrarea va fi, de altfel, tradusă cîţiva ani mai tîrziu şi în greceşte ca o Περιγραφὴ τῆς Βλαχίας şi publicată, la Bucureşti în 1789[2].

Cele două lucrări mai sus amintite ale istoriografiei muntene de la sfîrşitul epocii fanariote, *Istoria Ţării Româneşti*, tipărită în 1806, cu ajutorul fraţilor Tunusli şi atribuită banului Mihail Cantacuzino, şi *Istoria vechii Dacii*, a lui Dionisie Fotino, apărută în trei volume, în anii 1818—1819, ambele redactate în greceşte şi destinate informării unor cercuri mai largi de peste hotare, dezvăluie — în anumite sectoare — preocupări similare *Memoriilor istorice* ale lui Bauer. Compilaţia atribuită lui Mihail Cantacuzino a putut fi, chiar, socotită ca redactată « poate pentru a lumina pe ruşi cu prilejul noului război care se deschise mai tîrziu »[3]. Operele menţionate, preţioase şi azi pentru datele adunate din perioada contemporană sau cu puţin anterioară redactării lor, prezintă lipsuri serioase în încercarea lor de a reconstitui epoci mai îndepărtate din istoria Ţării Româneşti. Ceea ce era mai grav, şi s-a şi observat de cititori mai atenţi, consta în faptul că, asupra anumitor detalii — cronologice sau de altă natură — privind trecutul ţării, cele două lucrări furnizau date flagrant deosebite. O istorie « critică » a Ţării Româneşti şi a Moldovei era — în aceste condiţii — îndeobşte cerută, de localnici ca şi de străini.

Însemnătatea europeană, pe care Principatele dunărene începeau să şi-o cîştige după pacea de la Adrianopol (1829), îndreptăţea, astfel, pe prezidentul divanurilor Principatelor, generalul Pavel Kiselev să reia iniţiativele ruse din vremea Ecaterinei a II-a şi să-şi manifeste interesul său luminat pentru ţările române, ajutînd la consolidarea unei istoriografii noi, în Principate, care să se sprijine pe o cunoaştere documentară largă şi ştiinţific organizată a trecutului. În acţiunea sa, Kiselev nu se lăsa, însă, călăuzit numai de convingeri sau înclinaţii personale. Avîntul pe care-l luase istoriografia rusă la începutul secolului al XIX-lea, interesul tot mai pronunţat al cercurilor conducătoare ruseşti pentru trecutul popoarelor sud-slave, atît de legate de ţările române, determinaseră Academia imperială de ştiinţe din St. Petersburg să trimită, în 1830, în misiune ştiinţifică în Principate şi în sudul Dunării, pe tînărul învăţat Iuri Venelin, căruia îi datorăm prima culegere de documente slavo-române, tipărită după moartea sa, în 1840[4]. Kiselev reflecta dar, în preocupările sale pentru edificarea unei istorii critice a poporului român, interesele cercurilor conducătoare ruseşti, care determinaseră misiunea lui Venelin, socotit de altfel de unii cercetători ca un colaborator al lui Kiselev[5]. Acţiunea acestuia din urmă a început în anul următor întoarcerii lui Venelin în Rusia. Ni s-au păstrat, din iulie 1832, un număr de adrese trimise de adjutantul lui Kiselev, Mihail Fanton de Verrayon, locţiitorului de mitropolit al Ungrovlahiei, Neofit, în care i se cerea sprijinul pentru « statisticeasca descriere ce acum să face Prinţipatului Valahiei din porunca Inalt excelenţei sale deplin împuternicitului Prezident al divanurilor »[6]. În alt loc se vorbeşte de « Statisticeasca şi istori-

---

[1] Titlul volumului este: *Mémoires historiques et géographiques sur la Valachie, avec un prospectus d'un Atlas géographique et militaire de la dernière guerre entre la Russie et la Porte Ottomane, publiés par Monsieur de B****, Francfort — Leipzig, 1778.

[2] Titlul complet la I. Bianu şi N. Hodoş *Bibliografia românească veche*, vol. II, Buc., 1910, p. 332—333, nr. 531.

[3] Vezi N. Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, vol. II, Buc., 1901, p. 129.

[4] Asupra lui I. Venelin, să se vadă Const. J. Jireček, *Geschichte der Bulgaren*, Praga, 1876, p. 537—539 şi I. Minea, *Un vechi cercetător al arhivelor noastre*, în « Revista arhivelor », an. III (1936—1937), p. 47—49.

[5] Vezi, de pildă, Gh. G. Bezviconi, *Călători ruşi în Moldova şi Muntenia*, Buc., 1947, p. 277 şi n. 2, unde se dă şi bibliografia în limba rusă asupra lui Venelin.

[6] Gh. Nicolaiasa, *Cercetări de izvoare istorice în trecut*, în « Revista arhivelor », an. I (1924—1926), p. 88—104, pasajul citat se află la p. 90.

ceasca descriere a Valahiei » dorită de Kiselev « ca un lucru ce cu totul lipseşte din această ţară » şi care va fi binevenită « spre a i se lămuri adică şi istoriograficeasca ei stare, făcîndu-să pe cît să va putea mai adevărată »[1]. În sfîrşit, într-una din adrese se lasă să se înţeleagă că e vorba de întocmirea unei opere care cere colaborarea mai multora şi că ducerea ei la bun sfîrşit va pricinui « nu mică mulţumire patrioţilor români »[2].

În lămuririle către Neofit, « ocîrmuitorul sfintei mitropolii », Verrayon, după ce dă detalii asupra locurilor unde trebuie căutate inscripţiile, cere să se copieze pisaniile « întregi, din cuvînt în cuvînt, arătînd şi în ce parte de loc a bisericii se află », atît pentru lăcaşurile în fiinţă, cît şi pentru cele « stricate şi părăsite », în măsura în care — pentru acestea din urmă — inscripţiile s-au mai păstrat. Pentru pisaniile « scrise sloveneşte » este necesar « a le scri cineva aşa cum să află, în lămurirea veleatului şi a ctitorilor ». De pe portretele ctitoriceşti zugrăvite înăuntrul bisericilor urmează să se scoată numele şi « poreclele » domnilor, precum şi ale membrilor de familie. De pe pomelnice se vor scoate copii, dar numai de numele « domnilor cîţi se găsesc într-însele scrise »[3].

Obiectivele de ordin ştiinţific ale lucrării proiectate, încercarea de a se alcătui o istorie a ţării, întemeiată pe mărturii confruntate critic între ele, reies din motivarea cu care Verrayon îşi începe una din adresele sale către Neofit: în istoriile « cîte se găsesc pînă acum tipărite pentru domnii Valachiei » se află nepotriviri « atît la leaturile vremii în care acei domni s-au suit în scaun, precum şi la numirile lor » iar în unele lăcaşuri « se văd zugrăviţi nişte domni, de care nicidecum în istorii nu să pomeneşte » şi — fireşte — existenţa lor istorică trebuie elucidată[4].

Paralel cu ancheta întreprinsă pe cale eclesiastică, Verrayon, în cursul aceleiaşi luni — iulie 1832 —, intervenea pe lîngă Marea Vornicie din lăuntru a principatului Valahiei pentru a-şi completa informaţiile cu caracter epigrafic şi pe cale administrativă. Optsprezece adrese sînt trimise marei Vornicii pentru a fi expediate « cătră ocîrmuitorii judeţelor Valahii mari şi mici »[5]. Din cuprinsul, publicat fragmentar, al uneia dintr-însele, ne lămurim că, de data aceasta, se cerea culegerea inscripţiilor de pe numeroasele cruci de piatră, răspîndite pe cuprinsul ţării. Cu acest prilej rosturile acestei anchete, cu caracter istoric, sînt din nou amintite, adăugîndu-se unele precizări preţioase. « Spre îndestularea hronologii domnilor valahi — glăsuia adresa — (care deşi este scrisă şi tipărită în dialectul grecesc de doi istoriografi, însă între dînşii au oareşcare deosebire, atît la anii în care au domnit, cît şi la numele lor), cere trebuinţa de a se cerceta prin toate chipurile şi a se descoperi adevărul ». Urmează indicaţii asupra crucilor şi cuprinsului obişnuit al inscripţiilor săpate pe ele şi rugămintea să se trimeată « ideia întîi de locul unde se află crucea, scriind numele moşii şi a cui este. După aceasta să scrie cuvînt în cuvînt slovele ce sînt săpate pe acea cruce ». Marea Vornicie a expediat, de îndată, adresele la reşedinţele de judeţ, cerînd ocîrmuitorilor să rînduiască boiernaşi pentru aducerea la îndeplinire a cererilor formulate de Verrayon[6]. Răspunsurile încep să sosească la Vornicie încă din iulie 1832[7]. De obicei adresele ocîrmuitorilor — care s-au păstrat — erau însoţite

---

[1] *Ibidem*, p. 93, nr. 4 şi 92, nr. 3.

[2] *Ibidem*, p. 94, nr. 5.

[3] *Ibidem*, p. 90—91, nr. 1 şi p. 91, nr. 2.

[4] Vezi Arh. St. Buc., *Vornicia dinlăuntru*, dosar nr. 2741/1832, f. 1. Semnalarea dosarului o datorim cercetătorului ştiinţific Ilie Corfus, de la Institutul de istorie al Academiei R.P.R., care-şi propune să publice copiile de inscripţii aflătoare în dosar şi de care va fi vorba mai jos.

[5] Adresa s-a publicat fragmentar de Ioan Vîrtosu, *Bisericile de lemn şi cruci de piatră din judeţul Rîmnicul Vîlcii. Inscripţii*, în « Bul. Com. Mon. Ist. », an. XXVI (1933), p. 133. Datorită felului defectuos de publicare nu ştim nici cine a semnat adresa, nici cui şi cînd a fost trimeasă. Nu încape îndoială, totuşi, că e una din cele optsprezece « otnoşenii », trimise de « osebita canţelarie » a generalului Kiselev. Originalul nu mai face azi parte din fondurile Arh. St. Buc.

[6] Arh. St. Buc., *dos. cit.*, f. 2r.

[7] *Loc. cit.*, f. 3r şi urm.

de cîte o listă mai mult sau mai puţin detaliată, cu rezultatele cercetărilor făcute pentru descoperirea crucilor de piatră şi cu copii sau rezumate de pe inscripţii [1]. Cel mai adesea, listele, trimise într-un singur exemplar, erau expediate cancelariei conduse de Verrayon şi astăzi nu se mai găsesc în ţară. Numai în cîteva cazuri, copii de pe listele amintite ni s-au păstrat, alăturate adreselor ocîrmuitorilor de judeţe. Transcrierea inscripţiilor — îndeosebi a celor în limbi străine — suferă de pe urma incompetenţei celor însărcinaţi cu executarea lucrării. Pe alocuri, însă, se încearcă şi desene în creion, cu grijă întocmite, ale crucilor respective, inscripţiile fiind reproduse în locurile şi în forma în care se găsesc săpate pe monument [2]. Din judeţul Mehedinţi sosesc — în 1834 — pisanii de la mănăstiri, inscripţii de pe cruci, la care se adaugă şi reproduceri, foarte stîngace, de pe inscripţii latine clasice [3].

Ca rezultat al demersurilor lui Verrayon pe lîngă locţiitorul de mitropolit al Ungrovlahiei, Neofit, ne-a parvenit o singură condică, expediată în iulie 1832 de protopopia Rîmnicului Vîlcii şi cuprinzînd inscripţii din mănăstirile şi bisericile, cît şi de pe crucile din cuprinsul plăşii [4]. Ca orice culegere veche şi aceasta rămîne preţioasă pentru inscripţii pierdute sau degradate, de la alcătuirea ei pînă astăzi. Tehnica transcrierii este, însă, insuficientă — cum era şi de aşteptat pentru epigrafiştii improvizaţi care au întocmit-o — mai ales pentru inscripţiile din limba slavonă.

Mai puţin informaţi sîntem cît priveşte acţiunea similară pornită în Moldova. Pare cert că pentru acest principat lucrările s-au început mai tîrziu. În martie 1834, Kiselev scria lui Nicolae Mavros, cunoscutul colecţionar de mai tîrziu, pe vremea aceea « consilier de stat » şi şef al cancelariei sale, cerîndu-i să contribuie la completarea tabelelor statistice alcătuite de către Fanton de Verrayon. Acesta alcătuise şi un chestionar-program pentru folosinţa lui Mavros, redactat în l. franceză şi al cărui titlu, tradus, sună: « Cercetări asupra antichităţilor Principatelor Moldovei, considerate aparte de acelea ale Ţării Româneşti şi împărţite în trei epoci, adică: a vechii Dacii, a colonizării romane şi a primilor voievozi ». Mavros, în cercetările arheologice pe care urma să le întreprindă, trebuia să ia contact, între alţii, şi cu Gh. Asachi, « directorul Şcoalei naţionale din Iaşi » [5]. Nu se cunosc, pînă în prezent, rezultatele cercetărilor încredinţate lui Mavros şi în ce măsură ele priveau şi materialele epigrafice.

Este desigur regretabil că roadele cunoscute ale acestei prime încercări de culegere completă şi sistematică a inscripţiilor medievale de interes istoric din Principate sînt neînsemnate, atît sub raportul volumului, cît şi sub acela al valorii ştiinţifice a răspunsurilor la anchetă. Nu ni s-au păstrat — sau n-au ieşit încă la lumină — nici tabelele statistice alcătuite de Fanton de Verrayon — care erau, în parte, lucrate în 1834 — şi nici raportul lui Mavros asupra unor cercetări arheologice şi care, pînă în ianuarie al aceluiaşi an, fusese redactat şi prezentat lui Kiselev [6]. Nu ni s-au păstrat — cu singurele excepţii amintite mai sus — nici materialele care au stat la baza acestor tabele şi rapoarte. Dacă însă, roadele acţiunii întreprinse de Kiselev apar, astăzi, modeste, oricîte materiale, strînse sau redactate cu acest prilej, ar fi dispărut între timp, valoarea iniţiativei sale rămîne neştirbită.

---

[1] Vezi, d. p., *loc cit.*, f. 14 şi urm., pentru jud. Vîlcea.

[2] *Loc. cit.*, f. 673—684 pentru jud. Dîmboviţa. (cruci din sec. XVI—XVII).

[3] *Loc cit.*, f. 854—85.

[4] Arh. St. Buc., *ms.* 394. Condica s-a publicat, cu omisiuni, de Ion Vîrtosu, *art. cit.*, p. 133—138 şi 185—188.

[5] Vezi P. Gh. Samarian, *Note despre începuturile Muzeului Naţional de antichităţi din Bucureşti*, în « Cronica numismatică şi arheologică », an. XVIII (1944), p. 284—285.

[6] *Ibidem*, p. 284. Notăm că P. Gh. Samarian şi-a întocmit articolul său sprijinindu-se pe documente din colecţia Dr. I. Cantacuzino. Pentru scrisoarea lui Kiselev către Mavros din 24 martie 1834 — publicată de Samarian, cît şi pentru chestionarul-program al lui Fanton de Verrayon, care e numai menţionat de autor, am găsit copii în amintitul dosar 2741/1832, de la Arh. St. Buc., f. 564—567.

Nu trebuie să vedem, însă, în aceste remarcabile inițiative doar imbolduri venite din afară și primite cu pasivitate de elementele înaintate ale societății din Principate. Dimpotrivă, epoca regulamentară înseamnă răstimpul cînd intelectualitatea progresistă luptă mai mult ca oricînd pentru făurirea unei ideologii naționale, care trebuie să stea la baza statului modern, creat de burghezia în ascensiune. Avîntul pe care-l cunoaște istoriografia în această perioadă de destrămare a relațiilor feudale, obiectivele de ordin social și național pe care le urmărește își găseau un auxiliar prețios în orice acțiune de colectare a izvoarelor istoriei patriei. În anii care preced revoluția burgheză din 1848, de altfel, Kogălniceanu în « Arhiva Românească », pe de o parte, Laurian și Bălcescu în « Magazinu istoric pentru Dacia », pe de alta, vor fixa sarcinile care revin istoriografiei naționale în opera de culegere și editare a izvoarelor istorice, în rîndul cărora se numărau și inscripțiile. Mai mult încă, izvoarele nu sînt concepute în această vreme numai în funcția lor de materiale avînd să slujească unor cercetări de ordin teoretic. Generația lui Kogălniceanu — cu el în frunte — avea sarcina să rezolve vechea problemă a mănăstirilor închinate, care era de ordin social-economic și național. Epoca regulamentară a cunoscut, astfel, o efervescență nemaiîntîlnită pînă atunci în lupta pentru restabilirea drepturilor și autorității statului și bisericii naționale în raporturile lor cu așa-zisele « Sfinte locuri » din răsărit care administrau, în virtutea unor relații de drept tipic feudale, întinse domenii din Țara Românească și Moldova, aparținînd mănăstirilor închinate. Împrejurările nu îngăduiau să se încerce o rezolvare mulțumitoare a acestor spinoase chestiuni, decît prin referire la stipulațiile dreptului zis ctitoricesc, și pentru aceasta era necesar, în primul rînd, să se restabilească, pe baza unei documentații riguroase, șirul însuși al ctitorilor de lăcașuri pioase, așa cum reiese din hrisoavele acordate acestora, dar și din pisaniile lor. Strîngerea inscripțiilor, alcătuirea pe baza lor și a oricăror altor înscrisuri, a unei istorii a mănăstirilor din care să reiasă clar data și împrejurările în care aceste lăcașuri s-au ridicat, ctitorii și, pe cît se putea, stipulațiile actelor fundaționale era una din exigențele momentului.

Dar dacă încercările de rezolvare a problemei mănăstirilor închinate suferă — și din pricina unor împrejurări de ordin extern — o amînare, pînă la urcarea pe tron a lui Gh. Bibescu (1842), un alt aspect al raporturilor dintre stat și biserică cerea o limpezire mai grabnică. Era vorba să se traducă în fapt prevederile, atîta vreme eludate, ale Regulamentului organic, în chestiunea sprijinului material pe care biserica trebuia să-l dea statului « pentru așezări publice și pentru faceri de bine » [1]. Punerea în aplicare a legii de organizare a bunurilor mitropoliei și episcopiilor din 1840 [2] implica însă o vastă acțiune de catagrafiere a averilor bisericești în care se cereau și date pe care uneori numai inscripțiile le puteau furniza. Noua istoriografie trebuia să-și afirme caracterul ei militant și în felul cum aborda aceste gingașe probleme ridicate de necesitățile sociale și naționale ale vremii. Nu e locul să examinăm aici în ce măsură această exigență a fost împlinită [3]. Rămîne, însă, limpede faptul că anchetele epigrafice, inițiate în epoca regulamentară și mergînd pînă dincolo de promulgarea, în 1863, a legii de

---

[1] Vezi I. C. Filitti, *Domniile române sub Regulamentul organic, 1834—1848*, Buc., 1915, p. 84—85.

[2] Vezi Hurmuzaki, *Documente*, Supl. 1/4, p. 486—492, nr. CCCXXXVII—CCCXLIII și I. C. Filitti, *op. cit.*, p. 84—86.

[3] Pentru a ne mărgini la epoca regulamentară, pe care o evocăm, vom aminti că Eufrosin Poteca fusese desemnat în 1840 de C. Bălăceanu, « șeful cinstitului departament al celor bisericești », să alcătuiască *Istoria mănăstirilor Valahiei*, în calitatea lui oficială de membru al unei comisii ale cărei rosturi se vor arăta mai jos. *Prolegomena sau Precuvîntare*, adică tot ceea ce Poteca izbutise să redacteze, în 1842, din proiectata sa lucrare, s-a publicat de G. Dem. Teodorescu, în studiul său *Viața și operile lui Eufrosin Poteca*, în « Revista pentru istorie, arheologie și filologie », an. I, vol. II (1883), p. 35—42 (și în extras, p. 64—77). Poteca făcea parte din comisia instituită în 1840, « spre a cerceta și înscrie prin condici documentele tuturor mănăstirilor Țării Românești, închinate și neînchinate, din care documente să se culeagă și materie de a se compune și o Istorie hronologicească de faptele prinților domnitori acestii țări, mai ales cele religioase, începîndu-se de la prințul Radu-Negru voevod (sic) pînă în zilele noastre,

secularizare a averilor mănăstireşti, sînt legate, mai cu seamă, de cerinţele societăţii din Principate, în epoca de trecere la relaţiile capitaliste. Cîteva exemple vor fi, credem, grăitoare în această privinţă.

E drept că sîntem mai puţin informaţi asupra excursiilor arheologice întreprinse de Gh. Asachi, în Moldova, în 1835 şi 1838 [1]. Între roadele lor trebuie să numărăm însă şi copierea sau traducerea — cînd e vorba de texte în limbi străine — a unui număr de inscripţii de la bisericile şi mănăstirile pe care le-a cercetat.

Într-una din excursii, Asachi însoţea pe Mihai-vodă Sturza, el însuşi amator de asemenea instructive plimbări [2]. Dacă adăugăm la acest amănunt faptul că talentatul cărturar deţinea în acest timp funcţii de răspundere în îndrumarea culturii în Moldova, putem socoti că cercetările lui Asachi urmăreau un program legat poate de investigaţiile arheologice ale generalului Mavros, care ştim că, în 1834, era îndemnat de Kiselev să se adreseze şi « directorului Şcoalei naţionale din Iaşi » [3]. Împrejurări pe care nu le cunoaştem au determinat, probabil, pe Asachi să nu mai dea la lumină rezultatele exploraţiilor sale, pe care le cunoaştem din ceea ce s-a publicat, după moartea poetului, în 1871 şi 1872 [4].

Ne amintim că, în calitate de locţiitor al scaunului metropolitan, Neofit al Rîmnicului primise şi trebuia să execute instrucţiunile redactate de adjutantul lui Kiselev cu privire — între altele — la copierea de inscripţii. Ordinul trimis în acest scop de Neofit protopopilor, ca prelucrare a adresei lui Fanton de Verrayon, ni s-a păstrat ca şi răspunsurile protopopilor, care nu oferă însă interes. [5] Cîţiva ani mai tîrziu, Neofit, confirmat în iulie 1840 mitropolit al Ungrovlahiei întocmea un nou chestionar adresat protopopilor de judeţe, în care cerea, între altele, să i se trimeată, neîntîrziat « Cuprinderea tuturor pisaniilor de la toate sfintele biserici — cu leatul şi luna » [6]. Măsura luată de Neofit trebuie, desigur, pusă în legătură cu amintita lege de organizare a bunurilor bisericeşti, iar răspunsurile primite, lipsite de orice rigoare ştiinţifică, nu pot sta la baza unei cercetări istorice mai exigente.

Cea mai de seamă campanie cu caracter istoric şi arheologic — şi în care partea ce revine epigrafiei medievale este deosebit de însemnată — din cîte s-au întreprins în întreg secolul al XIX-lea în Ţara Românească s-a săvîrşit în anii 1860—1861, din iniţiativa maiorului D. A. Pappasoglu — interesantă figură de colecţionar şi arheolog-amator [7] — şi cu sprijinul

prin care istorie să arate atît numele ctitorilor acestor mănăstiri, cît şi documentele de stăpînirea moşiilor fie-şi căria mănăstiri » (*ibidem*, p. 35). Cît priveşte abordarea de către Poteca şi comisia la care participa — şi anume de pe poziţii străine lui Kiselev — a problemei mănăstirilor închinate, vezi *ibidem*, p. 41—42.

[1] Vezi N. Iorga, *Monumentele istorice în vechea noastră literatură, I. Gh. Asachi şi monumentele istorice ale Moldovei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. XXVI (1933), p. 101—108.

[2] Cf. comunicarea lui N. Iorga, *O vizită domnească la monumente*, în « Bul. Com. mon. ist. », an. XX (1927), p. 112.

[3] Vezi mai sus, p. 26.

[4] Descrierile de călătorie, în care se cuprind şi reproduceri de inscripţii, s-au publicat în *Almanahul de învăţătură şi petrecere ilustrat cu stampe*, Iaşi, 1872, p. 25 şi urm. şi în *Calendarul pentru români pe anul 1871*, p. 22 şi urm.; vezi N. Iorga, *Monumentele istorice în vechea noastră literatură*, în *op. cit.*, p. 101 şi 104.

[5] Vezi Gh. Nicolaiasa, *art. cit.*, p. 94—95, nr. 6; la p. 95, nr. 1, indicaţii asupra răspunsurilor trimise de protopopii din eparhia Ungrovlahiei.

[6] Ordinul mitropolitului Neofit, din 23 august 1840, s-a publicat, împreună cu răspunsurile la chestionar sosite din plaiurile Nucşoara şi Dîmboviţa, ale fostului judeţ Muscel, de către I. Răuţescu, *Documente muscelene. II. Bisericile din nordul judeţului Muscel, în anul 1840*, în « Bul. Com. ist. a României », vol. IX (1930), p. 110—120. Amintim că adrese către clerici pentru strîngerea de inscripţii etc., s-au emis în secolul al XIX-lea şi de alţi arhipăstori. *Ms. rom.*, A. 545 (fost 2409) al Acad. R.P.R. cuprinde, astfel, răspunsurile la un ordin al mitropolitului Calinic Miclescu, din 1880, pentru biserici din oraşul Bucureşti şi judeţele arhiepiscopiei. Şi de data aceasta, lipsa de pregătire a celor chemaţi să copieze inscripţiile face culegerea de o utilitate discutabilă pentru cercetători.

[7] Despre D. A. Pappasoglu, vezi C. D. Fortunescu, *Viaţa maiorului D. A. Pappasoglu*, în « Arhivele Olteniei », an. IX (1930), p. 97—98 şi vioaia caracterizare pe care i-o fac M. A. Musicescu şi D. Gh. Năstase, în studiul lor *Cercetări de artă veche românească în secolul al XIX-lea. Introducere la studiul istoriografiei artei medievale româneşti*, în « Studii şi cercetări de istoria artei » an. III, (1956), nr. 1—2, p. 136—137, unde se apreciază şi activitatea celorlalţi membri ai comisiei de cercetări istorico-arheologice, pe care-i menţionăm mai jos.

lui Alexandru-Ioan Cuza. Datorită însemnărilor lăsate de Pappasoglu [1], pe de alta a actelor şi corespondenţei oficiale din anii 1859—1862, privind campania de explorări arheologice şi care s-au publicat [2], cunoaştem în amănunt fazele acestei anchete ştiinţifice care se deschid o dată cu aprobarea pusă de Cuza, la 26 iulie 1859, pe memoriul lui Pappasoglu, se continuă pînă în 1861, cînd cercetările pe teren iau sfîrşit, şi îşi găsesc un ecou, la începutul anului 1862, cînd un aspect al rezultatelor amintitei campanii urma să fie înfăţişate în cadrul expoziţiei internaţionale de la Londra. O comisie numită de A. G. Golescu, ministrul Cultelor pentru Ţara Românească, şi alcătuită din Al. Odobescu, D. A. Pappasoglu, Cezar Bolliac şi Al. Pelimon urma să străbată Principatul — fiecăruia din cei patru cercetători i se dădeau în seamă un număr de judeţe — avînd îndatorirea « să meargă a alcătui inventarii noi din toate obiectele mobilele de interes istoric şi să adune toate cărţile vechi », de la toate mănăstirile şi schiturile din circumscripţiile care li s-au repartizat [3].

În adresele trimise celor patru membri ai comisiei, se indica mai cu de-amănuntul ce trebuie să se înţeleagă prin « tot felul de obiecte arheologice antice », pe care fiecare « comisariu » era îndatorat să le înscrie în inventarii. E vorba, anume, de: « sfinte vase, veştminte, odoare, medalii, monete, *inscripţiuni*, cărţi vechi, manuscripte, documente de tot felul » [4]. Pentru a însoţi cu material ilustrativ rezultatele campaniei arheologice pe care o întreprindea, a fost pus la dispoziţia lui Al. Odobescu — la cererea acestuia — pictorul Henric Trenk, care urma să execute 148 de reproduceri, executate în tehnici diferite, între altele şi după obiecte purtătoare de inscripţii [5]. Pappasoglu luase şi el cu sine un « desenator privat », care avea să execute « 14 bucăţi desenuri » [6]. În aceeaşi vreme, pictorul G. Tattarescu, independent de lucrările celor patru « comisari », era însărcinat să întocmească un « Album naţional », care, după sugestia pictorului însuşi, urma să cuprindă — de la « toate monastirile din ţeară, pămîntene şi închinate, mari şi mici », — copii de pe « tot ce se va găsi antic, costume, portrete, datine (sic) etc. », ministerul cultelor adăugînd şi « zidiri vechi, monumente şi chiar punturi de vedere extraordinari » [7].

O caracterizare relativ exactă şi spirituală a muncii depuse de fiecare cercetător ne-a lăsat, în 1873, arheologul Gr. G. Tocilescu [8]. « D. Pappasoglu — spune el — se mărgini, şi nici nu putea face altfel, a alcătui pentru fiecare mănăstire cîte o listă de odoare şi cărţile ce i s-au părut mai preţioase, toate cercetările d-sale oprindu-se aici. — D. Bolliac raporta Ministerului că, din cauza unor tribulaţiuni politice nu avu timp a-şi împlini misiunea. D. Pelimon a făcut ce s-a putut pricepe » [9]. Laudele pentru munca inteligentă, ordonată şi competentă, depusă cu acest prilej se adresau — cu drept cuvînt — lui Odobescu. De pe urma acestuia numai şi — într-o mai slabă măsură — a lui Pappasoglu, epigrafia română a avut de cîştigat.

---

[1] Să se vadă Arh. St. Buc., *ms.* 730, f. 1 şi urm. (autograf Pappasoglu).

[2] Vezi Aurelian Sacerdoţeanu, *Cercetări istorice şi pitoreşti prin mănăstirile noastre acum optzeci de ani. — Lucrările lui Al. Odobescu, H. Trenk şi G. Tătărescu*, în « Arhiva românească », an. VI (1941), p. 347—379 şi an. VII (1942), p. 319—337.

[3] *Ibidem*, p. 352, nr. 3; cf. şi p. 361—362, nr. 15.

[4] *Ibidem*, p. 354, nr. 5.

[5] *Ibidem*, p. 367—371, nr. 18. În p. 371 şi urm. sînt publicate actele şi corespondenţa în legătură cu angajarea pictorului H. Trenk şi executarea lucrării încredinţate. Pentru « calcuri de pe inscripţii şi desenuri după obiectele antice mai interesante » , executate de Trenk, vezi raportul lui Al. Odobescu, din 1861, mai 29, publicat *ibidem*, p. 313.

[6] Arh. St. Buc., *ms.* 730, f. 7r .

[7] A. Sacerdoţeanu, *op. cit.*, p. 356, nr. 9, precum şi p. 358—362, nr. 11—15.

[8] Vezi Gr. G. Tocilescu, *Studiele arheologice ale d-lui A. Odobescu asupra mănăstirilor zise închinate*, în « Columna lui Traian », an. IV (1873), p. 179.

[9] Pentru că asupra cercetărilor întreprinse de Bolliac şi Pelimon nu mai revenim în cele ce urmează, ni se pare potrivit să indicăm locul unde se pot afla consemnate rezultatele — modeste, desigur — ale cercetătorilor lor.

Rapoartele, trei la număr, înaintate de Cezar Bolliac Ministerului cultelor în 1860—1861, sînt

Lui Pappasoglu i-au revenit fostele judeţe Prahova, Dîmboviţa şi Muscel, străbătute în 1860, şi judeţul Olt ale cărui monumente le-a cercetat în 1861. Într-un raport din acest din urmă an el arăta că vizitase, în total, 52 de mănăstiri (din care 10 închinate) şi 12 biserici vechi domneşti [1]. Materialele strînse şi rămase nepublicate se cuprind într-o condică, din fericire păstrată, şi — cu toate stîngăciile culegătorului — ele pot fi folosite şi azi, la un veac după ce au fost adunate [2].

Altă valoare, fireşte, au cercetările întreprinse de Odobescu în judeţele care i se repartizaseră: Argeş, Vîlcea, Gorj, Dolj şi Mehedinţi. Din nefericire, din cele opt caiete, în care marele nostru prozator îşi înscrisese descrierile de monumente şi obiecte, precum şi copiile de inscripţii, toate, cu o singură excepţie, au dispărut, după ce fuseseră depuse în Arhiva Ministerului Cultelor, unde au fost căutate în zadar, cîţiva ani mai tîrziu de Odobescu însuşi. Unele fragmente, însă, din caietele azi pierdute se publicaseră între 1866 şi 1879, în parte prin grija lui V. A. Urechia şi Gr. G. Tocilescu, iar caietul păstrat, al patrulea din cele opt, consacrat mănăstirii oltene Bistriţa, face azi parte din colecţiile de manuscrise ale Academiei R.P.R. [3] Din toate se poate vedea cît de stăpîn pe metoda de lucru — în arheologie şi epigrafie — era Odobescu, în raport cu toţi cercetătorii români care au lucrat în aceleaşi domenii în primele trei pătrare ale secolului al XIX-lea. Cum a izbutit să îmbine precizia de epigrafist cu înalte însuşiri de creaţie literară, cu bogăţia şi prospeţimea limbii, cu armonia stilului, o ştiu toţi cîţi au citit *Cîteva ore la Snagov* (1862).

Dacă lucrările comisiei se terminaseră în 1862, activitatea lui Pappasoglu în legătură cu inscripţiile din România ale epocii feudale nu a luat sfîrşit decît mai tîrziu. O condică în care harnicul colecţionar a continuat să scrie pînă în septembrie 1872, cuprinde o catagrafie a unui număr de mănăstiri, schituri, paraclise, metoaşe şi biserici de mir din Muntenia, cu date, pe alocuri, asupra ctitorilor şi descendenţilor, în viaţă, ai acestora care fuseseră cerute lui Pappasoglu printr-un ordin ministerial [4]. Inscripţiile — numeroase — se transcriu

publicate în lucrarea aceluiaşi, *Monastirile din România (Monastirile închinate)*, Buc., 1862, p. 431—457. Inscripţiile reproduse de Bolliac aparţin mănăstirilor Drăgăneşti (Teleorman), Brîncoveni (Romanaţi) şi Bucovăţ (Dolj). Cît priveşte pe Alexandru Pelimon, acesta a publicat un *Memoriu. Descrierea S. Monastiri*, Buc., 1861, apărut sub numele: A. Palemon (sic), reminiscenţă a lecturilor din mitologia elină ale poetului Pelimon! Ancheta — mai conştiincioasă ca a lui Bolliac — a dus la publicarea unor inscripţii de la m-rea Banul (Buzău), catedrala şi paraclisul episcopiei de Buzău, m-rile Rîmnic, Băbeni şi Deduleşti (Rîmnicul-Sărat) şi m-rea Sf. Ioan din Focşani. Lipsa de spirit ştiinţific şi de pregătire tehnică în domeniul epigrafiei medievale, de care se împărtăşesc atît Bolliac cît şi Pelimon, conferă publicaţiilor lor mai degrabă caracterul unui document al epocii, decît acela al unor culegeri utilizabile şi astăzi.

[1] Vezi *ms.* 730 al Arh. St. Buc., f. $7^v - 8^v$.

[2] Este vorba de condica indicată în nota precedentă. Vezi şi prelucrarea din *ms.* 739, aparţinînd aceleiaşi colecţii.

[3] Vezi A. Lapedatu, *Schiturile şi metoaşele mănăstirii Bistriţa din Vîlcea*, în « Bul. Com. mon. ist », an. I (1908), p. 94—95. Sub acelaşi titlu s-a publicat, în acelaşi periodic, an. I (1908), p. 101—106, o parte din cel de-al patrulea caiet redactat de Odobescu, azi *ms.* 3265 al Academiei R.P.R. care poartă următorul titlu: *Relaţia despre anticuităţile ce se află în mănăstirile din districtele Argeşului şi Vîlcea, prezentată Onorabilului Minister al Cultelor şi al Instrucţiei publice din Ţara Românească de A. I. Odobescu, comisar însărcinat cu această cercetare la anul 1860, iunie şi iulie.* Dintr-o însemnare pe f. 1 a *ms.* reiese că primul cap. al Relaţiei fusese publicat în « Buletinul Instrucţiunii publice », an. I (1866), p. 137—143, iar capitolul trei « într-o prelucrare mai largă » a apărut în « Revista română », an. I (1861), p. 701, 807 şi an. II (1862), p. 107 şi urm. Pentru scrierile lui Odobescu, inclusiv cele cu caracter arheologic şi epigrafic la care ne referim, se va consulta Al. Iordan, *Bibliografia scrierilor lui Odobescu*, în « Convorbiri literare », an. LXVII (1934), p. 752—763. Cf. şi A. Sacerdoţeanu, *op. cit.*, p. 349, n. 1, precum şi rapoartele publicate, *ibid.*, sub. nr. 16—18, 24, 31, 33, 37, 41 şi 47.

[4] Ne referim la *ms.* 729 al Arh. St. Buc. Ca un fel de anexă la catagrafia cuprinsă în condică, se transcrie, la f. $101^v - 102^v$ o relaţie înaintată de Pappasoglu, în mai 1871, domnitorului Carol cu privire la sustragerile de obiecte de interes istoric şi artistic sosite de pe la mănăstiri, în urma campaniei de cercetări din 1860—1861 şi depuse în custodia Ministerului Cultelor. Expunerea demersurilor iniţiate de Pappasoglu în vederea unei anchete şi a rezultatelor la care se ajunsese pînă în mai 1871 este de un netăgăduit interes pentru toţi cîţi cercetează felul cum se conservau monumentele şi colecţiile noastre de artă în veacul trecut.

sau se traduc. E evident că materialele colectate şi intabulate în condică trebuiau să slujească în procesul mănăstirilor închinate — care se continuă, cum e ştiut şi după secularizare — ca şi în determinarea statutului juridic al mănăstirilor zise pămîntene, în legătură cu prevederile dreptului ctitoricesc. Din redactarea — defectuoasă — dată titlului pus în fruntea condicii, pare să reiasă că — în 1871 — Ministerul Cultelor, sesizat de Pappasoglu, ordonase superiorilor de la toate mănăstirile Ţării Româneşti să trimeată — în copie, desigur — « toate inscripţiunile şi pomelnicele din proscomidii a domnilor şi doamnelor fondator (sic) » şi că, pe baza lor, Pappasoglu îşi întocmise tabelele sale.

Paralel cu activitatea desfăşurată de Pappasoglu, merită să fie amintite, pentru a şaptea şi a opta decadă a secolului al XIX-lea, cercetările întreprinse, în acelaşi domeniu şi cu aceleaşi obiective, de preotul Gr. Musceleanu. Acesta, în cîteva calendare editate de el şi într-o lucrare specială, a descris un mare număr de monumente istorice, atît din Ţara Românească, cît şi din Moldova, în covîrşitoarea lor majoritate, biserici şi mănăstiri, atît din cele « administrate de ţară », cît şi din cele închinate [1]. Cu acest prilej a publicat un număr de inscripţii, dintre care unele — în limbi străine — în textul original, însoţit de traducerea în româneşte. Ancheta întreprinsă de Musceleanu s-a bucurat de sprijinul autorităţii de stat [2], fără, însă, să i se acorde cercetătorului mijloacele materiale puse la dispoziţia comisiei instituite în 1860. Opera lui Musceleanu, utilă încă sub raport epigrafic, se resimte, însă, de lipsa de pregătire a editorului şi de tonul polemic xenofob, care străbate toate culegerile sale. De fapt cercetările acestuia, ca şi cele întreprinse de comisia de patru, instituită în 1860, sînt evident subordonate unor ţeluri de ordin practic, legate de chestiunea secularizării averilor mănăstireşti. Între toţi, Odobescu singur, cu pregătirea, talentul şi spiritul său pătrunzător, a izbutit să asigure materialelor strînse şi prelucrate de el o valoare durabilă.

De un oarecare interes pentru detectarea inscripţiilor medievale din România ar fi putut fi — dacă era bine organizată — ancheta archeologică provocată de Al. Odobescu în 1871 şi pusă sub auspiciile Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii publice, în fruntea căruia se găsea C. Esarcu. Odobescu redactase, în formă populară, un *Cestionariu sau isvod de întrebările la cari se cere a se da răspunsuri în privinţa vechilor aşezăminte ce se află în deosebite comune ale României.* Acesta — multiplicat pe calea tiparului — s-a trimis, prin Ministerul amintit, învăţătorilor din ţară, care trebuiau să răspundă, în scris, la un număr de întrebări, rezultatele anchetei urmărind să ajute la « întocmirea unei istorii lămurite a României ». Se cereau, e drept, între altele, informaţii şi cu privire la « cruci mari de piatră cu slove sau fără slove » şi la « lespezi de piatră săpate cu chipuri sau cu slove », dar mai ales în măsura în care aceste rămăşiţe zăceau neluate în seamă şi puteau constitui obiectul unor viitoare explorări arheologice. Inscripţiile *in situ*, aflate în cadrul monumentelor bine conservate, ca şi cele de pe mobilierul liturgic al bisericilor în funcţiune, nu intrau în preocupările anchetei. Acesta s-a continuat pînă în 1874, dar răspunsurile, în număr de peste 1600, au dovedit, în majoritatea lor, lipsa de pregătire şi de interes a anchetatorilor. Odobescu nu a izbutit — cum nădăjduia — să alcătuiască, sprijinindu-se pe rezultatele anchetei, o hartă şi un repertoriu arheologic al

---

[1] Vezi Gr. Musceleanu, *Calendar pentru anul de la Christos 1862, care conţine monumente sfinte şi inscripţii antice, istorice, ale mănăstirilor române administrate de români, cît şi de străini (egumeni greci)*, Buc., 1862. Inscripţii se găsesc publicate şi în Calendarele aceluiaşi pe anii 1863, 1866 şi 1870, precum şi în lucrarea sa *Monumentele străbunilor din România*, Buc., 1873.

[2] În prefaţa la *Calendar pentru annul de la Kristos 1863...*, Buc., p. 49—50, Musceleanu reproduce adresa Ministerului Cultelor din 7 iulie 1862, semnată de G. Kreţeanu, prin care autorul este recomandat superiorilor mănăstirilor « de dincolo de Milcov ». Musceleanu este prezentat în adresă ca unul care « de mai mulţi ani se ocupă cu copierea diverselor inscripţiuni antice şi cu notarea odoarelor şi a altor obiecte preţioase de pe la monastirile din ţară ».

României[1]. Pentru un *corpus* al inscripţiilor medievale, puţinele indicaţii cu caracter epigrafic aflate în răspunsuri nu sînt de luat în considerare.

Cu aceasta putem încheia prezentarea fazelor de seamă străbătute de anchetele epigrafice în Principate în epoca regulamentară şi în deceniile care îi urmează. Campanii de explorări epigrafice vor avea loc, fireşte, şi în epoca următoare, dar vor fi concepute pe un plan mai puţin amplu şi asumate cel mai adesea de un singur cercetător. Specialiştii îşi vor lua sarcina să editeze inscripţiile, folosind criterii de ordin lingvistic şi dînd la lumină culegeri epigrafice greceşti, ebraice sau armene. Forma cea mai obişnuită de editare a lor rămîne, însă, comandată de criterii topografice şi monografiile de monumente sînt, ori de cîte ori e cu putinţă, însoţite de adevărate culegeri de inscripţii, aferente monumentului, însoţite de comentarii. Exegeza inscripţiilor, de altfel, face progrese remarcabile cu Melchisedec şi I. Bogdan, pentru domeniul slav, cu N. Iorga, pentru cel românesc. Academia Română acordă o atenţie tot mai susţinută epigrafiei medievale române şi ridică în repetate rînduri problema conservării inscripţiilor, ameninţate cu distrugerea, şi a publicării lor în condiţii de rigoare ştiinţifică. Prezentarea, chiar sumară, a evoluţiei, la noi, a studiilor epigrafice referitoare la epoca feudală ar depăşi cadrele impuse introducerii de faţă, în care ne-am propus să examinăm doar antecedentele istorice a două trăsături proprii culegerii pe care o edităm şi anume: ideea de anchetă epigrafică pe scară naţională şi aceea de editare a inscripţiilor medievale sub forma unui *corpus*. Acest din urmă aspect rămîne să fie înfăţişat în cele ce urmează.

* * *

După interesul trezit, în a patra decadă a secolului al XIX-lea, pentru culegerea izvoarelor istorice care pot desluşi trecutul ţărilor române, era de aşteptat să se precizeze — cu trecerea vremii — şi preocupări pentru publicarea, în condiţii de rigoare ştiinţifică, a unui *corpus* al inscripţiilor legate de acest trecut al patriei noastre. Ca în atîtea alte privinţe, şi sub acest raport Nicolae Bălcescu a fost un strălucit anticipator. În prospectul redactat de el, în care se fixează obiectivele urmărite de noul periodic « Magazinu istoric pentru Dacia » (1845), Bălcescu anunţă că noua publicaţie va avea, ca o a patra secţie a sa, ceea ce el numeşte *Inscriptoriul dacian*. Acesta va cuprinde « inscripţii aflate în părţile Daciei, atît vechi latine şi greceşti, atît şi nouă româneşti sau într-alte limbi moderne, cu traducerea în româneşte şi cu dezbaterea critico-istorică... »[2].

Revenind asupra acestei probleme, în acelaşi număr al « Magazinului », în al său *Cuvînt preliminariu despre izvoarele istoriei românilor*, Bălcescu, menţionînd inscripţiile şi monumentele, arată că « nimeni nu se putea îndoi că acest izvor aduce mult folos istoriei »[3]. E drept că interesul lui se îndreaptă mai cu seamă spre inscripţiile romane, menite să aducă lumină asupra originilor poporului şi limbii române. Atît din context, însă, cît şi din cele ce ştim că anunţase în amintitul prospect, nu încape îndoială că Bălcescu avea — şi de data aceasta — în vedere inscripţiile aparţinînd atît epocii vechi cît şi celei medievale şi anume, nu numai cele care se aflau, la data cînd scria el, pe teritoriul celor trei ţări române, dar şi cele rămase sau transportate, prin cele mai felurite împrejurări, dincolo de

[1] Vezi aprecierele lui D. Tudor, *Alexandru I. Odobescu arheolog*, în volumul A. I. Odobescu, *Istoria archeologiei*, I. Bucureşti, 1961, p. 14—15. Chestionarul, corespondenţa cu caracter administrativ a Ministerului cultelor şi instrucţiunii publice şi răspunsurile la ancheta arheologică, se găsesc în *mss. rom. 223—230* ale Academiei R.P.R. Vezi descrierea lor la Ioan Bianu, *Catalogul manuscriptelor româneşti*, Bucureşti, 1907, p. 470—471.

[2] N. Bălcescu, *Opere*, vol. I, ed. G. Zane, Buc., 1940, p. 103.

[3] *Ibidem*, p. 115.

hotare. Stringerea datelor cuprinse în aceste din urmă mărturii ale trecutului nostru nu se putea face decît prin eforturi reunite şi organizate. Unul din rosturile Societăţii istorice, pe care o preconizează cu acest prilej, trebuie să fie tocmai procurarea mijloacelor pentru a se putea traduce în fapt o asemenea vastă anchetă, implicînd « călătorii prea depărtate », care nu stăteau la îndemîna posibilităţilor materiale ale marelui nostru istoric [1].

Cîteva decenii vor trebui să treacă pînă ce ideea lui Bălcescu să fie reluată în cadrele pe care le oferea vieţii ştiinţifice româneşti din ultima treime a veacului, mai întîi « Astra », apoi « Societatea Academică » devenită « Academia Română ». După ce, cu diferite prilejuri interesul pentru inscripţii s-a manifestat din partea unor istorici sau arheologi, membri ai acestei instituţii, în şedinţa din 16 martie 1883, episcopul Melchisedec înfăţişează un număr de propuneri privind monumentele şi obiectele de artă din epoca feudală.

Cea dintîi din propuneri cerea « să se adune spre studiere, la Academie, toate inscripţiunile aflătoare prin ţările locuite de români, de pe la biserici, mănăstiri şi alte aşezăminte de cultură » [2]. Era desigur vorba de procurarea de copii, prin transcrieri, decalcuri, estampaje şi fotografii, aşa cum vedem că încep să se şi stringă, în această epocă, de către Academie [3].

Această amplă acţiune de colectare, pe care, de altfel, înalta instituţie de cultură nu a urmărit-o niciodată sistematic, trebuia să ducă la reluarea ideii unui *corpus* epigrafic a cărui realizare urma să fie pusă de data aceasta sub egida Academiei Române. Discuţiile au fost duse în şedinţa din 23 martie 1887 în jurul mult aşteptatului catalog epigrafic al colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi. În intervenţia sa, Gh. Bariţiu aminteşte că « lumea erudită din afară pune mare temei pe publicarea colecţiunii epigrafice a României », care trebuia precedată de tipărirea amintitului catalog, cerută încă de la înfiinţarea Societăţii Academice. Bariţiu era încredinţat « că ar fi onorific pentru Academie, dacă s-ar publica un *Corpus inscriptionum dacicarum* » [4].

Trei ani mai tîrziu, în şedinţa din 18 mai, Gr. G. Tocilescu, după ce comunică un număr de inscripţii aflate de el la mănăstiri din ţară şi după ce subliniază însemnătatea epigrafiei slavo-române pentru istoria naţională, îşi sfîrşeşte expunerea propunînd ca Academia să ia iniţiativa adunării şi publicării întregului material epigrafic slavo-român, într-un *Corpus inscriptionum Romaniae* [5]. Cîţiva ani mai tîrziu şi anume în şedinţa publică a Academiei Române din 1 octombrie 1904, Tocilescu îşi citeşte comunicarea sa: *Nouă materialuri asupra unui Corpus inscriptionum slavo-romanicarum*, după care îşi oferă serviciile pentru a întocmi un asemenea *corpus* « şi se roagă ca această instituţie să ia lucrarea sub conducerea

---

[1] *Ibidem*, p. 115—116.

[2] « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. V (1882—1883), secţ. I, p. 138—139.

[3] Aşa de pildă, la 18 iunie 1879, D. A. Sturdza oferea Academiei « o colecţie de transcripţiuni de pe diferite pietre şi clopote de la mănăstirea Bistriţa din jud. Neamţului luate prin decalcare de către un inginer al statului după comanda d-sale », vezi, « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. I (1879), secţ. I, p. 82—85. În acelaşi an, la 17 august, Al. Odobescu prezenta copia, « în mărime originală », a pisaniei m-rii Bradu (Buzău) şi dădea informaţii asupra decalcurilor luate, din iniţiativa Academiei, după inscripţii din Hereşti (Ilfov) şi Tîrgovişte; vezi « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. II (1880), secţ. I, p. 13. La 17 octombrie 1886, D. A. Sturdza depune « pentru colecţiunea de inscripţiuni a Academiei », decalcurile mormintelor membrilor familiei Brătianu din Biserica Domnească de la Curtea de Argeş, în « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. IX (1886—1887), secţ. I, p. 8. Simion Fl. Marian, aducea în 1885 şi 1887, copii de pe inscripţiile de la Putna, Suceviţa, biserica Sf. Dimitrie din Suceava şi fosta biserică armenească din Siret; vezi « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. VII (1884—1885), secţ. I, p. 159 şi tom. IX (1886—1887), secţ. I, p. 222.

[4] « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. IX (1886—1887), secţ. I, p. 220—221. În cursul discuţiilor, V. A. Urechiă propunea ca faţă de dificultăţile ridicate de publicarea catalogului ilustrat al Inscripţiilor Muzeului de antichităţi, să se înceapă cu publicarea copiilor « bine executate » de N. Beldiceanu, de « inscripţiuni de pe bisericile din judeţul şi oraşul Iaşi ». Se ştie că ceea ce culesese Beldiceanu se află cuprins în *ms. rom.* 4181 al Academiei R.P.R., dăruit în 1912 de D. A. Sturdza.

[5] « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. XIII (1890—1891), secţ. I, p. 9—10.

ei ». Comunicarea nefiind — după cîte ştim — imprimată, nu putem surprinde planul pe care Tocilescu îl punea la bazele cuprinzătoarei culegeri pe care dorea să o întreprindă. Se pare însă că harnicul colaborator la *Corpus inscriptionum latinarum*, editat de Academia de Ştiinţe din Berlin, întrevedea — pentru culegerea preconizată de dînsul — dacă nu proporţii asemănătoare aceluia, în orice caz unele greu de realizat. Aşa pare să reiasă din intervenţia preşedintelui Academiei, Ion Kalinderu, care, relevînd marele interes al unei atare colecţii, sugerează, totuşi, o limitare a ei « numai la istoria naţională şi la fixarea unor date contestate pînă acum ». Viitoarea sesiune generală trebuia să ia hotărîri definitive în această privinţă [1].

La 8 (21) aprilie 1905, I. Bogdan, rostindu-şi discursul său de recepţie care privea *Istoriografia română şi problemele ei actuale*, relua ideea alcătuirii unui « Corpus inscriptionum al ţărilor române », ca un obiectiv ceva mai îndepărtat, pe care trebuia să-l urmărească această istoriografie, în măsura în care dorea să-şi lărgească orizontul şi să-şi înnoiască metodele de lucru. Pe lîngă inscripţii slave şi româneşti, culegerea trebuia să cuprindă şi material neo-grecesc. Cu aceasta se fixau şi limitele cronologice ale colecţiei. Aceasta urma, astfel, să fie consacrată epocii feudale, lăsîndu-se la o parte inscripţiile antice, pe care Tocilescu pare că dorea să le includă în *corpus*-ul său. Bogdan recunoştea că multe din inscripţiile la care se referea erau cunoscute. Metoda de publicare, însă, şi mai ales calitatea comentariilor lăsau de dorit. « Dintre izvoarele istoriei noastre — adăuga el — acestea sînt cele mai împrăştiate şi cele mai greu de adunat ; importanţa lor constă mai ales în precizarea datelor cronologice din istoria domnilor şi a celor biografice şi genealogice din istoria boierilor şi a celorlalţi dignitari ai ţărilor. Ele dau un material interesant şi pentru studiul paleografiei şi al artelor decorative » [2].

Pentru că, însă, instituţia în lăuntrul căreia se formulaseră, în împrejurări solemne, aceste deziderate, nu făcuse nici un pas mai departe către o realizare, măcar parţială, a lor, I. Bogdan revine cîţiva ani mai tîrziu asupra problemei care continua să-l preocupe. Într-o comunicare a sa, prezentată în şedinţa din 21 martie 1908, slavistul român revenea asupra dorinţei exprimată în sînul aceluiaşi for, cu ani în urmă. Academia Română trebuia « să ia din vreme măsuri spre a aduna din toate părţile <...> decalcuri şi fotografii, măcar de pe inscripţiile cele mai vechi, din sec. XIV—XVII, şi a le publica într-un « Corpus inscriptionum » al României. În continuare, Bogdan arăta că-şi dă seama de dificultăţile unei asemenea întreprinderi. « Dar mai ştiu — adăuga el — că inscripţiile se conservă mai cu anevoie decît documentele, că cu mijloacele de care dispunem noi, ele nu pot fi adunate şi adăpostite la un loc, cum se adăpostesc inscripţiile Italiei şi ale Greciei... » Lipsa unor instalaţii muzeale apropriate ne împiedică să le adunăm altfel decît expunîndu-le la riscurile degradării şi nimicirii. « Dar dacă nu le putem aduna, le putem scăpa de pieire, fotografiindu-le şi dîndu-le la lumină, cît se poate mai multe, în reproduceri autotipice. Academia Română — îşi încheia Bogdan comunicarea sa — ar nesocoti una din datoriile ei, dacă nu s-ar gîndi să realizeze cît mai curînd această dorinţă legitimă a istoriografiei noastre » [3]. Academia Română, care nu a putut realiza măcar un *corpus* al documentelor interne româneşti, nu s-a încumetat să pornească la realizarea unei opere neasemuit mai dificil de înfăptuit, cum era culegerea de inscripţii cerută de I. Bogdan. Nu ni se pare, credem, de prisos să ne oprim asupra uneia din pricinile pentru care Academia Română,

---

[1] *Ibidem*, p. 58.

[2] I. Bogdan, *Istoriografia română şi problemele ei actuale*, Buc., 1905, p. 26.

[3] I. Bogdan, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXX (1907—1908), p. 351.

nici după 1908 — anul comunicării lui I. Bogdan —, nu a încercat să treacă la realizarea unei opere pe care atîţi membri ai săi o ceruseră.

Structura vechei Academii necunoscînd munca ştiinţifică organizată în cadrele unor institute de cercetări pe care să le dirijeze, *corpus*-ul, de atîtea ori cerut al inscripţiilor medievale româneşti, nu putea fi încredinţat spre înfăptuire decît unui membru al secţiunii sale istorice, cu sau fără colaboratori aleşi de el şi a căror retribuire ridica adesea dificultăţi de neînvins. Gr. Tocilescu solicitase pentru sine această sarcină, în cîteva rînduri, şi desigur că se număra printre puţinii îndreptăţiţi să şi-o asume. Tînăr, încă, în 1876, publicase un studiu promiţător, care privea *Inscripţiunea de pe patrafirul de la Stăneşti*. În 1882 hotăra, împreună cu un grup de învăţaţi, întemeierea « Revistei pentru istorie, arheologie şi filologie », în cadrul căreia îşi rezerva sectorul arheologiei şi al epigrafiei medievale [1]. În 1887, dădea la lumină *Raporturi asupra cîtorva mănăstiri, schituri şi biserici din ţară, prezentate Ministerului cultelor şi al învăţămîntului public* [2], în care numeroase inscripţii slave şi române, dar şi latine şi greceşti, medievale, erau publicate la un nivel ştiinţific remarcabil. Pentru acel *Corpus inscriptionum slavo-romanicarum* preconizat de el, îşi asigurase colaboratori, e drept, de valoare inegală, dar printre care trebuiau reţinute numele unor I. Ursu, C. Moisil sau V. Andronescu [3], precum şi acela al arheologului şi desenatorului Polonic. Un oarecare material pentru proiectata colecţie izbutise să-şi strîngă [4]. Totuşi, la începutul secolului nostru, anume împrejurări îi înstrăinaseră lui Tocilescu o bună parte din simpatiile colegilor de Academie şi aruncaseră o umbră asupra valorii ştiinţifice a unora din studiile şi manualele sale [5]. În aceste condiţii Tocilescu nu a putut căpăta însărcinarea pe care şi-o dorise, iar moartea sa timpurie (1909), îi înlătura numele dintre competitorii eventuali la conducerea culegeri de inscripţii. Dintre colegii săi de secţie, dacă lăsăm la o parte numele lui I. Bogdan, numai în treacăt preocupat de probleme de epigrafie, rămînea singur N. Iorga pe deplin îndreptăţit să iniţieze şi să conducă o lucrare uriaşă şi exigentă ca aceea care, de un sfert de secol, era mereu sugerată înaltei instituţii de cultură. În 1908, însă, cînd I. Bogdan adresa Academiei mişcătorul său apel, pe care l-am evocat mai sus, N. Iorga

---

[1] Vezi C. D. Fort<unescu>, *Un document de istorie literară*, « Arhivele Olteniei », an. XXI (1942), p. 385—387. Gr. G. Tocilescu îşi rezervase să se ocupe cu « Arheologia medievală: Inscripţiuni de pe pietre, cruci de răspînteni etc. Descrierea mănăstirilor şi portretele fundatorilor şi a ctitorilor lor. Inscripţiile de pe la biserici. . . »

[2] « Raporturile » fuseseră prezentate Academiei Române în şedinţa din 1 aprilie 1886 şi publicate în « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. VIII (1885—1886), secţ. II, p. 151—238.

[3] Vezi *ms. rom.* 5142 al Academiei R.P.R., f. 461—462: adresa semnată de I. Ursu şi C. Moisil (din 6 mai 1898), prin care se trimit lui Gr. G. Tocilescu, directorul Muzeului de antichităţi, un număr de 25 inscripţii din Iaşi şi împrejurimi. V. Andronescu, care-i comunică aceluiaşi inscripţii din fostul judeţ Vîlcea, este autorul volumului *Contribuţiuni istorice şi numele de Dobrogea*, Constanţa, 1901, în care se publică, însoţită de un facsimil, *Inscripţiunea mormîntului lui Radu Mihnea* (p. 69—70). V. Andronescu făgăduia şi publicarea — nerealizată — a unui al doilea volum de *Contribuţiuni istorice*, în care urmau să fie editate « alte 80 bucăţi de inscripţiuni » (p. 70, nota). Credem că nu e lipsit de interes să prezentăm ordinea în care, în ms. citat, Tocilescu înţelegea să prezinte inscripţiile şi care, probabil urma să se aplice şi proiectatului *Corpus* al său.

A. Inscripţiuni lapidare.

a) De pe biserici şi alte monumente.

b) De pe cruci comemorative, fîntîni etc.

c) Funerare.

B. Inscripţiunile tăiate în lemn sau scrise (zugrăvite).

C. Inscripţiuni de pe clopote.

D. Inscripţiuni de pe icoane, obiecte bisericeşti etc.

[4] În afară de *mss. rom.* 5142—5143, care cuprind material transcris şi facsimile de pe inscripţii, avem şi mărturia necrologului închinat lui Grigorie G. Tocilescu de revista pe care o înfiinţase. Vezi « Revista pentru istorie, arheologie şi filologie », an. XI (1910), p. 13: « Şi a adunat un preţios material pentru un *Corpus inscriptionum slavo-romanicarum* ».

[5] Vezi, de pildă, şi observaţiile îndreptăţite ale lui Al. Lapedatu, *Scurtă privire asupra cestiunii conservării şi restaurării monumentelor istorice în România*, în volumul *Lùi Spiru C. Haret*. . ., Buc., p. 780—802. O apreciere asupra activităţii de arheolog a lui Tocilescu, însoţită de o listă bibliografică, a publicat recent Radu Vulpe, *Un pionnier des sciences archéologiques en Roumanie: Grigorie G. Tocilescu (1850—1909)*, în « Dacia » Nouvelle série, an. III (1959), p. 609—612.

scotea de sub presă al doilea şi ultimul său volum de *Inscripţii din bisericile României*, lucrare începută în 1905 şi proiectată să mai cuprindă măcar un al treilea tom [1], care n-a mai văzut însă lumina tiparului. În felul ei această culegere trebuia să fie şi ea un *corpus*, săvîrşit fără nici o colaborare, « colecţie cît se poate mai complectă a inscripţiilor din toată România, din românimea toată » [2]. Iorga, — în conflict cu Tocilescu, care deţinea şi funcţia de director al Muzeului naţional de antichităţi şi spera, cum am văzut, în 1904, să iniţieze corpusul amintit, sub egida Academiei — porneşte, în acelaşi an, culegerea sa proprie de inscripţii, în afara şi oarecum împotriva Academiei. Aşa cum se prezintă, lipsită de cel de-al treilea volum făgăduit, opera rămîne totuşi cea mai cuprinzătoare şi — sub anume aspecte — cea mai valoroasă culegere de inscripţii din epoca feudală, de pe cuprinsul Ţării Româneşti şi al Moldovei, din cîte avem lucrate pînă azi. Un *corpus* complet nu putea fi şi pentru faptul că, începînd să apară cu ajutorul « Casei bisericii », culegerea se mărgineşte — cum arăta şi titlul publicaţiei — la bisericile României, lăsînd la o parte monumentele cu caracter laic, ca şi obiectele de muzeu, care — arăta Iorga — strînse « cu hapca... între blesteme ce se aud şi pînă acuma, au luat drumul Muzeului din Bucureşti, unde nici pînă astăzi (1905) nu li s-a dat o orînduire şi nu li s-a făcut un catalog ştiinţific şi artistic » [3]. Pe lîngă restrîngerea voită a cîmpului de cercetări, lucrarea suferă şi prin planul arbitrar care a stat la baza anchetei pe teren. Cu lecturi în general sigure şi complete, însoţite de o mare bogăţie de note istorice şi genealogice, culegerea prezintă şi neajunsuri, care au stîrnit critici şi rezerve, întîmpinate de editor cu amărăciune sau sarcasm [4]. E probabil că din pricina acestora să nu mai fi apărut niciodată cel de-al treilea volum anunţat.

În aceste condiţii — cu Tocilescu înlăturat şi apoi repede stingîndu-se din viaţă, cu Iorga lucrînd alături, dacă nu împotriva înaltului for — era firesc ca Academia Română să părăsească gîndul de a organiza publicarea inscripţiilor din epoca feudală, de pe cuprinsul ţării. Un *corpus* al acestor inscripţii a rămas astfel un veşnic deziderat şi nici unul din cercetătorii care-l aminteau la răstimpuri nu-l mai asociau de activitatea Academiei Române [5]. Aceasta, de altminteri, şi-a îndreptat, cu vremea, interesul spre alcătuirea unui *corpus* al inscripţiilor greco-latine din România şi anume al acelora aparţinînd antichităţii. Această orientare, care se precizează în anii imediat următori primului război mondial, se datoreşte unei îndoite pricini. Pe de o parte, Vasile Pârvan, epigrafistul cu cea mai mare autoritate în sînul Academiei Române, îşi limita preocupările exclusiv în domeniul epigrafiei clasice şi nu îmbrăţişa, ca Tocilescu odinioară, în activitatea sa şi cîmpul inscripţiilor medievale. Pe de altă parte, aderarea Academiei Române la Uniunea Academică internaţională, care-şi

---

[1] Vezi N. Iorga, *Inscripţii din bisericile României*, vol. II, Buc., 1908. Prefaţa.

[2] *Ibidem*, fasc. I, Buc., 1905, p. VII.

[3] *Ibidem*, p. V. Catalogul a cărui lipsă o deplîngea N. Iorga a apărut în 1906, sub titlul: *Catalogul Muzeului naţional de antichităţi publicat de Gr. G. Tocilescu. Ediţiunea prescurtată cu 15 figuri*, Buc., 1906. Lucrarea este, însă, lipsită de valoare ştiinţifică.

[4] Vezi N. Iorga, *Inscripţii din bisericile României*, vol. II. Prefaţa.

[5] Aşa, de pildă, C. C. Giurescu, în prelegerea sa inaugurală, *Consideraţii asupra istoriografiei româneşti în ultimii douăzeci de ani*, publicată în « Revista istorică », an. XII (1926), p. 181, n. 1, credea « că s-ar putea încerca azi (1926) realizarea acestui corpus », pornind de la cele două volume de *Inscripţii* ale lui Iorga şi de la materialele publicate în diferite studii şi reviste, îndeosebi în « Buletinul Comisiunii monumentelor istorice ». — Aurelian Sacerdoţeanu, în studiul său, *Ceva despre un corpus al izvoarelor românilor*, din « Arhiva Românească », an. IV (1940), revine (p. 101) oarecum la ideea lui Tocilescu, a unui « *Corpus inscriptionum romanicarum*, împărţit după timp şi limbă în [inscripţii] antice, medievale şi moderne (latine, greceşti, slavone şi în orice altă limbă) ». Realizarea sa, ca şi aceea a altor colecţii de izvoare, ar cădea în sarcina unei *Societăţi istorice* preconizată, cum ne amintim, de N. Bălcescu. — Un *Corpus inscriptionum*, « în stil mare, care, pe lîngă inscripţiile slave şi româneşti, să cuprindă şi pe cele greceşti » recomandase şi D. Russo, *Studii istorice greco-române. Opere postume*, tom. I, Buc., 1939, p. 13. Acesta trebuia, însă, să cuprindă şi inscripţii de peste hotare, reluîndu-se, astfel, o altă idee a lui Bălcescu.

fixase printre obiectivele sale înfăptuirea unui supliment la *corpus-ul* inscripţiilor greceşti şi latine, îndatora forul nostru de cultură să se alăture, cu mijloacele sale, la realizarea iniţiativei amintite. V. Pârvan este însărcinat, în 1920, cu conducerea lucrării [1]. În 1923, marele nostru arheolog, luînd parte la sesiunea anuală a Uniunii Academiei Internaţionale, comunica « începerea culegerii materialului de inscripţii greceşti şi latine din ţinuturile trace, răspîndite în sute de publicaţii cu totul inaccesibile » [2]. Pârvan avea în vedere o colaborare cu specialiştii statelor balcanice vecine pentru publicarea integrală a materialelor epigrafice privitoare la iliro-traci [3]. În ce priveşte aportul României, acesta urma să se organizeze deosebit « pentru inscripţiile latine, în continuare la CIL, III, iar pentru cele greceşti, într-un volum aparte, ca în Rusia meridională » [4]. Moartea neaşteptată a învăţatului român a întrerupt, însă, lucrarea [5].

Alcătuirea unui *corpus* separat al inscripţiilor medievale din România, cu toată înlăturarea sa din preocupările Academiei, se dovedea tot mai necesară, pe măsură ce sporea interesul pentru monumentele noastre de artă feudală : monografiile consacrate bisericilor şi mănăstirilor se înmulţeau, în bună măsură şi sub imboldul dat de « Casa bisericii », instituţie care încurajase — cum am văzut — şi întocmirea amintitei culegeri de inscripţii a lui N. Iorga [6]. Fiecare asemenea monografie reproducea — după puterile autorului — şi inscripţiile care aparţineau lăcaşului respectiv. Datorită pregătirii relative a celor mai mulţi publicişti în acest domeniu, editarea — în condiţii discutabile — a unor inscripţii avea mai degrabă valoarea unei semnalări. Se cerea ca, pe urmele acestor indicaţii, specialiştii, lucrînd după un plan unitar şi cu o metodă riguroasă, să adune din nou, pentru o culegere epigrafică de proporţii naţionale, materiale de o importanţă deseori covîrşitoare pentru elucidarea anumitor puncte rămase obscure în cunoaşterea trecutului patriei noastre.

Mai mult, însă, decît orice iniţiative izolate sau organizate în condiţii neîndestulătoare, a ajutat la consemnarea şi punerea în valoare a monumentelor din epoca feudală — inclusiv a inscripţiilor lor — « Comisiunea monumentelor istorice », care sub denumiri variate, şi-a desfăşurat activitatea, începînd cu ultimul pătrar al veacului al XIX-lea. Sînt cunoscute împrejurările în care, din iniţiativa lui Vasile Boerescu, se instituie « Comisiunea monumentelor publice », prin regulamentul din 6 august 1874. Legile din 24 noiembrie 1892 definesc mai precis atribuţiile Comisiei, care — o dată cu începutul secolului următor — îşi începe adevărata şi rodnica activitate tehnico-ştiinţifică [7]. Anuarele sale, dar mai ales publicaţia sa periodică « Buletinul Comisiunii monumentelor istorice », care începe să apară o dată cu anul 1908, dau un loc din ce în ce mai larg publicării de inscripţii medievale de pe cuprinsul ţărilor române [8]. Dar, după cum «Casa bisericii» nu-şi putuse asuma iniţierea

[1] Vezi « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. XLI (1920—1921), Dezbaterile, p. 19. Cf. şi tom. XLII (1921—1922), p. 9, 16 şi 28.

[2] *Ibidem*, tom. XLIII (1922—1923), p. 110.

[3] *Ibidem*, tom. XLIV (1923—1924), p. 113.

[4] *Ibidem*, tom. XLVI (1925—1926), p. 111. Raportul lui V. Pârvan, cel din urmă pe care l-a întocmit în legătură cu corpus-ul de inscripţii proiectat, e din 3 iunie 1926.

[5] Ideea a fost reluată, în anii din urmă, de către Academia Republicii Populare Române, şi lucrările de pregătire a noului corpus se află într-un stadiu înaintat. Vezi Dionis M. Pippidi, *Un corpus des inscriptions grecques et latines de Roumanie*, « Klio », an. XXXVII, (1959), p. 285—286.

[6] Nu pot fi amintite aici măcar cele mai de seamă studii cu caracter monografic la care ne referim. Instrumentele bibliografice în acest domeniu sînt încă insuficiente, cu excepţia — pentru Capitală — a lucrării recente a lui N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, Buc., 1961 şi, în deosebi, la N. Stoicescu, *Bibliografie privind monumentele istorice din R.P.R.*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an. IV (1957), nr. 1—2, p. 155—199. (şi în *extras*, cu aceeaşi paginaţie). Pentru mănăstiri se poate recurge la lucrarea lui G. T. Niculescu-Varone, *Monografiile oraşelor, comunelor şi mănăstirilor din România întregită (Bibliografie). 1855—1938*, Buc., 1939.

[7] Vezi şi Ilie Ţabrea, *Descoperirea şi păstrarea tesaurelor arheologice în România*, în « Cronica numismatică şi arheologică », an. XIV (1939), p. 174 şi urm.

[8] În « Deciziunea ministerială privitoare la redactarea Buletinului » pe care o găsim publicată,

— la care Academia Română renunţase — a unui *corpus* al inscripţiilor, la fel şi « Comisiunea monumentelor istorice », prin obiectivele pe care le urmărea şi cu forţele pe care le avea la dispoziţie, nu putea să-şi ia obligaţii în această direcţie. Pe lîngă publicaţiile periodice amintite, Comisiunea înţelegea însă să ajute studiile de epigrafie medievală românească şi prin valorosul său Catalog al colecţiilor proprii — inaugurate în 1910 — unde inscripţiile sînt editate cu grijă, în cadrul descrierii monumentelor de artă [1].

Dacă, însă, împrejurări de ordin general împiedicau pe cei mai zeloşi cercetători să gîndească la realizarea unei culegeri sistematice a inscripţiilor de interes istoric din toate provinciile locuite de români, interesul pentru cercetări epigrafice legate de studiul istoriei României nu a părăsit nici o clipă pe cei mai luminaţi dintre istoricii români dinaintea primului război mondial. Astfel, învăţatul episcop Melchisedec, în urma unei călătorii în Bucovina, în 1885, publica un număr de inscripţii copiate de el în *Mănăstiri şi biserici antice* din acel colţ de ţară [2]. În acelaşi an şi în aceeaşi publicaţie, bucovineanul S. Fl. Marian îmbogăţea descoperirile lui Melchisedec cu inscripţii necunoscute, culese în acelaşi ţinut [3]. De acolo îşi trăgea obîrşia şi Dimitrie Dan care — în 1910 — comunica, în traducere românească, inscripţiile bisericii Sf. Gheorghe din Suceava [4].

Ardeleanul Ion Bogdan supunea unei magistrale analize, în 1908, patru inscripţii dintre 1440 şi 1479, găsite mai de mult la Cetatea Albă, dînd şi o nouă ediţie a lor [5]. Cît priveşte pe Nicolae Iorga, acesta, după ce dăduse şi el, în 1899, cuprinsul inscripţiilor amintite de la Cetatea-Albă [6], publica — în 1906 — o largă culegere de inscripţii ardelene şi maramureşene [7], iar în 1909 adăpostea în colecţia sa *Studii şi documente*, însemnările din bisericile Maramureşului, culese de localnicul Ion Bîrlea, în această provincie românească [8].

Aceste puţine exemple, care se pot uşor înmulţi, dovedesc viziunea limpede pe care generaţia de istorici care a înflorit înainte de realizarea unităţii naţionale a României au avut-o cu privire la obiectivele anchetei epigrafice pe scară naţională, pe care numai împrejurări vitrege au putut-o întîrzia.

În aceste condiţii, ideea alcătuirii unui *corpus* al inscripţiilor din epoca feudală trebuia să fie reluată de Academia Republicii Populare Române, care înţelegea să preia ceea ce era valabil în moştenirea ştiinţifică a trecutului şi să dea realitate unor proiecte pe care modul de organizare a muncii ştiinţifice şi mijloacele materiale insuficiente, proprii vechilor noastre instituţii de cultură, nu le-au îngăduit a le înfăptui niciodată.

* * *

Noul *corpus* al inscripţiilor medievale româneşti îşi deschide seria de volume cu cel prezent, consacrat oraşului Bucureşti, care era indicat — prin numărul şi importanţa inscripţiilor pe care le cuprinde — să reţină, în primul rînd, atenţia cercetătorilor din cîmpul epigrafiei

în extras, încă din primul număr al periodicului (pe coperta interioară) se prevedeau a se publica într-însul şi « Studii şi lucrări unitare, asemenea ilustrate şi documentate, bunăoară: asupra inscripţiilor murale şi tombale din epoca lui Ştefan cel Mare, Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brîncoveanu etc. ». — Spre cinstea sa, « Buletinul » a depăşit cu mult, în realizări, timidele recomandări ale deciziei amintite.

[1] Vezi V. N. Drăghiceanu, *Catalogul colecţiunilor Comisiunii monumentelor istorice*, Buc., 1913, 182 [—185] pp. cu 26 planşe fotografice şi 7 tricromii.

[2] Melchisedec, *O vizită la cîteva mănăstiri şi biserici antice din Bucovina*, în « Anal. Acad. Rom. », Seria II, tom. VII (1884—1885), p. 205—293.

[3] S. Fl. Marian, *Cîteva inscripţiuni şi documente din Bucovina*, *ibid.*, p. 295—308.

[4] Dimitrie Dan, *Biserica Sf. Gheorghe din Suceava*, în BCMI., an. III (1910), p. 134—139.

[5] Ion Bogdan, *Inscripţiile de la Cetatea-Albă şi stăpînirea Moldovei asupra ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXX (1907—1908), p. 311—360+6 pl.

[6] N. Iorga, *Studii istorice asupra Chiliei şi Cetăţii Albe*, Bucureşti, 1899, p. 98—99.

[7] N. Iorga, *Scrisori şi inscripţii ardelene şi maramureşene*, II (= vol. XIII, din *Studii şi documente*, Buc., 1906, p. 25—211).

[8] Ion Bîrlea, *Însemnări din bisericile Maramureşului culese de...*, (= vol. XVII, din *Studii şi documente*, Buc., 1909).

noastre medievale. Într-adevăr, datorită criteriului topografic, care a fost adoptat la editarea inscripţiilor, volumul cuprinde nu numai inscripţii bucureştene, aflate în prezent pe teritoriul oraşului, ci toate inscripţiile medievale româneşti de pe cuprinsul său, inclusiv cele din muzee şi colecţii, care şi-au adunat piesele din întreaga ţară.

În aceste împrejurări, culegerea îşi cîştigă o valoare reprezentativă pentru întregul nostru domeniu epigrafic feudal şi inaugurează o serie care va continua cu editarea inscripţiilor de pe restul teritoriului ţării. Informaţiile ce se pot culege din inscripţiile editate îmbrăţişează domeniile cele mai variate ale vieţii social-economice, politice, culturale şi artistice din ţările române, în epoca respectivă, şi îşi păstrează, cum e şi firesc, întreaga valoare şi pentru istoria locală, istoria oraşului Bucureşti, care nu se va mai putea scrie fără să se folosească la fiecare pas datele procurate de materialul acum publicat.

Volumul de faţă cuprinde un număr de 1250 inscripţii redactate, în marea lor majoritate, în limba română, dar şi în limbile: slavă, greacă, armeană, ebraică, latină, germană, rusă, arabă şi turcă. Ele au fost culese de pe cuprinsul oraşului Bucureşti, stabilit după noua împărţire administrativă (H.C.M. din 27 decembrie 1960 — cu modificările prevăzute în H.C.M. din 18 decembrie 1964). Limitele cronologice în care se încadrează materialul epigrafic publicat sînt, pe de o parte, întemeierea statelor feudale române, pe de alta anul 1800. Alegerea acestei din urmă date nu are, fireşte, o justificare principială, ci una de ordin practic:sub raport cantitativ, numărul inscripţiilor colectate pînă la această dată este sensibil egal cu cele identificate, pe acelaşi teritoriu, şi aparţinînd secolului al XIX-lea, pînă la 1848 — anul revoluţiei — cînd culegerea urmează să se încheie. Un al doilea volum, deci, care este în pregătire, va urma celui de faţă, completînd, astfel, o perioadă istorică bine precizată.

Culegerea de faţă nefiind o culegere epigrafică exhaustivă, ci una de inscripţii ce pot furniza informaţii de interes istoric, s-au înlăturat de la editare inscripţiile care dau nume de sfinţi şi titluri de scene de cuprins religios, neînsoţite măcar de o dată (pînă la sfîrşitul sec. al XVI-lea) sau de alte informaţii (pentru secolele XVII—XVIII). Formulele stereotipe, care nu intră în textul inscripţiei propriu-zise, dar se găsesc pe obiectul respectiv (ca de pildă IS. HS. NI KA sau MP. ΘY. etc.) au fost lăsate la o parte. De asemenea, au fost eliminate inscripţiile mai noi (din secolul XVIII), care cuprind nume de persoane neidentificabile (ca de pildă «Pomeneşte, Doamne, pe Ioan, Stana, 1784», sau «Să se ştie cînd au răposat robul lui Dumnezeu, Preda, 1793»). Prin derogare de la criteriul topografic adoptat, au fost de asemenea excluse inscripţiile de pe obiecte — indiferent de vechimea şi importanţa lor istorică — nelucrate pe cuprinsul ţărilor române sau care nu au circulat, măcar, pe acelaşi teritoriu în trecut, dovedind în acest chip că răspund la cerinţele culturale ale populaţiei. Astfel, în timp ce inscripţia unei icoane bizantine — cum este cea din 1463 — care de veacuri aparţine unui lăcaş din Ţara Românească, este înglobată în culegerea de faţă, inscripţia de pe un obiect de provenienţă apuseană sau extra-europeană, de aceeaşi vechime, dar intrat relativ recent într-o colecţie din ţară, rămîne în afara preocupărilor noastre.

Cît priveşte inscripţiile tablourilor votive, care, foarte adesea au suferit refaceri în cursul vremilor — ele se reproduc numai cînd sîntem încredinţaţi că asupra textului originar nu s-a intervenit ulterior sau cînd restaurarea picturii nu a afectat inscripţiile care însoţesc portretele.

Întregul material este grupat pe fonduri, care sînt prezentate în ordinea alfabetică a categoriilor respective. Vom avea, astfel, inscripţii de la: *biserici* (ca mănăstiri şi schituri), *cimitire*, *colecţii particulare*, *cruci răzleţe*, *muzee*. În fondul *diverse*, următor celui de mai sus,

se publică inscripţiile unor obiecte azi dispărute, care se conservau în muzee desfiinţate sau în colecţii particulare risipite şi care au fost comunicate de editori mai vechi. O ultimă categorie, a inscripţiilor *îndoielnice*, cuprinde falsuri sau texte dubioase.

În cadrul *bisericilor*, monumentele sînt grupate în ordinea alfabetică a numelor sub care sînt *mai bine* cunoscute. Vom avea, astfel, bis. din *Afumaţi*, bis. *Albă*, m-rea *Antim* etc. Dar bis. Sf. Nicolae *Dintrozi*, va fi căutată sub litera *D*. Pentru orientare în cadrul acestei grupe de monumente, tabla de materii a volumului va da toate indicaţiile utile. În cadrul fiecărui monument, inscripţiile sînt grupate în patru secţiuni care, în corpul ediţiei, sînt separate prin *asterisc: pisanii şi cruci comemorative*; *pietre de mormînt şi cruci funerare*; *obiecte de cult*; *diverse* (unde se cuprind inscripţii care nu figurează în secţiunile precedente şi îndeosebi cele de pe picturi murale, pomelnice, uşi, glafurile ferestrelor etc.).

Dintre *cimitire*, numai cel izraelit cuprinde inscripţii anterioare secolului al XIX-lea, care sînt publicate în ordinea lor cronologică.

Pentru *colecţii particulare*, rînduite în ordinea alfabetică a numelui colecţionarilor, inscripţiile cînd sînt în număr mai mic *de zece* se dispun în ordine cronologică; pentru un număr mai mare, se adoptă o ordine sistematică.

Inscripţiile de pe *cruci răzleţe*, aflate pe teritoriul cercetat, se grupează în ordinea lor cronologică.

Pentru *muzee*, s-a impus o prezentare mai sistematică a inscripţiilor — uneori foarte numeroase. Grupele s-au organizat după cum urmează: *inscripţii din lapidarii* (pisanii, cruci comemorative, pietre de mormînt şi cruci funerare, diverse); *inscripţii de pe obiecte de metal* (căni, candele, cădelniţe, chivote etc.); *inscripţii pe ţesături* (epitafe, epitrahile etc.); *inscripţii de pe icoane*; *inscripţii de pe pomelnice*; *inscripţii de pe mobilier*; *diverse*. Înlăuntrul fiecărei grupe, inscripţiile se publică în ordine cronologică.

În cadrul fondului *diverse* inscripţiile sînt prezentate pe categorii (argintărie, broderii, icoane), înăuntrul cărora sînt înseriate în ordine cronologică.

Pentru cele cîteva inscripţii *îndoielnice*, s-a adoptat prezentarea în ordine cronologică.

Fondul fiecărui monument este precedat de un număr exprimat în cifre romane, care corespunde numelui monumentului respectiv trecut în tabla de materii a volumului.

Fiecare inscripţie este numerotată cu cifre arabe, de la 1 la 1250; numerele sînt amintite atît în rezumatele corespunzătoare din repertoriul cronologic, cît şi în indice.

Cu privire la modul de editare al inscripţiilor, ni se par necesare precizările care urmează.

Data se exprimă prin anul erei noastre, urmat de cel de la facerea lumii sau aparţinînd altor cicluri proprii cronologiei armene, ebraice sau otomane — cînd acesta este indicat — pus în paranteze rotunde, apoi de lună şi zi. Inscripţiile datate prin conjectură într-un interval de timp dat se clasează la prima din cele două date propuse. Cînd inscripţiile nu pot fi datate, se trec la sfîrşitul categoriei de obiecte respective căreia îi aparţin. Cînd, în textul inscripţiei, sînt indicaţi anii a două ere, şi aceştia nu concordă între ei iar critica internă nu ne îngăduie să hotărîm asupra datei, vom alege anul erei noastre pentru epoca de după 1750 şi anul corespunzător văleatului pentru epoca precedentă. Pentru datare s-a folosit stilul de la 1 septembrie, cu unele excepţii în favoarea stilului de la 1 ianuarie, cînd elemente de context ne-o cer.

Descrierea cuprinde indicaţii asupra naturii obiectului purtător de inscripţii, dimensiunile şi amplasarea lui, dimensiunile şi tehnica de redare a literelor, eventual indicaţii asupra ornamenticei. Pentru toate obiectele se indică provenienţa şi circulaţia lor, în măsura în care a putut fi stabilită. Pentru obiectele aparţinînd muzeelor se indică şi nr. de

inventar. Se menţionează, de asemenea, în descriere dacă pe obiect sînt reprezentate portrete sau steme.

Textul inscripţiilor s-a constituit în urma unei lecturi noi a inscripţiilor existente şi accesibile sau a reproducerilor lor, cînd ele nu ne mai stau la îndemînă. Inscripţiile dispărute, pentru care asemenea reproduceri lipsesc, s-au publicat după ce s-au reconstituit prin mijloacele criticii textuale aplicate ediţiilor existente.

Inscripţiile chirilice în limba română se transcriu cu caractere latine. Cele în limbi străine se editează în limba şi cu caracterele respective, urmate fiind de traducerea în româneşte. Textele arabe, armene, ebraice şi turceşti se şi transliterează. Inscripţiile în limbi străine, publicate după ediţii anterioare, s-au redat în transliteraţie, dacă acest procedeu fusese folosit de editori, şi dacă inscripţiile au dispărut între timp.

Notele din subsol servesc: a) pentru a cuprinde textele religioase, care însoţesc informaţiile cu caracter istoric din inscripţii, publicate în corpul ediţiei; ele sînt urmate de traduceri, cînd textul lor nu fusese redactat în limba română; b) pentru a reproduce lecturi vădit eronate ale ediţiilor anterioare, pentru inscripţii dispărute, lecturi emendate în corpul ediţiei; c) pentru lămurirea unor termeni cu o circulaţie mai restrînsă care apar în corpul ediţiei (ca de pildă: *peveţ*, *potori*, *stoler*, *varmeghie* etc.); d) pentru justificarea datărilor noi propuse prin conjectură; e) pentru traducerea formulelor slave mai rare, reproduse în chirilică în corpul inscripţiei; f) pentru a indica pricina care a împiedicat lectura unui pasaj (de pildă o legătură de metal care acoperă textul inscripţiei, accidente suferite de obiectul sau materialul pe care s-a scris etc.).

Cît priveşte traducerile, cîteva n-au putut fi decît parţial efectuate, pentru că textul pe alocuri a părut ininteligibil. Alteori apar în inscripţii iniţiale al căror înţeles n-a putut fi încă desluşit. Reproducerea fidelă a textului inscripţiilor cu toate obscurităţile lui va îngădui specialiştilor să propună soluţii şi chiar să rezolve dificultăţi care n-au putut fi învinse de editorii volumului de faţă.

Cu privire la *tehnica de editare*, atragem atenţia asupra următoarelor semne grafice folosite: parantezele [ ] s-au întrebuinţat la întregirea textului pentru lacune din cauze mecanice; parantezele < > s-au folosit pentru întregiri, propuse prin conjectură, a unor lipsuri care se datoresc lapicidului (gravorului, zugravului etc.); parantezele ( ) s-au întrebuinţat la întregirea unor prescurtări datorite lapicidului. Pentru cuvintele sau literele greşit repetate, s-au folosit semnele ⊏⊐, pentru a indica ateteza.

Editarea inscripţiilor chirilice româneşti ridică un număr de probleme speciale, pe lîngă cele amintite mai sus. În cele ce urmează, înfăţişăm soluţiile pe care le-am adoptat.

Transcrierea în alfabetul latin a caracterelor chirilice s-a făcut, în genere, după principiile stabilite pentru publicarea colecţiei de documente a Academiei R.P.R. [1] cu uşoare abateri. Astfel :

ѣ s-a transcris *ĕ*, acolo unde se recomanda *é*. Exemplu бѣсѣрикъ — besĕrică.

ь s-a transsris *ĭ*, oridecîte ori eram siguri că exprimă sunetul respectiv.

Pentru a înlesni lectura, s-au întregit, în paranteze rotunde, desinenţele vocalice omise de lapicid ale unor nume apelative sau proprii, adoptîndu-se formele: *cas*(*ă*), *fîntîn*(*ă*), *Rădăuţ*(*i*) etc. — Termenii slavi de folosire curentă din inscripţiile româneşti s-au transcris, în cazul inscripţiei cu caractere latine şi se găsesc traduşi în glosarul din anexele volumului. Nu s-au tradus, însă, formele slave ale unor toponime româneşti, ca de pildă, *Dălgopole*, pentru Cîmpulung.

---

[1] Vezi *Documente privind istoria României. Introducere*, vol. I, Bucureşti, 1956, p. 33—36.

La publicarea textelor slave literele suprascrise au fost coborîte în rînd, în mod tacit, întregindu-se cuvintele prescurtate după normele menţionate mai sus.

Întregirea cuvintelor scrise în mod obişnuit prescurtat s-a făcut în spiritul limbii din epoca respectivă; s-a ţinut seama de influenţele lingvistice exercitate atît asupra textelor muntene, cît şi asupra celor moldovene. (S-au respectat prin urmare particularităţile formularului folosit în textele muntene, sub influenţe sud-dunărene, precum şi particularităţile formularului textelor moldoveneşti, sub influenţa limbilor slave răsăritene.)

În traducerea textelor slave, unele topice au fost traduse: Влашкъ prin — Ţara Românească; altele ca Уггрокдахиа au fost lăsate neschimbate — Ungrovlahia. Expresii ca бив вел au fost traduse prin — *fost mare*. Termenii care definesc o funcţie — dregătorie — în cadrul statului feudal nu au fost traduşi (vornic, ceaşnic, logofăt etc.). De asemenea cuvîntul жѹпанъ — jupan a fost lăsat neschimbat în traducere.

Numele hramurilor sau sărbătorilor religioase pomenite în inscripţiile slave au fost traduse: Успеніе Богородицѣ prin — *Adormirea Născătoarei de Dumnezeu* etc.

Data de zi sau aceea care indică anul (văleatul) a fost redată în textul slav cu cifre (= buchi) chirilice, iar în traducere cu cifre arabe.

Publicarea textelor în limba greacă s-a făcut cu respectarea fidelă a tuturor particularităţilor de grafie introduse de lapicid (inclusiv alegerea, ades greşită, a speţei spiritelor şi accentelor şi a locului unde trebuie aşezate), relevîndu-se textele scrise cu majuscule.

Textele în limbi neeuropene ridică adesea probleme speciale, pricinuite şi de faptul că s-a impus transliterarea lor în alfabetul latin. Pentru inscripţiile armene s-a adoptat în transcriere sistemul întocmit de Antoine Meillet, iar în transliterarea textelor respective sistemul fonetic întrebuinţat astăzi în Armenia Sovietică. În ceea ce priveşte inscripţiile turceşti şi arabe s-au folosit pentru redarea textelor criteriile ediţiei Enciclopediei Islamice. Inscripţiile ebraice n-au fost transliterate în alfabetul latin după normele aplicate de filologia contemporană textelor ebraice clasice. S-a preferat o transcriere interpretativă, avînd la bază citirea zisă *aşkenazită* (răspîndită în Europa răsăriteană, inclusiv ţările române) a textelor ebraice nevocalizate. Redarea, însă, a textului inscripţiilor, în primul rînd, în alfabetul lor propriu — cel clasic — înlesneşte specialistului folosirea oricărui sistem de transliteraţie sau transcriere interpretativă care i se pare mai potrivit. Cît priveşte expresia « era redusă », care revine în cuprinsul celor mai multe inscripţii funerare, ea reprezintă o simplificare în redarea anului de la creaţie; din cele patru cifre care-l constituie, cea dintîi, a mileniului, este omisă.

Fiecare text este însoţit de o *bibliografie* a lucrărilor în care a mai fost publicat, inserate în ordinea lor de apariţie. Cele folosite pentru un număr mai mare de texte au fost semnalate cu un titlu prescurtat. Pentru toate, notiţa bibliografică completă apare în lista bibliografică de la sfîrşitul volumului. În bibliografia fiecărei inscripţii se arată dacă editorii respectivi au publicat şi textul original sau numai traducerea, eventual facsimilul. Manuscrisele din colecţiile instituţiilor de stat care cuprind copii de inscripţii sînt grupate la sfîrşitul bibliografiei. Despuierea publicaţiilor pentru întocmirea bibliografiilor se opreşte la lucrări apărute în anul 1964.

Cînd inscripţiile au fost reproduse după fotografii sau după ediţii mai vechi, în loc de BIBLIOGRAFIE s-a folosit formula: *Textul după:* (indicîndu-se lucrarea după care s-a publicat inscripţia), iar apoi, dacă se mai cunosc şi alţi editori ai textului, ediţiile respective sînt semnalate prin: *vezi şi*. Trimiterile (*op. cit.*, *doc. cit.*, etc.) din notele subliminare se referă exclusiv la publicaţiile din bibliografia inscripţiei respective.

Ediţia de faţă mai cuprinde un *repertoriu cronologic* al inscripţiilor care, în cadrul volumului, sînt grupate pe fonduri, şi al informaţiilor databile din cuprinsul unui text,

referitoare la împrejurări anterioare datei de alcătuire a inscripţiei. Repertoriul este constituit din scurte rezumate; se indică: data, natura obiectului, elemente de orientare din cuprinsul inscripţiei, după care se menţionează numărul său de ordine din cuprinsul volumului, sub care se găseşte textul integral.

Între anexele volumului figurează şi *glosarul* cuvintelor slave netraduse în corpul volumului şi care sînt trecute în ordinea lor alfabetică, însoţite de traducere.

Lista bibliografică a lucrărilor în care s-au publicat inscripţii s-a constituit pe autori şi, pentru fiecare dintr-înşii, în ordinea de apariţie a publicaţiilor respective. Pentru titluri în limbi şi cu caractere socotite mai puţin cunoscute s-a dat şi transliterarea lor. Între anexele volumului se mai numără indicii de nume şi materii şi lista materialului ilustrativ.

* * *

Pentru datarea inscripţiilor prin critică internă, pe baza numelor de suverani, dregători domneşti, ierarhi şi egumeni sau meşteri şi mărci de ateliere, pe care le cuprind, s-au folosit următoarele materiale: a) GUBOGLU, M., *Sultani şi mari dregători otomani*, în « Hrisovul », an. VII (1947), p. 49—136; IONAŞCU, I., *Domnii din Moldova şi Ţara Românească. Voievozii, vice-voievozii şi guvernatorii Transilvaniei. Anii de domnie ai regilor Ungariei*, în *Documente privind istoria României. Introducere*, vol. I, Buc., 1956, p. 493—510; SACERDOŢEANU, A., *Lista de suverani*, în *Îndrumări în cercetări istorice*, Buc., f. a., p. 231 — 290; b) MIOC, D. (responsabil), C. BĂLAN, M. BĂLAN, H. CHIRCĂ, N. STOICESCU şi ŞT. ŞTEFĂNESCU, *Lista dregătorilor din sfatul domnesc al Ţării Româneşti în secolele XV—XVII*, în *Studii şi materiale de istorie medie*, an. IV (1961), p. 565—583; c) IORGA, N., *Lista mitropoliţilor şi episcopilor români*, în *Istoria bisericii româneşti şi a vieţii religioase a românilor*, vol. II, ed. a II-a, Buc., 1932, p. 311—366; NĂSTUREL, P., *Lista patriarhilor ortodocşi. Constantinopol, Alexandria, Antiohia şi Ierusalim*, în « Hrisovul », an. VII (1947), p. 147—186; ŞERBĂNESCU, N., *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Biserica ortodoxă-română », an. LXXVII (1959), p. 722—826; idem, *Episcopii Rîmnicului*, în « Mitropolia Olteniei », an XVI (1964), p. 171—212; d) GERFAS, *A brassai ötvösség története*, Braşov, 1912; KÖSZEGHY, E., *Magyarországi ötvösjegyek a középkortól*, Budapesta, 1936; NICOLESCU, C., *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVIII) din Secţia de artă feudală a Muzeului de Artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », an. I (1957), p. 43—52; idem, *Argintăria laică şi religioasă din ţările române — sec. XIV—XIX — în colecţia Muzeului de artă al R.P.R.* (sub tipar); VOINESCU, T., *Noi identificări de meşteri argintari din Transilvania*, în « Studii muzeale », an. I (1957), p. 29—42.

S-au folosit, de asemenea, materialele documentare existente pe lîngă Secţia de istorie medie a Institutului de istorie al Academiei R.P.R., referitoare la: *Dregătorii din sfatul domnesc al Moldovei : sec. XV—XVII* (în manuscris); *Listele egumenilor mănăstirilor şi schiturilor din Moldova şi Ţara Românească : sec. XIV—XVIII* (în manuscris).

Materialul din acest volum, în manuscris, a fost pus la dispoziţia unor cercetători, care l-au folosit în vederea publicării unor studii. Printre aceştia menţionăm pe: Teodora Voinescu, Corina Nicolescu, Paul Cernovodeanu, Dinu Giurescu, P. Ş. Năsturel.

La alcătuirea prezentei culegeri au contribuit — între anii 1951—1954 — *I. Ionaşcu*, care a iniţiat lucrările, precum şi *Eleonora Alexiu*, *V. Brătulescu*, *Paul Cernovodeanu*, *Aurora Ilieş*, *P. Ş. Năsturel*, *Gh. Nicolăiasa*, *Lucia Sadoveanu-Donea*, *Dan Simonescu*, *Smaranda Teodorescu-Ionaşcu*, care au depistat din publicaţii o parte din inscripţiile editate în trecut. Dintre

membrii colectivului redacţional au lucrat alături de responsabilul volumului: *C. Bălan* — la culegerea, pe teren şi din publicaţii, a inscripţiilor şi pregătirea lor pentru editare, la alcătuirea repertoriului cronologic şi a indicilor; *H. Chircă* — la culegerea pe teren a inscripţiilor şi la pregătirea pentru tipar a unor texte; *Ol. Diaconescu* — la extragerea din publicaţii şi manuscrise a inscripţiilor şi pregătirea lor pentru editare, la alcătuirea repertoriului cronologic, indexare şi întocmirea listei bibliografice.

La editarea inscripţiilor în limbi străine au mai colaborat: *M. Holban*, (pentru cele latine), *Mustafa Mehmet* (pentru inscripţiile arabe şi turceşti); *Ath. Negoiţă* (pentru cele ebraice); *P. P. Panaitescu* (la revizuirea transcrierii şi traducerii textelor slave); *H. Dj. Siruni* (pentru cele armene). La traducerea în limbi străine a repertoriului cronologic şi-au dat concursul: *Radu Creţeanu*, *Eug. Georgescu-Tistu* şi *P. Ş. Năsturel*. La alcătuirea indicilor au mai colaborat şi: *M. Bălan*, *R. Cămărăşescu* şi *S. Caracaş*.

ALEXANDRU ELIAN

REPERTORIUL CROHOLOGIC

1395 septembrie 1 — 1396 august 31 (6904). — Epitaf < de la m-rea Cozia>. **1031.**

<*1397—1398*>. — Pisania cetăţii Turnu, înnoită în timpul împăratului Baiazid Ilderim. **1203.**

1437 (6945) septembrie 1. — Epitaf dăruit de Siluan egumenul m-rii Neamţ. **1032.**

1452 septembrie 1 — 1453 august 31 (6961). — Uşă de la m-rea Snagov, <a paraclisului Buna Vestire ?> zidit de Vladislav voievod. **1177.**

1463. — Icoană dăruită de m-rea Megaspileon din Peloponez. **1101.**

1481. — Piatra de mormînt a lui Bather. **608.**

1486 (6994) septembrie 15. — Pisania caselor domneşti zidite de Ştefan cel Mare voievod în Hîrlău. **575.**

1490 septembrie 1 — 1491 august 31 (6999). — Panaghiar dăruit de jupan Drăghici Vintilescu m-rii Snagov. **961.**

<*Cca. 1492*>. — Panaghiar dăruit de Alexandru voievod, fiul lui Ştefan cel Mare voievod, mănăstirii sale din Bacău. **962.**

<*Cca. 1493*>. — Văl liturgic dăruit de Ştefan cel Mare voievod Bis. Episcopale din Rădăuţi. **1083.**

1499 (7007) august 26. — Pisania clopotniţei m-rii Dealu, zidită de Radu cel Mare voievod. **576.**

<*Sec. XV sfîrşit*>. — Piatra de mormînt a preotului Estmanus, din Ordinul franciscanilor. **609.**

<*Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început*>. — Cădelniţă dăruită de Barbu, Pîrvu, Danciu, Radu, < fiii jupanului Neagoe Craiovescu >. **728.**

<*Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început*>. — Căţuie dăruită de Pîrvu vornicul, fiul jupanului Neagoe de la Craiova; sînt amintiţi şi fraţii săi Barbu şi Danciu. **739.**

<*Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început*>. — Chivot dăruit de fiii jupanului Neagoe <Craiovescu>: jupan Barbu, Pîrvu, Danciu, Radu. **749.**

<*Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început*>. — Panaghiar dăruit m-rii Tismana de fiii jupanului Neagoe <Craiovescu>: jupan Barbu, Pîrvu, Danciu, Radu. **963.**

<*Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început*>. — Taler dăruit de: jupan Barbu, Pîrvu, Danciu, Radu, < fiii jupanului Neagoe Craiovescu >. **828.**

‹Cca. 1500›. — Anaforniță dăruită de Radu ‹cel Mare› voievod, fiul lui Vlad voievod. **235.**

1500 — Piatra de mormînt a lui Valentin Procopie, fratele lui Werner Bra... (?) **610.**

1500. — Piatra de mormînt a lui Nicolae Shacs. **611.**

1500 (7008). — Steag de la Ștefan cel Mare voievod. **1198.**

‹Sec. XVI›. — Epitrahil dăruit de Radu ‹cel Mare?› voievod m-rii Govora. **1048.**

‹Sec. XVI›. — Piatra de mormînt a jupaniței Mușa. **612.**

‹Sec. XVI›. — Taler dăruit m-rii Bistrița. **829.**

‹Cca. 1501›. — Pocal dăruit de Barbu ‹Craiovescu› ban, și frații lui: Pîrvu vornic, Danciu vornic (sic), Radu postelnic. **968.**

1502 (7010) decembrie 18. — Panaghiar dăruit de Ștefan cel Mare voievod m-rii Neamț. **964.**

‹Cca. 1504›. — Epitrahil dăruit de Ștefan cel Mare voievod și doamna Maria. **1049.**

1506 (7014) februarie 1. — Epitaf dăruit m-rii Dobrovăț, început de Ștefan cel Mare voievod, terminat de fiul său Bogdan voievod și doamna Maria, mama lui. **1033.**

‹1512›. — Evanghelie dăruită de mitropolitul Teoctist. **876.**

‹1512—1521›. — Obiect de cult dăruit de Neagoe Basarab voievod și doamna Despina. **286.**

‹Cca. 1513›. — Neagoe Basarab voievod dăruiește o tipsie m-rii Bistrița. **1017.**

‹Cca. 1513—1520›. — Evanghelie ferecată de Cînda Lațcu pîrcălab de Hațeg. **877.**

1513 septembrie 1—1514 august 31 (7022). — Taler dăruit de Neagoe Basarab voievod. **830.**

1514 (7022) august 4. — Acoperămînt de catifea dăruit de Neagoe Basarab voievod m-rii Bistrița. **1096.**

1517. — Icoană dăruită de Neagoe Basarab voievod, doamna Despina și copiii lor. **275.**

‹1517›. — Neagoe Basarab voievod zidește din temelie m-rea Argeș. **577.**

1518 septembrie 1 — 1519 august 31 (7027). — Evanghelie ferecată de Marcea mare postelnic și jupanița lui, Marga. **878.**

1520. — Potir dăruit de Grigore parohul din Banruca. **973.**

1520 septembrie 1—1521 august 31 (7029). — Epitrahil dăruit de Neagoslava, ‹soția› lui Barbu ‹Craiovescu› — Pahomie monahul. **1050.**

1520 septembrie 1—1521 august 31 (7029). — Panaghiar dăruit de ‹Barbu Craiovescu› — Pahomie monahul — și Preda ‹Craiovescu› mare ban. **965.**

‹Cca. 1522›. — Icoană dăruită de Despina, ‹doamna lui Neagoe Basarab voievod›, în amintirea fiului ei Teodosie voievod. **1102.**

‹După 1522›. — Icoană dăruită de Despina, ‹doamna lui Neagoe Basarab voievod› și fiicele ei Stana și Ruxanda. **1103.**

‹ Cca. 1526 ›. — Inscripția portretului lui Neagoe Basarab voievod și ale familiei sale, reprezentați în pictură murală. **1159.**

‹ Cca. 1526 ›. — Inscripția portretului lui Radu de la Afumați voievod, reprezentat în pictură murală. **1160.**

‹ Cca. 1526 ›. — Inscripția portretului doamnei Ruxanda, reprezentată în pictură murală. **1161.**

1526 (7035) septembrie 10. — Pisania m-rii Argeș isprăvită de Radu de la Afumați voievod și doamna Ruxanda. **577.**

(1530 — 7038 ianuarie) 15.—Piatra de mormînt a lui Gheorghe zugravul din Tricala. **613.**

1531 (7039) mai 15. — Icoană dăruită de Anastasie episcopul de Vad. **1104.**

1532 (7040) februarie 20. — Piatra de mormînt a jupanului Badea din Cotești. **614.**

<1532 după 18 septembrie — 1535>. — Cruce dăruită de Vintilă voievod. **761.**

1533 (7041) septembrie 2. — Piatra de mormînt a lui Lăudat mare clucer din Cotești. **615.**

< *După 1535 iunie 12* >. — Inscripția portretului lui Mircea cel Mare voievod, reprezentat în pictură murală. **1163.**

< *După 1535 iunie 12* >. — Inscripţia portretului lui <Radu Paisie> — Petru voievod — şi a fiului său Marcu voievod, reprezentaţi în pictură murală. **1162.**

1535 (7043?) august 15. — Piatra de mormînt a lui Jitian, fiul lui Lăudat mare clucer din Cotești. **616.**

1542 aprilie 15. — Piatra de mormînt a Anei, mama lui Petru croitorul din Baia. **622.**

<1545—1568>. — Mircea Ciobanul voievod clădeşte bis. Curtea Veche pe care o înfrumuseţează şi o zugrăvesc fiii săi: Petru cel Tînăr voievod, Radu și Mircea. **106.**

<Sec. XVI mijlocul>. — Cruce ferecată de episcopul Macarie. **762.**

<Sec. XVI mijlocul — sec. XVII început>. — Pahar dăruit de Dumitru postelnicul. **933.**

<Sec. XVI a doua jumătate>. — Piatra de mormînt a doamnei (?) mitropolitului Anania. **617.**

<După 1551>. — Pahar dăruit m-rii Tismana de Staico din Ruda, făcut de Balthasar Fleischer meşter. **934.**

1554 (7062) ianuarie 30. — Doamna Despina, <soția lui Neagoe Basarab voievod> — Platonida monahia — este îngropată la Sibiu. **618.**

<1555>. — Evanghelie ferecată cu contribuţia lui Grigorie Ferie logofăt. **879.**

(1556). — Piatra pusă de mitropolitul Anania pe mormîntul doamnei Despina, cu prilejul reînhumării osemintelor aduse de la Sibiu. **618.**

1556 (7064) ianuarie. — Epitaf dăruit de Alexandru Lăpuşneanu voievod, m-rii Slatina, în anul căsătoriei sale cu doamna Ruxanda. **1034.**

1558 (7066) mai 26. — Cruce dăruită m-rii Neamţ de Cărstea jitnicerul Sucevei și soţia lui Maria, făcută de Sava meşterul. **763.**

1558 (7066) septembrie 1. — Cruce dăruită de Alexandru Lăpuşneanu voievod şi doamna Ruxanda, m-rii Slatina. **764.**

<1559 septembrie 21—1568 iunie 8>. — Pahar dăruit de Stoica logofătul. **935.**

<Cca. 1560?>. — Pahar dăruit de jupan Arsenie, fiul lui Mihai, m-rii Tismana. **936.**

<Cca. 1560—1563?>. Linguriță dăruită de egumenul Ilarion. **919.**

1560 (7068) decembrie 25. — Cruce dăruită m-rii Neamţ de Grigorie mitropolitul Sucevei, făcută de preotul Nichifor; este menţionat preţul materialelor şi al lucrului. **765.**

<Cca. 1561>. — Vas dăruit de Alexandru Lăpuşneanu voievod m-rii Slatina. **1016.**

1561. — Piatra de mormînt a lui Nicolae Schacs, atletul (?). **619.**

1561 (7069) februarie 17. — Văl pentru uşă dăruit de Alexandru Lăpuşneanu voievod, doamna Ruxanda şi copiii lor, m-rii Slatina. **1087.**

<După 1561 februarie 17>. — Văl pentru uşă dăruit de Alexandru Lăpuşneanu voievod, doamna Ruxanda şi fiii lor, m-rii Slatina. **1088.**

1561 (7069) iulie 5. — Cruce dăruită de Matei Crăciun postelnic și soţia lui Maria, făcută de Dosoftei meşter din m-rea Putna. **766.**

<Cca. 1563>. — Cruce dăruită de Ilarion egumenul m-rii Bistriţa. **767.**

<Cca. 1563>. — Potir dăruit de Ilarion egumenul m-rii Bistriţa. **974.**

1563 septembrie 1 — 1564 august 31 (7072). — Cruce dăruită de jupan Manta, în timpul lui Ilarion egumenul m-rii Bistriţa. **768.**

1564 (7072). — Cruce dăruită de vornicul Maxim Burnar şi soţia sa Antimia, m-rii Golia din Iaşi. **769.**

1564 septembrie 1 —1565 august 31 (7073). — Ghionma din Pogoniana mare ban clădeşte bis. cu hramul Naşterea Domnului. **588.**

1565 (7073). — Piatră pusă de Ruxanda, doamna lui Alexandru Lăpuşneanu voievod, pe mormîntul uneia din fiicele sale. **620.**

1566 (7075) octombrie 11. — Evanghelie dăruită de Pană, Despa, Nicola ş.a., pomenind numele lui Mircea Ciobanul voievod, al doamnei Chiajna şi al fiilor lor: Petru voievod, Radu şi Mircea. **880.**

1568 (7076) mai. — Piatra funerară a lui Alexandru Lăpuşneanu voievod, îngropat în ctitoria sa, m-rea Slatina. **621.**

1568 (7076) ‹după iunie 14›. — Alexandru al II-lea Mircea voievod clădeşte m-rea Sf. Troiţă. **314, 315.**

1568 august 1. — Piatra de mormînt a Anei, fiica lui Petru croitorul din Baia. **622.**

1571 (7080) noiembrie 12. — Pisania fîntînii făcută la ‹Ocnele Mari› de Dobromir mare ban al Craiovei, după învăţătura lui Alexandru al II-lea Mircea voievod, amintind anii de pribegie ai domnului. **578.**

1572. — Piatra de mormînt a lui Grigorie Kirschner. **623.**

1576 (7084) ianuarie 15. — Evanghelie ferecată de Ioan Golia mare logofăt şi soţia lui Ana, dăruită m-rii Golia din Iaşi. **881.**

1577 (708‹6›) ‹după septembrie 11›. — Piatra de mormînt a lui Alexandru al II-lea Mircea voievod. **624.**

1579 (7087) iunie 20. — Bol făcut cu cheltuiala lui Dobre Popov. **831.**

158... — Piatra de mormînt a lui George Schmidt, făcută de Cristian. **625.**

1581 februarie 1. — Teracotă cu inscripţia numelui lui Oprea ‹meşter ?›. **550.**

1581 (7089) iulie 17. — Panaghiar dăruit m-rii Agapia ‹din Deal›, de Isaia fost episcop de Rădăuţi. **966.**

1581 septembrie 1 — 1582 august 31 (7090). — Piatra de mormînt a lui Radu postelnicul. **626.**

1581 (7090) septembrie 7. — Piatra de mormînt a lui Radu paharnicul. **627.**

1582 (7090) aprilie 17. — Piatra de mormînt a Irinei, fiica lui Ioan Solomon mare vistier. **628.**

1582 (7090) iunie. — Piatra de mormînt a lui Tudor logofătul. **629.**

‹1583 iulie — 1585›. — Inscripţie pe ţeava unui tun al lui Petru Cercel voievod. **1199.**

1583 (7091) iulie 20. — Piatra de mormînt a lui Neagoe, fiul lui Vlaicu clucerul şi al Anei. **630.**

1584 (7092) ‹ianuarie 27 — august 31›. — Cruce de piatră ridicată de Balea mare comis şi jupaniţa Grăjdana amintind numele: Rada, Rada, Oprea ş.a.; meşteri: Manea (?) şi Ivan. **249.**

1585 (7093) decembrie 22. — Piatra de mormînt a lui Oprea aga. **631.**

1586 septembrie 1—1587 august 31 (7095). — Dan mare logofăt ‹la *1601—1602*›, clădeşte m-rea Mărcuţa de pe apa Colentinii. **179.**

1587 septembrie 1—1588 august 31 (7096). — Piatra pusă pe mormîntul lui Vlaicu clucerul şi al copiilor lui, de soţia sa Anca, în biserica făcută de fiica lor Neaga, doamna lui Mihnea Turcitul voievod. **632.**

‹1589—1591›. — Andrei mare vistier şi fratele său Dumitru clădesc bis. Sf. Ioan cel Mare—Grecesc. **453.**

<1589 (7097)> ianuarie 8. — Piatra de mormînt a Elenei, <fiica lui Alexandru al II-lea Mircea voievod>. **316.**

< Cca. 1590—1599 >. — Teplotă dăruită de egumenul Serghie. **267.**

1590 (709<8>) iunie 22. — Piatra de mormînt a lui Vlad, fiul lui Mihnea Turcitul voievod. **317.**

1592 (7100) martie 8. — Piatra de mormînt a lui Ivan postelnicul. **633.**

1593. — Pahar. **937.**

1593 (7101) aprilie 10. — Cruce dăruită m-rii Agapia < din Deal >, de arhimandritul Silioan de la Putna, făcută de preotul Ilea. **770.**

1594. — Cană făcută de Eőtvős Demlen, cu Sondi și Ana. **675.**

1594. — Inscripția datei la care s-a clădit bis. Mihai Vodă. **182.**

1594 (7102) mai... — Icoane dăruite de Paisie, zugrăvite de Nestor pictorul. **1105.**

1594 septembrie 1 — 1595 august 31 (7103) vezi: *<1595 octombrie>.*

<1595 octombrie>. — Turcii distrug m-rea Radu Vodă în timpul luptelor cu Mihai Viteazul. **315.**

1597 (7105) aprilie 23. — Relicve ferecate de Apostolache vistierul și soția lui, Cneajna, dăruite m-rii Slatina. **816.**

1599 septembrie 1 — 1600 august 31 (7108). — Relicve ferecate de Mihai Viteazul voievod, doamna Stanca și fiul lor Nicolae voievod; ispravnic, mitropolitul Eftimie. **384.**

<Sec. XVI sfîrșit — sec. XVII început>. — Andronache pîrcălabul clădește m-rea cu hramul Buna Vestire < Sf. Sava > și o închină m-rii Sf. Sava de lîngă Ierusalim. **585.**

1600 septembrie 1 — 1601 august 31 (7109). — Epitaf dăruit m-rii Tihvin de Hariton, namestnic al treilea de postelnicei din Moscova, cu soția lui Ecaterina Petrovna și Toma Osifovici Bezobrazov, în timpul țarului Boris Feodorovici al întregii Rusii. **1035.**

<Sec. XVII>. — Anafornița cu inscripția numelui lui Drăghicean. **833.**

<Sec. XVII?>. — Epitrahil făcut de monahia Irina Corbișa. **1051.**

<Sec. XVII> — Icoană dăruită de Gheorghe Sinodi al lui Pandele. **559.**

<Sec. XVII?>. — Linguriță de la Oprea vistierul. **920.**

<Sec. XVII?>. — Potir dăruit de Radu voievod. **372.**

<Sec. XVII>. — Taler dăruit m-rii Tismana. **832.**

<Sec. XVII>. — Teracotă făcută după tiparele săpate de Drăgoi tîmplarul. **551.**

<Sec. XVII prima jumătate.>. — Flacon din argint aurit făcut de Melchior Bayr meșter. **1023.**

16<01?>. — Potir dăruit de Mihai Viteazul voievod m-rii Mihai Vodă, metohul m-rii Simopetra. **975.**

1601 (7110) septembrie 26. — Piatra de mormînt a lui Dumitrașco, fiul lui Apostolache mare comis și al Cneajnei. **634.**

1602 mai 20. — Piatra de mormînt a Sofiei, soția lui Petru croitorul. **635.**

1602 (7110) iunie 20 — Panaghiar făcut de egumenul Nil în m-rea Slatina. **967.**

<1602 august 16 — 1607 octombrie 7>. — Văl de tîmplă dăruit de Preda < Buzescu > mare ban al Craiovei și jupanița lui Cătălina. **1089.**

1603 martie 1. — Piatra de mormînt a Anei, fiica lui Antonie, soția lui Gheorghe. **636.**

1603 (7112) decembrie 19. — Bol dăruit de ieromonahul Nil, m-rii Slatina. **834.**

1606. — Evanghelie dăruită de ieromonahul Teofan cu sprijinul mitropolitului Gavriil al Filadelfiei. **500.**

1607 septembrie 1 — 1608 august 31 (7116). — Epitrahil dăruit m-rii Mărgineni de

Radu Şerban voievod, doamna Elena şi copiii lor. **1052.**

<1608—1613>. — Sabie a lui Gabriel Báthori, voievodul Transilvaniei. **1200.**

1609 septembrie 1 — 1610 august 31 (7118). — Potir dăruit de jupan Mihalcea, Episcopiei <de Buzău>. **976.**

1611 (7119) august 20. — Văl liturgic lucrat de Mitrofana, soţia lui Nestor Ureche mare vornic, dăruit m-rii Secu. **1084.**

1612. — Potir al conventului din Mica. **977.**

1613 septembrie 1 — 1614 august 31 (7122) vezi: *<1614 septembrie 1 — decembrie 31>.*

1613 (7122) noiembrie 5. — Epitrahil al lui Clement mitropolit de Filippi. **274.**

<1614 septembrie 1 — decembrie 31>. — Radu Mihnea voievod reclădeşte m-rea Radu Vodă. **315.**

1614 (7123) <septembrie 1 — decembrie 31>. — Pisania m-rii Radu Vodă, reclădită de Radu Mihnea voievod şi închinată m-rii Ivir. **314.**

1615. — Inscripţie pe o pungă de piele de la Bethlen Istvan. **1181.**

1617 (7125) ianuarie. — Cruce de piatră ridicată de Stoica logofătul şi jupaniţa lui Neacşa. **250.**

1617 (7125) <după martie 25>. — Anafornţă făcută cu cheltuiala lui Teofan mitropolitul Sucevei; este amintit şi preţul lucrului. **835.**

1617 (7125) iulie. — Vas refăcut cu cheltuiala lui Teofan mitropolitul Sucevei. **1016.**

1618 (7126) mai. — Epitrahil, proprietate a m-rii Simopetra, făcut cu cheltuiala ieromonahului Ioasaf şi prin osteneala doamnei Elenuda. **1053.**

1618 octombrie 3. — Piatra de mormînt a lui Keczkemeti Ambrosius preot din Ordinul franciscanilor. **637.**

<1619 mai 8 — 1620>. — Pocal dăruit m-rii Tismana de Stoica <din Strîmba> mare vistier şi jupîneasa lui Dochia, făcut de Hans Priester meşter. **969.**

1619 septembrie 4. — Piatra de mormînt a lui Andrei Veindrig şi a Sofiei, fiica lui Martin Victor din Cotnari. **638.**

1620 vezi: *16<01?>.*

<1620—1626>. — Sabie a lui Gabriel Bethlen, principele Transilvaniei. **1196.**

1620 (7128) ianuarie 1. — Candelă dăruită de Teofan, mitropolitul Moldovei, m-rii Slatina. **681.**

1621 septembrie 1 — 1622 august 31 (7130). — Ibric dăruit de ctitorii m-rii Bistriţa, înnoit de Teofan arhiepiscopul. **914.**

1622 septembrie 1 — 1623 august 31 (7131). — Iconiţă ferecată de Vasile Ureche fost ceaşnic. **1024.**

1622 septembrie 1 — 1623 august 31 (7131). — Vas refăcut de Teofan fost mitropolit al Sucevei. **1017.**

1624 septembrie 1 — 1625 august 31 (7133). — Pisania m-rii Radu Vodă, zugrăvită de Alexandru Coconul voievod. **315.**

<Cca. 1625—1626>. — Văl liturgic dăruit de mitropolitul Anastasie Crimca. **1085.**

1625 septembrie 1 — 1626 august 31 (7134). — Medalion pentru sfită dăruit de Muşat clucerul, m-rii Tismana. **926.**

1626 (7134) februarie 5. — Piatra de mormînt a lui Radu Mihnea voievod, mort în Hîrlău. **318.**

<Cca. 1627>. — Cruce dăruită de Dumitraşco <Ştefan> mare logofăt, m-rii Rădeana. **771.**

<1628—1648>. — Pahar cu inscripţia numelui lui Teodosie şi al jupaniţei lui Hrisosculina, făcut de Daniel Bloweber meşter. **938.**

<1628 (7136)> martie 25. — Epitaf dăruit de Miron Barnovschi voievod şi mama lui Elisabeta. **1036.**

1628 septembrie 1 — 1629 august 31 (7137). — Potir dăruit de Alexandru Iliaş voievod m-rii Argeş. **978.**

1629 (?). — Icoană făcută de Vasile zugravul din Răşinari. **1229.**

1629. — Pahar al breslei croitorilor din Tîrgu Mureş, făcut de meşterii breslaşi Nagy Ferencz şi Szent Mártony Péter. **939.**

<1629—1632>. — Evanghelie a m-rii Bistriţa furată în timpul domniei lui Leon Tomşa voievod. **883.**

1631. — Pahar dăruit de jupan Andrei, făcut de Daniel Bloweber meşter. **940.**

1631 mai 27. — Piatra de mormînt a preotului (?) Gabriel Drotlerus. **639.**

1631 (7139) august 23. — Leon Tomşa voievod în război cu pribegii veniţi de peste munte. **435.**

1631 decembrie 18. — Piatra de mormînt a lui Iokosch, fiul lui Dominic, pusă de fratele său Iacob. **640.**

1632. — Cană a lui Szegedi Grigore diacul. **676.**

1632 — 7140 februarie 20. — Cruce de piatră ridicată de Leon Tomşa voievod în amintirea luptei ce a avut cu pribegii veniţi din Transilvania. **435.**

1632 (7140) august 2. — Pisania bis. Sf. Treime din Cîmpulung, făcută de jupan Vasilache cu jupaniţa Mitina, jupan Aslan cu mama lui Elena ş.a. **579.**

<1632 septembrie — 1654 aprilie 9>. — Matei Basarab voievod clădeşte bis. Sf. Apostoli; menţiunea unei biserici anterioare, de lemn. **367.**

<1632 septembrie — 1654 aprilie 9>. — Medalion pentru sfită dăruit de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, m-rii Tismana. **927.**

<Cca. 1633>. — Candelă dăruită de Radu Buzescu mare ban şi băneasa Elina. **682.**

1633. — Potir al breslei croitorilor din Tîrgu Mureş, făcut de meşterii breslaşi Nagy Ferencz şi Cziki Mihai. **979.**

1634. — Pahar făcut de Michael Seybriger meşter. **941.**

1634 ianuarie 23. — Piatra de mormînt a lui Cristofor de Lovichz, preot din Ordinul franciscanilor. **641.**

1634 septembrie 1 — 1635 august 31 (7143). — Epitrahil dăruit de Dumitraşco vistierul. **1054.**

<Cca. 1635>. — Anafornıţă dăruită de Matei Basarab voievod. **836.**

1635. — Pahar al breslei croitorilor din Tîrgu Mureş, făcut de Nagy Ferencz şi Nagy Miklós, meşteri breslaşi. **942.**

1635 septembrie 1 — 1636 august 31 (7144). — Evanghelie ferecată de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, dăruită m-rii Brîncoveni. **882.**

<1635 noiembrie 30 — 1654 martie 25>. — Pahar dăruit de Teodor ieromonahul, m-rii Topolniţa. **943.**

1635 (7144) decembrie 14. — Piatra de mormînt a Despinei, soţia lui Radu Năsturel fost mare logofăt, pusă de fiica ei Elena, doamna lui Matei Basarab voievod. **642.**

1636. — Potir dăruit de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, făcut de meşterul Alexandru al lui Akrivis din Tricala. **980.**

<1636> septembrie. — Piatra de mormînt a mitropolitului Grigorie I. **456.**

1636 septembrie 1 — 1637 august 31 (7145). — Anaforniţă dăruită de Vasile Lupu voievod m-rii Stelea din Tîrgovişte. **837.**

1636 septembrie 1 — 1637 august 31 (7145). — Cădelniță dăruită de Vasile Lupu voievod m-rii Trei Ierarhi din Iași. **729.**

1637 (7145) aprilie 3. — Cutie relicvar dăruită de Dima, făcută de Anastasie al lui Nicolae Papastamate, meșter. **817.**

1637 septembrie 1 — 1638 august 31 (7146). — Epitrahil dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca. **1055.**

1637 septembrie 1 — 1638 august 31 (7146). — Pahar dăruit de Nicola pîrcălabul din Glogova. **944.**

1637 septembrie 1 — 1638 august 31 (7146). — Sacos al lui Varlaam mitropolitul Moldovei. **1079.**

<Cca. 1638>. — Anaforniță dăruită de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **839.**

<Cca. 1638>. — Candelă dăruită de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **683.**

<Cca. 1638>. — Disc dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca. **838.**

<Cca. 1638>. — Orar dăruit de Vasile Lupu voievod. **1068.**

1638 (7146) mai 20. — Epitaf dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **1037.**

1638 septembrie 1 — 1639 august 31 (7147). — Poală de icoană dăruită de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca. **1070.**

1638 septembrie 1 — 1639 august 31 (7147). — Văl de tîmplă dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca. **1090.**

1638 septembrie 1 — 1639 august 31 (7147). — Văl de tîmplă dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca. **1091.**

1639 (7147) martie. — Disc dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **840.**

1639 (7147) martie. — Ibric dăruit de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **915.**

1639 (7147) martie 7. — Cățuie dăruită de Vasile Lupu voievod și doamna Tudosca, m-rii Trei Ierarhi din Iași. **740.**

1639 septembrie. — Epitrahil al preotului Dimitrie Varthos. **1056.**

1639 septembrie 1 — 1640 august 31 (7148). — Cruce, proprietatea lui Ioan, amintind și numele lui Matei Basarab voievod. **772.**

<Cca. 1640—1644 decembrie 20>. — Evanghelie luată în urma judecății din divan, de Preda Brîncoveanu mare spătar, ferecată și restituită m-rii Bistrița. **883.**

1640 septembrie 1 — 1641 august 31 (7149). — Vas dăruit de Buzinca clucerul, m-rii Căldărușani. **1018.**

1640 septembrie 1 — 1641 august 31 (7149). — Evanghelie ferecată de Vasile Lupu voievod, dăruită m-rii Trei Ierarhi din Iași. **884.**

<După 1640 noiembrie 18>. — Piatra de mormînt a lui Radu Șerban voievod, mort la Viena și reînhumat la m-rea Comana împreună cu ginerele său Nicolae Pătrașcu voievod. **643.**

1640 (7149) decembrie 3. — Piatra de mormînt a lui Constantin, fiul lui Preda spătarul și al Stancăi, fiica lui Pîrvu logofătul din Ruda; sînt amintite daniile făcute m-rii Argeș. **644.**

< Cca. 1641—1642 >. — Candelă dăruită de Radivoi căpitanul și jupanița lui Jivana, m-rii Topolnița. **685.**

1641 (7149) martie 20. — Pahar (?) dăruit de Vasile Lupu voievod. **945.**

1641 (7150) <septembrie 1 — octombrie 10>. — Candelă dăruită de Ion egumenul m-rii Tismana. **684.**

1641 septembrie 1 — 1642 august 31 (7150). — Cruce dăruită de Teofil mitropolitul. **773.**

1641 septembrie 1 — 1642 august 31 (7150). — Epitrahil al lui Varlaam mitropolitul Sucevei. **1057.**

1641 septembrie·1 — 1642 august 31 (7150). — Pocal dăruit de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, m-rii din Cîmpulung. **970.**

1641 (7150) octombrie 5. — Piatra de mormînt a Chiajnei, soţia lui Ivaşco <Ceparul> mare armaş. **645.**

1641 (7150) noiembrie 5. — Relicve cumpărate de Matei Basarab voievod şi doamna Elena de la muntele Athos şi dăruite m-rii Arnota; ostenitor, mitropolitul Teofil. **818.**

1642 — 7150 <ianuarie 1 — august 31>. — Evanghelie ferecată de Teofil mitropolitul Ungrovlahiei; meşter Franco Marcanič din Chiprovăţ. **885.**

1642 mai. — Vas dăruit de Partenie I patriarh ecumenic, lui Vasile Lupu voievod. **1019.**

1642 septembrie 1 — 1643 august 31 (7151). — Candelă cumpărată de Matei Basarab voievod. **686.**

1642 septembrie 1 — 1643 august 31 (7151). — Evanghelie ferecată de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, dăruită bis. Cuvioasa Paraschiva — <m-rea Gura Motrului>. **886.**

1642 septembrie 1 — 1643 august 31 (7151). — Medalion de la un procovăţ dăruit de Diicul <Buicescu> mare agă. **928.**

<Cca. 1643>. — Icoană dăruită de Matei Basarab voievod şi doamna Elena. **1230.**

<Cca. 1643>. — Icoană dăruită de Matei Basarab voievod şi doamna Elena. **1231.**

1643 septembrie 1 — 1644 august 31 (7152). — Cruce de piatră ridicată în timpul domniei lui Matei Basarab voievod ; sînt amintiţi : Vasile, Dumitra, Vasilachi şi Mitina. **251.**

1643 septembrie 1 — 1644 august 31 (7152). — Engolpion dăruit de Preda Brîncoveanu mare spătar, jupaniţa lui, Păuna, şi copiii lor, Ancuţa şi Papa. **872.**

1643 septembrie 1 — 1644 august 31 (7152). — Icoană a lui Sarapion egumenul m-rii Arnota, făcută de Stroe zugravul din Tîrgovişte. **1106.**

1645. — Pocal. **971.**

1645 septembrie 1 — 1646 august 31 (7154). — Pomelnicul schitului Brădet dăruit de Ion şi jupaniţa lui Anca, lucrat de Calohna zugravul; aminteşte: domni, arhiepiscopi, preoţi, diverse persoane şi daniile făcute bisericii. **282.**

1646. — Candelă dăruită de Vasile Lupu voievod, m-rii Trei Ierarhi din Iaşi. **687.**

1646. — Icoană pictată de Andrei (?) zugravul la Liov. **1107.**

1646 — 7154 <ianuarie 1 — august 31>. — Sfeşnic dăruit de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, m-rii Tismana. **1008.**

1646 (7154) august 24. — Evanghelie dăruită de Gavril hatmanul şi soţia lui, Liliana, m-rii Agapia < din Vale >. **887.**

1646 septembrie 1 — 1647 august 31 (7155). — Evanghelie ferecată de Radu <Mihalcea> mare comis şi jupaniţa lui, Sofica, dăruită m-rii Bradu. **888.**

1646 septembrie 1 — 1647 august 31 (7155). — Vas dăruit de Necula pîrcălabul şi jupaniţa lui Florica, m-rii Tismana. **272.**

1646 (7155) noiembrie 5. — Relicve cumpărate de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, de la muntele Athos şi dăruite m-rii Arnota; ostenitor, mitropolitul Teofil. **819.**

1647 ianuarie 4. — Piatra de mormînt a lui Valentin Alstner, preot catolic. **646.**

1647 (7155) ‹ianuarie 18›. — Evanghelie ferecată de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, dăruită m-rii lor de la Vrancea ‹Soveja›. **889.**

1647 (7155) august 1. — Pisania m-rii Drăgăneşti reclădită de Matei Basarab voievod, Diicul ‹Buicescu› mare spătar şi Drăguşin mare paharnic ; ispravnic, Badea căpitanul. **580.**

1647 septembrie 1 — 1648 august 31 (7156). — Candelă dăruită de jupan Nicola ‹pîrcălabul›, m-rii Tismana. **688.**

1647 septembrie 1 — 1648 august 31 (7156). — Pisania bis. Pinu zidită de Matei Basarab voievod şi doamna Elena; ispravnic, Radu căpitanul din Buzău; menţiunea unei bis. anterioare, de lemn. **581.**

‹Cca. 1648—1658›. — Evanghelie ferecată în amintirea ctitorilor m-rii Mărgineni. **890.**

1648 martie 14. — Piatra de mormînt a lui Ioan Kotta, sas din Suceava. **647.**

1648 aprilie 13. — Piatra de mormînt a Caterinei, şi a lui Gaspar din Ordinul iezuiţilor (?). **648.**

1648 septembrie 1 — 1649 august 31 (7157). — Medalion de la un engolpion dăruit de Tudor logofătul. **929.**

‹1648 octombrie 11 — 1657›. — Sabie a lui Gheorghe al II-lea Rákóczi, voievodul Transilvaniei. **1201.**

1649 (7157) iunie 14. — Căuş dăruit de mitropolitul Ştefan, m-rii Tismana. **748.**

1649 septembrie 1 — 1650 august 31 (7158). — Candelă dăruită de Matei Basarab voievod, m-rii Tismana. **689.**

1649 septembrie 1 — 1650 august 31 (7158). — Candelă dăruită de Matei Basarab voievod, m-rii Bistriţa. **690.**

‹Cca. 1650› — Cruce dăruită de mitropolitul Ştefan. **774.**

‹Cca. 1650›. — Pomelnic amintind numele lui Vasile Lupu voievod, Ecaterina doamna, Ştefan ş.a. **1182.**

‹Sec. XVII mijlocul›. — Linguriţă dăruită de jupan Udrişte. **921.**

‹Sec. XVII mijlocul›. — Piatra de mormînt a lui Andrei din Ordinul iezuiţilor. **649.**

‹Sec. XVII mijlocul›. — Piatra de mormînt a lui Valentin Darvas. **650.**

‹Sec. XVII mijlocul›. — Pisania bis. Intrarea Maicii Domnului în biserică ‹ din Şubeşti › zidită de Gherghina judeţul, fiul lui Stanciu. **582.**

‹Sec. XVII mijlocul›. — Scaun arhieresc dăruit de Danciul logofătul. **1173.**

‹Sec. XVII mijlocul — sec. XVIII a doua jumătate›. — Pomelnicul schitului Brădet; aminteşte: domni, arhiepiscopi, preoţi, diverse persoane, şi daniile făcute bisericii. **282.**

‹Sec. XVII a doua jumătate›. — Evanghelie dăruită de Ion şi Rada bis. cu hramul Adormirea—Zlătari. **115.**

‹Sec. XVII a doua jumătate›. — Icoană dăruită de Anastasie Ioan din Coniţa. **78.**

1651. — Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureş făcut de meşterii breslaşi Kharo Miklós şi Goncz János. **946.**

1651. — Potir dăruit unui spital de Michael şi Regina Safioli. **981.**

1651 septembrie 1 — 1652 august 31 (7160). — Cădelniţă dăruită de jupaniţa Elena, soţia banului Radu ‹Buzescu›, şi fiul ei Matei. **730.**

‹1651 octombrie›. — Matei Basarab voievod zideşte bis. Sf. Dumitru din Craiova. **595.**

1652 (7160) ‹ august? › — Piatra de mormînt ‹ atribuită lui Mateiaş, fiul lui Matei Basarab voievod ›. **651.**

1652 septembrie 1 — 1653 august 31 (7161). — Cădelniţă a m-rii Mărgineni. **731.**

1652 septembrie 1 — 1653 august 31 (7161). — Pahar al lui Comşa Răuţă. **947.**

1652 septembrie 1 — 1653 august 31 (7161). — Sfeşnic dăruit de Radu <Mihalcea> mare comis din Pătîrlage şi jupăneasa lui Sofica, m-rii Tismana. **1009.**

1652 noiembrie 16. — Piatra de mormînt a lui Ioan Wolf din Baia. **652.**

<*Cca. 1653*>. — Pocal dăruit de Giura clucerul, făcut de Christoph Bentzer meşter. **972.**

<*1653—1671*>. — Ibric dăruit de Mitrofan egumenul m-rii Mărgineni. **916.**

1653 septembrie 1 — 1654 august 31 (7162). — Uşă făcută de egumenul Vasilie pentru bolniţa m-rii Bistriţa. **1245.**

1654. — Cruce dăruită de Iorgu stolnicul şi soţia lui Alexandra. **775.**

<*După 1654 aprilie 9 ?*>. — Cărămidă cu o inscripţie despre Matei Basarab voievod. **1205.**

1654 septembrie 1 — 1655 august 31 (7163). — Cădelniţă dăruită de mitropolitul Ştefan. **732.**

1654 septembrie 1 — 1655 august 31 (7163). — Căţuie dăruită de egumenul Serghie, prefăcută de egumenul Nicodim. **741.**

1655. — Sacos al lui Neofit Patelaros, arhiepiscopul Cretei, lucrat de egumenul Gherasim Vlastos. **1080.**

1655 (7163) <*după 17 februarie*>. — Papa Brîncoveanu mare postelnic, omorît în timpul răscoalei dărăbanţilor. **565.**

<*După 1655 iulie*>. — Cruce de lemn ridicată de Preda Brîncoveanu pentru pomenirea fiului său Papa mare postelnic, omorît în timpul răscoalei dărăbanţilor. **565.**

1656 . . . 20. — Piatră de mormînt cu inscripţia numelor lui Iacob, Ursu, Achimia, Christian, Maria. **653.**

1656. — Pahar al breslei morarilor. **948.**

1656 septembrie 1 — 1657 august 31 (7165). — Căţuie dăruită m-rii Cîmpulung de Gheorghe <Băjescu>, soţia lui Stanca şi fiul lor Mareş cu familia. **742.**

1656 septembrie 1 — 1657 august 31 (7165). — Sfeşnic. **1211.**

<*1656 septembrie 1 — 1657 august 31 (7165)*>. — Sfeşnic dăruit de ieromonahul Lavrentie. **1212.**

1657 (7166) septembrie 24. — Piatra de mormînt a lui Vasile fost al doilea postelnic, fiul lui Nicolae Mogîldea mare paharnic. **654.**

1658 (7166) ianuarie 20. — Cruce dăruită de paharnicul Nicolae Mogîldea şi soţia lui Grozava. **776.**

1658 (7166) aprilie 18. — Icoană dăruită de monahia Marta, m-rii Viforîta în timpul stareţei Sava. **1108.**

166. . . — Tablou făcut de Ivoniţă Ghelber. **228.**

1661 septembrie 1 — 1662 august 31 (7170). — Epitaf dăruit de Scarlat, Irina, Evdochia, cuprinzînd inscripţia de la pocroavele mitropolitului Ştefan. **1038.**

1662 (7170) ianuarie 15. — Relicve de la m-rea Arnota ferecate de Mareş <Băjescu> mare vistier şi soţia lui Maria. **820.**

1662 septembrie 1 — 1663 august 31 (7171). — Cruce împodobită de Marica Cantacuzino, soţia lui Pană Filipescu mare spătar, pentru m-rea Mărgineni. **777.**

1662 septembrie 1 — 1663 august 31 (7171). — Cruce dăruită de jupan Vlăduţ. **1213.**

1663 (7171) februarie 4. — Cruce dăruită m-rii Snagov de Maria, doamna lui Grigore I Ghica voievod. **1214.**

1664. — Potir dăruit de ieromonahul Partenie, cu inscripţia numelor: Calea, Petru. **982.**

1664 ianuarie 18. — Piatra de mormînt a lui Ioan voievod, fiul lui Grigore I Ghica voievod. **1187.**

1664 septembrie 1 — 1665 august 31 (7173). — Evanghelie cu inscripţia numelui Mariei, jupîneasa lui Pană Filipescu mare spătar. **891.**

1665. — Pahar al breslei croitorilor din Tîrgu Mureş, făcut de meşterii breslaşi Cziszár Márton şi Ungvári János. **949.**

1665. — Piatra de mormînt a lui Nicolae Gros. **655.**

1665 (7173) ‹februarie 22 — august 31›. — Radu Leon voievod înnoieşte crucea ridicată de tatăl său Leon voievod şi clădeşte bis. Sf. Dumitru ‹Slobozia›. **436.**

‹1665—1668› august 28. — Cristelniţă de piatră făcută în timpul domniei lui Radu ‹Leon› voievod. **671.**

1666. — Pahar făcut de argintarul Enedi János şi Pap Ana Paniti. **950.**

1666. — Pisania bis. Bărăţia clădită cu cheltuiala franciscanilor din provincia Bulgaria. **38.**

1666. — Teracotă ‹făcută după tiparul lucrat de› Simeon Rusu. **552.**

‹1666 după mai 21 — 1668›. — Candelă dăruită de Iliaş Alexandru voievod şi o doamnă din familia Cantacuzino. **691.**

‹1666 după mai 21 — 1668›. — Candelă dăruită de Iliaş Alexandru voievod şi o doamnă din familia Cantacuzino. **692.**

1667 noiembrie 19. — Icoană cu inscripţia numelor lui Mihail Panait, Tomaida şi Donos. **553.**

‹Cca. 1668›. — Vişana, fiica lui Marco mare armaş, închină m-rea Mărcuţa la Mitropolie; mitropolitul Teodosie reface acoperişul bisericii şi construieşte casele. **179.**

‹1668 după mai 20›. — Pisanie deteriorată de la bis. Mitropoliei amintind ca ispravnic pe jupan Şerban ‹Cantacuzino mare spătar›. **252.**

1668 septembrie 1 — 1669 august 31 (7177). — Cruce dăruită de ieromonahul Grigorie, m-rii Arnota. **778.**

1669 septembrie 1 — 1670 august 31 (7178). — Căţuie dăruită m-rii Arnota de Matei Basarab voievod şi doamna Elena, prefăcută de Udrea mare cămăraş. **743.**

1669 septembrie 1 — 1670 august 31 (7178). — Potir dăruit de Dumitraşco mare serdar şi jupîneasa lui, Despina, m-rii Micşani. **983.**

‹După 1669›. — Cruce de piatră ridicată pentru amintirea răutăţilor făcute de Radu Leon voievod. **564.**

1670. — Panaghiotachi, fost mare tălmaci la Poartă, începe să clădească casele şi chiliile bis. Sf. Gheorghe Nou; ispravnic Şerban Cantacuzino mare spătar. **382.**

1670 septembrie 1 — 1671 august 31 (7179). — Cruce dăruită de Antonie voievod. **779.**

1670 septembrie 1 — 1671 august 31 (7179). — Cutie relicvar dăruită de arhidiaconul Nicodim şi egumenul Petronie, m-rii Tismana. **821.**

1670 septembrie 1 — 1671 august 31 (7179). — Văl liturgic dăruit de Teodosie mitropolitul Ungrovlahiei, m-rii Cozia. **1086.**

1671 — 7179 ‹ianuarie 1 — august 31›. — Chivot făcut în timpul egumenului Petronie, din argintul şi cu cheltuiala m-rii Tismana, fiind ispravnic arhidiaconul Nicodim; meşteri zlătari Iacov şi Marco din Chiprovăţ. **750.**

(*1672*). — Cruce dăruită de mitropolitul Varlaam. **780.**

1672 (7180) februarie 3. — Preda Urdăreanu fost mare sluger moare la această dată. **1188.**

1673. — Cădelniţă dăruită de Maria, doamna lui Grigore I Ghica voievod. **397.**

1673. — Potir dăruit de Maria, doamna lui Grigore I Ghica voievod. **398.**

1673 august 4. — Cruce dăruită de Maria doamna ‹lui Grigore I Ghica voievod›. **781.**

1673 septembrie 1 — 1674 august 31 (7182). — Chivot făcut în timpul mitropolitului Varlaam, cu cheltuiala proegumenului Teodosie, pentru m-rea Snagov. **751.**

1674 august 15. — Icoană a Mitropoliei din Tîrgovişte, zugrăvită de Duzăgat (?) zugrav. **1232.**

1674 august 24. — Cruce dăruită de Daniil egumenul m-rii Sadova, ferecată de meşterul Petru. **782.**

1675 septembrie 1 — 1676 august 31 (7184). — Evanghelie ferecată de Despa, soţia lui Neagoe Săcuianu mare clucer, cu copii ei: Mihalcea, Constantin şi Irenca. **892.**

1675 septembrie 1 — 1676 august 31 (7184). — Medalion pentru felon dăruit de Nicolai Rocovici. **930.**

1676. — Piuliţă turnată de Petru Murar. **1215.**

1676 (7185) septembrie 25. — Pisania bis. din Popeşti, clădită de Hrizea mare vistier şi soţia lui, Maria. **310.**

1677 (7185) martie 1. — Cruce de piatră amintind numele lui Antonie Ruset voievod, al doamnei Ana, al fiului lor Alexăndrel ş. a.; a săpat Radu zugravul. **110.**

1678. — Cruce ferecată de Pîrvu Creţulescu. **783.**

1678 (7186) martie 24. — Vas dăruit de Antonie Ruset voievod, Mitropoliei din Iaşi. **1020.**

1678 (7186) aprilie 8. — Panaghiar dăruit de Antonie Ruset voievod. **563.**

1678 septembrie 1 — 1679 august 31 (7187). — Căţuie dăruită de arhiepiscopul Daniil, făcută de Lucas Baum meşter. **744.**

1679. — Disc, din darurile făcute bisericilor din Sîntuhalm şi Sîntandrei. **841.**

‹*1679—1688*›. — Candelă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod. **337.**

‹*1679—1688*›. — Steag ‹al lui Şerban Cantacuzino voievod›. **1202.**

‹*1679—1688*›. — Şerban Cantacuzino voievod clădeşte, din lemn, bis. Măgureanu. **455.**

1679 (7187) mai 26. — Pisania m-rii Cotroceni, clădită de Şerban Cantacuzino voievod. **83.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **89.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Candelă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **90.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Candelă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod. **91.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Candelă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod. **92.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Disc dăruit de Şerban Cantacuzino voievod. **93.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Disc dăruit de Constantin Misăianu. **260.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Lingură dăruită de Şerban Cantacuzino voievod. **922.**

‹*După 1679 mai 26*›. — Vas dăruit de Şerban Cantacuzino voievod. **273.**

1679 (7187) august 2. — Piatra de mormînt a lui Gheorghe Băleanu mare vornic, fiul lui Ivaşcu Băleanu mare vornic. **1188.**

1679 septembrie 1 — 1680 august 31 (7188). — Epitaf dăruit de Şerban Cantacuzino voievod, doamna Maria şi copiii lor, m-rii Cotroceni. **1039.**

‹*Cca. 1680*›. — Piatră de mormînt deteriorată menţionînd numele lui Şerban Cantacuzino voievod. **255.**

1680. — Cădelniţă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **94.**

1680. — Evanghelie dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **893.**

1680. — Potir dăruit de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **95.**

1680. — Taler dăruit de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **842.**

1680 septembrie 1 — 1681 august 31 (7189). — Epitaf dăruit de Maria, doamna lui Şerban Cantacuzino voievod cu copiii ei, m-rii Tismana. **1040.**

1680 septembrie 1 — 1681 august 31 (7189). — Pisania clopotniţei m-rii Cotroceni, clădită de Şerban Cantacuzino voievod. **101.**

1680 septembrie 1 — 1681 august 31 (7189). — Bis. Sf. Îngeri <Oţetari> făcută din lemn în timpul domniei lui Şerban Cantacuzino. **223.**

1681. — Cruce dăruită de Constantin Brîncoveanu. **784.**

1681. — Cruce dăruită de Şerban Cantacuzino voievod m-rii Cotroceni. **96.**

1681. — Evanghelie dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **894.**

1681. — Poală de icoană dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, doamna Maria şi fiul lor Gheorghe, lucrată de Gherasim ieromonahul de la m-rea Galata, cu cheltuiala Smarandei. **1071.**

1681. — Poală de icoană dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, doamna Maria şi fiul lor Gheorghe, lucrată de Gherasim ieromonahul de la m-rea Galata, cu cheltuiala Smarandei. **1072.**

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (71<90>). — Cruce dăruită de Costandin Filipescu. **785.**

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (7190). — Icoană. **154.**

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (7190). — Pahar dăruit de egumenul Partenie, m-rii Bistriţa. **268.**

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (7190). — Pahar dăruit de egumenul Partenie, m-rii Bistriţa. **951.**

1682. — Cană a lui Reschner Paul. **677.**

<1682>. — Jupan Mihul cupeţul clădeşte bis. de lemn Bradu Boteanu. **49.**

<1682 septembrie 1 — 1683 august 31 (7191)>. — Anafornіţă dăruită de Maria, doamna lui Şerban Cantacuzino voievod. **1216.**

1682 septembrie 1 — 1683 august 31 (7191). — Cădelniţă dăruită de monahul Antonie, m-rii Tismana. **733.**

1682 septembrie 1 — 1683 august 31 (7191). — Evanghelie dăruită de Constantin Brîncoveanu mare spătar, m-rii Bistriţa. **895.**

1683. — Pisania bis. Doamnei, clădită de Maria, doamna lui Şerban Cantacuzino voievod; menţiunea unei bis. anterioare, de lemn. **117.**

<1683—1684>. — Pomelnic pe zid amintind numele zugravilor Constantin şi Ion. **125.**

1683 septembrie 1 — 1684 august 31 (7192). — Potir dăruit de Dumitraşco mare serdar şi soţia lui Despina. **984.**

1683 septembrie 12. — Epitaf dăruit de Maria, doamna lui Şerban Cantacuzino voievod, bis. Doamnei. **122.**

1684. — Candelă dăruită de Constantin Cantacuzino mare paharnic, bis. Sf. Gheorghe Vechi. **492.**

1684. — Evanghelie dăruită de Constantin Brîncoveanu mare spătar m-rii Dintrunlemn. **896.**

<1684—1712>. — Iconiţă făcută de Georg May <II> meşter. **1025.**

1684 septembrie 1 — 1685 august 31 (7193). — Disc dăruit m-rii Arnota de Mihail în timpul egumenului Pahomie. **843.**

1684 septembrie 1 — 1685 august 31 (7193). — Ripidă dăruită de Constantin Brîncoveanu mare spătar m-rii Bistriţa. **1004.**

1684 (7193) decembrie 10. — Cruce dăruită de Şerban Cantacuzino voievod m-rii Cotroceni. **786.**

<Cca. 1685>. — Candelă dăruită m-rii Cotroceni de Şerban Cantacuzino voievod, făcută de Iohannes Henning meşter. **693.**

<1685>. — Harutiun Hovvianţ clădeşte Biserica Armenească. **15.**

1685 (7193) mai 12. — Taler dăruit de Constantin Brîncoveanu mare spătar, m-rii Bistriţa. **844.**

1685 (7193) mai 12. — Taler dăruit de Constantin Brîncoveanu mare spătar, m-rii Bistriţa. **845.**

1685 (7193) august 1. — Chivot dăruit de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **752.**

1685 (7193) august 20. — Ripidă dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **1005.**

1685 septembrie 1 — 1686 august 31 (7194). — Cădelniţă dăruită de monahul Antonie, m-rii Tismana. **734.**

1685 (7194) decembrie 23. — Piatra de mormînt a lui Matei fost mare agă, fiul lui Constantin Cantacuzino fost mare postelnic. **84.**

1686. — Disc al conventului din Mica. **846.**

1686. — Potir dăruit de Constantin Brîncoveanu mare spătar, bisericii de la Brîncoveni. **985.**

1686. — Potir al conventului din Mica. **986.**

1686 (7194) aprilie 1. — Căţuie dăruită de Şerban Cantacuzino voievod, m-rii Cotroceni. **745.**

1686 septembrie 1 — 1687 august 31 (7195). — Pahar dăruit de Paisie egumenul m-rii Bistriţa. **952.**

<După 1687 ianuarie 14—1688>. — Piatra pusă de Barbu Urdăreanu mare paharnic pe mormîntul tatălui său Preda Urdăreanu fost mare sluger. **1189.**

1687 (7195) martie 1. — Sfeşnic dăruit m-rii Bistriţa de Constantin Brîncoveanu mare logofăt, făcut de Thomas Klosch meşter. **1010.**

1687 (7195) martie 1. — Sfeşnic al m-rii Bistriţa, refăcut cu cheltuiala lui Constantin Brîncoveanu mare logofăt, de Thomas Klosch meşter. **1011.**

1687 septembrie 1—1688 august 31 (7196). — Icoană pictată de Neacşu zugravul. **1109.**

< Cca. 1688 >. — Potir al m-rii Dintrunlemn, făcut de Sebastian Hann meşter. **987.**

1688 ianuarie 28. — Disc dăruit de Anna Bornemisza, soţia principelui Transilvaniei, bisericii reformate din Logig. **847.**

1688 (7196) martie 15. — Candelă dăruită bis. din Măgureni de Maria, jupaniţa lui Şerban Cantacuzino mare comis, făcută de Georg May <II> meşter. **694.**

1688 (7196) mai 20. — Candelă dăruită m-rii Sărindar pentru amintirea numelui doamnei Zmaranda <Cantacuzino>, făcută de Sebastian Hann meşter. **695.**

1688 septembrie 20. — Pisania bis. Mogoşoaia, clădită de Constantin Brîncoveanu mare logofăt. **190.**

1688 (7197) octombrie 29. — Piatra de mormînt a lui Şerban Cantacuzino voievod. **85.**

<1689—1714>. — Sabie a lui Constantin Brîncoveanu voievod. **1192.**

1689 (7197) aprilie 20. — Ripidă făcută din argintul m-rii Tismana prin silinţa egumenului Iosif. **1006.**

1689 septembrie 1—1690 august 31 (7198). — Candelă dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod, m-rii Bistriţa, făcută de Thomas Klosch meşter. **696.**

<1690—1721>. — Candelă făcută de Petrus Hiemesch meşter pentru m-rea Dintrunlemn. **697.**

1690 (7198) februarie 18. — Anafornițǎ fǎcutǎ prin silința egumenului Iosif, din argintul rǎmas de la Hristina monahia, fiica lui Coruia mare clucer. **261.**

169 . noiembrie 3. — Piatra de mormînt a lui Aristarhos Hrisoscoleu din Constantinopol, soțul Elenei Cantacuzino. **457.**

1691 (1140). — Piatra de mormînt a preotului Galust din Khîznavor. **656.**

1691 (7199) august 5. — Piatra de mormînt a fiicei lui aga Jipa. **319.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Cǎțuie dǎruitǎ de ctitori, m-rii Horezu. **746.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Chivot dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **753.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Cruce dǎruitǎ de Badea logofǎtul din Brîncoveni, m-rii Mamul. **787.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Cruce dǎruitǎ de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **130.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Cruce dǎruitǎ de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, m-rii Horezu. **788.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Cruce fǎcutǎ cu contribuția preotului Pavel, a lui Toma, a Roxandei ș.a., de meșterul Constantin din Vrața. **789.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Epitrahil dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1058.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Evanghelie dǎruitǎ de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, ferecatǎ de Georg Helthner meșter. **897.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Orar dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1069.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Taler dǎruit m-rii Horezu de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, fǎcut de Iohannes Henning meșter. **848.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Vǎl de tîmplǎ dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1092.**

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200). — Vǎl de tîmplǎ dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1093.**

1691 (7200) septembrie 10. — Piatra de mormînt a lui Maxim cupețul și a soției lui Maria. **69.**

1691 (7200) noiembrie. — Icoanǎ dǎruitǎ de Voico cǎpitanul. **1193.**

(Dupǎ 1691). — Piatra de mormînt a lui Harutiun din Iași. **657.**

1692 februarie. — Evanghelie dǎruitǎ m-rii Horezu de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, ferecatǎ de Iohannes Henning meșter. **898.**

1692 (7200) februarie 1. — Sfeșnic dǎruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, m-rii Horezu. **1012.**

1692—7200 iunie 8. — Piatra de mormînt a lui Iordache mare spǎtar, fiul lui Constantin Cantacuzino fost mare postelnic. **86.**

1692 (7200) iulie 1. — Taler dǎruit m-rii Horezu de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria, fǎcut de Iohannes Henning meșter. **849.**

1692 (7201) septembrie 1. — Pisania bis. din Sîrbi, clǎditǎ de Vasile Pociteanul cupeț, jupîneasa lui, Sanda, și fiul lor Ghinea. **430.**

1692 septembrie 1—1693 august 31 (7201). — Taler dǎruit m-rii Dintrunlemn de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, fǎcut de Petrus Hiemesch meșter. **850.**

1693. — Cruce dǎruitǎ de Ignatie ieromonahul din orașul Tricala. **790.**

1693. — Mitrǎ arhiereascǎ dǎruitǎ de Constantin Brîncoveanu voievod. **1097.**

1693 mai 1. — Icoană dăruită de Ioan cu ajutorul preotului Partenie, egumenul m-rii Radu Vodă. **338.**

1693 iunie 17. — Candelă dăruită de Dionisie <al IV-lea> patriarhul ecumenic, m-rii Radu Vodă. **339.**

1693 (7201) <iunie 18 — august 31>. — Potir dăruit de Ilarion, episcopul Rîmnicului, m-rii Bistrița. **988.**

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202). — Medalion de la un sacos dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod pentru Mitropolia din București și din Tîrgoviște. **931.**

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202). — Poală de icoană dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1073.**

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202). — Văl de tîmplă dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1094.**

1693 (7202) septembrie 8. — Piatra de mormînt a Chiajnei, soția lui Matei mare portar, fiica postelnicului Radu Dudescu. **320.**

1694. — Cruce dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod. **791.**

<1694 (7202) aprilie 10, sau 1705 (7213) aprilie 10>. — Piatra de mormînt a lui Gheorghe, fiul lui Gheghebrăt din Brașov. **293.**

1694—7203 <septembrie 1— decembrie 31>. — Cățuie prefăcută cu cheltuiala ieromonahului Antim Ivireanu tipograful, de Ghioca <meșter>; inscripția a fost săpată de Daniel Teodor. **747.**

1694 septembrie 1—1695 august 31 (7203). — Anafornită dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod, bis. domnești din București și din Tîrgoviște. **107.**

1694 (7203) decembrie. — Evanghelie dăruită m-rii Sărindar de Șerban Grecianu mare vistier, pentru pomenirea soției sale Ilinca. **899.**

1695. — Pahar al lui Ecsedi Péter și Csevei Éva. **953.**

(1695). — Pateră dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod, m-rii Dintrunlemn. **1217.**

1695—7203 <ianuarie 1 — august 31>. — Cîrje episcopală dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod, m-rii Horezu. **1183.**

1695 (7203) mai 20. — Vas dăruit m-rii Dintrunlemn de Constantin Brîncoveanu voievod și mama lui, Stanca, făcut de Georg Heltner meșter. **1021.**

1695 (7203) august 21. — Cădelniță dăruită de Cernica Știrbei fost mare armaș și jupîneasa lui, Maria, m-rii Horezu unde a fost ispravnic. **735.**

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204). — Omofor dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1066.**

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204). — Pahar dăruit de ieromonahul Epifanie. **954.**

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204). — Poală de icoană dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1074.**

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204). — Văl de tîmplă dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod și doamna Maria. **1095.**

1695 septembrie 8. — Piatra de mormînt a lui Teodor din Trapezunt, fiul lui Simeon, profesor de l. greacă. **658.**

1696. — Epitrahil dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod, doamna Maria și fiii lor, lucrat de Despineta. **1059.**

1696. — Inscripția tabloului reprezentînd pe Constantin Brîncoveanu voievod. **1164.**

<1696—1707>. — Pahar cu inscripția numelui lui Preda, făcut de Georg Olescher meșter. **955.**

1696—7204 ‹ianuarie 1 — august 31›. — Pisania bis. Adormirea Maicii Domnului din Afumaţi, ridicată din temelie de Constantin Cantacuzino fost mare stolnic. **1.**

1696 (7204) ianuarie 5. — Candelă pusă de Şerban Cantacuzino mare comis, la mormîntul soţiei sale Maria, în m-rea Comana. **1194.**

1696 (7204) ianuarie 5. — Taler cumpărat de Şerban Cantacuzino mare comis, de la turci, după războiul cu oştile austriece şi dăruit m-rii Mărgineni. **851.**

1696 septembrie 1—1697 august 31 (7205). — Cădelniţă dăruită de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, bolniţei m-rii Horezu, făcută de Martinus Tadeus meşter. **736.**

1696 septembrie 1 — 1697 august 31 (7205). — Potir dăruit bolniţei m-rii Horezu de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, făcut de Georg May ‹II› meşter. **989.**

1696 septembrie 1—1697 august 31 (7205). — Ripidă dăruită m-rii Horezu de Constantin Brîncoveanu voievod şi doamna Maria, făcută de Iohannes Henning meşter. **1007.**

1697 iunie 3. — Anafornită dăruită m-rii Radu Vodă în timpul egumenului Chiprian. **852.**

1697 iulie 1. — Cruce dăruită bis. din Dragomireşti de Axenia, jupîneasa lui Ostaş Mihale, făcută de Mihai zugravul. **1206.**

1697 (7205) iulie 5. — Anafornită dăruită bolniţei m-rii Horezu de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, făcută de Georg May ‹II› meşter. **853.**

1697 septembrie 1—1698 august 31 (7206). — Icoană dăruită de Şerban ‹Cantacuzino fost mare comis›. **1110.**

1697 septembrie 1—1698 august 31 (7206). — Omofor al arhiereului de Sevastia, Neofit, lucrat de Gherasim ieromonahul de la m-rea Galata. **1067.**

1698 (1147). — Piatra de mormînt a lui Hovhannes diacul, fiul preotului Martiros din Artaşat. **659.**

1698 (7206) ianuarie 20. — Piatra de mormînt a lui Radu mare căpitan şi a copiilor lui Mihail negustorul. **70.**

1698 iunie. — Evanghelie dăruită de căpitanul Hristodulo şi soţia lui, Irina, m-rii Şegarcea. **900.**

1698 (7206) iunie 23. — Piatra de mormînt a jupînesei Caliţa, soţia lui Matei Comăneanu fost mare căpitan de seimeni. **321.**

1698 septembrie 1—1699 august 31 (7207). — Chivot dăruit m-rii Comana de Şerban Cantacuzino mare paharnic, pentru pomenirea familiei. **754.**

1698 (7207) septembrie 4. — Uşi făcute cu cheltuiala egumenului Daniil, lucrate de Nichita meşter. **1178.**

1698 septembrie 20. — Pisania clopotniţei Mitropoliei, clădită de Constantin Brîncoveanu voievod. **236.**

1698 (7207) septembrie 20. — Pisania chiliilor şi a clădirilor bis. Sf. Gheorghe Nou, terminate de Constantin Brîncoveanu voievod cu ajutorul lui Dositei patriarhul Ierusalimului, al boierilor, al mănăstirilor, al negustorilor; ispravnic Ianache Văcărescu mare agă; scrie Isar logofătul. **382.**

‹1698 noiembrie — 1706 august?›. — Taler dăruit m-rii Sărindar de Ianache Văcărescu mare agă, făcut de Georg May ‹II› meşter. **854.**

1699. — Mînecuţă dăruită de ieromonahul Atanasie, lucrată de Despineta. **1064.**

1699 (7207) mai 1. — Pisania bis. din Fundenii Doamnei, clădită de Mihai Cantacuzino mare spătar. **140.**

‹După 1699 mai 1 ›. — Inscripţia portretului lui Mihai Cantacuzino mare spătar şi a jupînesei lui Marga, reprezentaţi în pictură murală. **141.**

1699 mai 4. — Ibric cu inscripţia numelui fratelui Filip Schleich, conventual şi superior din Ratisbona. **917.**

1699 mai 4. — Tavă cu inscripţia numelui fratelui Filip Schleich, conventual şi superior din Ratisbona. **855.**

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208). — Candelă dăruită pentru pomenirea lui Preda <Brîncoveanu>, Păuna, Papa ş.a., făcută de Georg May <II> meşter. **698.**

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208). — Cană dăruită de ieromonahul Dosotei. **678.**

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208). Epitrahil dăruit de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, bolniţei m-rii Horezu. **1060.**

<*Sec. XVII sfîrşit*>. — Bol cu inscripţia numelor Gherghi şi Stanciu. **856.**

<*Sec. XVII sfîrşit?*>. — Engolpion <copie după o cruce mai veche de la m-rea Pecersca>, amintind numele lui Nifont episcop de Novgorod, Simon episcop de Suzdal, Demian ş.a. arhimandriţi şi fraţi din mănăstire. **873.**

<*Sec. XVII sfîrşit*>. — Icoană zugrăvită de Ioachim pictorul. **1111.**

(Sec. XVII sfîrşit). — Icoană cu inscripţia scrisă de Partenie ieromonahul. **1233.**

<*Sec. XVII sfîrşit*>. — Potir dăruit de Isar Ghionma, bis. Sf. Dumitru. **990.**

< *Sec. XVII sfîrşit?* >. — Inscripţia portretului jupanului Pătru slugerul, a jupaniţei Ancuţa, a jupanului Matei ban (?) şi a jupaniţei Păuna, reprezentaţi în pictură murală. **127.**

<*Sec. XVII sfîrşit — sec. XVIII început*>. — Evanghelie dăruită de Ioan şi de tatăl său Mihail preotul. **901.**

<*Sec. XVII sfîrşit — sec. XVIII început*>. — Potir cu inscripţia numelor lui Simon Baricki şi Stuzel. **991.**

<*Cca. 1700*>. — Cruce dăruită de doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod. **792.**

1700 (7208) martie 14. — Piatra de mormînt a lui Vasile staroste de negustori şi a jupînesei lui, Cerna. **71.**

1700 (7208) aprilie 27. — Potir prefăcut de logofătul Baldovin, în timpul egumenului Vasilie. **992.**

1700 iulie 3. — Piatra de mormînt a lui Ioan Ludovic şi Leonard Nicolae, copiii chirurgului Ştefan Sixt. **39.**

1700 (7208) august. — Pisania bis. Şelari, clădită de Şerban Cantacuzino mare paharnic, împreună cu Iorgu staroste şi Apostol Lazăr. **477.**

1700—7209 <septembrie 1 — decembrie 31>. — Medalion pentru sfită dăruit m-rii Horezu de Şerban Cantacuzino mare paharnic, pentru pomenirea lui şi a soţiilor lui, Andriana şi Maria. **932.**

1700 septembrie 1 — 1701 august 31 (7209). — Cruce a episcopului Climent făcută cu contribuţia lui Stoian Ivanovici la palanca Osogov. **793.**

< *Sec. XVIII* >. — Evanghelie dăruită de chir Hrisant. **264.**

< *Sec. XVIII* >. — Icoană dăruită în amintirea lui Barbu < Craiovescu >, mare ban al Craiovei. **1112.**

<*Sec. XVIII*>. — Matriţă de lemn făcută de Constantin preotul, tipograful Rîmnicului. **1184.**

<*Sec. XVIII*>. — Piatră cu inscripţia numelor ispravnicilor bis. Mogoşoaia, Dumitru şi Petru preotul. **191.**

<*Sec. XVIII*>. — Piatra de mormînt a lui Atanasie Amiras medelnicerul şi a soţiei lui Maria. **322.**

<*Sec. XVIII?*>. — Piatră de mormînt a Hrisafei, soţia lui Teodorachi Papanicola, şi a fiului ei, Constantin. **180.**

<Sec. XVIII>. — Pomelnicul jupînesei Dochiţa amintind ctitorii: Ana, Tudori, Alexandra ş.a. **173.**

<Sec. XVIII?>. — Pomelnicul schitului Frumoasa amintind domnii din familia Movilă. **1166.**

<Sec. XVIII>. — Pomelnicul bis. din Sărăţenii-de-Sus amintind ctitorii, pe meşterul Costache, care a refăcut biserica, ş.a. din neamul Docăneştilor. **1167.**

<Sec. XVIII?>. — Potir dăruit de egumenul Nichifor, m-rii Sărindar. **147.**

< Sec. XVIII >. — Inscripţia portretelor lui Radu Mihnea voievod şi Alexandru al II-lea Mircea voievod, reprezentaţi pe un stîlp funerar. **350.**

(Sec. XVIII început). — Icoană cu inscripţia scrisă de Grigore zugravul. **1234.**

(Sec. XVIII început). — Icoană zugrăvită de preotul Ioan şi de preotul Tudor din Costeşti. **1235.**

(Sec. XVIII început). — Icoană dăruită de ieromonahul Pantelimon şi de paracliserul Constantin. **1236.**

<Sec. XVIII prima jumătate>. — Icoană dăruită de Pătraşco Brezoianu (?). **66.**

1701. — Chivot dăruit de egumenul Mitrofan, m-rii Cotroceni. **97.**

1701 septembrie 1 — 1702 august 31 (7210). — Bis. Sf. Îngeri <Oţetari> refăcută din lemn, în timpul domniei lui Constantin Brîncoveanu voievod. **223.**

1701 septembrie 1 — 1702 august 31 (7210). — Cădelniţă făcută de stareţa Damaschina cu cheltuiala ei şi a mănăstirii. **1218.**

1701 septembrie 1—1702 august 31 (7210). — Clopot făcut cu cheltuiala lui Constantin Brîncoveanu voievod pentru bis. Gorgani. **150.**

1701 septembrie 1 — 1702 august 31 (7210). — Icoană făcută de Simeon zugravul. **3.**

1702 (7211) septembrie ... — Pisania bis. Dintrozi, reclădită de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod. **583.**

1702 septembrie 6. — Piatra de mormînt a profesorului Sevastos Chimenitul din Trapezunt. **660.**

1702 septembrie 20. — Pisania palatului de la Mogoşoaia, clădit de Constantin Brîncoveanu voievod, pentru fiul său Ştefan. **198.**

1703. — Icoană dăruită de Teodosie, făcută de Grigore zugravul. **1113.**

1703—7211 <ianuarie 1 — august 31>. — Potir dăruit de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, bis. Dintrozi din Bucureşti. **162.**

1703 (7211) <aprilie 11>. — Piatra de mormînt a lui Radu Izvoranu fost mare stolnic. **458.**

1703 (7211) mai 1. — Anaforniţă dăruită m-rii Sf. Ioan din Bucureşti de Constantin Brîncoveanu voievod şi doamna Maria, făcută de Petrus Hiemesch meşter. **857.**

1703 mai 3. — Evanghelie dăruită m-rii Sf. Ioan din Bucureşti de Constantin Brîncoveanu voievod şi de doamna Maria, ferecată de Stephan Weltzer meşter. **902.**

1703 mai 9. — Piatră de mormînt cu inscripţia numelor Maricăi, al lui Toderaşcu şi al Despei, din familia lui Constantin Cantacuzino fost mare stolnic ş.a. rude ale sale. **2.**

1703 (7211) iunie 10. — Pisania m-rii Sf. Ioan cel Mare <Grecesc>, refăcută din temelie de Constantin Brîncoveanu voievod, cu ajutorul lui Radu Golescu fost mare comis, ctitorul de mai înainte al bisericii. **453.**

1703 (7211) iulie 15. — Pisania paraclisului m-rii Comana, făcut împreună cu casele şi chiliile mănăstirii, de Şerban Cantacuzino fost mare paharnic. **584.**

1703 septembrie 1 — 1704 august 31 (7212). — Clopot făcut cu cheltuiala Mariei, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, pentru bis. Dintrozi. **116.**

1703 octombrie 18. — Cruce funerară de piatră amintind numele lui Marcu Marcachierin. **603.**

1704 martie 19. — Piatra de mormînt a lui Radu beizadea, fiul lui Alexandru Iliaş voievod. **256.**

1704 (7212) <martie 19>. — Văl funerar pentru mormîntul lui Radu Iliaş voievod. **1098.**

1704 septembrie 1 — 1705 august 31 (7213). — Icoană a lui Teodor monahul. **1114.**

< Cca. 1705 >. — Inscripţia portretului lui Constantin Brîncoveanu voievod, al doamnei Maria şi ale copiilor lor, reprezentaţi în pictură murală. **193.**

1705 februarie 8. — Icoană dăruită de Ioan Coleti. **52.**

1705 mai. — Pisanie de la bis. Sf. Apostoli înfrumuseţată de Axentie, mitropolitul Sofiei. **454.**

1705 august 25. — Pomelnic pe zid amintind numele zugravilor: Constantin, Lambru, Radu ş.a. **194.**

1705 septembrie 1 — 1706 august 31 (7214). — Clopot făcut cu cheltuiala lui Ianache Văcărescu mare agă, pentru bis. Răzvan. **352.**

1705 septembrie 1 — 1706 august 31 (7214). — Pahar dăruit de ieromonahul Ştefan. **956.**

1705 (7214) septembrie 8. — Pisania bis. Scaune clădită de Tănasie de la Tîrnova şi de nepotul său Stavro. **356.**

1706. — Cruce dăruită de mitropolitul Teodosie. **794.**

1706 februarie 14. — Evanghelie dăruită de Filip Maximovici staroste, la m-rea Bogoliubovo. **903.**

1706 (7214) mai 20. — Candelă dăruită de Antioh Cantemir voievod şi doamna Ecaterina m-rii Trei Ierarhi din Iaşi. **699.**

1706 septembrie 1 — 1707 august 31 (7215). — Evanghelie dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod şi doamna Maria, ferecată de Georg May <II> meşter. **904.**

1706 septembrie 1 — 1707 august 31 (7215). — Tavă dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod şi doamna Maria. **262.**

<Cca. 1707—1714>. — Icoană dăruită de Pahomie episcopul Romanului. **1197.**

1707. — Icoană dăruită de Maxim Mara din Creta, mitropolitul Ierapolei. **276.**

1707 februarie 20. — Uşi făcute cu cheltuiala lui Axentie fost mitropolit al Sofiei. **1179.**

1707 septembrie 1 — 1708 august 31 (7216). — Anaforniţă dăruită m-rii Surpatele de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, făcută de Georg May <II> meşter. **858.**

1707 septembrie 1 — 1708 august 31 (7216). — Evanghelie dăruită m-rii Surpatele de Maria, doamna lui Constantin Brîncoveanu voievod, ferecată de Georg May <II> meşter. **905.**

<Cca. 1708>. — Candelă dăruită de Istrate Florescu. **700.**

1708. — Potir dăruit m-rii Sf. Sava pentru pomenirea lui Pantoleon <Calliarhis> şi a Zoii. **993.**

1708 — 7216 <ianuarie 1 — august 31>. — Cruce de piatră ridicată de Matei negustorul şi jupîneasa lui, Catrina. **604.**

1708 (7216) ianuarie 27. — Stîlpul funerar al mitropolitului Teodosie. **246.**

1708 (7216) februarie 1. — Icoană făcută de Nicolae zugravul. **1115.**

1708 septembrie 1 — 1709 august 31 (7217). — Evanghelie dăruită de Constantin Brîncoveanu voievod şi doamna Maria. **906.**

< După 1708 >. — Inscripţia portretelor lui Dumitraşco Racoviţă mare hatman al Moldovei şi al soţiei lui Ilinca Cantacuzino, reprezentaţi în pictură murală. **142.**

1709. — Pahar al lui Cserei Mihály şi Kun Ilona. **957.**

1709 (7217) februarie. — Piatra de mormînt a Vlădaiei, mama lui Bîrcă Cojescu, fost mare logofăt şi a jupînesei lui Maria. **351.**

1709 (7217) aprilie 1. — Ripide dăruite m-rii Sf. Gheorghe de Constantin Brîncoveanu voievod, doamna Maria şi fiii lor, făcute de Georg May <II> meşter. **385.**

1709 (7217) iulie 20. — Pisania m-rii Sf. Sava, rezidită din temelie împreună cu localul şcolii, de Constantin Brîncoveanu voievod, şi cu banii rămaşi de la Stere lumînărarul; ispravnic Radu Dudescu mare sluger. **585.**

1709 (7217) iulie 22. — Pisania bis. Sf. Ioan Damaschin, clădită de jupan Dragomir, fiul jupanului Grama, şi de soţia lui Stanca. **586.**

1709 (7218) decembrie 20. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Sf. Nicolae-Şelari. **478.**

1709 (7218) decembrie 20. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Radu Vodă. **859.**

1709 (7218) decembrie 20. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Sf. Apostoli. **860.**

1709 (7218) decembrie 24. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Colţea. **1219.**

<Cca. 1710>. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Sărindar. **354.**

1710. — Ornament, <probabil de la un sfeşnic>, dăruit de Constantin Brîncoveanu voievod. **1026.**

1710 (7218) februarie 20. — Anaforniţă dăruită de Şerban Cantacuzino mare vornic şi soţia sa Andriana, m-rii Surpatele. **861.**

1710 (7218) august 1. — Pomelnicul Mitropoliei din Bucureşti amintind: domni, boieri, episcopi, egumeni, ieromonahi, monahi, negustori. **1168.**

1710 (7219) octombrie 5. — Pisania bis. Brezoianu, clădită de Mănăilă Mărăcineanu mare clucer şi de Şerban Bujoreanu mare vistier, pe locul dăruit de Pătraşcu Brezoianu mare vornic. **51.**

1711. — Poartă a m-rii Mihai Vodă făcută în timpul egumenului Iosif din Milos. **182.**

1711 ianuarie 15. — Piatra de mormînt a lui Chiriţă, fiul lui Sava. **118.**

1711 (7219) mai 2. — Potir dăruit de clucerul Ianache <Văcărescu>, m-rii Sf. Sava. **994.**

1711 septembrie 1 — 1712 august 31 (7220). — Ornament sculptat în piatră, cu inscripţia numelui lui Grigore ucenic de la m-rea Cozia şi al lui Lupul Sărăţeanu, ispravnici. **672.**

1712. — Clopot dăruit Bis. Domneşti din Bucureşti de Constantin Brîncoveanu voievod în al 24-lea an al dominei lui. **407.**

1712 — 7220 <ianuarie 1 — august 31>. — Ornament sculptat în piatră, cu inscripţia numelui lui Mihail ispravnic de la m-rea Cozia. **673.**

1712 (7220) aprilie. — Candelă de la mormîntul Ilincăi Brîncoveanu din bis. Sf. Gheorghe Nou, pusă de fiii săi Şerban şi Drăghici. **1195.**

1713. — Engolpion al lui Mitrofan de Nissa. **874.**

<1713 — 1714 ?>. — Bis. Ghionma Banu este pictată cu cheltuiala lui Eftimie din Dipaliţa, arhiepiscopul Pogonianei, în timpul domniei lui Constantin Brîncoveanu voievod. **588.**

1713 (7221) iulie 20. — Cruce de piatră ridicată de Constantin Brîncoveanu, fiul lu Constantin Brîncoveanu voievod, pentru pomenirea bunicului său Papa mare postelnic. **565.**

1713 septembrie 1 — 1714 august 31 (7222). — Icoană făcută cu cheltuiala lui Ştefan, egumenul m-rii Arnota. **1116.**

1714 — 7222 <ianuarie 1 — august 31>. — Clopot făcut cu cheltuiala lui Mihai Cantacuzino mare spătar, pentru bis. Colţea, turnat de Iohan Baptist Dival, în Viena. **79.**

1714 (7222) martie. — Epitaf dăruit de Antim Ivireanu mitropolitul Ungrovlahiei. **1041.**

<1714> martie 15. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Acachie arhidiaconul Mitropoliei, pentru m-rea Cozia. **1117.**

1714 septembrie 1 — 1715 august 31 (7223). — Clopot dăruit bis. Tuturor Sfinţilor din Bucureşti, de Antim Ivireanul mitropolitul Ungrovlahiei. **5.**

1714 septembrie 1 — 1715 august 31 (7223). — Pisania de la turnul Colţea amintind că m-rea a fost împrejmuită cu zid de Mihai Cantacuzino mare spătar. **587.**

1714 septembrie 1 — 1715 august 31 (7223). — Sacos al mitropolitului Ghedeon. **1081.**

1715. — Cadru de piatră cu inscripţia numelui lui Mihai Cantacuzino mare spătar. **674.**

1715. — Candelă cu inscripţia numelui lui Radu Cantacuzino mare spătar. **98.**

1715. — Pisania m-rii Antim, clădită de mitropolitul Antim. **4.**

1715 februarie 25. — Acoperămînt de catifea cu inscripţia numelui lui Radu Cantacuzino mare spătar. **1099.**

1715 (7223) februarie 25. — Piatra de mormînt a lui Radu mare spătar, fiul stolnicului Constantin Cantacuzino. **87.**

1715 (7223) iulie 10. — Pisania bis. Sf. Apostoli menţionînd zidirea clopotniţei ş.a. lucrări făcute de Ştefan Cantacuzino voievod. **367.**

1715 (7223) august 20. — Pisania bis. Curtea Veche, refăcută de Ştefan Cantacuzino voievod. **106.**

1715 septembrie 1 — 1716 august 31 (7224) vezi: *<1713—1714?>.*

1715 (476) decembrie 6. — Piatra de mormînt a rabinului Mordehai, fiul rabinului Jehuda. **505.**

1716. — Candelă a Pulheriei, doamna lui Nicolae Mavrocordat voievod, făcută de Thomas Lang meşter. **701.**

1716. — Piatra de mormînt a lui Gheorghe din Castoria. **323.**

1716 (7224) <ianuarie 1 — august 31>. — Nicolae Mavrocordat voievod începe zidirea m-rii Văcăreşti. **487.**

1716 mai 18. — Epitaful funerar al Pulheriei, doamna lui Nicolae Mavrocordat voievod. **229.**

1716 iunie 27. — Epitaful funerar al lui Toma, fiul lui Nicolae Mavrocordat voievod. **230.**

<1716 noiembrie 14>. — Nicolae Mavrocordat voievod este luat prizonier de trupe austriace şi dus în Transilvania. **487.**

1717. — Pahar dăruit de Nicodim egumenul m-rii Tismana. **1220.**

1718 (7226). — Tîrgul oraşului Bucureşti şi biserica de lemn cu hramul Sf. Nicolae <Negustori> ard în urma unui incendiu, la această dată. **200.**

1718. — Candelă dăruită de Gheorghe din Creta, m-rii Stelea din Bucureşti. **340.**

1718. — Candelă dăruită de Şerban <Grecianu> mare spătar, bis. Sf. Gheorghe Nou. **702.**

1718. — Pahar dăruit de ieromonahul Cornilie. **958.**

1718 martie. — Icoană cumpărată în scaunul Moscovei de către Ioanichie ieromonahul, din Pogoniana. **1237.**

1718 septembrie 1 — 1719 august 31 (7227). — Clopot dăruit bis. Negustori de paharnicul Iliaş. **211.**

1718 septembrie 1 — 1719 august 31 (7227). — Cruce de piatră ridicată de Matei Mogoşescu mare serdar. **215.**

1719. — Candelă dăruită de Panait m-rii Stelea din Bucureşti. **341.**

1719. — Candelă dăruită m-rii Stelea din Bucureşti de chir Teoclit cu ajutorul lui Gheorghe Cricor. **342.**

1719. — Pisania bis. Popa Nan, clădită de Nan preotul, Ruse, Ecaterina ş.a. **296.**

1719 (7227) ‹februarie 23›. — Piatra de mormînt a lui Ioan Mavrocordat voievod. **383.**

1719 (7227) ‹după martie›. — Nicolae Mavrocordat voievod reîncepe lucrările de zidire de la m-rea Văcăreşti. **487.**

1719 (479) iulie 23. — Piatra de mormînt a rabinului David, fiul rabinului Şmuel. **506.**

1719 septembrie 1 — 1720 august 31 (7228). — Candelă de la mormîntul domniţei Zmaranda, fiica lui Constantin Brîncoveanu voievod, făcută de Thomas Lang (?) meşter. **703.**

1719 octombrie 1. — Pisania bis. Ghionma Banu scrisă la această dată. **588.**

‹Cca. 1720—1725›. — Candelă dăruită de Ana, doamna lui Mihai Racoviţă voievod, m-rii Trei Ierarhi din Iaşi. **704.**

‹Cca. 1720—1730›. — Candelă dăruită de Nicolae Mavrocordat voievod. **343.**

1720. — Cutie relicvar dăruită de ieromonahul Ioanichie din Ianina. **822.**

1720 mai 13. — Piatra de mormînt a lui Ghionma banul din Ostaniţa. **661.**

1720 (7228) iulie 12. — Candelă pusă de doamna Maria la mormîntul soţului ei, Constantin Brîncoveanu voievod. **386.**

1720 septembrie 1 — 1721 august 31 (7229). — Piatra de mormînt a logofătului Preda Merişanu. **324.**

‹Cca. 1721›. — Ripidă dăruită de Nicolae Mavrocordat voievod şi doamna Smaranda cu fiii lor. **344.**

1721. — Candelă dăruită de Gheorghe Chiriac din Sinope Bis. Greceşti. **705.**

1721 (481) februarie 21. — Piatra de mormînt a Haiei, fiica rabinului Jaacov. **507.**

1721 (481) iulie 21. — Piatra de mormînt a Pesilei, fiica rabinului Jehuda. **508.**

1722. — Candelă dăruită de preotul Panait Culina din Peloponez. **493.**

1722. — Icoană dăruită de preotul Panait Culina din Peloponez. **1118.**

1722 (7230) martie 20. — Piatra funerară a Anghelinei şi a fiicei sale Maria, soţia lui Ştefan logofătul Mitropoliei. **231.**

1722 (7230) iulie 10. — Piatra de mormînt a Bălaşei, fiica lui chir chiurciubaşa, pusă de fiul ei Sugrumale al doilea portar. **662.**

1722 (7230) august. — Icoană dăruită de mitropolitul Daniil paraclisului Mitropoliei din Bucureşti, făcută de Ioan zugravul. **238.**

1722 (7231) septembrie. — Pisania m-rii Văcăreşti, terminată de Nicolae Mavrocordat voievod, fiind ispravnici: Manolache mare clucer, Matei Mogoş fost mare agă şi Iane mare cupar. **487.**

1722 (7231) septembrie 30. — Pisania bis. Creţulescu, clădită de Iordache Creţulescu mare logofăt şi soţia lui, Safta Brîncoveanu, fiind ispravnic Pîrvan Loloescu logofătul. **102.**

‹După 1722 septembrie›. — Pisania clopotniţei m-rii Văcăreşti. **497.**

1723. — Icoană dăruită de categumenul Sofronie, preot din Sumela, lucrată de Teodosia, fiica lui Gheorghe şi Asopuri (?) **1238.**

1723. — Icoană dăruită de arhiereul Eftimie, zugrăvită de Vasile Iuriev la Nejin. **1119.**

1723. — Lingură dăruită de Nicolae Mavrocordat voievod. **923.**

1723. — Pisania paraclisului Mitropoliei, clădit de Nicolae Mavrocordat voievod; versurile inscripției au fost alcătuite de Dimitrie Gh. Notara. **237.**

1723. — Potir dăruit de Nicolae Mavrocordat voievod. **995.**

1723. — Taler dăruit de Nicolae Mavrocordat voievod, făcut de Thomas Lang meşter. **862.**

1723 (7232) septembrie 21. — Piatra de mormînt a lui Stanciu cojocarul, fiul jupanului Necola şi al Mariei. **201.**

1723 (7232) octombrie 26. — Piatra de mormînt a lui Iordache fost mare căpitan de cazaci, din Tîrgovişte, fiul căpitanului Dragomir Băncescu. **325.**

1724. — Cruce înfrumuseţată cu cheltuiala lui Gheorghe Grigo mare portar. **294.**

1724. — Pisania bis. din Prund, clădită de Theofan ieroshimonahul. **313.**

1724 (7232) mai 8. — Icoană cu inscripţia scrisă de Ioan. **1120.**

1724 iunie 20. — Candelă dăruită de Maxim Martelaris. **706.**

1724 (7232) august 1. — Pisania bis. Ienii clădită de Pană Negoescu mare logofăt şi jupaniţa lui, Safta; ispravnic Mihail logofătul. **161.**

<1724 după august 1>. — Pomelnic pe piatră amintind numele ctitorilor şi al donatorilor de la bis. Ienii. **165.**

1724 (7232) august 25. — Cruce de piatră ridicată de Iordache Creţulescu mare logofăt, după ce a scăpat de ciumă. **103.**

1724 (7233) septembrie 4. — Pisania bis. Sf. Mina-Vergu, clădită de mitropolitul Daniil cu ajutorul jupînesii Ancuţa, fiica preotului Vlad. **499.**

1724 septembrie 15 — 1725 august 15 (7233). — Piatra de mormînt a copiilor hagiului Constantin: Niculae, Maria, Safta ş.a. **169.**

1724 octombrie 30. — Pisania bis. Stavropoleos, clădită de Ioanichie arhimandritul, din eparhia Pogoniana. **442.**

< 1724 după octombrie 30 >. — Inscripţia portretului lui Atanasie mare căpitan şi ale familiei lui, reprezentaţi în pictură murală. **446.**

<1724 după octombrie 30>. — Inscripţia portretului mitropolitului Daniil <de Aninoasa>, reprezentat în pictură murală. **445.**

< 1724 după octombrie 30 >. — Inscripţia portretului lui Grigoraşcu Grecianu mare serdar şi ale familiei lui, reprezentaţi în pictură murală. **446.**

< 1724 după octombrie 30 >. — Inscripţia portretului lui Nicolae Mavrocordat voievod şi ale familiei lui, reprezentaţi în pictură murală. **444.**

< 1724 după octombrie 30 — 1728 >. — Inscripţia portretului lui Ioanichie arhimadritul şi ale familiei lui, reprezentaţi în pictură murală. **447.**

< 1724 după octombrie 30—1728 >. — Inscripţia portretului lui Ioan Scarlat mare cămăraş, al soţiei lui, Maria domniţa, şi al fiului lor Nicolache, reprezentaţi în pictură murală. **448.**

<1724 după octombrie 30 — 1728>. — Strană dăruită de Ioanichie de la Stavropoleos. **449.**

<Cca. 1725>. — Cruce de piatră ridicată în timpul domniei lui Nicolae Mavrocordat voievod amintind numele: Voico, Neaga, Stoica ş.a. **196.**

<Cca. 1725>. — Piatra de mormînt a domniţei Maria, fiica lui Nicolae Mavrocordat voievod, soţia lui Ioan Scarlat mare cămăraş. **488.**

1725 (72<33>) ianuarie 3. — Icoană dăruită de Stanca Buzoianca, făcută de Iosif zugravul. **1121.**

1725 ianuarie 20. — Piatra de mormînt a doctorului Pantoleon Calliarhis, din Chios, soțul Zoei din Bizanț. **459.**

1725 (7233) martie 10. — Piatra de mormînt a copiilor lui Sima zaraful: Stanca, Şerban şi Constantin. **74.**

1725 (7233) iulie 30. — Piatra de mormînt a lui Radu Pitişteanu şi a copiilor lui: Radu, Ilinca, Rada şi Despa. **202.**

1725 (7234) septembrie 1. — Cruce de piatră ridicată de Soare şi Dragoea. **605.**

1725 septembrie 1 — 1726 august 31 (7234). — Piatra de mormînt a fiicelor lui Simeon cupețul: Sultana, Sanda şi Ancuța. **203.**

1725 septembrie 1 — 1726 august 31 (7234). — Pisania bis. Negustori, reclădită din piatră. **200.**

1726. — Epitaful funerar al lui Scarlat, fiul lui Nicolae Mavrocordat voievod şi al doamnei Casandra, făcut de Iosif mitropolitul Tîrnovei. **232.**

1726 (486). — Piatra de mormînt a rabinului Eliezer, fiul rabinului Jşaiahu. **509.**

1726 (7234) februarie 17. — Piatra de mormînt a lui Alexandrache ceauşul, fiul lui Balasache Muselimul. **326.**

1726 iulie 5. — Icoană dăruită de Ioanichie din Pogoniana, bis. Stavropoleos ctitoria sa; a scris Iosif zugravul. **1239.**

1726 septembrie 1 — 1727 august 31 (7235). — Candelă dăruită de Grigore Halepliu fost mare logofăt. **707.**

1726 (7235) octombrie 1. — Pisania Schitului Maicilor clădit de Tatiana monahia, cu ajutorul jupînesei Zmaranda; ispravnic Pascal mare căpitan de seimeni. **359.**

1727. — Cană cu inscripția numelui lui Martin Keresztes comite al comitatului Tîrnavei. **679.**

1727. — Pisania unei biserici înnoite de Paleologu din Bizanț, fost mare armaş. **589.**

1727 februarie 17. — Piatra de mormînt a lui Parusis (?), fiul lui Atanasie din satul Vlasi. **460.**

1727 (7235) februarie 20. — Piatra de mormînt a lui Manta şi a fiilor săi, Gheorghe şi Mihai. **119.**

1727 martie 28. — Piatra de mormînt a negustorului Ioan, fiul lui Ilie, din Chios. **120.**

1727 (7235) august 17. — Clopot făcut cu cheltuiala mitropolitului Daniil, pentru m-rea Sfinților; a fost turnat de Hendric Lamp. **366.**

‹Cca. 1728›. — Iordan stucatorul amintit pe zidul bis. Stavropoleos. **450.**

1728 (7236) februarie 1. — Piatra de mormînt a lui Chiriazi fost cupar. **363.**

1728 (7236) martie 4. — Piatra de mormînt a fratelui lui Alecu Stamate fost mare polcovnic (?), a copiilor lui: Ioniță, Barbu şi Mariuța şi a mamei sale. **461.**

1728 (7236) aprilie 1. — Pisania Bis. Sfinților clădită de mitropolitul Daniil. **362.**

1728 (488) mai 9. — Piatra de mormînt a rabinului Jaacov, fiul rabinului Țvi. **510.**

1728 octombrie 3. — Pisanie amintind data zidirii bisericii şi a hanului de la Stavropoleos, făcute de Ioanichie arhiereul de Stavropole şi închinate m-rii Sf. Voievozi din Pogoniana. **443.**

1728 (7237) noiembrie 4. — Piatra de mormînt a postelnicului Constantin, fiul logofătului Fiera Băjescu. **462.**

1729. — Piatra de mormînt a lui Constantin, fiul lui Radu Cantacuzino fost mare spătar. **88.**

1729 (7237) august 2. — Candelă a lui Constantin Cantacuzino al doilea logofăt. **99.**

1729 septembrie 1 — 1730 august 31 (7238). — Cruce de piatră ridicată de Colţea şi Stoica. **197.**

1729 septembrie 1 — 1730 august 31 (7238). — Piatra funerară a monahului Nicodim, cămăraş la Mitropolie. **233.**

1729 (490) noiembrie 28. — Piatra de mormînt a Sarei, fiica rabinului Mordehai. **511.**

1730. — Postament de piatră cu iniţialele lui Nicolae Mavrocordat voievod. **496.**

1730 (7238) ianuarie 13. — Icoană făcută pentru postelnicul Istratie Urdăreanu, de Ilie meşterul. **1122.**

1730 septembrie 3. — Piatra de mormînt a lui Nicolae Mavrocordat voievod, menţionînd unele fapte din viaţa lui. **489.**

1731 (491). — Piatra de mormînt a rabinului Aharon, fiul rabinului Şmuel. **512.**

1731 (7239) februarie 2. — Icoană dăruită de Ioanichie mitropolitul Stavropolei, făcută de ieromonahul Partenie zugravul. **1123.**

1731 (7239) iunie 29. — Pisania bis. Tabaci făcută de Ştefan logofăt de divan şi al Mitropoliei şi de soţia lui, Anica. **479.**

1731 septembrie 1 — 1732 august 31 (7240). — Piatra funerară a părinţilor şi a rudelor lui Ion abagiul: Ion, Stana, Sava ş.a. **170.**

1731 septembrie 1 — 1732 august 31 (7240). — Pomelnic pe piatră amintind numele ctitorilor bis. din Sîrbi. **432.**

1731 (7240) octombrie 23. — Pisania bis. Caimata, zidită de Necula Bozianul fost ceauş de aprozi şi jupîneasa lui Stanca, cu ajutorul mahalagiilor şi al negustorilor. **590.**

1731 (7240) decembrie 11. — Piatra funerară a mitropolitului Daniil al Ungrovlahiei. **257.**

1732. — Ţesătură făcută şi dăruită de Teodosia a Asopuri-ei (?) **1228.**

1732 (492) aprilie 10. — Piatra de mormînt a rabinului Ţvi, fiul rabinului Haim Nisim. **513.**

1732 septembrie 1 — 1733 august 31 (7241). — Grafit amintind pe logofătul Muşat. **239.**

1732 septembrie 13. — Piatra de mormînt a lui Timotei şi a lui Nectarie, egumenii m-rii Sf. Ioan cel Mare <Grecesc>. **463.**

1732 (7241) noiembrie 27. — Piatra de mormînt a lui Bîrcă Cojescu fost mare logofăt. **351.**

1732 decembrie 4. — Piatra de mormînt a soţiei căpitanului Teofil. **464.**

1733. — Candelă amintind numele Ancuţei, fiica lui Constantin Brîncoveanu voievod. **708.**

1733 (1182). — Piatra de mormînt a lui Tirdat, fiul preotului Movses din Ardahar. **1204.**

1733 (493) ianuarie 31. — Piatra de mormînt a rabinului Jţhac. **514.**

1733 (7241) martie 27. — Candelă cu inscripţia numelui Păunei Fălcoianu. **375.**

1733 (493) aprilie 5. — Piatra de mormînt a rabinului Ţvi, fiul rabinului Jaacov. **515.**

1733 (493) aprilie 25. — Piatra de mormînt a rabinului Zeev Wolf, fiul rabinului Ţvi. **516.**

1733 (7241) iunie 21. — Piatră funerară amintind numele lui Iorga fost întîiul eclisiarh al bis. Colţea, al soţiei lui Maria şi al mamei lui Neaga. **72.**

1733 septembrie 1—1734 august 31 (7242). — Lingură dăruită de Stanca Glogoveanu, m-rii Tismana. **266.**

1733 (7242) septembrie 20. — Pisania bis. Mărcuţa, înfrumuseţată de mitropolitul Ştefan, care i-a adăugat pridvorul şi i-a făcut clopotniţa. **179.**

1733 (7242) septembrie 25. — Pisania bis. Mîntuleasa clădită de jupîneasa Maria, sora lui Manta cupeţul, şi de soţia acestuia, Stanca. **185.**

1733 (7242) octombrie 7. — Piatra de mormînt a lui Manta Fărcăşanu mare stolnic. **327.**

1733 noiembrie 8. — Pomelnic pe piatră amintind ctitorii şi donatorii de la bis. Stavropoleos. **451.**

1734. — Cădelniţă dăruită de Ioanichie al Stavropolei. **737.**

1734 ianuarie 2. — Piatra de mormînt a lui Partenie, mitropolit de Gotia şi Cafa. **465.**

1734 august 22. — Candelă dăruită de Constantin Băleanu comis. **345.**

1734 (7243) noiembrie 14. — Piatra de mormînt a lui Axentie căpitanul. **204.**

‹1735—1790›. — Pomelnic amintind numele unor domni, al unor călugări şi ctitori străini. **1169.**

1735 (7243) aprilie 6. — Piatra funerară a lui Dumitrache becerul şi a copiilor lui: Constantin, Ilinca, Stoica, Mihalache, Scarlat. **171.**

1735 (7243) mai 20. — Piatra de mormînt a lui Frîncu căpitanul şi a jupînesei Maria. **186.**

1735 (7243) iunie 30. — Piatra funerară a protopopului Călin, a preotesei Maria şi a copiilor lor: preotul Radu, Maria, Preda. **172.**

1735 (7244) septembrie 15. — Pisania bis. Udricani, clădită de Udrican clucerul. **483.**

1735 noiembrie 8. — Evanghelie ferecată de Ioanichie arhiereul de Stavropole, de Diamandi Razu mare postelnic şi de Maria Cantacuzino. **907.**

1736 martie 18. — Piatra de mormînt a doamnei Nuri din comunitatea armeană, cu un cronograf alcătuit de Ştefan Kaitar, privind unele convertiri la catolicism. **40.**

1736 (7244) mai 15. — Candelă dăruită bis. Trei Ierarhi din Iaşi amintind numele lui Grigoraşco. **709.**

1736 august. — Pisania paraclisului m-rii Văcăreşti, clădit de Constantin Mavrocordat voievod; ispravnic Anania egumenul Bethleemului. **498.**

‹1736 după august›. — Candelă dăruită de Constantin Mavrocordat voievod şi doamna Ecaterina. **710.**

1736 septembrie 1—1737 august 31 (7245). — Candelă pusă la mormîntul lui Ştefan, fiul lui Constantin Brîncoveanul voievod în m-rea Sf. Gheorghe. **711.**

1736 septembrie 1—1737 august 31 (7245). — Icoană dăruită de preotul Manuil. **1124.**

1736 (7245) octombrie 20. — Piatra de mormînt a lui Enache de la Cernavodă. **364.**

1737. — Evanghelie îmbrăcată cu cheltuiala lui Dimo al lui Tonciu. **908.**

1737. — Piatra de mormînt a cămărăşiţei doamnelor: Elisabeta, Mamuca de Turn şi Maria de Kálnok, înmormîntată alături de domnul de Bachicsi. **41.**

1737 martie 12. — Piatra de mormînt a lui Atanasie, fiul lui Ghionma banul. **663.**

1737 (497) aprilie 18. — Piatra de mormînt a rabinului Ţvi, fiul rabinului Jaacov. **517.**

1737 (7245) mai 20. — Piatra de mormînt a lui Constantin fost mare postelnic, fiul lui Petru cupeţul (?) din Constantinopol. **328.**

1737 (7246) noiembrie 5. — Piatra funerară a lui Istrate odabaşa şi a preotesei Enter. **664.**

1737 (7246) decembrie 15. — Piatra de mormînt a lui Neagoe logofătul, a fiilor lui, Ioan şi Trandafir, şi a lui Iordache nepotul său, fiul lui Sandu logofăt de vistierie. **73.**

1738 (7246) aprilie 5. — Piatra funerară a lui Nicolae, fiul preotului Bunea. **665.**

1738 (7247) septembrie 23. — Stîlpul funerar al mitropolitului Ştefan. **247.**

‹După 1738 septembrie 23›. — Stîlpul funerar al mitropolitului Neofit I. **248.**

1739 (1188). — Ibric dăruit de Arut, fiul lui Sarghis, Bis. Armeneşti. **32.**

1739. — Icoană dăruită de Ioanichie, bis. Stavropoleos. **1240.**

1739 ianuarie 30. — Piatra de mormînt a lui Ioan, născut în Grecia, fiul lui Gheorghe, înhumat împreună cu Stroe <Leurdeanul> vornicul şi Fiera-<Leurdeanul> banul. **466.**

1739 (7247) iulie 20. — Piatra de mormînt a lui Sima zaraful, epitropul. **74.**

1739 septembrie 4. — Piatra de mormînt a lui Serinus, armean din Constantinopol, croitor domnesc, starostele breslei de croitori armeni din Ţara Românească. **42.**

1740.— Cutie relicvar, de la bis. Sf. Ilie din Ziţa. **823.**

1740.— Icoană făcută de Andrieş (?) zugravul. **1125.**

1740.— Potir dăruit de Nagy Károly Ferentz bisericii reformate din Oiejdea. **996.**

1740 (7248) august 13. — Piatra funerară a lui Dionisie preotul de la m-rea Căldăruşani. **666.**

1740 septembrie 6. — Piatra de mormînt a lui Atanasie egumenul m-rii Sf. Ioan cel Mare <Grecesc> şi a lui Ioasaf monahul. **467.**

1741. — Evanghelie dăruită de Radu Atanasievici logofăt de taină, ctitorul bis. Sf. Dumitru din mahalaua Bălăceanului. **265.**

1741 (7249) ianuarie 4. — Piatra de mormînt a jupanului Dumitru. **187.**

1741 (501) aprilie 4. — Piatra de mormînt a rabinului David Leib, fiul rabinului Ţvi. **518.**

1741 aprilie 8. — Piatra de mormînt a negustorului Constantin Lisa din Chios, care a ajutat la ridicarea Bis. <Catolice> din Bucureşti şi la repararea celei din Cîmpulung. **43.**

1741 (7250) septembrie 1. — Cruce de piatră ridicată de mitropolitul Neofit la Puţul Calicilor, ca semn de hotar al Mitropoliei. **606.**

1741 septembrie 1—1742 august 31 (7250). Piatra de mormînt a Luxandrii. **209.**

1741 octombrie 27. — Piatra de mormînt a chirurgului Christian Maler, german din electoratul de Brandenburg, luteran convertit la catolicism. **44.**

1741 (7250) noiembrie 24. — Piatra de mormînt a Caliţei, soţia lui Sima zaraful. **74.**

1742. — Piatra de mormînt a lui Ioan, fiul lui Martin şi al Doroteii, născut în Sighişoara, cu inscripţia în versuri făcute de poetul secui Paul Fejer. **45.**

1742 (7250) februarie 3. — Riză de la o icoană dăruită de Andrei şi Ilie, fiii lui Niculae cupeţul, împreună cu mama lor Ştefana. **1027.**

1742 februarie 7. — Piatra de mormînt a lui Ioanichie, mitropolitul Stavropolei, ctitorul bisericii, caselor, hanului şi paraclisului de la Stavropoleos. **468.**

1742 (7250) iulie 10. — Icoană cu inscripţia scrisă de diaconul Pîrvu de la Govora. **277.**

1742 (7250) iulie 20. — Piatra de mormînt a lui Preda căpitanul şi a jupînesei lui, Dumitrana. **329.**

1742 septembrie 1 — 1743 august 31 (7251). — Clopot dăruit de Grigoraşco Brătăşanu şi Manciu vătaful. **36.**

1742 septembrie 1—1743 august 31 (7251). — Piatra de mormînt a Bălaşei, jupîneasa lui David, şi a copiilor ei Constantin, Maria şi Radu. **205.**

1742 septembrie 8. — Piatra de mormînt a lui Nicolae Wolff din Polonia, secretarul lui Constantin Brîncoveanu voievod. **46.**

1742 (7251) noiembrie 24. — Piatra de mormînt a lui Dumitraşco Condra cupeţul, a jupînesei lui, Safta, şi a copiilor lor: Matei, Arghira şi Aniţa. **206.**

1742 (7251) decembrie 21. — Radu cîntăreţul, fiul lui Apostol, amintit pe crucea lui Leon Tomşa voievod. **437.**

1743 vezi: *<1766 după decembrie 2—1768* sau *după 1774>.*

1743 (1192). — Căldăruşă dăruită de Markar Arut, fiul lui Eghia. **33.**

1743 (7251) februarie 2. — Piatra de mormînt a lui Constantin vătaf de copii la curtea lui Mihai Racoviţă, donator la m-rea Colţea. **75.**

1743 (7251) februarie 24. — Grafit amintind numele lui Drăgan logofătul. **195.**

1743 (503) aprilie 10. — Piatra de mormînt a rabinului Ţvi, fiul rabinului Klonimos. **519.**

1743 iulie 15. — Pisania bis. Silvestru, clădită de jupîn Pîrvan şi jupîneasa lui Stanca. **427.**

1743 august. — Piatra de mormînt a lui Constantin din Castoria. **469.**

1743 septembrie 1 — 1744 august 31 (7252). — Clopot dăruit bis. Sf. Ilie <Rahova>, de Zguri cupeţul. **390.**

1743 septembrie 1—1744 august 31 (7252). — Pisania paraclisului Domniţa Bălaşa, clădit de Manolache Lambrino mare ban şi soţia lui Bălaşa. **128.**

1743 (7252) septembrie 8. — Pisania bis. Slobozia, clădită de Constantin Năsturel fost mare vistier şi jupîneasa lui, Ancuţa. **434.**

1743 noiembrie 2. — Crucea funerară a lui Temelis Zafiris din Ianina. **470.**

1743 (504) decembrie 26. — Piatra de mormînt a lui Miriam, fiica lui Jţhac. **520.**

1744. — Taler dăruit de Atanasie Mihail, Adam Filip, Mihail Ştefu ş.a., negustori din Moscopole, aflaţi în Polonia. **863.**

1744 (504) ianuarie 13. — Piatra de mormînt a lui Şimon starostele, fiul rabinului Jaacov Jsahar. **521.**

1744 (7252) mai (?) 4. — Pisania bis. Sf. Elefterie, clădită cu cheltuiala lui Constantin, fiul lui Maxim cupeţul, prin osteneala mitropolitului Neofit şi a lui Andrei zaraful. **381.**

1744 (7253) septembrie 1. — Piatra funerară a soţiei şi a copiilor preotului Gheorghe. **76.**

1744 (7253) septembrie 15. — Pisania bis. Popa Soare, clădită de Iane cupeţul din Buzău. **300.**

1744 (7253) septembrie 26. — Piatra de mormînt a Mariei, jupîneasa lui Simeon cupeţul, şi a fiului lor Iordache. **207.**

1745. — Cană a Sarei Naláczi. **680.**

1745. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Simion, de zugravii Andrei şi Zaharia. **568.**

1745 mai 22. — Piatra de mormînt a contesei Maria de Turn, soţia lui Adam de Kálnok mare jude, recăsătorită cu Constantin de Nencu mare paharnic. **47.**

1745 iulie 28. — Icoană dăruită de domniţa Sultana, fiica lui Nicolae Mavrocordat voievod. **419.**

1745 (7254) septembrie 15. — Candelă pusă de domniţa Bălaşa Brîncoveanu la mormîntul soţului ei Manolache Lambrino fost mare ban. **387.**

1745 (7254) noiembrie 20. — Pisania bis. Foişorul, zidită de Zmaranda doamna lui Nicolae Mavrocordat voievod, închinată m-rii Radu Vodă din Bucureşti; ispravnic Pascale. **138.**

1746. — Epitrahil al lui Iona arhimandritul. **1061.**

1746. — Icoană făcută de zugravul Ioan din Creta. **1126.**

<1746—1758>. — Pomelnicul lui Pahomie monahul Bujoreanul şi al fiului său Constantin postelnicul; sînt amintite şi daniile făcute m-rii Antim. **6.**

1746 septembrie 1—1747 august 31 (7255). — Icoană făcută cu cheltuiala lui Preda postelnicul şi a soţiei lui Păuna. **1127.**

1747.— Icoană făcută cu cheltuiala lui Besa Petre şi a soţiei lui Anghelina. **569.**

1747.— Icoană dăruită de domniţa Sultana, fiica lui Nicolae Mavrocordat voievod. **346.**

1747.— Pisania bis. Sf. Spiridon Vechi, clădită de Constantin Mavrocordat voievod, din îndemnul patriarhului Silvestru şi închinată patriarhiei de Antiohia. **418.**

1747 martie 15. — Piatra de mormînt a lui Iordache Canelos mare sluger. **330.**

<*După 1747 august 7*>. — Candelă pusă de Stanca Obedeanu la mormîntul tatălui său Dositei Brăiloiu. **712.**

1747 (7255) august 9. — Piatra de mormînt a lui Matei cupeţul, fiul lui Alexandru Condrea. **208.**

1747 (7255) august 25. — Piatra de mormînt a lui Ioan, fiul lui Petru cupeţul din Argeş; este amintită dania făcută m-rii Argeş. **667.**

<*Cca. 1748*>. — Mihai Fălcoianu mare stolnic clădeşte bis. de lemn din Dragomireştii-din-Deal. **133.**

1748. — Lingură dăruită de capitulul Ţării Bîrsei. **560.**

1748 aprilie. — Icoană înfrumuseţată de patriarhul Silvestru al Antiohiei amintind istoricul clădirii mănăstirii Sf. Spiridon Vechi; inscripţia a fost scrisă de Petru Nofal, fiul lui Gheorghe din Tripoli. **420.**

1748 (7256) aprilie 2. — Piatra funerară a preotului Gheorghe. **76.**

1748 (508) mai 11. — Piatra de mormînt a lui Slove, fiica lui Ţvi. **522.**

1748 (508) august 15. — Piatra de mormînt a rabinului Mordehai, fiul rabinului Ţvi. **523.**

1748 septembrie 1 — 1749 august 31 (7257). — Icoană cumpărată de Neacşu şi Ilinca, făcută de Grigorie zugravul, fiul preotului Vintilă. **554.**

1749 (7257) mai (?) 13. — Icoană dăruită de Toma <Creţulescu mare stolnic> şi Safta < Creţulescu >. **104.**

1749 septembrie 1 — 1750 august 31 (7258). — Clopot făcut cu cheltuiala jupanului Daniil hag(iu?). **212.**

1749 septembrie 1 — 1750 august 31 (7258). — Icoană făcută de Barbu zugravul. **1128.**

<*Cca. 1750*>. — Potir dăruit de Grigore al II-lea Ghica voievod. **399.**

1750. — Epitrahil brodat de ierodiaconul Hristofor Zefar. **1062.**

1750—7258 <*ianuarie 1 — august 31*>. — Pisania m-rii Pantelimon, clădită de Grigore al II-lea Ghica voievod, menţionînd şi zidirea spitalului; ispravnic Sandu Bucşenescu mare clucer de arie. **392.**

1750 mai 12. — Piatra de mormînt a Caterinei, soţia lui Constantin Fieschi, fiica lui Andrei Wolff, secretarul lui Şerban Cantacuzino voievod şi al lui Constantin Brîncoveanu voievod. **48.**

1750 iulie. — Piatra de mormînt a lui Spiridon doctorul, ctitorul bis. Spirea Veche. **440.**

1750 septembrie 1 — 1751 august 31 (7259). — Evanghelie ferecată cu cheltuiala episcopului Grigorie, din argintul Episcopiei de Rîmnic. **909.**

1750 septembrie 1 — 1751 august 31 (7259). — Pomelnicul lui Ion Slăvitescu fost mare logofăt şi al polcovnicului Maxim Sîrbu Chinezu. **1170.**

1750 septembrie 23. — Relicvar dăruit de Grigore al II-lea Ghica voievod. **400.**

< *Sec. XVIII mijlocul?* >. — Matei Comăneanu fost mare căpitan de seimeni este înhumat la m-rea Radu Vodă. **321.**

<*Sec. XVIII mijlocul*>. — Piatră funerară pusă de Vasile cojocarul; sînt amintiţi: Iane, Ghitana, Nicolae ş.a. **357.**

< *Sec. XVIII mijlocul* >. — Pomelnic pe zid amintind numele zugravilor: preotul Bratu şi Iane. **189.**

<*Cca. 1751*>. — Icoană dăruită de Grigore al II-lea Ghica voievod m-rii Pantelimon. **556.**

<*Cca. 1751*>. — Postament de piatră cu iniţialele lui Grigore al II-lea Ghica voievod. **403.**

1751. — Ghenadie egumenul, ierodiaconul Ioasaf şi ieromonahul Nichifor amintiţi în pomelnicul schitului Brădet. **282.**

1751. — Cruce de piatră ridicată de Sandu Bucşenescu mare clucer de arie, ispravnicul m-rii Pantelimon şi al foişorului de la fîntînă. **394.**

1751. — Epitaf dăruit de Ştefan Văcărescu mare vistier şi soţia lui, Ecaterina, bis. Sf. Ioan. **1042.**

1751. — Pisania fîntînii şi a foişorului, făcute de Grigore al II-lea Ghica voievod; ispravnic Sandu Bucşenescu mare clucer de arie. **393.**

1751. — Sacos al mitropolitului Neofit Cretanul, brodat de Hristofor Zefar, pictor ţesător al Serbiei. **1082.**

1751 (1200) aprilie 23. — Piatra de mormînt a lui Mariam, soţia brutarului Zakar. **16.**

1751 (7260) septembrie. — Pisania bisericii şi a caselor clădite de domniţa Bălaşa Brîncoveanu; ispravnic Sandu logofătul. **129.**

1751 septembrie 27. — Piatra de mormînt a paharnicului Hrisoscoleu, fiul lui Aristarh. **471.**

1751 noiembrie 28. — Piatra de mormînt a Eufrosinei, <soţia lui Scarlat Ghica voievod>, nora lui Grigore al II-lea Ghica voievod. **258.**

<Cca. 1752>. — Cruce dăruită de domniţa Bălaşa. **131.**

<Cca. 1752>. — Cutie dăruită de domniţa Bălaşa. **132.**

1752. — Epitaf dăruit de Constantin Brîncoveanu < mare logofăt >, brodat de preotul Hristofor Zefar. **1043.**

1752. — Pisania paraclisului Sf. Paraschiva al m-rii Colţea, zidit de Constantin Brîncoveanu < mare logofăt >. 82.

1752. — Poală de icoană dăruită de Constantin Brîncoveanu <mare logofăt>, brodată de ierodiaconul Hristofor Zefar. **1075.**

1752. — Poală de icoană dăruită de Constantin Brîncoveanu <mare logofăt>, brodată de ierodiaconul Hristofor Zefar, la Viena. **1076.**

1752. — Poală de icoană dăruită de Constantin Brîncoveanu <mare logofăt>, brodată de ierodiaconul Hristofor Zefar. **1077.**

1752 (7260) aprilie 22. — Pisania bis. din Corcova, clădită de Constantin Strîmbeanu fost mare stolnic. **199.**

1752 (7260) mai 2. — Piatra de mormînt a domniţei Bălaşa Brîncoveanu, soţia marelui ban Manolache Lambrino. **1186.**

<1752 după august 24 — 1753>. — Icoană dăruită de Matei Ghica voievod. **123.**

1752 (7260) august 26. — Piatra de mormînt a lui Grigore al II-lea Ghica voievod. **395.**

1752 septembrie 1 — 1753 august 31 (7261). — Piatra de mormînt a lui Iane logofătul. **209.**

1753 (7261) ianuarie 7. — Pomelnic pe piatră amintind numele: Stoian, Joiţa, Constantin ş.a. **57.**

1753 septembrie 1 — 1754 august 31 (7262). — Cruce dăruită de Dionisie egumenul m-rii Cozia. **795.**

1754. — Pisania de la clopotniţa m-rii Cornăţel (?) făcută de Matei Roset fost mare vistier şi jupaniţa lui Stanca Conţescu, cu osteneala lui Calinic ierodiaconul din Moreea. **591.**

1754. — Potir făcut de Cura Ioan primar. **997.**

1754 (7262) august 1. — Inscripţie pe cadrul unei ferestre amintind numele lui Radu pietrarul şi al ispravnicilor <bis. Sf. Nicolae din Tunari>. **481.**

1755 august 15. — Evanghelie ferecată cu cheltuiala lui Matei arhiereul de Ierapolis, de meşterul argintar Preda. **910.**

1755 (7263) august 16. — Piatra funerară a copiilor preotului Cîrstea: Cîrstian preotul, Constantin, Zmaranda. **302.**

1755 (516) decembrie 17. — Piatra de mormînt a rabinului Haim, fiul lui Şalom. **524.**

1756. — Pomelnic amintind numele zugravilor: Dima preotul, Constantin, Costandache şi Toma. **482.**

< *Cca. 1756—1757* >. — Inscripţia portretului lui Constantin Mavrocordat voievod şi al doamnei lui Ecaterina, reprezentaţi în pictură murală. **143.**

< *Cca. 1756—1757* >. — Inscripţia portretului lui Dumitraşco Racoviţă mare logofăt, al soţiei lui Despa şi al copiilor lor, Dumitraşco Racoviţă al doilea spătar şi Sultana, reprezentaţi în pictură murală. **144.**

1756 martie 25. — Epitaf făcut cu cheltuiala arhimandritului Partenie. **1044.**

1756 aprilie 30. — Icoană cumpărată de preotul Onucu. **570.**

1756 (7264) iunie 29. — Piatra de mormînt a monahului Ioanichie Berindescu; sînt amintite daniile făcute m-rii Argeş. **668.**

<*1756 (7265) octombrie 5*>. — Pisania bis. Schitu Măgureanu începută de Constantin Văcărescu mare logofăt şi terminată de Mihai Cantacuzino mare vistier, fiind ostenitor Sofronie egumenul m-rii Sărindar. **361.**

1756 noiembrie 18. — Piatra de mormînt a postelnicului Dumitraşcu Balasachi. **490.**

1756 decembrie 16. — Potir lucrat în m-rea Călărăşanca. **1221.**

1757. — Taler cu inscripţia numelui vornicului Matei Bălăceanu. **864.**

1757 (?) ianuarie 18. — Uşă cu inscripţia numelor doamnei Smaranda <Mavrocordat>, al lui Sandu vornicul şi al lui Stanciu preotul, epitrop la bis. Foişorul, făcută de Andrei dulgherul. **139.**

1757 (7265) ianuarie 20. — Piatra funerară a copiilor preotului Lazăr: Muşat şi Păuna. **303.**

1757 (7265) ianuarie 30. — Piatră funerară amintind numele Păunei, al preotului Iane, Voica preoteasa ş.a. **304.**

1757 (7265) iunie. — Pisania bis. Oţetari, reclădită de Mărgărit starostele, Nicolae cupeţul şi Dumitru cupeţul. **223.**

1757 iulie 7. — Piatra de mormînt a Anei, soţia lui Vasilache Canelos mare paharnic. **330.**

1757 septembrie 1 — 1758 august (7266). — Pisania bis. Sf. Vineri < din Cîmpulung >, zidită cu cheltuiala preoţilor Oancea şi Ion. **592.**

1757 noiembrie. — Candelă dăruită m-rii Văcăreşti pentru pomenirea postelnicului Dumitraşcu Balasachi. **494.**

1757 (7266) decembrie. — Piatra de mormînt a lui Manul mare cămăraş. **188.**

1758 martie 5. — Piatra de mormînt a lui Drăghici zaraful şi a Anicăi. **365.**

1758 (7266) aprilie 15. — Pomelnicul ctitorilor bis. din Dealul Mare. **574.**

<*1758 august — 1761 iunie*>. — Pisania m-rii Gănescu din Craiova, clădită de Barbu Zătreanu fost mare stolnic şi jupîneasa lui, Neacşa, cu ajutorul unor negustori; ispravnici Tudor săpunarul şi Barbu dascălul. **593.**

1758 <după august>. — Steag al lui Scarlat Ghica voievod. **1100.**

1758 septembrie 1 — 1759 august 31 (7267). — Icoană înnoită de Veniamin zugravul în timpul lui Teodosie ieromonahul de la bis. din Cîrligu. **1129.**

1758 octombrie. — Pisania bis. Olari clădită de Dumitraşco Racoviţă mare vistier cu banii rămaşi de la Mihai băcanul şi cu ajutorul lui Iancu căpitanul. **218.**

1759. — Pisania şcolii de la bis. Sf. Gheorghe Vechi, clădită de Scarlat Ghica voievod cu ajutorul lui Constantin Brîncoveanu mare logofăt. **389.**

1759 martie 14. — Piatra de mormînt a Zoiţei, doamna lui Grigore al II-lea Ghica voievod, decedată în Moldova, amintind alaiul de înmormîntare cu care a fost adusă în Bucureşti. **396.**

1759 iulie 27. — Piatra funerară a lui Constantin şi a Zmarandei, copiii lui Ilie cojocarul. **669.**

1759 septembrie 1 — 1760 august 31 (7268). — Icoană făcută de Gheorghe zugravul. **1130.**

1759 septembrie 1 — 1760 august 31 (7268). — Icoană făcută de Stan zugravul. **1131.**

1759 septembrie 1 — 1760 august 31 (7268). — Potir dăruit de Stanciu preotul, Călina preoteasa şi fiul lor Gheorghe. **308.**

1759 septembrie 22. — Grafit amintind pe Sofronie ieromonahul Mitropoliei din Bucureşti. **240.**

1759 (520) decembrie 30. — Piatra de mormînt a lui Şimon starostele, fiul lui Jaacov Jsahar. **525.**

1760. — Piatră cu inscripţie amintind daniile făcute de Stanca, soţia lui Pîrvan boiangiul, m-rii Silvestru: vii în dealul Lupeştilor, prăvălii în Bucureşti ş.a. **429.**

1760 (520) ianuarie 17. — Piatra de mormînt a Haiei, fiica lui Jţhac. **526.**

1760 martie 25. — Piatră de mormînt deteriorată de la m-rea Stavropoleos. **472.**

1760 aprilie 27. — Piatra funerară a lui Sandu, fiul lui Nica logofătul de aprozi, şi a copiilor lui. **305.**

1760 (7268) mai (?). — Piatra funerară a lui Dimitrie, fiul lui Socol Calofirescu. **306.**

1760 iunie 6. — Pisania bis. Bradu-Boteanu reclădită de Maxim şi Gheorghe, fiii lui Grigore Miuleţ. **49.**

1760 (7269) septembrie 1. — Pisania bis. din Dragomireştii-din-Deal, reclădită de Safta Fălcoianu şi fiica ei Maria. **133.**

1760 decembrie 10. — Sfeşnic făcut cu cheltuiala egumenului Neofit. **1013.**

1760 (521) decembrie 28. — Piatra de mormînt a Esterei, fiica rabinului Şimşon. **527.**

1761. — Cruce dăruită de Stan Jianu de la Craiova. **353.**

<1761>. — Piatra de mormînt a monahului Daniil fost ceauş agesc şi a familiei sale. **473.**

1761. — Piatra de mormînt a Saftei, soţia stolnicului Grigore. **331.**

1761. — Vas dăruit bis. Negustori de Constantin aga. **213.**

1761 (7269) februarie 9. — Piatra de mormînt a lui Simeon cupeţul. **210.**

1761 martie 16. — Candelă cu inscripţia numelui lui Iane logofătul şi Ana. **713.**

1761 (7269) martie 17. — Fragment din îmbrăcămintea unei icoane, făcută de Anton <zlătarul> şi soţia lui Catrina. **1028.**

<1761 după iunie 5 — 1763>. — Cruce de piatră ridicată de Radu logofătul de divan ş.a. **149.**

1761 august 5. — Pisania bis. Măgureanu, reclădită de Pîrvu Cantacuzino mare vornic. **455.**

1761 septembrie 1 — 1762 august 31 (7270). — Piatra funerară a preotului Marin, a preotesei Ancuţa, a Bălaşei ş.a. **438.**

1761 octombrie 4. — Anaforniţă făcută de arhimandritul Partenie, din argintul m-rii Tismana. **865.**

1761 (7270) octombrie 5. — Riză de la o icoană, făcută de Anton zlătarul şi soţia lui Catrina. **1029.**

1761 (522) noiembrie 7. — Piatra de mormînt a Zeldei, fiica lui Elimeleh. **528.**

1762. — Chivot dăruit de Alexandru < Turnavitu > profesorul, m-rii Sf. Sava. **495.**

1762. — Icoană dăruită de călugării m-rii Adormirea Maicii Domnului din Ianina metohului ei, m-rea Sărindar din București; zugrăvită la Moscova. **278.**

1762. — Icoană dăruită de Manolache al lui Gheorghe. **1132.**

1762. — Taler al lui Dionisie Bălăcescu arhimandritul m-rii Horezu. **866.**

1762 martie 10. — Piatra de mormînt, deteriorată, al lui Ioan, menționînd și numele lui Constantin Cehan-<Racoviță> voievod. **77.**

1762 (522) martie 14. — Piatra de mormînt a rabinului Jțhac, fiul lui Avraham. **529.**

1762 (522) iulie 15. — Piatra de mormînt a lui Țvi, fiul lui Jaacov. **530.**

1762 septembrie 1 — 1763 august 31 (7271). — Tablă de plumb cu inscripția numelui lui Ivan Kot, nepotul lui Ioanichie egumenul m-rii Argeș. **1224.**

1762 septembrie 1 — 1763 august 31 (7271). — Tablă de plumb cu inscripția numelui lui Nicolae Kot. **1225.**

1763. — Ibric dăruit de Dimitrie Spandonis. **918.**

1763. — Icoană dăruită de Ioachim proegumenul m-rii Ivir. **557.**

1763. — Tavă dăruită de Dimitrie Spandonis. **867.**

1763 (523) ianuarie 11. — Piatra de mormînt a rabinului Moșe, fiul rabinului Mordehai. **531.**

1763 (523) iunie 25. — Piatra de mormînt a lui Jșaiahu, fiul rabinului Bețalel Hacoen. **532.**

1763 septembrie 1 — 1764 august 31 (7272). — Pomelnicul preotului Manu de la bis. Stelea din Tîrgoviște, amintind ctitorii. **283.**

1763 (7272) septembrie 8. — Pisania bis. Stejarul, clădită de Tănase căpitanul cu soția lui și de Stanciu vătaful de brutari. **476.**

1764. — Candelă cu inscripția numelui lui Ioan Theodoran Tzinku de la Sibiu. **1222.**

1764 iulie 8. — Piatra de mormînt a lui Tudosie. **484.**

1764 septembrie 1 — 1765 august 31 (7273). — Pisanie de la bis. Popa Nan, clădită de Dumitrache grămăticul ajutat de Dudul zlătarul, Stan căpitanul, Voica prezvitera ș.a. **297.**

1764 <7273> octombrie 14. — Pisania bis. Batiște, clădită de Manciu vătaful, soția sa Ilinca ș.a. **34.**

<Cca. 1765—1770>. — Pomelnic pe piatră amintind ctitorii bis. Popa Nan: Rusa, Voica, Niculache ș.a. **298.**

1765. — Piatra de mormînt a lui Ioachim din Selimbria, arhiereu al Iconiului. **332.**

1765. — Pomelnic pe piatră amintind ctitorii bis. din Sîrbi. **433.**

1765. — Sfeșnic dăruit pentru pomenirea lui Dimitrie, Despa, Dimitrie ș.a., lucrat de Gheorghe zlătarul, fiul lui Răducanu zlătarul. **1014.**

1765. — Strană cu inscripția numelui lui Ioan preotul. **1244.**

1765 (525) februarie 16. — Piatra de mormînt a rabinului Jțhac, fiul rabinului Jehuda Leib. **533.**

1765 august 4. — Cutie relicvar făcută cu cheltuiala lui Neofit, egumenul m-rii Trei Ierarhi; este amintită și Ilinca Cantacuzino hătmăneasa. **824.**

1765 <după august 18>. — Pisania schitului Mărculești <Flămînda>, metohul m-rii Cîmpulung, clădit de Dimitrache Marco fost mare paharnic, cu ajutorul egumenului Dositei de la m-rea Cîmpulung și al lui Apostol Izbășoiul fost mare clucer de arie, epitropul schitului. **594.**

1765 septembrie 15. — Pisania bis. Apostol, clădită de Constantin, ginerele lui Genea Potoceanu, și soția lui Maria. **12.**

1765 septembrie 26. — Piatra de mormînt a lui Manolache din Zagora, fiul lui Constantin. **333.**

<Cca. 1766>. — Poală de icoană dăruită de Scarlat Ghica voievod. **1078.**

1766. — Cruce a lui Sofronie egumenul m-rii Cozia, făcută de Preda meşter. **796.**

1766. — Văl de tîmplă dăruit de Scarlat Ghica voievod. **408.**

1766 ianuarie 13. — Pomelnic pe piatră amintind numele: Ilie, Ana, Nicolae ş.a. **134.**

1766 ianuarie 22. — Piatra de mormînt a lui Hristodor fost comis, fiul lui Ioanichie de la Ianina. **670.**

1766 august 28. — Alexandru hagi Marin din Şiştov, amintit pe o cruce de piatră. **216.**

1766 noiembrie 13. — Piatra de mormînt a lui Manciu vătaful. **35.**

1766 decembrie 2. — Piatra de mormînt a lui Scarlat Ghica voievod. **406.**

<1766 după decembrie 2 — 1768, sau *după 1774* >. — Pisania bis. Delea Veche, clădită de preotul Bălaşu, jupan Apostol, căpitanul Matei şi preotul Constantin. **112.**

1767. — Candelă cu inscripţia numelui lui Scarlat Ghica voievod. **409.**

1767. — Chivot dăruit de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **410.**

< *1767* >. — Clopot al m-rii Sf. Spiridon Nou dăruit de Scarlat Ghica voievod şi fiul lui, Alexandru Ghica voievod. **411.**

1767. — Ornament de la o centură dăruită de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **1030.**

1767 februarie 10. — Icoană făcută prin stăruinţa lui Dosoftei episcopul de Rădăuţi. **1133.**

1767 aprilie 30. — Cutie relicvar făcută cu cheltuiala lui Partenie episcopul Rîmnicului. **825.**

1767 (527) mai 6. — Piatra de mormînt a Haiei, fiica lui David Josef. **534.**

1767 octombrie 13. — Strană dăruită de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **1174.**

<Cca. 1768>. — Evanghelie dăruită de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **416.**

1768. — Anafornıţă dăruită de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **412.**

1768. — Candelă dăruită de doamna Elena Mavrocordat. **714.**

1768. — Chivot dăruit m-rii Sf. Ioan cel Mare < Grecesc > de Ecaterina şi Ştefan Văcărescu, făcut cu cheltuiala lui Gheorgachi al lui Nicolachi paharnicul. **755.**

1768. — Cruce a lui Gherman, ieromonahul de la Vatopedi. **797.**

1768. — Potir dăruit de Spandonis. **998.**

1768. — Ripidă dăruită de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **413.**

1768. — Sfeşnic dăruit de Alexandru Scarlat Ghica voievod. **414.**

1768. — Vas dăruit de Alexandru Ghica voievod. **415.**

1768 aprilie 21. — Piatra de mormînt a lui Mihail, a soţiei lui, Magdalena, şi a fiicei lor, Ecaterina. **334.**

1768 (7277) septembrie 7. — Icoană dăruită de Ioan ierodiaconul şi Mihalcea ierodiaconiţa (sic); a scris Pîrvul preotul zugravul. **1134.**

1768 septembrie 25. — Pisania bis. Sf. Ştefan, clădită de Stoica clucerul; a scris Radu logofătul, a săpat Ioan pietrarul. **422.**

1768 (7277) noiembrie 15. — Pomelnic pe zid amintind numele zugravilor bis. < din Giuleşti-Sărindari >: Gheorghe, fiul preotului Ioan, şi Radu. **148.**

1769. . .ie 25. — Piatra funerară a lui Ioan logofăt de vistierie. **114.**

1769 martie 12. — Piatra de mormînt a lui Daniil, proegumenul de la Ziţa, egumenul m-rii Sf. Ioan cel Mare < Grecesc >. **474.**

1770 ianuarie 20. — Icoană cu inscripţia scrisă de Apostol. **1135.**

1770 (7278) iulie 3. — Pisania pridvorului bis. Colţea, clădit de Necula Măinescu epitropul. **68.**

1770 iulie 6. — Epitaf făcut cu cheltuiala lui Teodosie Zotu, în Viena. **1045.**

1771. — Epitaf făcut cu cheltuiala lui Teodosie Zotu. **1046.**

1771. — Pahar al lui Eszterházy Kornis şi al Gyerőffei Barbara. **959.**

1771 (1220). — Piatra de mormînt a lui Stepan tutungiul, fiul lui Poghos, şi a Simei soţia lui Davit. **17.**

1771. — Riză de la o icoană, cu inscripţia numelor: Anastasie, Nicolae, negustori (?) din Ianina ş.a. **287.**

1771 martie 11. — Piatra de mormînt a lui Martin logofăt de vistierie, a lui Ioan logofăt de vistierie ş.a. **219.**

1771 aprilie 1. — Piatră funerară cu inscripţia numelor lui Mogoş, Mira, Niculae ş.a. făcută prin osteneala lui Cazan ceauşul. **307.**

1772 (7280) aprilie 15. — Potir dăruit de Nicolae cojocarul, bis. Oţetari. **224.**

1772 (7280) mai 21. — Grafit amintind data la care s-a preoţit Păun logofătul. **241.**

1772 mai 21. — Icoană cumpărată de Vasile, colcerul lui Casoni Pál, zugrăvită de preotul Marcu; aminteşte preţul grîului şi al vinului în Transilvania, la acea dată. **571.**

1772 iunie 9. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Filaret protosinghelul, de Partenie eclesiarhul Sumeliotul. **1241.**

1772 septembrie 1 — 1773 august 31 (7281). — Icoană plătită de preotul Nicolae. **566.**

1773 (7281) ‹aprilie 22 — august 31›. — Pisania bis. din Răpciuni. **1208.**

‹După 1773 aprilie 22›. — Ştefan, Ilarion, Ghinea ş.a. amintiţi pe peretele pridvorului bis. din Răpciuni. **1209.**

1773 august 15. — Pisania bis. Precupeţii Vechi, începută de preotul Gheorghe călugărul, isprăvită de Năstase Simneanul Mojucul, soţia lui, Milcea ş.a.; ostenitori, preoţii Grigore şi Gheorghe. **312.**

1773 (7282) septembrie 1. — Moşia Ţifeşti, cotropită timp de 90 de ani, revine m-rii Bogdana prin silinţa egumenului Teofil şi a ieromonahului Serafim. **1172.**

1774 (1223). — Vas dăruit bis. de Scaun a Sf. Ecimiadzin, pentru pomenirea lui Gabriel şi Gheorg, fiii lui Stepan. **23.**

‹1774 după septembrie 15 — 1782›. — Icoană dăruită de Alexandru ‹Ipsilanti› voievod. **1136.**

1774 (7283) octombrie 23. — Pisania bis. Sf. Dumitru din Craiova, refăcută şi înfrumuseţată de Constantin Argetoianul fost mare clucer şi soţia lui, Maria; zugravi Ioan din Bucureşti şi Marin. **595.**

1774 decembrie 21. — Chivot dăruit de Vasoi zugravul, soţia lui Maria, fiul lor Grigore şi de Dochia. **1207.**

1775. — Clopot făcut cu cheltuiala Catrinei Bălăceanu. **135.**

1775. — Icoană făcută de Tănasie din Ţara Românească. **572.**

1775. — Riză de la o icoană îmbrăcată în argint de Costea din localitatea Coniţa. 288.

1775. — Sfeşnic dăruit Mitropoliei din Bucureşti de Moise slugerul, făcut prin osteneala fraţilor Dumitru şi Vasile Vlad. **270.**

1775 (7283) aprilie 8. — Piatra de mormînt a Dobriţei Fărcăşanu şi a fiicei sale Maria, soţia lui Ioniţă căpitanul. **485.**

1775 mai 2. — Piatra de mormînt a lui Barbu Văcărescu, pusă de soţia sa Ruxandra Roset. **491.**

1775 (535) mai 2. — Piatra de mormînt a rabinului Avraam, fiul rabinului Haim. **535.**

1775 (535) mai 12. — Piatra de mormînt a rabinului Avraam, fiul rabinului Jehuda Leib. **536.**

1775 (7283) august 13. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Florea, Ilinca, Marica ş.a. **561.**

<Cca. 1776>. — Pisania şcolii de la m-rea Sf. Sava, clădită de Alexandru Ipsilanti voievod. **597.**

1776. — Candelă dăruită m-rii Dintrunlemn de Radu şi Ilinca de la Braşov, făcută de Samuel May <II> meşter. **715.**

1776. — Candelă dăruită m-rii Dintrunlemn de Ioan şi Anca de la Braşov, făcută de Samuel May <II> meşter. **716.**

1776. — Clopot dăruit de Dana, Ioan..., făcut de Iohann Wentzel. **391.**

1776. — Clopot făcut cu cheltuiala lui Zamfirache cămăraşul şi a lui Tudoran Ciungul, turnat de Iohann Wentzel. **163.**

1776. — Inscripţie pe un clopot amintind că m-rea Urdu (?) a fost făcută de Stan Urlăţeanu logofătul. **136.**

1776. — Icoană ferecată cu cheltuiala lui Panaiot ceauşul. **80.**

1776. — Icoană făcută de Grigore Popovici zugravul. **1137.**

1776. — Pisania caselor domneşti din Craiova, refăcute împreună cu paraclisul lor, de Alexandru Ipsilanti voievod; ispravnici Ioniţă Brăiloiu fost mare sluger şi Constantin Fotescu fost mare clucer de arie. **596.**

1776 (1225). — Piatra de mormînt a lui Mariam, soţia lui Hacob aga din Smirna. **18.**

1776 ianuarie 1. — Piatra de mormînt a Smărăndiţei Hrisoscoleu, fiica lui Dimitrie Balasachi şi a Sultanei. **1190.**

1776 ianuarie 3. — Piatra de mormînt a lui Iorgache Mavrodin vistier. **121.**

1776 (7284) ianuarie 20. — Pahar al m-rii Neamţ, făcut prin silinţa egumenului Venedict Dinga. **960.**

1776 septembrie 23 (?). — Piatra de mormînt a căpitanului Dimitrie Caragunas. **183.**

1777. — Clopot de la bis. Schitul Maicilor, cu inscripţia numelor monahiei Ana şi a preotului Voico, făcut de Iohann Wentzel. **360.**

1777. — Cruce dăruită de Venedict egumenul m-rii Moldoviţa. **798.**

1777. — Grafit amintind numele lui Radu, copil la Mitropolie. **242.**

1777. — Icoană cu inscripţia numelui lui Ioan Văcărescu < mare > vistier. **124.**

1777. — Mai de lemn dăruit de Antal Ferentz cînd era primar al satului Bica, Kozma Ferentz şi juraţii Bálint János ş.a. **567.**

<1777—1800>. — Pomelnicul m-rii Slatina amintind: domni ctitori, mitropoliţi, episcopi, boieri, monahi, monahii, ieromonahi, preoţi, ţari ai Rusiei. **284.**

1777 ianuarie 24. — Icoană cu inscripţia numelui lui Gheorghe Voina căpitanul. **1138.**

1777 aprilie 6. — Icoană făcută de zugravul Marcu cu cheltuiala sătenilor din Căcuci. **1242.**

1777 aprilie 9. — Clopot făcut prin silinţa egumenului Venedict pentru m-rea Moldoviţa. **151.**

1778. — Clopot dăruit m-rii Sf. Ecaterina de egumenul Ioanichie Sinaitul, făcut de Iohann Wentzel. **376.**

1778. — Cruce refăcută de Gheorghe argintarul. **799.**

1778. — Icoană dăruită de Sofronia monahia. **1139.**

1778. — Sfeşnic dăruit de Ioan Hagi-Moscu din Tesalonic, bis. Sf. Ioan cel Mare. **271.**

1778 (7286) august 12. — Ghenadie egumenul înnoieşte pomelnicul m-rii Slatina. **284.**

< 1779 >. — Clopot al spitalului Sf. Pantelimon, făcut prin grija lui Dimitrie medelnicerul, epitropul. **401.**

1779. — Cruce a lui Ilarion, egumenul m-rii Cozia. **800.**

1779. — Icoană dăruită de Ioan, făcută de Grigore Popovici zugravul. **1140.**

1779. — Piatră cu inițialele numelui lui Alexandru Ipsilanti voievod, la clopotnița m-rii Mărcuța. **181.**

1779 (539) iunie 10. — Piatra de mormînt a lui Avram Băhor, fiul rabinului Jona. **537.**

1779 noiembrie 12. — Sfeşnic dăruit m-rii Bistrița de boierii şi negustorii Craiovei în timpul secetei şi al lăcustelor, făcut de Hristea argintarul Ioanitul. **1015.**

1779 decembrie 24. — Taler dăruit de Ianache Văcărescu mare spătar şi mama lui Ecaterina, m-rii Sf. Ioan cel Mare <Grecesc>. **868.**

<Cca. 1780—1800>. — Pomelnicul m-rii Cotroceni amintind: domni ctitori, arhierei şi ieromonahi. **285.**

1780. — Clopot dăruit de Iancu căpitanul şi returnat cu cheltuiala mahalagiilor, de Iohann Wentzel. **220.**

1780. — Icoană făcută de Grigorie zugravul. **279.**

1780. — Icoană înfrumusețată de Ion Moruzi, soția lui, Elena, şi copiii lor Gheorghe şi Maria; este amintit şi numele lui Eugeniu Sumeliotul, probabil meşter. **1141.**

1780. — Lingură dăruită de Ştefan arhimandritul m-rii Bistrița. **924.**

1780 martie 19. — Piatra funerară a ierodiaconului Atanasie, iconomul Mitropoliei. **234.**

1780 aprilie 10. — Clopot dăruit de Ştefan Stancovici şi Stoico Ostovici bis. de răsărit a Moldovei (?); ostenitor Ioan Popovici parohul; turnat de Martin Feltl din Graz. **501.**

1780 iulie 24. — Candelă dăruită de Constantin Ralet şi soția lui, Elena, m-rii Dintrunlemn. **717.**

1780 octombrie 10. — Icoană zugrăvită de Ioniță zugravul de la Braşov. **558.**

1780 (541) octombrie 12. — Piatra de mormînt a Leiei, fiica rabinului Țvi. **538.**

1780 noiembrie 14 (?). — Grafit amintind pe Anatolie, ierodiacon la Mitropolie. **243.**

1780 decembrie 16. — Candelă dăruită pentru pomenirea lui Alexandru Gheorghe Balaccioglu (?) **377.**

1781. — Anaforniță făcută prin silința lui Dimitrie Lotaşescu, fiul lui Iordache postelnicul. **214.**

1781. — Candelă dăruită de egumenul Mihail Tetoianu, m-rii Tismana. **718.**

1781. — Chivot făcut pe vremea lui Avramie <al II-lea> patriarhul Ierusalimului. **756.**

1781. — Clopot dăruit bis. Vovidenia din Focşani de jupînul Iablair, fiul lui Ioniță diac. **177.**

1781. — Disc dăruit de Calinic, egumenul de la Mislea. **263.**

1781. — Disc dăruit de egumenul Mihail Tetoianu, m-rii Tismana. **869.**

1781. — Epitrahil al lui Gherman egumenul m-rii Văcăreşti. **1063.**

1781. — Icoană dăruită m-rii Văcăreşti de egumenul Gherman, făcută de Grigore zugravul. **1142.**

1781. — Pisania Bisericii Armeneşti, reclădită de nepoții lui Harutiun Hovvianț: Poghos, Ciopan, Gabriel, şi prin contribuția unor persoane din Constantinopol. **15.**

1781. — Potir dăruit de Calinic ieromonahul, egumenul de la m-rea Mislea. **269.**

1781. — Potir dăruit de egumenul Mihail Tetoianu, m-rii Tismana. **999.**

1781. — Potir dăruit de Vasile Stavru. **225.**

1781 (1196). — Piatra de mormînt a Fatimei, fiica lui haseki El-hadj Osman aga. **1191.**

1781. — Tablă de plumb cu inscripția numelui lui Atanasie meşter. **1226.**

1781 aprilie 4. — Icoană dăruită de Alexandru Ipsilanti voievod şi doamna Ecaterina. **217.**

1781 mai. — Cruce de piatră ridicată de Ştefan, egumenul m-rii Bistrița, într-o vie a m-rii. **607.**

1781 (7289) iunie 10. —Cruce de piatră ridicată de Simion vătaful cu soţia lui, Dobra, şi fiul lor Andrei. **1210.**

1781—7289 iulie 15. — Cruce refăcută de Ghenadie, egumenul m-rii Slatina. **801.**

1781 septembrie 1. — Pisania hanului de la m-rea Văcăreşti (?), făcut cu cheltuiala lui Avramie <al II-lea> patriarhul Ierusalimului. **598.**

1781 septembrie 5. — Cruce relicvar, dăruită de Nicodim ierodiaconul, fiul lui Ştefan Grecianu şetrarul. **59.**

1781 septembrie 28. — Tablă de plumb cu inscripţia numelui unei persoane din neamul Şăndreştilor, din Ţara Ardealului, varmeghia Belgradului. **1227.**

1782. — Cununie dăruită de Scarlat Grecianu mare vistier, bis. Dintrozi. **164.**

1782 (1231). — Icoană dăruită de Tuma, fiul lui Davit, şi de soţia lui Marta, Bisericii Armeneşti din Bucureşti, pictată de Hacob diacul din Ierusalim. **24.**

1782. — Icoană făcută de Vlaicu zugravul. **1143.**

1782 martie 28. — Icoană cu inscripţia numelor: Sultana, Alexandru, Elena ş.a., făcută de Ghica şi Nanu argintari. **280.**

<1782 octombrie — 1792 iunie>. — Cruce a lui Iacov episcop de Huşi. **802.**

<1782 octombrie — 1792 iunie>. — Cruce dăruită episcopului Iacov al Huşilor, de către Grigoraş logofătul Mitropoliei. **803.**

1782 noiembrie 21. — Nebederniţă a lui Gherman arhimandritul Chipriotul, egumenul m-rii Văcăreşti. **1065.**

<Cca. 1783>. — Icoană cu inscripţia numelor lui Ioan Văcărescu mare spătar, a Ecaterinei Văcărescu ş.a. din familia Băbeanu, Pîrşcoveanu, Băleanu ş.a., îmbrăcată în argint de Filip Nicolau argintar. **155.**

1783. — Chivot dăruit m-rii Sărindar de Teodor Balş mare spătar, la moartea soţiei sale Maria Cantacuzino. **757.**

1783. — Icoană înnoită de Stan pîrcălabul şi Rada. **1144.**

1783 iunie (?) 17. — Cruce dăruită de Nicodim ierodiaconul, fiul lui Ştefan Grecianu mare sluger. **60.**

1784. — Cădelniţă dăruită de Partenie protosinghelul, m-rii Valea. **738.**

1784. — Chivot dăruit de Partenie arhimandritul Argeşului. **758.**

1784. — Obiect de cult dăruit de Ioan şi Neacşu, bis. Sf. Gheorghe, din hanul Şerban Vodă. **100.**

1784. — Potir dăruit de Partenie, arhimandritul m-rii Argeş. **1000.**

1784 februarie 2. — Engolpion dăruit de Venedict, arhimandritul m-rii Moldoviţa. **875.**

1784 (545) septembrie 30. — Piatra de mormînt a Hindei, fiica rabinului Moşe Halevy. **539.**

<Cca. 1785>. — Icoană dăruită de Mihail Suţu voievod şi familia sa. **311.**

1785. — Chivot refăcut de Nan argintarul, cu cheltuiala lui Filaret arhiereul. **759.**

1785. — Icoană zugrăvită de Ştefan zugravul. **1145.**

1785 (1234). — Orar dăruit de Karapet, fiul lui Mkrtici din Rusciuc, Bisericii Armeneşti din Bucureşti. **25.**

1785 martie (?) 5. — Grafit amintind pe Mihai ceteţ. **244.**

1785 septembrie. — Pisania bis. Sf. Constantin şi Elena, clădită de Constantin cojocarul beşli aga, Constantin Melcescu croitorul, Panait şelarul ş.a. **370.**

1785 septembrie 10. — Pisania pivniţei lui Chiriac Constantin Praz, făcută în 1783 şi arsă în 1785 iulie, cînd a luat foc tîrgul. **599.**

1785 decembrie 4. — Icoană dăruită de Stavru Hristu Ioanitul. **53.**

1786. — Cădelniță dăruită de Gheorghe epitropul și fiul său Dimitrie. **54.**

1786. — Clopot turnat de Ioan al lui Paul. **371.**

1786. — Evanghelie dăruită bis. Sf. Ilie de la Hanul Colței, de negustori și de epitropul Stavru Hristu. **55.**

1786. — Evanghelie dăruită de Partenie protosinghelul de la m-rea Valea. **911.**

1786. — Icoană dăruită de Filaret episcopul Rîmnicului, făcută de Nichifor zugravul. **1146.**

1786. — Icoană dăruită de Filaret episcopul Rîmnicului. **1147.**

<1786>. — Icoană dăruită de Filaret episcopul Rîmnicului. **1148.**

1786 ianuarie 24. — Piatra de mormînt a Anei Cîmpineanu, soția marelui ban Pană Filipescu. **335.**

1786 martie 2. — Jilț cu inscripția numelui lui Nicolae Tem. **1175.**

1786 iunie 25. — Candelă cu inscripția numelui Mariei Ghica. **719.**

1786 august 1. — Sfeșnic făcut cu cheltuiala arhimandritului Hrisant și cu ajutorul cămărașului Ioan Hagi-Moscu. **347.**

1786 septembrie 1. — Potir dăruit de Constantin vistierul. **137.**

1786 septembrie 2. — Pisania bis. Icoanei, clădită de Panait Băbeanu mare căpitan de lefegii; amintește de zidirea chiliilor și de așezămîntul bisericii. **153.**

1786 decembrie 6. — Disc dăruit de Panait <Băbeanu mare căpitan de lefegii>, Ioan <Băbeanu>, Sofia <Băbeanu> și Bălașa. **159.**

<Cca. 1787>. — Pomelnic pe piatră amintind numele lui: Gheorghe, Mira, Ioan ș.a. **176.**

< Cca. 1787 >. — Inscripția tabloului reprezentînd pe Nicolae Petru Mavrogheni voievod. **1243.**

1787. — Clopot făcut cu cheltuiala lui Stavru Hristu Ioanitul. **56.**

1787. — Icoană zugrăvită de Spiridon Speranța din Triest. **555.**

1787. — Lingură dăruită de Nectarie, egumenul m-rii Cozia. **925.**

1787 (1236). — Piatra de mormînt a Heghinei, soția lui Stepan din Silistra. **19.**

1787 (1236). — Piatra de mormînt a lui Stepan din Silistra. **20.**

1787. — Potir dăruit de Stanca, soția lui Nica al treilea logofăt. **221.**

1787 mai 21. — Potir cu inscripția numelui Chiriachi Pîrșcoveanca mare vorniceasă, dăruit m-rii Sf. Spiridon. **417.**

1787 iunie 23. — Piatra de mormînt a lui Antioh și a Mariei Cantemir, a lui Nicolae ș.a. din neamul Dudescu. **368.**

1787 (7295) august 1. — Pisania bis. Manea Brutaru, clădită de Gheorghe vătaful, Ioan și Manea brutarul. **174.**

1787 august 28. — Potir dăruit de preotul Nicolae, Andrei, Tudorache Panu ș.a. **1001.**

1<787> septembrie 18. — Piatra de mormînt a mitropolitului Grigorie <al II-lea>. **259.**

1788. — Icoană dăruită de Buta Iosip. **573.**

1788. — Icoană dăruită de Nicolae Petru Mavrogheni voievod. **81.**

1788 februarie 10. — Icoană făcută de Grigore zugravul. **160.**

1788 martie 8. — Piatra de mormînt a Marioarei Ipsilanti, soția lui Manolache mare logofăt. **475.**

1788 martie 15. — Candelă dăruită de Gheorghe Fusa, m-rii Stavropoleos. **720.**

1789. — Amvrosie arhiepiscop de Ecaterinoslav, ales mitropolit al Moldovei în timpul războiului ruso-austro-turc. **284.**

1789. — Chivot făcut în timpul egumenului Meletie Cretanul, cu ajutorul lui Gheorghe, Ieseu, Anastasie ș.a. **378.**

1789 ianuarie 1. — Inscripţia tabloului reprezentînd pe Nicolae Petru Mavrogheni voievod, încadrat de curteni, răsplătind pe ostaşii turci care au participat la o luptă împotriva armatei austriace. **1165.**

1789 (549) mai 30. — Piatra de mormînt a rabinului Meir, fiul rabinului Jaacov. **540.**

1789 septembrie 1 — 1790 august 31 (7298). — Piatra de mormînt a lui Pîrvan boiangiul şi a jupănesei lui Stanca, ctitorii bis. Silvestru, a copiilor lor, a preotului Ioan şi a Mariei preoteasa. **428.**

1789 octombrie 2. — Piatra de mormînt a lui Manolache Ipsilanti mare logofăt. **475.**

‹*Cca. 1790?*›. — Pomelnicul bis. Sf. Ecaterina amintind: ctitorii bisericii, persoane care au ajutat la biserică, egumeni. **379.**

1790. — Cruce cu inscripţia numelui lui Pahomie duhovnicul. **804.**

1790. — Icoană făcută de Constantin zugravul. **1149.**

1790. — Pisania bis. Sf. Pantelimon, clădită prin osteneala preotului Ivan de la bis. Silvestru, a logofătului Constantin Borănescu, a lui Constantin Caramzulea şi a lui Ene Mănciulescu, în timpul războiului ruso-austro-turc. **404.**

1790 februarie 16. — Cruce dăruită de ieromonahul Partenie. **805.**

1790 aprilie 23. — Uşi făcute cu cheltuiala ierodiaconului Nicodim, fiul lui Ştefan Grecianu fost mare sluger, şi dăruite m-rii Snagov. **1180.**

1790 aprilie (?) 30.—Piatră funerară amintind numele lui Barbul, Sultana, Zoiţa ş.a. **423.**

1790 iunie 4. — Cutie relicvar dăruită de Meletie din Sima, arhiereu al Thebaidei. **502.**

1790 iunie 15. — Cutie a lui Grigore Bujoreanu. **826.**

1790 (551) octombrie 5. — Piatra de mormînt a rabinului Jehoşua, fiul rabinului Haim. **541.**

1790 octombrie 14. — Evanghelie dăruită de Vasile Carp medelnicerul cu soţia sa, Ilinca, bis. din Grieşti. **912.**

1790 decembrie 20. — Chivot dăruit de arhimandritul David din Ithaca, m-rii Radu Vodă. **348.**

‹*Cca. 1791*›. — Candelă dăruită de Pană Filipescu mare ban. **388.**

‹*Cca. 1791*›. — Candelă dăruită de Pană Filipescu mare ban, bis. Radu Vodă. **349.**

1791. — Clopot dăruit de Constantin Borănescu. **405.**

1791 (1240). — Icoană dăruită de Sarghis, fiul lui Gemertas-oglu Paghtasar, Bisericii Armeneşti din Bucureşti. **26.**

1791. — Piatră cu o inscripţie, amintind că jupîneasa Călina, ajutată de Toma Braşoveanu, a pardosit bis. Popa Soare. **301.**

1791. — Potir amintind numele lui Nicodim ierodiaconul, fiul lui Ştefan Grecianu. **61.**

1791 februarie 7. — Icoană dăruită de Antonie episcopul Romanului, pitarului Ianache Codrescu. **1150.**

1791 februarie 20. — Epitaf dăruit de Dimitrie Polidamas, făcut în Viena. **1047.**

1791 (1240) aprilie 1. — Piatra de mormînt a lui Davit, fiul lui Hairapet. **21.**

1791 (1240) aprilie 2. — Icoană dăruită de Tadeos cîntăreţul, fiul lui Tadoseanţ Esayi, Bisericii Armeneşti. **27.**

1791 octombrie 5. — Cneazul Potemkin, feldmareşal al armatelor ruseşti, moare la această dată. **284.**

1791 noiembrie 4. — Potir cu inscripţia numelui lui Stan şi al lui Ghiţă Postăvaru, dăruit bis. Hagiu. **152.**

1791 decembrie 12. — Cruce dăruită de preotul Gheorghe de la bis. Sf. Arhangheli din Chişinău. **806.**

1792. — Clopot de la bis. Sf. Troiţă din mahalaua Delea Veche. **113.**

1792. — Pisanie amintind că lucrările de zidire a bis. din Băneasa, începute de Ecaterina Văcărescu şi întrerupte din cauza răzmiriţelor, au fost terminate de Enăchiţă Văcărescu mare vistier cu soţia lui, Ecaterina. **37.**

1792. — Potir cu inscripţia numelui lui Radu, Constantin, Marica ş.a. printre care Răducanu Filipescu. **126.**

1792 februarie 12. — Mitropolitul Gavril <Bănulescu> urmează în scaunul Mitropoliei lui Amvrosie de Ecaterinoslav. **284.**

1792 (552) martie 4. — Piatra de mormînt a Jentei, fiica rabinului Ţvi. **542.**

1792 iunie 18. — Potir prefăcut de Ilarion arhimandritul m-rii Cozia. **1002.**

1792 august 25. — Clopot dăruit de Radu Nicolau, făcut < în atelierul > Terezei Scheichelin din Viena. **226.**

1792 septembrie. — Icoană dăruită de Chiril arhiereul de Cerven. **291.**

1792 (553) noiembrie 14. — Piatra de mormînt a rabinului Jţhac Balii. **543.**

1793. — Chivot dăruit de episcopul Dositei Filitis din Ianina, Episcopiei de Buzău. **373.**

1793. — Epitaf dăruit de Gheorghe Slavi din Cernăuţi şi soţia lui, Maria, bis. Oţetari. **227.**

1793 (553). — Piatra de mormînt a Sarei, fiica lui Arie Leib. **544.**

1793. — Pisanie de la bis. Mitropoliei. **253.**

1793. — Potir dăruit de Constantin şi Stanca, m-rii Dintrunlemn. **1223.**

1793. — Taler al preotului Vasile de la bis. Sf. Gheorghe. **870.**

1793 ianuarie 2. — Pomelnicul lui Grigoraş logofătul Mitropoliei Moldovei. **284.**

1793 iulie 6. — Pisania bis. din Pipera clădită de părinţii Ambrosie şi Amfiloftie. **289.**

1793 august 30. — Cruce a preotului Niculae Trăsnea şi a lui Ţane. **807.**

1793 septembrie 1 — 1794 august 31 (7302). — Icoană făcută de Ion zugravul şi de Ghiţă zugravul. **192.**

1793 noiembrie 27. — Grafit amintind un cutremur de pămînt. **290.**

(1794). — Cruce a m-rii Cernica amintind pe ajutătorii breslei argintarilor. **62.**

1794 februarie. — Icoană dăruită de Grigore Papazoglu. **1151.**

1794 martie 4. — Pomelnicul m-rii Cîrligul scris de egumenul Veniamin, amintind numele unor domni, boieri, mitropoliţi, călugări, preoţi. **1171.**

1794 iunie 28. — Pisania bis. Sf. Apostoli, ridicată cu cheltuiala lui Grigorie arhiereul Stavropolei. **600.**

1794 septembrie 8. — Pisania bis. Izvorul Tămăduirii, clădită de Gheorghe lumînărarul, Miul abagiul, Petco croitorul ş.a.; menţiunea unei bisericii anterioare, de lemn. **166.**

1794 septembrie 26. — Ioniţă Başotă amintit la această dată. **284.**

1794 decembrie 19. — Potir dăruit bis. Izvorul Tămăduirii de Stroe, Ioan, Tudora, ş.a. **167.**

1795. — Anaforniţă a lui Constantin Vulturescu. **562.**

1795. — Candelă dăruită m-rii Bistriţa de boierii şi negustorii Craiovei, în timpul izbucnirii ciumei în oraş. **721.**

1795. — Cruce relicvar dăruită de Sarghis, fiul lui Paghtasar, pentru Biserica Armenească din Bucureşti. **28.**

1795. — Cruce a protosinghelului Zaharia Chipriotul. **808.**

1795. — Icoană făcută de Radu diaconul zugravul. **1152.**

1795 (1244). — Piatra de mormînt a brutarului Zakar, fiul lui Khacik. **22.**

1795. — Pisania bis. Sf. Ionică <Moldoveni> clădită de Dimitrie Dărăscu mare medelnicer şi soţia lui Sofica. **601.**

1795. — Potir dăruit de Ioniţă rachierul, Catinca, Ion şi Manda (?), bis. Sf. Visarion <Vechi>. **424.**

<1795>. — Icoană făcută de Răducanu diacul zugravul, fiul lui Şerban diaconul din Cîmpulung. **1153.**

1795 ianuarie 4. — Icoană făcută de Mihai Ivanovici zugravul, în Moscova. **1154.**

1795 martie 1. — Uşă cu inscripţia numelui lui Dumitru Lerescu lăcătuşul. **358.**

1795 (555) aprilie 24. — Piatra de mormînt a Leiei, fiica rabinului Avraham Cohen. **545.**

1795 mai 10. — Pisania caselor m-rii Antim, clădite cu cheltuiala lui Antim din Albania, arhiepiscopul Pogonianei. **602.**

1795 mai 17. — Candelă înnoită de mitropolitul Antim al Pogonianei. **7.**

1795 mai 27. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Grigore Bujoreanu postelnic, de Partenie (?) zugravul (?). **67.**

1795 iulie 10. — Cutie relicvar, proprietatea episcopului Costandie Filitis al Buzăului. **374.**

1795 august 8. — Piatra de mormînt a lui Petre, a Gherghinei şi a fiului lor, Teodor Velico. **336.**

1795 septembrie 1. — Pisanie de la m-rea Cernica amintind că trapeza şi chiliile au fost făcute cu cheltuiala lui Procopie monahul, cu osîrdia stareţului Gheorghie şi cu ajutorul lui Timotei ieromonahul. **58.**

1796. — Clopot turnat de societatea Fillgrader şi Hoffbauer din Viena. **295.**

1796. — Potir dăruit de o Brîncoveancă. **1003.**

1796. — Vas dăruit de Iosif episcopul Argeşului. **1022.**

(1796). — Evanghelie dăruită de Bahcea, soţia lui Pîyîklîzate Vardan din Rusciuc şi familia ei, Bisericii Armeneşti din Bucureşti. **29.**

(1796). — Evanghelie dăruită de Karapet, fiul lui Papa, din părţile Răsăritului. **30.**

1796 iulie 21. — Relicvar ferecat de vornicul Ioan Florescu, epitropul m-rii Pantelimon. **402.**

1796 noiembrie 2. — Evanghelie dăruită de Polihronie şi Maria, bis. Popa Rusu. **299.**

1796 (557) decembrie 15. — Piatra de mormînt a Adilei, fiica rabinului Avraham. **546.**

1797. — Candelă dăruită de Iosif episcopul Argeşului, m-rii Antim. **8.**

1797. — Cruce a m-rii Dintrunlemn făcută prin silinţa stareţei Platonida. **809.**

1797. — Evanghelie ferecată de Dimitrie Neguleci, pentru bis. Sf. Gheorghe din Cîmpulung. **913.**

1797. — Grafit amintind pe Şerban ieromonahul lumînărarul. **245.**

1797. — Icoană dăruită de Iosif episcopul Argeşului. **9.**

1797. — Icoană dăruită de Iosif episcopul Argeşului. **10.**

1797 (1246). — Potir dăruit Bisericii Armeneşti din Bucureşti. **31.**

1797 (557) aprilie 11. — Piatra de mormînt a Meniei, fiica rabinului Jţhac. **547.**

1797 mai 7. — Pisania bis. din Gherman. **145.**

1797 iunie 9 (?). — Safta Berhiceanu amintită pe cadrul de piatră al uşii bis. Sf. Visarion <Vechi>. **426.**

1797 iulie 1. — Cutie relicvar dăruită de jupîn Polihronie şi Maria, bis. Popa Rusu. **827.**

1797 iulie 25. — Piatră de mormînt a Xantei, soţia banului Panait. **441.**

1797 septembrie 1 — 1798 august 31 (7306). — Pomelnicul m-rii Bogdana amintind numele unor domni, arhierei, călugări, preoţi şi daniile făcute bisericii. **1172.**

1797 <7306> septembrie 21 (?). — Pisania bis. Sf. Visarion <Vechi>, clădită de Petre Referindarie protopopul Bucureştilor şi Anton Berhiceanu logofăt de taină. **425.**

1798. — Candelă cu inscripţia numelui Luxandrei Hangerli. **355.**

1798. — Cruce a lui Pahomie, egumenul m-rii Horezu. **810.**

1798. — Icoană zugrăvită şi dăruită de Grigorie zugravul. **63.**

1798. — Icoană dăruită pentru pomenirea Hristinei, făcută de Grigorie zugravul. **1155.**

1798. — Medalion de piatră cu iniţialele numelui lui Constantin Hangerli voievod. **175.**

1798. — Taler dăruit de Iosif episcopul Argeşului, m-rii Antim. **871.**

1798 august 30. — Cruce a lui Dionisie exarhul Mitropoliei. **811.**

1798 septembrie 4. — Piatra de mormînt a lui Ioan Damaris mare vornic. **475.**

1798 noiembrie 21. — Potir dăruit de breasla işlicarilor, staroste fiind Iamandi. **309.**

1798 decembrie 7. — Cruce dăruită de Gheorghe Slătineanu, soţia lui, Despina, şi fiul lor Constantin. **812.**

1799. — Chivot făcut în timpul egumenului Costandie Peloponisiotul, cu cheltuiala m-rii Bistriţa. **760.**

1799. — Clopot făcut cu cheltuiala Bălaşei Creţulescu. **105.**

1799. — Clopot dăruit bis. Icoanei din mahalaua Ceauş David, de Toader vătaful de măcelari, făcut cu osteneala lui Panait <Băbeanu> slugerul. **156.**

1799. — Clopot dăruit bis. Icoanei, de Panait <Băbeanu> fost mare sluger. **157.**

1799. — Clopot dăruit bis. Olarilor, de mahalagii. **222.**

1799. — Clopot prefăcut de Gheorghe, stareţul m-rilor Căldăruşani şi Cernica. **480.**

1799. — Cruce dăruită de Tănasie Măldărescu şi Ilina. **813.**

1799. — Icoană făcută cu cheltuiala lui Iosif episcopul Argeşului. **281.**

1799 ianuarie. — Jilţ dăruit de Vasile stolnicul. **1176.**

1799 iunie 20. — Icoană dăruită de Constantin al lui Leontie, bis. Sinaiţilor. **380.**

1799 iulie 20. — Icoană împodobită cu argint de Costandie Peloponisiotul, egumenul m-rii Bistriţa. **1156.**

1799 (7307) iulie 28. — Pisania bis. Mitropoliei, reparată de mitropolitul Dosoftei Filitis. **254.**

1799 (560) decembrie 1. — Piatra de mormînt a Freidei, fiica rabinului Moşe. **548.**

1799 decembrie 6. — Chivot făcut cu cheltuiala arhimandritului Gheorghe, stareţul m-rii Cernica. **65.**

<Sec. XVIII sfîrşit ?>. — Cruce de lemn făcută de Dimitrie săpătorul. **11.**

<Sec. XVIII sfîrşit>. — Cruce cumpărată de ieromonahul Nicandru, cu 10 cervoneţi. **814.**

<Sec. XVIII sfîrşit ?>. — Cruce dăruită de medelnicerul Ioan Socolescu, Episcopiei de Argeş. **815.**

<Sec. XVIII sfîrşit>. — Centură dăruită de Caraben fost epitrop al bis. Greci, şi soţia lui, Mitana. **1185.**

<Sec. XVIII sfîrşit>. — Icoană făcută de Chiriţă zugravul. **1157.**

<Sec. XVIII sfîrşit>. — Icoană făcută de Petre iconograful din Rusia (?). **452.**

<Sec. XVIII sfîrşit>. — Icoană făcută de Stan zugravul. **1158.**

<Sec. XVIII sfîrşit ?>. — Pomelnic pe piatră amintind numele preotului Constantin, ostenitor la biserică, al Stancăi prezvitera, Mihalcea ş. a. **14.**

<*Sec. XVIII sfîrşit ?*>. — Pomelnic pe piatră amintind numele lui Dragomir, Pătran, Oprea ş.a. **13.**

<*Sec. XVIII sfîrşit ?*>. — Pomelnic pe piatră amintind numele lui Grigorie arhiereul, Dositei arhiereul, Udrea ş.a. **111.**

<*Sec. XVIII sfîrşit ?*>. — Pomelnic pe piatră amintind numele ctitorilor: preotul Niculae zugravul, Maria jupîneasa pitarului Ioan, donatori la bis. Udricani ş.a. **486.**

<*Sec. XVIII sfîrşit ?*>. — Uşă cu inscripţia numelui lui Toma Braşoveanu. **158.**

<*Cca. 1800*>. — Candelă dăruită de Anastasia Slătineanu. **723.**

<*Cca. 1800*>. — Candelă dăruită de Gheorghe Slătineanu. **726.**

<*Cca. 1800*>. — Candelă dăruită de vornicul Răducanu Slătineanu. **724.**

<*Cca. 1800*>. — Candelă dăruită de Răducanu Slătineanu. **727.**

<*Cca. 1800*>. — Candelă dăruită de Scarlat Slătineanu. **725.**

<*Cca. 1800*>. — Icoană îmbrăcată în argint de Manea <brutarul>. **178.**

1800. — Artofor dăruit de Alexandru Moruzi voievod. **108.**

1800. — Candelă dăruită de Radu Slătineanu. **722.**

1800. — Candelă înnoită de Timotei egumenul de la Stavropoleos. **503.**

1800. — Clopot. **439.**

1800. — Clopot înnoit de arhimandritul Calinic Stavronichiteanu. **369.**

1800. — Icoană făcută de Grigorie Frujinescu zugravul. **64.**

1800. — Ripidă dăruită de Alexandru Moruzi voievod. **109.**

1800 ianuarie. — Icoană dăruită de Ioniţă, făcută de monahul Partenie zugravul. **292.**

1800 martie 1. — Icoană îmbrăcată cu argintul bisericii şi cu acel dăruit de Apostol arnăutul, Gheorghe lumînărarul, Stroe cîrciumarul. **168.**

1800 decembrie 15. — Cutie dăruită de Anastase cotarul şi soţia lui, Zahara, bis. din Sîrbi. **431.**

Disc dăruit de breasla argintarilor. **421.**

Piatra de mormînt a rabinului Jţhac. **549.**

Piatra de mormînt a Mariei din Moldova, fiica lui Vasilie şi a Teodosiei, soţia vornicului Anastasie din Corfu. **184.**

Pisania bis. clădită de Ghionma banul. **146.**

Pisania clopotniţei bis. Zlătari. **504.**

Pomelnic pe piatră amintind numele: Constantin, Maria, Marta monahia ş.a. **50.**

INSCRIPŢII ÎNDOIELNICE

1416 (6924) iunie 11. — Pisania bis. Bucur. **1246.**

1625 septembrie 1 — 1626 august 31 (7134). — Cădelniţă dăruită m-rii Radu Vodă. **1248.**

1625 septembrie 1 — 1626 august 31 (7134). — Paftale dăruite m-rii Radu Vodă. **1249.**

1651 septembrie 1 — 1652 august 31 (7160). — Pisania bis. Sărindar. **1250.**

Cădelniţă dăruită m-rii Radu Vodă. **1247.**

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ ПЕРЕЧЕНЬ НАДПИСЕЙ

1395 г., 1-ое сентября — 1396 г., 31-ое августа (6904 г.). — Плащаница <дарованная монастырю Козия>. **1031.**

<*1397—1398 гг.*> — Надпись из крепости Турну, реставрированная в правление императора Баязида Ильдерима. **1203.**

1437 г. (6945 г.), 1-ое сентября. — Плащаница, дарованная игуменом монастыря Нямц Силуаном. **1032.**

1452 г., 1-ое сентября — 1453 г., 31-ое августа (6961 г.). — Дверь монастыря Снагов <Благовещенской часовни ?>, воздвигнутой воеводой Владиславом. **1177.**

1463 г. — Икона, принесенная в дар Пелопонесским монастырем Мегаспилеоном. **1101.**

1481 г. — Надгробная плита на могиле Батера. **608.**

1486 г. (6994 г.), 15-ое сентября. — Надпись на камне в княжеских хоромах, воздвигнутых в Хырлэу воеводой Штефаном Великим. **575.**

1490 г. 1-ое сентября — 1491 31-ое августа (6999 г.). — Панагиар, принесенный в дар монастырю Снагов жупаном Дрэгичем Винтилеску. **961.**

<*Около 1492 г.*>. — Панагиар, принесенный в дар воеводой Александром, сыном воеводы Штефана Великого, его монастырю в Бакэу. **962.**

<*Около 1493 г.*>. — Покров, принесенный в дар воеводой Штефаном Великим епископской церкви в Рэдэуцах. **1083.**

1499 г. (7007 г.), 26-ое августа. — Надпись на колокольне монастыря Дялу, воздвигнутого воеводой Раду Великим. **576.**

<*Конец XV в.*>. — Надгробная плита на могиле священника францисканского ордена Эстмануса. **609.**

<*Конец XV в. — начало XVI в.*>. — Кадило, принесенное в дар жупанами: Барбу, Пырву, Данчу, Раду < сыновьями жупана Нягое Крайовеску >. **728.**

<Конец XV в.—начало XVI в.>.—Курильница, принесенная в дар ворником Пырву сыном жупана Нягое из Крайовы; упомянуты и его братья Барбу и Данчу. **739.**

<Конец XV в. — начало XVI в.>. — Ковчег, принесенный в дар сыновьями жупана Нягое <Крайовеску>: жупан Барбу, Пырву, Данчу, Раду. **749.**

<Конец XV в. — начало XVI в.>. — Панагиар, принесенный в дар монастырю Тисмана сыновьями жупана Нягое <Крайовеску>: жупан Барбу, Пырву, Данчу, Раду. **963.**

<Конец XV в. — начало XVI в.>. — Поднос, принесенный в дар: жупанами, Барбу, Пырву, Данчу, Раду, < сыновьями жупана Нягое Крайовеску >. **828.**

<Около 1500 г. >. — Просвирница, принесенная в дар воеводой Раду <Великим>, сыном Влада воеводы. **235.**

1500 г. — Надгробная плита на могиле Валентина Прокопа, брата Вернера Бра... (?). **610.**

1500 г. — Надгробная плита на могиле Николауса Сакса. **611.**

1500 г. (7008 г.). — Знамя времен воеводы Штефана Великого. **1198.**

< XVI в. >. — Епитрахиль, принесенная в дар монастырю Говора воеводой Раду <Великим ?>. **1048.**

<XVI в.>. — Надгробная плита на могиле боярыни Муша. **612.**

<XVI в.>. — Поднос, принесенный в дар монастырю Бистрица. **829.**

<Около 1501 г.>. — Чаша, принесенная в дар баном Барбу <Крайовеску> и его братьями: ворником Пырву, ворником (sic) Данчу, постельничьим Раду. **968.**

1502 г. (7010 г.), 18-ое декабря. — Панагиар, принесенный в дар монастырю Нямц воеводой Штефаном Великим. **964.**

<Около 1504 г.>. — Епитрахиль, принесенная в дар воеводой Штефаном Великим и его супругой Марией. **1049.**

1506 г. (7014 г.), 1-ое февраля. — Плащаница, принесенная в дар монастырю Добровэц; вышивка ее начата при жизни дарителя воеводы Штефана Великого и окончена его сыном воеводой Богданом и княгиней Марией, его матерью. **1033.**

<1512 г.>. — Евангелие, принесенное в дар митрополитом Теоктистом. **876.**

<1512 г. — 1521 г.>. — Церковный предмет, принесенный в дар воеводой Нягое Басарабом и его супругой Деспиной. **286.**

<Около 1513 г.>. — Воевода Нягое Басараб приносит в дар монастырю Бистрица поднос. **1017.**

<Около 1513 г. — 1520 г>. — Евангелие в оправе, сделанное на средства хацегского пыркэлаба Кынди Лацку. **877.**

1513 г., 1-ое сентября — 1514 г., 31-ое августа (7022 г.). — Поднос, принесенный в дар воеводой Нягое Басарабом. **830.**

1514 г. (7022 г.), 4-ое августа. — Бархатный покров, принесенный в дар монастырю Бистрица воеводой Нягое Басарабом. **1096.**

1517 г. — Икона, принесенная в дар воеводой Нягое Басарабом, его супругой Деспиной и их детьми. **275.**

<1517 г.>. — Нягое Басараб воздвигает монастырь Арджеш. **577.**

1518 г., 1-ое сентября — 1519 г., 31-ое августа (7027 г.). — Евангелие в оправе, сделанное на средства великого постельника Марчи и его супруги Марги. **878.**

1520 г. — Потир, принесенный в дар Григорием, священником из Банрука. **973.**

1520 г., 1-ое сентября — 1521 г., 31-ое августа (7029 г.). — Епитрахиль, принесенная в дар Нягославой, <супругой> Барбу <Крайовеску>, и монахом Пахомием. **1050.**

1520 г., 1-ое сентября — 1521 г., 31-ое августа (7029). — Панагиар, сделанный на средства <Барбу Крайовеску>, — монаха Пахомия — и великого бана Преды <Крайовеску>. **965.**

<*Около 1522 г.*>. — Икона, принесенная в дар Деспиной, <супругой воеводы Нягое Басараба>, в память своего сына воеводы Теодосия. **1102.**

<*После 1522 г.*>. — Икона, принесенная в дар Деспиной, <супругой воеводы Нягое Басараба> и ее дочерьми Станой и Руксандой. **1103.**

<*Около 1526 г.*>. — Надпись к стенному портрету воеводы Нягое Басараба с семьей. **1159.**

<*Около 1526 г.*>. — Надпись к стенному портрету воеводы Раду из Афумац. **1160.**

<*Около 1526 г.*>. — Надпись к стенному портрету госпожи Руксанды. **1161.**

1526 г. (7035 г.), 10-ое сентября. — Надпись в монастыре Арджеш, законченном воеводой Раду из Афумац и его супругой Руксандой. **577.**

(1530 г., — 7038 г., 15-ое января). — Надгробная плита на могиле Георгия, живописца из Триккалы. **613.**

1531 г. (7039 г.), 15-ое мая. — Икона, принесенная в дар Анастасием, Вадским епископом. **1104.**

1532 г. (7040 г.), 20-ое февраля. — Надгробная плита на могиле жупана Бадя из Котешть. **614.**

<*1532 г., после 18-го сентября — 1535 г.*>. — Крест, принесенный в дар воеводой Винтилой. **761.**

1533 г. (7041 г.), 2-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Лэудата, великого клучера из Котешть. **615.**

< *После 12-го июня 1535 г.* >. — Надпись к стенному портрету воеводы Мирчи Великого. **1163.**

< *После 12-го июня 1535 г.*>. — Надпись к портрету воеводы <Раду Паисия>-Петра воеводы-и его сына Марку воеводы. **1162.**

1535 г. (7043 г. ?), 15-ое августа. — Надгробная плита на могиле Житиана, сына великого клучера Лэудата из Котешть. **616.**

1542 г., 15-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Анны, матери Петра, портного из Байи. **622.**

<*1545 г. — 1568 г.*>. — Воевода Мирча Чобанул воздвигает церковь Куртя Веке, которую украшают и расписывают его сыновья: воевода Петр Молодой, Раду и Мирча. **106.**

<*Середина XVI в.*>. — Крест в оправе, сделанный на средства епископа Макария. **762.**

<*Середина XVI в. — начало XVII в.*>. — Бокал, сделанный на средства постельничьего Думитру. **933.**

<*Вторая половина XVI в.*>. — Надгробная плита на могиле супруги (?) митрополита Анания. **617.**

<*После 1551 г.*>. — Стакан, сделанный мастером Бальтазаром Флейшером и принесенный в дар Стайком из Руды монастырю Тисмана. **934.**

1554 г. (7062 г.), 30-ое января. — Деспина, <супруга воеводы Нягое Басараба>, монахиня Платонида, похороненная в Сибиу. **618.**

<*1555 г.*>. — Евангелие в оправе, сделанное на средства логофета Григория Ферии. **879.**

(1556 г). — Плита, возложенная митрополитом Ананием на могилу княгини Деспины при погребении ее останков, привезенных из Сибиу. **618.**

1556 г. (7064 г.), январь. — Плащаница, принесенная в дар монастырю Слатина воеводой Александром Лэпушняну в год его брака с княгиней Руксандой. **1034.**

1558 г. (7066 г.), 26-ое мая. — Крест, сделанный мастером Саввой и принесенный в дар монастырю Нямц житничером Сучавы Крэстей и его супругой Марией. **763.**

1558 г. (7066 г.), 1-ое сентября. — Крест, принесенный в дар монастырю Слатина воеводой Александром Лэпушняну и его супругой Руксандой. **764.**

<*1559 г., 21-ое сентября — 1568 г., 8-ое июня*>. — Стакан, сделанный на средства логофета Стойки. **935.**

<*Около 1560 г.?*>. — Стакан, принесенный в дар монастырю Тисмана, жупаном Арсением, сыном Михая. **936.**

<*Около 1560 г.—1563 г, ?*> — Ложечка, принесенная в дар игуменом Илларионом. **919.**

1560 г. (7068 г.), 25-ое декабря. — Крест, сделанный священником Никифором и принесенный в дар монастырю Нямц Григорием — митрополитом Сучавы; указана цена материала и работы. **765.**

<*Около 1561 г.*>. — Сосуд, принесенный в дар монастырю Слатина воеводой Александром Лэпушняну. **1016.**

1561 г. — Надгробная плита на могиле Николауса Сакса — атлета (?). **619.**

1561 г. (7069 г.), 17-ое февраля. — Покров, принесенный в дар монастырю Слатина воеводой Александром Лэпушняну, его супругой Руксандой и их детьми. **1087.**

< *После 17-го февраля, 1561 г.*>. — Покров, принесенный в дар монастырю Слатина воеводой Александром Лэпушняну, его супругой Руксандой и их сыновьями. **1088.**

1561 г. (7069 г.), 5-ое июля. — Крест, изготовленный мастером Дософтеем из монастыря Путна и принесенный в дар постельничим Матвеем Крэчуном и его супругой Марией. **766.**

<*Около 1563 г.*>. — Крест, принесенный в дар игуменом Илларионом монастырю Бистрица. **767.**

<*Около 1563 г.*>. — Чаша, принесенная в дар игуменом Илларионом монастырю Бистрица. **974.**

1563 г., 1-ое сентября — 1564 г., 31-ое августа (7072). — Крест, принесенный в дар монастырю Бистрица жупаном Манта при игумене Илларионе. **768.**

1564 г. (7072 г.). — Крест, принесенный в дар монастырю Голия в Яссах ворником Максимом Бурнаром и его супругой Антимией. **769.**

1564 г., 1-ое сентября — 1565 г., 31-ое августа (7073 г.). — Великий бан Гионма из Погонианы строит церковь в честь Рождества Христова. **588.**

1565 г. (7073 г.). — Плита, возложенная Руксандой, супругой воеводы Александра Лэпушняну, на могилу одной из ее дочерей. **620.**

1566 г. (7075 г.), 11-ое октября. — Евангелие, принесенное в дар Панэ, Деспа, Никола и другими, в котором упоминаются имена воеводы Мирчи Чиобанула, его супруги Кяжны и их сыновей: воеводы Петра, Раду и Мирчи. **880.**

1568 г. (7076 г.), май. — Надгробная плита на могиле воеводы Александра Лэпушняну, похороненного в основанном им монастыре Слатина. **621.**

1568 г. (7076 г.) <*после 14-го июня*>. — Воевода Александр II Мирча воздвигает монастырь Святой Троицы. **314, 315.**

1568 г., 1-ое августа. — Надгробная плита на могиле Анны, дочери Петра, портного из Байи. **622.**

1571 г. (7080 г.), 12-ое ноября. — Надпись на колодце, сделанная <в Окнеле Марь>, по наставлению воеводы Александра II Мирчи на средства великого бана Крайовы Добромира, с указанием годов скитаний воеводы. **578.**

1572 г. — Надгробная плита на могиле Григория Киршнера. **623.**

1576 г. (7084 г.), 15-ое января. — Евангелие в оправе, сделанное на средства логофета Иоанна Голии и его супруги Анны и принесенное в дар монастырю Голия в Яссах. **881.**

1577 г. (708<6> г.), <после 11-го сентября>. — Надгробная плита на могиле воеводы Александра II Мирчи. **624.**

1579 г. — (7087 г.), 20-ое июня. — Чаша, сделанная на средства Добре Попова. **831.**

158... г. — Надгробная плита на могиле Джордже Шмидта, сделанная Кристианом. **625.**

1581 г., 1-ое февраля. — Изразец, на котором высечено имя <мастера ?> Опри. **550.**

1581 г. (7089 г.), 17-ое июля. — Панагиар, принесенный в дар монастырю Агапия <дин Дял> Исайей, бывшим епископом Рэдэуцким. **966.**

1581 г., 1-ое сентября — 1582 г., 31-ое августа (7090 г.). — Надгробная плита на могиле постельничьего Раду. **626.**

1581 г. (7090 г.), 7-ое сентября. — Надгробная плита на могиле кравчего Раду. **627.**

1582 г. (7090 г.), 17-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Ирины, дочери великого вистиера Иоанна Соломона. **628.**

1582 г. (7090 г.), июнь. — Надгробная плита на могиле логофета Тудора. **629.**

<1583 г., июль — 1585 г.>. — Надпись на пушечном стволе времен воеводы Петра Черчела. **1199.**

1583 г. (7091 г.), 20-ое июля. — Надгробная плита на могиле Нягое, сына клучера Влайку и Анны. **630.**

1584 г. (7092 г.), <27-ое января — 31-ое августа>. — Каменный крест, воздвигнутый великим комисом (конюшим) Баля и его супругой Грэжданой; упоминаются: Рада, Рада, Опря и др.; мастера Маня (?) и Иван. **249.**

1585 г. (7093 г.), 22-ое декабря. — Надгробная плита на могиле аги Опри. **631.**

1586 г., 1-ое сентября — 1587 г., 31-ое августа (7095). — Дан, великий логофет <*в* 1601—1602 гг.>, строит монастырь Мэркуца на берегу речки Колентины. **179.**

1587 г., 1-ое сентября — 1588 г., 31-ое августа (7096 г.). — Надгробная плита, возложенная на могилу клучера Влайку и его детей женой клучера, Анкой, в церкви, построенной их дочерью Нягой, супругой воеводы Михни Отуреченного. **632.**

<1589 г. — 1591 г.>. — Великий вистиер (казначей) Андрей и его брат Димитрий строят церковь Св. Иоана Великого Греческого. **453.**

<1589 г. (7097)>, 8-ое января. — Надгробная плита на могиле Елены, <дочери воеводы Александра II Мирчи>. **316.**

<Около 1590 г. — 1599 г.>. — Сосуд для согревания воды (теплота), принесенный в дар игуменом Сергием. **267.**

1590 г. (709<8> г.), 22-ое июня. — Надгробная плита на могиле Влада, сына воеводы Михни Отуреченного. **317.**

1592 г. (7100 г.), 8-ое марта. — Надгробная плита на могиле постельничьего Ивана. **633.**

1593 г. — Стакан. **937.**

1593 г. (7101 г.), 10-ое апреля. — Крест, изготовленный священником Илей и принесенный в дар монастырю Агапия <дин Дял> архимандритом Силиуаном из Путны. **770.**

1594 г. — Чаша, сделанная серебряных Етвёш Демленом, Сонди, Анна. **675.**

1594 г. — Надпись даты воздвижения церкви Михай Воды. **182.**

1594 г. (7102 г.), май... — Икони, пожертвованная Паисием, писанни иконописцем Нестором. **1105.**

1594 г., 1-ое сентября — 1595 г., 31-ое августа (7103 г.), см.: *<1595 г., октябрь>.*

< 1595 г., октябрь >. — Турки разрушают монастырь Раду Водэ во время войны против Михая Храброго. **315.**

1597 г. (7105 г.), 23-е апреля. — Мощи, оправленные в серебро вистиером Апостолаке и его супругой Княжной, пожертвованные монастырю Слатина. **816.**

1599 г., 1-ое сентября. — 1600 г., 1-ое августа (7108 г.). — Мощи, оправленные в серебро воеводой Михаилом Храбрым, госпожею его Станкой и сыном их Николаем воеводою, исправником будучи митрополит Евтимий. **384.**

< Конец XVI в. — начало XVII в. >. — Пыркэлаб Андронаке воздвигает монастырь Благовещения <Св. Саввы> и посвящает его монастырю Св. Саввы около Иерусалима. **585.**

1600 г., 1-ое сентября — 1601 г., 31-ое августа (7109 г.). — Плащаница, пожертвованная Тихвинскому монастырю третьим наместником Московских постельничьпх Харитоном, вместе с его женою Екатериною Петровной и Фомой Осиповичем Безобразовым, во время царя Бориса Федоровича всея Руси. **1035.**

< XVII в. >. — Поднос, пожертвованный монастырю Тисмана. **832.**

< XVII в.? >. — Епитрахиль, сработанная монахиней Ириной Корбиша. **1051.**

< XVII в. >. — Икона, пожертвованная Георгием Синоди, сыном Панделе. **559.**

< XVII в.? >. — Ложечка Опри вистиера. **920.**

< XVII в. ?>. — Чаша, принесенная в дар воеводой Раду. **372.**

< XVII в. >. — Просвирница с надписью имени Дрэгичана. **833.**

< XVII в. >.—Изразец, сделанный по формам, изготовленным столяром Дрэгоем. **551.**

< Первая половина XVII в.>. — Флакон из позолоченного серебра, изготовленный мастером Мельхиором Баиром. **1023.**

16<01? > г. — Чаша, принесенная в дар воеводой Михаем Храбрым монастырю Михай Водэ, подопечному монастырю Симопетра. **975.**

1601 г. (7110 г.), 26-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Думитрашку, сына великого комиса (конюшего) Апостолаке и Княжны. **634.**

1602 г., 20-ое мая. — Надгробная плита на могиле Софьи, супруги Петра портного. **635.**

1602 г (7110 г.) 20-ое июнь. — Панагиар, сделанный на средства игумена Нила в монастыре Слатина. **967.**

<1602 г., 16-ое августа — 1607 г., 7-ое октября>. — Покров, принесенный в дар великим баном Крайовы Предой <Бузеску> и его супругой Кэтэлиной. **1089.**

1603 г., 1-ое марта. — Надгробная плита на могиле Анны, дочери Антония, супруги Георгия. **636.**

1603 г. (7112 г.), 19-ое декабря. — Чаша, принесенная в дар монастырю Слатина иеромонахом Нилом. **834.**

1606 г. — Евангелие, принесенное в дар иеромонахом Теофаном, при содействии митрополита Гавриила Филадельфии. **500.**

1607 г., 1-ое сентября — 1608 г., 31-ое августа (7116 г.). — Епитрахиль, принесенная в дар монастырю Мэрджинень воеводой Раду Шербаном, его супругой Еленой и их детьми. **1052.**

‹1608 г. — 1613 г.›. — Меч Габриеля Батори, воеводы Трансильванского. **1200.**

1609 г., 1-ое сентября — 1610 г., 31-ое августа (7118 г.). — Чаша, принесенная в дар епископству ‹Бузэу› боярином Михалчей. **976.**

1611 г. (7119 г.), 20-ое августа. — Литургический покров, вышитый Митрофаной, супругой великого ворника Нестора Уреке и принесенный в дар монастырю Секу. **1084.**

1612 г. — Чаша Микаского Конвента. **977.**

1613 г., 1-ое сентября — 1614 г., 31-ое августа (7122 г.)., смотри: *‹1614 г., 1-ое сентября — 31-ое декабря›.*

1613 г. (7122 г.), 5-ое ноября. — Епитрахиль митрополита Клемента из Филиппи. **274.**

‹1614 г., 1-ое сентября — 31-ое декабря›. — Воевода Раду Михня восстанавливает монастырь Раду Водэ. **315.**

1614 г. (7123 г.) ‹1-ое сентября — 31-ое декабря›. — Надпись на камне из монастыря Раду Водэ, восстановленного воеводой Раду Михней и посвященного монастырю Ивирь. **314.**

1615 г. — Надпись на кожаной сумке, принадлежавшей Бетлену Иштвану. **1181.**

1617 г. (7125 г.), январь. — Каменный крест, воздвигнутый логофетом Стойкой и его супругой Някшей. **250.**

1617 г. (7125 г.) ‹после 25-го марта›. — Просвирница, сделанная на средства Теофана, митрополита Сучавы; упомянута стоимость работы. **835.**

1617 г. (7125 г.), июль. — Сосуд, реставрированный на средства Теофана, митрополита Сучавы. **1016.**

1618 г. (7126 г.), мая. — Епитрахиль, принадлежавшая монастырю Симопетра и сделанная на средства иеромонаха Иоасафа, трудами княгини Еленуды. **1053.**

1618 г., 3-е октября. — Надгробная плита на могиле священника францисканского ордена, Кечкемети Амброзиуса. **637.**

‹1619 г., 8-ое мая — 1620 г.›. — Чаша, сделанная мастером Хансом Пристером и принесенная в дар монастырю Тисмана великим вистиером Стойкой ‹из Стрымбы› и его супругой Докией. **969.**

1619 г., 4-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Андрея Вейндрига и Софьи, дочери Мартина Виктора из Котнара. **638.**

1620 г., смотри: 16‹01 ?› г.

‹1620—1626 гг.›. — Меч Габриеля Бетлена, князя Трансильвании. **1196.**

1620 г. (7128 г.), 1-ое января. — Лампада, принесенная в дар монастырю Слатина митрополитом Молдавии Теофаном. **681.**

1621 г., 1-ое сентября — 1622 г., 31-ое августа (7130 г.). — Сосуд, сделанный на средства основателей монастыря Бистрица и реставрированный архиепископом Теофаном. **914.**

1622 г., 1-ое сентября — 1623 г., 31-ое августа (7131 г.). — Иконка в оправе, сделанной на средства бывшего чашника Василия Уреке. **1024.**

1622 г., 1-ое сентября — 1623 г., 31-ое августа (7131 г.). — Сосуд, реставрированный Теофаном, бывшим митрополитом Сучавы. **1017.**

1624 г., 1-ое сентября — 1625 г., 31-ое августа (7133 г.). — Надпись на камне из монастыря Раду Водэ, расписанного на средства воеводы Александра Коконула. **315.**

<*Около 1625 г. — 1626 г.*>. — Литургический покров, принесенный в дар митрополитом Анастасием Кримкой. **1085**.

1625 г., 1-ое сентября — 1626 г., 31-ое августа (7134 г.). — Медальон для ризы, дарованный монастырю Тисмана клучером Мушатом. **926**.

1626 г. (7134 г.), 5-ое февраля. — Надгробный камень на могиле воеводы Раду Михни, умершего в Хырлэу. **318**.

<*Около 1627 г.*>. — Крест, дарованный монастырю Рэдяна великим логофетом Думитрашко <Штефаном>. **771**.

<*1628 г. — 1648 г.*>. — Стакан Теодосия и его супруги Хрисоскулины, сделанный мастером Даниелем Бловебером. **938**.

<*1628 г. (7136 г.)*>, *25-ое марта*. — Плащаница, принесенная в дар воеводой Мироном Барновским и его матерью Елизаветой. **1036**.

1628 г., 1-ое сентября — 1629 г., 31-ое августа (7137 г.). — Чаша, дарованная монастырю Арджеш воеводой Александром Илиашем. **978**.

1629 г. (?). — Икона, писанная Василием, живописцем из Рэшинарь. **1229**.

1629 г. — Стакан цеха портных из Тыргу Муреша, сработанный на средства мастеров цеха Надьи Ференца и Сент Мартони Петера. **939**.

<*1629 г. — 1632 г.*>. — Евангелие монастыря Бистрица, похищенное во время правления воеводы Леона Томши. **883**.

1631 г. — Стакан, сделанный мастером Даниелем Бловебером и принесенный в дар жупаном Андреем. **940**.

1631 г., 27-ое мая. — Надгробная плита на могиле священника Габриеля Дротлеруса. **639**.

1631 г. (7139 г.), 23-е августа. — Воевода Леон Томша воюет с изгнанниками, пришедшими из-за гор. **435**.

1631 г., 18-го декабря. — Надгробная плита на могиле Йокоша, сына Доминика, возложенная его братом Яковом. **640**.

1632 г. — Чашка, принадлежавшая дьяку Сегеди Григорию. **676**.

1632 г. — 7140, 20-ое февраля. — Каменный крест, воздвигнутый воеводой Леоном Томшей в память о сражении с изгнанниками, пришедшими из Трансильвании. **435**.

1632 г. (7140 г.), 2-ое августа. — Надпись на камне церкви Св. Троицы в Кымпулунге, воздвигнутой на средства жупана Василаке и жупаницы Митины, жупана Аслана и его матери Елены и др. **579**.

<*1632 г., сентябрь — 1654 г., 9-ое апреля*>. — Матей Басараб воевода воздвигает церковь св. Апостолов; упоминание о старой деревянной церкви. **367**.

<*1632 г., сентябрь — 1654 г., 9-ое апреля*>. — Медальон для ризы, принесенный в дар монастырю Тисмана воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **927**.

<*Около 1633 г.*>. — Лампада, принесенная в дар великим баном Раду Бузескулом и его супругой Еленой. **682**.

1633 г. — Потир цеха портных из Тыргу Муреша, изготовленный на средства мастеров Надьи Ференца и Цики Михай. **979**.

1634 г. — Стакан, сделанный мастером Михаэлом Зейбригером. **941**.

1634 г., 23-е января. — Надгробная плита на могиле священника францисканского ордена Христофора де Ловихца. **641**.

1634 г., 1-ое сентября — 1635 г., 31-ое августа (7143). — Епитрахиль, принесенная в дар вистиером Думитрашко. **1054**.

<*Около 1635 г.*>. — Просвирница, принесенная в дар воеводой Матеем Басарабом. **836.**

1635 г. — Стакан цеха портных из Тыргу Муреша, изготовленный на средства цеховых мастеров Надьи Ференца и Надьи Миклоша. **942.**

1635 г., 1-ое сентября — 1636 г., 31-ое августа (7144 г.). — Евангелие в оправе, сделанное на средства воеводы Матея Басараба и его супруги Елены и принесенное в дар монастырю Брынковень. **882.**

<*1635 г., 30-ое ноября — 1654 г., 25-ое марта*>. — Стакан, подаренный монастырю Топольница иеромонахом Теодором. **943.**

1635 г. (7144 г.), 14-ое декабря. — Надгробная плита на могиле Деспины, супруги бывшего великого логофета Раду Нэстурела, возложенная ее дочерью госпожей Еленой, супругой воеводы Матея Басараба. **642.**

1636 г. — Чаша, сделанная мастером Александром, сыном Акривиса из Триккалы, принесенная в дар воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **980.**

<*1636 г.*>, *сентябрь.* — Надгробная плита на могиле митрополита Григория I. **456.**

1636 г., 1-ое сентября — 1637 г., 31-ое августа (7145 г.). — Просвирница, принесенная в дар монастырю Стеля в Тырговиште воеводой Василием Лупу. **837.**

1636 г., 1-ое сентября — 1637 г., 31-ое августа (7145 г.). — Кадило, принесенное в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу. **729.**

1637 г. (7145 г.), 3-е апреля. — Ларь для мощей, сделанный мастером Анастасием, сыном Николау Папастамате и принесенный в дар Димой. **817.**

1637 г., 1-ое сентября — 1638 г., 31-ое августа (7146 г.). — Епитрахиль, принесенная в дар воеводой Василием и его супругой Тудоской. **1055.**

1637 г., 1-ое сентября — 1638 г., 31-ое августа (7146 г.). — Бокал, подаренный пыркэлабом Николой из Глоговы. **944.**

1637 г., 1-ое сентября — 1638 г., 31-ое августа (7146 г.). — Саккос Варлаама, митрополита Молдовы. **1079.**

<*Около 1638 г.*>. — Просвирница, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **839.**

<*Около 1638 г.*>. — Кадило, принесенное в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **683.**

<*Около 1638 г.*>. — Поднос, принесенный в дар воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **838.**

<*Около 1638 г.*>. — Орарий, принесенный в дар воеводой Василием Лупу. **1068.**

1638 г. (7146 г.), 20-ое мая. — Плащаница, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **1037.**

1638 г., 1-ое сентября — 1639 г., 31-ое августа (7147 г.). — Риза иконы, принесенная в дар Воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **1070.**

1638 г., 1-ое сентября — 1639 г., 31-ое августа (7147 г.). — Покров, принесенный в дар воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **1090.**

1638 г., 1-ое сентября — 1639 г., 31-ое августа (7147 г.). — Покров, принесенный в дар воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **1091.**

1639 г. (7147 г.), март. — Поднос, принесенный в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **840.**

1639 г. (7147 г.), март. — Сосуд, принесенный в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **915.**

1639 г. (7147 г.), 7-ое марта. — Кадильница, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу и его супругой Тудоской. **740.**

1639 г., сентябрь. — Епитрахиль священника Димитрия Вартоса. **1056.**

1639 г., 1-ое сентября — 1640 г., 31-ое августа (7148 г.). — Крест, принадлежавший Иоанну; упоминается и имя воеводы Матея Басараба. **772.**

‹Около 1640 г., — 1644 г., 20-ое декабря›. — Евангелие, присужденное Диваном великому спатарю Преде Брынковяну; позднее в оправе оно было возвращено монастырю Бистрица. **883.**

1640 г., 1-ое сентября — 1641 г., 31-ое августа (7149 г.). — Сосуд, принесенный в дар монастырю Кэлдэрушань клучером Бузинкой. **1018.**

1640 г., 1-ое сентября — 1641 г., 31-ое августа (7149 г.). — Евангелие, оправленное и принесенное в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу. **884.**

‹После 18-го ноября 1640 г.›. — Надгробная плита на могиле воеводы Раду Шербана, умершего в Вене и вновь погребенного в монастыре Комана, вместе со своим зятем, воеводой Николаем Пэтрашку. **643.**

1640 г. (7149 г.), 3-е декабря. — Надгробная плита на могиле Константина, сына спатаря Преды и Станки, дочери логофета Пырву из Руды; упоминаются и приношения, сделанные монастырю Арджеш. **644.**

‹Около 1641 г. — 1642 г. › — Лампада, принесенная в дар монастырю Топольница капитаном Радивоем и его супругой Живаной. **685.**

1641 г. (7149 г.), 20-ое марта. — Бокал (?), принесенный в дар воеводой Василием Лупу. **945.**

1641 г. (7150 г.), ‹1-ое сентября — 10-ое октября›. — Лампада, принесенная в дар монастырю Тисмана игуменом Ионом. **684.**

1641 г., 1-ое сентября — 1642 г., 31-ое августа (7150). — Крест, принесенный в дар митрополитом Теофилом. **773.**

1641 г., 1-ое сентября — 1642 г., 31-ое августа (7150 г.). — Епитрахиль Варлаама, митрополита Сучавы. **1057.**

1641 г., 1-ое сентября — 1642 г., 31-ое августа (7150 г.). — Бокал, принесенный в дар монастырю в Кымпулунге воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **970.**

1641 г. (7150 г.), 5-ое октября. — Надгробная плита на могиле Кяжны, супруги великого армаша Ивашко ‹Чепара›. **645.**

1641 г. (7150 г.), 5-ое ноября. — Мощи, купленные Матеем Басарабом и его супругой Еленой на Афоне и принесенные в дар монастырю Арнота, заботами митрополита Теофила. **818.**

1642 г.-7150 г., ‹1-ое января — 31-ое августа›. — Евангелие, оправленное на средства митрополита Угровлахии Теофила; мастер — Франко Марканич из Кипроваца. **885.**

1642 г., май. — Сосуд, принесенный в дар вселенским патриархом Партением I воеводе Василию Лупу. **1019.**

1642 г., 1-ое сентября — 1643 г., 31-ое августа (7151 г.). — Лампада, купленная воеводой Матеем Басарабом. **686.**

1642 г., 1-ое сентября — 1643 г., 31-ое августа (7151 г.). — Евангелие, оправленное на средства воеводы Матея Басараба и его супруги Елены и принесенное в дар церкви Благочестивой Парасковьи в монастыре ‹Гура Мотрулуй›. **886.**

1642 г., 1-ое сентября — 1643 г., 31-ое августа (7151 г.). — Медальон от воздуха, сделанный на средства великого аги Диикула ‹Буйческу›. **928.**

<*Около 1643 г.*>. — Икона, принесенная в дар воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **1230.**

<*Около 1643 г.*>. — Икона, принесенная в дар воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **1231.**

1643 г., 1-ое сентября — 1644 г., 31-ое августа (7152 г.). — Каменный крест, воздвигнутый во время правления воеводы Матея Басараба; упоминаются: Василий, Думитра, Василаки и Митина. **251.**

1643 г., 1-ое сентября — 1644 г., 31-ое августа (7152 г.). — Енголпион, принесенный в дар великим спатарем Предой Брынковяну, его супругой Пэуной и их детьми Анкуцей и Папой. **872.**

1643 г., 1-ое сентября — 1644 г., 31-ое августа (7152 г.). — Икона Сарапиона, игумена монастыря Арнота, написанная иконописцем Строе из Тырговиште. **1106.**

1645 г. — Бокал. **971.**

1645 г., 1-ое сентября — 1646 г., 31-ое августа (7154 г.). — Поминальник из скита Брэдета, сделанный живописцем Калохной и принесенный в дар Ионом и его супругой Анкой; упоминаются: воеводы, архиепископы, священники, разные лица, приношения. **282.**

1646 г. — Лампада, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Василием Лупу. **687.**

1646 г. — Икона, написанная иконописцем Андреем (?) в Львове. **1107.**

1646 г. — 7154 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Подсвечник, принесенный в дар монастырю Тисмана воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой. **1008.**

1646 г. (7154 г.), 24-ое августа. — Евангелие, принесенное в дар монастырю Агапия <дин Вале> гетманом Гаврилом и его супругой Лилияной. **887.**

1646 г., 1-ое сентября — 1647 г., 31-ое августа (7155 г.). — Евангелие, оправленное на средства великого комиса (конюшего) Раду <Михалчи> и его супруги Софики и подаренное монастырю Браду. **888.**

1646 г., 1-ое сентября — 1647 г., 31-ое августа (7155 г.). — Сосуд, принесенный в дар монастырю Тисмана пыркэлабом Некулой и его супругой Флорикой. **272.**

1646 г. (7155 г.), 5-ое ноября. — Мощи, приобретенные воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой на горе Афоне и принесенные в дар монастырю Арнота, заботами митрополита Теофила. **819.**

1647 г., 4-ое января. — Надгробная плита на могиле католического священника Валентина Алстнера. **646.**

1647 г. (7155 г.), <18-ое января>. — Евангелие, оправленное на средства воеводы Матея Басараба и его супруги Елены и принесенное в дар воздвигнутому ими монастырю <Совежа> во Вранче. **889.**

1647 г. (7155 г.), 1-ое августа. — Надпись на камне из монастыря Дрэгэнешть, восстановленного воеводой Матеем Басарабом, великим спатарем Диику <Буйческу> и великим пахарником Дрэгушином; исправник капитан Бадя. **580.**

1647 г., 1-ое сентября — 1648 г., 31-ое августа (7156 г.). Лампада, принесенная в дар монастырю Тисмана жупаном Николой <пыркэлабом>. **688.**

1647 г., 1-ое сентября — 1648 г., 31-ое августа (7156 г.). — Надпись на камне из церкви Пину, построенной воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой; исправник — капитан Раду из Бузэу; упоминание о более старой деревянной церкви. **581.**

<*Около 1648 г. — 1658 г.*>. — Евангелие, оправленное в память основателей монастыря Мэрджинень. **890.**

1648 г., 14-ое марта. — Надгробная плита на могиле Иоанна Котты, сакса из Сучавы. **647.**

1648 г., 13-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Катерины и Гаспара из ордена Иезуитов (?). **648.**

1648 г., 1-ое сентября — 1649 г., 31-ое августа (7157 г.). — Медальон от енголпиона, сделанного на средства логофета Тудора. **929.**

<*1648 г., 11-ое октября — 1657 г.*>. — Меч Георгия II Ракоци, воеводы Трансильвании. **1201.**

1649 г. (7157 г.), 14-ое июня. — Черпак, принесенный в дар монастырю Тисмана митрополитом Штефаном. **748.**

1649 г., 1-ое сентября — 1650 г., 31-ое августа (7158 г.). — Лампада, дарованная монастырю Тисмана воеводой Матеем Басарабом. **689.**

1649 г., 1-ое сентября — 1650 г., 31-ое августа (7158 г.). — Лампада, дарованная монастырю Бистрица воеводой Матеем Басарабом. **690.**

<*Около 1650 г.*>. — Крест, подаренный митрополитом Штефаном. **774.**

<*Около 1650 г.*>. — Поминальник, в котором упоминаются имена воеводы Василия Лупу, княгини Екатерины, Штефана и др. **1182.**

<*Середина XVII в*>. — Ложечка, сделанная на средства жупана Удриште. **921.**

<*Середина XVII в.*>. — Надгробная плита на могиле Андреаса из ордена Иезуитов. **649.**

<*Середина XVII в.*>. — Надгробная плита на могиле Валентина Дарваса. **650.**

<*Середина XVII в.*>. — Надпись на церкви Введения во храм Пресв. Богородицы «в Шубештах», построенной жудецом Гергиной, сыном Станчула. **582.**

<*Середина XVII в.*>. — Архиерейское кресло, принесенное в дар логофетом Данчулом. **1173.**

<*Середина XVII — вторая половина XVIII в.*>. — Поминальник скита Брэдет, называются: воеводы, архиепископы, священники, разные лица, приношения. **282.**

<*Вторая половина XVII в.*>. — Евангелие, дарованное Успенской церкви в Злэтарь Ионом и Радой. **115.**

<*Вторая половина XVII в.*>. — Икона, принесенная в дар Анастасием Ионом из Коницы. **78.**

1651 г. — Бокал цеха портных из Тыргу Муреша, сработанный на средства цеховых мастеров Каро Миклóша и Гонц Яноша. **946.**

1651 г. — Чаша, подаренная одному госпиталю Михаэлом и Региной Сафиоли. **981.**

1651 г., 1-ое сентября — 1652 г., 31-ое августа (7160 г.). — Кадило, принесенное в дар жупаницей Еленой, супругой бана Раду <Бузеску> и ее сыном Матеем. **730.**

<*1651 г., октябрь*>. — Воевода Матей Басараб строит церковь Св. Димитрия в Крайове. **595.**

1652 г. (7160 г.) <*август ?*>. — Надгробная плита, <приписанная воеводе Матеяшу, сыну Матея Басараба>. **651.**

1652 г., 1-ое сентября — 1653 г., 31-ое августа (7161 г.). — Кадило из монастыря Мэрджинень. **731.**

1652 г., 1-ое сентября — 1653 г., 31-ое августа (7161 г.). — Бокал Комши Рэуцэ. **947.**

1652 г., 1-ое сентября — 1653 г., 31-ое августа (7161 г.). — Подсвечник, дарованный монастырю Тисмана великим комисом из Пэтырлаже Раду <Михалчей> и его жупаницей Софикой. **1009.**

1652 г., 16-ое ноября.—Надгробная плита на могиле Иоганнеса Вольфа из Байи. **652.**

<*Около 1653 г.*>. — Бокал, дарованный клучером Джурой, сделанный мастером Кристофом Бентцером. **972.**

<*1653 г. — 1671 г.*>. — Сосуд, принесенный в дар Митрофаном, игуменом монастыря Мэрджинень. **916.**

1653 г., 1-ое сентября — 1654 г., 31-ое августа (7162 г.). — Дверь, сделанная на средства игумена Василия для больницы монастыря Бистрица. **1245.**

1654 г. — Крест, принесенный в дар стольником Йоргой и его супругой Александрой. **775.**

<*После 9-го апреля 1654 г. (?)*>. — Кирпич с надписью, в которой упоминается воевода Матей Басараб. **1205.**

1654 г., 1-ое сентября — 1655 г., 31-ое августа (7163 г.). — Кадило, сделанное на средства митрополита Штефана. **732.**

1654 г., 1-ое сентября — 1655 г., 31-ое августа (7163 г.). — Курильница, сделанная на средства игумена Сергия и переделанная на средства игумена Никодима. **741.**

1655 г. — Саккос Неофита Пателароса, архиепископа Крита, вышитый игуменом Герасимом Властосом. **1080.**

1655 г. (7163 г.) <*после 17-го февраля*>. — Великий постельничий Папа Брынковяну, убитый во время восстания дэрэбанцев (пехотинцев). **565.**

<*После июля 1655 г.*>. — Деревянный крест, воздвигнутый Предой Брынковяну в память о его сыне, великом постельнике Папе, убитом во время восстания дэрэбанцев. **565.**

1656 г. 20 . . . — Могильная плита, на которой высечены имена: Якобус, Урсу, Акимия, Кристиян, Марии. **653.**

1656 г. — Бокал цеха мельников. **948.**

1656 г., 1-ое сентября — 1657 г., 31-ое августа (7165 г.). — Курильница, подаренная монастырю Кымпулунг Георгием <Бэжеску>, его супругой Станкой и их сыном Марешом с семьей. **742.**

1656 г., 1-ое сентября — 1657 г., 31-ое августа (7165 г.). — Подсвечник. **1211.**

<*1656 г., 1-ое сентября — 1657 г., 31-ое августа (7165 г.)*>. — Подсвечник, сделанный на средства иеромонаха Лаврентия. **1212.**

1657 г. (7166 г.), 24-ое сентября. — Надгробная плита на могиле бывшего второго постельника Василия, сына великого пахарника (кравчего) Николая Могылди. **654.**

1658 г. (7166 г.), 20-ое января. — Крест, принесенный в дар пахарником Николаем Могылдей и его супругой Грозавой. **776.**

1658 г. (7166 г.), 18-ое апреля. — Икона, принесенная в дар монастырю Вифорыта монахиней Мартой, во время игуменьи Саввы. **1108.**

166 . . . — Картина, написанная Ивоницей Гелбером. **228.**

1661 г., 1-ое сентября — 1662 г., 31-ое августа. (7170 г.). — Эпитафия, сделанная на средства Скарлата, Ирины, Евдокии, содержащая и надпись с покрова митрополита Штефана. **1038.**

1662 г. (7170 г.), 15-ое января. — Мощи в монастыре Арнота, оправленные на средства великого вистиера Мареша <Бэжеску> и его супруги Марии. **820.**

1662 г., 1-ое сентября — 1663 г., 31-ое августа (7171 г.). — Крест, украшенный Марикой Кантакузино, женой великого спатара Панэ Филипеску, для монастыря Мэрджинень. **777.**

1662 г., 1-ое сентября — 1663 г., 31-ое августа (7171 г.). — Крест, принесенный в дар жупаном Влэдуцул. **1213.**

1663 г. (7171 г.), 4-ое февраля. — Крест, принесенный в дар монастырю Снагов Марией, супругой воеводы Григория I Гики. **1214.**

1664 г. — Чаша, принесенная в дар иеромонахом Партением, с надписью, упоминающей имена: Каля, Петр. **982.**

1664 г., 18-ое января. — Надгробная плита на могиле воеводы Иоанна, сына воеводы Григория I Гики. **1187.**

1664 г., 1-ое сентября — 1665 г., 31-ое августа (7173 г.). — Евангелие с надписью, упоминающей имена Марии, супруги великого спатаря Панэ Филипеску. **891.**

1665 г. — Бокал цеха портных из Тыргу Муреша, сработанный на средства цеховых мастеров Цисар Мартона и Унгвари Яноша. **949.**

1665 г. — Надгробный камень на могиле Николауса Гроса. **655.**

1665 г. (7173 г.), <22-ое февраля — 31-ое августа>. — Воевода Раду Леон восстанавливает крест, воздвигнутый его отцом, воеводой Леоном, и строит церковь Св. Димитрия <Слободзия>. **436.**

<1665—1668?>, 28-ое августа. — Каменная купель, сделанная в правление воеводы Раду <Леона>. **671.**

1666 г. — Бокал, принесенный в дар серебряных дел мастером Яношем Енеди и Пап Анна Панити. **950.**

1666 г. — Надпись на камне из церкви Бэрэция, воздвигнутой на средства францисканцев из провинции Болгарии. **38.**

1666 г. — Изразец, < выполненный по формам, изготовленным> Симеоном Русу. **552.**

<1666 г. после 21-ое мая — 1668 г.>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Илиашем Александром и госпожей из семьи Кантакузино. **691.**

<1666 г. после 21-ое мая — 1668 г.>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Илиашем Александром и госпожей из семьи Кантакузино. **692.**

1667 г., 19-ое ноября. — Икона, на которой высечены имена Михаила Панагиоту, Томаиды и Доноса. **553.**

<Около 1668 г.>. — Вишана, дочь великого армаша Марко, посвящает митрополии монастырь Мэркуца; митрополит Теодосие восстанавливает крышу монастыря и строит жилища. **179.**

<1668 после 20-го мая>. — Поврежденная надпись из церкви кафедрального собора; упоминается исправником жупан Шербан <Кантакузино, великий спатарь>. **252.**

1668 г., 1-ое сентября — 1669 г., 31-ое августа (7177 г.). — Крест, принесенный в дар монастырю Арнота иеромонахом Григорием. **778.**

1669 г., 1-ое сентября — 1670 г., 31-ое августа (7178 г.). — Курильница, принесенная в дар монастырю Арнота воеводой Матеем Басарабом и его супругой Еленой и переделанная на средства великого кэмэраша Удря. **743.**

1669 г., 1-ое сентября — 1670 г., 31-ое августа (7178 г.). — Чаша, принесенная в дар монастырю Микшань великим сердарем Думитрашко и его супругой Деспиной. **983.**

< После 1669 г.>. — Каменный крест, воздвигнутый во упоминание злодеяний воеводы Раду Леона. **564.**

1670 г. — Панагиотаки, бывший первый драгоман при Порте, начинает строить дома и кельи при церкви Св. Георгия Нового; исправник — великий спатарь Шербан Кантакузино. **382.**

1670 г., 1-ое сентября — 1671 г., 31-ое августа (7179 г.). — Крест, принесенный в дар воеводой Антонием. **779.**

1670 г., 1-ое сентября — 1671 г., 31-ое августа (7179 г.). — Ларец для мощей, принесенный в дар монастырю Тисмана архидиаконом Никодимом и игуменом Петронием. **821.**

1670 г., 1-ое сентября — 1671 г., 31-ое августа (7179 г.). — Покров, принесенный в дар монастырю Козия Теодосием, митрополитом Угровлахийским. **1086.**

1671 г. — 7179 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Ковчег, сделанный игуменом Петронием из серебра, принадлежащего монастырю Тисмана, и на средства монастыря; исправник — архидьякон Никодим; золотых дел мастера: Яков и Марко из Кипроваца. **750.**

(1672 г.). — Крест, принесенный в дар митрополитом Варлаамом. **780.**

1672 г. (7180 г.), 3-е февраля. — Умер Преда Урдэряну, бывший великим слуджером. **1188.**

1673 г. — Кадило, принесенное в дар Марией, супругой воеводы Григория I Гики. **397.**

1673 г. — Чаша, принесенная в дар Марией, супругой воеводы Григория I Гики. **398.**

1673 г., 4-ое августа. — Крест, принесенный в дар Марией, супругой <воеводы Григория I Гики>. **781.**

1673 г., 1-ое сентября — 1674 г., 31-ое августа (7182 г.). — Ковчег, сделанный для монастыря Снагов митрополитом Варлаамом на средства проигумена Теодосия. **751.**

1674 г., 15-ое августа. — Икона кафедрального собора в Тырговиште, написанная иконописцем Дузэгатом (?). **1232.**

1674 г., 24-ое августа. — Крест, принесенный в дар Даниилом, игуменом монастыря Садова, и оправленный мастером Петром. **782.**

1675 г., 1-ое сентября — 1676 г., 31-ое августа (7184 г.). — Евангелие, оправленное на средства Деспы, супруги великого клучера Нягое Сэкуйану, и ее детей: Михалчи, Константина и Иренки. **892.**

1675 г., 1-ое сентября — 1676 г., 31-ое августа (7184 г.). — Медальон для фелони, сделанной на средства Николая Роковича. **930.**

1676 г. — Ступка, отлитая Петром Мураром. **1215.**

1676 г. (7185 г.), 25-ое сентября. — Надпись на камне церкви, построенной в Попештах великим вистиером Хризей и его супругой Марией. **310.**

1677 г. (7185 г.), 1-ое марта. — Каменный крест; упоминаются имена воеводы Антония Русета, его супруги Анны, их сына Алексэндрела и др.; надписи высечены живописцем Раду. **110.**

1678 г. — Крест, оправленный Пырву Крецулескулом. **783.**

1678 г. (7186 г.), 24-ое марта. — Сосуд, принесенный в дар ясскому кафедральному собору воеводой Антонием Русетом. **1020.**

1678 г. (7186 г.), 8-ое апреля.—Панагиар, принесенный в дар воеводой Антонием Русетом. **563.**

1678 г., 1-ое сентября — 1679 г., 31-ое августа (7187 г.). — Курильница, принесенная в дар архиепископом Даниилом и сделанная мастером Лукасом Баумом. **744.**

1679 г. — Дискос из даров, пожертвованных церквями в Сынтухалме и Сынтандрей. **841.**

<*1679—1688 гг.*>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **337.**

<*1679—1688 гг.*>. Знамя <воеводы Шербана Кантакузино>. **1202.**

<*1679—1688 гг.*>. — Воевода Шербан Кантакузино строит деревянную церковь Мэгуряну. **455.**

1679 г. (7187 г.), 26-ое мая. — Надпись на камне монастыря Котрочень, воздвигнутого воеводой Шербаном Кантакузино. **83.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Просвирница, принесенная в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **89.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино монастырю Котрочень. **90.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **91.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **92.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Дискос, принесенный в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **93.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Дискос, принесенный в дар Константином Мисэйану. **260.**

<*После 1679 г., 27-го мая*>. — Ложка, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **922.**

<*После 1679 г., 26-го мая*>. — Сосуд, принесенный в дар воеводой Шербаном Кантакузино. **273.**

1679 г. (7187 г.), 2-ое августа. — Надгробная плита на могиле великого ворника Георгия Бэляну, сына великого ворника Ивашку Бэляну. **1188.**

1679 г., 1-ое сентября — 1680 г., 31-ое августа (7188 г.). — Плащаница, пожертвованная монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино, его супругой Марией и их детьми. **1039.**

<*Около 1680 г.*>. — Поврежденная надгробная плита; упоминается имя воеводы Шербана Кантакузино. **255.**

1680 г. — Кадило, принесенное в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **94.**

1680 г. — Дискос, принесенный в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **842.**

1680 г. — Евангелие, принесенное в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **893.**

1680 г. — Чаша, принесенная в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **95.**

1680 г., 1-ое сентября — 1681 г., 31-ое августа (7189 г.). — Плащаница, принесенная в дар монастырю Тисмана Марией, супругой воеводы Шербана Кантакузино, и ее детьми. **1040.**

1680 г., 1-ое сентября — 1681 г., 31-ое августа (7189 г.). — Надпись на колокольне монастыря Котрочень, построенной воеводой Шербаном Кантакузино. **101.**

1680 г., 1-ое сентября — 1681 г., 31-ое августа (7189 г.). — Церковь Св. Ангелов <Оцетарь>, построенная из дерева во время правления Шербана Кантакузино. **223.**

1681 г. — Крест, пожертвованный Константином Брынковяну. **784.**

1681 г. — Крест, пожертвованный монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **96.**

1681 г. — Евангелие, пожертвованное монастырю Котрочень Шербаном Кантакузино. **894.**

1681 г. — Вышивка для иконы, принесенная в дар воеводой Шербаном Кантакузино, его супругой Марией и их сыном Георгием, сработанная иеромонахом монастыря Галата Герасимом на средства Смаранды. **1071.**

1681 г. — Вышивка для иконы, пожертвованная воеводой Шербаном Кантакузино, его супругой Марией и их сыном Георгием, сработанная иеромонахом монастыря Галаты Герасимом на средства Смаранды. **1072.**

1681 г., 1-ое сентября — 1682 г., 31-ое августа. (71<90> г.). — Крест, пожертвованный Костандином Филипеску. **785.**

1681 г., 1-ое сентября — 1682 г., 31-ое августа (7190 г.). — Икона. **154.**

1681 г., 1-ое сентября — 1682 г., 31-ое августа (7190 г.). — Бокал, принесенный в дар игуменом Партением монастырю Бистрица. **268.**

1681 г., 1-ое сентября — 1682 г., 31-ое августа (7190 г.). — Бокал, принесенный в дар игуменом монастыря Бистрицы Партением. **951.**

1682 г. — Чаша, принадлежавшая Решнеру Пауллусу. **677.**

<*1682 г.*>. — Жупан Михул Купецул строит деревянную церковь Браду Ботяну. **49.**

<*1682 г., 1-ое сентября — 1683 г., 31-ое августа (7191 г.)*>. — Просвирница, принесенная в дар Марией, супругой воеводы Шербана Кантакузино. **1216.**

1682 г., 1-ое сентября — 1683 г., 31-ое августа (7191 г.). — Кадило, принесенное в дар монастырю Тисмана монахом Антонием. **733.**

1682 г., 1-ое сентября — 1683 г., 31-ое августа (7191 г.). — Евангелие, принесенное в дар монастырю Бистрица великим спатарем Констатином Брынковяну. **895.**

1683 г. — Надпись на камне церкви Доамней, воздвигнутой Марией, супругой воеводы Шербана Кантакузино; упоминается более старая деревянная церковь. **117.**

<*1683 г. — 1684 г.*>. — Поминальник на стене; упоминаются иконописцы Константин и Ион. **125.**

1683 г., 1-ое сентября — 1684 г., 31-ое августа (7192 г.). — Чаша, принесенная в дар великим сердарем Думитрашко и его супругой Деспиной. **984.**

1683 г., 12-ое сентября, — Плащаница, принесенная в дар церкви госпожи Марии, супруги воеводы Шербана Кантакузино. **122.**

1684 г. — Лампада, принесенная в дар старой церкви Св. Георгия великим пахарником Константином Кантакузино. **492.**

1684 г. — Евангелие, принесенное в дар церкви Динтрунлемн великим спатарем Константином Брынковяну. **896.**

<*1684 г. — 1712 г.*>. — Иконка, сделанная мастером Георгом Майем <II>. **1025.**

1684 г., 1-ое сентября — 1685 г., 31-ое августа (7193). — Дискос, принесенный в дар Михаилом монастырю Арнота во время егумена Пахомия. **843.**

1684 г., 1-ое сентября — 1685 г., 31-ое августа (7193 г.). — Рипида, принесенная в дар великим спатарем Константином Брынковяну монастырю Бистрица. **1004.**

1684 г. (7193 г.), 10-ое декабря. — Крест, принесенный в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **786.**

<*Около 1685 г.*>. — Лампада, сделанная мастером Йоганнесом Хеннингом и принесенная в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **693.**

<*1685 г.*>. — Харутюн Ховвианц строит Армянскую церковь. **15.**

1685 г. (7193 г.), 12-ое мая. — Блюдо, принесенное в дар монастырю Бистрица великим спатарем Константином Брынковяну. **844.**

1685 г. (7193 г.), 12-ое мая. — Блюдо, принесенное в дар монастырю Бистрица великим спатарем Константином Брынковяну. **845.**

1685 г. (7193 г.), 1-ое августа. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **752.**

1685 г. (7193 г.), 20-ое августа. — Рипида, принесенная в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **1005.**

1685 г., 1-ое сентября — 1686 г., 31-ое августа (7194 г.). — Кадило, принесенное в дар монастырю Тисмана монахом Антонием. **734.**

1685 г. (7194 г.), 23-е декабря. — Надгробная плита на могиле Матея, бывшего великого аги, сына бывшего великого постельника Константина Кантакузино. **84.**

1686 г. — Дискос, принадлежавший конвенту в Мика. **846.**

1686 г. — Чаша, принесенная в дар великим спатарем Константином Брынковяну церкви в Брынковенах. **985.**

1686 г. — Чаша, принадлежавшая Конвенту в Мика. **986.**

1686 г. (7194 г.), 1-ое апреля. — Курильница, принесенная в дар монастырю Котрочень воеводой Шербаном Кантакузино. **745.**

1686 г., 1-ое сентября — 1687 г., 31-ое августа (7195 г.). — Бокал, принесенный в дар игуменом монастыря Бистрица, Паисием. **952.**

< *После 14-го января 1687 г. — 1688 г.* >. — Плита, возложенная великим пахарником Барбу Урдэряну на могилу его отца, бывшего великим слуджером Преды Урдэряну. **1189.**

1687 г. (7195 г.), 1-ое марта. — Подсвечник, принесенный в дар монастырю Быстрица великим логофетом Константином Брынковяну, изготовленный мастером Томасом Клошем. **1010.**

1687 г. (7195 г.), 1-ое марта. — Подсвечник из монастыря Бистрица, восстановленный на средства великого логофета Константина Брынковяну мастером Томасом Клошем. **1011.**

1687 г., 1-ое сентября — 1688 г., 31-ое августа (7196 г.). — Икона, написанная иконописцем Някшу. **1109.**

<*Около 1688 г.*>. — Чаша монастыря Динтрунлемн, сделанная мастером Себастианом Ханном. **987.**

1688 г., 28 января. — Дискос, пожертвованный реформатской церкви в Ложик Анной Борнемизой, супругой князя Трансильвании. **847.**

1688 г. (7196 г.), 15-ое марта. — Лампада, сделанная мастером Георгом Майем <II> и принесенная в дар церкви из Мэгурень Марией, супругой великого комиса Шербана Кантакузино. **694.**

1688 г. (7196 г.), 20-ое мая. — Лампада, принесенная в дар монастырю Сэриндар в память Змаранды < Кантакузино >; лампада сделана мастером Себастианом Ханном. **695.**

1688 г., 20-ое сентября. — Надпись на церкви Могошоайя, воздвигнутой великим логофетом Константином Брынковяну. **190.**

1688 г. (7197 г.), 29-ое октября. — Надгробная плита на могиле воеводы Шербана Кантакузино. **85.**

<*1689 г. — 1714 г.*>. — Меч воеводы Константина Брынковяну. **1192.**

1689 г. (7197 г.), 20-ое апреля. — Рипида, сделанная из серебра, принадлежавшего монастырю Тисмана, старанием игумена Иосифа. **1006.**

1689 г., 1-ое сентября — 1690 г., 31-ое августа (7198 г.). — Лампада, принесенная в дар монастырю Бистрица воеводой Константином Брынковяну, изготовленная мастером Томасом Клошем. **696.**

‹*1690—1721 гг.*›. — Лампада, сделанная мастером Петрусом Химешем для монастыря Динтрунлемн. **697.**

1690 г. (7198 г.), 18-ое февраля. — Просвирница, сделанная старанием игумена Иосифа из серебра, оставшегося от монахини Христины, дочери великого клучера Коруйи. **261.**

169. г., 3-е ноября. — Надгробная плита на могиле Аристархоса Хрисосколея из Константинополя, супруга Елены Кантакузино. **457.**

1691 г. (1140 г.). — Надгробная плита на могиле священника Галуста из Кызнавора. **656.**

1691 г. (7199 г.), 5-ое августа. — Надгробная плита на могиле дочери аги Жипы. **319.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Курильница, принесенная в дар монастырю Хорез его основателями. **746.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 30-ое августа (7200 г.). — Ковчег, принесенный в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **753.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Крест, принесенный в дар монастырю Мамул логофетом Бадей из Брынковень. **787.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Крест, подаренный воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **130.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692, 31-ое августа (7200 г.). — Крест, подаренный Константином Брынковяну и его супругой Марией монастырю Хорез. **788.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Крест, сделанный мастером Константином из Врацы на средства священника Павла, Фомы, Руксандры и др. **789.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Епитрахиль, подаренная воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1058.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Евангелие, подаренное воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией, сработанное мастером Георгом Хелтнером. **897.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Орарь, подаренный воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1069.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Поднос, сделанный мастером Иоганнесом Хеннингом и подаренный воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией монастырю Хорез. **848.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Завеса (для царских врат), принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1092.**

1691 г., 1-ое сентября — 1692 г., 31-ое августа (7200 г.). — Завеса (для царских врат), принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1093.**

1691 г. (7200 г.), 10-ое сентября. — Надгробная плита на могиле купца Максима и его жены Марии. **69.**

1691 г. (7200 г.), ноябрь. — Икона, подаренная капитаном Войко. **1193.**

(После 1691 г.) — Надгробная плита на могиле Харутюна из Ясс. **657.**

1692 г., февраль — Евангелие, оправленное мастером Йоганнесом Хеннингом и принесенное в дар монастырю Хорез воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **898.**

1692 г. (7200 г.), 1-ое февраля. — Подсвечник, принесенный в дар монастырю Хорез воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1012.**

1692 г. — 7200 г., 8-ое июня. — Надгробная плита на могиле великого спатаря Йордакия, сына бывшего великого постельничего Константина Кантакузино. **86.**

1692 г. (7200 г.), 1-ое июля. — Поднос, подаренный монастырю Хорез воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией, сработанный мастером Йоганнесом Хеннингом. **849.**

1692 г. (7201 г.), 1-ое сентября. — Надпись из церкви в Сырби, воздвигнутой купцом Василием Почитянул, его женой Сандой и их сыном Гиней. **430.**

1692 г., 1-ое сентября — 1693 г., 31-ое августа (7201 г.). — Поднос, сделанный мастером Петрусом Химешем и принесенная в дар монастырю Динтрунлемн Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну. **850.**

1693 г. — Крест, принесенный в дар иеромонахом Игнатием из города Трикалы. **790.**

1693 г. — Епископская митра, подаренная воеводой Константином Брынковяну. **1097.**

1693 г., 1-ое мая. — Икона, сделанная на средства Иоанна, с помощью священника Партения, игумена монастыря Раду Водэ. **338.**

1693 г., 17-ое июня. — Лампада, подаренная монастырю Раду Водэ византийским патриархом Дионисием <IV>. **339.**

1693 г. (7201 г.), <18-ое июня — 31-ое августа>. — Чаша, подаренная монастырю Бистрица Илларионом, епископом Рымника. **988.**

1693 г., 1-ое сентября — 1694 г., 31-ое августа (7202 г.). — Медальон от саккоса, сделанный воеводой Константином Брынковяну для митрополичьей церкви в Бухаресте и в Тырговиште. **931.**

1693 г., 1-ое сентября — 1694 г., 31-ое августа (7202). — Вышивка для иконы, принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1073.**

1693 г., 1-ое сентября — 1694 г., 31-ое августа (7202 г.). — Завеса (для царских врат), принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1094.**

1693 г. (7202 г.), 8-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Кяжны, супруги великого портаря Матея, дочери постельничьего Раду Дудеску. **320.**

1694 г. — Крест, принесенный в дар воеводой Константином Брынковяну. **791.**

<1694 г. (7202 г.), 10-ое апреля, или 1705 г. (7213 г), 10-ое апреля>. — Надгробная плита на могиле Георгия, сына Гегебрэта из Брашова. **293.**

1694 г. — 7203 г. <1-ое сентября — 31-ое декабря>. — Курильница, переделанная на средства типографа иеромонаха Антима Ивиряну <мастером> Гиока; надпись гравирована Даниелем Теодором. **747.**

1694 г., 1-ое сентября — 1695 г., 31-ое августа (7203 г.). — Просвирница, принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну княжеским церквам в Бухаресте и в Тырговиште. **107.**

1694 г. (7203 г.), декабрь. — Евангелие, принесенное в дар монастырю Сэрин-

дарь великим вистиером Шербаном Гречану в память его супруги Илинки. **899.**

1695 г. — Бокал, принадлежавший Ечеди Петеру и Чевей Еве. **953.**

(1695 г.). — Жертвенная чаша (патера), принесенная в дар монастырю Динтрунлемн воеводой Константином Брынковяну. **1217.**

1695 г. — 7203 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Епископский посох (патерица), принесенный в дар монастырю Хорез воеводой Константином Брынковяну. **1183.**

1695 г. (7203 г.), 20-ое мая. — Сосуд, сделанный мастером Георгом Хелтнером и принесенный в дар монастырю Динтрунлемн воеводой Константином Брынковяну и его матерью Станкой. **1021.**

1695 г. (7203 г.), 21-ое августа. — Кадило, принесенное в дар бывшим великим армашем Черникой Штирбеем и его супругой Марией монастырю Хорез, где он был исправником. **735.**

1695 г., 1-ое сентября — 1696 г., 31-ое августа (7204 г.). — Омофор, подаренный воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1066.**

1695 г., 1-ое сентября — 1696 г., 31-ое августа (7204 г.). — Бокал, подаренный иеромонахом Епифанием. **954.**

1695 г., 1-ое сентября — 1696 г., 31-ое августа (7204 г.). — Вышивка для иконы, принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1074.**

1695 г., 1-ое сентября — 1696 г., 31-ое августа (7204 г.). — Завеса, принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1095.**

1695 г., 8-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Теодора из Трапезунда, сына Симеона, профессора греческого языка. **658.**

1696 г. — Епитрахиль, сделанная Деспинетой и принесенная в дар воеводой Константином Брынковяну, его супругой Марией и их сыновьями. **1059.**

1696 г. — Надпись на картине, изображающей воеводу Константина Брынковяну. **1164.**

<1696—1707 гг.>. — Бокал, на котором выгравировано имя Преды; сделан мастером Георгом Олешером. **955.**

1696 г. — 7204 г. <1-ое января — 31-ое августа>. — Надпись в церкви Успения Богородицы из Афумац, построенной бывшим великим стольником Константином Кантакузино. **1.**

1696 г. (7204 г.), 5-ое января. — Лампада, поставленная великим комисом Шербаном Кантакузино на могилу его супруги Марии в монастыре Команa. **1194.**

1696 г. (7204 г.), 5-ое января. — Поднос, купленный великим комисом Шербаном Кантакузино у турок после войны с австрийскими войсками и подаренный монастырю Мэрджинень. **851.**

1696 г., 1-ое сентября — 1697 г., 31-ое августа (7205 г.). — Кадило, подаренное больнице монастыря Хорез Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну, сработанное мастером Мартинусом Тадеусом. **736.**

1696 г., 1-ое сентября — 1697 г., 31-ое августа (7205 г.). — Чаша, сделанная мастером Георгом Майем <II> и подаренная Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну, часовне монастыря Хорез. **989.**

1696 г., 1-ое сентября — 1697 г., 31-ое августа (7205 г.). — Рипида, сделанная мастером Йоганнесом Хеннингом и принесенная в дар монастырю Хорез воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **1007.**

1697 г., 3-е июня. — Просвирница, подаренная монастырю Раду Водэ во времена игумена Киприана. **852.**

1697 г., 1-ое июля. — Крест, принесенный в дар церкви Драгомирешть Аксенией, супругой Осташа Михале; сделан живописцем Михаем. **1206.**

1697 г. (7205 г.), 5-ое июля. — Просвирница, подаренная больнице монастыря Хорез Марией, супругой, воеводы Константина Брынковяну; сделана мастером Георгом Майем <II>. **853.**

1697 г., 1-ое сентября — 1698 г., 31-ое августа (7206 г.). — Икона, принесенная в дар бывшим великим комисом Шербаном <Кантакузино>. **1110.**

1697 г., 1-ое сентября — 1698 г., 31-ое августа (7206 г.). — Омофор архиерея из Севастии, Неофита, сработанный иеромонахом Герасимом из монастыря Галата из Молдавии. **1067.**

1698 г. (1147 г.). — Надгробная плита на могиле дьяка Ховханнеса, сына священника Мартироса из Арташата. **659.**

1698 г. (7206 г.), 20-ое января. — Надгробная плита на могиле великого капитана Раду и детей купца Михаила. **70.**

1698 г., июнь. — Евангелие, принесенное в дар монастырю Шегарча капитаном Христодуло и его супругой Ириной. **900.**

1698 г. (7206 г.), 23-е июня. — Надгробная плита на могиле жупаницы Калицы, супруги бывшего великого капитана сейменов Матея Комэняну. **321.**

1698 г., 1-ое сентября — 1699 г., 31-ое августа (7207 г.). — Ковчег, принесенный в дар монастырю Комана великим пахарником (кравчим) Шербаном Кантакузино для поминания его семьи. **754.**

1698 г. (7207 г.), 4-ое сентября. — Двери, сделанные мастером Никитой на средства игумена Даниила. **1178.**

1698 г., 20-ое сентября. — Надпись на колокольне церкви Митрополии, воздвигнутой воеводой Константином Брынковяну. **236.**

1698 г. (7207 г.), 20-ое сентября. — Надпись на кельях и зданиях церкви Св. Георгия Нового, достроенных воеводой Константином Брынковяну, при участии патриарха Иерусалима Доситея, бояр, монастырей, купцов; исправник — великий ага Иенаке Вэкэреску; надписи сделаны логофетом Исаром. **382.**

<*1698 г. ноябрь — 1706 г., август?*>. — Поднос, сделанный мастером Георгом Майем <II> и принесенный в дар монастырю Сэриндар великим агой Енаке Вэкэреску. **854.**

1699 г. — Нарукавник (поручи), сделанный Деспинетой и принесенный в дар иеромонахом Атанасием. **1064.**

1699 г. (7207 г.), 1-ое мая. — Надпись из церкви в Фунденийй Доамней, воздвигнутой великим спатаром Михаем Кантакузино. **140.**

<*После 1699 г., 1-го мая*>. — Надпись к стенному портрету великого спатаря Михая Кантакузино и его супруги Марги. **141.**

1699 г., 4-ое мая. — Сосуд, на котором высечено имя монаха Филиппа Шлейха, конвентуала и супериора из Ратисбоны. **917.**

1699 г., 4-ое мая. — Поднос, на котором высечено имя монаха Филиппа Шлейха, конвентуала и супериора из Ратисбоны. **855.**

1699 г., 1-ое сентября — 1700 г., 31-ое августа (7208 г.). — Лампада, принесенная в дар для поминания Преды <Брынковяну>, Пэуны, Папы и др., сделана мастером Георгом Майем <II>. **698.**

1699 г., 1-ое сентября — 1700 г., 31-ое августа (7208 г.). — Кувшин, подаренный иеромонахом Досотеем. **678.**

1699 г., 1-ое сентября — 1700 г., 31-ое августа (7208 г.). — Епитрахиль, подаренная больнице монастыря Хорез Марией, госпожей воеводы Константина Брынковяну. **1060.**

<*Конец XVII века*>. — Чаша, на которой выгравированы имена Герги и Станчу. **856.**

< *Конец XVII века ?* >. — Енголпион, копия более старого креста из Печерского монастыря, упоминаются имена: новгородского епископа Нифонта, суздальского епископа Симона, Демияна и др. архимандритов и братьев монастыря. **873.**

<*Конец XVII века*>. — Икона, написанная иконописцем Иоакимом. **1111.**

(Конец XVII века). — Икона с надписью, сделанной иеромонахом Парфением. **1233.**

<*Конец XVII века*>.—Чаша, подаренная церкви Св. Димитрия Исаром Гионмой. **990.**

<*Конец XVII века — начало XVIII века*>. — Евангелие, принесенное в дар Иоанном и его отцом, священником Михаилом. **901.**

<*Конец XVII века ?*>. — Надпись к стенным портретам жупана Пэтра слуджера, жупаницы Анкуцы, жупана Матея бана (?) и его супруги Пэуны. **127.**

<*Конец XVII века — начало XVIII в.*>. — Чаша, на которой вырезаны имена Симона Барицки и Штуцеля. **991.**

<*Около 1700 г.*>. — Крест, подаренный супругой воеводы Константина Брынковяну. **792.**

1700 г. (7208 г.), 14-ое марта. — Надгробная плита на могиле купеческого старосты Василия и его супруги Черны. **71.**

1700 г. (7208 г.), 27-ое апреля. — Чаша, переделанная логофетом Балдовином во времена игумена Василия. **992.**

1700 г., 3-е июля. — Надгробная плита на могиле Иоанна Людовика и Леонарда Николая, сыновей хирурга Штефана Сикста. **39.**

1700 г. (7208 г.), август. — Надпись из церкви Шеларь, воздвигнутой великим пахарником Шербаном Кантакузино совместно со старостой Йоргу и с Апостолом Лазарем. **477.**

1700 — 7209 гг., <1-ое сентября — 31-ое декабря>. — Медальон для ризы, принесенный в дар монастырю Хорез великим пахарником Шербаном Кантакузино для поминания его и его жен Марии и Андрианы. **932.**

1700 г., 1-ое сентября — 1701 г., 31-ое августа (7209 г.). — Крест епископа Климента, сделанный при участии Стойана Ивановича в паланке Осогове. **793.**

< *XVIII век*>. — Евангелие, подаренное киром Хрисантом. **264.**

< *XVIII век*>. — Икона, принесенная в дар великим баном Крайовы Барбу <Крайовеску> в память о нем. **1112.**

<*XVIII век*>. — Деревянная матрица, сделанная священником Константином, печатником из Рымника. **1184.**

<*XVIII век*>. — Каменная плита, на которой вырезаны имена исправников церкви Могошоайя: Димитрия и священника Петра. **191.**

<*XVIII век*>. — Надгробная плита на могиле медельничера Атанасия Амираса и его жены Марии. **322.**

<*XVIII век?*>. — Надгробная плита на могиле Хрисафы, жены Теодораки Папаниколы, и ее сына Константина. **180.**

<*XVIII век*>. — Поминальник жупаницы Докицы; упоминаются основатели: Анна, Тудори, Александра и др. **173.**

<*XVIII век?*>. — Поминальник скита Фрумоаса; упоминаются господари из семьи Мовилэ. **1166.**

<XVIII век>. — Поминальник церкви из Сэрацений де Сус; упомянуты имена основателей, мастера Костаке, восстановившего церковь и др. из семьи Докэнештей. **1167.**

<XVIII век?>. — Чаша, принесенная в дар монастырю Сэриндар игуменом Никифором. **147.**

< XVIII век>. — Надпись к изображениям воеводы Раду Михни и воеводы Александра II Мирчи на надгробном памятнике. **350.**

(XVIII век, начало). — Икона, на которой надпись сделана живописцем Григорием. **1234.**

(XVIII век, начало). — Икона, написанная священниками Иоанном и Тудором из Костешть. **1235.**

(XVIII век, начало). — Икона, принесенная в дар иеромонахом Пантелимоном и пономарем Константином. **1236.**

<1-ая половина XVIII века.>. — Икона, сделанная на средства Пэтрашко Брезояну. **66.**

1701 г. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Котрочены игуменом Митрофаном. **97.**

1701 г., 1-ое сентября — 1702 г., 31-ое августа (7210 г.). — Церковь Св. Ангелов <Оцетарь>, восстановленная из дерева во время правления Константина Брынковяну. **223.**

1701 г., 1-ое сентября — 1702 г., 31-ое августа (7210 г.). — Кадило, сделанное игуменьей Дамаскиной на ее средства и на средства монастыря. **1218.**

1701 г., 1-ое сентября — 1702 г., 31-ое августа (7210 г.). — Колокол, сделанный на средства воеводы Константина Брынковяну для церкви в Горгань. **150.**

1701 г., 1-ое сентября — 1702 г., 31-ое августа (7210 г.). — Икона, написанная живописцем Симеоном. **3.**

1702 г. (7211 г.), сентябрь... — Надпись из церкви Динтрози, восстановленной Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну. **583.**

1702 г., 6-ое сентября. — Надгробная плита на могиле профессора Севастоса Кименита из Трапезунда. **660.**

1702 г., 20-ое сентября. — Надпись из дворца, построенного в Могошоайе воеводой Константином Брынковяну для его сына Штефана. **198.**

1703 г. — Икона, написанная иконописцем Григорием и принесенная в дар Теодосием. **1113.**

1703 г.—7211 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Чаша, принесенная в дар церкви Динтрози в Бухаресте Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну. **162.**

1703 г. (7211 г.), <11-ое апреля>. — Надгробная плита на могиле бывшего великого стольника Раду Изворану. **458.**

1703 г. (7211 г.), 1-ое мая. — Просвирница, принесенная в дар монастырю Св. Иоанна в Бухаресте воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией; сделана мастером Петром Химешем. **857.**

1703 г., 3-е мая. — Евангелие, принесенное в дар монастырю Св. Иоанна в Бухаресте воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией; сделано мастером Стефаном Вельцером. **902.**

1703 г., 9-ое мая.—Могильная плита, на которой вырезаны имена — Марика, Тодерашку и Деспа, из фамилии бывшего великого стольника Константина Кантакузино и других его родственников. **2.**

1703 г. (7211 г.), 10-го июня. — Надпись из монастыря Св. Иоанна Великого <Греческого>, полностью реставрированного воеводой Константином Брынковяну при участии бывшего великого комисса Раду Голеску, первого основателя церкви. **453.**

1703 г. (7211 г.), 15-ое июля. — Надпись на часовне монастыря Комана, воздвигнутой одновременно со зданиями и кельями монастыря бывшим великим пахарником Шербаном Кантакузино. **584.**

1703 г., 1-ое сентября — 1704 г., 31-ое августа (7212 г.). — Колокол, сделанный для церкви Динтрози на средства Марии, супруги воеводы Константина Брынковяну. **116.**

1703 г., 18-ое октября. — Могильный каменный крест, упоминающий имя Марку Маркакиерина. **603.**

1704 г., 19-ое марта. — Надгробная плита на могиле Раду бейзадя, сына воеводы Александра Илиаша. **256.**

1704 г. (7212 г.), <19-ое марта>. — Погребальный покров от гробницы воеводы Раду Илияша. **1098.**

1704 г., 1-ое сентября — 1705 г., 31-ое августа (7213 г.). — Икона Теодора монаха. **1114.**

<Около 1705 г.>. — Надпись к стенной живописи, изображающей воеводу Константина Брынковяну, его супругу Марию и их детей. **193.**

1705 г., 8-ое февраля. — Икона, принесенная в дар Иоанном Колети. **52.**

1705 г., май. — Надпись на церкви Св. Апостолов, украшенной Аксентием, митрополитом Софии. **454.**

1705 г., 25-ое августа. — Поминальник на стене; упоминаются живописцы: Константин, Ламбру, Раду и др. **194.**

1705 г., 1-ое сентября — 1706 г., 31-ое августа (7214 г.). — Колокол, сделанный для церкви Рэзван на средства великого аги Енаке Вэкэреску. **352.**

1705 г., 1-ое сентября — 1706 г., 31-ое августа (7214 г.). — Стакан, подаренный иеромонахом Штефаном. **956.**

1705 г. (7214 г.), 8-ое сентября. — Надпись в церкви Скауне, воздвигнутой Тэнасием из Тырновы и его племянником Ставро. **356.**

1706 г. — Крест, подаренный митрополитом Теодосием. **794.**

1706 г., 14-ое февраля. — Евангелие, подаренное монастырю Боголюбово старостой Филиппом Максимовичем. **903.**

1706 г. (7214 г.), 20-ое мая. — Лампада, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах воеводой Антиохом Кантемиром и его супругой Екатериной. **699.**

1706 г., 1-ое сентября — 1707 г., 31-ое августа (7215 г.). — Евангелие, принесенное в дар воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией; сделано мастером Георгом Майем <II>. **904.**

1706 г., 1-ое сентября — 1707 г., 31-ое августа (7215 г.). — Поднос, подаренный воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **262.**

<Около 1707—1714 гг.>. — Икона, подаренная Пахомием, епископом Романа. **1197.**

1707 г.—Икона, подаренная Максимом Мара из Крита, митрополитом Иераполя. **276.**

1707 г., 20-ое февраля. — Двери, сделанные на средства Аксентия, бывшего митрополита Софии. **1179.**

1707 г., 1-ое сентября — 1708 г., 31-ое августа (7216 г.). — Просвирница, принесенная в дар монастырю Сурпателе Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну; сделана мастером Георгом Майем <II>. **858.**

1707 г., 1-ое сентября — 1708 г., 31-ое августа (7216 г.). — Евангелие, принесенное в дар монастырю Сурпателе Марией, супругой воеводы Константина Брынковяну; сделано мастером Георгом Майем ‹II›. **905.**

‹*Около 1708 г.*›. — Лампада, подаренная Истратием Флореску. **700.**

1708 г. — Чаша, принесенная в дар монастырю Св. Саввы в память о Пантолеоне ‹Каллиархосе› и Зое. **993.**

1708 г. (7216 г.), ‹1-ое января — 31-ое августа›. — Каменный крест, воздвигнутый купцом Матеем и его женой Катриной. **604.**

1708 г. (7216 г.), 27-ое января. — Надгробный памятник на могиле митрополита Теодосия. **246.**

1708 г., (7216 г.), 1-ое февраля. — Икона, писанная живописцем Николаем. **1115.**

1708 г., 1-ое сентября — 1709 г., 31-ое августа (7217 г.). — Евангелие, подаренное воеводой Константином Брынковяну и его супругой Марией. **906.**

‹*После 1708 г.*›. — Надпись к стенному портрету великого гетмана Молдовы Думитрашко Раковицэ и его супруги Илинки ‹Кантакузино›. **142.**

1709 г. — Кубок, принадлежавший Михали Черей и Кун Илоне. **957.**

1709 г. (7217 г.), февраль. — Надгробная плита на могиле Влэдайи, матери бывшего великого логофета Быркэ Кожеску и его супруги Марии. **351.**

1709 г. (7217 г.), 1-ое апреля. — Рипиды, принесенные в дар монастырю св. Георгия воеводой Константином Брынковяну, его супругой Марией и их сыновьями; сделаны мастером Георгом Майем ‹II›. **385.**

1709 г. (7217 г.), 20-ое июля. — Надпись из монастыря св. Саввы, восстановленного полностью, вместе с помещением школы, воеводой Константином Брынковяну и на средства оставшиеся от Стере, торговца свечами; исправник — великий слуджер Раду Дудеску. **585.**

1709 г. (7217 г.), 22-ое июля. — Надпись в церкви св. Иоана Дамаскина, воздвигнутой жупаном Драгомиром, сыном жупана Грамы, и его женой Станкой. **586.**

1709 г. (7218 г.), 20-ое декабря. — Просвирница, принесенная в дар великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой монастырю Св. Николая-Шеларь. **478.**

1709 г. (7218 г.), 20-ое декабря. — Просвирница, подаренная великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой монастырю Раду Водэ. **859.**

1709 г. (7218 г.), 20-ое декабря. — Просвирница, принесенная в дар великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой монастырю Св. Апостолов. **860.**

1709 г. (7218 г.), 24-ое декабря. — Просвирница, подаренная великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой монастырю Колця. **1219.**

‹*Около 1710 г.*›. — Просвирница, подаренная великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой монастырю Сэриндарь. **354.**

1710 г. — Украшение, ‹вероятно от подсвечника›, подаренного воеводой Константином Брынковяну. **1026.**

1710 г. (7218 г.), 20-ое февраля. — Просвирница, принесенная в дар монастырю Сурпателе великим ворником Шербаном Кантакузино и его супругой Андрианой. **861.**

1710 г. (7218 г.), 1-ое августа. — Поминальник кафедрального собора в Бухаресте; упоминаются: господари, бояре, епископы, игумены, иеромонахи, монахи, купцы. **1168.**

1710 г. (7219 г.), 5-ое октября. — Надпись из церкви Брезойяну, воздвигнутой великим клучером Мэнэилой Мэрэчиняну и великим вистиером Шербаном Бужоряну на месте, подаренном великим ворником Пэтрашку Брезояну. **51.**

1711 г. — Ворота монастыря Михай Водэ, сработанные при игумене Иосифе из Милоса. **182.**

1711 г., 15-ое января. — Надгробная плита на могиле Кирицы, сына Саввы. **118.**

1711 г. (7219 г.), 2-ое мая. — Чаша, подаренная монастырю Св. Саввы клучером Енаке <Вэкэреску>. **994.**

1711 г., 1-ое .сентября — 1712 г., 31-ое августа (7220 г.). — Каменное украшение с надписью, упоминающей имена ученика Григория из монастыря Козия и Лупу Сэрэцану, исправников. **672.**

1712 г. — Колокол, пожертвованный княжеской церкви в Бухаресте господарем Константином Брынковяну в 24-ый год его княжения. **407.**

1712 г. — 7220 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Каменное украшение с надписью, упоминающей имя Михаила, исправника монастыря Козия. **673.**

1712 г. (7220 г.), апрель. — Лампада на могиле Илинки Брынковяну в новой церкви Св. Георгия, поставленная ее сыновьями Шербаном и Дрэгичем. **1195.**

1713 г. — Енголпион, принадлежавший Митрофану из Ниссы. **874.**

<1713—1714 гг.?>. — Церковь Гионма Бану, расписанная на средства Ефтимия из Дипалицы, архиепископа Погонианы, в правление воеводы Константина Брынковяну. **588.**

1713 г. (7221 г.), 20-ое июля. — Каменный крест, воздвигнутый Константином Брынковяну, сыном воеводы Константина Брынковяну, в память о его деде, великом постельнике Папе. **565.**

1713 г., 1-ое сентября — 1714 г., 31-ое августа (7222 г.). — Икона, написанная на средства Штефана, игумена монастыря Арнота. **1116.**

1714 г.—7222 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Колокол, сделанный на средства великого спатаря Михая Кантакузино для церкви Колця, отлитый Иоганном Баптистом Дивалем в Вене. **79.**

1714 г. (7222 г.), март. — Плащаница, подаренная митрополитом Угровлахии Антимом Ивиряну. **1041.**

<1714 г.>, 15-ое марта. — Икона, написанная для монастыря Козия на средства Акакия, архидьякона Митрополии. **1117.**

1714 г., 1-ое сентября — 1715 г., 31-ое августа (7223 г.). — Колокол, пожертвованный Антимом Ивиряну, митрополитом Угровлахийским, церкви Всех Святых в Бухаресте. **5.**

1714 г., 1-ое сентября — 1715 г., 31-ое августа (7223 г.). — Надпись на башне Колця, напоминающая о том, что монастырь был окружен стеной, воздвигнутой великим спатарем Михаем Кантакузино. **587.**

1714 г., 1-ое сентября — 1715 г., 31-ое августа (7223 г.). — Саккос митрополита Гедеона. **1081.**

1715 г. — Каменное окружение с надписью, упоминающей имя великого спатаря Михая Кантакузино. **674.**

1715 г. — Лампада с надписью, упоминающей имя великого спатаря Раду Кантакузино. **98.**

1715 г. — Надпись из монастыря Антим, воздвигнутого митрополитом Антимом. **4.**

1715 г., 25-ое февраля. — Бархатный покров с вышитым именем великого спатаря Раду Кантакузино. **1099.**

1715 г. (7223 г.), 25-ое февраля. — Надгробная плита на могиле великого спатаря Раду, сына стольника Константина Кантакузино. **87.**

1715 г. (7223 г.), 10-ое июля. — Надпись из церкви Св. Апостолов, упоминающая постройку колокольни и другие работы сделанные воеводой Штефаном Кантакузино. **367.**

1715 г. (7223 г.), 20-ое августа. — Надпись из церкви Куртя Веке, восстановленной воеводой Штефаном Кантакузино. **106.**

1715, 1-ое сентября — 1716 г., 31-ое августа (7224 г.). — см. *<1713—1714 гг.?>*.

1715 г. (476 г.), 6-ое декабря. — Надгробная плита на могиле раввина Мордехая, сына раввина Иехуды. **505.**

1716 г. Лампада Пульхерии, супруги воеводы Николая Маврокордата, работы мастера Томаса Ланга. **701.**

1716 г. — Надгробная плита на могиле Георгия из Кастории. **323.**

1716 г. (7224 г.), <1-ое января — 31-ое августа>. — Воевода Николай Маврокордат начинает постройку монастыря Вэкэрешть. **487.**

1716 г., 18-ое мая. — Надгробная эпитафия Пульхерии, супруги воеводы Николая Маврокордата. **229.**

1716 г., 27-ое июня. — Надгробная эпитафия Фомы, сына воеводы Николая Маврокордата. **230.**

<1716 г., 14-ое ноября>. — Воевода Николай Маврокордат взят в плен австрийскими войсками и увезен в Трансильванию. **487.**

1717 г. — Стакан, подаренный Никодимом, игуменом монастыря Тисмана. **1220.**

1718 г. (7226 г.). — Сгорают городской базар и деревянная церковь Св. Николая <Негусторь> в Бухаресте. **200.**

1718 г. — Лампада, подаренная Георгием с о. Крита монастырю Стеля в Бухаресте. **340.**

1718 г. — Лампада, принесенная в дар великим спатарем Шербаном <Гречану> новой церкви Св. Георгия. **702.**

1718 г. — Стакан, подаренный иеромонахом Корнилием. **958.**

1718 г., март. — Икона, купленная в столичном городе Москве иеромонахом Иоанникием из Погонианы. **1237.**

1718 г., 1-ое сентября — 1719 г., 31-ое августа (7227 г.). — Колокол, пожертвованный чашником Илиашем церкви Негусторь. **211.**

1718 г., 1-ое сентября — 1719 г., 31-ое августа (7227). — Каменный крест, воздвигнутый великим сердарем Матеем Могошеску. **215.**

1719 г. — Лампада, принесенная в дар Панаитом монастырю Стеля в Бухаресте. **341.**

1719 г. — Лампада, принесенная в дар монастырю Стеля в Бухаресте киром Теоклитом при содействии Георгия Криккова. **342.**

1719 г. — Надпись из церкви Попа Нан, воздвигнутой священником Нан, Русе, Екатериной и др. **296.**

1719 г. (7227 г.), <23-ое февраля>. — Надгробная плита на могиле воеводы Иоанна Маврокордата. **383.**

1719 г. (7227 г.), <после марта>. — Воевода Николай Маврокордат возобновляет работы по строительству монастыря Вэкэрешть. **487.**

1719 г. (479 г.), 23-е июля. — Могильная плита раввина Давида, сына раввина Шмуэля. **506.**

1719 г., 1-ое сентября — 1720 г., 31-ое августа (7228 г.). — Лампада, работы мастера Томаса Ланга (?), на могиле княжны Змаранды, дочери воеводы Константина Брынковяну. **703.**

1719 г., 1-ое октября. — Надпись, высеченная в этот день на церкви Гионма Бану. **588.**

‹*Около 1720 г. — 1725 г.*› — Лампада, принесенная в дар монастырю Три Иерарха в Яссах Анной, супругой воеводы Михая Раковицы. **704.**

‹*Около 1720—1730 гг.*›. — Лампада, принесенная в дар воеводой Николаем Маврокордатом. **343.**

1720 г. — Ларец для мощей, сделанный иеромонахом Иоанникием из Янины. **822.**

1720 г., 13-ое мая. — Надгробная плита на могиле Гионмы бана из Останицы. **661.**

1720 г. (7228 г.), 12-ое июля. — Лампада, поставленная госпожей Марией на могилу ее супруга, воеводы Константина Брынковяну. **386.**

1720 г., 1-ое сентября — 1721 г., 31-ое августа (7229 г.). — Надгробная плита на могиле логофета Преды Меришану. **324.**

‹*Около 1721 г.*›. — Рипида, подаренная воеводой Николаем Маврокордатом и его супругой Смарандой с их сыновьями. **344.**

1721 г. — Лампада, принесенная в дар Греческой церкви Георгием Кириаком из Синопа. **705.**

1721 г. (481 г.), 21-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Хайи, дочери раввина Иаакова. **507.**

1721 г. (481 г.), 21-ое июля. — Надгробная плита на могиле Песилы, дочери раввина Иехуды. **508.**

1722 г. — Лампада, сделанная на средства священника Панаита Кулины из Пелопонеса. **493.**

1722 г. — Икона, сделанная на средства священника Панаита Кулины из Пелопонеса. **1118.**

1722 г. (7230 г.), 20-ое марта. — Надгробная плита на могиле Ангелины и ее дочери Марии, супруги Штефана, логофета кафедрального собора. **231.**

1722 г. (7230 г.), 10-ое июля. — Надгробная плита на могиле Балаши, дочери кира кюрчубаши, возложенная ее сыном, вторым портарем Сугрумале. **662.**

1722 г. (7230 г.), август. — Икона, принесенная в дар митрополитом Даниилом часовне кафедрального собора в Бухаресте; написана иконописцем Иоанном. **238.**

1722 г. (7231 г.), сентябрь. — Надпись из монастыря Вэкэрешть, достроенного воеводой Николаем Маврокордатом; великие исправники: великий клучер Манолаке, бывший великий ага Матей Могош и великий купарь Яне. **487.**

1722 г. (7231 г.), 30-ое сентября. — Надпись из церкви Крецулеску, воздвигнутой великим логофетом Иордакием Крецулеску и его супругой Сафтой Брынковяну; исправник — Пырван Лолоеску логофет. **102.**

‹*После сентября 1722 г.*›. — Надпись на колокольне монастыря Вэкэрешть. **497.**

1723 г. — Икона, подаренная катигуменом Софронием, священником из Сумелы; сработана Теодосией, дочерью Георгия и Асопури (?). **1238.**

1723 г. — Икона, принесенная в дар архиереем Ефтимием; написана Василием Юрьевым в Нежине. **1119.**

1723 г. — Ложка, подаренная воеводой Николаем Маврокордатом. **923.**

1723 г. — Надпись из часовни при церкви Митрополии, воздвигнутой воеводой Николаем Маврокордатом; стихи надписи составлены Димитрием Г. Нотара. **237.**

1723 г. — Чаша, подаренная воеводой Николаем Маврокордатом. **995.**

1723 г. — Поднос, сделанный мастером Томасом Лангом и принесенный в дар воеводой Николаем Маврокордатом. **862.**

1723 г. (7232 г.), 21-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Станчу скорняка, сына жупана Неколы и Марии. **201.**

1723 г. (7232 г.), 26-ое октября. — Надгробная плита на могиле Иордаке, бывшего великим казачьим капитаном из Тырговиште, сына капитана Драгомира Бэнческу. **325.**

1724 г. — Крест, украшенный на средства великого портаря Георгия Григо. **294.**

1724 г. — Надпись из церкви в Прунде, воздвигнутой иеросхимонахом Теофаном. **313.**

1724 г. (7232 г.), 8-ое мая. — Икона с надписью, написанной Иоанном. **1120.**

1724 г., 20-ое июня. — Лампада, принесенная в дар Максимом Мартеларисом. **706.**

1724 г. (7232 г.), 1-ое августа. — Надпись из церкви Ений, воздвигнутой великим логофетом Панэ Негоеску и его супругой Сафтой; исправник — логофет Михаил. **161.**

<1724 г., после 1—20 августа>. — Поминальник на камне: упоминаются основатели и жертвователи на церковь Ений. **165.**

1724 (7232 г.), 25-ое августа. — Каменный крест, воздвигнутый великим логофетом Иордаке Крецулеску после его исцеления от чумы. **103.**

1724 г. (7233 г.) 4-ое сентября. — Надпись из церкви Св. Мины Вергу, воздвигнутой митрополитом Даниилом с помощью жупаницы Анкуцы, дочери священника Влада. **499.**

1724 г., 15-ое сентября — 1725 г., 15-ое августа (7233 г.). — Надгробная плита на могиле детей паломника Константина: Николая, Марии, Сафты, и других. **169.**

1724 г., 30-ое октября. — Надпись из церкви Ставрополеос, воздвигнутой архимандритом Иоанникием из епархии Погонианы. **442.**

<1724 г., после 30-го октября>. — Надпись к стенному портрету великаго капитана Атанасия с семьей. **446.**

<1724 г., после 30-го октября>. — Надпись к стенному портрету митрополита Даниила <из Аниноасы>. **445.**

<1724 г., после 30-го октября>. — Надпись к стенному портрету великого сердаря Григорашку Гречану с семьей. **446.**

<1724 г., после 30-го октября>. — Надпись к стенному портрету воеводы Николая Маврокордата с семьей. **444.**

<1724 г., после 30-го октября — 1728 г.> — Надпись к стенному портрету архимандрита Иоанникия с семьей. **447.**

<1724 г., после 30 октября — 1728 г.>. — Надпись к стенному портрету великого кэмэраша Иоана Скарлата, его супруги княжны Марии и их сына Николаке. **448.**

<1724 г., после 30-го октября — 1728 г.>. — Клирос, принесенный в дар Иоанникием, игуменом монастыря Ставрополеос. **449.**

<Около 1725 г.>. — Каменный крест, воздвигнутый в правление воеводы Николая Маврокордата; упоминаются: Войко, Няга, Стойка и др. **196.**

<Около 1725 г.>. — Надгробная плита на могиле княжны Марии, дочери воеводы Николая Маврокордата, супруги великого кэмэраша Скарлата. **488.**

1725 г. (72<33> г.), 3-е января. — Икона, принесенная в дар Станкой Бузоянкой; написана иконописцем Иосифом. **1121.**

1725 г., 20-ое января. — Надгробная плита на могиле лекаря Пантолеона Каллиархоса из Хиоса, мужа Зои из Византии. **459.**

1725 г. (7233 г.), 10-ое марта. — Надгробная плита на могиле детей менялы Симы: Станки, Шербана и Константина. **74.**

1725 г. (7233 г.), 30-ое июля. — Надгробная плита на могиле Раду Питиштяну и его детей: Раду, Илинки, Рады и Деспы. **202.**

1725 г. (7234 г.), 1-ое сентября. — Каменный крест, воздвигнутый Соаре и Драгоей. **605.**

1725 г., 1-ое сентября — 1726 г., 31-ое августа (7234 г.). — Надгробная плита на могиле дочерей купца Симеона: Султаны, Санды и Анкуцы. **203.**

1725 г., 1-ое сентября — 1726 г., 31-ое августа (7234 г.). — Надпись из церкви Негусторь, восстановленной из камня. **200.**

1726 г. — Надгробная эпитафия Скарлата, сына воеводы Николая Маврокордата и его супруги Касандры, сделанная Иосифом, митрополитом Тырновы. **232.**

1726 г. (486 г.). — Надгробная плита на могиле раввина Елиезера, сына раввина Ишайяху. **509.**

1726 г. (7234 г.), 17-ое февраля. — Надгробная плита на могиле чауша Александраке, сына Баласаке Муселима. **326.**

1726 г., 5-ое июля. — Икона, принесенная в дар Иоанникием из Погонианы церкви Ставрополеос, им основанной; написана иконописцем Иосифом. **1239.**

1726 г., 1-ое сентября — 1727 г., 31-ое августа (7235 г.). — Лампада, принесенная в дар бывшим великим логофетом Григорием Халеплиу. **707.**

1726 г. (7235 г.), 1-ое октября. — Надпись из Скита Майчилор, воздвигнутого монахиней Татьяной, с помощью боярыни Змаранды; исправник — Паскал, великий капитан сейменов. **359.**

1727 г. — Надпись из церкви, восстановленной Палеологом из Византии, бывшим великим армашем. **589.**

1727 г. — Чаша, на которой высечено имя Мартина Керестеша, графа из комитата графства Тырнавы **679.**

1727 г., 17-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Парусиса (?), сына Атанасия из села Власи. **460.**

1727 г. (7235 г.), 20-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Манты и его сыновей Георгия и Михая. **119.**

1727 г., 28-ое марта — Надгробная плита на могиле купца Иоанна, сына Ильи из Хиоса. **120.**

1727 г. (7235 г.), 17-ое августа. — Колокол, сделанный для монастыря Сфинцилор на средства митрополита Даниила, вылитый Гендрихом Лампом. **366.**

<*Около 1728 г.*>. — Йордан штукатурщик, упомянутый в надписи на стене церкви Ставрополеос. **450.**

1728 г. (7236 г.), 1-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Кириязи, бывшего купаря. **363.**

1728 г. (7236 г.), 4-ое марта. — Надгробная плита на могиле брата Алеку Стамате, бывшего великого полковника (?), его детей Ионицэ, Барбу и Мариуцы и его матери. **461.**

1728 г. (7236 г.), 1-ое апреля. — Надпись в церкви Сфинцилор, воздвигнутой митрополитом Даниилом. **362.**

1728 г. (488 г.), 9-ое мая. — Надгробная плита на могиле раввина Иаакова, сына раввина Цви. **510.**

1728 г., 3-е октября. — Надпись, упоминающая год построения церкви и постоялого двора в Ставрополеосе, воздвигнутых ставропольским архиереем Иоанникием и посвященных монастырю Св. Воевод в Погониане. **443.**

1728 г. (7237 г.), 4-ое ноября. — Надгробная плита на могиле постельничьего Константина, сына логофета Фиера Бэжеску. **462.**

1729 г. — Надгробная плита на могиле Константина, сына бывшего великого спатаря Раду Кантакузино. **88.**

1729 г. (7237 г.), 2-ое августа. — Лампада второго логофета Константина Кантакузино. **99.**

1729 г., 1-ое сентября — 1730 г., 31-ое августа (7238 г.). — Каменный крест, воздвигнутый Колцей и Стойкой. **197.**

1729 г., 1-ое сентября — 1730 г., 31-ое августа (7238 г.). — Надгробная плита на могиле монаха Никодима, кэмэраша Митрополии. **233.**

1729 г. (490), 28-ое ноября. — Надгробная плита на могиле Сарры, дочери раввина Мордехая. **511.**

1730 г. — Каменный постамент с инициалами воеводы Николая Маврокордата. **496.**

1730 г. (7238 г.), 13-ое января. — Икона, сделанная мастером Илие для постельничьего Истратия Урдэряну. **1122.**

1730 г., 3-е сентября. — Надгробная плита на могиле воеводы Николая Маврокордата, на которой отмечены некоторые события его жизни. **489.**

1731. (491 г.). — Надгробная плита на могиле раввина Ахарона, сына раввина Шмуеля. **512.**

1731 г. (7239 г.), 2-ое февраля. — Икона, принесенная в дар митрополитом Ставрополя Иоанникием; написана иконописцем иеромонахом Партением. **1123.**

1731 г. (7239 г.), 29-ое июня. — Надпись в церкви Табач, построенной Штефаном, логофетом дивана и Митрополии, и его супругой Аникой. **479.**

1731 г., 1-ое сентября — 1732 г., 31-ое августа (7240 г.). — Надгробная плита на могиле родителей и родичей Иона, мелочного торговца: Ион, Стана, Савва и др. **170.**

1731 г., 1-ое сентября — 1732 г., 31-ое августа (7240 г.). — Поминальник на камне; упоминаются основатели церкви из махалы Сырбь. **432.**

1731 г. (7240 г.), 23-е октября. — Надпись в церкви Каймата, воздвигнутой бывшим чаушем апродов Некулой Бозианом и его супругой Станкой с помощью жителей предместий и купцов. **590.**

1731 г. (7240 г.), 11-ое декабря. — Надгробная плита Даниила, митрополита Угровлахии. **257.**

1732 г. — Ткань, сработанная и подаренная Теодосией, дочерью Асопури (?) **1228.**

1732 г. (492 г.), 10-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Цви, сына раввина Хаима Нисима. **513.**

1732 г., 1-ое сентября — 1733 г., 31-ое августа (7241 г.). — Графит, упоминающий имя логофета Мушата. **239.**

1732 г., 13-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Тимотея и Нектария, игуменов монастыря Св. Иоанна Великого Греческого. **463.**

1732 г. (7241 г.), 27-ое ноября. — Надгробная плита на могиле бывшего великого логофета Быркэ Кожеску. **351.**

1732 г., 4-ое декабря. — Надгробная плита на могиле жены капитана Теофила. **464.**

1733 г. — Лампада, упоминающая имя княжны Анкуцы, дочери воеводы Константина Брынковяну. **708.**

1733 г. (1182 г.) — Надгробная плита на могиле Тирдата, сына священника Мовсеса из Ардахара. **1204.**

1733 г. (493 г.), 31-ое января. — Надгробная плита на могиле раввина Ицхака. **514.**

1733 г. (7241 г.), 27-ое марта. — Лампада с надписью, упоминающей имя Пэуны Фэлкояну. **375.**

1733 г. (493 г.), 5-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Цви, сына раввина Иаакова. **515.**

1733 г. (493 г.), 25-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Зеев Вольфа, сына раввина Цви. **516.**

1733 г. (7241 г.), 21-ое июня. — Надгробная плита, возложенная в память Иорги, бывшего первым эклизиархом церкви Колця, его жены Марии и его матери Няги. **72.**

1733 г., 1-ое сентября — 1734 г., 31-ое августа (7242 г.). — Ложка, принесенная в дар монастырю Тисмана Станкой Глоговяну. **266.**

1733 г. (7242 г.), 20-ое сентября. — Надписи в церкви Мэркуца, украшенной митрополитом Штефаном, который пристроил придел и воздвигнул колокольню. **179.**

1733 г. (7242 г.), 25-ое сентября. — Надпись в церкви Мынтуляса, построенной жупаницей Марией, сестрой купца Манты, и женой последнего, Станкой. **185.**

1733 г. (7242 г.), 7-ое октября. — Надгробная плита на могиле великого стольника Манты Фэркашану. **327.**

1733 г., 8-ое ноября. — Поминальник на камне; упоминаются основатели и жертвователи церкви Ставрополеос. **451.**

1734 г. — Кадило, подаренное Иоанникием, <игуменом монастыря Ставрополеос>. **737.**

1734 г., 2-ое января. — Надгробная плита на могиле Партения, митрополита Гоции и Кафы. **465.**

1734 г., 22-ое августа. — Лампада, принесенная в дар комисом Константином Бэляну. **345.**

1734 г. (7243 г.), 14-ое ноября. — Нагробная плита на могиле капитана Аксентия. **204.**

<1735—1790 гг.>. — Поминальник; упоминаются господари, монахи, иностранные основатели. **1169.**

1735 г. (7243 г.), 6-ое апреля. — Надгробная плита на могиле бечера Думитраке и его детей: Константина, Илинки, Стойки, Михалакия, Скарлата. **171.**

1735 г. (7243 г.), 20-ое мая. — Надгробная плита на могиле капитана Фрынку и его супруги Марии. **186.**

1735 г. (7243 г.), 30-ое июня. — Надгробная плита на могиле протопопа Кэлина, попадьи Марии, их детей: священника Раду, Марии, Преды. **172.**

1735 г. (7244 г.), 15-ое сентября. — Надписи в церкви Удрикань, воздвигнутой клучером Удриканом. **483.**

1735 г., 8-ое ноября. — Евангелие в оправе, сработанной на средства Иоанникия, архиерея Ставрополя, великого постельничьего Диаманди Разу и Марии Кантакузино. **907.**

1736 г., 18-ое марта. — Надгробная плита на могиле госпожи Нури из армянской общины, содержащая и хронограф, составленный Штефаном Кайтаром в связи с переходом в католическую веру. **40.**

1736 г. (7244 г.), 15-ое мая. — Лампада, принесенная в дар церкви Три Иерарха в Яссах; упоминается имя Григорашко. **709.**

1736 г., август. — Надпись в часовне монастыря Вэкэрешть, построенного воеводой Константином Маврокордатом; исправник — Ананий, игумен Вифлеемский. **498.**

<1736 г., после августа>. — Лампада, принесенная в дар воеводой Константином Маврокордатом и его супругой Екатериной. **710.**

1736 г., 1-ое сентября — 1737 г., 31-ое августа (7245 г.). — Лампада на могиле Стефана, сына воеводы Константина Брынковяну, в церкви св. Георгия **711.**

1736 г., 1-ое сентября — 1737 г., 31-ое августа (7245 г.). — Икона, написанная священником Мануилом. **1124.**

1736 г. (7245), 20-ое октября. — Надгробная плита на могиле Енаке из Чернаводы. **364.**

1737 г. — Евангелие в оправе, сработанное на средства Димо, сына Тончу. **908.**

1737 г. — Надгробная плита на могиле горничной боярынь Елисабеты, графини Мамуки де Турн и графини Марии де Кальнок, похороненной рядом с господином де Бакикси. **41.**

1737 г., 12-ое марта. — Надгробная плита на могиле Атанасия, сына бана Гионмы. **663.**

1737 г. (497 г.), 18-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Цви, сына раввина Иаакова. **517.**

1737 г. (7245 г.), 20-ое мая. — Надгробная плита на могиле бывшего старшего постельничьего Константина, сына купца Петра (?) из Константинополя. **328.**

1737 г. (7246 г.), 5-ое ноября. — Надгробная плита на могиле одабаши Истратия и попадьи Энтер. **664.**

1737 г. (7246 г.), 15-ое декабря. — Надгробная плита на могиле логофета Нягое и его сыновей Иоанна и Трандафира и его племянника Йордаке, сына Санду, логофета в казначействе. **73.**

1738 г. (7247 г.), 5-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Николая, сына священника Буни. **665.**

1738 г. (7247 г.), 23-е сентября. — Надгробный памятник на могиле митрополита Стефана. **247.**

<После 23-го сентября 1738 г.>. — Надгробный памятник на могиле митрополита Неофита I. **248.**

1739 г. (1188 г.). — Сосуд, подаренный Арутом, сыном Саргиса, армянской церкви. **32.**

1739 г. — Икона, принесенная в дар церкви Ставрополеос Иоанникием. **1240.**

1739 г., 30-ое января. — Надгробная плита на могиле Иоанна, рожденного в Греции, сына Георгия, и похороненного вместе с ворником Строе <Леурдяну> и баном Фиерой <Леурдяну>. **466.**

1739 г. (7247 г.), 20-ое июля. — Надгробная плита на могиле менялы Симы, епитропа. **74.**

1739 г., 4-ое сентября. — Надгробная плита на могиле княжеского портного Серинуса, армянина из Константинополя, старосты цеха армянских портных в Валахии. **42.**

1740 г. — Ларь для мощей в церкви Св. Ильи в Зице. **823.**

1740 г. — Икона, написанная иконописцем Андриешем (?). **1125.**

1740 г. — Чаша, пожертвованная Надь Кароли Ференцем реформатской церкви из Оеждя. **996.**

1740 г. (7248 г.), 13-ое августа. — Надгробная плита на могиле Дионисия, священника монастыря Кэлдэрушань. **666.**

1740 г., 6-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Атанасия, игумена монастыря Св. Иоанна Великого ‹Греческого› и монаха Иоасафа. **467.**

1741 г. — Евангелие, принесенное в дар тайным логофетом Раду Атанасиевичем, основателем церкви Св. Димитрия в предместье Бэлэчану. **265.**

1741 г. (7249 г.), 4-ое января. — Надгробная плита на могиле жупана Думитру. **187.**

1741 г. (501 г.), 4-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Давида Лейбы, сына раввина Цви. **518.**

1741 г., 8-ое апреля. — Надгробная плита на могиле купца Константина Лиса из Хиоса, который участвовал в постройке ‹католической› церкви в Бухаресте и в восстановлении католической церкви в Кымпулунге. **43.**

1741 г. (7250 г.), 1-ое сентября. — Каменный крест, воздвигнутый митрополитом Неофитом около Пуцул Каличилор (колодца Нищих), в качестве межевого знака владений Митрополии. **606.**

1741 г., 1-ое сентября — 1742 г., 31-ое августа (7250 г.). — Надгробная плита на могиле Луксандры. **209.**

1741 г., 27-ое октября. — Надгробная плита на могиле хирурга Христиана Малера, немца из Бранденбургского электората, лютеранина, перешедшего в католическую веру. **44.**

1741 г. (7250 г.), 24-ое ноября. — Надгробная плита на могиле Калицы, супруги менялы Симы. **74.**

1742 г. — Надгробная плита на могиле Иоанна, сына Мартина и Доротеи, рожденного в Сигишоаре; надпись в стихах составлена поэтом Паулом Фейером. **45.**

1742 г. (7250 г.), 3-е февраля. — Иконная риза, сделанная на средства Андрея и Ильи, сыновей купца Некулая, вместе с их матерью Стефаной. **1027.**

1742 г., 7-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Иоанникия, митрополита Ставрополя, основателя церкви, домов, постоялого двора и часовни монастыря Ставрополеос. **468.**

1742 г. (7250 г.), 10-ое июля. — Икона с надписью, сделанной дьяком Пырву из Говоры. **277.**

1742 г. (7250 г.), 20-ое июля. — Надгробная плита на могиле капитана Преды и его супруги Думитраны. **329.**

1742 г., 1-ое сентября — 1743 г., 31-ое августа (7251 г.). — Колокол, отлитый на средства Григорашко Брэтэшана и Манчу вэтафа. **36.**

1742 г., 1-ое сентября — 1743 г., 31-ое августа (7251 г.). — Надгробная плита на могиле Балаши, супруги Давида и ее детей Константина, Марии и Раду. **205.**

1742 г., 8-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Николая Вольфа из Польши, секретаря воеводы Константина Брынковяну. **46.**

1742 г. (7251 г.), 24-ое ноября. — Надгробная плита на могиле купца Думитрашко Кондри, его супруги Сафты и их детей: Матея, Аргиры и Аницы. **206.**

1742 г. (7251 г.), 21-ое декабря. — Певчий Раду, сын Апостола, упоминаемый на кресте воеводы Леона Томши. **437.**

1743 г. См. <1766 г., после 2-го декабря — 1768 г. или *после 1774 г.>.*

1743 г. (1192 г.). — Ведерко, подаренное Маркаром Арутом, сыном Егии. **33.**

1743 г. (7251), 2-ое февраля. — Надгробная плита на могиле Константина, вэтафа над детьми при дворе воеводы Михая Раковицы, жертвователя монастыря Колця. **75.**

1743 г. (7251 г.), 24-ое февраля. — Графит, упоминающий имя логофета Дрэгана. **195.**

1743 г. (503 г.), 10-ое апреля. — Надгробная плита на могиле раввина Цви, сына раввина Клонимоса. **519.**

1743 г., 15-ое июля. — Надпись в церкви Сильвестра, воздвигнутой боярином Пырваном и его боярыней Станкой. **427.**

1743 г., август. — Надгробная плита на могиле Константина из Кастории. **469.**

1743 г., 1-ое сентября — 1744 г., 31-ое августа (7252 г.). — Колокол, пожертвованный Згури купцом церкви Св. Ильи <Рахова>. **390.**

1743 г., 1-ое сентября — 1744 г., 31-ое августа (7252 г.). — Надпись часовни Домница Бэлаша, воздвигнутой великим баном Манолаке Ламбрино и его супругой Бэлашей. **128.**

1743 г. (7252 г.), 8-ое сентября. — Надпись на церкви Слобозия, воздвигнутой бывшим великим казначеем Константином Нэстурелом и его супругой Анкуцей. **434.**

1743 г., 2-ое ноября. — Надгробный крест на могиле Темелиса Зафириса из Янины. **470.**

1743 г. (504 г.), 26-ое декабря. — Надгробная плита на могиле Мириам, дочери Ицхака. **520.**

1744 г. — Поднос, подаренный Афанасием Михаилом, Адамом Филиппом, Михаилом Стефу и др. купцами из Московоля, находившимися в Польше. **863.**

1744 г. (504 г.), 13-ое января. — Надгробная плита на могиле старосты Шимона, сына раввина Иаакова Исахара. **521.**

1744 г. (7252 г.), 4-ое мая (?). — Надпись из церкви Св. Елефтерии, воздвигнутой на средства Константина, сына купца Максима, заботами митрополита Неофита и менялы Андрея. **381.**

1744 г. (7253 г.), 1-ое сентября. — Надгробная плита на могиле супруги и детей священника Георгия. **76.**

1744 г. (7253 г.), 15-ое сентября. — Надпись на церкви Попа Соаре, воздвигнутой Яне, купцом из Бузэу. **300.**

1744 г. (7253 г.), 26-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Марии, супруги купца Симеона и их сына Иордаке. **207.**

1745 г. — Кувшин, принадлежавший Налаци Сарре. **680.**

1745 г. — Икона, написанная иконописцами Андреем и Захарием на средства Симиона. **568.**

1745 г., 22-ое мая. — Надгробная плита на могиле графини Марии де Турн, супруги Адама де Калнок, великого правителя, вторично вышедшей замуж за Константина де Ненку, великого чашника. **47.**

1745 г., 28-ое июля. — Икона, принесенная в дар княжной Султаной, дочерью воеводы Николая Маврокордата. **419.**

1745 г. (7254 г.), 15-ое сентября. — Лампада, поставленная княжной Бэлашей Брынковяну на могилу ее супруга, бывшего великого бана Манолаке Ламбрино. **387.**

1745 г. (7254 г.), 20-ое ноября. — Надпись на церкви Фоишорул, воздвигнутой Змарандой, супругой воеводы Николая Маврокордата, и подведомственной монастырю Раду Водэ в Бухаресте; исправник Паскале. **138.**

1746 г. — Епитрахиль архимандрита Ионы. **1061.**

1746 г. — Икона, написанная иконописцем Иоанном с о. Крита. **1126.**

<*1746—1758 гг.*>. — Поминальник монаха Пахомия Бужоряну и его сына постельничего Константина; упоминаются и дары монастырю Антим. **6.**

1746 г., 1-ое сентября — 1747 г., 31-ое августа (7255 г.). — Икона, сделанная на средства постельничего Преды и его супруги Пэуны. **1127.**

1747 г. — Икона, сделанная на средства Бесы Петра и его жены Ангелины. **569.**

1747 г. — Икона, принесенная в дар княжной Султаной, дочерью воеводы Николая Маврокордата. **346.**

1747 г. — Надпись церкви Св. Спиридона Старого, воздвигнутой воеводой Константином Маврокордатом по совету патриарха Сильвестра и подчиненной Антиохской патриархии. **408.**

1747 г., 15-ое марта. — Надгробная плита на могиле великого слуджера Иордаке Канелоса. **330.**

<*После 7-го августа 1747 г.*>. — Лампада, поставленная Станкой Обедяну на могилу ее отца Доситея Брэилою. **712.**

1747 г. (7255 г.), 9-ое августа. — Надгробная плита на могиле купца Матея, сына Александра Кондря. **208.**

1747 г. (7255 г.), 25-ое августа. — Надгробная плита на могиле Иоанна, сына купца Петра из Арджеша; упоминается приношение, сделанное монастырю Арджеш. **667.**

<*Около 1748 г.*>. — Великий стольник Михай Фэлкояну строит деревянную церковь в Драгомирештий дин Дял. **133.**

1748 г. — Ложка, подаренная Капитулом из Цара Бырсей. **560.**

1748 г., апрель. — Икона, украшенная патриархом Антиохии Сильвестром; упоминается история построения монастыря Св. Спиридона Старого; надпись на иконе выполнена Петром Нофалом, сыном Георгия из Триполи. **420.**

1748 г. (7256 г.), 2-ое апреля. — Надгробная плита на могиле священника Георгия. **76.**

1748 г. (508 г.), 11-ое мая. — Надгробная плита на могиле Слове, дочери Цви. **522.**

1748 г. (508 г.), 15-ое августа. — Надгробная плита на могиле раввина Мордехая, сына раввина Цви. **523.**

1748 г., 1-ое сентября — 1749 г., 31-ое августа (7257 г.). — Икона, купленная Някшу и Илинкой; написана иконописцем Григорием, сыном священника Винтилэ. **554.**

1749 г. (7257 г.), 13-ое мая (?). — Икона, принесенная в дар <великим стольником> Томой <Крецулеску> и Сафтой <Крецулеску>. **104.**

1749 г., 1-ое сентября — 1750 г., 31-ое августа (7258 г.). — Колокол, отлитый на средства жупана Даниила паломника (?). **212.**

1749 г., 1-ое сентября — 1750 г., 31-ое августа (7258 г.). — Икона, написанная иконописцем Барбу. **1128.**

<*Около 1750 г.*>. — Чаша, пожертвованная господарем Григорием II Гикой. **399.**

1750 г. — Епитрахиль, вышитая иеродьяконом Христофором Зефаром. **1062.**

1750 г. — 7258 г., <1-ое января — 31-ое августа>. — Надпись в монастыре Пантелимон, воздвигнутом воеводой Григорием II Гикой; упоминается и построение больницы; исправник — великий клучер де арие Санду Букшенеску. **392.**

1750 г., 12-ое мая. — Надгробная плита на могиле Катарины, жены Константина Фиески, и дочери Андреаса Вольффа, секретаря воевода Шербана Кантакузино и Константина Брынковяну. **48.**

1750 г., июль. — Надгробная плита на могиле лекаря Спиридона, основателя церкви Спиря Веке. **440.**

1750 г., 1-ое сентября — 1751 г., 31-ое августа (7259 г.). — Евангелие в оправе, сработанной на средства епископа Григоре; использовано серебро рымникского епископства. **909.**

1750 г., 1-ое сентября — 1751 г., 31-ое августа (7259 г.). — Поминальник бывшего великого логофета Иоанна Слэвитеску и полковника Максима Сырбу Кинезу. **1170.**

1750 г., 23-е сентября. — Ларь для мощей, принесенный в дар воеводой Григорием II Гикой. **400.**

< *XVIII век, середина?* >. — Матей Комэняну, бывший великий капитан сейменов, погребен в монастыре Раду Водэ. **321.**

<*XVIII век, середина*>. — Надгробная плита, возложенная скорняком Василием; упоминаются: Яне, Гитана, Николай и др. **357.**

<*XVIII век, середина*>. — Поминальник на стене; упоминаются иконописцы, священник Брату и Яне. **189.**

<*Около 1751 г.*>. — Икона, принесенная в дар монастырю Пантелимон воеводой Григорием II Гикой. **556.**

<*Около 1751 г.*>. — Каменный постамент, сделанный на средства воеводы Григория II Гики с его инициалами. **403.**

1751 г. — Поминальник скита Брэдет, упоминающий игумена скита Брэдет Генадия, иеродьякона Иоасафа и иеромонаха Никифора. 282.

1751 г. — Каменный крест, воздвигнутый великим клучером де арие Санду Букшенеску, исправником монастыря Пантелимон и каланчи у колодца. **394.**

1751 г. — Плащаница, принесенная в дар церкви Св. Иоанна великим казначеем Штефаном Вэкэреску и его супругой Екатериной. **1042.**

1751 г. — Надпись на колодце и каланче, построенных воеводой Григорием II Гикой; исправник — великий клучер де арие Санду Букшенеску. **393.**

1751 г. — Саккос митрополита Неофита из Крита, вышитый Христофором Зефаром, сербским живописцем и вышивальщиком. **1082.**

1751 г. (1200 г.), 23-е апреля. — Надгробная плита на могиле Мариам, жены булочника Закара. **16.**

1751 г. (7260 г.), сентябрь. — Надпись на церкви и домах, построенных княжной Бэлашей Брынковяну; исправник-логофет Санду. **129.**

1751 г., 27-ое сентября. — Надгробная плита на могиле пахарника Хрисосколея, сына Аристарха. **471.**

1751 г., 28-ое ноября. — Надгробная плита Евфросинии, < супруги воеводы Скарлата Гики >, невестки воеводы Григория II Гики. **258.**

<*Около 1752 г.*>. — Крест, принесенный в дар княжной Бэлашей. **131.**

<*Около 1752 г.*>. — Ларец, принесенный в дар княжной Бэлашей. **132.**

1752 г. — Плащаница, принесенная в дар <великим> логофетом Константином Брынковяну, вышитая священником Христофором Зефаром. **1043.**

1752 г. — Надпись на часовне Св. Параскевы церкви Колця построенной <великим логофетом> Константином Брынковяну. **82.**

1752 г. — Вышивка для иконы, принесенная в дар <великим логофетом> Константином Брынковяну, выполненная иеродьяконом Христофором Зефаром. **1075.**

1752 г. — Вышивка для иконы, принесенная в дар <великим логофетом> Константином Брынковяну, выполненная иеродьяконом Христофором Зефаром в Вене. **1076.**

1752 г. — Вышивка для иконы, принесенная в дар <великим логофетом> Константином Брынковяну и выполненная иеродьяконом Христофором Зефаром. **1077.**

1752 г. (7260 г.), 22-ое апреля. — Надпись на церкви, находящейся в Коркове и построенной бывшим великим стольником Константином Стрымбяну. **199.**

1752 г. (7260 г.), 2-ое мая. — Надгробная плита на могиле княжны Бэлаши Брынковяну, супруги великого бана Манолаке Ламбрино. **1186.**

<1752 г., после 24 августа — 1753 г.>. — Икона, принесенная в дар воеводой Матеем Гикой. **123.**

1752 г. (7260 г.), 26-ое августа. — Надгробная плита на могиле воеводы Григория II Гики. **395.**

1752 г., 1-ое сентября — 1753 г., 31-ое августа (7261 г.). — Надгробная плита на могиле логофета Яне. **209.**

1753 г. (7261 г.), 7-ое января. — Поминальник, высеченный на камне; упоминаются: Стоян, Жоица, Константин и др. **57.**

1753 г., 1-ое сентября — 1754 г., 31-ое августа (7262 г.). — Крест, принесенный в дар Дионисием, игуменом монастыря Козия. **795.**

1754 г. — Надпись на колокольне, монастыря Корнэцел (?), построенной бывшим великим казначеем Матеем Росетом и его супругой Станкой Концеску, старанием иеродьякона Калиника из Мореи. **591.**

1754 г. — Чаша, сделанная старшиной Курой Иоанном. **997.**

1754 г. (7262 г.), 1-ое августа. — Надпись на каменном окружении окна церкви Св. Николая из Тунарь, упоминающая имена Раду — каменщика и исправников этой церкви. **481.**

1755 г., 15-ое августа. — Евангелие в оправе, сработанной на средства архиерея Иераполиса Матея; работа выполнена серебряных дел мастером Предой. **910.**

1755 г. (7263 г.), 16-ое августа. — Надгробная плита на могиле детей священника Кырсти: священника Кырстиана, Константина, Змаранды. **302.**

1755 г. (516 г.), 17-ое декабря. — Надгробная плита на могиле раввина Хайма, сына Шалома. **524.**

1756 г. — Поминальник, упоминающий имена живописцев Димы священника: Константина, Костандаке и Фомы. **482.**

<Около 1756 г. — 1757 г.>. — Надпись к стенным портретам воеводы Валахии Константина Маврокордата и его супруги Екатерины. **143.**

<Около 1756 г. — 1757 г.>. — Надпись к стенным портретам великого логофета Думитрашко Раковицэ и его супруги Деспы с детьми; вторым спатарем Думитрашко Раковицей и Султаной. **144.**

1756 г., 25-ое марта. — Плащаница, сделанная на средства архимандрита Партения. **1044.**

1756 г., 30-ое апреля. — Икона, приобретенная священником Онуку. **570.**

1756 г. (7264 г.), 29-ое июня. — Надгробная плита на могиле монаха Иоанникия Бериндеску; упоминаются приношения, сделанные монастырю Арджешу. **668.**

<1756 г. (7265 г.), 5-ое октября>. — Надпись из церкви Скиту Мэгуряну, строительство которой было начато великим логофетом Константином Вэкэреску и закончено великим казначеем Михаем Кантакузино, стараниями Софрония, игумена монастыря Сэриндар. **361.**

1756 г., 18-ое ноября. — Надгробная плита на могиле постельничего Думитрашку Баласаки. **490.**

1756 г., 16-ое декабря. — Чаша, сделанная в монастыре Кэлэрэшанка. **1221.**

1757 г. — Поднос с надписью, упоминающей имя ворника Матея Бэлэчану. **864.**

1757 г. (?), *18-ое января.* — Дверь с надписью, упоминающей имена княгини Смаранды <Маврокордат>, ворника Санду и священника Станчу, епитропа церкви Фойшорул; сработана плотником Андреем. **139.**

1757 г. (7265 г.), 20-ое января.—Надгробная плита на могиле детей священника Лазаря: Мушата и Пэуны. **303.**

1757 г. (7265 г.), 30-ое января. — Надпись на камне, упоминающая имена: Пэуны, священника Яни, Войки попадьи и др. **304.**

1757 г. (7265 г.), июнь. — Надпись на церкви Оцетарь, восстановленной старостой Мэргэритом, купцом Николаем, купцом Думитру. **223.**

1757 г., 7-ое июля. — Надгробная плита на могиле Анны, супруги великого пахарника Василаке Канелоса. **330.**

1757 г., 1-ое сентября — 1758 г., август (7266 г.). — Надпись на церкви Св. Пятницы <из Кымпулунга>, воздвигнутой на средства священника Оанчи и Иона. **592.**

1757 г., ноябрь. — Лампада, принесенная в дар монастырю Вэкэрешть для поминания постельничего Димитраки Баласаки. **494.**

1757 г. (7266 г.), декабрь. — Надгробная плита на могиле великого кэмэраша Ману. **188.**

1758 г., 5-ое марта. — Надгробная плита на могиле менялы Дрегича и Аники. **365.**

1758 г. (7266 г.), 15-ое апреля. — Поминальник основателей церкви в Дялул Маре. **574.**

<1758 г., август — 1761 г., июнь>. — Надпись в монастыре Гэнеску из Крайовы, воздвигнутом бывшим старшим стольником Барбу Зэтряну и его супругой Някшей, с помощью купцов; исправники: мыловар Тудор и церковный дьяк Барбу. **593.**

1758 г., <после августа>. — Знамя воеводы Скарлата Гики. **1100.**

1758 г., 1-ое сентября — 1759 г., 31-ое августа (7267 г.). — Икона, восстановленная иконописцем Вениамином при иеромонахе Теодосии, настоятеле церкви в Кырлигу. **1129.**

1758 г., октябрь. — Надпись на церкви Оларь, воздвигнутой великим казначеем Думитрашко Раковицэ, с помощью капитана Янку, на деньги, оставшиеся от лавочника Михая. **218.**

1759 г. — Надпись на стенах школы, находившейся при старой церкви Св. Георгия, построенной воеводой Скарлатом Гикой с помощью великого логофета Константина Брынковяну. **389.**

1759 г., 14-ое марта. — Надгробная плита на могиле Зоицы, супруги воеводы Григория II Гики, умершей в Молдавии; упоминается похоронная процессия, сопровождавшая ее в Бухарест. **396.**

1759 г., 27-ое июля. — Надгробная плита на могиле Константина и Змаранды, детей скорняка Ильи. **669.**

1759 г., 1-ое сентября — 1760 г., 31-ое августа (7268 г.). — Икона, написанная иконописцем Георгием. **1130.**

1759 г., 1-ое сентября — 1760 г., 31-ое августа (7268 г.). — Икона, написанная иконописцем Станом. **1131.**

1759 г., 1-ое сентября — 1760 г., 31-ое августа (7268 г.). — Чаша, принесенная в дар священником Станчу, попадьей Кэлиной и их сыном Георгием. **308.**

1759 г., 22-ое сентября. — Графит, упоминающий имя Софрония, иеромонаха кафедрального собора из Бухареста. **240.**

1759 г. (520 г.), 30-ое декабря. — Надгробная плита на могиле старосты Шимона, сына Якова Исахара. **525.**

1760 г. — Надпись на камне, упоминающая приношения, сделанные монастырю Сильвестру Станкой, женой красильщика Пэрвана: виноградники на горе Лупешть, лавки в Бухаресте и др. **429.**

1760 г. (520 г.), 17-ое января. — Надгробная плита на могиле Хаи, дочери Ицхака. **526.**

1760 г., 25-ое марта. — Поврежденная могильная плита из монастыря Ставрополеос. **472.**

1760 г., 27-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Санду, сына логофета апродов Ники и его детей. **305.**

1760 г. (7268 г.), май (?). — Надгробная плита на могиле Димитрия, сына Сокола Колофиреску. **306.**

1760 г., 6-ое июня. — Надпись на церкви Браду Ботяну, восстановленной Максимом и Георгием, детьми Григория Миулеца. **49.**

1760 г. (7269 г.), 1-ое сентября. — Надпись на церкви в Драгомирешть дин Дял, восстановленной Сафтой Фэлкояну и ее дочерью Марией. **133.**

1760 г., 10-ое декабря. — Подсвечник, сделанный на средства игумена Неофита. **1013.**

1760 г. (521 г.), 28-ое декабря. — Надгробная плита на могиле Естеры, дочери раввина Шимшона. **527.**

1760 г. — Крест, сделанный на средства Стана Жияну из Крайовы. **353.**

<1761 г.>. — Надгробная плита на могиле монаха Даниила, бывшего чауша ажии и его семьи. **473.**

1761 г. — Надгробная плита на могиле Сафты, жены стольника Григория. **331.**

1761 г. — Сосуд, принесенный в дар агой Константином церкви Негусторь. **213.**

1761 г. (7269 г.), 9-ое февраля. — Надгробная плита на могиле купца Симеона. **210.**

1761 г., 16-ое марта. — Лампада, на которой высечены имена Яне логофета и Анны. **713.**

1761 г. (7269 г.), 17-ое марта. — Часть ризы иконы, сделанной <золотых дел мастером> Антоном и его женой Катриной. **1028.**

<1761 г., после 5-го июня — 1763 г.>. — Каменный крест, воздвигнутый логофетом дивана Раду и др. **149.**

1761 г., 5-ое августа. — Надпись на церкви Мэгуряну, восстановленной великим ворником Пырву Кантакузино. **455.**

1761 г., 1-ое сентября — 1762 г., 31-ое августа (7270 г.). — Надгробная плита на могиле священника Марина, попадьи Анкуцы, Бэлаши и др. **438.**

1761 г., 4-ое октября. — Просвирница, сделанная архимандритом Партением из серебра монастыря Тисмана. **865.**

1761 г. (7270 г.), 5-ое октября. — Риза иконы, сделанная золотых дел мастером Антоном и его женой Катриной. **1029.**

1761 г. (522 г.), 7-ое ноября. — Надгробный камень на могиле Зельди, дочери Елимелеха. **528.**

1762 г. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Св. Савы учителем Александром < Турнавитом >. **495.**

1762 г. — Икона, подаренная монахами монастыря Успения Богородицы из Янины подопечному монастырю Сэриндар в Бухаресте; написана в Москве. **278.**

1762 г. — Икона, принесенная в дар Манолаке, сыном Георгия. **1132.**

1762 г. — Поднос Дионисия Бэлэческу, архимандрита монастыря Хорез. **866.**

1762 г., 10-ое марта. — Поврежденная надгробная плита на могиле Иоанна, упоминающая и имя Константина Чехана < Раковицэ > воеводы. **77.**

1762 г. (522 г.), 14-ое марта. — Надгробная плита на могиле раввина Ицхака, сына Аврахама. **529.**

1762 г. (522 г.), 15-ое июля. — Надгробная плита на могиле Цви, сына Иаакова. **530.**

1762 г., 1-ое сентября — 1763 г., 31-ое августа (7271 г.). — Свинцовая доска с надписью, упоминающей имя Ивана Кота, племянника Иоанникия, игумена монастыря Арджеш. **1224.**

1762 г., 1-ое сентября — 1763 г., 31-ое августа (7271 г.). — Свинцовая доска, на которой выгравировано имя Николая Кота. **1225.**

1763 г. — Сосуд, подаренный Спандонисом Димитрием. **918.**

1763 г. — Икона, принесенная в дар Иоакимом, проигуменом монастыря Ивирь. **557.**

1763 г. — Поднос, принесенный в дар Спандонисом Димитрием. **867.**

1763 г. (523 г.), 11-ое января. — Надгробная плита на могиле раввина Моше, сына раввина Мордехая. **531.**

1763 г. (523 г.), 25-ое июня. — Надгробная плита на могиле Ишайяху, сына раввина Бецалеля Хакоен. **532.**

1763 г., 1-ое сентября — 1764 г., 31-ое августа (7272 г.). — Поминальник священника Ману из церкви Стеля в Тырговиште; упоминаются основатели. **283.**

1763 г. (7272 г.), 8-ое сентября. — Надпись в церкви Стежарул, воздвигнутой капитаном Тэнасе с супругой и Станчу, старостой пекарей. **476.**

1764 г. — Лампада, на которой выгравировано имя Иоанна Теодорану Цинку из Сибиу. **1222.**

1764 г., 8-ое июля. — Надгробная плита на могиле Тудосия. **484.**

1764 г., 1-ое сентября — 1765 г., 31-ое августа (7273 г.). — Надпись на церкви Попа Нан, воздвигнутой писарем Думитраке, с помощью золотых дел мастера Дудула, капитана Стана, попадьи Войки и других. **297.**

1764 г. <7273 г.>, 14-ое октября. — Надпись на церкви Батиште, воздвигнутой вэтафом Манчу, его женой Илинкой и др. **34.**

<Около 1765—1770 гг.>. — Поминальник на камне; упоминаются основатели церкви Попа Нан: Руса, Войка, Никулаке и др. **298.**

1765 г. — Надгробная плита на могиле Иоакима из Селимбрии, архиерея Иконии. **332.**

1765 г. — Поминальник на камне; упоминаются основатели церкви в Сырби. **433.**

1765 г. — Подсвечник, принесенный в дар в память Димитрия, Деспы, Димитрия и др., изготовленный золотых дел мастером Георгием, сыном золотых дел мастера Рэдукану. **1014.**

1765 г. — Клирос с надписью, отмечающей имя священника Иоанна. **1244.**

1765 г. (525 г.), 16-ое февраля. — Надгробная плита на могиле раввина Ицхака, сына раввина Иехуды Лейб. **533.**

1765 г., 4-ое августа. — Ларец для мощей, сделанный на средства Неофита, игумена монастыря Три Иерарха; упоминается и гетманша Илинка Кантакузино. **824.**

1765 г., <после 18-го августа.>. — Надпись на ските Мэркулешть <Флэмында>, подчиненном монастырю Кымпулунг, воздвигнутом бывшим великим пахарником Димитраке Марко, при помощи Доситея — игумена монастыря Кымпулунг и бывшего великого клучера де арие Апостола Избэшою, епитропа скита. **594.**

1765 г., 15-ое сентября. — Надпись на церкви Апостол, воздвигнутой Константином, зятем Джени Поточану, и его супругой Марией. **12.**

1765 г., 26-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Манолаке из Загоры, сына Константина. **333.**

<Около 1766 г.>. — Вышивка для иконы, принесенная в дар воеводой Скарлатом Гикой. **1078.**

1766 г. — Крест Софрония, игумена монастыря Козия; сделан мастером Предой. **796.**

1766 г. — Завеса для царских врат, принесенная в дар воеводой Скарлатом Гикой. **408.**

1766 г., 13-ое января. — Поминальник на камне; упоминаются Илья, Анна, Николай и др. **134.**

1766 г., 22-ое января. — Надгробная плита на могиле бывшего комиса Христодора, сына Иоанникия из Янины. **670.**

1766 г., 28-ое августа. — Могильный крест, на котором упоминается и Александра Марина, паломника из Свиштова. **216.**

1766 г., 13-ое ноября. — Надгробная плита на могиле ватафа Манчу. **35.**

1766 г., 2-ое декабря. — Надгробная плита на могиле воеводы Скарлата Гики. **406.**

<1766 г., после 2-го декабря — 1768 г. или после 1774 г.>. — Надпись на церкви Деля Веке, воздвигнутой священником Бэлашу, жупаном Апостолом, капитаном Матеем и священником Константином. **112.**

1767 г. — Лампада с надписью, упоминающей воеводу Скарлата Гику. **409.**

1767 г. — Ковчег, принесенный в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **410.**

<1767 г.>. — Колокол монастыря Св. Спиридона Нового, отлитый на средства господаря Скарлата Гики и его сына господаря Александра Гики. **411.**

1767 г. — Украшение для пояса, подаренного воеводой Скарлатом Гикой. **1030.**

1767 г., 10-ое февраля. — Икона, сделанная старанием Досафтея, епископа Рэдэуц. **1133.**

1767 г., 30-ое апреля. — Ларь для мощей, сделанный на средства Партения, епископа Рымника. **825.**

1767 г. (527 г.), 6-ое мая. — Надгробная плита на могиле Хаи, дочери Давида Иосифа. **534.**

1767 г., 13-ое октября. — Клирос, принесенный в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **1174.**

<*Около 1768 г.*>. — Евангелие, принесенное в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **416.**

1768 г. — Просвирница, принесенная в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **412.**

1768 г. — Лампада, принесенная в дар княгиней Еленой Маврокордат. **714.**

1768 г. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Св. Иоанна Великого <Греческого> Екатериной и Штефаном Вэкэреску; сделан на средства Георгаки, сына пахарника Николаки. **755.**

1768 г. — Крест Германоса, иеромонаха из Ватопеди. **797.**

1768 г. — Чаша, принесенная в дар Спандонисом. **998.**

1768 г. — Рипида, принесенная в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **413.**

1768 г. — Подсвечник, принесенный в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **414.**

1768 г. — Сосуд, принесенный в дар воеводой Александром Скарлатом Гикой. **415.**

1768 г., 21-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Михаила, его жены Магдалены и их дочери Екатерины. **334.**

1768 г. (7277 г.), 7-ое сентября. — Икона, принесенная в дар иеродьяконом Иоанном и иеродьяконицей его Михалчей; написана священником иконописцем Пырвулом. **1134.**

1768 г., 25-ое сентября. — Надпись на церкви Св. Штефана, воздвигнутой клучером Стойкой; написал логофет Раду, высек на камне каменщик Иоанн. **422.**

1768 г. (7277 г.), 15-ое ноября. — Поминальник на стене; упоминаются иконописцы церкви <из Джулештм-Сэриндар>: Георгий, сын священника Иоанна и Раду. **148.**

1769 г., 25-ое... — Надгробная плита на могиле логофета казначейства Иоанна. **114.**

1769 г., 12-ое марта. — Надгробная плита на могиле Данила, проигумена в Зице, игумена монастыря Св. Иоанна Великого <Греческого>. **474.**

1770 г., 20-ое января. — Икона с надписью, сделанной Апостолом. **1135.**

1770 г. (7278 г.), 3-е июля. — Надпись на притворе церкви Колця, построенном епитропом Некулой Мэйнеску. **68.**

1770 г., 6-ое июля. — Плащаница, сделанная на средства Феодосия Зоту в Вене. **1045.**

1771 г. — Плащаница, сделанная на средства Феодосия Зоту. **1046.**

1771 г. — Кубок Естерхаза Корниша и Джиероффы Барбары. **959.**

1771 г. (1220 г.). — Надгробная плита на могиле продавца табака Степана, сына Погоса, и Симы, жены Давита. **17.**

1771 г. — Риза для иконы с надписью, упоминающей имена: Анастасия, Николая, негустори (?) из Янины и др. **287.**

1771 г., 11-ое марта. — Надгробная плита на могиле логофета казначейства Мартина, логофета казначейства Иоанна и др. **219.**

1771 г., 1-ое апреля. — Могильная плита, упоминающая имена Могоша, Миры, Николая и др., возложенная старанием чауша Казана. **307.**

1772 г. (7280 г.), 15-ое апреля. — Чаша, принесенная в дар скорняком Николаем церкви Оцетарь. **224.**

1772 г. (7280 г.), 21-ое мая. — Графит, упоминающий дату рукоположения в священники логофета Пэуна. **241.**

1772 г., 21-ое мая. — Икона, купленная Василием, колчером (пивничером) Касони Пала, и написанная священником Марком; упоминается цена на пшеницу и на вино в Трансильвании в то время. **571.**

1772 г., 9-ое июня. — Икона, сделанная на средства протосингела Филарета, Партением, эклезиархом из Сумелии. **1241.**

1772 г., 1-ое сентября — 1773 г., 31-ое августа (7281 г.). — Икона, оплаченная священником Николаем. **566.**

1773 г. (7281 г.), <22-ое апреля — 31-ое августа>. — Надпись на церкви в Рэпчунь. **1208.**

<*После 22-го апреля 1773 г.*>. — Штефан, Илларион, Гиня и др., упоминаемые на стене притвора церкви в Рэпчунь. **1209.**

1773 г., 15-ое августа. — Надпись на церкви Прекупеций Векь, начатой священником Георгием монахом, оконченной Нэстасием Симнянулом Можукулом, его женой Милчей и др., стараниями священников Григория и Георгия. **312.**

1773 г. (7282 г.), 1-ое сентября. — Поместье Цифешти, отцужденное в течение 90 лет, возвращено монастырю Богдана заботами игумена Теофила и иеромонаха Серафима. **1172.**

1774 г. (1223 г.). — Сосуд, принесенный в дар кафедральному собору из стольного города Св. Ячьмиадзина, за помин души Габриеля и Георга, сыновей Степана. **23.**

<*1774 г., после 15-го сентября — 1782 г.*>. — Икона, пожертвованная воеводой Александром <Ипсиланти>. **1136.**

1774 г. (7283 г.), 23-е октября. — Надписи в церкви Св. Димитрия в Крайове, восстановленной и украшенной Константином Арджетояну, бывшим великим клучером, и его супругой Марией; иконописцы — Иоанн из Бухареста и Марин. **595.**

1774 г., 21-ое декабря. — Ковчег, принесенный в дар живописцем Васоем, его женой Марией, их сыном Григорием и дочерью Докией. **1207.**

1775 г. — Колокол, сделанный на средства Катрины Бэлэчану. **135.**

1775 г. — Икона, сделанная Тэнасием из Валахии. **572.**

1775 г. — Риза для иконы, оправленной в серебро Костей из местечка Коницы. **288.**

1775 г. — Подсвечник, принесенный в дар кафедральному собору в Бухаресте слуджером Мойсе, сделанный стараниями братьев Думитру и Василием Влад. **270.**

1775 г. (7288 г.), 8-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Добрицы Фэркэшану и ее дочери Марии, супруги капитана Ионицы. **485.**

1775 г., 2-ое мая. — Надгробная плита на могиле Барбу Вэкэреску, возложенная его супругой Руксандрой Росет. **491.**

1775 г. (535 г.), 2-ое мая. — Надгробная плита на могиле раввина Авраама, сына раввина Хаима. **535.**

1775 г. (535 г.), 12-ое мая. — Надгробная плита на могиле раввина Авраама, сына раввина Иехуды Лейба. **536.**

1775 г. (7283 г.), 13-ое августа. — Икона, сделанная на средства Флори, Илинки, Марики и др. **561.**

<*Около 1776 г.*>. — Надпись из школы при монастыре Св. Саввы, построенного воеводой Александром Ипсиланти. **597.**

1776 г. — Лампада, принесенная в дар Раду и Илинкой из Брашова монастырю Динтрунлемн, сделана мастером Самуелем Майем <II>. **715.**

1776 г. — Лампада, принесенная в дар монастырю Динтрунлемн Иоанном и Анкой из Брашова; сделана мастером Самуелем Майем <II>. **716.**

1776 г. — Колокол, пожертвованный Даной, Иоанном..., отлитый Иоганном Вентцелом. **391.**

1776 г. — Колокол, сделанный на средства кэмэраша Замфираке и Тудорана Чунгул, отлитого Иоганном Вентцелом. **163.**

1776 г. — Надпись на колоколе, упоминающая о том, что монастырь Урду (?) был построен логофетом Станом Урлэцяну. **136.**

1776 г. — Икона, оправленная на средства чауша Панайота. **80.**

1776 г. — Икона, написанная иконописцем Григорием Поповичем. **1137.**

1776 г. — Надпись из княжеских палат в Крайове, восстановленных вместе с их часовней воеводой Александром Ипсиланти; исправники: бывший великий слуджер Ионицэ Брэилою и бывший великий клучер де арие Константин Фотеску. **596.**

1776 г. (1225 г.). — Надгробная плита на могиле Мариам, жены Хакоба аги из Смирны. **18.**

1776 г., 1-ое января. — Надгробная плита на могиле Смарандицы Хрисосколеу, дочери Димитрия Баласаки и Султаны. **1190.**

1776 г., 3-е января. — Надгробная плита на могиле казначея Иоргаке Мавродина. **121.**

1776 г. (7284 г.), 20-ое января. — Стакан, принадлежащий монастырю Нямц и сделанный стараниями игумена Венедикта Динги. **960.**

1776 г., 23-е сентября (?). — Надгробная плита на могиле капитана Димитрия Карагунаса. **183.**

1777 г. — Колокол скита Майчилор, на котором выгравированы имена монахини Анны и священника Войко; отлит Иоганном Вентцелом. **360.**

1777 г. — Крест, принесенный в дар Венедиктом, игуменом монастыря Молдовица. **798.**

1777 г. — Графит, упоминающий имя Раду, отрока при кафедральном соборе. **242.**

1777 г. — Икона с надписью <великого> вистиера Иоанна Вэкэреску. **124.**

1777 г. — Деревяный молот, сделанный на средства Антала Ференца, в бытье Козьмы Ференца сельским головой в Бика, и присяжных: Балинта Яноша и др. **567.**

<*1777—1800 гг.*>. — Поминальник монастыря Слатина; упоминаются воеводы-основатели, митрополиты, епископы, бояре, русские цари, монахи, монахини, иеромонахи, священники. **284.**

1777 г., 24-ое января. — Икона с надписью, отмечающей имя капитана Георге Война. **1138.**

1777 г., 6-ое апреля. — Икона, писанная иконописцем Марку на средства жителей села Кэкучь. **1242.**

1777 г., 9-ое апреля. — Колокол, сделанный стараниями игумена Венедикта для монастыря Молдовица. **151.**

1778 г. — Колокол, принесенный в дар игуменом Иоанникием синаитом монастырю Св. Екатерины, отлитый Иоганном Вентцелом. **376.**

1778 г. — Крест, переделанный серебряных дел мастером Георгием. **799.**

1778 г. — Икона, принесенная в дар монахиней Софронией. **1139.**

1778 г. — Подсвечник, принесенный в дар церкви Св. Иоанна Великого Иоанном Хаджи-Моску из Тесалоника. **271.**

1778 г. (7286), 12-ое августа. — Игумен Генадий восстанавливает поминальник монастыря Слатина. **284.**

‹ *1779 г.* ›. — Колокол госпиталя Св. Пантелимона, сделанный трудами меделничера Димитрия, попечителя (епитропа) госпиталя. **401.**

1779 г. — Крест Иллариона, игумена монастыря Козия. **800.**

1779 г. — Икона, принесенная в дар Иоанном; написана иконописцем Григорием Поповичем. **1140.**

1779 г. — Камень колокольни монастыря Мэркуца, носящий инициалы воеводы Александра Ипсиланти. **181.**

1779 г. (539 г.), 10-ое июня. — Надгробная плита на могиле Аврама Бэхора, сына раввина Ионы. **537.**

1779 г., 12-ое ноября. — Подсвечник, принесенный в дар монастырю Бистрица боярами и купцами из Крайовы во время засухи и саранчи; сделан серебряных дел мастером Христей Иоанитом. **1015.**

1779 г., 24-ое декабря. — Поднос, принесенный в дар великим спатарем Енаке Вэкэреску и его матерью Екатериной монастырю Св. Иоанна Великого ‹Греческого›. **868.**

‹*Около 1780—1800 гг.*›. — Поминальник монастыря Котрочень; упоминаются воеводы-основатели, архиереи и иеромонахи. **285.**

1780 г. — Колокол, сделанный на средства капитана Янку и вновь вылитый на средства жителей городского предместья Иоганном Вентцелом. **220.**

1780 г. — Икона, написанная иконописцем Григорием. **279.**

1780 г. — Икона, украшенная Ионном Морузи его женой Еленой и их детьми; упоминается и имя Евгения Сумелиота, вероятно, мастера. **1141.**

1780 г. — Ложка, принесенная в дар Штефаном архимандритом монастырю Бистрица. **924.**

1780 г., 19-ое марта. — Надгробная плита на могиле иеродьякона Атанасия, эконома Митрополии. **234.**

1780 г., 10-ое апреля. — Колокол, принесенный в дар Штефаном Станковичем и Стойкой Остовичем восточной церкви Молдовы; сделан заботами приходского священника Иоанна Поповича; отлит Мартином Фелтлем из Граца. **501.**

1780 г., 24-ое июля. — Лампада, принесенная в дар монастырю Динтрунлемн Константином Ралетом и его женой Еленой. **717.**

1780 г., 10-ое октября. — Икона, написанная иконописцем Ионицей из Брашова. **558.**

1780 г. (541 г.), 12-ое октября. — Надгробная плита на могиле Леи, дочери раввина Цви. **538.**

1780 г., 14-ое (?) ноября. — Графит, упоминающий имя Анатолия, иеродьякона кафедрального собора. **243.**

1780 г., 16-ое декабря. — Лампада, принесенная в дар в память души Александра Георгия Балакчоглу (?) **377.**

1781 г. — Просвирница, сделанная заботами Димитрия Лоташеску, сына постельничьего Иордаке. **214.**

1781 г. — Лампада, сделанная из серебра монастыря Тисмана старанием игумена Михаила Тетояну. **718.**

1781 г. — Ковчег, сделанный при Аврамиосе ‹II›, Иерусалимском патриархе. **756.**

1781 г. — Колокол, пожертвованный церкви Введения во храм в Фокшанах жупаном Яблаиром, сыном Ионицэ дьяка. **177.**

1781 г. — Поднос, подаренный Калиником, игуменом монастыря Мисля. **263.**

1781 г. — Дискос, сделанный из серебра монастыря Тисмана старанием игумена Михаила Тетояну. **869.**

1781 г. — Епитрахиль Германа, игумена монастыря Вэкэрешть. **1063.**

1781 г. — Икона, принесенная в дар монастырю Вэкэрешть игуменом Германом; написана иконописцем Григорием. **1142.**

1781 г. — Надпись в Армянской церкви, восстановленной внуками Харутюна Ховвианца: Погосом, Чопаном, Габриелем; оказали содействие некоторые лица из Константинополя. **15.**

1781 г. — Чаша, принесенная в дар иеромонахом Калиником, игуменом монастыря Мисля. **269.**

1781 г. — Чаша, сделанная старанием игумена Михаила Тетояну из серебра монастыря Тисмана. **999.**

1781 г. — Чаша, принесенная в дар Василием Ставру. **225.**

1781 г. (1196 г.). — Надгробная плита на могиле Фатимы, дочери аги хасеки Ель-хадж Османа. **1191.**

1781 г. — Свинцовая дощечка, на которой выгравировано имя Атанасия, мастера. **1226.**

1781 г., 4-ое апреля. — Икона, принесенная в дар воеводой Александром Ипсиланти и его супругой Екатериной. **217.**

1781 г., май. — Каменный крест, воздвигнутый Штефаном, игуменом монастыря Бистрица, в одном из виноградников монастыря. **607.**

1781 г. (7289 г.), 10-ое июня. — Каменный крест, воздвигнутый ватафом Симионом, его супругой Доброй и их сыном Андреем. **1210.**

1781 г. — 7289 г., 15-ое июля. — Крест, восстановленный Геннадием, игуменом монастыря Слатина. **801.**

1781 г., 1-ое сентября. — Надпись из постоялого двора при монастыре Вэкэрешть (?), построенного на средства Иерусалимского патриарха Аврамия <II>. **598.**

1781 г., 5-ое сентября. — Крест, принесенный в дар Никодимом иеродьяконом, сыном шетраря Стефана Гречану. **59.**

1781 г., 28-ое сентября. —Свинцовая дощечка, на которой выгравировано имя лица из семьи Шэндрештей из Трансильвании, уезда Белграда. **1227.**

1782 г. — Венец, принесенный в дар церкви Динтрози великим казначеем Скарлатом Гречану. **164.**

1782 г. (1231 г.). — Икона, принесенная в дар Армянской церкви в Бухаресте Тумой, сыном Давита, и его женой Мартой; расписана Хакобом, дьяком из Иерусалима. **24.**

1782 г. — Икона, написанная иконописцем Влайку. **1143.**

1782 г., 28-ое марта. — Икона, на которой выгравированы имена: Султаны, Александра, Елены и др.; сработана серебряных дел мастерами Гикой и Нану. **280.**

<1782 г., октябрь — 1792 г., июнь>. — Крест Якова, Хушского епископа. **802.**

<1782 г., октябрь — 1792 г., июнь>. — Крест, подаренный Хушскому епископу Якову Григорашем, логофетом кафедрального собора. **803.**

1782 г., 21-ое ноября. — Набедреница архимандрита Германа Киприотского, егумена монастыря Вэкэрешть. **1065.**

<Около 1783 г>. — Икона с надписью, упоминающей имена великого спатаря Иоанна Вэкэреску, Екатерины Вэкэреску и др. из семьи Бэбяну, Пыршковяну, Бэляну и др., оправленная в серебро серебряных дел мастером Филиппом Николау. **155.**

1783 г. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Сэриндар великим спатарем Теодором Балшем по случаю смерти его супруги Марии Кантакузино. **757.**

1783 г. — Икона, обновленная пыркэлабом Станом и Радой. **1144.**

1783 г., 17-ое июня (?). — Крест, принесенный в дар Никодимом иеродьяконом, сыном великого слуджера Стефана Гречану. **60.**

1784 г. — Кадило, принесенное в дар протосингелом Партением монастырю Валя. **738.**

1784 г. — Ковчег, принесенный в дар Парфением, архимандритом монастыря Арджеш. **758.**

1784 г. — Предмет культа, принесенный в дар Иоанном и Някшу монастырю Св. Георгия, находившемуся при постоялом дворе Шербан Водэ.. **100.**

1784 г. — Чаша, принесенная в дар архимандритом Партением монастырю Арджеш. **1000.**

1784 г., 2-ое февраля. — Нагрудный крест, принесенный в дар архимандритом Венедиктом монастырю Молдовица. **875.**

1784 г. (545 г.), 30-ое сентября. — Надгробная плита на могиле Хинды, дочери раввина Моше Халеви. **539.**

<*Около 1785 г.*>. — Икона, принесенная в дар воеводой Михаилом Суцу и его семьей. **311.**

1785 г. — Ковчег, восстановленный серебряных дел мастером Наном на средства архиерея Филарета. **759.**

1785 г. — Икона, писанная иконописцем Штефаном. **1145.**

1785 г. (1234 г.). — Орарь, принесенный в дар Армянской церкви в Бухаресте Карапетом, сыном Мкртича из Рущука. **25.**

1785 г., 5-ое марта. (?). — Графит, упоминающий имя церковного чтеца Михая. **244.**

1785 г., сентябрь. — Надпись из церкви Св. Константина и Елены, воздвигнутой бешли-агой Константином скорняком, портным Константином Мелческу, шорником Панаитом и др. **370.**

1785 г., 10-ое сентября. — Надпись на камне от погреба Кириака Константина Праза, построенного в 1783 г. и сгоревшего в июле 1785 г., когда сгорел город. **599.**

1785 г., 4-ое декабря. — Икона, пожертвованная Ставру Христу Иоаннитулом. **53.**

1786 г. — Кадило, принесенное в дар епитропом Георгием и его сыном Димитрием. **54.**

1786 г. — Колокол, отлитый Иоанном, сыном Паула. **371.**

1786 г. — Евангелие, принесенное в дар церкви Св. Ильи при постоялом дворе Колця купцами и епитропом Ставру Христу. **55.**

1786 г. — Евангелие, пожертвованное Партением, протосингелом монастыря Валя. **911.**

1786 г. — Икона, пожертвованная Рымникским епископом Филаретом; писана иконописцем Никифором. **1146.**

1786 г. — Икона, принесенная в дар рымникским епископом Филаретом. **1147.**

<*1786 г.*>. — Икона, принесенная в дар рымникским епископом Филаретом. **1148.**

1786 г., 24-ое января. — Надгробная плита на могиле Анны Кымпиняну, супруги великого бана Панэ Филипеску. **335.**

1786 г., 2-ое марта. — Кресло, на котором высечено имя Николая Тема. **1175.**

1786 г., 25-ое июня. — Лампада, с надписью упоминающей имя Марии Гика. **719.**

1786 г., 1-ое августа. — Подсвечник, сделанный на средства архимандрита Хрисанта с помощью кэмэраша Иоанна Хаджи Моску. **347.**

1786 г., 1-ое сентября. — Чаша, принесенная в дар казначеем Константином. **137.**

1786 г., 2-ое сентября. — Надпись из церкви Икоаней, построенной великим капитаном наемных солдат Панаитом Бэбяну; упоминается о построении келий и самой церкви. **153.**

1786 г., 6-ое декабря. — Дискос, принесенный в дар великим ‹капитаном наемных солдат› Панаитом ‹Бэбяну›, Иоанном ‹Бэбяну›, Софьей ‹Бэбяну› и Бэлашей. **159.**

‹*Около 1787 г.*›. — Поминальник на камне; упоминаются: Георгий, Мира, Иоанн и др. **176.**

‹*Около 1787 г.*›. — Надпись к портрету воеводы Николая Петра Маврогени. **1243.**

1787 г. — Колокол, сделанный на средства Ставру Христу Иоаннитула. **56.**

1787 г. — Икона, написанная Спиридоном Сперанцей из Триеста. **555.**

1787 г. — Ложка, принесенная в дар Нектарием, игуменом монастыря Козия. **925.**

1787 г. (1236 г.). — Надгробная плита на могиле Хегины, супруги Степана из Силистры. **19.**

1787 г. (1236 г.). — Надгробная плита на могиле Степана из Силистры. **20.**

1787 г. — Чаша, принесенная в дар Станкой, женой третьего логофета Ники. **221.**

1787 г., 21-ое мая. — Чаша с надписью, упоминающей имя Кириаки Прэшковянки, жены великого ворника, принесенная в дар монастырю Св. Спиридона. **417.**

1787 г., 23-е июня. — Надгробная плита на могиле Антиоха и Марии Кантемир, Николая и др. из семьи Дудеску. **368.**

1787 г. (7295 г.), 1-ое августа. — Надпись в церкви Маня Брутару, построенной ватафом Георгием, Иоанном и Маней Брутару. **174.**

1787 г., 28-ое августа. — Чаша, принесенная в дар священником Николаем, Андреем, Тудораке Пану и др. **1001.**

1‹787› г., 18-ое сентября. — Надгробная плита на могиле митрополита Григория ‹II›. **259.**

1788 г. — Икона, принесенная в дар Бутой Иосипом. **573.**

1788 г. — Икона, принесенная в дар воеводой Николаем Петром Маврогени. **81.**

1788 г., 10-ое февраля. — Икона, написанная иконописцем Григорием. **160.**

1788 г., 8-ое марта. — Надгробная плита на могиле Мариоры Ипсиланти, супруги великого логофета Манолаке. **475.**

1788 г., 15-ое марта. — Лампада, принесенная в дар монастырю Ставрополеос Георгием Фусой. **720.**

1789 г. — Екатеринославский архиепископ Амврозие, избранный митрополитом Молдовы во время русско-австро-турецкой войны. **284.**

1789 г. — Ковчег, сделанный при игумене Мелетии Критском с помощью Георгия, Иесея, Анастасия и др. **378.**

1789 г., 1-ое января. — Надпись к картине, изображающей воеводу Николая Петра Маврогени, окруженного придворными и награждающего турецких воинов, которые воевали против австрийского войска. **1165.**

1789 г. (549 г.), 30-ое мая. — Надгробная плита на могиле раввина Мейира, сына раввина Иаакова. **540.**

1789 г., 1-ое сентября — 1790 г., 31-ое августа (7298 г.). — Надгробная плита на могиле красильщика Пэрвана и его жены Станки, основателей церкви Сильвестра, их детей, священника Иоанна и попадьи Марии. **428.**

1789 г., 2-ое октября. — Надгробная плита на могиле великого логофета Манолакия Ипсиланти. **475.**

<Около 1790 г.?>. — Поминальник церкви Св. Екатерины; упоминаются: основатели церкви, лица, помогавшие церкви, игумены. **379.**

1790 г. — Крест, с надписью, упоминающей имя духовника Пахомия. **804.**

1790 г. — Икона, писанная иконописцем Константином. **1149.**

1790 г. — Надпись в церкви Св. Пантелимона, построенной стараниями священника Ивана из церкви Сильвестра, логофета Константина Борэнеску, Константина Карамзули и Ене Мэнчулеску во время австро-турецкой войны. **404.**

1790 г., 16-ое февраля. — Крест, принесенный в дар иеромонахом Партением. **805**

1790 г., 23-е апреля. — Двери, сделанные на средства иеродьякона Никодима, сына бывшего великого слуджера Штефана Гречану, и подаренные монастырю Снагов. **1180.**

1790 г., 30-е апреля (?). — Надгробная плита, упоминающая имена: Барбу, Султана, Зоица и др. **423.**

1790 г., 4-ое июня. — Ларь для хранения мощей, подаренный Мелетием из Симы, архиереем Тебаиды. **502.**

1790 г., 15-ое июня. — Ларец Григория Бужоряну. **826.**

1790 г. (551 г.), 5-ое октября. — Надгробная плита на могиле раввина Иехошуи, сына раввина Хайма. **541.**

1790 г., 14-ое октября. — Евангелие в оправе, сделанной на средства меделничера Василия Карпа и его жены Илинки, принесенное в дар церкви в Гриештях. **912.**

1790 г., 20-ое декабря. — Ковчег, принесенный в дар монастырю Раду Водэ архимандритом Давидом из Итаки. **348.**

<Около 1791 г.>. — Лампада, подаренная церкви Раду Водэ великим баном Панэ Филипеску. **349.**

<Около 1791 г.>. — Лампада, подаренная великим баном Панэ Филипеску. **388.**

1791 г. — Колокол, пожертвованный Константином Борэнеску. **405.**

1791 г. (1240 г.). — Икона, принесенная в дар Армянской церкви в Бухаресте Саргисом, сыном Жемертас-оглу Пагхтасара. **26.**

1791 г. — Камень с надписью, упоминающей о том, что боярыня Кэлина настлала пол церкви Попа Соаре с помощью Фомы Брашовяну. **301.**

1791 г. — Чаша, на которой упоминается имя Никодима иеродьякона, сына Стефана Гречану. **61.**

1791 г., 7-ое февраля. — Икона, подаренная питару Ионаке Кодреску Антонием, епископом Романа. **1150.**

1791 г., 20-ое февраля. — Плащаница, подаренная Димитрием Полидамасом; сработана в Вене. **1047.**

1791 г. (1240 г.), 1-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Давита, сына Хайрапета. **21.**

1791 г. (1240 г.), 2-ое апреля — Икона, принесенная в дар Армянской церкви дьячком Тадеосом, сыном Тадосянца Исайи. **27.**

1791 г., 5-ое октября. — Умер князь Потемкин, фельдмаршал русских войск. **284.**

1791 г., 4-ое ноября. — Чаша, принесенная в дар церкви Хаджиу, на которой выгравированы имена Стана и Гицы Постэвару. **152.**

1791 г., 12-ое декабря. — Крест, подаренный священником Георгием из церкви Св. Архангелов в Кишиневе. **806.**

1792 г. — Колокол церкви Св. Троицы из предместья Деля Веке. **113.**

1792 г. — Надпись, упоминающая, что постройка церкви в Бэнясе, начатая Екатериной Вэкэреску и прерванная из-за неусобиц, была завершена великим казначеем Енэкицэй Вэкэреску и его супругой Екатериной. **37.**

1792 г. — Чаша, на которой высечены имена Раду, Константина, Марики и других, среди которых находится имя Радукана Филипеску. **126.**

1792 г., 12-ое февраля. — Гавриил <Бэнулеску> следует митрополитом вместо Амврозия Екатеринославского. **284.**

1792 г. (552 г.), 4-ое марта. — Надгробная плита на могиле Иенты, дочери раввина Цви. **542.**

1792 г., 18-ое июня. — Чаша, переделанная старанием Иллариона, архимандрита монастыря Козия. **1002.**

1792 г., 25-ое августа. — Колокол, пожертвованный Раду Николау, отлитый <в мастерской > Терезии Шейхелин в Вене. **226.**

1792 г. сентября. — Икона, подаренная Кириллом, Червенским архиереем. **291.**

1792 г. (553 г.), 14-ое ноября. — Надгробная плита на могиле раввина Ицхака Балии. **543.**

1793 г. — Ковчег, принесенный в дар епископству гор. Бузэу епископом Доситеем Филитисом из Янины. **373.**

1793 г. — Плащаница, подаренная церкви Оцетарь Георгием Слави из Черновиц и его женой Марией. **227.**

1793 г. (553 г.). — Надгробная плита на могиле Сарры, дочери Ария Лейба. **544.**

1793 г. — Надпись из церкви Митрополии. **253.**

1793 г. — Чаша, принесенная в дар монастырю Динтрунлемн Константином и Станкой. **1223.**

1793 г. — Поднос священника Василия из церкви Св. Георгия. **870.**

1793 г., 2-ое января. — Поминальник Григораша, логофета Молдавской митрополии. **284.**

1793 г., 6-ое июля. — Надпись из церкви, построенной в Пипере священниками Амброзием и Амфилофтием. **289.**

1793 г., 30-ое августа. — Крест священника Никулая Трэсни и Цане. **807.**

1793 г., 1-ое сентября — 1794 г., 31-ое августа (7302 г.). — Икона, писанная иконописцами Ионном и Гицэй. **192.**

1793 г., 27-ое ноября. — Графит, упоминающее о землетрясении. **290.**

(1794 г.). — Крест, принесенный в дар монастырю Чернике цехом серебряных дел мастеров. **62.**

1794 г., февраль. — Икона, подаренная Григорием Папазоглу. **1151.**

1794 г., 4-ое марта. — Поминальник монастыря Кырлигул, написанный игуменом Веньямином; упоминаются: господари, бояре, митрополиты, монахи, священники. **1171.**

1794 г., 28-ое июня. — Надпись на камне от церкви Св. Апостолов, воздвигнутом на средства ставропольского архиерея Григория. **600.**

1794 г., 8-ое сентября. — Надпись из церкви Изворул Тэмэдуирий (Источник Исцеления), воздвигнутой продавцом свечей Георгием, ткачем сукна Миулом, портным Петко и др.; упоминается ранее существовавшая деревянная церковь. **166.**

1794 г., 26-ое сентября. — Дата, упоминающая имя Ионицы Башоты. **284.**

1794 г., 19-ое декабря. — Чаша, принесенная в дар церкви Изворул Тэмэдуирий (Источник Исцеления) Строе, Иоанном, Тудорой и др. **167.**

1795 г. — Просвирница Константина Вултуреску. **562.**

1795 г. — Лампада, принесенная в дар монастырю Бистрица боярами и купцами из Крайовы, во время чумы в этом городе. **721.**

1795 г. — Крест, хранилище мощей, сделанный Саргисом, сыном Пагхтасара, для Армянской церкви в Бухаресте. **28.**

1795 г. — Крест протосингела Захарии Киприотского. **808.**

1795 г. — Икона, написанная иконописцем дьяконом Раду. **1152.**

1795 г. (1244 г.). — Надгробная плита на могиле пекаря Закара, сына Качика. **22.**

1795 г. — Надпись на стенах церкви Св. Ионикэ <Молдовень>, воздвигнутой великим меделничером Димитрием Дэрэску и его женой Софикой. **601.**

1795 г. — Чаша, принесенная в дар церкви Виссариона <Векь> винокуром Ионицэ, Катинкой, Ионном и Мандой (?). **424.**

<1795 г>. — Икона, писанная иконописцем дьяком Рэдукану, сыном дьякона Шербана из Кымпулунга. **1153.**

1795 г., 4-ое января. — Икона, писанная иконописцем Михаилом Ивановичем в Москве. **1154.**

1795 г., 1-ое марта. — Дверь с надписью, упоминающей имя слесаря Думитру Лереску. **358.**

1795 г. (555 г.), 24-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Леи, дочери раввина Авраxама Коxена. **545.**

1795 г., 10-ое мая. — Надписи на домах монастыря Антим, построенных на средства Антима из Албании, архиепископа Погонианы. **602.**

1795 г., 17-ое мая. — Лампада, подновленная митрополитом Антимом из Погонианы. **7.**

1795 г., 27-ое мая. — Икона, писанная иконописцем (?) Партением (?) на средства постельника Григория Бужоряну. **67.**

1795 г., 10-ое июля. — Ларь для мощей, являющийся собственностью епископа из Бузэу Костандия Филитиса. **374.**

1795 г., 8-ое августа. — Надгробная плита на могиле Петра, Гергины и их сына Теодора Велико. **336.**

1795 г., 1-ое сентября. — Надпись, упоминающая имена благодетелей: Прокопия монаха, старца Георгия и Тимофея иеромонаха, воздвигнувших трапезную и келии монастыря Черники. **58.**

1796 г. — Колокол, отлитый венским обществом Филлградер и Гоффбауер. **295.**

1796 г. — Чаша, подаренная одной госпожей из семьи Брынковяну. **1003.**

1796 г. — Сосуд, подаренный Иосифом, епископом Арджеша. **1022.**

(1796 г.). — Евангелие, подаренное Армянской церкви в Бухаресте Бахчей, женой Пыйыклызате Вардана из Рущука и ее семьей. **29.**

(1796 г.). — Евангелие, принесенное в дар Карапетом, сыном Папы из восточных стран. **30.**

1796 г., 21-ое июля. — Ларь для хранения мощей в оправе, сделанной на средства ворника Иоанна Флореску, епитропа монастыря Пантелимона. **402.**

1796 г., 2-ое ноября. — Евангелие, принесенное в дар церкви Попа Русу Полихронием и Марией. **299.**

1796 г. (557 г.), 15-ое декабря. — Надгробная плита на могиле Адилы, дочери раввина Авраxама. **546.**

1797 г. — Лампада, подаренная монастырю Антим Иосифом, епископом Арджеша. **8.**

1797 г. — Крест монастыря Динтрунлемн, сделанный стараниями настоятельницы Платониды. **809.**

1797 г. — Евангелие в оправе, сделанной на средства Димитрия Негулеча для церкви Св. Георгия в Кымпулунге. **913.**

1797 г. — Графито, упоминающее изготовителя свечей иеромонаха Шербана. **245.**

1797 г. — Икона, подаренная Иосифом, епископом Арджеша. **9.**

1797 г. — Икона, подаренная Иосифом, епископом Арджеша. **10.**

1797 г. (1246 г.). — Чаша, принесенная в дар Армянской церкви в Бухаресте. **31.**

1797 г. (557 г.), 11-ое апреля. — Надгробная плита на могиле Мении, дочери раввина Ицхака. **547.**

1797 г., 7-ое мая. — Надпись на стене церкви в Германе. **145.**

1797 г., 9-ое (?) июня. — Сафта Берхичану, упоминаемая на дверной каменной раме в церкви св. Висариона <Веки>. **426.**

1797 г., 1-ое июля. — Ларь для мощей, принесенный в дар церкви Попа Русу купцом Полихронием и Марией. **827.**

1797 г., 25-ое июля. — Надгробная плита на могиле Ксанты, жены бана Панаита. **441.**

1797 г., 1-ое сентября — 1798 г., 31-ое августа (7306 г.). — Поминальник монастыря Богдана; упоминаются: господари, архиереи, монахи, священники, приношения, пожертвованные церкви. **1172.**

1797 г. <7306 г.>, 21-ое (?) сентября. — Надпись в церкви Св. Висариона <Векь>, воздвигнутой протопопом Бухареста Петром Рефериндарием и тайным логофетом Антоном Бергичаном. **425.**

1798 г. — Лампада с надписью, упоминающей имя Луксандры Ханжерли. **355.**

1798 г. — Крест Пахомия, игумена монастыря Хорез. **810.**

1798 г. — Икона, писанная и подаренная иконописцем Григорием. **63.**

1798 г. — Икона, пожертвованная в поминание Христины; писана иконописцем Григорием. **1155.**

1798 г. — Каменный медальон с инициалами воеводы Константина Ханджерлиу. **175.**

1798 г. — Дискос, подаренный монастырю Антим Иосифом, епископом Арджеша. **871.**

1798 г., 30-ое августа. — Крест Дионисия, экзарха митрополии. **811.**

1798 г., 4-ое сентября. — Надгробная плита на могиле великого ворника Иоанна Дамариса. **475.**

1798 г., 21-ое ноября. — Чаша, принесенная в дар цехом изготовителей меховых шапок; староста — Яманди. **309.**

1798 г., 7-ое декабря. — Крест, принесенный в дар Георгием Слэтиняну, его женой Деспиной и их сыном Константином. **812.**

1799 г. — Ковчег, сделанный игуменом Констандием Пелопонисиотом на средства монастыря Бистрица. **760.**

1799 г. — Колокол, сделанный на средства Бэлаши Крецулеску. **105.**

1799 г. — Колокол, пожертвованный церкви Икоаней из предместья Чауш Давид, Тоадером, ватафом мясников, приобретенный трудами Панаита <Бэъяну> слуджера. **156.**

1799 г. — Колокол, пожертвованный церкви Икоаней Панаитом <Бэбяну>, бывшим великим слуджером. **157.**

1799 г. — Колокол, пожертвованный церкви Оларилор в Бухаресте жителями предместья. **222.**

1799 г. — Колокол, переделанный Георгием, игуменом монастырей Кэлдэрушань и Черника. **480.**

1799 г. — Крест, подаренный Танасием Мэлдэреску и Илиной. **813.**

1799 г. — Икона, сделанная на средства Иосифа, епископа Арджеша. **281.**

1799 г., январь. — Кресло, подаренное стольником Василием. **1176.**

1799 г., 20-ое июня. — Икона, принесенная в дар церкви Синаитов Константином, сыном Леонтия. **380.**

1799 г., 20-ое июля. — Икона, украшенная серебром Констандием Пелопонисиотом, игуменом монастыря Бистрица. **1156.**

1799 г. (7307 г.), 28-ое июля. — Надпись из церкви Митрополии, восстановленной митрополитом Дософтеем Филитисом. **254.**

1799 г. (560 г.), 1-ое декабря. — Надгробная плита на могиле Фрейды, дочери раввина Моше. **548.**

1799 г., 6-ое декабря. — Ковчег, сделанный на средства архимандрита Георгия, игумена монастыря Черники. **65.**

<*Конец XVIII века?*>. — Деревянный крест, сделанный резчиком по дереву Димитрием. **11.**

<*Конец XVIII века*>. — Крест, купленный иеромонахом Никандром за 10 червонцев. **814.**

<*Конец XVIII века?*>. — Крест, принесенный в дар медельничером Иоанном Соколеску Арджешскому епископству. **815.**

<*Конец XVIII века*>. — Пряжка, подаренная Карабеном, бывшим исправником церкви Греч и его женой Митаной. **1185.**

<*Конец XVIII века*>. — Икона, писанная иконописцем Кирицей. **1157.**

<*Конец XVIII века*>. — Икона, писанная иконописцем Петром из России (?). **452.**

<*Конец XVIII века*>. — Икона, писанная иконописцем Станом. **1158.**

<*Конец XVIII века?*>. — Поминальник на камне; упоминаются: священник Константин, церковный доброхот, пресвитерша Станка, Михалча и др. **14.**

<*Конец XVIII века?*>. — Поминальник на камне, сделанный в память Драгомира, Пэтрана, Опри и др. **13.**

<*Конец XVIII века?*>. — Поминальник на камне; упоминаются: архиерей Григорий, архиерей Доситей, Удря и др. **111.**

<*Конец XVIII века?*>. — Поминальник на камне; упоминаются основатели: иконописец священник Никулае и Мария, жена питара Иоанна, жертвователи церкви Удрикани и др. **486.**

<*Конец XVIII века?*>. — Дверь с надписью, упоминающей имя Томы Брашовяну. **158.**

<*Около 1800 г.*>. — Лампада, подаренная Анастасией Слэтиняну. **723.**

<*Около 1800 г.*>. — Лампада, подаренная Георгием Слэтиняну. **726.**

<*Около 1800 г.*>. — Лампада, подаренная ворником Рэдукану Слэтиняну. **724.**

<*Около 1800 г.*>. — Лампада, подаренная Рэдукану Слэтиняну. **727.**

<*Около 1800 г.*>. — Лампада, подаренная Скарлатом Слэтиняну. **725.**

<*Около 1800 г.*>.—Икона, оправленная в серебро на средства <пекаря> Мани. **178.**

1800 г. — Дароносица, подаренная воеводой Александром Морузи. **108.**

1800 г. — Лампада, принесенная в дар Раду Слэтиняну. **722.**

1800 г. — Лампада, обновленная Тимотеем, игуменом Ставрополеоса. **503.**

1800 г. — Колокол. **439.**

1800 г. — Колокол, обновленный архимандритом Калиником Ставроникитяну. **369.**

1800 г. — Икона, писанная иконописцем Григорием Фружинеску. **64.**

1800 г. — Рипида, принесенная в дар воеводой Александром Морузи. **109.**

1800 г., январь. — Икона, принесенная в дар Ионицей и писанная иконописцем монахом Партением. **292.**

1800 г., 1-ое марта. — Икона, оправленная в серебро, подаренное арнаутом Апостолом, купцом свечей Георгием, трактирщиком Строе, и в серебро, принадлежащее церкви. **168.**

1800 г., 15-ое декабря. — Шкатулка, подаренная церкви в Сырби Анастасием котаром и его женой Захарой. **431.**

— Дискос, пожертвованный цехом серебряных дел мастеров. **421.**

— Надгробная плита на могиле раввина Ицхака. **549.**

— Надгробная плита на могиле Марии из Молдовы, дочери Василия и Феодосии, супруги ворника Анастасия из Корфу. **184.**

— Надпись церкви, построенной Гиормой баном. **146.**

— Надпись на колокольне церкви Злэтарь. **504.**

— Поминальник на камне; упоминаются: Константин, Мария, монахиня Марта и др. **50.**

СОМНИТЕЛЬНЫЕ НАДПИСИ

1416 г. (6924 г.), 11-ое июня. — Надпись в церкви Букур. **1246.**

1625 г., 1-ое сентября — 1626 г., 31-ое августа (7135 г.). — Кадило, подаренное монастырю Раду Водэ. **1248.**

1625 г., 1-ое сентября — 1626 г., 31-ое августа (7134 г.). — Пряжки, подаренные монастырю Раду Водэ. **1249.**

1651 г., 1-ое сентября — 1652 г., 31-ое августа (7160 г.). — Надпись в церкви Сэриндарь. **1250.**

Кадило, подаренное монастырю Раду Водэ. **1247.**

RÉPERTOIRE CHRONOLOGIQUE

1er septembre 1395 — 31 août 1396 (6904). — Épitaphios <du monastère de Cozia>. **1031.**

<1397—1398>. — Inscription de la forteresse de Turnu (Petit Nicopolis), restaurée sous le sultan Bajazet Ier. **1203.**

1er septembre 1437 (6945). — Épitaphios donné par l'hégoumène Siluan au monastère de Neamţ. **1032.**

1er septembre 1452 — 31 août 1453 (6961). — Porte <de la chapelle de l'Annonciation?> érigée par le prince Vladislav II, trouvée au monastère de Snagov. **1177.**

1463. — Icône. Don du monastère de Mégaspiléon (Péloponnèse). **1101.**

1481. — Pierre tombale de Bather. **608.**

15 septembre 1486 (6994). — Inscription du château du prince Étienne le Grand à Hîrlău. **575.**

1er septembre 1490 — 31 août 1491 (6999). — Panagiaire donné par le boyard Drăghici Vintilescu au monastère de Snagov. **961.**

<Vers 1492>. — Panagiaire donné par le prince Alexandre, fils du prince Étienne le Grand, au monastère de Bacău. **962.**

<Vers 1493>. — Voile liturgique donné par le prince Étienne le Grand à l'église épiscopale de Rădăuţi. **1083.**

26 août 1499 (7007). — Inscription du clocher du monastère de Dealu, bâti par le prince Radu le Grand. **576.**

<Fin du XVe siècle>. — Pierre tombale du prêtre franciscain Estmanus. **609.**

<Fin du XVe siècle — début du XVIe siècle>. — Encensoir. Don des boyards Barbu, Pîrvu, Danciu et Radu, <fils du boyard Neagoe Craiovescu>. **728.**

<Fin du XVe siècle — début du XVIe siècle>. — Cassolette donnée par le *vornic* Pîrvu, fils du boyard Neagoe de Craiova, mentionnant également ses frères Barbu et Danciu. **739.**

<Fin du XVe siècle — début du XVIe siècle>. — Châsse. Don des fils de Neagoe <Craiovescu>, Barbu, Pîrvu, Danciu et Radu. **749.**

<Fin du XVe *siècle — début du XVI*^{e} *siècle>.* — Panagiaire donné au monastère de Tismana par les fils du boyard Neagoe <Craiovescu>, Barbu, Pîrvu, Danciu et Radu. **963.**

<Fin du XVe *siècle — début du XVI*^{e} *siècle>.* — Plateau. Don des boyards Barbu, Pîrvu, Danciu et Radu, <fils du boyard Neagoe Craiovescu>. **828.**

<Vers 1500>. — Plateau donné par le prince Radu <le Grand> fils du prince Vlad. **235.**

1500. — Pierre tombale de Valentin Procope, frère de Werner Bra... (?). **610.**

1500. — Pierre tombale de Nicolaus Schacs. **611.**

1500 (7008). — Bannière. Don du prince Étienne le Grand. **1198.**

<XVIe *siècle>.* — Étole donnée par le prince Radu <le Grand?> au monastère de Govora. **1048.**

<XVIe *siècle>.* — Patène donnée au monastère de Bistriţa. **829.**

<XVIe *siècle>.* — Pierre tombale de dame Muşa. **612.**

<Vers 1501>. — Hanap. Don du ban Barbu <Craiovescu> et de ses frères, le *vornic* Pîrvu, le *vornic* (sic) Danciu et le *postelnic* Radu. **968.**

18 décembre 1502 (7010). — Panagiaire donné par le prince Étienne le Grand au monastère de Neamţ. **964.**

<Vers 1504>. — Étole donnée par le prince Étienne le Grand et la princesse Marie. **1049.**

1er *février 1506 (7014).* — Épitaphios, donné au monastère de Dobrovăţ, commencé par le prince Étienne le Grand et achevé par son fils, le prince Bogdan, et par la mère de ce dernier, la princesse Marie. **1033.**

<1512>. — Évangéliaire. Don du métropolite Théoctiste. **876.**

<1512—1521>. — Objet de culte donné par le prince Neagoe Basarab et la princesse Despina. **286.**

<Vers 1513>. — Donation par le prince Neagoe Basarab d'un plateau au monastère de Bistriţa. **1017.**

<Vers 1513–1520>. –Evangéliaire relié en argent, don de Cînda Laţcu, *pîrcălab* de Haţeg. **877**

1er *septembre 1513 — 31 août 1514 (7022).* — Plateau donné par le prince Neagoe Basarab. **830.**

4 août 1514 (7022). — Couverture de velours donnée par le prince Neagoe Basarab au monastère de Bistriţa. **1096.**

1517. — Icône donnée par le prince Neagoe Basarab, la princesse Despina et leurs enfants. **275.**

<1517>. — Inscription rappelant que le prince Neagoe Basarab a bâti le monastère d'Argeş. **577.**

1er *septembre 1518 — 31 août 1519 (7027).* — Évangéliaire relié en argent au frais du grand *postelnic* Marcea et de son épouse Marga. **878.**

1520. — Calice donnée par le prêtre Grégoire de Banruca. **973.**

1er *septembre 1520 — 31 août 1521 (7029).* — Étole donnée par Neagoslava, <épouse> de Barbu <Craiovescu>, devenu le moine Pacôme. **1050.**

1er *septembre 1520 — 31 août 1521 (7029).* — Panagiaire offert par le moine Pacôme <Barbu Craiovescu> et le grand ban Preda <Craiovescu>. **965.**

<Vers 1522>. — Icône donnée par la princesse Despina, <veuve du prince Neagoe Basarab>, en souvenir de son fils, le prince Théodose. **1102.**

<Après 1522>. — Icône donnée par la princesse Despina, <veuve du prince Neagoe Basarab>, et ses filles Stana et Ruxanda. **1103.**

< Vers 1526 >. — Inscription d'un portrait du prince Neagoe Basarab et de sa famille (peinture murale). **1159.**

‹ Vers 1526 ›. — Inscription d'un portrait du prince Radu de la Afumaţi (peinture murale). **1160.**

‹ Vers 1526 ›. — Inscription d'un portrait de la princesse Ruxanda (peinture murale). **1161.**

10 septembre 1526 (7035). — Inscription du monastère d'Argeş, achevé par le prince Radu de la Afumaţi et la princesse Ruxanda. **577.**

15 (janvier 1530—7038). — Pierre tombale du peintre Georges de Trikkala. **613.**

15 mai 1531 (7039). — Icône donnée par Anastase, évêque de Vad. **1104.**

20 février 1532 (7040). — Pierre tombale du boyard Badea de Coteşti. **614.**

‹Après le 18 septembre 1532—1535›. — Croix. Don du prince Vintilă. **761.**

2 septembre 1533 (7041). — Pierre tombale du grand *clucer* Lăudat de Coteşti. **615.**

‹ Après le 12 juin 1535 ›. — Inscription d'un portrait du prince Mircea l'Ancien (peinture murale). **1163.**

‹Après le 12 juin 1535›. — Inscription d'un portrait du prince Pierre ‹Radu Paisie› et de son fils le prince Marc (peinture murale). **1162.**

15 août 1535 (7043?). — Pierre tombale de Jitian, fils du grand *clucer* Lăudat de Coteşti. **616.**

15 avril 1542. — Pierre tombale d'Anne, mère d'un certain Pierre, tailleur de Baia. **622.**

‹1545—1568›. — Inscription mentionnant que le prince Mircea le Pâtre a bâti l'église de la cour de Bucarest, embellie et peinte par ses fils, les princes Pierre le Jeune, Radu et Mircea. **106.**

‹Milieu du XVIe siècle›. — Croix revêtue d'argent par l'évêque Macaire. **762.**

‹Milieu du XVIe siècle — début du XVIIe siècle›. — Gobelet. Don du *postelnic* Démètre. **933.**

‹2e moitié du XVIe siècle›. — Pierre tombale de la dame (sic !) du métropolite Ananie. **617.**

‹Après 1551›. — Gobelet donné au monastère de Tismana par Staico de Ruda et fait par l'orfèvre Balthasar Fleischer. **934.**

30 janvier 1554 (7062). — La princesse Despina, ‹veuve du prince Neagoe Basarab› — devenue la religieuse Platonida — est enterrée à Sibiu. **618.**

‹1555›. — Évangéliaire copié et relié en argent aux frais du logothète Grégoire Ferie. **879.**

(1556). — Pierre placée par le métropolite Ananie sur la tombe de la princesse Despina, à l'occasion de la réinhumation de ses ossements apportés de Sibiu. **618.**

janvier 1556 (7064). — Épitaphios donné par le prince Alexandre Lăpuşneanu au monastère de Slatina, l'année de son mariage avec la princesse Ruxanda. **1034.**

26 mai 1558 (7066). — Croix donnée par Crăstea, *jitnicer* de Suceava, et son épouse Marie au monastère de Neamţ et exécutée par maître Sava. **763.**

1er septembre 1558 (7066). — Croix donnée par le prince Alexandre Lăpuşneanu et la princesse Ruxanda au monastère de Slatina. **764.**

‹21 septembre 1559 — 8 juin 1568›. — Gobelet. Don du logothète Stoica. **935.**

‹Vers 1560?›. — Hanap donné au monastère de Tismana par le boyard Arsène, fils de Michel. **936.**

‹Vers 1560—1563?›. — Petite cuiller. Don de l'hégoumène Hilarion. **919.**

25 décembre 1560 (7068). — Croix donnée au monastère de Neamţ par Grégoire, métropolite de Suceava; œuvre du prêtre Nicéphore. Détail des dépenses occasionnées par ce travail. **765.**

‹Vers 1561›. — Bénitier portatif. Don du prince Alexandre Lăpuşneanu au monastère de Slatina. **1016.**

1561. — Pierre tombale de l'athlète (?) Nicolaus Schacs. **619.**

17 février 1561 (7069). — Rideau d'église donné par le prince Alexandre Lăpuşneanu, la princesse Ruxanda et leurs enfants au monastère de Slatina. **1087.**

‹Après le 17 février 1561›. — Rideau d'église donné par le prince Alexandre Lăpuşneanu, la princesse Ruxanda et leurs enfants au monastère de Slatina. **1088.**

5 juillet 1561 (7069). — Croix donnée par le *postelnic* Mathieu Crăciun et son épouse Marie et exécutée par Dosithée du monastère de Putna. **766.**

‹Vers 1563›. — Croix donnée par Hilarion, hégoumène du monastère de Bistriţa. **767.**

‹Vers 1563›. — Calice donné par Hilarion, hégoumène du monastère de Bistriţa. **974.**

1er septembre 1563—31 août 1564 (7072). — Croix donnée au monastère de Bistriţa par le boyard Manta, du temps de l'hégoumène Hilarion. **768.**

1564 (7072). — Croix donnée par le *vornic* Maxime Burnar et son épouse Antimia au monastère de Golia de Jassy. **769.**

1er septembre 1564—31 août 1565 (7073): — Le grand ban Ghionma de Pogonianis (Épire) bâtit l'église de la Nativité. **588.**

1565 (7073). — Pierre tombale placée par Ruxanda, épouse du prince Alexandre Lăpuşneanu, sur la tombe d'une de ses filles. **620.**

11 octobre 1566 (7075). — Évangéliaire donné par Pană, Despa, Nicolas, etc., mentionnant le prince Mircea le Pâtre, la princesse Kiajna et leurs fils, les princes Pierre, Radu et Mircea. **880.**

Mai 1568 (7076). — Pierre tombale du prince Alexandre Lăpuşneanu, enterré au monastère de Slatina fondé par lui. **621.**

‹Après le 14 juin› 1568 (7076). — Le prince Alexandre II Mircea fait bâtir le monastère de la Sainte Trinité. **314, 315.**

1er août 1568.—Pierre tombale d'Anne, fille d'un certain Pierre, tailleur de Baia. **622.**

12 novembre 1571 (7080). — Inscription de la fontaine faite à ‹Ocnele Mari›, d'après les instructions du prince Alexandre II Mircea, par Dobromir grand ban de Craiova. Mention des années d'exil du prince à Alep et en Arabie. **578.**

1572. — Pierre tombale de Grégoire Kirschner. **623.**

15 janvier 1576 (7084). — Évangéliaire relié en argent au frais du grand logothète Jean Golia et de son épouse Anne, pour le monastère de Jassy fondé par eux. **881.**

‹Après le 11 septembre› 1577 (708‹6›). — Pierre tombale du prince Alexandre II Mircea. **624.**

20 juin 1579 (7087). — Sébile faite aux frais de Dobre Popov. **831.**

158... — Pierre tombale de Georges Schmidt, faite par Cristian. **625.**

1er février 1581. — Plaque en terre cuite portant une inscription au nom ‹du maître potier ?› Oprea. **550.**

17 juillet 1581 (7089). — Panagiaire donné au monastère d'Agapia ‹din Deal›, par Isaïe, ancien évêque de Rădăuţi. **966.**

1er septembre 1581—31 août 1582 (7090). — Pierre tombale du *postelnic* Radu. **626.**

7 septembre 1581 (7090). — Pierre tombale de l'échanson Radu. **627.**

17 avril 1582 (7090). — Pierre tombale d'Irène, fille du grand trésorier Jean Solomon. **628.**

Juin 1582 (7090). — Pierre tombale du logothète Tudor. **629.**

‹Juillet 1583—1585›. — Inscription d'un canon aux armes du prince Pierre Cercel. **1199.**

20 juillet 1583 (7091). — Pierre tombale de Neagoe, fils du *clucer* Vlaicu et d'Anne. **630.**

<27 janvier — 31 août> 1584 (7092). — Croix en pierre dressée par le grand *comis* Balea et son épouse Grăjdana, mentionnant les noms de Rada, Rada, Oprea, etc. et sculptée par les tailleurs de pierre Manea (?) et Ivan. **249.**

22 décembre 1585 (7093). — Pierre tombale de l'*aga* Oprea. **631.**

1er septembre 1586—31 août 1587 (7095).—Dan, grand logothète <en 1601—1602>, bâtit le monastère de Mărcuţa aux bords de la Colentina. **179.**

1er septembre 1587—31 août 1588 (7096).—Pierre tombale du *clucer* Vlaicu et de ses enfants, posée par son épouse Anca dans l'église bâtie par leur fille Neaga, épouse du prince Mihnea Turcitul. **632.**

<1589—1591>. — Le grand trésorier André et son frère Démètre bâtissent l'église Saint Jean-le-Grand-des-Grecs. **453.**

8 janvier <1589 (7097)>. — Pierre tombale d'Hélène, <fille du prince Alexandre II Mircea>. **316.**

<1590—1599>. — Thermarion donné par l'hégoumène Serge. **267.**

22 juin 1590 (709<8>). —Pierre tombale de Vlad, fils du prince Mihnea Turcitul. **317.**

8 mars 1592 (7100). — Pierre tombale du *postelnic* Ivan. **633.**

1593. — Gobelet. **937.**

10 avril 1593 (7101). — Croix donnée au monastère d'Agapia <din Deal>, par l'archimandrite Silioan de Putna et exécutée par le prêtre Ilea. **770.**

1594. — Broc fait par Eőtvős Demlen. Sondi et Anne mentionnés. **675.**

1594. — Inscription de la date de construction de l'église de Mihai Vodă. **182.**

... mai 1594 (7102). — Icônes données par Paisie et exécutées par le peintre Nestor. **1105.**

1er septembre 1594 — 31 août 1595 (7103): voir *<Octobre 1595>.*

<Octobre 1595>. — Destruction par les Turcs du monastère de Radu Vodă au cours des luttes avec Michel le Brave. **315.**

23 avril 1597 (7105). — Reliquaire fait pour le monastère de Slatina aux frais du trésorier Apostolache et de son épouse Cneajna. **816.**

1er septembre 1599—31 août 1600 (7108).— Reliquaire donné par le prince Michel le Brave, la princesse Stanca et leur fils le prince Nicolas, sous la surveillance du métropolite Euthyme. **384.**

<Fin du XVIe siècle — début du XVIIe siècle>. — Le *pîrcălab* Andronache bâtit le monastère dédié à l'Annonciation <Sf. Sava> et le place sous la dépendance du monastère de St.-Sabbas à Jérusalem. **585.**

1er septembre 1600 — 31 août 1601 (7109). — Épitaphios donné au monastère de Tikhvine par Chariton, troisième *namestnic de postelnicei* de Moscou, son épouse Ecaterina Petrovna et Thomas Osifovitch Bezobrazov, à l'époque du tzar de Russie, Boris Feodorovitch. **1035.**

<XVIIe siècle>. — Plateau à inscription au nom de Drăghicean. **833.**

<XVIIe siècle>. — Plateau donné au monastère de Tismana. **832.**

<XVIIe siècle?>. — Étole. Don de la religieuse Irène Corbişa. **1051.**

<XVIIe siècle>. — Icône donnée par Georges Sinodis, fils de Pantelis. **559.**

<XVIIe siècle ?>. — Petite cuiller portant le nom du trésorier Oprea. **920.**

<XVIIe siècle ?>. — Calice donné par le prince Radu. **372.**

<XVIIe siècle>. — Plaque en terre cuite faite à l'aide du moule gravé par le sculpteur sur bois Drăgoi. **551.**

<1ère moitié du XVIIe siècle>. — Flacon en vermeil fait par le maître orfèvre Melchior Bayr. **1023.**

16<01?>. — Calice donné par le prince Michel le Brave au monastère de Mihai Vodă, métochion du monastère de Simopétra (Mont Athos). **975.**

26 septembre 1601 (7110). — Pierre tombale de Dumitraşcu, fils du grand *comis* Apostolache et de Cneajna. **634.**

20 mai 1602. — Pierre tombale de Sophie, épouse du tailleur Pierre. **635.**

20 juin 1602 (7110). — Panagiaire fait par l'hégoumène Nil au monastère de Slatina. **967.**

‹16 août 1602 — 7 octobre 1607›. — Voile d'iconostase donné par Preda ‹Buzescu›, grand ban de Craiova, et son épouse Cătălina. **1089.**

1er mars 1603. — Pierre tombale d'Anne, fille d'Antoine et épouse de Georges. **636.**

19 décembre 1603 (7112). — Sébile donnée par le hiéromoine Nil au monastère de Slatina. **834.**

1606. — Evangéliaire donné par le hiéromoine Théophane avec le consentement de Gabriel, métropolite de Philadelphie. **500.**

1er septembre 1607 — 31 août 1608 (7116). — Étole donnée au monastère de Mărgineni par le prince Radu Şerban, la princesse Hélène et leurs enfants. **1052.**

‹1608—1613›. — Sabre de Gabriel Báthory, prince de Transylvanie. **1200.**

1er septembre 1609 — 31 août 1610 (7118). — Calice donné par le boyard Mihalcea à l'évêché ‹de Buzău›. **976.**

20 août 1611 (7119). — Voile liturgique brodé par Mitrofana, épouse du grand *vornic* Nestor Ureche, et donné au monastère de Secu. **1084.**

1612. — Calice appartenant au couvent de Mica. **977.**

1er septembre 1613 — 31 août 1614 (7122) voir: *‹1er septembre — 31 décembre 1614›.*

5 novembre 1613 (7122). — Étole de Clément, métropolite de Philippes (Macédoine). **274.**

‹1er septembre — 31 décembre 1614›. — Le prince Radu Mihnea rebâtit le monastère de Radu Vodă. **315.**

‹1er septembre — 31 décembre› 1614 (7123). — Inscription du monastère de Radu Vodă rebâti par le prince Radu Mihnea et dédié au monastère d'Iviron (Mont Athos). **314.**

1615. — Inscription sur une bourse de cuir ayant appartenu à Istvan Bethlen. **1181.**

Janvier 1617 (7125). — Croix de pierre élevée par le logothète Stoica et son épouse Neacşa. **250.**

‹Après le 25 mars› 1617 (7125). — Plateau fait aux frais de Théophane, métropolite de Suceava, avec indication du coût du travail. **835.**

Juillet 1617 (7125). — Bénitier portatif refait aux frais du métropolite de Suceava, Théophane. **1016.**

Mai 1618 (7126). — Étole appartenant au monastère de Simopétra (Mont Athos), faite aux frais du hiéromoine Josaphat par les soins de dame Elenouda. **1053.**

3 octobre 1618. — Pierre tombale du prêtre franciscain Ambrosius Keczkemeti. **637.**

‹8 mai 1619—1620›. — Hanap donné au monastère de Tismana par le trésorier Stoica ‹de Strîmba› et son épouse Dochia et fait par le maître orfèvre Hans Priester. **969.**

4 septembre 1619. — Pierre tombale d'André Veindrig et de Sophie, fille de Martin Victor de Cotnari. **638.**

1620 voir: *16‹01 ?›.*

‹1620 — 1626›. — Épée de Gabriel Bethlen, prince de Transylvanie. **1196.**

1er janvier 1620 (7128). — Lampe donnée par Théophane, métropolite de Moldavie, au monastère de Slatina. **681.**

1er septembre 1621 — 31 août 1622 (7130). — Thermarion offert par les fondateurs du monastère de Bistriţa et réparé par les soins de l'archevêque Théophane. **914.**

1er septembre 1622 — 31 août 1623 (7131). — Petite icône revêtue d'argent aux frais de Basile Ureche, ancien échanson. **1024.**

1er septembre 1622 — 31 août 1623 (7131). — Bénitier portatif réparé par les soins de Théophane, ancien métropolite de Suceava. **1017.**

1er septembre 1624 — 31 août 1625 (7133). — Inscription du monastère de Radu Vodă, peint sous le règne du prince Alexandre l'Enfant. **315.**

‹ *Environ 1625—1626* ›. — Voile liturgique donné par le métropolite Anastase Crimca. **1085.**

1er septembre 1625 — 31 août 1626 (7134). — Médaillon de chasuble. Don du *clucer* Muşat au monastère de Tismana. **926.**

5 février 1626 (7134). — Pierre tombale du prince Radu Mihnea, décédé à Hîrlău. **318.**

‹ *Vers 1627* ›. — Croix donnée par le grand logothète Dumitraşcu ‹ Ştefan › au monastère de Rădeana. **771.**

‹*1628—1648*›. — Gobelet au nom de Théodose et de son épouse Chrysoscoulina, œuvre du maître orfèvre Daniel Bloweber. **938.**

25 mars ‹1628 (7136)›. — Épitaphios donné par le prince Miron Barnovski et sa mère Élisabeth. **1036.**

1er septembre 1628 — 31 août 1629 (7137). — Calice donné par le prince Alexandre Iliaş au monastère d'Argeş. **978.**

1629 (?). — Icône faite par le peintre Basile de Răşinari. **1229.**

1629. — Gobelet de la corporation des tailleurs de Tîrgu Mureş, exécuté aux frais des maîtres tailleurs Nagy Ferencz et Szent Martony Peter. **939.**

‹*1629—1632*›. — Évangéliaire soustrait au monastère de Bistriţa sous le règne du prince Léon Tomşa. **883.**

1631. — Gobelet donné par le boyard André, ouvré par le maître orfèvre Daniel Bloweber. **940.**

27 mai 1631. — Pierre tombale du prêtre (?) Gabriel Drotlerus. **639.**

23 août 1631 (7139). — Bataille du prince Léon Tomşa avec ses adversaires revenus de leur exil d'au-delà des Carpathes. **435.**

18 décembre 1631. — Pierre tombale de Iokosch, fils de Dominique, posée par son frère Jacques. **640.**

1632. — Broc appartenant au diacre Grégoire Szegedi. **676.**

20 février 1632—7140. — Croix en pierre élevée par le prince Léon Tomşa en commémoration de la bataille livrée à ses adversaires revenus de Transylvanie. **435.**

2 août 1632 (7140). — Inscription de l'église de la Sainte Trinité de Cîmpulung, élevée par le boyard Vasilake, Mitina, Aslan et sa mère Hélène, etc. **579.**

‹*Septembre 1632—9 avril 1654*›. — Le prince Mathieu Basarab bâtit l'église des Saints-Apôtres. Mention d'une église antérieure en bois. **367.**

‹*Septembre 1632—9 avril 1654*›. — Médaillon de chassuble donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène au monastère de Tismana. **927.**

‹*Vers 1633*›. — Lampe donnée par le grand ban Radu Buzescu et son épouse Hélène. **682.**

1633. — Calice de la corporation des tailleurs de Tîrgu Mureş, exécuté aux frais des maîtres tailleurs Nagy Ferencz et Cziki Mihai. **979.**

1634. — Coupe exécutée par le maître orfèvre Michael Seybriger. **941.**

23 janvier 1634. — Pierre tombale du prêtre franciscain Christophe de Lovichz. **641.**

1er septembre 1634—31 août 1635 (7143).—Étole donnée par le trésorier Dumitraşco. **1054.**

‹*Vers 1635*›. — Plateau donné par le prince Mathieu Basarab. **836.**

1635. — Gobelet de la corporation des tailleurs de Tîrgu Mureş exécuté aux frais de Nagy Ferencz et Nagy Miklos, maîtres tailleurs. **942.**

1er septembre 1635—31 août 1636 (7144). — Évangéliaire relié en argent, donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène au monastère de Brîncoveni. **882.**

<30 novembre 1635—25 mars 1654>. — Coupe donnée par Théodore, hiéromoine du monastère de Topolniţa. **943.**

14 décembre 1635 (7144). — Pierre tombale de Despina, épouse de Radu Năsturel, ancien grand logothète, posée par sa fille la princesse Hélène, épouse du prince Mathieu Basarab. **642.**

1636. — Calice donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène. Œuvre du maître orfèvre Alexandre, fils d'Akrivis de Trikkala (Épire). **980.**

Septembre <1636>. — Pierre tombale du métropolite Grégoire Ier. **456.**

1er septembre 1636—31 août 1637 (7145). — Patène donnée par le prince Basile Lupu au monastère de Stelea à Tîrgovişte. **837.**

1er septembre 1636—31 août 1637 (7145). — Encensoir donné par le prince Basile Lupu au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **729.**

3 avril 1637 (7145).—Reliquaire donné par Dima, éxecuté par le maître orfèvre Anastase, fils de Nicolau Papastamate. **817.**

1er septembre 1637—31 août 1638 (7146). — Étole donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca. **1055.**

1er septembre 1637—31 août 1638 (7146). — Gobelet donné par le *pîrcălab* Nicolas de Glogova. **944.**

1er septembre 1637—31 août 1638 (7146). — Saccos de Varlaam, métropolite de Moldavie. **1079.**

<Vers 1638>. — Plateau donné par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **839.**

<Vers 1638>. — Lampe donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **683.**

<Vers 1638>. — Patène donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca. **838.**

<Vers 1638>. — Orarion donné par le prince Basile Lupu. **1068.**

20 mai 1638 (7146). — Épitaphios donné par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **1037.**

1er septembre 1638—31 août 1639 (7147). — Podéa donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca. **1070.**

1er septembre 1638—31 août 1639 (7147). — Voile d'iconostase donné par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca. **1090.**

1er septembre 1638—31 août 1639 (7147). — Voile d'iconostase donné par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca. **1091.**

Mars 1639 (7147). — Patène donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **840.**

Mars 1639 (7147). — Aiguière donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **915.**

7 mars 1639 (7147). — Cassolette donnée par le prince Basile Lupu et la princesse Tudosca au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **740.**

Septembre 1639. — Étole du prêtre Démètre Barthos. **1056.**

1er septembre 1639—31 août 1640 (7148). — Croix d'un certain Jean avec mention du nom du prince Mathieu Basarab. **772.**

‹Vers 1640 — 20 décembre 1644›. — Évangéliaire repris sur jugement du Conseil princier, par le grand spathaire Preda Brancovan, relié en argent et restitué au monastère de Bistriţa. **883.**

1er septembre 1640 — 31 août 1641 (7149). — Vase donné par le *clucer* Buzinca au monastère de Căldăruşani. **1018.**

1er septembre 1640 — 31 août 1641 (7149).—Évangéliaire relié en argent aux frais du prince Basile Lupu et donné au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **884.**

‹Après le 18 novembre 1640›. — Pierre tombale du prince Radu Şerban, décédé à Vienne et réinhumé au monastère de Comana avec son gendre, le prince Nicolas Pătraşcu. **643.**

3 décembre 1640 (7149). — Pierre tombale de Constantin, fils du spathaire Preda et de Stanca, fille du logothète Pîrvu de Ruda; mention des donations faites au monastère d'Argeş. **644.**

‹Vers 1641 — 1642›. — Lampe donnée par le capitaine Radivoi et son épouse Jivana au monastère de Topolniţa. **685.**

20 mars 1641 (7149). — Gobelet (?) donné par le prince Basile Lupu. **945.**

‹1er septembre — 10 octobre› 1641 (7150).—Lampe donnée par Jean, hégoumène de Tismana. **684.**

1er septembre 1641 — 31 août 1642 (7150).—Croix donnée par le métropolite Théophile. **773.**

1er septembre 1641 — 31 août 1642 (7150). — Étole de Barlaam, métropolite de Suceava. **1057.**

1er septembre 1641 — 31 août 1642 (7150).—Hanap donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène au monastère de Cîmpulung. **970.**

5 octobre 1641 (7150). — Pierre tombale de Kiajna, épouse du grand *armaş* Ivaşco ‹Ceparul›. **645.**

5 novembre 1641 (7150). — Reliques achetées au Mont Athos par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène et remises au monastère d'Arnota par les soins du métropolite Théophile. **818.**

‹1er janvier — 31 août› 1642—7150.—Évangéliaire relié en argent par le métropolite Théophile de Hongrovalachie; travail exécuté par Franco Marcanič de Kiprovo. **885.**

Mai 1642. — Ampoule donnée par le patriarche œcuménique, Parthène Ier, au prince Basile Lupu. **1019.**

1er septembre 1642 — 31 août 1643 (7151).—Lampe achetée par le prince Mathieu Basarab. **686.**

1er septembre 1642 — 31 août 1643 (7151).—Évangéliaire relié en argent et donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène à l'église Ste.-Parascève ‹du monastère de Gura Motrului›. **886.**

1er septembre 1642 — 31 août 1643 (7151).—Médaillon d'un voile liturgique donné par le grand *aga* Diicul ‹Buicescu›. **928.**

‹Vers 1643›. — Icône donnée par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène. **1230.**

‹Vers 1643›. — Icône donnée par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène. **1231.**

1er septembre 1643 — 31 août 1644 (7152).—Croix de pierre érigée sous le règne du prince Mathieu Basarab et mentionnant les noms de Basile, Dumitra, Vasilaki et Mitina. **251.**

1er septembre 1643 — 31 août 1644 (7152).—Encolpion donné par le grand spathaire Preda Brancovan, son épouse Păuna et leurs enfants Ancuţa et Papa. **872.**

1er septembre 1643 — 31 août 1644 (7152).—Icône appartenant à Sarapion, hégoumène du monastère d'Arnota. Œuvre du peintre Stroe de Tîrgovişte. **1106.**

1645. — Hanap. **971.**

1er septembre 1645 — 31 août 1646 (7154).—Synodikon de l'ermitage de Brădet, donné par Jean et son épouse Anca et fait par le peintre Calohna; on y mentionne des princes, des archevêques, des prêtres, différentes personnes, ainsi que des donations. **282.**

1646. — Lampe donnée par le prince Basile Lupu au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **687.**

1646. — Icône peinte par le peintre André(?), à Lwow. **1107.**

‹1er janvier — 31 août› 1646—7154.—Chandelier donné par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène au monastère de Tismana. **1008.**

24 août 1646 (7154). — Évangéliaire donné par le hetman Gabriel et son épouse Liliana au monastère d'Agapia ‹din Vale›. **887.**

1er septembre 1646 — 31 août 1647 (7155). — Évangéliaire relié en argent et donné par le grand *comis* Radu ‹Mihalcea› et son épouse Sofica au monastère de Bradu. **888.**

1er septembre 1646 — 31 août 1647 (7155). — Bénitier donné par le *pîrcălab* Necula et son épouse Florica au monastère de Tismana. **272.**

5 novembre 1646 (7155). — Reliques achetées au Mont Athos par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène et remises au monastère d'Arnota par les soins du métropolite Théophile. **819.**

4 janvier 1647. — Pierre tombale du prêtre catholique Valentin Alstner. **646.**

‹18 janvier› 1647 (7155). — Évangéliaire relié en argent aux frais du prince Mathieu Basarab et de la princesse Hélène et donné à leur monastère de Vrancea ‹Soveja›. **889.**

1er août 1647 (7155). — Inscription du monastère de Drăgăneşti, rebâti par le prince Mathieu Basarab, le grand spathaire Diicul ‹Buicescu› et le grand échanson Drăguşin, sous la surveillance du capitaine Badea. **580.**

1er septembre 1647 — 31 août 1648 (7156). — Lampe donnée par le boyard Nicolas ‹pîrcălab›, au monastère de Tismana. **688.**

1er septembre 1647 — 31 août 1648 (7156). — Inscription de l'église de Pinu, bâtie par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène sous la surveillance du capitaine Radu de Buzău; mention d'une église antérieure en bois. **581.**

‹Vers 1648—1658›. — Évangéliaire relié en argent à la mémoire des fondateurs du monastère de Mărgineni. **890.**

14 mars 1648. — Pierre tombale de Jean Kotta, Saxon de Suceava. **647.**

13 avril 1648. — Pierre tombale de Catherine et du jésuite (?) Gaspar. **648.**

1er septembre 1648 — 31 août 1649 (7157). — Médaillon d'un encolpion donné par le logothète Tudor. **929.**

‹11 octobre 1648—1657›. — Sabre de Georges II Rákóczy, prince de Transylvanie. **1201.**

14 juin 1649 (7157). — Louche donnée par le métropolite Étienne au monastère de Tismana. **748.**

1er septembre 1649 — 31 août 1650 (7158). — Lampe donnée par le prince Mathieu Basarab au monastère de Tismana. **689.**

1er septembre 1649 — 31 août 1650 (7158). — Lampe donnée par le prince Mathieu Basarab au monastère de Bistriţa. **690.**

‹Vers 1650›. — Croix donnée par le métropolite Étienne. **774.**

‹Vers 1650›. — Obituaire mentionnant les noms du prince Basile Lupu, de la princesse Catherine, d'Étienne, etc. **1182.**

‹ Milieu du XVIIe siècle ›. — Petite cuiller commandée par le boyard Udrişte. **921.**

‹Milieu du XVIIe siècle›. — Pierre tombale du jésuite André. **649.**

<Milieu du XVIIe siècle>. — Pierre tombale de Valentin Darvas. **650.**

<Milieu du XVIIe siècle>. — Inscription de l'église de la Présentation <de Şubeşti> bâtie par le maire Gherghina, fils de Stanciu. 582.

<Milieu du XVIIe siècle>. — Siège épiscopal donné par le logothète Danciu. **1173.**

<Milieu du XVIIe siècle — 2e moitié du XVIIIe siècle>. — Obituaire de l'ermitage de Brădet, mentionnant les noms de princes, d'archevêques, de prêtres, de différentes personnes, ainsi que des donations. 282.

<2e moitié du XVIIe siècle>. — Évangéliaire donné par Jean et Rada à l'église de la Dormition de la corporation des orfèvres. **115.**

<2e moitié du XVIIe siècle>. — Icône donnée par Anastase Ioan de Konitza. **78.**

1651. — Gobelet de la corporation des tailleurs de Tîrgu Mureş, exécuté aux frais des maîtres tailleurs Miklos Kharo et Ianos Goncz. **946.**

1651. — Calice donné à un hôpital par Michael et Regina Safioli. **981.**

1er septembre 1651 — 31 août 1652 (7160). — Encensoir donné par Hélène, épouse du ban Radu <Buzescu>, et son fils Mathieu. **730.**

<Octobre 1651>. — Le prince Mathieu Basarab bâtit l'église St. Démètre de Craiova. 595

< Août? > 1652 (7160). — Pierre tombale <du prince Mateiaş, fils adoptif du prince Mathieu Basarab>. **651.**

1er septembre 1652 — 31 août 1653 (7161) — Encensoir du monastère de Mărgineni. **731.**

1er septembre 1652 — 31 août 1653 (7161). — Gobelet de Comşa Răuţă. **947.**

1er septembre 1652 — 31 août 1653 (7161). — Chandelier donné par le grand *comis* Radu <Mihalcea> de Pătîrlage et son épouse Sofica au monastère de Tismana. **1009.**

16 novembre 1652. — Pierre tombale de Johannes Wolf de Baia. 652.

<Vers 1653>. — Hanap donné par le *clucer* Giura, executé par l'orfèvre Christophe Bentzer. 972.

<1653—1671>. — Thermarion donné par Métrophane, hégoumène de Mărgineni. **916.**

1er septembre 1653—31 août 1654 (7162). — Porte donnée par l'hégoumène Basile pour la chapelle de l'hospice du monastère de Bistriţa. **1245.**

1654. — Croix donnée par le *stolnic* Iorgu et son épouse Alexandra. 775.

<Après le 9 avril 1654 ?>. — Brique portant une inscription relative au prince Mathieu Basarab. **1205.**

1er septembre 1654 — 31 août 1655 (7163). — Encensoir. Don du métropolite Étienne. **732.**

1er septembre 1654 — 31 août 1655 (7163). — Cassolette offerte par l'hégoumène Serge et modifiée par l'hégoumène Nicodème. **741.**

1655. — Saccos de Néophyte Patélaros, archevêque de Crète, fait par l'hégoumène Gherasim Vlastos. **1080.**

<Après le 17 février> 1655 (7163). — Papa Brancovan, grand *postelnic*, est tué lors de la rébellion des darabans. 565.

<Après juillet 1655>. — Croix en bois dressée par Preda Brancovan à la mémoire de son fils Papa, grand *postelnic*, tué lors de la rébellion des darabans. **565.**

20...1656 — Pierre tombale mentionnant les noms de Iacobus, Ursu, Achimia, Christian, Maria. **653.**

1656. — Gobelet appartenant à la corporation des meuniers. **948.**

1er septembre 1656 — 31 août 1657 (7165).—Cassolette donnée au monastère de Cîmpulung par Georges <Băjescu>, son épouse Stanca, leur fils Mareş et sa famille. **742.**

1er septembre 1656 — 31 août 1657 (7165). — Chandelier. **1211.**

<1er septembre 1656 — 31 août 1657 (7165)>. — Chandelier offert par le hiéromoine Laurent. **1212.**

24 septembre 1657 (7166). — Pierre tombale de Basile, ancien second *postelnic*, fils du grand échanson Nicolas Mogîldea. **654.**

20 janvier 1658 (7166). — Croix donnée par l'échanson Nicolas Mogîldea et son épouse Grozava. **776.**

18 avril 1658 (7166). — Icône donnée par la religieuse Marthe au monastère de Viforîta du temps de la mère supérieure Sava. **1108.**

166... — Tableau signé de Ivoniță Ghelber. **228.**

1er septembre 1661—31 août 1662 (7170). — Épitaphios offert par Scarlat, Irène, et Eudoxie, auquel on a ajouté l'inscription brodée sur des voiles liturgiques du métropolite Étienne. **1038.**

15 janvier 1662 (7170). — Reliques du monastère d'Arnota, enchâssées d'argent par le grand trésorier Mareș <Băjescu> et son épouse Marie. **820.**

1er septembre 1662 — 31 août 1663 (7171).—Croix ornée par Marica Cantacuzène, épouse du grand spathaire Pană Filipescu, pour le monastère de Mărgineni. **777.**

1er septembre 1662—31 août 1663 (7171). — Croix donnée par le boyard Vlăduțul. **1213.**

4 février 1663 (7171). — Croix donnée au monastère de Snagov par la princesse Marie, épouse du prince Grégoire Ier Ghica. **1214.**

1664. — Calice donné par le hiéromoine Parthène, avec inscription aux noms de Calea et de Pierre. **982.**

18 janvier 1664. — Pierre tombale de Jean, fils du prince Grégoire Ier Ghica. **1187.**

1er septembre 1664 — 31 août 1665 (7173). — Évangéliaire avec inscription au nom de Marie, épouse du grand spathaire Pană Filipescu. **891.**

1665. — Gobelet appartenant à la corporation des tailleurs de Tîrgu Mureș exécuté aux frais des maîtres tailleurs Marton Cziszar et Iannos Ungvari. **949.**

1665. — Pierre tombale de Nicolaus Gros. **655.**

<22 février — 31 août> 1665 (7173). — Le prince Radu Léon restaure la croix élevée par son père, le prince Léon, et bâtit l'église St. Démètre <Slobozia>. **436.**

28 août <1665—1668>. — Fonts baptismaux en pierre faits sous le règne du prince Radu <Léon>. **671.**

1666. — Gobelet fait par l'orfèvre Ianos Enedi et Pap Ana Paniti. **950.**

1666. — Inscription de l'église catholique *(Bărăția)*, bâtie aux frais des franciscains de la province bulgare. **38.**

1666. — Plaque en terre cuite <tirée à l'aide du moule exécuté par> Siméon Rusu. **552.**

<Après le 21 mai 1666—1668>. — Lampe donnée par le prince Iliaș Alexandre et une princesse Cantacuzène. **691.**

<Après le 21 mai 1666—1668>. — Lampe donnée par le prince Iliaș Alexandre et une princesse Cantacuzène. **692.**

19 novembre 1667. — Icône portant une inscription au nom de Michel Panagiotou, Thomaïs et Donos. **553.**

<Vers 1668>. — Vișana, fille du grand *armaș* Marco, place le monastère de Mărcuța sous la dépendance de la Métropolie; le métropolite Théodose refait le toit de l'église et élève les constructions qui l'entourent. **179.**

<Après le 20 mai 1668>. — Inscription détériorée de l'église métropolitaine de Bucarest mentionnant comme surveillant de l'exécution le boyard Şerban <Cantacuzène, grand spathaire>. **252.**

1er septembre 1668 — 31 août 1669 (7177).—Croix donnée par le hiéromoine Grégoire au monastère d'Arnota. **778.**

1er septembre 1669—31 août 1670 (7178). — Cassolette donnée au monastère d'Arnota par le prince Mathieu Basarab et la princesse Hélène et modifiée par le grand *cămăraş* Udrea. **743.**

1er septembre 1669 — 31 août 1670 (7178). — Calice donné par le grand *serdar* Dumitraşco et son épouse Despina au monastère de Micşani. **983.**

<Après 1669>. — Croix en pierre élevée pour rappeler les méfaits du prince Radu Léon. **564.**

1670. — Panagiotakis, ancien grand drogman de la Porte, commence la construction des demeures du personnel desservant de l'église Saint-Georges-la-Nouvelle, sous la direction du grand spathaire Şerban Cantacuzène. **382.**

1er septembre 1670—31 août 1671 (7179). — Croix donnée par le prince Antoine. **779.**

1er septembre 1670—31 août 1671 (7179). — Reliquaire donné par l'archidiacre Nicodème et l'hégoumène Petronie au monastère de Tismana. **821.**

1er septembre 1670—31 août 1671 (7179). — Voile liturgique donné par Théodose, métropolite de Valachie, au monastère de Cozia. **1086.**

<1er janvier — 31 août> 1671—7179. — Châsse faite du temps de l'hégoumène Petrone avec le matériel et aux frais du monastère de Tismana, sous la surveillance de l'archidiacre Nicodème, par les maîtres orfèvres de Kiprovo, Jacob et Marco. **750.**

(1672). — Croix. Don du métropolite Varlaam. **780.**

3 février 1672 (7180). — Date du décès de Preda Urdăreanu, ancien grand *sluger.* **1188.**

1673. — Encensoir. Don de la princesse Marie, épouse du prince Grégoire Ier Ghika. **397.**

1673. — Calice. Don de la princesse Marie, épouse du prince Grégoire Ier Ghika. **398.**

4 août 1673. — Croix. Don de la princesse Marie <épouse du prince Grégoire Ier Ghika>. **781.**

1er septembre 1673 — 31 août 1674 (7182). — Châsse faite au temps du métropolite Varlaam aux frais de l'ancien hégoumène Théodose pour le monastère de Snagov. **751.**

15 août 1674. — Icône de la métropole de Tîrgovişte, peinte par le peintre Duzăgat (?). **1232.**

24 août 1674. — Croix donnée par Daniel, hégoumène du monastère de Sadova, et revêtue d'argent par l'orfèvre Pierre. **782.**

1er septembre 1675—31 août 1676 (7184). — Évangéliaire relié en argent, offert par Despa, épouse du grand *clucer* Neagoe Săcuianu, et leurs enfants: Mihalcea, Constantin et Irenca. **892.**

1er septembre 1675—31 août 1676 (7184). — Médaillon de chasuble donné par Nicolas Rocovici. **930.**

1676. — Presse exécutée par Pierre Murar. **1215.**

25 septembre 1676 (7185). — Inscription de l'église de Popeşti, bâtie par le grand trésorier Hrizea et son épouse Marie. **310.**

1er mars 1677 (7185). — Croix en pierre mentionnant le nom du prince Antoine Rousset, de la princesse Anne, de leur fils Alexăndrel, etc. et sculptée par le peintre Radu. **110.**

1678. — Croix revêtue d'argent, donnée par Pîrvu Creţulescu. **783.**

24 mars 1678 (7186). — Bénitier portatif donné par le prince Antoine Rouset à l'église métropolitaine de Jassy. **1020.**

8 avril 1678 (7186). — Panagiaire portant le nom du prince Antoine Rousset. **563.**

1er septembre 1678—31 août 1679 (7187). — Cassolette donnée par l'archevêque Daniel et faite par le maître orfèvre Lucas Baum. **744.**

1679. — Patène faisant partie des donations reçues par les églises de Sîntuhalm et de Sîntandrei. **841.**

‹1679—1688›. — Lampe donnée par le prince Şerban Cantacuzène. **337.**

‹1679—1688›. — Étendard du prince Şerban Cantacuzène. **1202.**

‹1679—1688›. — Le prince Şerban Cantacuzène construit en bois l'église Măgureanu. **455.**

26 mai 1679 (7187). — Inscription du monastère de Cotroceni édifié par le prince Şerban Cantacuzène. **83.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Plateau donné par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **89.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Lampe. Don du prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **90.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Lampe. Don du prince Şerban Cantacuzène. **91.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Lampe. Don du prince Şerban Cantacuzène. **92.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Patène. Don du prince Şerban Cantacuzène. **93.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Patène. Don de Constantin Misăianu. **260.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Cuiller. Don du prince Şerban Cantacuzène. **922.**

‹Après le 26 mai 1679›. — Bénitier. Don du prince Şerban Cantacuzène. **273.**

2 août 1679 (7187). — Pierre tombale du grand *vornic* Georges Băleanu, fils du grand *vornic* Ivaşcu Băleanu. **1188.**

1er septembre 1679—31 août 1680 (7188). — Épitaphios donné par le prince Şerban Cantacuzène, la princesse Marie et leurs enfants au monastère de Cotroceni. **1039.**

‹Vers 1680›. — Pierre tombale détériorée de l'époque du prince Şerban Cantacuzène. **255.**

1680. — Encensoir donné par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **94.**

1680. — Patène donnée par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **842.**

1680. — Évangéliaire donné par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **893.**

1680. — Calice donné par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **95.**

1er septembre 1680—31 août 1681 (7189). — Épitaphios donné par la princesse Marie, épouse du prince Şerban Cantacuzène, et leurs enfants, au monastère de Tismana. **1040.**

1er septembre 1680—31 août 1681 (7189). — Inscription du campanile du monastère de Cotroceni, bâti par le prince Şerban Cantacuzène. **101.**

1er septembre 1680—31 août 1681 (7189). — Construction, en bois, sous le règne de Şerban Cantacuzène, de l'église des Sts.-Archanges ‹Oţetari›. **223.**

1681. — Croix. Don de Constantin Brancovan. **784.**

1681. — Croix donnée par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **96.**

1681. — Évangéliaire donné par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **894.**

1681. — Podéa donnée par le prince Şerban Cantacuzène, la princesse Marie et leur fils Georges, et faite par le hiéromoine Gherasim du monastère de Galata aux frais de Smaranda. **1071.**

1681. — Podéa donnée par le prince Şerban Cantacuzène, la princesse Marie et leur fils Georges, faite par le hiéromoine Gherasim du monastère de Galata aux frais de Smaranda. **1072.**

1er septembre 1681—31 août 1682 (71<90>). — Croix. Don de Constantin Filipescu. **785.**

1er septembre 1681 — 31 août 1682 (7190). — Icône. **154.**

1er septembre 1681—31 août 1682 (7190). — Gobelet donné par l'hégoumène Parthène au monastère de Bistrița. **268.**

1er septembre 1681—31 août 1682 (7190). — Coupe donnée par l'hégoumène Parthène au monastère de Bistrița. **951.**

1682. — Broc de Reschner Paullus. **677.**

<1682>. — Le marchand Mihul fait bâtir l'église en bois dite Bradu-Boteanu. **49.**

<1er septembre 1682—31 août 1683 (7191)>. — Plateau. Don de la princesse Marie, épouse du prince Șerban Cantacuzène. **1216.**

1er septembre 1682—31 août 1683 (7191). — Encensoir donné par le moine Antoine au monastère de Tismana. **733.**

1er septembre 1682—31 août 1683 (7191). — Évangéliaire donné par le grand spathaire Constantin Brancovan au monastère de Bistrița. **895.**

1683. — Inscription de l'église Doamnei (de la Princesse) bâtie par la princesse Marie, épouse du prince Șerban Cantacuzène; mention d'une église antérieure en bois. **117.**

<1683—1684>. — Obituaire mentionnant les peintres Constantin et Jean. **125.**

1er septembre 1683 — 31 août 1684 (7192). — Calice donné par le grand *serdar* Dumitrașco et son épouse Despina. **984.**

12 septembre 1683. — Épitaphios donné par la princesse Marie, épouse du prince Șerban Cantacuzène, à l'église Doamnei (de la Princesse). **122.**

1684. — Lampe donnée par le grand échanson Constantin Cantacuzène à l'église Saint-Georges-l'Ancienne. **492.**

1684. — Évangéliaire donné par le grand spathaire Constantin Brancovan au monastère Dintrunlemn. **896.**

<1684—1712>. — Petite icône faite par le maître orfèvre Georg May <II>. **1025.**

1er septembre 1684 — 31 août 1685 (7193). — Patène donnée par Michel au monastère d'Arnota du temps de l'hégoumène Pacôme. **843.**

1er septembre 1684—31 août 1685 (7193). — Rhipidion donné par le grand spathaire Constantin Brancovan au monastère de Bistrița. **1004.**

10 décembre 1684 (7193). — Croix donnée par le prince Șerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **786.**

<Vers 1685>. — Lampe donnée au monastère de Cotroceni par le prince Șerban Cantacuzène. Œuvre du maître orfèvre Iohannes Henning. **693.**

<1685>. — Edification de l'église arménienne par Harutiun Hovviantz. **15.**

12 mai 1685 (7193). — Plateau donné par le grand spathaire Constantin Brancovan au monastère de Bistrița. **844.**

12 mai 1685 (7193). — Plateau donné par le grand spathaire Constantin Brancovan au monastère de Bistrița. **845.**

1er août 1685 (7193). — Châsse donnée par le prince Șerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **752.**

20 août 1685 (7193). — Rhipidion donné par le prince Șerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **1005.**

1er septembre 1685—31 août 1686 (7194). — Encensoir donné par le moine Antoine au monastère de Tismana. **734.**

23 décembre 1685 (7194). — Pierre tombale de Mathieu, ancien grand *aga*, fils de Constantin Cantacuzène, ancien grand *postelnic.* **84.**

1686. — Patène appartenant au couvent de Mica. **846.**

1686. — Calice donné par le grand spathaire Constantin Brancovan à l'église de Brîncoveni. **985.**

1686. — Calice appartenant au couvent de Mica. **986.**

1er avril 1686 (7194). — Cassolette donnée par le prince Şerban Cantacuzène au monastère de Cotroceni. **745.**

1er septembre 1686—31 août 1687 (7195). — Coupe donnée par l'hégoumène Paisie au monastère de Bistriţa. **952.**

‹Après le 14 janvier 1687—1688›. — Pierre tombale posée par le grand échanson Barbu Urdăreanu sur la tombe de son père Preda Urdăreanu, ancien grand *sluger*. **1189.**

1er mars 1687 (7195). — Chandelier donné au monastère de Bistriţa par Constantin Brancovan, grand logothète. Œuvre du maître orfèvre Thomas Klosch. **1010.**

1er mars 1687 (7195). — Chandelier du monastère de Bistriţa, réparé aux frais du grand logothète Constantin Brancovan, par le maître orfèvre Thomas Klosch. **1011.**

1er septembre 1687 — 31 août 1688 (7196). — Icône peinte par le peintre Neacşu. **1109.**

‹Vers 1688 ›. — Calice du monastère Dintrunlemn, fait par le maître orfèvre Sebastian Hann. **987.**

28 janvier 1688. — Patène donnée par Anne Bornemisza, épouse du prince de Transylvanie, à l'église réformée de Logig. **847.**

15 mars 1688 (7196). — Lampe donnée par Marie, épouse du *grand comis* Şerban Cantacuzène, à l'église de Măgureni. Œuvre du maître orfèvre Georg May ‹II›. **694.**

20 mai 1688 (7196). — Lampe donnée au monastère de Sărindar à la mémoire de la princesse Zmaranda ‹Cantacuzène›. Œuvre du maître orfèvre Sebastian Hann. **695.**

20 septembre 1688. — Inscription de l'église de Mogoşoaia, bâtie par le grand logothète Constantin Brancovan. **190.**

29 octobre 1688 (7197). — Pierre tombale du prince Şerban Cantacuzène. **85.**

‹1689—1714›. — Sabre du prince Constantin Brancovan. **1192.**

20 avril 1689 (7197). — Rhipidion en argent, fait avec le matériel du monastère de Tismana par les soins de l'hégoumène Joseph. **1006.**

1er septembre 1689—31 août 1690 (7198). — Lampe donnée par le prince Constantin Brancovan au monastère de Bistriţa. Œuvre du maître orfèvre Thomas Klosch. **696.**

‹1690—1721›. — Lampe exécutée par le maître orfèvre Petrus Hiemesch pour le monastère Dintrunlemn. **697.**

18 février 1690 (7198). — Plateau en argent fait par les soins de l'hégoumène Joseph, avec le matériel laissé par la religieuse Christine, fille du grand *clucer* Coruia. **261.**

3 novembre 169. . — Pierre tombale d'Aristarchos Chrysoscoleos, de Constantinople, époux d'Hélène Cantacuzène. **457.**

1691 (1140). — Pierre tombale du prêtre Galust de Khîznavor. **656.**

5 août 1691 (7199). — Pierre tombale de la fille de l'*aga* Jipa. **319.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Cassolette donnée au monastère de Hurezu par ses fondateurs. **746.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Châsse donnée par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. **753.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Croix donnée par le logothète Badea de Brîncoveni au monastère de Mamul. **787.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Croix. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **130.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Croix donnée par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie au monastère de Hurezu. **788.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Croix faite aux frais du prêtre Paul, de Thomas, de Roxanda, etc. par l'orfèvre Constantin de Vratsa. **789.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Étole. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1058.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Évangéliaire donné par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie et exécuté par le maître orfèvre Georg Helthner. **897.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Orarion. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1069.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Plateau donné au monastère de Hurezu par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie et exécuté par le maître orfèvre Johannes Henning. **848.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Voile d'iconostase. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1092.**

1er septembre 1691—31 août 1692 (7200). — Voile d'iconostase. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1093.**

10 septembre 1691 (7200). — Pierre tombale du marchand Maxime et de son épouse Marie. **69.**

Novembre 1691 (7200). — Icône donnée par le capitaine Voico. **1193.**

(Après 1691). — Pierre tombale de Harutiun, de Jassy. **657.**

Février 1692. — Évangéliaire donné au monastère de Hurezu par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie et relié par le maître orfèvre Johannes Henning. **898.**

1er février 1792 (7200).—Chandelier donné au monastère de Hurezu par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. **1012.**

8 juin 1692—7200. — Pierre tombale du grand spathaire Iordache, fils de Constantin Cantacuzène, ancien grand *postelnic*. **86.**

1er juillet 1692 (7200). — Plateau donné par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie au monastère de Hurezu. Œuvre du maître orfèvre Johannes Henning. **849.**

1er septembre 1692 (7201). — Inscription de l'église Saint-Nicolas-Sîrbi, bâtie par le marchand Basile Pociteanul, son épouse Sanda et leur fils Ghinea. **430.**

1er septembre 1692—31 août 1693 (7201). — Plateau donné au monastère Dintrunlemn par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan. Œuvre du maître orfèvre Petrus Hiemesch. **850.**

1693. — Croix. Don du hiéromoine Ignace, de la ville de Trikkala. **790.**

1693. — Mitre épiscopale. Don du prince Constantin Brancovan. **1097.**

1er mai 1693. — Icône faite aux frais de Jean avec l'aide de son oncle, le prêtre Parthène, hégoumène du monastère Radu Vodă. **338.**

17 juin 1693. — Lampe donnée par Denys <IV>, patriarche de Constantinople, au monastère de Radu Vodă. **339.**

<18 juin — 31 août> 1693 (7201). — Calice donné par Hilarion, évêque de Rîmnic, au monastère de Bistrița. **988.**

1er septembre 1693—31 août 1694 (7202). — Médaillon d'un saccos fait par le prince Constantin Brancovan pour les églises métropolitaines de Bucarest et de Tîrgoviște. **931.**

1er septembre 1693—31 août 1694 (7202). — Podéa. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1073.**

1er septembre 1693 — 31 août 1694 (7202). — Voile d'iconostase. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1094.**

8 septembre 1693 (7202). — Pierre tombale de Kiajna, épouse du grand *portar* Mathieu, fille du *postelnic* Radu Dudescu. **320.**

1694. — Croix. Don du prince Constantin Brancovan. **791.**

<10 avril 1694 (7202) ou 10 avril 1705 (7213)>. — Pierre tombale de Georges, fils de Gheghebrăt de Braşov. **293.**

<1er septembre—31 décembre> 1694—7203. — Cassolette refaite aux frais du hiéromoine Anthime d'Ibérie, typographe géorgien, par <le maître orfèvre> Ghioca à inscription gravée par Daniel Teodor. **747.**

1er septembre 1694—31 août 1695 (7203). — Plateau donné par le prince Constantin Brancovan aux églises princières de Bucarest et de Tîrgovişte. **107.**

Décembre 1694 (7203). — Evangéliaire donné au monastère de Sărindar par le grand trésorier Şerban Grecianu à la mémoire de son épouse Ilinca. **899.**

1695. — Gobelet de Peter Ecsedi et de Eva Csevei. **953.**

(1695). — Patène donnée par le prince Constantin Brancovan au monastère Dintrunlemn. **1217.**

<1er janvier—31 août> 1695—7203. — Crosse épiscopale donnée par le prince Constantin Brancovan au monastère de Hurezu. **1183.**

20 mai 1695 (7203). — Bénitier portatif donné au monastère Dintrunlemn par le prince Constantin Brancovan et sa mère Stanca. Œuvre du maître orfèvre Georg Heltner. **1021.**

21 août 1695 (7203). — Encensoir donné par Cernica Ştirbei, ancien grand *armaş*, et son épouse Marie au monastère de Hurezu, dont il avait surveillé la construction. **735.**

1er septembre 1695—31 août 1696 (7204). — Omophore. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1066.**

1er septembre 1695—31 août 1696 (7204). — Gobelet. Don du hiéromoine Épiphane. **954.**

1er septembre 1695—31 août 1696 (7204). — Podéa. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1074.**

1er septembre 1695—31 août 1696 (7204). — Voile d'iconostase. Don du prince Constantin Brancovan et de la princesse Marie. **1095.**

8 septembre 1695. — Pierre tombale du professeur de grec Théodore de Trébizonde, fils de Siméon. **658.**

1696. — Étole donnée par le prince Constantin Brancovan, la princesse Marie et leurs fils et brodée par Despineta. **1059.**

1696. — Inscription d'un portrait du prince Constantin Brancovan. **1164.**

<1696—1707>. — Gobelet au nom d'un certain Preda, exécuté par le maître orfèvre Georg Olescher. **955.**

<1er janvier — 31 août> 1696—7204. — Inscription de l'église d'Afumaţi, bâtie par Constantin Cantacuzène ancien grand *stolnic*. **1.**

5 janvier 1696 (7204). — Lampe donnée par le grand *comis* Şerban Cantacuzène pour la tombe de son épouse Marie, au monastère de Comana. **1194.**

5 janvier 1696 (7204). — Plateau racheté aux Turcs par le grand *comis* Şerban Cantacuzène après la guerre d'Autriche et donné au monastère de Mărgineni. **851.**

1er septembre 1696—31 août 1697 (7205). — Encensoir donné par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan, à la chapelle de l'hospice du monastère de Hurezu. Œuvre de Martin Thadeus. **736.**

1er septembre 1696—31 août 1697 (7205). — Calice donné par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan, à la chapelle de l'hospice du monastère de Hurezu. Œuvre du maître orfèvre Georg May <II>. **989.**

1er septembre 1696—31 août 1697 (7205). — Rhipidion donné au monastère de Hurezu par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. Œuvre du maître orfèvre Iohannes Henning. **1007.**

3 juin 1697. — Plateau donné au monastère de Radu Vodă du temps de l'hégoumène Cyprien. **852.**

1er juillet 1697.—Croix donnée à l'église de Dragomirești par Axenia, épouse d'Ostaș Mihale et exécutée par le peintre Michel. **1206.**

5 juillet 1697 (7205). — Plateau donné à la chapelle de l'hospice du monastère de Hurezu par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan. Œuvre du maître orfèvre Georg May <II>. **853.**

1er septembre 1697—31 août 1698 (7206).—Icône. Don de <l'ancien grand comis> Șerban <Cantacuzène>. **1110.**

1er septembre 1697—31 août 1698 (7206). — Omophore du métropolite de Sébaste, Néophyte, brodé par Gherasim, hiéromoine du monastère de Galata. **1067.**

1698 (1147). — Pierre tombale de l'écrivain public Hovhannes, fils du prêtre Martiros d'Artachat. **659.**

20 janvier 1698 (7206). — Pierre tombale du capitaine Radu et des enfants du marchand Michel. **70.**

Juin 1698. — Evangéliaire donné par le capitaine Chrystodoulos et son épouse Irène au monastère de Segarcea. **900.**

23 juin 1698 (7206). — Pierre tombale de Calița, épouse de Mathieu Comăneanu, ancien grand capitaine des mercenaires. **321.**

1er septembre 1698—31 août 1699 (7207). — Châsse donnée au monastère de Comana par le grand échanson Șerban Cantacuzène à la mémoire de sa famille. **754.**

4 septembre 1698 (7207). — Portes exécutées aux frais de l'hégoumène Daniel par Nicétas. **1178.**

20 septembre 1698. — Inscription du campanile de l'église de la métropole, bâti par le prince Constantin Brancovan. **236.**

20 septembre 1698 (7207). — Inscription des cellules et des bâtiments de l'église Saint-Georges-la-Nouvelle, achevés par le prince Constantin Brancovan avec l'aide de Dosithée, patriarche de Jérusalem, des boyards, des monastères et des marchands, sous la surveillance du grand *aga* Ienache Văcărescu; texte rédigé par le logothète Isar. **382.**

<Novembre 1698 — août 1706 ?>. — Plateau donné au monastère de Sărindar par le grand *aga* Ienache Văcărescu. Œuvre du maître orfèvre Georg May <II>. **854.**

1699. — Épimanikia. Don du hiéromoine Athanase. Œuvre de Despineta. **1064.**

1er mai 1699 (7207).—Inscription de l'église de Fundenii-Doamnei, bâtie par le grand spathaire Michel Cantacuzène. **140.**

<Après le 1er mai 1699>. — Inscription d'un portrait du grand spathaire Michel Cantacuzène et de son épouse Marga (peinture murale). **141.**

4 mai 1699. — Aiguière au nom de Philipp Schleich, frère conventuel de Ratisbonne. **917.**

4 mai 1699. — Plateau au nom de Philipp Schleich, frère conventuel de Ratisbonne. **855.**

1er septembre 1699—31 août 1700 (7208). — Lampe donnée à la mémoire de Preda <Brancovan>, Păuna, Papa, etc. et faite par le maître orfèvre Georg May <II>. **698.**

1er septembre 1699 — 31 août 1700 (7208).—Broc donné par le hiéromoine Dosithée. **678.**

1er septembre 1699 — 31 août 1700 (7208). — Étole donnée par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan, à la chapelle de l'hospice du monastère de Hurezu. **1060.**

<Fin du XVIIe siècle>. — Sébile portant une inscription aux noms de Gherghi et de Stanciu. **856.**

<Fin du XVIIe siècle?>. — Encolpion, <copiant une vieille croix du monastère de Petcherska>, mentionnant les noms de Niphont, évêque de Novgorod, Simon, évêque de Suzdal, Demian et autres archimandrites et frères du dit monastère. **873.**

<Fin du XVIIe siècle>. — Icône peinte par le peintre Joachim. **1111.**

(Fin du XVIIe siècle). — Icône portant une inscription écrite par le hiéromoine Parthène. **1233.**

<Fin du XVIIe siècle>. — Calice donné par Isar Ghionma à l'église St.-Démètre. **990.**

<Fin du XVIIe siècle?>. — Inscription d'un portrait du boyard Pierre *sluger*, de son épouse Ancuţa, du ban Mathieu et de son épouse Păuna (peinture murale). **127.**

<Fin du XVIIe siècle — début du XVIIIe siècle>. — Evangéliaire donné par Jean et son père, le prêtre Michel. **901.**

<Fin du XVIIe siècle — début du XVIIIe siècle>. — Calice, aux noms de Simon Baricki et de Stuzel. **991.**

<Vers 1700>. — Croix. Don de l'épouse du prince Constantin Brancovan. **792.**

14 mars 1700 (7208). — Pierre tombale de Basile, chef de la corporation des marchands, et de son épouse Cerna. **71.**

27 avril 1700 (7208). — Calice refait par le logothète Baldovin du temps de l'hégoumène Basile. **992.**

3 juillet 1700. — Pierre tombale de Jean Louis et de Léonard Nicolas, fils du chirurgien Étienne Sixt. **39.**

Août 1700 (7208). — Inscription de l'église de Şelari, bâtie par le grand échanson Şerban Cantacuzène avec l'aide du chef de la corporation des marchands Iorgu et avec celle d'Apostol Lazăr. **477.**

<1er septembre—31 décembre> 1700—7209 — Médaillon de phélonion donné au monastère de Hurezu par le grand échanson Şerban Cantacuzène, pour sa propre mémoire et celle de ses épouses Andriana et Marie. **932.**

1er septembre 1700—31 août 1701 (7209). — Croix de l'évêque Clément, faite avec la contribution de Stoian Ivanovici à palanca Osogov. **793.**

< XVIIIe siècle >. — Évangéliaire. Don de kyr Chrysanthe. **264.**

< XVIIIe siècle >. — Icône donnée en souvenir de Barbu < Craiovescu>, grand ban de Craiova **1112.**

<XVIIIe siècle>. — Négatif en bois exécuté par le prêtre Constantin, typographe de Rîmnic. **1184.**

<XVIIIe siècle>. — Pierre mentionnant les noms de Démètre et du prêtre Pierre qui ont surveillé la construction de l'église de Mogoşoaia. **191.**

<XVIIIe siècle> — Pierre tombale du *medelnicer* Athanase Amiras et de son épouse Marie. **322.**

<*XVIIIe siècle ?*>. — Pierre tombale de Chrysapha, épouse de Theodoraki Papanicola, et de son fils Constantin. **180.**

<*XVIIIe siècle*>. — Obituaire de dame Dochiţa, mentionnant les fondateurs <de l'église St.-Nicolas-Jitniţa>: Anne, Tudori, Alexandra, etc. **173.**

<*XVIIIe siècle ?*>. — Obituaire de l'ermitage de Frumoasa, mentionnant des princes de la famille Movilă. **1166.**

<*XVIIIe siècle*>. — Obituaire de l'église de Sărăţenii-de-Sus, mentionnant les fondateurs, le maître maçon Costache qui a refait l'église et divers membres de la famille des Docans. **1167.**

<*XVIIIe siècle?*>. — Calice donné par l'hégoumène Nicéphore au monastère de Sărindar. **147.**

< *XVIIIe siècle* >. — Inscription des portraits du prince Radu Mihnea et du prince Alexandre II Mircea, figurés sur un support de cierge. **350.**

(Début du XVIIIe siècle). — Icône portant une inscription écrite par le peintre Grégoire. **1234.**

(Début du XVIIIe siècle). — Icône peinte par le prêtre Jean et le prêtre Tudor de Costeşti. **1235.**

(Début du XVIIIe siècle). — Icône donnée par le hiéromoine Pantéléimon et le sacristain Constantin. **1236.**

<*1ère moitié du XVIIIe siècle*>. — Icône faite aux frais (?) de Pătraşco Brezoianu. **66.**

1701. — Châsse donnée par l'hégoumène Métrophane au monastère de Cotroceni. **97.**

1er septembre 1701—31 août 1702 (7210). — Reconstruction, en bois, de l'église des Sts.-Archanges <Oţetari>, sous le règne de Constantin Brancovan. **223.**

1er septembre 1701—31 août 1702 (7210). — Encensoir fait par la mère supérieure Damaschina à ses frais et à ceux du monastère. **1218.**

1er septembre 1701—31 août 1702 (7210). — Cloche faite aux frais du prince Constantin Brancovan pour l'église de Gorgani. **150.**

1er septembre 1701—31 août 1702 (7210). — Icône faite par le peintre Siméon. **3.**

. . . septembre 1702 (7211). — Inscription de l'église Dintrozi, rebâtie par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan. **583.**

6 septembre 1702. — Pierre tombale du professeur Sébastos Kyménitès de Trébizonde. **660.**

20 septembre 1702. — Inscription du palais de Mogoşoaia, bâti par le prince Constantin Brancovan pour son fils Étienne. **198.**

1703. — Icône donnée par Théodose et exécutée par le peintre Grégoire. **1113.**

<*1er janvier—31 août*> *1703—7211.* — Calice donné par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan, à l'église Dintrozi de Bucarest. **162.**

<*11 avril*> *1703 (7211).* — Pierre tombale de Radu Izvoranu, ancien grand *stolnic.* **458.**

1er mai 1703 (7211).—Plateau donné au monastère de St.-Jean à Bucarest par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie et fait par le maître orfèvre Peter Hiemesch. **857.**

3 mai 1703. — Évangéliaire donné au monastère de St.-Jean à Bucarest par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. Œuvre du maître orfèvre Stephan Weltzer. **902.**

9 mai 1703. — Pierre tombale aux noms de Marica, Toderasco et Despa, de la lignée de Constantin Cantacuzène, ancien grand *stolnic*, et d'autres membres de sa famille. **2.**

10 juin 1703 (7211). — Inscription de l'église du monastère de St.-Jean-le-Grand-<des Grecs>, reconstruit par le prince Constantin Brancovan, avec l'aide de Radu Golescu, ancien grand *comis*, fondateur de l'édifice antérieur. **453.**

15 juillet 1703 (7211). — Inscription de la chapelle du monastère de Comana, construite, ainsi que les demeures et les cellules du monastère, par Şerban Cantacuzène, ancien grand échanson. **584.**

1er septembre 1703 — 31 août 1704 (7212). — Cloche faite aux frais de la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan, pour l'église Dintrozi. **116.**

18 octobre 1703. — Croix funéraire en pierre de Marc Marcakierin. **603.**

19 mars 1704. — Pierre tombale du prince Radu, fils du prince Alexandre Iliaş. **256.**

<19 mars> 1704 (7212). — Voile funéraire du tombeau du prince Radu Iliaş. **1098.**

1er septembre 1704—31 août 1705 (7213). — Icône appartenant au moine Théodore. **1114.**

<Vers 1705>. — Inscription d'un portrait du prince Constantin Brancovan, de la princesse Marie et de leurs enfants (peinture murale). **193.**

8 février 1705. — Icône. Don de Jean Coleti. **52.**

Mai 1705. — Inscription de l'église des Sts.-Apôtres, embellie par Auxence, métropolite de Sofia. **454.**

25 août 1705. — Obituaire peint mentionnant les peintres Constantin, Lambru, Radu, etc. **194.**

1er septembre 1705—31 août 1706 (7214). — Cloche faite aux frais du grand *aga* Ianache Văcărescu pour l'église de Răzvan. **352.**

1er septembre 1705—31 août 1706 (7214). — Gobelet donné par le hiéromoine Étienne. **956.**

8 septembre 1705 (7214). — Inscription de l'église Scaune, bâtie par Tănasie de Tîrnovo, et son neveu Stavro. **356.**

1706. — Croix. Don du métropolite Théodose. **794.**

14 février 1706. — Evangéliaire donné par le *staroste* Philippe Maximovitch au monastère de Bogoliubovo (U.R.S.S.). **903.**

20 mai 1706 (7214). — Lampe donnée par le prince Antioche Cantémir et la princesse Catherine au monastère des Trois-Hiérarques à Jassy. **699.**

1er septembre 1706—31 août 1707 (7215). — Évangéliaire donné par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. Œuvre du maître orfèvre Georg May < II >. **904.**

1er septembre 1706—31 août 1707 (7215). — Plateau donné par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. **262.**

<Vers 1707—1714>. — Icône. Don de Pacôme, évêque de Roman. **1197.**

1707. — Icône. Don de Maxime Mara de Crète, métropolite de Hiérapolis. **276.**

20 février 1707. — Portes faites aux frais d'Auxence, ancien métropolite de Sofia. **1179.**

1er septembre 1707—31 août 1708 (7216). — Plateau donné au monastère de Surpatele par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan. Œuvre du maître orfèvre Georg May <II>. **858.**

1er septembre 1707—31 août 1708 (7216). — Évangéliaire donné au monastère de Surpatele par la princesse Marie, épouse du prince Constantin Brancovan. Œuvre du maître orfèvre Georg May <II>. **905.**

<Vers 1708>. — Lampe. Don d'Istrate Florescu. **700.**

1708. — Calice donné au monastère de St.-Sava pour la commémoration de Pantoléon <Calliarchos> et de Zoé. **993.**

<1er janvier—31 août> 1708—7216. — Croix en pierre élevée par le marchand Mathieu et son épouse Catherine. **604.**

27 janvier 1708 (7216). — Stèle funéraire du métropolite Théodose. **246.**

1er février 1708 (7216). — Icône faite par le peintre Nicolas. **1115.**

1er septembre 1708—31 août 1709 (7217). — Évangéliaire donné par le prince Constantin Brancovan et la princesse Marie. **906.**

< Après 1708 >. — Inscription des portraits de Dumitrașcu Racoviță, grand hetman de Moldavie, et de son épouse Ilinca, née Cantacuzène (peinture murale). **142.**

1709. — Gobelet au noms de Mihaly Cserei et de Kun Ilona. **957.**

Février 1709 (7217). — Pierre tombale de Vlădaia, mère de Bîrcă Cojescu, ancien grand logothète, et de Marie, son épouse. **351.**

1er avril 1709 (7217).—Rhipidion donné au monastère de St.-Georges par le prince Constantin Brancovan, la princesse Marie et leurs fils. Travail du maître orfèvre Georg May <II>. **385.**

20 juillet 1709 (7217). — Inscription du monastère de St.-Sava rebâti en même temps que l'école du même nom, aux frais du prince Constantin Brancovan, ainsi qu'avec l'argent laissé par le marchand de bougies Stere, sous la surveillance du grand *sluger* Radu Dudescu. **585.**

22 juillet 1709 (7217). — Inscription de l'église St.-Jean-Damascène, bâtie par le boyard Dragomir, fils du boyard Grama, et son épouse Stanca. **586.**

20 décembre 1709 (7218). — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère de St.-Nicolas-Șelari. **478.**

20 décembre 1709 (7218). — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère de Radu Vodă. **859.**

20 décembre 1709 (7218). — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère des Saints-Apôtres. **860.**

24 décembre 1709 (7218). — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère de Colțea. **1219.**

< Vers 1710 >. — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère de Sărindar. **354.**

1710. — Ornement <probablement d'un chandelier>, donné par le prince Constantin Brancovan. **1026.**

20 février 1710 (7218). — Plateau donné par le grand *vornic* Șerban Cantacuzène et son épouse Andriana au monastère de Surpatele. **861.**

1er août 1710 (7218). — Obituaire de l'église métropolitaine de Bucarest, mentionnant princes, boyards, évêques, hégoumènes, hiéromoines, moines, marchands. **1168.**

5 octobre 1710 (7219). — Inscription de l'église Brezoianu, bâtie par le grand *clucer* Mănăilă Mărăcineanu et le grand trésorier Șerban Bujoreanu sur le terrain donné par le grand *vornic* Pătrașcu Brezoianu. **51.**

1711. — Porte de l'église Mihai Vodă, faite du temps de l'hégoumène Joseph de Milos. **182.**

15 janvier 1711. — Pierre tombale de Chiriță, fils de Sava. **118.**

2 mai 1711 (7219). — Calice donné par le *clucer* Ianache <Văcărescu> au monastère de St.-Sava. **994.**

1er septembre 1711—31 août 1712 (7220). — Ornement sculpté en pierre exécuté sous la direction de Grégoire, novice au monastère de Cozia, et de Lupul Sărățeanu. **672.**

1712. — Cloche faite aux frais du prince Constantin Brancovan pour l'église princière de Bucarest, pendant la vingt-quatrième année de son règne. **407.**

< 1er janvier—31 août > 1712—7220. — Ornement sculpté en pierre mentionnant Michel, exécuteur des travaux du monastère de Cozia. **673.**

Avril 1712 (7220). — Lampe commandée pour la tombe d'Ilinca Brancovan, à l'église St.-Georges-la-Nouvelle, par ses fils Șerban et Drăghici. **1195.**

1713. — Encolpion de Métrophane, métropolite de Nysse. **874.**

<1713 — 1714 ?>. — L'église de Ghionma Banu est peinte aux frais d'Euthyme de Dipalitza, archevêque de Pogoniani, sous le règne du prince Constantin Brancovan. **588.**

20 juillet 1713 (7221). — Croix en pierre élevée par Constantin Brancovan, fils du prince Constantin Brancovan, à la mémoire de son grand-père, le grand *postelnic* Papa. **565.**

1er septembre 1713—31 août 1714 (7222). — Icône faite aux frais d'Étienne, hégoumène du monastère d'Arnota. **1116.**

<1er janvier—31 août> 1714—7222. — Cloche faite aux frais du grand spathaire Miche Cantacuzène pour l'église de Colţea. Coulée par Iohan Baptist Dival, à Vienne. **79.**

Mars 1714 (7222). — Épitaphios donné par le métropolite de Hongrovalachie, Anthime d'Ibérie (Géorgie). **1041.**

15 mars < 1714 >. — Icône faite aux frais d'Acace, archidiacre de l'église métropolitaine, pour le monastère de Cozia. **1117.**

1er septembre 1714 — 31 août 1715 (7223). — Cloche faite aux frais du métropolite de Hongrovalachie Anthime d'Ibérie pour l'église de Tous-les-Saints à Bucarest. **5.**

1er septembre 1714—31 août 1715 (7223). — Inscription de la tour de Colţea, rappelant que le monastère a été entouré d'un mur en briques par le grand spathaire Michel Cantacuzène. **587.**

1er septembre 1714—31 août 1715 (7223). — Saccos du métropolite Gédéon. **1081.**

1715. — Cadre en pierre mentionnant le nom du grand spathaire Michel Cantacuzène. **674.**

1715. — Lampe au nom du grand spathaire Radu Cantacuzène. **98.**

1715. — Inscription du monastère d'Anthime, bâti par le métropolite du même nom. **4.**

23 février 1715. — Pièce de velours timbrée du nom du grand spathaire Radu Cantacuzène. **1099.**

25 février 1715 (7223). — Pierre tombale du grand spathaire Radu, fils du *stolnic* Constantin Cantacuzène. **87.**

10 juillet 1715 (7223). — Inscription de l'église des Saints-Apôtres, mentionnant la construction du companile et d'autres travaux faits par le prince Étienne Cantacuzène. **367**

20 août 1715 (7223). — Inscription de l'église de la Cour, restaurée par le prince Étienne Cantacuzène. **106.**

1er septembre 1715—31 août 1716 (7224) voir: *< 1713—1714? >.*

6 décembre 1715 (476). — Pierre tombale du rabbin Mordehai, fils du rabbin Jehuda. **505.**

1716. — Lampe donée par la princesse Pulchérie, épouse du prince Nicolas Maurocordato, et faite par le maître orfèvre Thomas Lang. **701.**

1716. — Pierre tombale de Georges de Castoria. **323.**

< 1er janvier—31 août > 1716 (7224). — Le prince Nicolas Maurocordato commence la construction du monastère de Văcăreşti. **487.**

18 mai 1716. — Épitaphe de la princesse Pulchérie, épouse du prince Nicolas Maurocordato. **229.**

27 juin 1716. — Épitaphe de Thomas, fils du prince Nicolas Maurocordato. **230.**

< 14 novembre 1716 >. — Le prince Nicolas Maurocordato est fait prisonnier par les troupes autrichiennes et emmené en Transylvanie. **487.**

1717. — Coupe donnée par Nicodème, hégoumène du monastère de Tismana. **1220.**

1718 (7226). — Incendie, à cette époque, du centre commercial de la ville et de l'église en bois, dédiée à St. Nicolas <des-Marchands> à Bucarest. **200.**

1718. — Lampe donnée par le crétois Georges au monastère de Stelea à Bucarest. **340.**

1718. — Lampe donnée par le grand spathaire Şerban ‹ Grecianu › à l'église Saint-Georges-la-Nouvelle. **702.**

1718. — Gobelet donné par le hiéromoine Corneille. **958.**

Mars 1718. — Icône achetée à Moscou par le hiéromoine Joannice de Pogoniani. **1237.**

1er septembre 1718 — 31 août 1719 (7227). — Cloche faite aux frais de l'échanson Iliaş pour l'église St.-Nicolas-des-Marchands à Bucarest. **211.**

1er septembre 1718—31 août 1719 (7227). — Croix de pierre élevée par le grand *serdar* Mathieu Mogoşescu. **215.**

1719. — Lampe donnée par Panaït au monastère de Stelea à Bucarest. **341.**

1719. — Lampe donnée au monastère de Stelea à Bucarest par kyr Théoclet, avec la contribution de Georges Krikkor. **342.**

1719. — Inscription de l'église de Popa Nan, bâtie par le prêtre Nan, Ruse, Catherine, etc. **296.**

‹ 23 février › 1719 (7227). — Pierre tombale du prince Jean Maurocordato. **383.**

‹ Après mars › 1719 (7227). — Le prince Nicolas Maurocordato reprend les travaux de construction du monastère de Văcăreşti. **487.**

23 juillet 1719 (479). — Pierre tombale du rabbin David, fils du rabbin Şmuel. **506.**

1er septembre 1719—31 août 1720 (7228). Lampe mise à la tombe de la princesse Zmaranda, fille du prince Constantin Brancovan. Œuvre de l'artiste Thomas Lang (?). **703.**

1er octobre 1719. — Inscription de l'église de Ghionma Banu, rédigée à cette date. **588.**

‹Vers 1720—1725›. — Lampe donnée par la princesse Anne, épouse du prince Michel Racoviţă, au monastère des Trois-Hiérarques de Jassy. **704.**

‹ Vers 1720 — 1730 ›. — Lampe donnée par le prince Nicolas Maurocordato. **343.**

1720. — Reliquaire fait par l'hiéromoine Ioannice de Janina. **822.**

13 mai 1720. — Pierre tombale du ban Ghionma, d'Ostanitza. **661.**

12 juillet 1720 (7228). — Lampe mise par la princesse Marie à la tombe de son époux, le prince Constantin Brancovan. **386.**

1er septembre 1720—31 août 1721 (7229). — Pierre tombale du logothète Preda Merişanu. **324.**

‹Vers 1721 ›. — Rhipidion donné par le prince Nicolas Maurocordato et la princesse Smaranda. **344.**

1721. — Lampe donnée par Georges Kyriakos de Sinope, à l'église Saint-Jean-le-Grand-des-Grecs. **705.**

21 février 1721 (481). — Pierre tombale de Haia, fille du rabbin Jaacov. **507.**

21 juillet 1721 (481). — Pierre tombale de Pesila, fille du rabbin Jehuda. **508.**

1722. — Lampe faite par le prêtre Panaït Coulina du Péloponnèse. **493.**

1722. — Icône faite par le prêtre Panaït Coulina du Péloponnèse. **1118.**

20 mars 1722 (7230). — Pierre funéraire d'Anghelina et de sa fille Marie, épouse d'Etienne, logothète de la Métropole. **231.**

10 juillet 1722 (7230). — Pierre tombale de Bălaşa, fille de „kyr kiurciubaşa", posée par son fils Sugrumale, second *portar*. **662.**

Août 1722 (7230). — Icône donnée par le métropolite Daniel à la chapelle de l'église métropolitaine de Bucarest et faite par le peintre Jean. **238.**

Septembre 1722 (7231). — Inscription du monastère de Văcăreşti, achevé par le prince Nicolas Maurocordato, sous la haute surveillance du grand *clucer* Manolache, de l'ancien grand *aga* Mathieu Mogoş et du grand *cupar* Iane. **487.**

30 septembre 1722 (7231). — Inscription de l'église Creţulescu, bâtie par le grand logothète Iordache Creţulescu et son épouse Safta Brancovan, sous la surveillance du logothète Pîrvu Loloescu. **102.**

‹ Après septembre 1722 ›. — Inscription du campanile du monastère de Văcăreşti. **497.**

1723. — Icône donnée par le cathégoumène Sophrone, prêtre de Soumela, faite par Théodosie, fille de Georges et d'Asopouri (?). **1238.**

1723. — Icône donnée par l'évêque Euthyme, peinte par Basile Iuriev à Nejin (U.R.S.S.). **1119.**

1723. — Cuiller. Don du prince Nicolas Maurocordato. **923.**

1723. — Inscription de la chapelle de l'église métropolitaine, bâtie par le prince Nicolas Maurocordato. Vers signés de Démétrius G. Nottaras. **237.**

1723. — Calice donné par le prince Nicolas Maurocordato. **995.**

1723. — Plateau donné par le prince Nicolas Maurocordato et fait par le maître orfèvre Thomas Lang. **862.**

21 septembre 1723 (7232). — Pierre tombale du pelletier Stanciu, fils de Nicolas et de Marie. **201.**

26 octobre 1723 (7232). — Pierre tombale de Iordache, ancien grand capitaine de cosaques, de Tîrgovişte, fils du capitaine Dragomir Băncescu. **325.**

1724. — Croix embellie aux frais du grand *portar* Georges Grigo. **294.**

1724. — Inscription de l'église de Prund, bâtie par le hiéroschimonaque Théophane. **313.**

8 mai 1724 (7232). — Icône, avec inscription de la main de Jean. **1120.**

20 juin 1724. — Veilleuse donnée par Maxime Martelaris. **706.**

1er août 1724 (7232). — Inscription de l'église Ienii, bâtie par le grand logothète Pană Negoescu et son épouse Safta, sous la surveillance du logothète Michel. **161.**

‹ Après le 1er août 1724 ›. — Obituaire gravé sur pierre et mentionnant les fondateurs et bienfaiteurs de l'église Ienii. **165.**

25 août 1724 (7232). — Croix de pierre élevée par le grand logothète Iordache Creţulescu pour avoir échappé à la peste. **103.**

4 septembre 1724 (7233). — Inscription de l'église St.-Ménas-Vergu, bâtie par le métropolite Daniel avec l'aide d'Ancuţa, fille du prêtre Vlad. **499.**

15 septembre 1724 — 15 août 1725 (7233). — Pierre tombale des enfants du hadji Constantin: Nicolas, Marie, Safta, Nicolas, Marie. **169.**

30 octobre 1724. — Inscription de l'église Stavropoleos, bâtie par l'archimandrite Joannice, de la métropole de Pogoniani. **442.**

‹ Après le 30 octobre 1724 ›. — Inscription d'un portrait du capitaine Athanase et de sa famille (peinture murale). **446.**

‹ Après le 30 octobre 1724 ›. — Inscription d'un portrait du métropolite Daniel d'Aninoasa (peinture murale). **445.**

‹ Après le 30 octobre 1724 ›. — Inscription d'un portrait du grand serdar Grigoraşcu Grecianu et de sa famille (peinture murale). **446.**

‹ Après le 30 octobre 1724 ›. — Inscription d'un portrait du prince Nicolas Maurocordato et de sa famille (peinture murale). **444.**

‹ Après le 30 octobre 1724 — 1728 ›. — Inscription d'un portrait de l'archimandrite Joannice et de sa famille (peinture murale). **447.**

‹ Après le 30 octobre 1724—1728 ›. — Inscription d'un portrait du grand *cămăraş* Jean Scarlat, de son épouse la princesse Marie et de leur fils Nicolake (peinture murale). **448.**

<Après le 30 octobre 1724—1728>. — Stalle donnée par l'hégoumène Joannice à l'église Stavropoleos. **449.**

< Vers 1725 >. — Croix en pierre élevée sous le règne du prince Nicolas Maurocordato et mentionnant les noms de Voico, Neaga, Stoica, etc. **196.**

< Vers 1725 >. — Pierre tombale de la princesse Marie, fille du prince Nicolas Maurocordato, épouse du grand *cămăraş* Jean Scarlat. **488.**

3 janvier 1725 (72< 33 >). — Icône donnée par Stanca Buzoianu et faite par le peintre Joseph. **1121.**

20 janvier 1725. — Pierre tombale du docteur Pantoleon Calliarchos, de Chios, époux de Zoé de Byzance. **459.**

10 mars 1725 (7233). — Pierre tombale des enfants du banquier Sima: Stanca, Şerban et Constantin. **74.**

30 juillet 1725 (7233). — Pierre tombale de Radu Pitişteanu et de ses enfants: Radu, Ilinca, Rada et Despa. **202.**

1er septembre 1725 (7234). — Croix en pierre élevée par Soare et Dragoea. **605.**

1er septembre 1725 — 31 août 1726 (7234). — Pierre tombale des filles du marchand Siméon: Sultana, Sanda et Ancuţa. **203.**

1er septembre 1725 — 31 août 1726 (7234). — Inscription de l'Église des Marchands reconstruite en briques. **200.**

1726. — Épitaphe de Scarlat, fils du prince Nicolas Maurocordato et de la princesse Cassandre, composée par Joseph, métropolite de Tîrnovo. **232.**

1726 (486). — Pierre tombale du rabbin Eliezer, fils du rabbin Jşaiahu. **509.**

17 février 1726 (7234). — Pierre tombale du *ceauş* Alexandrake, fils de Balasake Mouselim. **326.**

5 juillet 1726. — Icône donnée par Joannice de Pogoniani à l'église Stavropoleos, sa fondation; inscription par le peintre Joseph. **1239.**

1er septembre 1726 — 31 août 1727 (7235). — Lampe donnée par Grégoire Halepliu, ancien grand logothète. **707.**

1er octobre 1726 (7235). — Inscription du Schitul Maicilor, bâti par la religieuse Tatiana avec l'aide de dame Zmaranda, sous la surveillance de Pascal, grand capitaine de *seimeni*. **359.**

1727. — Broc avec inscription au nom de Martin Keresztes *comes* du comitat de Tîrnava. **679.**

1727. — Inscription d'une église restaurée par Paléologue, ancien grand *armaş*, de Byzance. **589.**

17 février 1727. — Pierre tombale de Parousis (?), fils d'Athanase, du village de Vlasi. **460.**

20 février 1727 (7235). — Pierre tombale de Manta et de ses fils Georges et Michel. **119.**

28 mars 1727. — Pierre tombale du marchand Jean, fils d'Élie, de Chios. **120.**

17 août 1727 (7235). — Cloche faite aux frais du métropolite Daniel pour l'église de Tous-les-Saints et coulée par Hendric Lamp. **366.**

<Vers 1728>. — Jordan le stucateur, inscription sur le mur extérieur de l'église Stavropoleos. **450.**

1er février 1728 (7236). — Pierre tombale de Kyriazi, ancien *cupar*. **363.**

4 mars 1728 (7236). — Pierre tombale du frère d'Alecu Stamate, ancien grand *polcovnic* (?), de ses enfants — Ioniţă, Barbu et Mariuţa — et de sa mère. **461.**

1er avril 1728 (7236). — Inscription de l'église de Tous-les-Saints, bâtie par le métropolite Daniel. **362.**

9 mai 1728 (488). — Pierre tombale du rabbin Jaacov, fils du rabbin Ţvi. **510.**

3 octobre 1728. — Inscription rappelant la construction de l'église et du caravansérail de Stavropoleos par Joannice, métropolite de Stauropolis, qui les a placés sous la dépendance du monastère des Saints-Archanges de Pogoniani. **443.**

4 novembre 1728 (7237). — Pierre tombale du *postelnic* Constantin, fils du logothète Fiera Băjescu. **462.**

1729. — Pierre tombale de Constantin, fils de Radu Cantacuzène, ancien grand spathaire. **88.**

2 août 1729 (7237). — Lampe de Constantin Cantacuzène second logothète. **99.**

1er septembre 1729 — 31 août 1730 (7238). — Croix en pierre élevée par Colţea et Stoica. **197.**

1er septembre 1729 — 31 août 1730 (7238). — Pierre funéraire du moine Nicodème, *cămăraş* de l'église métropole. **233.**

28 novembre 1729 (490). — Pierre tombale de Sara, fille du rabbin Mordehai. **511.**

1730. — Piédestal en pierre portant les initiales du prince Nicolas Maurocordato. **496.**

13 janvier 1730 (7238). — Icône faite pour le *postelnic* Istratie Urdăreanu par le peintre Élie. **1122.**

3 septembre 1730. — Pierre tombale du prince Nicolas Maurocordato, mentionnant certaines de ses actions. **489.**

1731 (491). — Pierre tombale du rabbin Aharon, fils du rabbin Şmuel. **512.**

2 février 1731 (7239). — Icône donnée par Joannice, métropolite de Stauropolis, et peinte par le moine Parthène, **1123.**

29 juin 1731 (7239). — Inscription de l'église Tabaci (des Tanneurs), construite par Étienne, logothète du Divan et de la Métropolie, et par son épouse Anica. **479.**

1er septembre 1731 — 31 août 1732 (7240). — Pierre funéraire des parents du marchand Jean: Jean, Stana, Sava, etc. **170.**

1er septembre 1731 — 31 août 1732 (7240). — Obituaire gravé sur pierre mentionnant les noms des fondateurs de l'église Sîrbi. **432.**

23 octobre 1731 (7240). — Inscription de l'église Caimata, bâtie par Necula Bozianul, ancien chef des huissiers du Divan, et son épouse Stanca, avec l'aide des habitants du quartier et des marchands. **590.**

11 décembrie 1731 (7240). — Pierre funéraire dumé tropolite de Valachie, Daniel. **257.**

1732. — Étoffe tissée et donnée par Théodosie, fille d'Asopouri. (?). **1228.**

10 avril 1732 (492). — Pierre tombale du rabbin Ţvi, fils du rabbin Haim Nisim. **513.**

1er septembre 1732—31 août 1733 (7241). — Graffite au nom du logothète Muşat. **239.**

13 septembre 1732. — Pierre tombale de Timothée et de Nectaire, hégoumènes du monastère St.-Jean-le-Grand <des Grecs>. **463.**

27 novembre 1732 (7241). — Pierre tombale de Bîrcă Cojescu, ancien grand logothète. **351.**

4 décembre 1732. — Pierre tombale de l'épouse du capitaine Théophile. **464.**

1733. — Lampe au nom de la princesse Ancuţa, fille du prince Constantin Brancovan. **708.**

1733 (1182). — Pierre tombale de Tirdat, fils du prêtre Movses d'Ardahar. **1204.**

31 janvier 1733 (493). — Pierre tombale du rabbin Jţhac. **514.**

27 mars 1733 (7241). — Lampe au nom de Păuna Fălcoianu. **375.**

5 avril 1733 (493). — Pierre tombale du rabbin Ţvi, fils du rabbin Jaacov. **515.**

25 avril 1733 (493). — Pierre tombale du rabbin Zeev Wolf, fils du rabbin Ţvi. **516.**

21 juin 1733 (7241). — Pierre funéraire commémorant Iorga, premier ecclésiarque de l'église de Colțea, son épouse Marie et sa mère Neaga. **72.**

1er septembre 1733—31 août 1734 (7242). — Cuiller donnée par Stanca Glogoveanu au monastère de Tismana. **266.**

20 septembre 1733 (7242). — Inscription de l'église de Mărcuța, embellie par le métropolite Étienne, qui y a ajouté le porche et construit le campanile. **179.**

25 septembre 1733 (7242). — Inscription de l'église Mîntuleasa, bâtie par Marie, sœur du marchand Manta, et son épouse Stanca. **185.**

7 octobre 1733 (7242). — Pierre tombale du grand stolnic Manta Fărcășanu. **327.**

8 novembre 1733. — Obituaire gravé sur pierre, mentionnant les fondateurs et les bienfaiteurs de l'église Stavropoleos. **451.**

1734. — Encensoir donné par Joannice de Stauropolis. **737.**

2 janvier 1734. — Pierre tombale de Parthène, métropolite de Gothie et de Caffa. **465.**

22 août 1734. — Veilleuse donnée par le *comis* Constantin Băleanu. **345.**

14 novembre 1734 (7243). — Pierre tombale du capitaine Auxence. **204.**

<1735—1790>. — Obituaire mentionnant des princes, des moines et d'autres fondateurs. **1169.**

6 avril 1735 (7243). — Pierre funéraire du *becer* Dumitrache et de ses enfants: Constantin, Ilinca, Stoica, Mihalache, Scarlat. **171.**

20 mai 1735 (7243). — Pierre tombale du capitaine Frîncu et de son épouse Marie. **186.**

30 juin 1735 (7243). — Pierre funéraire de l'archiprêtre Călin, de son épouse Marie et de ses enfants: le prêtre Radu, Marie, Preda. **172.**

15 septembre 1735 (7244). — Inscription de l'église d'Udricani, bâtie par le *clucer* Udrican. **483.**

8 novembre 1735. — Évangéliaire relié en argent par les soins de Joannice, archevêque de Stauropolis, le grand *postelnic* Diamandi Razu et de Marie Cantacuzène. **907.**

18 mars 1736. — Pierre tombale de dame Nuri, de la communauté arménienne, avec le chronographe d'Étienne Kaitar sur les conversions au catholicisme. **40.**

15 mai 1736 (7244). — Lampe donnée à l'église des Trois-Hiérarques de Jassy mentionnant le nom de Grigorașco. **709.**

Août 1736. — Inscription de la chapelle du monastère de Văcărești, bâtie par le prince Nicolas Maurocordato, sous la surveillance d'Ananie, <métropolite> de Bethléem et hégoumène du monastère. **498.**

<Après août 1736>. — Lampe. Don du prince Constantin Maurocordato et de la princesse Catherine. **710.**

1er septembre 1736—31 août 1737 (7245). — Lampe posée dans l'église St.-Georges, sur la tombe d'Étienne, fils du prince Constantin Brancovan. **711.**

1er septembre 1736—31 août 1737 (7245). — Icône offerte par le prêtre Emmanuel. **1124.**

20 octobre 1736 (7245). — Pierre tombale d'Enache, de Cernavoda. **364.**

1737. — Évangéliaire relié en argent aux frais de Dimo, fils de Tonciu. **908.**

1737. — Pierre tombale d'une cameriste, tour à tour de dame Elisabeth, de la comtesse Mamuca de Turn et de la comtesse Marie de Kalnok, enterrée à côté du seigneur de Bachicsi. **41.**

12 mars 1737. — Pierre tombale d'Athanase, fils du ban Ghionma. **663.**

18 avril 1737 (497). — Pierre tombale du rabbin Țvi, fils du rabbin Jaacov. **517.**

20 mai 1737 (7245). — Pierre tombale de Constantin, ancien grand *postelnic*, fils de Pierre, marchand (?) de Constantinople. **328.**

5 novembre 1737 (7246). — Pierre funéraire de l'*odabaşa* Istrate et d'Enter, femme de prêtre. **664.**

15 décembre 1737 (7246). — Pierre tombale du logothète Neagoe, de ses fils, Jean et Trandafir, et de son neveu Iordache, fils de Sandu, logothète de la trésorerie. **73.**

5 avril 1738 (7246). — Pierre funéraire de Nicolas, fils du prêtre Bunea. **665.**

23 septembre 1738 (7247). — Stèle funéraire du métropolite Étienne. **247.**

<Après le 23 septembre 1738>. — Stèle funéraire du métropolite Néophyte Ier. **248.**

1739 (1188). — Aiguière donnée par Arut, fils de Sarghis, à l'église arménienne. **32.**

1739. — Icône donnée par Joannice à l'église Stravopoleos. **1240.**

30 janvier 1739. — Pierre tombale de Jean, né en Grèce, fils de Georges, enterré avec le *vornic* Stroe <Leurdeanul> et le ban Fiera <Leurdeanul>. **466.**

20 juillet 1739 (7247). — Pierre tombale du banquier Sima, curateur. **74.**

4 septembre 1739. — Pierre tombale de Serinus, arménien de Constantinople, tailleur du prince, chef de la corporation des tailleurs arméniens de Valachie. **42.**

1740. — Reliquaire provenant de l'église St.-Élie de Zitsa. **823.**

1740. — Icône faite par le peintre Andrieş (?). **1125.**

1740. — Calice donné par Nagy Karoly Ferentz à l'église réformée d'Oiejdea. **996.**

13 août 1740 (7248). — Pierre funéraire du prêtre Denys du monastère de Căldăruşani. **666.**

6 septembre 1740. — Pierre tombale d'Athanase, hégoumène du monastère Saint-Jean-le-Grand <des Grecs> et du moine Josaphat. **467.**

1741. — Evangéliaire donné par Radu Athanasievici, logothète intime du prince, fondateur de l'église St.-Démètre du quartier des Bălăceanu. **265.**

4 janvier 1741 (7249). — Pierre tombale du *jupan* Démètre. **187.**

4 avril 1741 (501). — Pierre tombale du rabbin David Leib, fils du rabin Ţvi. **518.**

8 avril 1741. — Pierre tombale du marchand Constantin Lisa de Chios, qui a aidé à la construction de l'église catholique de Bucarest et à la réparation de celle de Cîmpulung. **43.**

1er septembre 1741 (7250). — Croix en pierre élevée par le métropolite Néophyte près du Puţul Calicilor, pour servir de borne à la propriété de la Métropolie. **606.**

1er septembre 1741 — 31 août 1742 (7250). — Pierre tombale de Luxandra. **209.**

27 octobre 1741. — Pierre tombale du chirurgien Christian Maler, allemand de l'électorat de Brandebourg, luthérien converti au catholicisme. **44.**

24 novembre 1741 (7250). — Pierre tombale de Caliţa, épouse du banquier Sima. **74.**

1742. — Pierre tombale de Jean, fils de Martin et de Dorothée, né à Sighişoara. Inscription en vers composée par le poète sicule Paul Fejer. **45.**

3 février 1742 (7250). — Fragment du revêtement métallique d'une icône, donné par André et Élie, fils du marchand Neculai, avec l'aide de leur mère Stéphanie. **1027.**

7 février 1742. — Pierre tombale de Joannice, métropolite de Stauropolis, fondateur de l'église, des demeures, du caravansérail et de la chapelle dite de Stavropoléos. **468.**

10 juillet 1742 (7250). — Icône portant une inscription de la main du diacre Pîrvu, de Govora. **277.**

20 juillet 1742 (7250). — Pierre tombale du capitaine Preda et de son épouse Dumitrana. **329.**

1er septembre 1742 — 31 août 1743 (7251). — Cloche faite aux frais de Grigoraşco Brătăşanu et du *vataf* Manciul. **36.**

1er septembre 1742 — 31 août 1743 (7251). — Pierre tombale de Bălaşa, épouse de David, et de ses enfants Constantin, Marie et Radu. **205.**

8 septembre 1742. — Pierre tombale de Nicolas Wolff, secrétaire du prince Constantin Brancovan. **46.**

24 novembre 1742 (7251). — Pierre tombale du marchand Dumitrașcu Condra, de son épouse Safta et de leurs enfants, Mathieu, Arghira et Anița. **206.**

21 décembre 1742 (7251). — Mention du chantre Radu, fils d'Apostol, sur la croix du prince Léon Tomșa. **437.**

1743 voir: <*après le 2 décembre 1766—1768* ou *après 1774*>.

1743 (1192). — Bénitier portatif donné par Markar Arut, fils d'Eghie. **33.**

2 février 1743 (7251). — Pierre tombale de Constantin, chef des pages de la cour de Michel Racoviță, donateur au monastère de Colțea. **75.**

24 février 1743 (7251). — Graffite mentionnant le logothète Drăgan. **195.**

10 avril 1743 (503). — Pierre tombale du rabbin Țvi, fils du rabbin Klonimos. **519.**

15 juillet 1743. — Inscription de l'église Silvestru, bâtie par *maître* Părvan et son épouse Stanca. **427.**

Août 1743. — Pierre tombale de Constantin, de Castoria. **469.**

1er septembre 1743 — 31 août 1744 (7252). — Cloche faite aux frais du marchand Zguri, pour l'église Saint-Élie <du faubourg Rahova, à Bucarest>. **390.**

1er septembre 1743—31 août 1744 (7252). — Inscription de la chapelle Domnița Bălașa, bâtie par le grand ban Manolache Lambrino et son épouse Bălașa. **128.**

8 septembre 1743 (7252). — Inscription de l'église Slobozia, bâtie par l'ancien grand trésorier Constantin Năsturel et son épouse Ancuța. **434.**

2 novembre 1743. — Croix funéraire de Temelis Zafiris, de Janina. **470.**

26 décembre 1743 (504). — Pierre tombale de Miriam, fille de Ițhac. **520.**

1744. — Plateau donné par Athanase Mihail, Adam Filip, Michel Stefu et autres marchands de Moscopolis séjournant en Pologne. **863.**

13 janvier 1744 (504). — Pierre tombale du *staroste* Simon, fils du rabbin Jaacov Jsahar. **521.**

4 mai (?) 1744 (7252). — Inscription de l'église St.-Eleuthère, bâtie aux frais de Constantin, fils du marchand Maxime, par les soins du métropolite Néophyte et du banquier André. **381.**

1er septembre 1744 (7253). — Pierre funéraire de l'épouse et des enfants du prêtre Georges. **76.**

15 septembre 1744 (7253). — Inscription de l'église Popa Soare, bâtie par Iane, marchand de Buzău. **300.**

26 septembre 1744 (7253). — Pierre tombale de Marie, épouse du marchand Siméon, et de leur fils Iordache. **207.**

1745. — Broc au nom de Sara Nalaczi. **680.**

1745. — Icône faite aux frais de Siméon par les peintres André et Zacharie. **568.**

22 mai 1745. — Pierre tombale de la comtesse Marie de Turn, épouse d'Adam de Kálnok, « supremus iudex regius », remariée à Constantin de Nencu, grand échanson. **47.**

28 juillet 1745. — Icône donnée par la princesse Sultana, fille du prince Nicolas Maurocordato. **419.**

15 septembre 1745 (7254). — Lampe mise par la princesse Bălașa Brancovan à la tombe de son époux Manolache Lambrino, ancien grand ban. **387.**

20 novembre 1745 (7254). — Inscription de l'église Foișorul, bâtie par la princesse Zmaranda, épouse du prince Nicolas Maurocordato, sous la surveillance de Pascal, puis dédiée au monastère Radu Vodă de Bucarest. **138.**

1746. — Étole de l'archimandrite Jonas. **1061.**

1746. — Icône faite par le peintre crétois Jean. **1126.**

‹1746 — 1758›. — Obituaire du moine Pacôme — Bujoreanul — et de son fils le *postelnic* Constantin, portant mention des donations faites au monastère d'Anthime. **6.**

1er septembre 1746 — 31 août 1747 (7255). — Icône faite aux frais du *postelnic* Preda et de son épouse Păuna. **1127.**

1747. — Icône faite aux frais de Pierre Besa et de son épouse Anghelina. **569.**

1747. — Icône donnée par la princesse Sultana, fille du prince Nicolas Maurocordato. **346.**

1747. — Inscription du monastère St.-Spiridion-l'Ancien, bâti par le prince Constantin Maurocordato sur les insistances du patriarche Sylvestre et dédié au Patriarcat d'Antioche. **418.**

15 mars 1747. — Pierre tombale du grand *sluger* Iordache Canelos. **330.**

‹Après le 7 août 1747›. — Lampe mise par Stanca Obedeanu à la tombe de son père Dosithée Brăiloiu. **712.**

9 août 1747 (7255). — Pierre tombale du marchand Mathieu, fils d'Alexandre Condrea. **208.**

25 août 1747 (7255). — Pierre tombale de Jean, fils de Pierre, marchand de ‹Curtea de› Argeş; mention de la donation faite au monastère d'Argeş. **667.**

‹Vers 1748›. — Le grand *stolnic* Michel Fălcoianu bâtit l'église en bois de Dragomireştii-din-Deal. **133.**

1748. — Cuiller. Don du chapitre de la *Ţara Bîrsei* (région de Transylvanie). **560.**

Avril 1748. — Icône embellie par le patriarche Sylvestre d'Antioche; inscription relatant l'histoire de la construction du monastère de St.-Spiridon-l'Ancien, écrite par Pierre Nofal, fils de Georges de Tripolis. **420.**

2 avril 1748 (7256). — Pierre funéraire du prêtre Georges. **76.**

11 mai 1748 (508). — Pierre tombale de Slove, fille de Ţvi. **522.**

15 août 1748 (508). — Pierre tombale du rabbin Mordehai, fils du rabbin Ţvi. **523.**

1er septembre 1748 — 31 août 1749 (7257). — Icône achetée par Neacşu et Ilinca et faite par le peintre Grégoire, fils du prêtre Vintilă. **554.**

13 mai (?) 1749 (7257). — Icône donnée par ‹le grand *stolnic*› Thomas ‹Creţulescu› et Safta ‹Creţulescu›. **104.**

1er septembre 1749 — 31 août 1750 (7258). — Cloche faite aux frais du pélerin Daniil. **212.**

1er septembre 1749—31 août 1750 (7258). — Icône faite par le peintre Barbu. **1128.**

‹Vers 1750›. — Calice donné par le prince Grégoire II Ghica. **399.**

1750. — Étole brodée par le hiérodiacre Christophore Zefar. **1062.**

‹1er janvier—31 août› 1750—7258. — Inscription du monastère de St.-Pantéléimon, bâti par le prince Grégoire II Ghica, mentionnant aussi la construction de l'hôpital. Travaux exécutés sous la surveillance de Sandu Bucşenescu, grand *clucer de arie.* **392.**

12 mai 1750. — Pierre tombale de Catherine, épouse de Constantin Fieschi, fille d'Andréas Wolff, secrétaire des princes Şerban Cantacuzène et Constantin Brancovan. **48.**

Juillet 1750. — Pierre tombale du docteur Spiridion, fondateur de l'église Spirea Veche. **440.**

1er septembre 1750—31 août 1751 (7259). — Évangéliaire relié en argent aux frais de l'évêque Grégoire, avec le métal de l'évêché de Rîmnic. **909.**

1er septembre 1750—31 août 1751 (7259). — Obituaire de Jean Slăvitescu, ancien grand logothète, et du *polcovnic* Maxime Sîrbu Chinezu. **1170.**

23 septembre 1750. — Reliquaire. Don du prince Grégoire II Ghica. **400.**

<*Milieu du XVIIIe siècle?*>. — Mathieu Comăneanu, ancien grand capitaine des *seimeni* est inhumé au monastère de Radu-Vodă. **321.**

< *Milieu du XVIIIe siècle* >. — Pierre funéraire posée par le pelletier Vasile en mémoire de Iane, Ghitana, Nicolas, etc. **357.**

<*Milieu du XVIIIe siècle*>. — Obituaire inscrit sur un mur et mentionnant comme peintres le prêtre Bratu et Iane. **189.**

<*Vers 1751*>. — Icône donnée par le prince Grégoire II Ghica au monastère de St.-Pantéléimon. **556.**

<*Vers 1751*>. — Piédestal en pierre portant les initiales du prince Grégoire II Ghica. **403.**

1751. — Gennadios, hégoumène de l'ermitage de Brădet, le hiérodiacre Josaphat et le hiéromoine Nicéphore, mentionnés dans l'obituaire du dit établissement. **282.**

1751. — Croix en pierre élevée par le grand *clucer de arie* Sandu Bucşenescu, surveillant des travaux du monastère de St.-Pantéléimon et du kiosque à fontaine. **394.**

1751. — Epitaphios donné par le grand trésorier Etienne Văcărescu et son épouse Catherine à l'église St.-Jean. **1042.**

1751. — Inscription de la fontaine et du kiosque construits par le prince Grégoire II Ghica, sous la surveillance du grand *clucer de arie* Sandu Bucşenescu. **393.**

1751. — Saccos du métropolite d'Hongrovalachie Néophyte le Crétois, brodé par Christophore Zefar « peintre et brodeur de Serbie ». **1082.**

23 avril 1751 (1200). — Pierre tombale de Mariam, épouse du boulanger Zakar. **16.**

Septembre 1751 (7260). — Inscription de l'église et de la maison bâties par la princesse Bălaşa Brancovan, sous la surveillance du logothète Sandu. **129.**

27 septembre 1751. — Pierre tombale de l'échanson Chrysoscoleos, fils d'Aristarque. **471.**

28 novembre 1751. — Pierre tombale d'Euphrosine, <épouse du prince Scarlat Ghica> et bru du prince Grégoire II Ghica. **258.**

<*Vers 1752*>. — Croix. Don de la princesse Bălaşa. **131.**

<*Vers 1752*>. — Boîte. Don de la princesse Bălaşa. **132.**

1752. — Épitaphios donné par le < grand logothète > Constantin Brancovan et brodé par le prêtre Christophore Zefar. **1043.**

1752. — Inscription de la chapelle, disparue, St.-Parascève du monastère de Colţea, bâtie par le <grand logothète> Constantin Brancovan. **82.**

1752. — Podéa donnée par le < grand logothète > Constantin Brancovan et brodée par le hiérodiacre Christophore Zefar. **1075.**

1752. — Podéa donnée par le < grand logothète > Constantin Brancovan et brodée par le hiérodiacre Christophore Zefar, à Vienne. **1076.**

1752. — Podéa donnée par le < grand logothète > Constantin Brancovan, brodée par le hiérodiacre Christophore Zefar. **1077.**

22 avril 1752 (7260). — Inscription de l'église de Corcova, bâtie par Constantin Strîmbeanu, ancien grand *stolnic.* **199.**

2 mai 1752 (7260). — Pierre tombale de la princesse Bălaşa Brancovan, épouse du grand ban Manolache Lambrino. **1186.**

<*Après le 24 août 1752—1753*>. — Icône donnée par le prince Mathieu Ghica. **123.**

26 août 1752 (7260). — Pierre tombale du prince Grégoire II Ghica. **395.**

1er septembre 1752 — 31 août 1753 (7261). — Pierre tombale du logothète Iane. **209.**

7 janvier 1753 (7261). — Obituaire gravé sur pierre, mentionnant: Stoian, Joiţa, Constantin, etc. **57.**

1er septembre 1753—31 août 1754 (7262). — Croix donnée par Denys, hégoumène du monastère de Cozia. **795.**

1754. — Inscription d'un campanile bâti par l'ancien grand trésorier Mathieu Rousset et son épouse Stanca Conţescu, par les soins du hiérodiacre Callinique de Morée. **591.**

1754. — Calice fait par le maire Ioan Cura. **997.**

1er août 1754 (7262).—Inscription sur le cadre d'une fenêtre de l'église de Tunari, mentionnant le nom du tailleur de pierre Radu et ceux des surveillants des travaux. **481.**

15 août 1755. — Evangéliaire relié en argent par Mathieu, évêque de Hiérapolis. Œuvre du maître orfèvre Preda. **910.**

16 août 1755 (7263). — Pierre funéraire des enfants du prêtre Cîrstea: le prêtre Cîrstian, Constantin, Zmaranda. **302.**

17 décembre 1755 (516). — Pierre tombale du rabbin Haim, fils de Şalom. **524.**

1756. — Obituaire mentionnant le nom du peintre Dima, prêtre, et ceux de Constantin, Costandache et Thomas. **482.**

< *Vers 1756—1757* >. — Inscription d'un portrait de Constantin Maurocordato, prince de Valachie, et de son épouse Catherine (peinture murale). **143.**

< *Vers 1756—1757* >. — Inscription d'un portrait du grand logothète Dumitraşcu Racoviţă et de son épouse Despa, avec leurs enfants, Dumitraşcu Racoviţă le deuxième spathaire, et Sultana (peinture murale). **144.**

25 mars 1756. — Épitaphios fait aux frais de l'archimandrite Parthène. **1044.**

30 avril 1756. — Icône achetée par le prêtre Onucou. **570.**

29 juin 1756 (7264). — Pierre tombale du moine Joannice Berindescu, mentionnant les donations faites au monastère d'Argeş. **668.**

<5 octobre 1756 (7265)>. — Inscription de l'église Schitu Măgureanu, commencée par le grand logothète Constantin Văcărescu et achevée par le grand trésorier Michel Cantacuzène, par les soins de Sophrone, hégoumène du monastère de Sărindar. **361.**

18 novembre 1756. — Pierre tombale du *postelnic* Dimitraşcu Balasaki. **490.**

16 décembre 1756. — Calice fait au monastère de Călărăşeanca. **1221.**

1757. — Plat, avec inscription au nom du *vornic* Mathieu Bălăceanu. **864.**

18 janvier 1757 (?). — Porte, portant une inscription aux noms de la princesse Smaranda Maurocordato, du *vornic* Sandu et du prêtre Stanciu, curateur de l'église Foişorul, œuvre du menuisier André. **139.**

20 janvier 1757 (7265). — Pierre funéraire des enfants du prêtre Lazare, Muşat et Păuna. **303.**

30 janvier 1757 (7265). — Pierre funéraire mentionnant les noms de Păuna, du prêtre Iane, de sa femme Voica et d'autres. **304.**

Juin 1757 (7265). — Inscription de l'église Oţetari, rebâtie par le prévôt de marchands Mărgărit, le marchand Nicolas et le marchand Démètre. **223.**

7 juillet 1757. — Pierre tombale d'Anne, épouse du grand échanson Vasilache Canelos. **330.**

1er septembre 1757—août 1758 (7266). — Inscription de l'église <de Cîmpulung> dédiée à Ste.-Parascève, bâtie aux frais des prêtres Oancea et Jean. **592.**

Novembre 1757. — Lampe donnée au monastère de Văcăreşti en mémoire du *postelnic* Dumitraşcu Balasaki. **494.**

Décembre 1757 (7266). — Pierre tombale du grand *cămăraş* Manul. **188.**

5 mars 1758. — Pierre tombale du banquier Drăghici et d'Anica. **365.**

15 avril 1758 (7266). — Obituaire des fondateurs de l'église de Dealul Mare. **574.**

<Août 1758 — juin 1761>. — Inscription du monastère Gănescu de Craiova, bâti par l'ancien grand *stolnic* Barbu Zătreanu et son épouse Neacşa, avec l'aide de plusieurs marchands, sous la surveillance du savonnier Tudor et du chantre Barbu. **593.**

<Après août 1758>. — Étendard du prince Scarlat Ghica. **1100.**

1er septembre 1758—31 août 1759 (7267). — Icône restaurée par le peintre Benjamin du temps de Théodose hiéromoine de l'église de Cîrligu. **1129.**

Octobre 1758. — Inscription de l'église Olari (des Potiers), bâtie par le grand trésorier Dumitraşcu Racoviţă, avec l'argent laissé par l'épicier Michel et avec l'aide du capitaine Iancu. **218.**

1759. — Inscription de l'école Sf. Gheorghe-Vechi (Saint-Georges-l'Ancienne), bâtie par le prince Scarlat Ghica avec l'aide du grand logothète Constantin Brancovan. **389.**

14 mars 1759. — Pierre tombale de la princesse Zoiţa, épouse du prince Grégoire II Ghica; description du cortège funèbre qui ramena sa dépouille mortelle de Moldavie. **396.**

27 juillet 1759. — Pierre funéraire de Constantin et de Zmaranda, enfants du pelletier Élie. **669.**

1er septembre 1759—31 août 1760 (7268). — Icône faite par le peintre Georges. **1130.**

1er septembre 1759—31 août 1760 (7268). — Icône faite par le peintre Stan. **1131.**

1er septembre 1759—31 août 1760 (7268). — Calice donné par le prêtre Stanciu, son épouse Călina et leur fils Georges. **308.**

22 septembre 1759. — Graffite au nom de Sophrone, hiéromoine de la Métropolie de Bucarest **240.**

30 décembre 1759 (520). — Pierre tombale du *staroste* Simon, fils de Jaacov Jsahar. **525.**

1760. — Pierre portant mention des donations faites par Stanca, épouse du teinturier Părvan, au monastère de Silvestru: vignes sur la hauteur de Lupeşti, boutiques à Bucarest, etc. **429.**

17 janvier 1760 (520). — Pierre tombale de Haia, fille de Iţhac. **526.**

25 mars 1760. — Pierre tombale détériorée, du monostère de Stavropoléos. **472.**

27 avril 1760. — Pierre funéraire de Sandu, fils de Nica, logothète des huissiers du Divan, et de ses enfants. **305.**

Mai (?) 1760 (7268). — Pierre funéraire de Démètre, fils de Socol Calofirescu. **306**

6 juin 1760. — Inscription de l'église Bradu Boteanu, rebâtie par Maxime et Georges, enfants de Grégoire Miuleţ. **49.**

1er septembre 1760 (7269). — Inscription de l'église de Dragomireştii din Deal, rebâtie par Safta Fălcoianu et sa fille Marie. **133.**

10 décembre 1760. — Chandelier fait aux frais de l'hégoumène Néophyte. **1013.**

28 décembre 1760 (521). — Pierre tombale d'Esther, fille du rabbin Şimşon. **527.**

1761. — Croix offerte par Stan Jianu de Craiova. **353.**

<1761>. — Pierre tombale du moine Daniel, ancien *ceauş* de police, et de sa famille. **473.**

1761. — Pierre tombale de Safta, épouse du *stolnic* Grégoire. **331.**

1761. —Vase donné par l'*aga* (préfet de police) Constantin à l'église des Marchands. **213.**

9 février 1761 (7269). — Pierre tombale du marchand Siméon. **210.**

16 mars 1761. — Lampe portant une inscription au nom du logothète Iane et d'Anne. **713.**

17 mars 1761 (7269). — Fragment du revêtement d'argent d'une icône fait par <l'orfèvre> Antoine et son épouse Catherine. **1028.**

<Après le 5 juin 1761 — 1763>. — Croix en pierre élevée par Radu, logothète du Divan, etc. **149.**

5 août 1761. — Inscription de l'église Măgureanu, rebâtie par le grand *vornic* Pîrvu Cantacuzène. **455.**

1er septembre 1761—31 août 1762 (7270). — Pierre funéraire du prêtre Marin, de son épouse Ancuţa, de Bălaşa, etc. **438.**

4 octobre 1761. — Patène faite par les soins de l'archimandrite Parthène avec le métal du monastère de Tismana. **865.**

5 octobre 1761 (7270). — Fragment du revêtement métallique d'une icône, fait par l'orfèvre Antoine et son épouse Catherine. **1029.**

7 novembre 1761 (522). — Pierre tombale de Zelda, fille d'Elimeleh. **528.**

1762. — Châsse donnée par le professeur Alexandre < Tournavitou > au monastère de St.-Sava. **495.**

1762. — Icône donnée par les moines du monastère de la Dormition de la Sainte Vierge de Janina à leur monastère de Sărindar de Bucarest. Peinte à Moscou. **278.**

1762. — Icône donnée par Manolache, fils de Georges. **1132.**

1762. — Plat ayant appartenu à l'archimandrite Denys Bălăcescu du monastère de Horezu, **866.**

10 mars 1762. — Pierre tombale de Jean, détériorée, mentionnant le nom du prince Constantin <Cehan Racoviţă>. **77.**

14 mars 1762 (522). — Pierre tombale du rabbin Jţhac, fils d'Avraham. **529.**

15 juillet 1762 (522). — Pierre tombale de Ţvi, fils de Jaacov. **530.**

1er septembre 1762—31 août 1763 (7271). — Feuille de plomb, portant une inscription au nom d'Ivan Kot, neveu de Joannice, hégoumène du monastère d'Argeş. **1224.**

1er septembre 1762 — 31 août 1763 (7271). — Feuille de plomb, au nom de Nicolas Kot. **1225.**

1763. — Aiguière donnée par Démétrius Spandonis. **918.**

1763. — Icône donnée par Joachim, prohégoumène du monastère d'Iviron (Mont Athos). **557.**

1763. — Plateau donné par Démétrius Spandonis. **867.**

11 janvier 1763 (523). — Pierre tombale du rabbin Moşe, fils du rabbin Mordehai. **531.**

25 juin 1763 (523). — Pierre tombale de Jşaiahu, fils du rabbin Beţalel Hacoen. **532.**

1er septembre 1763 — 31 août 1764 (7272). — Obituaire du prêtre Manu de l'église Stelea de Tîrgovişte, mentionnant les fondateurs. **283.**

8 septembre 1763 (7272). — Inscription de l'église Stejarul, bâtie par le capitaine Tănasie et son épouse et par Stanciu, *vătaf* des boulangers. **476.**

1764. — Lampe au nom de Jean Theodoranou Tzinku, de Sibiu. **1222.**

8 juillet 1764. — Pierre tombale de Tudosie. **484.**

1re septembre 1764—31 août 1765 (7273). — Inscription de l'église Popa Nan, bâtie par le notaire Dumitrache avec l'aide de l'orfèvre Dudul, du capitaine Stan, de Voica, etc. **297.**

14 octobre 1764 <7273>. — Inscription de l'église de Batişte, bâtie par le *vătaf* Manciu, son épouse Ilinca, etc. **34.**

<Vers 1765 — 1770>. — Obituaire en pierre, mentionnant les fondateurs de l'église de Popa Nan: Rusa, Voica, Niculache, etc. **298.**

1765. — Pierre tombale de Joachim de Sélyvrie, métropolite d'Iconium. **332.**

1765. — Obituaire gravé sur pierre, mentionnant les fondateurs de l'église de Sîrbi. **433.**

1765. — Chandelier donné en mémoire de Démètre, Despa, Démètre, etc. et fait par l'orfèvre Georges, fils de l'orfèvre Răducanu. **1014.**

1765. — Stalle portant le nom du prêtre Jean. **1244.**

16 février 1765 (525). — Pierre tombale du rabbin Jțhac, fils du rabbin Jehuda Leib. **533.**

4 août 1765. — Reliquaire fait aux frais de Néophyte, hégoumène du monastère des Trois-Hiérarques, et mentionnant Ilinca Cantacuzène, épouse du hetman. **824.**

‹Après 18 août› 1765. — Inscription de l'ermitage de Mărculeşti ‹Flămînda›, soumis au monastère de Cîmpulung; bâti par Dimitrache Marco, ancien grand échanson, avec l'aide de Dosithée, hégoumène du monastère de Cîmpulung, et d'Apostol Izbăşoiul, ancien grand *clucer de arie*, curateur de l'ermitage. **594.**

15 septembre 1765. — Inscription de l'église Apostol, bâtie par Constantin, gendre de Genea Potoceanu, et par son épouse Marie. **12.**

26 septembre 1765. — Pierre tombale de Manolache de Zagora, fils de Constantin. **333.**

‹Vers 1766›. — Podéa donnée par le prince Scarlat Ghica. **1078.**

1766. — Croix de Sophrone, hégoumène du monastère de Cozia, faite par le maître orfèvre Preda. **796.**

1766. — Voile d'iconostase donné par le prince Scarlat Ghica. **408.**

13 janvier 1766. — Obituaire en pierre, mentionnant Elie, Anne, Nicolas, etc. **134.**

22 janvier 1766. — Pierre tombale de Christodore, ancien *comis*, fils de Joannice de Janina. **670.**

28 août 1766. — Mention, sur une croix en pierre, d'Alexandre et de Hadji-Marin, de Siştov. **216.**

13 novembre 1766. — Pierre tombale du *vătaf* Manciu. **35.**

2 décembre 1766. — Pierre tombale du prince Scarlat Ghica. **406.**

‹Après le 2 décembre 1766—1768 ou après 1774›. — Inscription de l'église Delea-Veche, bâtie par le prêtre Bălaşu, le maître Apostol, le capitaine Mathieu et le prêtre Constantin. **112.**

1767. — Lampe portant une inscription mentionnant le prince Scarlat Ghica. **409.**

1767. — Châsse donnée par le prince Alexandre Scarlat Ghica. **410.**

‹ 1767 ›. — Cloche faite aux frais du prince Scarlat Ghica et de son fils Alexandre, pour le monastère de St.-Spiridion-le-Nouveau. **411.**

1767. — Ornement de ceinture. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **1030.**

10 février 1767. — Icône faite par les soins de Dosithée, évêque de Rădăuți. **1133.**

30 avril 1767. — Reliquaire fait aux frais de Parthène, évêque de Rîmnic. **825.**

6 mai 1767 (527). — Pierre tombale de Haia, fille de David Josef. **534.**

13 octobre 1767. — Stalle. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **1174.**

‹Vers 1768›. — Évangéliaire. Don du prince Alexandre Ghica. **416.**

1768. — Plateau. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **412.**

1768. — Lampe. Don de la princesse Hélène Maurocordato. **714.**

1768. — Artophorion donné au monastère de Saint-Jean-le-Grand ‹des-Grecs› par Catherine et Étienne Văcărescu, et fait aux frais de Gheorgaki, fils de l'échanson Nicolaki. **755.**

1768. — Croix de Germain, hiéromoine de Vatopédi (Mont Athos). **797.**

1768. — Calice. Don de Spandonis. **998.**

1768. — Rhipidion. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **413.**

1768. — Chandelier. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **414.**

1768. — Bénitier portatif. Don du prince Alexandre Scarlat Ghica. **415.**

21 avril 1768. — Pierre tombale de Michel, de son épouse Madeleine et de leur fille Catherine. **334.**

7 septembre 1768 (7277). — Icône donnée par le hiérodiacre Jean et la hiérodiaconesse (sic) Mihalcea; inscription par le prêtre-peintre Pîrvul. **1134.**

25 septembre 1768. — Inscription de l'église St.-Étienne, bâtie par le *clucer* Stoica; texte composé par le logothète Radu et gravé par le tailleur de pierre Jean. **422.**

15 novembre 1768 (7277). — Obituaire sur un mur, mentionnant les peintres d'église <de Giuleşti-Sărindar>: Georges, fils du prêtre Jean, et Radu. **148.**

25... 1769. — Pierre funéraire de Jean, logothète de la trésorerie. **114.**

12 mars 1769. — Pierre tombale de Daniel, prohégoumène de Zitsa, hégoumène du monastère de Saint-Jean-le-Grand <des-Grecs>. **474.**

20 janvier 1770. — Icône, portant une inscription écrite par Apostol. **1135.**

3 juillet 1770 (7278). — Inscription de l'exonarthex de l'église Colţea, bâti par le curateur Necula Măinescu. **68.**

6 juillet 1770. — Épitaphios fait aux frais de Théodose Zotou, à Vienne. **1045.**

1771. — Épitaphios fait aux frais de Théodose Zotou. **1046.**

1771. — Gobelet aux noms du comte Eszterházy Kornis et de Barbara Gyeroffi. **959.**

1771 (1220). — Pierre tombale du marchand de tabac Stepan, fils de Poghos, et de Sima, épouse de Davit. **17.**

1771. — Fragment du revêtement métallique d'une icône, portant une inscription aux noms d'Anastase, Nicolas, marchands (?) de Janina, etc. **287.**

11 mars 1771. — Pierre tombale de Martin et de Jean, logothètes de la trésorerie. **219.**

1er avril 1771. — Pierre funéraire portant mention des noms de Mogoş, Mira, Nicolas, etc., faite par les soins du *ceauş* Cazan. **307.**

15 avril 1772 (7280). — Calice donné par le pelletier Nicolas à l'église Oţetari. **224.**

21 mai 1772 (7280). — Graffite consignant la date à laquelle le logothète Păun a été ordonné prêtre. **241.**

21 mai 1772. — Icône achetée par Basile, cellérier de Pal Casoni, peinte par le prêtre Marc; mention du prix du blé et du vin en Transylvanie à cette date. **571.**

9 juin 1772. — Icône faite aux frais du protosyncelle Philarète, par l'ecclésiarque Parthène de Souméla. **1241.**

1 septembre 1772 — 31 août 1773 (7281). — Icône faite aux frais du prêtre Nicolas. **566.**

< 22 avril — 31 août > 1773 (7281). — Inscription de l'église de Răpciuni. **1208.**

< Après le 22 avril 1773 >. — Mention, sur le mur de l'église de Răpciuni, des noms d'Étienne, Hilarion, Ghinea, etc. **1209.**

15 août 1773. — Inscription de l'église Precupeţii-Vechi, commencée par le hiéromoine Georges, achevée par Năstase Simneanul Mojucul, par son épouse Milcea, et autres; par les soins des prêtres Grégoire et Georges. **312.**

1er septembre 1773 (7282). — La terre de Ţifeşti, injustement prise depuis 90 ans au monastère de Bogdana, lui est rendue grâce à la diligence de l'hégoumène Théophile et du hiéromoine Séraphin. **1172.**

1774 (1223). — Ampoule de métal donnée à la cathédrale d'Etchemyadzine en mémoire de Gabriel et de Georges, fils de Stepan. **23.**

< Après le 15 septembre 1774 — 1782 >. — Icône. Don du prince Alexandre <Ypsilanti>. **1136.**

23 octobre 1774 (7283). — Inscription de l'église St.-Démètre de Craiova, restaurée et embellie par l'ancien grand *clucer* Constantin Argetoianu et son épouse Marie; peintres, Jean, de Bucarest, et Marin. **595.**

21 décembre 1774. — Artophorion donné par le peintre Vasoi, son épouse Marie et leurs enfants Grégoire et Dochia. **1207.**

1775. — Cloche faite. aux frais de Catherine Bălăceanu. **135.**

1775. — Icône faite par Tănasie de Valachie. **572.**

1775. — Fragment du revêtement d'argent d'une icône offerte par Costea de Conitza. **288.**

1775. — Chandelier donné à l'église métropolitaine de Bucarest par le *sluger* Moïse et fait par les soins des frères Démètre et Basile Vlad. **270.**

8 avril 1775 (7283). — Pierre tombale de Dobriţa Fărcăşanu et de sa fille Marie, épouse du capitaine Ioniţă. **485.**

2 mai 1775. — Pierre tombale de Barbu Văcărescu, posée par son épouse Ruxanda Rousset. **491.**

2 mai 1775 (535). — Pierre tombale du rabbin Avraam, fils du rabbin Haim. **535.**

12 mai 1775 (535). — Pierre tombale du rabbin Avraam, fils du rabbin Jehuda Leib. **536.**

13 août 1775 (7283). — Icône faite aux frais de Florea, Ilinca, Marica, etc. **561.**

< *Vers 1776* >. — Inscription de l'école du monastère de Saint-Sava, bâtie par le prince Alexandre Ypsilanti. **597.**

1776. — Lampe donnée au monastère Dintrunlemn par Radu et Ilinca, de Braşov et faite par le maître orfèvre Samuel May <II>. **715.**

1776. — Lampe donnée au monastère Dintrunlemn par Jean et Anca, de Braşov et faite par le maître orfèvre Samuel May <II>. **716.**

1776. — Inscription sur une cloche, rapportant que le monastère d'Urdu (?) a été fait par le logothète Stan Urlăţeanul. **136.**

1776. — Cloche faite aux frais de Dana, Jean..., par le maître Johann Wentzel. **391.**

1776. — Cloche faite aux frais du *cămăraş* Zamfirache et de Tudoran Ciungul et fondue par Johann Wentzel. **163.**

1776. — Icône revêtue d'argent aux frais du *ceauş* Panaiot. **80.**

1776. — Icône faite par le peintre Grégoire Popovici. **1137.**

1776. — Inscription de la demeure princière à Craiova restaurée, ainsi que la chapelle attenante, par le prince Alexandre Ypsilanti sous la surveillance de Ioniţă Brăiloiu, ancien grand *sluger*, et de Constantin Fotescu, ancien grand *clucer de arie.* **596.**

1776 (1225). — Pierre tombale de Mariam, épouse de Hacob *aga* de Smyrne. **18.**

1er janvier 1776.—Pierre tombale de Smarandiţa Chrysoscoleos, fille de Démètre Balasaki et de Sultana. **1190.**

3 janvier 1776. — Pierre tombale du trésorier Iorgache Mavrodin. **121.**

20 janvier 1776 (7284). — Gobelet du monastère de Neamţ, fait par les soins de l'hégoumène Venedict Dinga. **960.**

23 (?) septembre 1776. — Pierre tombale du capitaine Démétrius Caragunas. **183.**

1777. — Cloche de l'ermitage Schitul Maicilor, aux noms de la religieuse Anne et du prêtre Voico et fondue par Johann Wentzel. **360.**

1777. — Croix donnée par Venedict, hégoumène du monastère de Moldoviţa. **798.**

1777. — Graffite au nom de Radu, jeune serviteur de la Métropolie. **242.**

1777. — Icône à inscription du <grand> trésorier Jean Văcărescu. **124.**

1777. — Maillet fait par François Antal, au temps du maire François Cosma et de ses adjoints, Jean Bálint et autres, du village de Bicali **567.**

< *1777—1800* >. — Obituaire du monastère de Slatina, mentionnant les princes fondateurs du monastère, des métropolites, des évêques, des boïards, des tzars de Russie, des moines, des religieuses, des hiéromoines, des prêtres. **284.**

24 janvier 1777. — Icône, portant une inscription au nom du capitaine Georges Voina. **1138.**

6 avril 1777. — Icône faite par le peintre Marc aux frais des habitants du village de Căcuci. **1242.**

9 avril 1777. — Cloche faite par la diligence de l'hégoumène Venedict pour le monastère de Moldovița. **151.**

1778. — Cloche donnée par l'hégoumène Joannice du Sinaï au monastère de Sainte-Catherine et coulée par Iohann Wentzel. **376.**

1778. — Croix refaite par l'orfèvre Georges. **799.**

1778. — Icône. Don de la religieuse Sophronie. **1139.**

1778. — Chandelier donné par Jean Hagi Moscou de Thessalonique à l'église St.-Jean-le-Grand. **271.**

12 août 1778 (7286). — Restauration par l'hégoumène Gennadios de l'obituaire du monastère de Slatina. **284.**

< *1779* >. — Cloche de l'hôpital Saint-Pantéléimon, faite par les soins du *medelnicer* Démètre. **401.**

1779. — Croix appartenant à Hilarion, hégoumène du monastère de Cozia. **800.**

1779. — Icône donnée par Jean et faite par le peintre Grégoire Popovici. **1140.**

1779. — Pierre du campanile du monastère de Mărcuța, portant les initiales du prince Alexandre Ypsilanti. **181.**

10 juin 1779 (539). — Pierre tombale d'Avram Băhor, fils du rabbin Jona. **537.**

12 novembre 1779. — Chandelier donné au monastère de Bistrița par les boïards et les marchands de Craiova, lors d'une sécheresse et d'une invasion de sauterelles. Œuvre de l'orfèvre Hristea le Ioanite. **1015.**

24 décembre 1779. — Plat donné par le grand spathaire Ienache Văcărescu et sa mère Catherine au monastère de St.-Jean <des Grecs>. **868.**

<*Vers 1780—1800*>. — Obituaire du monastère de Cotroceni, mentionnant les princes fondateurs du monastère, des évêques et des hiéromoines. **285.**

1780. — Cloche donnée par le capitaine Iancu et refondue aux frais des habitants du quartier par Iohann Wentzel. **220.**

1780. — Icône faite par le peintre Grégoire. **279.**

1780. — Icône embellie par Jean Moruzi et son épouse Hélène, avec leurs enfants; mention y est faite également d'Eugène le Souméliote, qui l'a probablement faite. **1141.**

1780. — Cuiller donnée par l'archimandrite Étienne au monastère de Bistrița. **924.**

19 mars 1780. — Pierre funéraire du hiérodiacre Athanase, économe de la Métropolie. **234.**

10 avril 1780. — Cloche donnée par Étienne Stancovici et Stoico Ostovici à l'église métropolitaine de Moldavie, par les soins de Jean Popovici, prêtre de la paroisse; coulée par Martin Feltl, de Graz. **501.**

24 juillet 1780. — Lampe donnée par Constantin Ralet et son épouse Hélène au monastère Dintrunlemn. **717.**

10 octobre 1780. — Icône peinte par Ioniță, peintre de Brașov. **558.**

12 octobre 1780 (541). — Pierre tombale de Leia, fille du rabbin Țvi. **538.**

14 (?) novembre 1780. — Graffite au nom d'Anatole, hiérodiacre de la Métropolie. **243.**

16 décembre 1780. — Lampe donnée en mémoire d'Alexandre Georges Balaccioglu (?). **377.**

1781. — Plateau fait par les soins de Démètre Lotaşescu, fils du *postelnic* Iordache. **214.**

1781. — Lampe faite par les soins de l'hégoumène Michel Tetoianu avec le métal du monastère de Tismana. **718.**

1781. — Artophorion fait du temps d'Abramios <II>, patriarche de Jérusalem. **756.**

1781. — Cloche faite aux frais de Iablair, fils du scribe Ioniţa, pour l'église de la Présentation de la Vierge, à Focşani. **177.**

1781. — Patène donnée par Callinique, hégoumène de Mislea. **263.**

1781. — Patène faite par les soins de l'hégoumène Michel Tetoianu avec le métal du monastère de Tismana. **869.**

1781. — Étole de Germain, hégoumène du monastère de Văcăreşti. **1063.**

1781. — Icône donnée au monastère de Văcăreşti par l'hégoumène Germain et faite par le peintre Grégoire. **1142.**

1781. — Inscription de l'église arménienne, rebâtie par les petits-fils de Harutiun Hovvianţ; Poghos, Ciopan, Gabriel, ainsi qu'à l'aide des contributions de personnes de Constantinople. **15.**

1781. — Calice donné par le hiéromoine Callinique, hégoumène du monastère de Mislea. **269.**

1781. — Calice fait par les soins de l'hégoumène Michel Tetoianu avec le métal du monastère de Tismana. **999.**

1781. — Calice donné par Basile Stavru. **225.**

1781 (1196). — Pierre tombale de Fatima, fille de l'*aga* haseki El-hadj Osman. **1191.**

1781. — Feuille de plomb, portant une inscription au nom de l'artisan Athanase. **1226.**

4 avril 1781. — Icône donnée par le prince Alexandre Ypsilanti et la princesse Catherine. **217.**

Mai 1781. — Croix de pierre élevée par Étienne, hégoumène du monastère de Bistriţa, dans une vigne du monastère. **607.**

10 juin 1781 (7289). — Croix en pierre élevée par le *vătaf* Siméon, son épouse Dobra et leur fils André. **1210.**

15 juillet 1781—7289. — Croix restaurée par Gennadios, hégoumène du monastère de Slatina. **801.**

1er septembre 1781. — Inscription du caravansérail du monastère de Văcăreşti (?), fait au frais du patriarche Abramios II de Jérusalem. **598.**

5 septembre 1781. — Croix reliquaire donnée par le diacre Nicodème, fils du *şetrar* Étienne Grecianu. **59.**

28 septembre 1781. — Feuille de plomb, portant une inscription au nom d'un membre de la famille des Şăndreşti, en Transylvanie, *comitat* de Belgrad (Alba Iulia). **1227.**

1782. — Couronne nuptiale donnée par le grand trésorier Scarlat Grecianu à l'église Dintrozi. **164.**

1782 (1231). — Icône donnée par Tuma, fils de Davit, et son épouse Marta à l'église arménienne de Bucarest; peinte par l'écrivain public Hacob de Jérusalem. **24.**

1782. — Icône faite par le peintre Vlaicu. **1143.**

28 mars 1782. — Icône, avec inscription aux noms de Sultana, Alexandre, Hélène, etc., faite par les orfèvres Ghica et Nanu. **280.**

<Octobre 1782 — juin 1792>. — Croix de Jacques, évêque de Huşi. **802.**

<Octobre 1782 — juin 1792>. — Croix donnée à Jacques, évêque de Huşi, par Grigoraş, logothète de la Métropolie. **803.**

21 novembre 1782. — Épigonation de l'archimandrite Germain le Chypriote, hégoumène du monastère de Văcărești. **1065.**

<Vers 1783>. — Icône portant une inscription aux noms du grand spathaire Jean Văcărescu, de Catherine Văcărescu, ainsi que de différents membres des familles Băbeanu, Pîrșcoveanu, Băleanu, etc.; revêtement d'argent par l'orfèvre Philippe Nicolau. **155.**

1783. — Artophorion donné au monastère de Sărindar par le grand spathaire Théodore Balș, à la mort de son épouse Marie Cantacuzène. **757.**

1783. — Icône restaurée par le *pîrcălab* Stan et par Rada. **1144.**

17 iunie (?) 1783.— Croix donnée par le diacre Nicodème, fils du grand *sluger* Étienne Grecianu. **60.**

1784. — Encensoir donné par Parthène protosyncelle du monastère de Valea. **738.**

1784. — Artophorion. Don de Parthène, archimandrite du monastère d'Argeș. **758.**

1784. — Objet de culte donné par Jean et Neacșu à l'église du monastère de St.-Georges, qui se trouve dans l'enceinte du caravansérail de Șerban Vodă. **100.**

1784. — Calice. Don de Parthène, archimandrite du monastère d'Argeș. **1000.**

2 février 1784. — Encolpion donné par Venedict archimandrite du monastère de Moldovița. **875.**

30 septembre 1784 (545). — Pierre tombale de Hinda, fille du rabbin Moșe Halevy. **539.**

<Vers 1785>. — Icône donnée par le prince Michel Souțo et sa famille. **311.**

1785. — Artophorion refait par l'orfèvre Nanos, aux frais de Philarète, <évêque de Rîmnic>. **759.**

1785. — Icône peinte par le peintre Étienne. **1145.**

1785 (1234). — Orarion donné à l'église arménienne de Bucarest par Karapet, fils de Mkrtici, de Roustchouk. **25.**

5 mars (?) 1785. — Graffite au nom du chantre Michel. **244.**

Septembre 1785. — Inscription de l'église des Saints-Constantin-et-Hélène, bâtie par le pelletier Constantin *beșliaga*, le tailleur Constantin Melcescu, le sellier Panaït, etc. **370.**

10 septembre 1785. — Inscription de la cave de Kiriac Constantin Praz, faite en 1783 et brûlée en 1785, lors de l'incendie du quartier commercial. **599.**

4 décembre 1785. — Icône donnée par Stavrou Christou le Ioannite. **53.**

1786. — Encensoir. Don de Georges, curateur, et de son fils Démètre. **54.**

1786. — Cloche coulée par Jean, fils de Paul. **371.**

1786. — Évangéliaire donné à l'église St.-Élie du caravansérail de Colțea par des marchands et par le curateur Stavrou Christou. **55.**

1786. — Évangéliaire donné par Parthène, protosyncelle du monastère de Valea. **911.**

1786. — Icône donnée par Philarète, évêque de Rîmnic et faite par le peintre Nicéphore. **1146.**

1786. — Icône donnée par Philarète, évêque de Rîmnic. **1147.**

<1786>. — Icône donnée par Philarète, évêque de Rîmnic. **1148.**

24 janvier 1786. — Pierre tombale d'Anne Cîmpineanu, épouse du grand ban Pană Filipescu. **335.**

2 mars 1786. — Siège portant une inscription au nom de Nicolas Tem. **1175.**

25 juin 1786. — Lampe au nom de Marie Ghica. **719.**

1er août 1786. — Chandelier fait aux frais de l'archimandrite Chrysanthe, avec l'aide du *cămăraș* Jean Hagi-Moscou. **347.**

1er septembre 1786. — Calice donné par le trésorier Constantin. **137.**

2 septembre 1786. — Inscription de l'église Icoanei, bâtie par Panaït Băbeanu, grand capitaine des mercenaires; mention de la construction des cellules et de l'acte de fondation de l'église. **153.**

6 décembre 1786. — Patène donnée par Panaït <Băbeanu, grand capitaine des mercenaires>, Jean <Băbeanu>, Sophie <Băbeanu> et Bălaşa. **159.**

<Vers 1787>. — Obituaire gravé sur pierre, mentionnant Georges, Mira, Jean, etc. **176.**

<Vers 1787> — Inscription du tableau représentant le prince Nicolas Pierre Mavroyéni. **1243.**

1787. — Cloche faite aux frais de Stavrou Christou le Ioannite. **56.**

1787. — Icône peinte par Spiridion Sperantza, de Trieste. **555.**

1787. — Cuiller donnée par Nectaire, hégoumène du monastère de Cozia. **925.**

1787 (1236). — Pierre tombale de Hégine, épouse de Stepan, de Silistrie. **19.**

1787 (1236). — Pierre tombale de Stepan, de Silistrie. **20.**

1787. — Calice donné par Stanca, épouse de Nica, troisième logothète. **221.**

21 mai 1787. — Calice faisant mention de Kiriaki Pîrşcoveanu, épouse du grand *vornic*, au monastère de St.-Spiridion. **417.**

23 juin 1787. — Pierre tombale d'Antioch et de Marie Cantemir, de Nicolas et d'autres membres de la famille Dudescu. **368.**

1er août 1787 (7295). — Inscription de l'église Manea Brutaru, bâtie par le *vătaf* Georges, Jean et le boulanger Manea. **174.**

28 août 1787. — Calice donné par le prêtre Nicolas, André, Tudorache Panu, etc. **1001.**

18 septembre <1787>. — Pierre tombale du métropolite Grégoire <II>. **259.**

1788. — Icône. Don de Iosip Buta. **573.**

1788. — Icône, Don du prince Nicolas Pierre Mavroyéni. **81.**

10 février 1788. — Icône faite par le peintre Grégoire. **160.**

8 mars 1788. — Pierre tombale de Marioara Ypsilanti, épouse du grand logothète Manolache. **475.**

15 mars 1788. — Lampe donnée par Georges Fusa au monastère de Stavropoléos. **720.**

1789. — Ambroise, archevêque d'Écatérinoslav, est élu métropolite de Moldavie pendant la guerre russo-austro-turque. **284.**

1789. — Artophorion fait du temps de l'hégoumène Mélèce le Crétois, avec l'aide de Georges, de Jésé, d'Anastase, etc. **378.**

1er janvier 1789.—Inscription du tableau représentant le prince Nicolas Pierre Mavroyéni, entouré de sa cour, distribuant des récompenses aux soldats turcs qui s'étaient battus avec l'armée autrichienne. **1165.**

30 mai 1789 (549). — Pierre tombale du rabbin Meir, fils du rabbin Jaacov. **540.**

1er septembre 1789—31 août 1790 (7298). — Pierre tombale du teinturier Pärvan et de son épouse Stanca, fondateurs de l'église Silvestru, de leurs enfants, du prêtre Jean et de son épouse Marie. **428.**

2 octobre 1789. — Pierre tombale du grand logothète Manolaki Ypsilanti. **475.**

<Vers 1790 ?>. — Obituaire de l'église St.-Catherine, mentionnant les fondateurs de l'église, différents bienfaiteurs, des hégoumènes. **379.**

1790. — Croix au nom du prêtre confesseur Pacôme. **804.**

1790. — Icône donnée par le peintre Constantin. **1149.**

1790. — Inscription de l'église Saint-Pantéléimon, bâtie pendant la guerre russo-austro-turque par les soins du prêtre Ivan de l'église Silvestru, du logothète Constantin Borănescu, de Constantin Caramzulea et d'Ene Mănciulescu. **404.**

16 février 1790. — Croix donnée par le hiéromoine Parthène. **805.**

23 avril 1790. — Portes faites aux frais du hiérodiacre Nicodème, fils de l'ancien grand *sluger* Étienne Grecianu, et données au monastère de Snagov. **1180.**

30 avril (?) 1790. — Pierre funéraire mentionnant les noms de Barbu, Sultana, Zoiţa, etc. **423.**

4 juin 1790. — Reliquaire donné par l'évêque de Thébaïde, Mélèce de Sima. **502.**

15 juin 1790. — Boîte ayant appartenu à Grégoire Bujoreanu. **826.**

5 octobre 1790 (551). — Pierre tombale du rabbin Jehoşua, fils du rabbin Haim. **541.**

14 octobre 1790. — Évangéliaire relié en argent par le *medelnicer* Basile Carp et son épouse Ilinca et donnée à l'église de Grieşti. **912.**

20 décembre 1790. — Artophorion donné par l'archimandrite David d'Ithaque, au monastère de Radu Vodă. **348.**

<Vers 1791>. — Lampe donnée par le grand ban Pană Filipescu au monastère de Radu Vodă. **349.**

<Vers 1791>. — Lampe donnée par le grand ban Pană Filipescu. **388.**

1791. — Cloche faite aux frais de Constantin Borănescu. **405.**

1791 (1240). — Icône donnée par Sarghis, fils de Gemertas-oglu Paghtasar, à l'église arménienne de Bucarest. **26.**

1791. — Pierre mentionnant que dame Călina a fait, avec l'aide de Thomas Braşoveanu, le pavement de l'église Popa Soare. **301.**

1791. — Calice mentionnant le nom du diacre Nicodème, fils d'Étienne Grecianu. **61.**

7 février 1791. — Icône donnée par Antoine, évêque de Roman, au *pitar* Ianache Codrescu. **1150.**

20 février 1791. — Épitaphios donné par Démètre Polidamas et fait à Vienne. **1047.**

1er avril 1791 (1240).—Pierre tombale de Davit, fils de Hairapet. **21.**

2 avril 1791 (1240). — Icône donnée par Tadeos, chantre, fils de Tadoseanţ Essayi, à l'église arménienne. **27.**

5 octobre 1791. — Date de la mort du prince Potemkine, feld-maréchal des armées russes. **284.**

4 novembre 1791. — Calice donné à l'église Hagiu et mentionnant les noms de Stan et de Ghiţă Postăvaru. **152.**

12 décembre 1791. — Croix donnée par le prêtre Georges de l'église des Archanges de Kichinev. **806.**

1792. — Cloche appartenant à l'église de la Sainte-Trinité du faubourg Delea-Veche à Bucarest. **113.**

1792. — Inscription mentionnant que les travaux de construction de l'église de Băneasa, commencés par Catherine Văcărescu et interrompus par suite de la guerre, ont été achevés par le grand trésorier Enăchiţă Văcărescu et son épouse Catherine. **37.**

1792. — Calice à inscription aux noms de Radu, Constantin, Marica, Răducanu Filipescu, etc. **126.**

12 février 1792. — Le métropolite Gabriel <Bănulescu> succède au siège métropolitain <de Moldavie> à Ambroise d'Écatérinoslav. **284.**

4 mars 1792 (552). — Pierre tombale de Jenta, fille du rabbin Ţvi. **542.**

18 juin 1792.— Calice refait par Hilarion, archimandrite du monastère de Cozia. **1002.**

25 août 1792. — Cloche faite aux frais de Radu Nicolau <dans l'atelier> de Thérèse Scheichelin, à Vienne. **226.**

Septembre 1792. — Icône donnée par Cyrille, évêque de Cerven (Bulgarie). **291.**

14 novembre 1792 (553). — Pierre tombale du rabbin Jţhac Balii. **543.**

1793. — Artophorion donné par l'évêque Dosithée Philittis de Janina à son évêché de Buzău. **373.**

1793. — Épitaphios donné par Georges Slavi, de Czernovitz, et son épouse Marie à l'église Oţetari. 227.

1793 (553). — Pierre tombale de Sara, fille d'Arie Leib. **544.**

1793. — Inscription de l'église métropolitaine. **253.**

1793. — Calice donné par Constantin et Stanca au monastère Dintrunlemn. **1223.**

1793. — Plat appartenant au prêtre Basile de l'église St.-Georges. **870.**

2 janvier 1793. — Obituaire familial de Grigoraş, logothète de la Métropolie de Moldavie. **284.**

6 juillet 1793. — Inscription de l'église de Pipera, bâtie par les pères Ambroise et Amphiloque. **289.**

30 août 1793. — Croix du prêtre Nicolas Trăsnea et de Ţane. **807.**

1er septembre 1793—31 août 1794 (7302). — Icône faite par les peintres Jean et Ghiţă. **192.**

27 novembre 1793. — Graffite mentionnant un tremblement de terre. **290.**

(1794). — Croix du monastère de Cernica faite aux frais de la corporation des orfèvres. **62.**

Février 1794. — Icône. Don de Grégoire Papazoglu. **1151.**

4 mars 1794. — Obituaire du monastère de Cîrligul, écrit par l'hégoumène Benjamin et mentionnant des princes, des boyards, des métropolites, des moines, des prêtres. **1171.**

28 juin 1794. — Inscription de la maison attenante à l'église des Saints-Apôtres-Pierre-et-Paul bâtie aux frais de Grégoire, métropolite de Stauropolis. **600.**

8 septembre 1794. — Inscription de l'église Izvorul-Tămăduirii, bâtie par le chandelier Georges, le drapier Miul, le tailleur Petco, etc.; mention d'une église antérieure en bois. **166.**

26 septembre 1794. — Mention, à cette date, du nom de Ioniţă Başotă. **284.**

19 décembre 1794. — Calice donné par Stroe, Jean, Tudora, etc. à l'église Izvorul-Tămăduirii. **167.**

1795. — Plateau. Don de Constantin Vulturescu. **562.**

1795. — Lampe donnée au monastère de Bistriţa par les boyards et les marchands de Craiova au moment où la peste s'était déclarée dans la ville. **721.**

1795. — Croix reliquaire offerte par Sarghis, fils de Paghtasar, à l'église arménienne de Bucarest. 28.

1795. — Croix du protosyncelle Zacharie de Chypre. **808.**

1795. — Icône peinte par le diacre Radu, **1152.**

1795 (1244). — Pierre tombale du boulanger Zakar, fils de Khacik. 22.

1795. — Inscription de l'église Sf. Ionică <Moldoveni>, bâtie par le grand *medelnicer* Démètre Dărăscu et son épouse Sofica. **601.**

1795. — Calice donné par Ioniţă, fabricant d'eau-de-vie, Catinca, Jean et Manda < ?> à l'église St.-Vessarion <l'Ancienne>. **424.**

<*1795*>. — Icône exécutée par l'écrivain public Răducanu, peintre, fils du diacre Şerban de Cîmpulung. **1153.**

4 janvier 1795. — Icône exécutée par le peintre Michel Ivanovitch, à Moscou. **1154.**

1er mars 1795.—Porte, avec inscription mentionnant le serrurier Démètre Lerescu. **358.**

24 avril 1795 (555). — Pierre tombale de Leia, fille du rabbin Abraham Cohen. **545.**

10 mai 1795. — Inscription des bâtiments du monastère d'Anthime, construits aux frais d'Anthime l'Albanais, archevêque de Pogoniani. **602.**

17 mai 1795. — Lampe restaurée par le métropolite Anthime de Pogoniani. **7**.

27 mai 1795. — Icône faite aux frais du postelnic Grégoire Bujoreanu, par le peintre (?) Parthène (?). **67.**

10 juillet 1795. — Reliquaire appartenant à Constant Philittis, évêque de Buzău. **374.**

8 août 1795. — Pierre tombale de Pierre, de Gherghina et de leur fils Théodore Velico. **336.**

1er septembre 1795.—Inscription du monastère de Cernica mentionnant les noms des bienfaiteurs et fondateurs qui ont fait bâtir les cellules et le réfectoire. **58.**

1796. — Cloche coulée par la Société Fillgrader et Hoffbauer de Vienne. **295.**

1796. — Calice donné par une dame de la famille Brancovan. **1003.**

1796. — Bénitier portatif donné par Joseph, évêque d'Argeş. **1022.**

(1796). — Évangéliaire donné à l'église arménienne de Bucarest par Bahcea, épouse de Pîyîklîzate Vardan de Roustchouk, et par sa famille. **29**.

(1796). — Évangéliaire donné par Karapet, fils de Papa, originaire d'Orient. **30.**

21 juillet 1796. — Étui pour reliques, revêtu d'argent par le *vornic* Jean Florescu, curateur du monastère de Saint-Pantéléimon. **402.**

2 novembre 1796. — Évangéliaire donné par Polichronios et Marie à l'église Popa Rusu. **299.**

15 décembre 1796 (557). — Pierre tombale d'Adila, fille du rabbin Abraham. **546.**

1797. — Lampe donnée par Joseph, évêque d'Argeş, au monastère d'Anthime. **8.**

1797. — Croix du monastère Dintrunlemn, faite par la diligence de la mère supérieure Platonida. **809.**

1797. — Évangéliaire relié en argent, offert par Démètre Neguleci à l'église St.-Georges de Cîmpulung. **913.**

1797. — Graffite mentionnant le hiéromoine Şerban le chandelier. **245.**

1797. — Icône donnée par Joseph, évêque d'Argeş. **9.**

1797. — Icône donnée par Joseph, évêque d'Argeş. **10.**

1797 (1246). — Calice donné à l'église arménienne de Bucarest. **31.**

11 avril 1797 (557). — Pierre tombale de Menia, fille du rabbin Jţhac. **547.**

7 mai 1797. — Inscription de l'église de Gherman. **145.**

9 (?) juin 1797. — Mention du nom de Safta Berhiceanu sur l'encadrement en pierre de la porte de l'église St.-Vessarion <l'Ancienne>. **426.**

1er juillet 1797 —. Reliquaire donné par Polyhron et Marie à l'église Popa Rusu. **827.**

25 juillet 1797. — Pierre tombale de Xanthie, épouse du ban Panaït. **441.**

1er septembre 1797—31 août 1798 (7306). — Obituaire du monastère de Bogdana, mentionnant des princes, des évêques, des moines, des prêtres, des donations. **1172.**

21 (?) septembre 1797 <7306>. — Inscription de l'église St.-Vessarion<l'Ancienne>, bâtie par Pierre Referindarie, archiprêtre de Bucarest, et Antoine Berhiceanu, logothète intime du prince. **425.**

1798. — Lampe au nom de Luxandra Hangerlis. **355.**

1798. — Croix appartenant à Pacôme, hégoumène du monastère de Hurezu. **810.**

1798. — Icône faite par le peintre Grégoire. **63.**

1798. — Icône donnée en mémoire de Christine, faite par le peintre Grégoire. **1155.**

1798. — Médaillon en pierre aux initiales du prince Constantin Hangerlis. **175.**

1798. — Plateau donné par Joseph, évêque d'Argeş, au monastère d'Anthime. **871.**

30 août 1798. — Croix de Denys, exarque de la Métropolie. **811.**

4 septembre 1798. — Pierre tombale du grand vornic Jean Damaris. **475.**

21 novembre 1798. — Calice donné par la corporation des *işlicari*, dont le prévot était Iamandi. **309.**

7 décembre 1798. — Croix donnée par Georges Slătineanu, son épouse Despina et leur fils Constantin. **812.**

1799. — Artophorion fait du temps de l'hégoumène Constant le Péloponnésiote, aux frais du monastère de Bistriţa. **760.**

1799. — Cloche faite aux frais de Bălaşa Creţulescu. **105.**

1799.— Cloche faite aux frais de Théodore le *vataf* des bouchers, par les soins du *sluger* Panaït <Băbeanu>, pour l'église Icoanei du faubourg Ceauş David, à Bucarest. **156.**

1799. — Cloche faite aux frais de Panaït, <Băbeanu>, ancien grand *sluger*, pour l'église Icoanei, à Bucarest. **157.**

1799. — Cloche faite aux frais des faubouriens pour l'église des (Potiers) Olari, à Bucarest. **222.**

1799. — Cloche réparée par Georges, supérieur des monastères de Căldăruşani et de Cernica. **480.**

1799. — Croix donnée par Tănasie Măldărescu et Ilina. **813.**

1799. — Icône faite aux frais de Joseph, évêque d'Argeş. **281.**

Janvier 1799. — Siège. Don du *stolnic* Basile. **1176.**

20 juin 1799. — Icône donnée par Constantin, fils de Léon, à l'église des moines du mont Sinaï. **380.**

20 juillet 1799. — Icône ornée d'argent par Constant le Péloponnésiote, hégoumène du monastère de Bistriţa. **1156.**

28 juillet 1799 (7307). — Inscription de l'église métropolitaine de Bucarest, réparée par le métropolite Dosithée Philittis. **254.**

1er décembre 1799 (560).—Pierre tombale de Freida, fille du rabbin Moşe. **548.**

6 décembre 1799. — Artophorion fait aux frais de l'archimandrite Georges du monastère de Cernica. **65.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Croix en bois faite par le sculpteur Démètre. **11.**

<Fin du XVIIIe siècle>. — Croix achetée par le hiéromoine Nicandre moyennant 10 *tchervonetz.* **814.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Croix donnée par le *medelnicer* Jean Socolescu à l'évêché d'Argeş. **815.**

<Fin du XVIIIe siècle>. — Ceinture donnée par Caraben, ancien curateur de l'église des Grecs, et son épouse Mitana. **1185.**

<Fin du XVIIIe siècle>. — Icône faite par le peintre Chiriţă. **1157.**

<Fin du XVIIIe siècle>. — Icône faite par Pierre, iconographe de Russie (?). **452.**

<Fin du XVIIIe siècle>. — Icône faite par le peintre Stan. **1158.**

<Fin du XVIIIe siècle ?>.—Obituaire gravé sur pierre, mentionnant le prêtre Constantin, qui a charge de l'église, son épouse Stanca, Mihalcea, etc. **14.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Obituaire gravé sur pierre pour la commémoration de Dragomir, Pătran, Oprea, etc. **13.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Obituaire gravé sur pierre mentionnant l'évêque Grégoire, l'évêque Dosithée, Udrea, etc. **111.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Obituaire gravé sur pierre, mentionnant les fondateurs et bienfaiteurs de l'église Udricani: le prêtre peintre Nicolas et Marie, épouse du *pitar* Jean, etc. **486.**

<Fin du XVIIIe siècle?>. — Porte, portant une inscription au nom de Thomas Braşoveanu. 158.

<Vers 1800>. — Lampe donnée par Anastasie Slătineanu. 723.

<Vers 1800>. — Lampe faite par Georges Slătineanu. 726.

<Vers 1800>. — Lampe donnée par le *vornic* Răducanu Slătineanu. 724.

<Vers 1800>. — Lampe donnée par Răducanu Slătineanu. 727.

<Vers 1800>. — Lampe donnée par Scarlat Slătineanu. 725.

<Vers 1800>. — Icône revêtue d'argent aux frois du <boulanger> Manea. 178.

1800. — Artophorion donné par le prince Alexandre Morouzis. 108.

1800. — Lampe donnée par Radu Slătineanu. 722.

1800. — Lampe restaurée par Timothée, hégoumène de Stavropoléos. 503.

1800. — Cloche. 439.

1800. — Cloche réparée du temps de l'archimandrite Callinique de Stavronikita (Mont Athos). 369.

1800. — Icône faite par le peintre Grégoire Frujinescu. 64.

1800. — Rhipidion. Don du prince Alexandre Morouzis. 109.

Janvier 1800. — Icône donnée par Ioniţă et faite par le moine peintre Parthène, 292.

1 mars 1800. — Icône revêtue d'argent avec la contribuiton de: *l'arnăut* Apostol, le chandelier Georges et le cabaretier Stroe, et le métal de l'église. 168.

15 décembre 1800. — Boîte donnée par le contrôleur des mesures Anastase et son épouse Zahara à l'église Sîrbi. 431.

Patène donnée par la corporation des orfèvres. 421.

Pierre tombale du rabbin Jţhac. 549.

Pierre tombale de la Moldave Marie, fille de Basile et de Teodosia, épouse du *vornic* Anastase de Corfou. 184.

Inscription de l'église bâtie par le ban Ghionma. 146.

Inscription du campanile du monastère de Zlătari. 504.

Obituaire sur pierre, mentionnant Constantin, Marie, la religieuse Marthe, etc. 50.

INSCRIPTIONS DOUTEUSES

11 juin 1416 (6924). — Inscription de l'église de Bucur. 1246.

1er septembre 1625—31 août 1626 (7134). — Encensoir donné au monastère de Radu Vodă. 1248.

1er septembre 1625—31 août 1626 (7134). — Boucles de ceinture en argent données au monastère de Radu Vodă. 1249.

1er septembre 1651—31 août 1652 (7160). — Inscription de l'église de Sărindar. 1250.

Encensoir donné au monastère de Radu-Vodă. 1247.

TEXTUL INSCRIPȚIILOR

Inscripţiile, care numără mai mult de cinci rînduri, au fost numerotate din cinci în cinci unităţi. Din motive de ordin tehnic, cifrele folosite în acest scop au fost culese sus, la dreapta barei despărţitoare a rîndurilor. Ele nu trebuie confundate cu cifrele care trimit la notele din subsolul paginii şi care urmează întotdeauna nemijlocit elementele din text la care se referă.

1

1696—7204 ‹ianuarie 1 — august 31›.

Pisanie pe o piatră de 50/150 cm. aşezată deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 6 cm. în relief, într-un cîmp încadrat de motive vegetale.
La bis. Adormirea Maicii Domnului din Afumaţi.

† Cu voia şi ajutoriul priasfintei uniia şi trisipostatei Troiţe, | în slava şi lauda de Dumnezeu născătoarei pururea fecioare Marii; | această sfăntă şĭ dumnezeiască bisĕrică, Costandin Catacuzino | b(i)v v(e)l stol(nic), den temelie o au ridicat, o au făcut şĭ o au înfrumusiţat | 5 întru pomenirea dă vĕci a părinţilor, moşilor şi stremoşilor săi şi a lui şi a tot rodu | lui ş(i) neamului lui, la anul de la zidire lumii 7204 şi de la spăsenia ei 1696.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 65; **2.** V. D[răghiceanu], *Comunicări. Antichităţile din Afumaţi (Ilfov)*, în «Bul. Com. mon. ist.», an III (1910), p. 95—96; **3.** N. Iorga, *Biserica şi palatul de la Afumaţi (Ilfov)*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 33—34 şi fig. 1 la p. 33; **4.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 31; **5.** Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/2, p. 572; **6.** [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 240 v.

*

2

1703 mai 9.

Piatră de mormînt de 130/90 cm. fixată pe peretele de la vest al bisericii, în partea stîngă a intrării; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 98/44 cm. încadrat de motive florale.
La bis. Adormirea Maicii Domnului din Afumaţi.

Aici zac oasele jupă | nĕsii Maricăi, a fii-său | lui Toderaşco, a fie-sa De | spei, a nepoate-si Mariei | şi a strenepoţilor: Iorda | che i Ilinca, cocon(i) şi coco | nă fiind ai (?) acelui singur | nu mort[1] D(u)mn(e)zeu, plăcăn | ...[2] | pan Costandinŭ Cantacu | zino biv vel stol(nic), | la anul de la H(risto)s Domn | ul şi spăsitoriul; | 1703 m(e)s(e)ţa | mai 9.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. D[răghiceanu], *Comunicări. Antichităţile din Afumaţi (Ilfov)*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 96; 2. N. Iorga, *Biserica şi palatul de la Afumaţi (Ilfov)*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 34 şi fig. 2; 3. V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 31; 4. [Ghenadie Enăceanu], *A* 545, (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 240 v.

II

3

1701 septembrie 1 — 1702 august 31 (7210).

Icoană de lemn de 91/64 cm. reprezentînd pe sf. Nicolae între Iisus Hristos şi Maica Domnului; literă de 0,5 cm. pictată cu negru pe fond auriu, în partea din stînga, jos, a icoanei.

La Biserica Albă, în cancelaria parohiei.

† Simeon zug(rav); | let 7210.

III

4

1715.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii din pridvor; literă de 6 cm. în relief, într-un cîmp de 152,5/127,5 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

La m-rea Antim.

῾Ο ναὸς οὗτος τῶν Θεῶν πάντων θέσει, | Νεύσει δέδμηται τοῦ Θεοῦ πάντων φύσει | ᾿Επὶ Στεφάνου Κανταχουζηνωνύμου, | Κλίτους Βλάχων γῆς ἡγέτου τε φαιδίμου | Πρὸς ποιμενάρχου ᾿Ανθίμου Οὐγγροβλάχων | Τοῦ ἐξ ᾿Ιβήρων, ὡς ὁρᾶται, ἐκ βάθρων | ῾Ως προσκυνῆται τῶν Θεῶν Θεὸς μέσον | ῾Ως Δαυὶδ ἦσε καὶ Θεῶν ναοῦ μέσον. | ᾿Εν ἔτει τῷ σωτηρίῳ αψιε.

Biserica aceasta, prin aşezămînt a Tuturor Sfinţilor, s-a ridicat cu încuviinţarea celui prin fire Dumnezeu al tuturora, în timpul lui Ştefan numit Cantacuzino şi domn strălucit

[1] În orig. urmează un «а» = 1 (?)

[2] Rîndul acesta este acoperit cu ciment. Probabil piatra a fost spartă în locul respectiv şi lipită cu ocazia fixării ei în peretele bisericii.

al ţării românilor, prin voinţa lui Antim, arhipăstorul Ungrovlahiei, cel din Ivir, aşa cum se vede, din temelie, ca să fie închinat într-însa Dumnezeul dumnezeilor, aşa cum David a cîntat, şi în mijlocul bisericii sfinţilor. În anul mîntuirii 1715.

Fig. 1

BIBLIOGRAFIE: **1.** Ghenadie Craioveanu, *Testamentul mitropolitului Antim Ivireanu*, în « Bis. ort. rom. », an IX (1885), p. 228 (trad.); **2.** Emile Picot, *Notice biographique et bibliographique sur l'imprimeur Anthime d'Ivir, métropolitain de Valachie*, în « Nouveaux Mélanges Orientaux », p. 523 (text); **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 142 (trad.); **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 280—281 (text şi trad.); **5.** Em. Elefterescu, *Biserica Antim*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 343 din 19 febr., p. 3 (trad.); **6.** D. Voinescu, *Biserica Antim*, în « Boabe de grîu », an IV (1933), p. 544 (trad.) şi foto. la p. 541; **7.** N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi în Oltenia* IV, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. CCXCVI fig. 506; **8.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 69 (trad.); **9.** V. Brătulescu, *Mitropolitul Antim ctitor de lăcaşuri sfinte*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIV (1956), p. 811 (trad.); **10.** Ion Nanu, *Un monument de artă religioasă: ctitoria mitropolitului Antim Ivireanul*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 228 (trad.); **11.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 25 (text); **12.** 9. [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 19(text).

*

5

1714 septembrie 1—1715 august 31 (7223).

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la m-rea Antim.

Acest clopot l-au făcut mitropolitul Ungrovlahiei chirio Antim Ivireanul şi l-au dat la biserica sa din Bucureşti a Tuturor Sfinţilor; leat 7223.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 154.

6

‹1746—1758›.

Pomelnic — triptic de lemn, astăzi dispărut.
A aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Antim.

Pe aripa din stînga.

Aicĭ să pomenesc bunĭ, credincioşĭ domnĭ: Io Costandin voevod Brancovean, Io Stefanŭ voevod Cantacozino, Io Niculae voevod Maurocordat, Io Grigorie voevod Ghiga, Io Mihaĭ voevod Racoviţă, Io Costantin v(oie)v(od) Niculae.

Pe partea din mijloc.

Pomealnicul luĭ Pahomie monahŭ Bojoreanul şi alŭ fiiŭ-săŭ Costandin postelnic, care s-aŭ îngropatŭ în tinda bisearicĭĭ, Costandin post(elnicu); şi s-aŭ dat la mănăstirea de la Toţĭ Sfinţĭĭ danie de s-aŭ zugrăvitŭ şi s-aŭ poleit tămplele bisearicĭĭ cu t(a)l(eri) 174 şi s-aŭ datŭ şi 4 suflete de ţiganĭ şi 4 boĭ şi 4 vacĭ şi 40 de mătcĭ dă stupĭ, ca să se pomenească la sf(ăn)tul jărvănicŭ şi să se caute la 3—4 anĭ, după obiceaiŭ. Şi s-aŭ scris la leat 7255. Pahomie monahŭ, Costandinŭ, Ilinca, Chiril monahŭ, Martha monahiia, Nicolae, Ioanŭ, Mihaĭ, Bălaşa, Anca, Aspra, Mariia, Marica, Dima, Theodosiia monahiia, Goranŭ, Anca, Vladul, Albul, Stefanŭ monahŭ, Marica, Tudorŭ, Ioana, Aspra, Ilinca, Bălaşa, Alixandru, Anca, ...eca, Stana, Preda, Bălaşa, Neagu, Safta monahiia, Salomia monahiia, Silevestru monah, Theodosie monah, Pîrvul, Drăghicĭ, Mihail..., Rafail monah, Niculae monah, Barbul, Drăghicĭ, Gheorghie, Stanca, Safta, Sanda, Despa, Idita, Anca, Gheorghie [1].

Pe aripa din dreapta.

Antim, Daniil, Stefan, Neofit, Filaret; Partenie proegumen de Argeş, shimonah... [2]

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 281—282.
Vezi şi: Ion Nanu, *Un monument de artă religioasă: ctitoria mitropolitului Antim Ivireanul*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 235.

7

1795 mai 17.

Candelă de argint de 25 cm. înălţime, suspendată în faţa tîmplei; literă de 0,6 cm. săpată.
Text cu majuscule.
La m-rea Antim.

[1] Textul a fost datat ‹1746—1758› în răstimpul dintre anul amintit în pomelnic —7255 şi perioada de sfîrşit a domniei lui Constantin Mavrocordat, corespunzătoare păstoriei mitropolitului Filaret, amintit în text.

[2] Urmează două rînduri, adăogate probabil după 1800, de altă persoană.

† Ανεκαινισθη δια συνδρομης καϊ δαπανης του πανηεροτατου άγιου Πωγονϊανης κυρ Ανθιμου, έν ετη 1795 μαηου 17 [1].

† S-a înoit cu ajutorul şi cu cheltuiala preasfinţitului mitropolit al Pogonianei, chir Antim, în anul 1795 mai 17.

BIBLIOGRAFIE: [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 19 (text).

8

1797.

Candelă de argint de 20 cm. înălţime, suspendată în faţa tîmplei; literă de 0,5 cm. săpată.
La m-rea Antim.

† De Iosif ep(is)cop(ul) Argeş(ului), la mănăst(irea) Toţi Sf(i)nţii; 1797 [2].

BIBLIOGRAFIE: [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 19.

9

1797.

Icoană de lemn de 105,5/56,5 cm., reprezentînd pe Iisus Hristos, aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 0,5 cm. pictată cu alb, în partea de jos a icoanei.
La m-rea Antim.

Μνήσθητι Κύριε τοῦ δούλου σου 'Ιωσήφ ἐπισκόπου 'Αρτζεσίου, αψϟζ.

Pomeneşte, Doamne, pe robul tău Iosif, episcopul Argeşului, 1797.

10

1797.

Icoană de lemn de 105,5/56,5cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus Hristos, aşezată în naos în partea din stînga; literă de 0,5 cm.pictată cu alb, în partea de jos a icoanei.
La m-rea Antim.

Μνήσθητι Δέσπ[οινα] τοῦ δούλου σου 'Ιωσήφ, ἐπισκόπου 'Αρτζεσίου, αψϟζ.

Pomeneşte, Stăpînă, pe robul tău Iosif, episcopul Argeşului, 1797.

---

[1] Inscripţii asemănătoare se găsesc şi pe alte două candele, suspendate în faţa tîmplei.

[2] Cu cifre arabe.

11

<Sec. XVIII sfîrşit ?>.

Cruce de lemn sculptat, de cca. 57/28 cm., păstrată în dulapul din altar; literă de 0,1 cm. săpată în partea din mijloc a obiectului.
La m-rea Antim.

Sapator Dimitrie[1].

IV

12

1765 septembrie 15.

Pisanie, astăzi dispărută, de la Biserica Apostol.

Această sf(āntă) biserică s-aŭ fondatŭ la anulŭ 1765 septem(vrie) 15 cu toate cele necesare la înfrumuseţarea eĭ, de către repausatulŭ întru fericire d(omnu)lŭ Constantinŭ, ginerile d(umnea)lui Genea Potoceanu, împreună cu soţia sa Maria[2].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 215 v.

★

13

<Sec. XVIII sfîrşit ?>.

Pomelnic pe o piatră de 42/53 cm. fixată în zidul bisericii, în exterior, în partea dreaptă; literă de 3 cm. săpată.
La Biserica Apostol.

† Pomeneşte D(oa)mne pre robii tăi: | Dragomir, Pătran в[3], Opria, Rada, Barb(ul), | Stoian, M(ar)iana, Stoian, Caliţa, | Costandin, Mariia, Voica, Sava, | Dobre, Caliţa, Ioana, Mi | halcia в[3], Bunea erei, Ioan erei zug(rav), | Niacşu, Nicolae, Neagu, Ene, | Mariia, Bunia, Iordache, Nia | cşa, Barbu, Simion, P...[4], | Stana, Safira, Nica şi Cat[rina][1]...[4].

14

<Sec. XVIII sfîrşit ?>.

Pomelnic pe o piatră de 29/28 cm., fixată în zidul de deasupra spălătorului din altar; literă de 3 cm. săpată.
La Biserica Apostol.

† Popa Costan | dinŭ ce au fost o | stenitoriu; Stan | ca prez(vitera); Mihalcea, Ma | ria, Manda, Safira, | Şărbanŭ, N(e)acşa[1].

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit ?> după grafie şi factura obiectului.
[2] Textul a fost copiat, probabil, după o condică.
[3] În orig.: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?)
[4] Inscripţie deteriorată.

15

1781.

Pisanie pe o piatră de 54 /93 cm., păstrată în biserică, în depozitul de lîngă cor; literă de 2,5 cm. în relief, pictată cu auriu pe fond negru.
La Biserica Armenească.

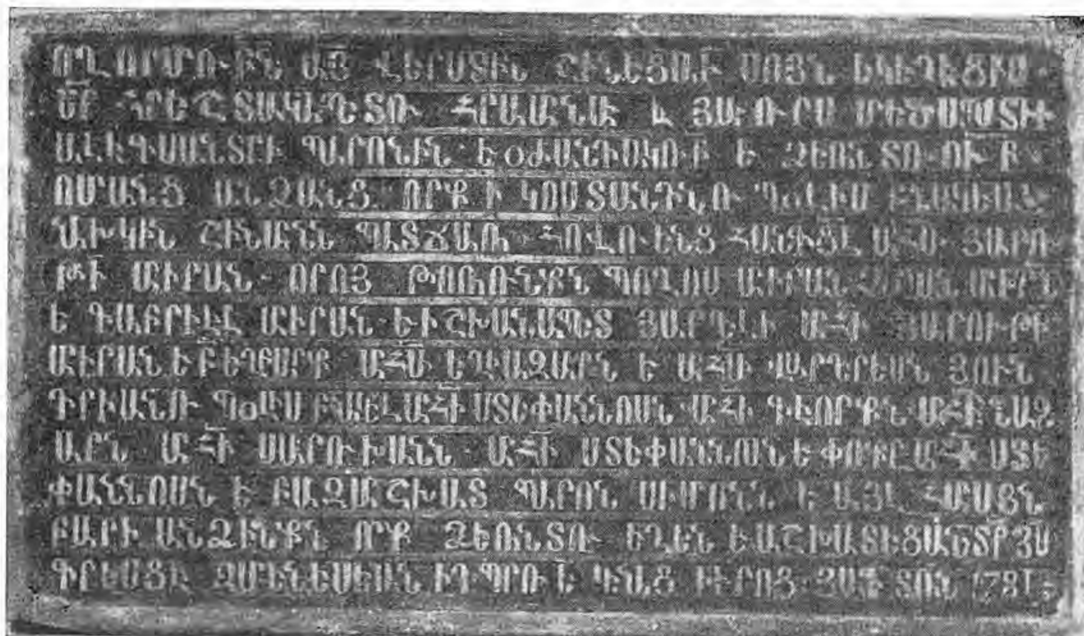

Fig. 2

Ողորմու(թյամ)բն Ա(ստուծո)յ, վերստին շինեցաւ սոյն եկեղեցիս | ս(ուր)բ Հրեշտակապետու հրամանաւ և յաւուրս մեծապատիւ | Ալէգսանտրի պարոնին, եւ օժանդակու(թեամ)բ եւ ձեռնտուու(թեամ)բ | ոմանց անձանց որք ի Կոնստանդնուպօլիս բնակեալ, | 5 նախկին շինմանն պատճառ Հովուենց հանգ(ու)ց(եա)լ մահ(տե)սի Յարու | թի(ւն) ամիրան, որոյ թոռունքն Պողոս ամիրան, Ջօպան ամիր(ա)ն | եւ Գաբրիէլ ամիրան, և իշխանապետ յարգելի մահ(տես)ի Յարութի(ւն) | ամիրան եւ բ եղբարք մահ(տե)սի Եղիազարն եւ մահ(տե)սի Վարդերեսն, Յուն | գրիանուպօլիս բնակե(ա)լ մահ(տես)ի Ստեփաննոսն, մահ(տե)սի Գէորքն, մահ(տես)ի Նազ | 10 արն, մահ(տե)սի Սարուխանն, մահ(տես)ի Ստեփաննոսն, եւ փոքր մահ(տես)ի Ստե | փաննոսն եւ բազմաշխատ պարոն Սիմոնն եւ այլ համայն | բարի անձինքն որք ձեռնտու եղեն եւ աշխատեցան Տ(է)ր Յ(իսու)ս | գրեսցե զ(ա)մեննեսյան ի դպրու(թ)ե(ան) կենաց իւրոց. յամի Տ(եա)ռն 1781.

Oghormu(t'eam)bn A(sdudzo)y werstin šineçaw soyn eketeçis | s(ur)b Hreštakapetu, hramanaw ew yawurs mecapatiw | Alēgsantri paronin, ew ožandaku(t'eam)b ev jerntuu(t'eam)b |

omanç ork i Kostandnupolis bnakeal, naxkin šinmann patčar̊ Howueanç hang(u)ç(enaa)l mah(tes)i Yaru | t'i(wn) amiran, oroy t'orunk'n Potos amiran, Čopan amir(a)n | ew Gabriel amiran, ew išxanapet yargeli mah(tesi) Yarut'i(wn) | amiran, ew b etbark'mah(tes)i Eghiazarn ew mah(tes)i Warteresn, Yun | drianupolis bnake(a)l mah(tes)i Step'annosn, mah(tes)i Gēorkn, mah(tes)i Naz | arn, mah(tes)i Saruxann, mah(tes)i Step'annosn ew p'ok'r mah(tes)i Ste | p'annosn ew bazmašxat paron Simon ew ayl hamayn | bari anjink'n ork'jer̊ntu eten ew ašxateçan. T(ē)r Y(isu)s | cresçē z(a)menesean i dbru(t')e(an) kenaç iwroç. Yami T(ea)r̊n 1781.

Din mila lui Dumnezeu s-a clădit din nou această biserică a Sfîntului Arhanghel, cu voia şi în zilele preaonoratului domn Alexandru şi prin ajutorul şi cu contribuţia unor persoane aflătoare la Constantinopol; iniţiatorul contruirii anterioare a fost răposatul mahtesi[1] Harutiun amira[2] Hovvianţ şi nepoţii săi, Poghos amira, Ciopan amira, Gabriel amira şi conducătorul notabililor <armeni>, onoratul mahtesi Harutiun amira şi cei doi fraţi, mahtesi Eghiazar şi mahtesi Varderes; aflătorii la Adrianopol, mahtesi Stepannos, mahtesi Gheorc, mahtesi Nazar, mahtesi Sarukhan, mahtesi Stepannos şi mahtesi Stepannos cel mic, şi trudnicul domn Simon şi toate celelalte persoane bune cari au contribuit şi au muncit. Domnul Iisus să scrie pe toţi în cartea vieţii. În anul Domnului 1781.

BIBLIOGRAFIE: 1. *Մամիկոնեան Պետրոս քահանայ* **Ռումանահայոց ներկայն եւ ապագայն.** Petros Kahana Mamikonian, *Rumanahayoţ nerkayn yen apagayn*. [Mamikonian, *Prezentul şi viitorul armenilor din România*], p. 114 (text); 2. <H. Andreasian>, *Biserica Armeană din Bucureşti*, în « Aurora », Buc., 1906, nr. 12 din 1 iulie, p. 2 (trad.); 3. Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18; 4. V. Mestugean, *Istoria armenilor*, vol. II, p. 72 (trad); 5. H. Dj. Siruni, *Bisericile armene din ţările române*, în « Ani », an III (1942—1943), p. 498 (trad.); în *extras*, p. 10; 6. N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 171 fig. 69.

★

16

1751 (1200) aprilie 23.

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912 în curtea Bisericii Armeneşti.

Է | Այս է տապան հանգստեան | հացագործ մ(ա)հտ(ե)սի Զաքարի կողակից | տանտ(ի)կին մ(ա)հտ(ե)սի Մայրիամ խաթունին | 5 որ փոխեցաւ թվին ՌՄ ապրիլ 23.

E. | Ays ē tapan hangstean | haçakorç m(a)ht(e)si Zakari koghakiç | tant(i)kin m(a)ht(e)si Mayriam xat'unin | or p'oxeçaw t'win r m april 23.

E[3]. Acesta este mormîntul de odihnă al soţiei brutarului mahtesi Zakar, al doamnei gospodine mahtesi Mariam, care a încetat din viaţă în anul 1200 aprilie 23.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 4.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în «Rev. ist. arh. fil.», an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

---

[1] Hagiu.
[2] Notabil.
[3] E = Există.

17

1771 (1220).

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912 în curtea Bisericii Armeneşti.

Տապան հանգստեան | Պօղոսի որդի Ստեփան(ի) ծխավաճառ | Պարոն Դաւթի կողակից Սիմա խաթուն(ի) | որ փոխեցաւ ի կեանս ի Պուքրէշ | ⁵ ՌՄԻ.

Tapan hangstean | Poghosi ordi Step'an(i) cxawačař | paron Davti koghakiç Sima xat'uni or p'oxeçaw i keans i Pukreš | r m i.

Mormînt de odihnă al lui Stepan tutungiul, fiul lui Poghos, şi al doamnei Sima, soţia domnului Davit, care a încetat din viaţă la Bucureşti, 1220.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 28.

18

1776 (1225).

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912 în curtea Bisericii Armeneşti.

Այս է տապան հանգստեան | Իզմիրլի (Յ)ակոբ աղաին կինըն | Մարիամ, որ փոխե-ցաւ աստէ | թվին ՌՄԻԵ.

Ays ē tapan hangstean | Izmirli (Y)acob aghain | kinen Mariam or poxeçaw | aste t'win r m i e.

Acesta este mormîntul de odihnă al soţiei lui Hacob aga din Smirna, Mariam, care a încetat din viaţa de aici în anul 1225.

Textul după: H. Andreasian, *ms. 354* din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 5.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

19

1787 (1236).

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912 în curtea Bisericii Armeneşti.

Այս է տապան հանգստեան Սիլիվրէցի | մահտ(ե)սի Ստեփանի կողակից Յեղինա | խաթունին, որ փոխեցավ ՌՄԼԶ

Ays ē tapan hangstean Silizrēçi | maht(e)si Step'ani koghakiç Yeghina | xat'unin or p'oxeçaw r m l z.

Acesta este mormîntul de odihnă al Heghinei, soţia lui mahtesi Stepan din Silistra, care a încetat din viaţă în 1236.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 5.

20

1787 (1236).

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912, în curtea Bisericii Armeneşti.

Այս է տապան հանգստեան Սիլիզրէցի հեզահոգի մ(ա)հտ(ե)սի Ստեփանին որ փո-խեցաւ ՌՄԼԶ.

Ays ē tapan hangstean Silizrēçi hezahogi | m(a)ht(e)si Step'anin or p'oxeçaw t'win r m l z.

Acesta este mormîntul de odihnă al blîndului mahtesi Stepan din Silistra, care a încetat din viaţă în anul 1236.

Textul după: H. Andreasian, *ms. 354* din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 5.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în «Rev. ist. arh. fil.», an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

21

1791 (1240) aprilie 1.

Piatră de mormînt astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912, în curtea Bisericii Armeneşti.

Է | Այս է տապանագիր հանգստեան | Հայրապետի որդի պարկեշտաբարոյ | հեզահոգի Դաւիթին | [5] որ փոխեցաւ թվին ՌՄԽ ապրիլի մէկի(ն).

E. | Ays ē tapanaghir hangstean | Hayrapeti ordi parkeštabaroy | hezahogi Davitin | or p'oxeçaw t'win r̊ m x aprili meki(n).

E [1]. Acesta este scrisul de pe mormîntul de odihnă al cumintelui şi blîndului Davit, fiul lui Hairapet, care a încetat din viaţă în anul 1240 aprilie 1.

Textul după: H. Andreasian, *ms. 354* din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 15.

[1] E = Există.

22

1795 (1244).

Piatră de mormînt, astăzi dispărută; a fost păstrată pînă în 1912 în curtea Bisericii Armeneşti.

Այս է տապան հանգստեան | խաչիկի որդի հացագործ | պարկեշտաբարոյ հեզահոգի | մ(ա)հտ(ե)սի Զաքարին, որ փոխեցաւ | [5] թվն ՌՄԽԴ

Ays ē tapan hangstean | Haçiki ordi haçakorç | parkeštabaroy hezahogi | m(a)ht(e)si Zakarin or p'oxeçaw | t'win r m x d.

Acesta este mormîntul de odihnă al brutarului cuminte şi blînd, mahtesi Zakar, fiul lui Khacik, care a încetat din viaţă în anul 1244.

Textul după: H. Andreasian, *ms. 354* din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 4.

★

23

1774 (1223).

Vas pentru păstrat mir, astăzi dispărut; a fost în patrimoniul Bisericii Armeneşti, pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է միւռոնս հանգուցեալ | մ(ահտեսի) Ստեփանի որդի Գաբրիէլի | և Գէորգի հոգւոյն սրբոյ էջմիածնայ | աթոռի. ՌՄԻԳ

Y(i)š(a)t(a)kē miwrons hanguçeal | m(ahtesi) Step'ani ordi Gabrieli | ew Gēorgi hogwoyn srboy Ejmiacnay | at'ori; r m i g.

Acest <vas pentru> mir este amintirea sufletului fiilor răposatului mahtesi Stepan, Gabriel şi Gheorg, către scaunul Sfîntului Ecimiadzin; 1223.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 29.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în «Rev. ist. arh. fil.», an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

24

1782 (1231).

Icoană pictată pe pînză de 210/142 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus Hristos, între sf. Ioan Botezătorul şi sf. Hevond, aşezată pe zidul din naos în partea stîngă; literă de 1,5 cm. pictată cu alb pe fond cenuşiu, în partea de jos a obiectului.
La Biserica Armenească.

Յիշ(ա)տ(ա)կ է պ(ա)տկ(ե)րս Արեւելցի Դաւթի որդի մ(ա)հ(տես)ի Թումային եւ | կ(ո)ղ(ա)կց(ո)յն մ(ա)հ(տես)ի Մարթային Պուքրեշու ս(ուր)բ Հր(ե)շտ(ա)կ(ա)պ(ե)տ(ա)ց տաճարին | թ(վին) ՌՄԼԱ ամին նկ(ա)ր(ե)ց(ա)ւ ձ(ե)ռ(ա)մբ Յ(ա)կ(ո)բ դպրէ (Երու)ս(ա)ղ(է)մ(ա)ց(ւո)յ.

Yiš(a)t(a)k ē p(a)tk(e)rs Arewelçi Dawt'i ordi m(a)h(tes)i T'umayin ew | K(o)gh(a)kç(o)yn m(a)h(tes)i Martayin Pukrēšu s(ur)b Hr(e)št(a)k(a)p(e)t(a)ç tačarin t'(win): r m l a amin.

Nk(a)r(e)ç(a)w j(e)r(a)mb Y(a)k(o)b dprē ‹Eru›s(a)l(ē)m(a)ç(wo)y.

Această icoană este amintirea lui mahtesi Tuma, fiul lui Davit, din partea Răsăritului, și a soției sale, mahtesi Marta, către biserica Sfinții Arhangheli din Bucureşti, în anul 1231.

S'a pictat cu mîna diacului Hacob din Ierusalim.

BIBLIOGRAFIE: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin țările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

25

1785 (1234).

Orar, astăzi dispărut, a fost în patrimoniul Bisericii Armeneşti pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է Ռուսճուխցի | մ(ա)հտ(ե)սի Մկրտչի որդի | մ(ա)հտ(ե)սի Կարապետին | Պուքրեշթու եկեղեցւոյն | [5] ի դուռն ս(ուրբ) Հրեշտակապետին | յամին ՌՄԼԴ.

Y(i)š(a)t(a)k ē Rusçuxci | m(a)ht(e)si Mkrtči ordi | m(a)ht(es)i Karapetin | Pukrēštu eketeçwoyn | i durn s(urb) Hreštakapetin | yamin r m l d.

Este amintirea lui mahtesi Karapet, fiul lui mahtesi Mkrtici din Rusciuc, către biserica Sfinții Arhangheli din Bucureşti, în anul 1234.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 34.

26

1791 (1240).

Icoană, astăzi dispărută, reprezenta pe sf. Sarghis; a fost în patrimoniul Bisericii Armeneşti pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է Ճէմերթաշ օղլու | մ(ա)հտ(ե)սի Պաղտասարի որդի Սարգիսին | ի դուռն Պուքրէշու Հրեշտակապետի | եկեղեցւոյն. թուին ՌՄԽ.

Y(i)š(a)t(a)k ē Jēmērt'as-otqlu | m(a)ht(e)si Pattasari ordi Sargisin | i duṙn Pukrēšu Hreštakapet | eketeçwoyn t'win r m x.

Este amintirea lui Sarghis, fiul lui Gemertas-oglu mahtesi Pagtasar, către biserica Sfinţii Arhangheli din Bucureşti, în anul 1240.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 34.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

27

1791 (1240) aprilie 2.

Icoană, astăzi dispărută, reprezenta pe Iisus Hristos spălînd picioarele apostolilor; a fost păstrată în Biserica Armenească pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է պատկերս այս | ի ս(ուր)բ Հրեշտակապետ եկեղեցի | լուսահոգի մ(ա)հ-տ(ե)սի Թաթոսեանց | Եսայի որդի տիրացու Թադեոսըս | ՌՄԽ ապրիլի Բ.

Y(i)š(a)t(a)k ē patkerṣ ays | i s(ur)b Hreštakapet ekeheçi | lusahogi m(a)ht(e)si T'adoseanç | Esayi ordi tiraçu T'adeosas; | r m h aprili b.

Această icoană este amintirea cîntăreţului Tadeos, fiul răposatului mahtesi Tadoseanţ Esayi, pentru biserica Sfinţii Arhangheli; 1240 aprilie 2.

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 34.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

28

1795.

Relicvar de argint aurit de 12/12 cm., păstrat în tezaurul din altar; literă de 0,5 cm., săpată pe partea din spate a obiectului.
La Biserica Armenească.

Յիշ(ա)տ(ա)կ է | ս(ուրբ) խ(ա)չս ս(ուր)բ Կ(ա)ր(ա)պէտի մա | սունքով | Ստէփան | ոսի քանձանակէն | մ(ա)հ(տե)սի Պաղտասա | րի որդի Սարքիսին | ձերամբ ի դուրն | Պըքրէշու ս(ուր)բ | Հրեշտ(ա)կապ(ե)տի | եկէղէց(ւ)ո(յ) | ն 1795.

Yiš(a)t(a)k ē | s(urb) x(a)çs s(urb) | K(a)r(a)pēti ma | sunkow Stē(p')an | os(i) K'anjanakēn | m(a)h(te)si Pat(t)asa | ri ordi Sark'isin jeṙamb i durn | Pekrēšu s(urb) Hrē | št(a)-kap(e)ti | egēhēç(w)o(y) | n; 1795.

Această sfîntă cruce cu moaştele sfîntului Ioan Botezătorul este amintire de la caseta sfîntului Stepanos; cu mîna lui Sarghis, fiul lui Paghtasar, către biserica Sfinţii Arhangheli din Bucureşti; 1795.

29

(1796).

Evanghelie, astăzi dispărută; a fost în patrimoniul Bisericii Armeneşti pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է ս(ուր)բ աւետարանս Ուրուսճուխցի | Պըյըքլըզատէ հանգուցեալ մ(ա)հտ(ե)սի Վարդանի | կողակից մ(ա)հտ(ե)սի Պաղչա խաթունին եւ իւր | որդիքն պ(արո)ն Գրիգորին եւ մ(ա)հտ(ե)սի (Յ)ակոբին | 5 եւ մ(ա)հտ(ե)սի Յովհ(ան)նէսին եւ հանգուցեալ | դստերացն մեծ Տիրուհին եւ մ(ա)հտ(ե)սի Տուտուին, եւ | մ(ա)հտ(ե)սի Կիւլլիւին, մ(ա)հտ(ե)սի Սիմային | եւ Սիմօնին եւ թոռն Թագ(ւ)որին ի դուռն Պուքրէշու | ս(ուր)բ Հրեշտակապետին եկեղեցւոյն, Տ(է)ր | 10 Յ(իսու)սն ի փառս իւրում համարեսցէ

H(i)š(a)t(a)k ē s(ur)b awetarans Urusčuxçi | Păyăklăzatē hanguçeal m(a)ht(e)si Wardani | gohakiç m(a)ht(e)si Patča xatunin ew iwr | ordikn p(aro)n Grigorin ew m(a)ht(e)si Yowh(an)nēsin | ew hanguçeal dsteraçn mec Tiruhin ew m(a)ht(e)si Tutuin ew m(a)ht(e)si Kiwlliwin ew m(a)ht(e)si Simain ew Simonin ew t'orn T'ag(w)orin i durn Pukrēšu s(ur)b Hreštakapet egehetwoyn. T(ē)r Y(isu)sn i p'ars iwrum hamaresçe.

Această evanghelie este dată pentru pomenire de mahtesi Bahcea hatun[1], soţia răposatului Pîyîklîzate Vardan din Rusciuc şi fiii săi, domnul Grigor şi mahtesi Hovhannes şi de răposatele fete, marea Tiruhi şi mahtesi Dudu şi mahtesi Küllü şi mahtesi Sima şi Simon şi nepotul Tagvor, către biserica Sfinţii Arhangheli din Bucureşti. Domnul Iisus să-i numere în împărăţia sa[2].

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 29.

30

(1796).

Evanghelie, astăzi dispărută; a fost în patrimoniul Bisericii Armeneşti pînă în 1912.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է Արեւելցի Պապայի որդի | մ(ա)հտ(ե)սի Կ(ա)ր(ա)պ(ետ)ին սակս | ննջեցելոց իւրոց.

Y(i)š(a)t(a)k ē Arevelçi Papayi ordi | m(a)ht(e)si K(a)r(a)p(e)tin saks | nnjeçeloç iwroç.

Este amintirea lui mahtesi Karapet, fiul lui Papa din părţile Răsăritului, pentru cei adormiţi ai săi[2].

Textul după: H. Andreasian, *ms.* 354 din arhiva Bisericii Armeneşti din Bucureşti, f. 28.
Vezi şi: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

---

[1] Doamnă.
[2] Inscripţia a fost datată (1796) după H. Andreasian.

31

1797 (1246).

Potir de argint de 26 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,6 cm. săpată pe suportul obiectului.
La Biserica Armenească.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է սկիհս Պ(ու)քրէշու ս(ուր)բ Հրեշտակապետին ամէն ժողովրդին թվ(ի)ն ՌՄԽԶ.

Y(i)š(a)t(a)k ē skihs P(u)krēšu s(ur)b Hreštakapetin amēn žoghowrdin t'w(i)n : r m x z.

Acest potir este amintirea întregului popor, către Sfinţii Arhangheli din Bucureşti, în anul 1246.

BIBLIOGRAFIE: Gr. Goilav, *Bisericile armene de prin ţările române*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XII (1911), p. 458 (trad.); în *extras*, p. 18.

*

32

1739 (1188).

Ibric de aramă pentru uz bisericesc, de 21 cm. înălţime; literă de 1—7,5 cm. săpată.
Provenienţa necunoscută.
La Biserica Armenească, în casa eparhială.

Յ(ի)շ(ա)տ(ա)կ է Սարգիս(ի) որդի Արութէն ի դ(ու)ռն Ա(ստուա)ծածնայ թվ(ին) ՌՃՋԸ ին.

Y(i)š(a)t(ak) ē Sargis(i) ordi Arutēn i d(u)r̊n A(stua)cacnay t'w(in) r č j a in.

Este amintire de la Arut, fiul lui Sarghis, către biserica Sfînta Născătoare, în anul 1188.

33

1743 (1192).

Căldăruşă de aramă pentru uz bisericesc, de 16 cm. înălţime; literă de 1—1,5 cm. în relief.
Provenienţa necunoscută.
La Biserica Armenească, în casa eparhială.

<Յիշատակ է> Եղիայի որդի Մարքար Արութի | թվին ՌՃՂԲ.

<Yišatak ē> Egiayi ordi Markar Arut'i | t'(w)i(n) r č f b.

<Amintire de la> Markar Arut, fiul lui Eghia; anul 1192.

34

1764 <7273> octombrie 14.

Pisanie pe o piatră de 79/160 cm., deasupra uşii din pridvor; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 72/100 cm.
La bis. Batişte.

† Cu vrerea Tatălui şi cu ajutor(ul) Fiiului şi cu îndemna | rea D(u)hului Sfănt, ridicatu-s-au această sfăntă şi dumnezeiască | biserică, care să cinste<şte> hramul sfintei Ani (i) i a sfinţii sale prea | pod(o)bnei Paraschevei i a muceniţii Paraschevei, care din temelia ei | [5] s-a ridicat şi s-au înfrumuseţat cu toată cheltuiala dum(nealui) vătaful | Manciul i a soţii dum(nealui) Ilinchi (i) сь ч(ѧд)и [1], văt(a)f Vlada, Pan(ă), Stan, Stana, Necula ciauş, | Iona, pentru ca să le fie dum(nealor) pom(e)nire, în zilile prialuminatului domn | Io Costandin Mihai v(oie)v(o)d şi mitropolit chiriu chiru Grigorie, l(a) anul | de la zidiria lumii 7274, iar de la H(risto)s 1764 [2], | [10] lun(a) o(c)t(o)m(vrie) 14.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 141; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 301—302; **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 31.

★

35

1766 noiembrie 13.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de 167/82 cm.; era aşezată în interiorul bisericii, în partea dreaptă.
De la bis. Batişte.

Aci suptŭ această | piatră odihnescu | oasele răposatulu | ĭ robu luĭ D(u)mnezeŭ, | [5] jupănŭ Manciu. S-aŭ pre | stăvit în zilele priaîn | nălţatuluĭ domnu Io | Scarlatu Ghica v(oie)v(od), | de la H(risto)s leat 1766 | [10] noem(vrie) 13 [3].

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 302.
Vezi şi: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f 34.

---

[1] Cuco piii.
[2] Datele neconcordînd între ele ne-am oprit asupra acesteia.
[3] La Tocilescu: «3». Despărţirea textului prin linii, indicînd rîndurile inscripţiei, s-a făcut după Tocilescu, *ms. cit.*

*

36

1742 septembrie 1—1743 august 31 (7251).

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Batişte.

S-au făcut de robi(i) lui Hr(isto)s, Grigoraşco Brăt(ă)ş(anu) i vătaf Manc(i)u; leat 7251.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 154.

VII

37

1792.

Pisanie, astăzi dispărută, de la biserica din Băneasa.

Această sfîntă biserică, întru care să prăznueşte hramul sfîntului ierarh Nicolae de la Miralichia, făcătorul de minuni, şi a sfinţilor ierarhi şi ai lumii mari dascăli, Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslov şi Ioan Zlatoust, s-au zidit din temelie de dumneaei jupăneasa Ecaterina Văcărescu, fiica dumnealui Donie Văcărescu [1]. Şi rămîind nesăvîrşită din pricina a multora răsmiriţe ce au răsvrătit în multe rînduri ţara aceasta, apoi, în anul 1792, s-au săvîrşit de dumnealui Enache Văcărescu şi de luminata sa soţie Ecaterina, fiica (lui voievod) Caragea, în zilele prealuminatului domn Mihai Suţu; după ce cu toate cele necesare înfrumuseţînd-o...

2. de la Miralichia] *om* E [2] **3.** cel mare] *om* E; Bogoslov] *om* E Zlatoust] Gură de Aur E **5.** Donie] Dane E; **7—8.** (lui Voevod)] d-lui Nicolae voevod E **8.** prealuminatului] luminatului nostru E **8.—9.** după ce cu toate cele necesare înfrumuseţînd-o] *om* E

Textul după: V. Drăghiceanu, *Palatul lui Bibescu de la Băneasa*, în «Bul. Com. mon. ist.», an VII (1914), p. 175—176 (transcris de pe o carte).

Vezi şi: **1.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 36. **2.** [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 255 v.

VIII

38

1666.

Pisanie pe o piatră de 35/129 cm., fixată deasupra uşii de intrare la cor, în partea stîngă a bisericii; literă de 4,5 cm. săpată; în cîmp, în partea din mijloc este reprezentată stema franciscanilor.

La bis. Bărăţia.

[1] După: *Văcărescu*, editorul Drăghiceanu adaogă: sic! = vistierul).

[2] E = Enăceanu, *loc. cit.*

Exstructa p(ropria) p(ecunia) f(ratrum) [1] *provin(ciae) Bulcariae* [2]*; a(nno) D(omini) 1666.*

S-a ridicat din însăşi cheltuiala fraţilor din provincia [3] Bulgaria; anul Domnului 1666.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Studii şi documente*, I—II, p. 249 (text).

★

39

1700 iulie 3.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(ptimo) m(aximo). Siste viator. Sub lapide hoc tumulata jacent ossa infantium: Ioannis Ludovici et Leonardi Nicolai, solatio parentis Stephani Sixti chirurgi, qui, post unum primus, post tres secundus annos aetatis, evolarunt ad Dominum; anno Domini 1700 die 3 iulii.

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Opreşte-te călătorule. Sub această piatră zac îngropate oasele copiilor: Ioan Ludovic şi Leonard Nicolae, mîngîierea părintelui <lor> Ştefan Sixt chirurgul, <şi> care, cel dintîi după vîrsta de un an şi cel de al doilea după vîrsta de trei ani, au zburat la Domnul; în anul Domnului 1700 în ziua de 3 iulie. [4]

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 610.

40

1736 martie 18.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(ptimo) m(aximo). Siste viator et memento mortalitatis detruso ergastulo generosam dominam Nuri armenorum fragrantem christiadum florem, de more hocce die 18 martii condidisse saxo. Precare ergo: Lux aeterna sit et mulier ista disrumpet caput serpentis. Pauper chronographicum: M.V.P. [5]*, Stephanus Kaitar voluit chronographicum facere pro anno 1736 et fecit pro anno 2736* [6]*. Conversi per nostros patres ejurato schismate valachorum haeresi lutheranorum et calvinistarum fuerunt 33; et multi a fide catholica apostatae fuerunt reducti.*

[1] În orig.: <FF>
[2] Aşa în orig.
[3] Este vorba de provincia franciscană cuprinzînd şi Ţara Românească.
[4] Data corespunde momentului cînd a fost pusă piatra.
[5] M.V.P. = *M(aritus) U(xori) P(osuit)* sau *M(onumentum) V(ivens) P(osuit)?*
[6] Aşa la Hurmuzaki, *loc. cit.*

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Călătorule, opreşte-te şi ia seama că spărgîndu-se temniţa firii muritoare, nobila doamnă Nuri, floarea [1] cea aleasă a armenilor creştini, a fost îngropată [2] după obicei, în această zi de 18 martie. Deci roagă-te: « Fie lumina cea veşnică » şi « Femeia aceasta va zdrobi capul şarpelui » [3].

Mic [4] cronograf: M.V.P., Ştefan Kaitar a voit să facă un cronograf pentru anul 1736 şi l-a făcut pentru anul 2736. Au fost convertiţi de părinţii noştri 33 de oameni abjurînd schizma românilor, erezia luteranilor şi a calvinilor; şi mulţi renegaţi de la credinţa catolică au fost readuşi la credinţă.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 610.

41

1737.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(ptimo) m(aximo). Hic jacet virgo [5] *dominae Elisabethae cubicularia* [6] *dominae comitissae Manuca de Turri et oeconoma dominae comitissae Mariae Kalnokianae ejusdemque filiorum comitissae educatrix domui semper fidelis, obiit anno aetatis suae 58 et pro meritis lapide hocce decoratur. Hoc item a latere jacent cineres domini* [7] *de Bachicsi, domini de Fontana nepotis qui post avunculi mortem ab* [8] *eadem domina comitissa Maria benigne in domum susceptus sedulitate et obsequio gratum se acceptumque praestitit. Ubi et obiit anno 52 aetatis suae, anno 1737.*

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Aici zace fata din casă a doamnei Elisabeta, cămărăşiţa doamnei contese Manuca de Turn şi econoama doamnei contese Maria de Kálnok şi educatoarea fiilor aceleiaşi contese; deapururi credincioasă casei, a răposat în anul al 58 lea al vîrstei sale şi pentru vrednicia ei e cinstită cu această piatră; alături zac rămăşiţele domnului de Bachicsi, nepotul domnului de Fontana, care după moartea unchiului <său> a fost primit cu bunăvoinţă în casă, de această doamnă contesă, Maria, şi a ajuns să fie bine văzut şi preţuit prin rîvna şi devotamentul <său>. Acolo a şi murit în anul al 52-lea al vîrstei sale, în anul 1737.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 609.

---

[1] Numele de Nuri înseamnă rodie în limba armeană.

[2] Sîntem siliţi să traducem astfel forma *condidisse* din text. Corect ar fi fost *conditam esse*.

[3] Citate din texte religioase.

[4] Textul care urmează nu pare a avea nici o legătură cu cel ce precede. Credem că este vorba de *două texte deosebite:* adică o *inscripţie lapidară* cu toate caracterele unei pietre de mormînt şi o *însemnare* în legătură cu micul cronograf al conversiunilor la catolicism, realizată în anul 1736, fără nici o legătură aparentă cu vre o piatră de mormînt.

[5] Probabil în sensul cuvîntului german: *Magd.*

[6] La *Hurmuzaki, loc. cit.: cubiculariae.*

[7] La *Hurmuzaki, loc. cit.: dominae.*

[8] La *Hurmuzaki, loc. cit.: ad.*

42

1739 septembrie 4.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

Hoc saxo tegitur[1] *qui dum vixit principis*[2] *purpura(m) texit aulicus sartor Serinus armenus Constantinopolitanus, collegi(i) armenorum sartorum in Valachia magister, cui tot inter fila vitae filum praecidit invida Parca cum prius oculorum aciem perstrinxisset anno aetatis suae 45. Anno Domini 1739 die 4 septembris.*

Sub această piatră este îngropat acel, care, cînd a trăit a ţesut (haina) de purpură a principelui, croitorul domnesc Serinus, armean din Constantinopol, starostele breslei de croitori armeni din Ţara Românească, căruia dintre atîtea fire i-a tăiat Parca duşmănoasă firul vieţii, după ce mai înainte îi îngheţase lumina ochilor, în anul vîrstei sale al 45 lea. În anul Domnului 1739, în ziua de 4 septembrie.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 609.

43

1741 aprilie 8.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(ptimo) m(aximo). Hoc lapide tegitur dominus Constantinus Lisa ex insula Chio oriundus, negotiator tenax rectus[3] *ac fraudis nescius, in Valachia annos 30 moratus, pietatis exempla praebuit templum Bucurestiense errigendo Campolongense*[4] *restaurando juvit plurima pie legavit. Quem vivum tenere amabat, mortuo monumentum posuit superstes et dolens consors Maria. Obiit 8 april(is) 1741, aetatis suae 73.*

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Sub această piatră este îngropat domnul Constantin Lisa, de fel din insula Chios, negustor harnic, drept şi care nu a ştiut ce e înşelăciunea; în Ţara Românească a stat 30 de ani, a dat pilde de cucernicie, a ajutat să se ridice biserica din Bucureşti şi să se dreagă cea din Cîmpulung, a lăsat cu evlavie foarte multe legate. Celui pe care, cît era în viaţă l-a iubit duios soţia sa, Maria, la moartea lui supravieţuindu-i îndurerată i-a pus piatra de mormînt. A murit la 8 aprilie 1741 în vîrstă de 73 de ani.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 608.

Vezi şi: Carl Auner, *Geschichte der Bukarester Baratzie*, p. 16—17 (trad. în limba germană).

---

[1] Joc de cuvinte între verbele *tego,-ere* (a acoperi) şi *texo,-ere* (a ţese).

[2] La *Hurmuzaki, loc. cit.: principes.*

[3] La *Hurmuzaki, loc. cit.: recti.*

[4] La *Hurmuzaki, loc. cit.: Compolongense.*

44

1741 octombrie 27.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(ptimo) m(aximo). Hic jacet Christianus Maler germanus ex Brandeburg, electoris chirurgus egregius, in Valachiam 20 annorum juvenis venit, ubi peritia professionis ei honorem honestate vitae decenter praebuit[1], *felix praecipue quod ejurata lutheranorum haeresi tempestive catholicus et hujus ecclesia(e) bene meritus extiterit. Propterea dignus duobus sat honestis conjugiis ex secundo praestantem filiolum reliquit cum consorte vidua Clara, quae pro conjugali suo amore funeris cum muneribus lapidis hujus memoria parentavit. Obiit in Domino 27 octombris anno Domini 1741, aetatis suae 48 annorum.*

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Aici zace Christian Maler, german din electoratul de Brandenburg, chirurg eminent, a venit ca tînăr de 20 de ani în Ţara Românească, unde priceperea în profesie i-a adus cinste cu consideraţie în viaţă, fericit mai ales că abjurînd din timp erezia luterană s-a arătat un catolic cu merite în această biserică. De aceea s-a învrednicit de două căsătorii destul de onorabile, din a doua a lăsat un copil preafrumos cu soţia sa, văduva Clara, care din dragoste conjugală l-a pomenit cheltuind şi cu înmormîntarea şi cu piatra aceasta. A răposat întru Domnul la 27 octombrie, în anul Domnului 1741, în anul al 48-lea al vieţii sale.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 609.

45

1742.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

Hacce jacent fossa sua nati membra Ioannis quem vix florentem, mors fera falce peremit. Martinus, Dorothea plora duo triste parentes, qui sua de Schesburg nomina nactus habuit. Mensium terdecem saxo est hoc clauserat aetas, praenobiles flos fui, vix iam florui, eheu! deflorui anno 1742.
Fecit haec carmina insignis siculicus poeta m.v.p., Paulus Fejer.

În această groapă zac mădularele fiului Ioan, pe care abia înflorit l-a răpus moartea cu coasa duşmănoasă. Plîngi Martin şi <tu> Dorotea, <voi> cei doi părinţi îndureraţi. Cel care

[1] La *Hurmuzaki, loc. cit.: ei honorem (fors ommissum fuit a lapicida peperit) honestate vitae decenter probavit.*

şi-a tras neamul din Sighişoara şi-a încheiat viaţa sub această piatră la treisprezece luni. Am fost floare preacinstită, <dar> abia am înflorit, că vai ! m-am şi veştejit, în anul 1742. Aceste versuri le-a făcut distinsul poet secui, Paul Fejer.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 609—610.

46

1742 septembrie 8.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

D(eo) o(timo) m(axmio). Hic jacet piissimus ac genero(si)ssimus dominus Nicolaus Volff celsissimi principis Brankus ad conar fidelissimus et honoratissimus secretarius, extitit oriundus ex Polonia, obiit 8 septembr(is). In vita pater et promotor hujus ecclesiae. Ad quam fossam translata sunt ossa suae matris dominae. Ecce hi duo in terris: vixerunt quinquaginta septem annis; annum exprimit 1742.

Lui Dumnezeu cel preabun şi mare. Aici odihneşte preacredinciosul şi preanobilul domn Nicolae Volff, preadevotatul şi preacinstitul secretar al preaînălţatului principe Brîncoveanu; a fost de fel din Polonia; a murit la 8 septembrie. În timpul vieţii a fost părintele şi ocrotitorul acestei biserici. În această groapă au fost mutate oasele doamnei mamei sale. Iată aceşti doi au trăit pe pămînt 57 ani; arată anul 1742.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, p. 609.

47

1745 mai 22.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

Monumentum illustrissimae dominae Mariae comitissae natae de Turri, consortis primum illustrissimi domini Adami Kalnoki Siculicae Sedis, Csikiensis, Gyorgyensis, supremi judicis regii, deinde illustrissimi principis Constantini de Nencu archipincernae principis consors. Mortua anno reparatae salutis 1745 die 22, mensis maji 13 annorum vidua. Cui pro more parentavit Iosephus Kalnoky, filius.

Mormîntul preastrălucitei doamne Maria, contesa, născută de Turn, soţia mai întîi a preastrălucitului domn Adam de Kálnok, mare jude regesc al scaunului secuiesc din

Gheorgheni <şi> Ciuc, apoi soţia preastrălucitului principe Constantin de Nencu, mare paharnic al principelui. A murit în anul mîntuirii 1745 în ziua de 22 a lunii mai, fiind văduvă de 13 ani. Acesteia, după obicei, i-a pus piatra Josif de Kálnok, fiul.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în *Hurmuzaki, Documente*, IX/1, p. 609.

48

1750 mai 12.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Bărăţia.

Hoc lapide tegitur spectabilis ac perillustris domina Catharina, filia defuncti domini Andreae Wolff secretarii celsissimi principis Scherban Cantacuzini et Constantin Brankovan, consors autem spectabilis ac perillustris domini Constantini Fyesky. Quae post 60 aetatis annos et 40 conjugii munita omnibus sacramentis optimae virtutis devotionisque decessit die 12 maji anno 1750.

Sub această piatră odihneşte preacinstita şi preastrălucita doamnă Caterina, fiica răposatului domn Andrei Wolff, secretarul preaînălţatului principe Şerban Cantacuzino şi Constantin Brîncoveanu, soţia preacinstitului şi preastrălucitului domn Constantin Fieschi. Care după 60 de ani de viaţă şi 40 de ani de căsătorie a murit, după ce a primit toate tainele, cu cea mai mare virtute şi cucernicie, în ziua de 12 mai, anul 1750.

Textul după: Hurmuzaki, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, XI/1, p. 609.

IX

49

1760 iunie 6.

Pisanie pe o piatră spartă în două bucăţi, fixate în zidul din dreapta intrării în biserică; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 57/80 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Bradu-Boteanu.

Această sfăntă şi dumnă[zeiască bisĕ]rică ce iaste | hramul Tăerea capului sfănt[uluĭ Ioan] Botezător şi a sfăn | tului Gheorghie făcător de [minun(ĭ), întăĭ] au fost de lemnŭ | făcută de dumnealui răpo[sat] jupan Mihul; şi acum | s-au făcut de [piiatră şi s-aŭ înpodob]it dupe cum să vede cu to | ată cheltuiala

şi osteneala [dumnealuĭ jup]ăn Maxin dinpreună | [c]u frate-se[u] Gherghie, [feciori răposatului jup(an) Gr]i[gori]e Miule[ţ]u, | [în zilele mării sale Ion Scarlatŭ G(ri)g(orie) Ghica v(oe)v(o)]d, | [iunie 6] [1], 1760.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 63; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 292—293; 3. D. Caselli, *Drumul de la Fierăstrău şi mahalaua Brazilor*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 207 din 19 ian., p. 2; 4. G. D. Florescu, *Din istoricul bisericii mahalalei Boteanului zisă şi mahalaua « Bisericii cu brad » şi mahalaua « Bradu-Boteanu »*, în « Glasul bisericii », an XX (1960), p. 1021; 5. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 37; 6. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 69.

X

50

Pomelnic pe o piatră de la bis. Bradu-Staicu; era aşezată la vechea proscomidie.

Pome[l]necul ctitorilor: помѧни Г(осპо)дѝ [2]. Viĭ: Costandin, Maria, Martha mon[ahia], Maria, Ioan er[omonah], Paisiia mon[ah]. Morţĭ: Ghinia, Va[sile]... aiuda, Vasilache, Stancia, Dragomir в [3]., [Bog]oslova, Despa, Necolae, Panaitŭ, Ilinca в [3]..., ba..., Ecaterina m[onahia], Bălaşa, Radul ...ie в [3]., Mar..., Şimnicoră в [3]., Mic...

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 346.

XI

51

1710 (7219) octombrie 5.

Pisanie pe o piatră, ce era fixată în zidul din partea dreaptă a uşii de intrare la bis. Brezoianu, astăzi dispărută; litera era în relief.

† Această sfă(n)tă şi dumnĕzeiască b | isĕrecă, ce să prăznuiaşte hramul Sfintei Troiţe, | iaste zidit(ă) din temeliia ei păn' în sfărşitŭ de | dumnealui Mănăilă Mărăcineanu v(e)l clu | [5] cerŭ şi de dumnealui Şărban Bujo | re(a)n(u) v(e)l vi(s)t(ier), ajutăndŭ cu locul bisĕrici(i) şi dumnealui Pătraşco Brĕzoianul |

---

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

[2] Pomeneşte, Doamne.

[3] În text: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?)

vel vor(nic), ca să fie de pomi(n)irea dumn|ealor şi a coconilor dumnealor; şi|[10] s-au făcut în zilile domnului nostru| Ion Costand(i)n Basarab voevod, oc(tomvrie) 5, leat 7219.

Textul după: o fotografie a pr. C. Dron, paroh al fostei biserici.
Vezi şi: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 145—146; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 293.

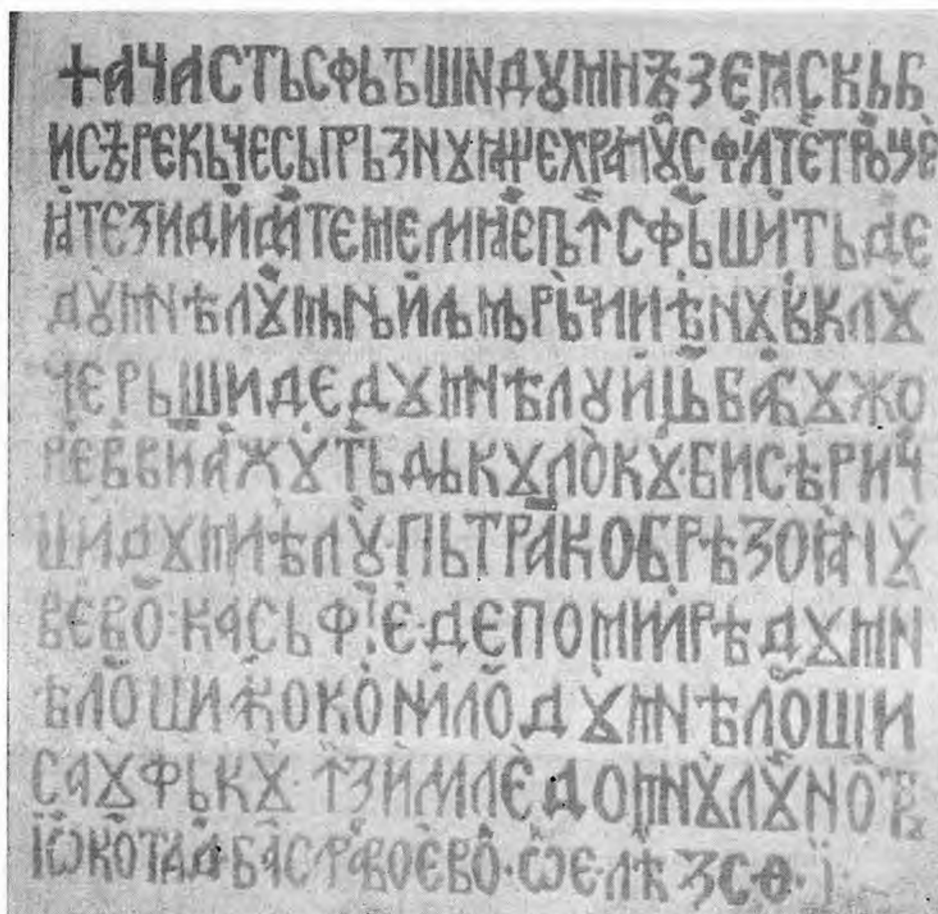

Fig. 3

XII

52

1705 februarie 8.

Icoană de lemn de 73/55 cm., reprezentînd pe sf. Ioan Botezătorul, încadrat de diferite scene din viaţa lui, aşezată la tîmplă în partea stîngă; literă de 0,3—0,6 cm., pictată cu negru, în partea de jos a icoanei.

La bis. Bucur.

᾿Ιωάννου | Κωλετη; | αψε^ω φευρουαρίου | η.

A lui Ioan Coleti, 1705 februarie 8.

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă din București*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 200, notă (trad.); în *extras*, p. 25; 2. I. Parocescu, *Biserica Bucur*, în « Glasul bisericii », an XX (1961), p. 277 (trad.).

XIII

53

1785 decembrie 4.

Icoană, astăzi dispărută, de la Biserica Bulgară; reprezenta pe Iisus Hristos (Mahramă).

Δέησης τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Σταβρου Χριστοῦ τοῦ Ιωανήτου, 1785 δ(εκεμβρίου) 4.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Stavru Hristu Ioanitul, 1785 decembrie 4.

Textul după: G. I. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureștilor. Întemeierea mănăstirii și spitalului « Colțea ». Înființarea și istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colței »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 137.

54

1786.

Cădelniță de aramă argintată, astăzi dispărută, de la Biserica Bulgară.

Această cădelniță s-au făcut cu cheltuiala dumnealui jupîn epitrop Gheorghe și cu fi(ul) să(u) Dimitrie, 1786.

Textul după: G. I. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureștilor. Întemeierea mănăstirii și spitalului « Colțea ». Înființarea și istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colței »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 137.

55

1786.

Evanghelie tipărită la Veneția în 1759, îmbrăcată în argint aurit, astăzi dispărută, de la Biserica Bulgară; avea litera săpată pe legătura metalică.

† Τὸ ἱερον τοῦτον εὐαγγέλιον ὥσπερ κεχρυσωμένον φαίνε[ται] ἀφιερώθη εἰς τὸν ναόν τοῦ Προφήτου ᾿Ηλίου τὸν εἰς χάνι τῆς Κόλτζας παρὰ τῶν εν τῷ

αυτῷν τιμίων πραγματέντων, τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ναοῦ κῦρ Στάβρου Χρηστοῦ κ(αὶ) τῶν λοιπῶν, 1786.

† Această sfinţită evanghelie, aurită precum se vede, a fost închinată bisericii proorocului Ilie de la hanul Colţei de către înşişi cinstiţii negustori <de acolo>, de epitropul bisericii, chir Stavru Hristu, şi de ceilalţi, 1786.

Textul după: G. I. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureştilor. Întemeierea mănăstirii şi spitalului « Colţea ». Înfiinţarea şi istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colţei »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 137.

56

1787.

Clopot de 42 cm. înălţime şi 54 cm. diametru; literă de 2 cm. în relief.
La Biserica Bulgară.

Ставро Христофорȣ Иѡнитисъ [1], 1787.

Stavru al lui Hristofor, Ioanitul, 1787.

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. I. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureştilor. Întemeierea mănăstirii şi spitalului « Colţea ». Înfiinţarea şi istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colţei »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 137 (text şi trad.); **2.** N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 155 (trad.).

XIV

57

1753 (7261) ianuarie 7.

Pomelnic pe o piatră de 73/71 cm., fixată în zidul din altar; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Ceauş Radu.

Stoian, Joiţa, Costandin, Hri | ste... [2] Rada, Petre, Zlata, Mariia, | Magdalina, Ion, Velica, Dumitru, | Theodosie ermona[h], Bunea, Elisafta mo- | nahiia, Radu, Marin, Damaschin monah, | Stanca, Dionisie monah, Şărban, Toma, Ma | riia, Ene, Ilinca, Mariia, Nas[tas]eia, ...[2] ria, Păuna, | Preda, Zmaranda, S...[2], Io[r]dache, Rad | a, Iane, Ma[n]da, Dumitrana, Stanca, Do...[2] | na, Ilinaā, Safta, Stanca, Comana, Ştefan, Io[r] | dache, Nastasiia monahiia, S(a)lomiiā m[o] | nahiia, ierodiacon Dragomir; ghen(arie) 7, 726[1] [3] | cu tot niamu lor.

[1] Text grecesc cu caractere chirilice.
[2] Piatra este spartă.
[3] Sau: [4] (?)

58

1795 septembrie 1.

Pisanie astăzi dispărută, de la m-rea Cernica; era scrisă «pe uşa din dreapta, care desparte cele două camere de la depozitul de oase» [1].

Această trapeză dinpreună cu chiliile, după cum să vede, s-au făcut cu toată cheltuiala sfinţ(itului) păr(inte) Hogia [2] Procopie monah, în zilele domnului nostru Ioan Alexandru Costandin Moruz voevod şi a preasfinţ(itului) păr(intelui) mitropolitului chirio chir Dosithei, prin osîrdia sfinţ(itului) păr(intelui) stareţului Gheorghie arhimandrit, dinpreună ostenitor fiind şi păr(intele) Timothei ierom(onahul), pentru a sfinţii sale, a tot neamul sf(in)ţ(ii) [sale] vecinica pomen(ire); 1795 sept(embrie) 1.

Textul după: [N. Iorga,] *Cronică. Inscripţii de la mănăstirea Cernica şi de la mănăstirea Pantelimon*, în «Rev. ist.», an VI (1920), p. 269.

*

59

1781 septembrie 5.

Cruce de argint filigranat de 17/5,5 cm., cu pietre semipreţioase, păstrată într-o cutie cu relicve lîngă altar; literă de 0,3 cm., săpată pe suport.
La bis. Sf. Gheorghe a m-rii Cernica.

† Nicodim ierod(iacon), sinŭ Ştefan Grecian şat(rar); leat 1781 sep(temvrie) 5.

60

1783 iunie (?) 17.

Cruce de argint aurit filigranat de 23,5/7 cm., păstrată în altar; literă de 0,5 cm., săpată pe suport.
La bis. Sf. Gheorghe a m-rii Cernica.

Nicodim ierode(acon), sin Ştefan Grecian vel sluger; 1783 | l(ea)t iu(nie ?) 17.

---

[1] După; [N. Iorga,] *loc. cit.*

[2] În loc de «Hagi» (?)

61

1791.

Potir de argint aurit de 25,5 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,5 cm., săpată pe suport. Text cu majuscule.

La bis. Sf. Gheorghe a m-rii Cernica.

Μνηστητι Κυριε τον δουλου σου Νηκοδημος, υιου Στεφανος Γρετζανος, 1791[1].

Pomeneşte, Doamne, pe robul tău Nicodim, fiul lui Ştefan Grecianu, 1791.

62

(1794).

Cruce din argint aurit filigranat, astăzi dispărută[2], de la bis. Sf. Gheorghe a m-rii Cernica.

Pomeneşte, Doamne, ajutătorii breslei argintarilor. Această sfîntă cruce a Cernicăi[3].

Textul după: Ath. Mironescu, *Istoria mănăstirii Cernica*, p. 233.

63

1798.

Icoană de lemn de 54/40,5 cm., reprezentînd scena răstignirii lui Iisus; literă de 0,2—1,2 cm., pictată cu alb pe fond castaniu, în partea de jos a icoanei.

La bis. Sf. Gheorghe[4] a m-rii Cernica.

Zugrăvitu-s-a și s-a afierosit de Grigorie, 1798.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Zugravi de biserici din sec. al XVIII-lea și al XIX-lea*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 270—271.

[1] Inscripţia este precedată de textul « † Τα σά εκ τῶν σοῦ σοι προσφερομεν κατα παντα και δια παντα ». [Ale tale dintru ale tale ţie aducem de toate şi pentru toate]. Textul grecesc de mai sus este urmat de traducerea românească: « † Ale tale dintru ale tale ţie aducem, H(ristoa)se, de toate și pentru toate. Pomeneşte, D(oa)mne, pre robi(i) tăi Nicodim ierodiiacon, sin Ştefan Grecean; 1791 ».

[2] Ath. Mironescu, *op. cit.*, aminteşte că mai exista încă o cruce de același fel cu inscripţia: « Este a mănăstirii Cernica » (?).

[3] Textul a fost datat (1794) după Ath. Mironescu, *op. cit.*

[4] Icoana se găseşte în prezent într-o încăpere de la stăreţie.

64

1800.

Icoană de lemn de 84/60 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan, aşezată în naos în partea din dreapta; literă de 0,2—0,9 cm. pictată cu negru pe fond roşcat, în partea din stînga, jos, a icoanei.

La bis. Sf. Gheorghe a m-rii Cernica.

De Grigorie Frujinescul zog(raf); 1800.

BIBLIOGRAFIE: **1.** [N. Iorga,] *Cronică. Inscripţii de la mănăstirea Cernica şi de la mănăstirea Pantelimon*, în « Rev. ist. », an VI (1920), p. 269; **2.** < Idem, > *Cîteva inscripţii < de la mănăstirea Cernica şi de la mănăstirea Văcăreşti >*, în « Rev. ist. », an VIII (1922), p. 156; **3.** V. Brătulescu, *Zugravi de biserici din sec. al XVIII-lea şi al XIX-lea*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 270—271.

*

65

1799 decembrie 6.

Chivot de argint, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Nicolae a m-rii Cernica.

Acest chivot s-au făcut cu cheltuiala cuviosului arhimandrit Gheorghie stareţul obştii mînăstirii şi s-au afierosit soborului; dech(emvrie) 6, 1799.

Textul după: Ath. Mironescu, *Istoria mănăstirii Cernica*, p. 231.

*

66

<*Sec. XVIII prima jumătate.*>

Icoană de lemn de 79/58 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan Botezătorul; literă de 1,5 cm. pictată cu roşu pe fond auriu, pe ramă, în partea din stînga.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul m-rii Cernica.

. . . [1] [acea]stă icoană. . . [1] e Pătraşco B[re]zoianu [2]. . . [1]

---

[1] Inscripţie ilizibilă.

[2] Textul a fost datat <sec. XVIII prima jumătate> după grafie şi factură artistică. (Pătraşco Brezoianu a murit în 1716).

67

1795 mai 27.

Icoană de lemn de 77/62,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului; literă de 1,2 cm. pictată cu alb pe fond castaniu pe ramă, în partea de jos.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul m-rii Cernica.

Această icoană s-au făcut cu cheltuiala dum(nealui) post(elnicului) Grigorie Buj(o)rea[n]; l(ea)t 1795 mai 27. De Par[thenie?] [1]

XVI

68

1770 (7278) iulie 3.

Pisanie dispărută, de la unul din pridvoarele bis. Colțea, astăzi dispărut.

Să se [știe că acest pridvor l-a făcut din] temelie, [cu zugrăvea]lă cu tot, dumnialui logofătul Necula Măinesculŭ, ca epitrop sfintii mănăstiri, cu toată cheltuiala dumnealui și l-au înfrumusețat precum să vede, de zugrăvit, luna iul(ie) 3 dni, l(ea)t 7278.

Textul după: N. Iorga, *Pridvorul de la Colțea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 136.
Vezi și : H. Teodoru, *Un pridvor necunoscut*, în *Omagiu lui George Oprescu*,, p. 548.

*

69

1691 (7200) septembrie 10.

Piatră de mormînt de 172/70 cm., așezată în pronaos în partea dreaptă, sub strană; literă de 4,8 cm. în relief, într-un cîmp de 142/40,5 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Colțea.

† Aici suptu această pia | tră odihnescu-se robii lui | D(u)mn(e)zeu, jupanu Maxim | cupețul și cu soțiia dum | [5] nea(l)ui, Mariia, viețuind | în lume anii... [2] | și jupăneasa dumnea| lui anii la... [2]; | și lăsându-ș aici | [10] văcinică pomenire, avănd | buna nădějde a învie | rii. Și au răposat la | luna lui sept(emvrie) dn(i) 10, 7200 [3].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 273.

[1] Cîteva litere ilizibile.
[2] Spațiu lăsat liber.
[3] La această dată a murit numai Maria; Maxim cupețul a trăit pînă în 1725.

70

1698 (7206) ianuarie 20.

Piatră de mormînt astăzi dispărută; se afla în interiorul bis. Colțea.

Aicĭ sub această piatră zac o(a)sele robuluĭ luĭ Dumnezeŭ, Radu Lăvilneanu[1], și a copiilor ce aŭ fost aĭ luĭ jupîn Mihail neguțătorul, care a fost ispravnic la facerea bisericeĭ; leatul 7206 ianuarie 20.

Textul după: Al. G. Găleșescu, *Eforia spitalelor civile din București*, p. 580 nota 1.
Vezi și: G. I. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureștilor. Întemeierea mănăstirii și spitalului « Colțea ». Înființarea și istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colței »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 86 nota 5.

71

1700 (7208) martie 14.

Piatră de mormînt de 182/80 cm., așezată în pronaos în partea dreaptă; literă de 4 cm. în relief într-un cîmp de 142/46 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Colțea.

† Supt această piatră | odihnescu-se oasele | răposaților robilor | lui D(u)mnezeu, hagi | 5 Vasilie staroste | de neguțător[i] și jup(ă) | neasa dumnealu[i] Cerna, | și fii (i) dumnealor... [2] | și jupăneasa du[mneal...] | 10 ... [2] coconii | dum[neal...] | ... | ... | ... | 15 ... [2] | luna lui mar(ti)e 14, | let 720[8].[3]

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 274.

72

1733 (7241) iunie 21.

Piatră funerară, astăzi dispărută; fusese fixată în zidul exterior al bis. Colțea.

Drept acest loc odihnesc oasele robuluĭ luĭ D(umne)zeŭ, Iorga, bivu întăĭ eclisiarh aceștiĭ sf(i)nte bisericĭ, și a soțieĭ luĭ, Marieĭ, și mumeĭ luĭ, Neaga; iunie 21 l(ea)t 7241.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 358.

---

[1] G. Negulescu, *loc. cit.* propune lectura: « Radu vel căpitanul ».
[2] Inscripție ilizibilă.
[3] Data a fost întregită după Iorga, *loc. cit.*

73

1737 (7246) decembrie 15.

Piatră de mormînt de 163/71 cm., așezată în pronaos în partea stîngă; literă de 4,5 cm., în relief într-un cîmp de 124/37 cm.
La bis. Colțea.

† Su[pt aceas]tă piatr[ă] | să odihnesc oase | le răposaților ro | bilor lui D(u)mnezeu, | dumnealui Neagoe | log(o)fătul și fiii | dumnealui, Ioan | și Trandafir; și | s-au săvărșit la | luna lui dechem(vrie) 15 | zile, l(ea)t 7246 | și nepotul d(u)mn(ea)lui, | fiiul dumnealui | jupan Sandului | log(o)fetul za vistirie, | Iordachie.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 274.

74

1741 (7250) noiembrie 24.

Piatră de mormînt de 156/70 cm., așezată în pronaos în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief într-un cîmp de 116/30,5 cm.
La bis. Colțea.

Supt această pia | tră o[dihn]es[c] oasele | robilor lu[i] D(umne)zeu, trei | frați: Stanca, | Șărban și Costan | din, fe[ci(orii)] Simii zaraful; | marte 10 d(ni) 7233; | iar la iulie 20 d(ni), l(ea)t | 7247 pusu-s-au | oasele S[imi]i | zaraful ce au fost | și epitrop, tatăl | numiților copii; | iar la noem(vrie) 24 d(ni), | 7250 pusu-s-au și | oasele jupănĕsii | dum(nealui), Calița.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 274.

75

1743 (7251) februarie 2.

Piatră de mormînt de 152/56 cm., așezată în pronaos în partea stîngă; literă de 4,8 cm. în relief într-un cîmp de 132/32 cm.
La bis. Colțea.

† Suptu această pi | iatră odihnescu | oasele robul lui[1] | Costandin văt(af) de copii, | s(î)nu Chiriul, care au fost | din pămăntul Moldovei, | care au sl(u)je(t) mării sale | stăpănului mieu Io | Mihai Racoviț(ă) v(oie)v[o]d | ani 23; la care sfăntă | mănăstire am lăsat da | nie tal(eri) 100; | fev(ruarie) 2, 7251.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 274.

---

[1] Pentru: « robului lui Dumnezeu » (?).

76

1748 (7256) aprilie 2.

Piatră funerară de 32/68 cm., fixată în zidul din partea stîngă a bisericii, în exterior; literă de 4,5 cm. în relief.
La bis. Colţea.

† Drept acest loc odihnescu oasele robilor | lui D(umne)zeu, Ghiorghie ierei, ap(rilie) 2 d(ni) (sic), ecl[isiarh şi... d...] [1] | l(ea)t 7256, şi soţia ... [2] şi copii lor, M[aria]... [2] | Ilinca, Gavriil, Despa; sept(emvrie) 1, 7253.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 358.

77

1762 martie 10.

Piatră de mormînt deteriorată, de 182/84 cm., aşezată în curtea bisericii, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 86/68 cm.
La bis. Colţea.

[Augustŭ... întru... s-aŭ | pus... jupănul... | mănăstirea... Colţi(i), care | aŭ...][3] |[5] Io Cos[tandinŭ Gehan voevod] | ...[4] iune | şi dumin[ecă în zi...] [4] | îngropatŭ, iuni[e 10, 1725...][4] | 1762 mar[tie 10 aŭ răposatŭ] | [10] fiiul nostru Ioan [de anĭ 20 şi s-aŭ][5] | pus oasele lui i[ar su]pt acea | stă piatră grea şi întu-[necat]ă; şi | Domnu să odihnească sufletu lui în sănu lui Avraam.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 275.

*

78

<Sec. XVII a doua jumătate>.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 76/52 cm., reprezentînd pe sf. Cosma şi Damian, aşezată lîngă tîmplă, în partea dreaptă; literă de 1,2 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Colţea.

Δεεισης του δουλ(ου) του Θεου | Αναστασῃ Ιωανου | Κονητζοτη [6].

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Anastasie Ioan din Coniţa.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 275 (text şi trad.).

---

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[2] Inscripţie ilizibilă. Lectura făcută de N. Iorga, *loc. cit.* nu este exactă.
[3] Pînă aici, separarea rîndurilor este nesigură, piatra fiind tocită.
[4] Inscripţie ilizibilă.
[5] Pînă aici textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[6] Textul a fost datat <sec. XVII a doua jumătate> după grafie şi factură artistică.

79

1714—7222 <ianuarie 1 — august 31>.

Clopotul cel mare, astăzi dispărut, de la bis. Colțea.

Prin foc m-a topit Iohan Baptist Dival din Wiena și m-a turnat la anul 1714. Sună-l și răsună-l. Clopotul ne îndeamnă a slăvi sf(înta) Troiță; care clopot s-a făgăduit și s-a închinat bisericii marilor arhierei de dumnealui jupan Mihail Cantacuzino marele spătar, întru vecinica pomenirea domniei sale și tot neamul. Leatul 7222.

Textul după: Al. G. Gălеșescu, *Eforia spitalelor civile din București*, p. 579 nota 2.

80

1776.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 99/73 cm., reprezentînd pe sf. Trei Ierarhi, așezată la tîmplă în partea dreaptă; literă de 0,6 cm., săpată în partea de jos a icoanei. Text cu majuscule.
La bis. Colțea.

1776. Αυτὸ το ασιμη ειναι δαπανη του Παναγιοτι . . . [1] τζαουσι δεισι.

1776. Acest argint este cu cheltuiala lui Panaiot ...ceauș, rugăciune.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 275 (text și trad.).

81

1788.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 79/59 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus, așezată la tîmplă în partea stîngă; majuscule de 0,6 cm. în relief, încadrînd o stemă a Țării Românești.
La bis. Colțea.

1788 [2] | I(o) N(icolae) | P(etru) M(avro)gh(eni) | v(oie)v(od).

★

82

1752.

Pisanie, astăzi dispărută, de la fostul paraclis al m-rii Colțea [3] (?).

Καθιδρύσατο τόνδε ναόν αἴγλῃ τοῦ Κωνσταντίνου δαπάνῃ, Οὐγκροβλαχίης σημάντορος, Μπρανκοβάνου, Θεοῦ δέος, ἀθληφόρῳ μάρτυρι Παρασκευῇ ἁγία, κατὰ τὸ 1752.

---

[1] Cîteva litere ilizibile.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Identificarea după G. D. Florescu, *Din vechiul București*, p. 62.

A zidit această biserică în strălucire, cu cheltuiala lui Constantin Brîncoveanu, boier al Ungrovlahiei, cu frica lui Dumnezeu, în cinstea mucenițel luptătoare, sfintei Paraschivei, în 1752.

Textul și traducerea după: N. Iorga, *Inscripție de pe o biserică necunoscută făcută de Constantin vodă Brîncoveanu,* în Hurmuzaki-Iorga, *Documente*, XIV/2, p. 1131, nr. MCIII (text și trad.).
Vezi și: G. D. Florescu, *Din vechiul București. Biserici, curți boerești și hanuri între anii 1790—1791, după două planuri inedite,* p. 62 nota 313; (trad. după Hurmuzaki-Iorga, *loc. cit.*).

XVII

83

1679 (7187) mai 26.

Pisanie pe piatra de deasupra ușii din pridvor; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 182/71 cm.; în centru este reprezentată stema Țării Românești și o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

† Această sv(ă)ntă și d(u)mn(e)dziiască mănăstire zidită iaste de în te | meliia ei pănă în săvărșit într(u) proslăvirea și mulțimirea nu | melui prea-

Fig. 4

sv(i)ntei și unii d(u)mn(e)zeeștii firi, Tr(o)iței, și întru з | slava și lauda sv(i)ntei de D(u)mn(e)dzeu Născătoarei Fec(i)oarei Mariei a că |[5] riia și hramul Dormirěi acesta iaste, de prealuminatul și slăvi | tul domn Io Șărban voevodŭ adevăratului nepo(t) răposatului Șerbanu | Basarabŭ voevodŭ, strămoșiloru, moșilor, părinților și mării sale | věcinică și fericită pomenire, dănd și laudă nemoartă marelui și bătrănului lu(i) | nea(m) pre buna faptă, înnesăvărși(t) lăs(ăn)du ; începutu-sě a se zidi la cursu anilo(r) 7187 maiu 26.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 86—87; **2.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 259—260; **3.** M. Dumitrescu, *Monastirea Cotroceni*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 221—222; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 55; **5.** G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 124; **6.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 79—80; **7.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 89; **8.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 43.

★

84

1685 (7194) decembrie 23.

Piatră de mormînt de marmură, de 213/109 cm., aşezată în pronaos în partea dreaptă; literă de 4 cm., săpată într-un cîmp de 100/57 cm.; în fruntea inscripţiei este reprezentată o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

† Supt această marmură zace ţărăna | lu Mateiu b(i)v v(e)l agă, feciorul bătrănului Cos | tandin Cantacuzino b(i)v [1] v(e)l pos(telnic) şi al Elinii, fě | tei bătrănului Şerban Basarab voevod, pre | carele [2], încă în floarea vărtutei şi a bărbăţii lui, | cruda moarte l-au stins; şi nu puţine lacrăm(i), | nu mică jale tot rodului lui şi la toţi căţ(i) l-au | conoscut au lăsat. Căci <l-au> ştiut bun, blănd, mi | losărd şi în toate şi pururea cu frica lui | D(u)mn(e)zeu, toţi aii lui 37 ce au a | vut i-au trecut; şi s-au săvăr | şit <î>n al şaptelea anu al dom | nii frăţine-său Şerban voevod, | la dechemvrii 23, лѣт мїра, [3] | 7194, | 1690 [4].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 88; **2.** N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino*, p. 331; **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 44.

85

1688 (7197) octombrie 29.

Piatră de mormînt de marmură, de 187,5 /110 cm., aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 3 cm., săpată întru-un cîmp de 71 /64,5 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripţiei este reprezentată stema Ţării Româneşti şi o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

† Supt această marmură odihnesc oasele a lumi | natului şi răposatului bun creştin Io Şerban Can | tacuzino voevodŭ, nepotul răposatului | Şărban Basarabŭ voevodŭ, pre carele milui | ndul D(u)mn(e)zeu cu do(m)niia aceştii ţărî, de au | domnit 10 ai. Ş-au chivernisit ţeara bine | şi vrednicěşte cu totu

---

[1] În orig. « bp ».
[2] În orig: « varele »; lapicidul a întrebuinţat frecvent pe « v » în loc de « c ».
[3] Anul lumii.
[4] Cu cifre arabe, — calculat greşit.

cinstit neamul lui | apărându-o de toţi vrăjmaşii; întru ca | rě iară de la D(u)mn(e)zeu i se-au săvărşit viiaţa | cu cinste aici la scaunul domnii lui, lă | sându-ş ţeara iară la cinstit şi buni chi | vern(i)sitori neamul lui, întreagă şi cu | pace bună. A căruia i-au fostŭ viiaţa de | ani 54; şi aşa s-au pristăvit întru | H(risto)s la octom(vrie) 29 l(ea)t 7197, | 1689 [1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 87—88; **2.** M. Dumitrescu, *Monastirea Cotroceni*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 223; **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 58; **4.** G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 170; **5.** N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino*, p. 331—332; **6.** *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*, ed. Şt. D. Grecianu, p. 12, nota 2; **7.** N. Iorga, *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, p. 15; **8.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 45.

86

1692—7200 iunie 8.

Piatră de mormînt de marmură de 187/81 cm., aşezată în pronaos în partea stîngă; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 106/43,5 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripţiei este reprezentată o acvilă bicefală. La bis. Cotroceni.

Fig. 5

† Supt această marmură zace | ţerăna lui jupan Iorda | chie Cantacozino vel spăta- | riu, feciorul bătrânului | Costandin Cantacuzino biv | vel postelnic, carele cu cins | te, cu bune faceri şi cu to | ate cěle căzute, ce unul | bl(a)gorodn(ic) şi de mare neam ca | aceluia s-au cuvenit, toată | viiaţa lui au trăit. Deci sosi | ndu-i ceasul, ş-au plătit şi el | datoria cea de obşte la | anul de la spăseniia lumii | 1692 iun(ie) 8, umplând | vărstă de ani 41 şi ră- | păosând în zilele nepotu | l(ui) său de soră, Io Costan | din Băsărabŭ voevodŭ, | aice la mănăstirea Cotrocěnilor aducă | ndu-(s)e s-au astrucatŭ | la anul de la zidirea lumii | 7200 měseţa iunie 8.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 88—89; **2.** G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 171; **3.** N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino*, p. 332.

[1] Cu cifre arabe — calculat greşit.

87

1715 (7223) februarie 25.

Piatră de mormînt de 210/97 cm., așezată în pronaos în partea dreaptă; literă de 4,2 cm. în relief, într-un cîmp de 119/53 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripției este reprezentată, printre alte ornamente și o acvilă bicefală.

La bis. Cotroceni.

†Fev(ruarie) 25, 7223. | Radul spătariul, părăsind lumea cea trecătoare | în floarea vărstii, ș-au ales partea vecuitoare; | pre stolnecu cel lăudat avănd firesc părinte, | [5] pre Costandin Cantacuzino bogatul întru minte. | Multă întristare au adus a lui[1] jalnica moarte, | lui Ștefan vod(ă) frăține-său, celui deplin în toate, | care aici l-au astrucat cu cinste frumoasă. | Cu pompă mare l-au adus, domnilor cuvio(a)să, | [10] jale soții(i) lui lăsînd și tănguieli nespuse, | coconilor și neamului suspinuri necuprinse. | Pre Dumnezeu dar să-l rugăm în veci să-l odihnească | și la înpărăția sa viind să-l pomenească.

În dreptul acvilei bicefale sînt săpate următoarele inițiale, de 4 cm.:

S. T.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino*, p. 333.

Fig. 6

88

1729.

Piatră de mormînt de 202,5/73 cm., spartă în două bucăți, așezată în pronaos în partea dreaptă; literă de 3,2 cm. în relief, într-un cîmp de 123/41 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripției este reprezentată o acvilă bicefală.

La bis. Cotroceni.

---

[1] Sau: « acum ».

† În floarea tinerĕţilor, în vărsta | voiniciei, cumplita moarte au | răpit din cinstea boeriei, | pre tinerel Costandin, odrasla | cea aleasă a Radului biv vel | spatar. Oh jale tănguioasă ! | Din rodul Cantacuzinescu tră | găndu-ş nemurirea, aici cu | cinste astrucat ca pentru pomenirĕ; | de doaă zeci şi doi de ai fiindu, | pre-alui maică au lăsat pătimindu, | la leatul cel de la Hristos o | mie şapte sute trei întreiţi şi | doao zeci, lăsănd suspinur(i) multe | neamului său şi maică-sa în | tristăciune mare şi lacrămi | de-a puriurea fără de încetare. | Hristoase Dumnezeule, var | să-ţi milostivirea de-i odih | nĕşte sufletul dendu-i tu | măntuirĕ; 1729[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino*, p. 333; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 46.

*

89

<*După 1679 mai 26*>.

Anaforniţă de argint, astăzi dispărută, de la bis. Cotroceni.

Acest(ă) nafornicea s-aŭ dăruit de prealuminatul Şerban voevod Băsărabŭ la a sa s(fă)nt(ă) m(ă)n(ă)stire Cotrăceanĭ[2].

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 81.

90

<*După 1679 mai 26*>.

Candelă de argint aurit de 21 cm. înălţime, suspendată în altar; literă de 0,3 cm. săpată; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

Αφιερὸτη | εν τη μονὴ | Κοτριτζηανιου[2].

O închin la mănăstirea Cotroceni.

În dreptul acvilei, cu aceeaşi literă:

Ş(erban)ŭ B(asarab) v(oievod)[2].

[1] Cu cifre arabe.
[2] Datarea <după 1679 mai 26> se referă la anul de zidire a m-rii Cotroceni, amintit în pisanie.

91

<*După 1679 mai 26*>.

Candelă de argint aurit de 28 cm. înălţime, suspendată în faţa altarului; literă de 0,4 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

Ş(erban) C(anta) | c(uzin)ŭ [1].

92

<*După 1679 mai 26*>.

Candelă de argint aurit de 28 cm. înălţime, suspendată în faţa altarului în dreptul icoanei Maicii Domnului cu Iisus; literă de 0,5 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

Ş(erban)ŭ | v(oievod)ŭ [2].

93

<*După 1679 mai 26*>.

Disc de argint aurit de 19 cm. diametru, păstrat în altar; literă de 0,6 cm., săpată pe revers.
La biserica. Cotroceni.

Io Şerban voevod Băsărabŭ [2].

94

1680.

Cădelniţă de argint aurit de 28 cm. înălţime, păstrată în altar; literă de 0,5 cm. în relief, pe focar.
La bis. Cotroceni.

† Ace(s)ta candelniţa l-au dat creştin Io Şărban voievod la sv(ăn)ta sa mănăstire o(t) Cotrăcĕni, pentru ve | cinica pomenire; m(ese)ţa 1680 [3].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 80.

---

[1] Datarea: <după 1679 mai 26> se referă la anul de zidire a m-rii Cotroceni, amintit în pisanie. Texte identice pe încă două candele suspendate la tîmplă şi pe alte două candele suspendate în naos în partea stîngă, de 38,5 cm. înălţime, avînd litera de 0,6 cm.
[2] Datarea: <după 1679 mai 26> se referă la anul de zidire a m-rii Cotroceni amintit în pisanie.
[3] Cu cifre arabe.

95

1680.

Potir de argint aurit, de 27,5 cm. înălţime, aşezat pe masa din altar; literă de 0,6 cm. săpată pe suport.
La bis. Cotroceni.

† Acest s(fă)ntu potir iaste făcut de prea | luminatul Io Şerban voevod Băsărabŭ | şi l-au dăruit la a sa s(fă)nt(ă) m(ă)n(ă)stire Cotr(o) | cěnii pentru věcinica pomenire; 1680 [1].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 80; 2. E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 99.

96

1681.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 36,5/16 cm., aşezată pe masa din altar; literă de 0,2 cm. săpată pe mîner. Text cu majuscule.
La bis. Cotroceni.

† Ο Καντακουζηνος Βλαχων Σερβανος | δωρον... [2] μονη Κοτριτζανη, 1681.

† Şerban Cantacuzino al vlahilor dăruieşte... mănăstirii Cotroceni, 1681.

97

1701.

Chivot de argint, de 32 cm. înălţime şi 14 cm. diametru, aşezat pe masa din altar; literă de 0,3 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Cotroceni.

† Δια συνδρομης εμου Μ(ητ)ροφανους κ(αὶ) ηγουμενου της σεβασμιας μονης της Κουμησεως της Κυρΐας ημον Θ(εοτό)κου της Κοτροτζανητησης εγινε το παρον αρτοφοριον κ(αὶ) αφηερωθη εις αυτον τον περὶκαλη, αψα.

† Cu cheltuiala mea, a lui Mitrofan egumenul cinstitei mănăstiri a Adormirii Doamnei noastre Născătoarei de Dumnezeu, din Cotroceni, s-a făcut acest artofor şi s-a închinat acestei preafrumoase ‹mănăstiri›, 1701.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 81 (text şi trad.).

[1] Cu cifre arabe.

[2] În orig.: « φλραστρον »,

98

1715.

Candelă de argint aurit de 36 cm. înălţime, suspendată în naos, lîngă amvon; literă de 0,5 cm. gravată.
La bis. Cotroceni.

Robul lui Du(m)nezeu, Radul Cantacuzino v(e)l spătariu; 1715 [1].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 81; 2. E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 89.

99

1729 (7237) august 2.

Candelă de argint aurit de 40 cm. înălţime, suspendată în naos în faţa candelabrului; literă de 0,6 cm. săpată; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

† Această candilă iaste a rob[ul] [2] | ui lui D(u)mnezeu, Constandin C[an] [2]- | tacuzeno vtor(i) log(ofăt); av(gust) 2, 7237.

În dreptul acvilei, cu literă gravată de 0,8 cm.:

C(onstandin) C(antacuzino); | 1729 [1].

100

1784.

Obiect de cult, astăzi dispărut, de la bis. Cotroceni.

1784. Ἀφιέρομα τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ Ιωάνου κ(αὶ) Νιάξουλας [3] εἰς τὴν ἱ(ε)ρὰν μονὴν τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεοργίου, ἐν χανίῳ Σερμπάν βόδα.

1784. Danie a robilor lui Dumnezeu, Ioan şi Neacşul, la sfinţita mănăstire a marelui mucenic Gheorghie, în hanul Şerban Vodă.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 80.

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Literele sînt acoperite de suportul legăturii de suspensie a candelei.
[3] În ed. Iorga: « Νιάζουλας ».

*

101

1680 septembrie 1 — 1681 august 31 (7189).

Pisanie pe o piatră de 134/124 cm., fixată în zidul de est al clopotniţei; literă de 6 cm. în relief; în partea de sus este reprezentată stema Ţării Româneşti şi o acvilă bicefală.
La bis. Cotroceni.

М(илостиею) б(ожиею), Ї(ѡ) Ш(ербан)́ | Б(асараб) в(оевод), | г(осподарь) з(емли) Ѹ(гро)в(лахиское) [1]

† Veniţi către dănăsa şi vă veţi lumina, | că uşa mănăstirii ace...[2] lui uşă este. L(ea)t 7189.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 297; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 81.

XVIII

102

1722 (7231) septembrie 30.

Pisanie pe o piatră de 166/182 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief într-un cîmp de 75,5/104,5 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Creţulescu.

† Doamne, cela ce proslăveşt(i) pre cei ci iubescu podoaba casii | tale şi locul lăcuinţei mărirei tale, priimêşte sfântul lăcaş | acesta care întru slava mărirei tale şi întru lauda şi prăznuirea | Adormirei preacurati Maicii tale şi pururea Fecioară Mariei şi Să |[5] borului Sfinţilor Arhangheli, l-au zidit den temelie şi înfrumu | seţat cu toată podoaba bisericească cucêrnicii şi pravo | slavnici(i) robii tăi, dumnealui jupan Iordache Creţulescul vel logofăt | şi soţiea dumnealui, doamna Safta, fiica fericitului întru sfăr | şit şi deapururea pomenitului Ion Co(s)tandin Basaraba voevod, |[10] pentru a lor şi a neamului ve‹ci›nică pomenire; care, după răvna | lor cia dumnezeiască cu ajutorul tău l-au săvărşit în anul de la zi | direa lumii 7231, iar de la naşterea mântuitorului Hr(isto)s 1722 lun(a) lui sep(temvrie) 30 dni; | şi ispravnicŭ Părvanŭ logofătŭ Loloescului.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 39; 2. M. Dumitrescu, *Biserica Creţulescu*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 8; 3. Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 110; 4. *Biserici cu averi proprii*, seria II, p. 201; 5. Iorga, *Inscripţii*,

[1] Din mila lui Dumnezeu, Io Şerban Basarab voievod, domnul ţării Ungrovlahiei.

[2] Cîteva litere ilizibile.

Fig. 7

I, p. 294—295; 6. C. Bobulescu, *Lăutarii noștri. Din trecutul lor*, p. 67; 7. Em. E. Kretzulescu, *Memoriu asupra așezămintului bisericii Kretzulescu*, ed. a II-a, p. 7; 8. C. Bobulescu, *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, p. 67; 9. [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom. 2409*) de la B.A.R.P.R., f. 53.

*

103

1724 (7232) august 25.

Cruce de piatră, fragment, de 90/48 cm., așezată în pridvor în partea stîngă; literă de 3,5 cm. în relief.
Provine de la: bis. din satul Crețulești-Mănăstirea, raion Răcari.
La bis. Crețulescu.

[Norodul israilesc dac-au sfîrșit a trĕce] | [noianul Iordanului, pietri douăsprezĕce], | spre pomenire vĕcinică au rădicat de-adi[ns]u | căci au trecut nehumezit, ca pre uscat pintr-ănsul. |[5] Și neprimejduiț(i) aflăndŭ locul făgăduinți(i) | neamului să(u) semnu nesmintit le-au pus ho | tar credinții. Precum aciia dar atunci au | pus acea-nsemnare ca să să pomenească-n vĕci | buna a lor scriare, așa și preacucĕr |[10] nicul Iordache Crețulescul, gineri | [le] lui Costandin vodă Băsărăbescul, | [au gă]titŭ casa lui, aici aflănd bună scăpare | [de m]oart[ea] [c]ea năprasnică a ciume[i] cea prea | [mare]. Cu multă umilenie, cu mare |[15] mulțumire], cruce-au rădicat în se[mn]

Pe una din laturi:

...[1] | [... curs de la împărăție] | [și toată casa-i cum s-au] | [zis la liniște curată], | [din] moa[r]te o a[u] povăț[uit] | [a]ici nestrămutate, | [a opta, l]ună do[a]o[zeci] | [și cinci], curgând vălea[tul] | spre doao sute șapte mi[i] | [i]-a[u] miluit prea[înaltul], | ca să să pom[enească] | dar în věci aceast[ă milă] | ce D(u)mneze[u] a[u] a[rătat] | la casa lo[r] cea p[lină], | cruce preasfânt(ă) au rădi | cat la doi și doa[o] sute | și șapte mii și cu trei | zeci, dând laude preamulte | lui D(u)mnezău celui prea | [lumin]at și věcinic[ă mărire] [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. I. Tuducescu, *Din monumentele ridicate de familia Kretzulescu*, în « Literatură și artă română », an IX (1905), p. 436; 2. Em. Kretzulescu, *Istoricul bisericii din Crețulești-Mănăstirea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVII (1934), p. 190; 3. V. Brătulescu, *Biserica Crețulescu din București. Monument de arhitectură*, în «Glasul bisericii , an XXI (1962), p. 730—731.

★

104

1749 (7257) mai (?) 13.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 88,5/63 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus, între doi îngeri, așezată în naos în partea dreaptă; literă de 0,5 cm. săpată pe rama icoanei.
La bis. Crețulescu.

† Robul lui Dumnezeu și al Maicăi Prěcestii: Toma, Safta | și cu fii(i) lor; mai (?) 13 dni, l(ea)t 7257.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 295; 2. V. Brătulescu, *Biserica Crețulescu din București. Monument de arhitectură*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 734 nota 15 și p. 737; 3. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 54 v.

105

1799.

Clopotul mijlociu, astăzi dispărut, de la bis. Crețulescu.

Bălașa Cretzuleasca, 1799.

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 55 v.
Vezi și : N. Cazacu, *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 156.

---

[1] Piatra este spartă.

[2] Textul a fost întregit după: I. Tuducescu, *loc. cit.*

106

1715 (7223) august 20.

Pisanie pe o piatră de 132/90 cm., deasupra uşii de intrare; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Curtea Veche.

† Această sf(ă)ntă şi d(u)mn(e)zeiască besĕrică, unde să cinstĕşte | hramul Bl(a)govĕştenia preaslăvitii Născătoarii de D(u)mn(e)zeu şi pururea | Fecioarii

Fig. 8

Mariei, din temelia ei iaste zidită de bătrănul Mircea vodă | şi în urmă de fiiu-său Pătraşco vodă cu fraţii săi, Radul şi Mircea cel |5 Tănăr, o au înfrumseţat şi o au zugrăvit. Iară cănd a fost acum | în zilele bl(a)gocestivului şi[1] creştinului domnŭ Io Ştefan Can | tacuzino voevod, domniia sa pentru podoaba aceştii sf(i)nte | besĕrici, au deşchisŭ uşa, fiind fost foarte strimtă, făcăn | du-o de piatră precum să vĕde şi o au înfrumuseţat atăt pe dinlă |10 untru cu frumoase icoane şi podoabe, căt şi pe dinnafară pre | cum să vĕde, întru slava marelui şi atotţiitoriului Dum | nezeu şi întru pomenirea a lui, a părinţilor şi a moşilor | lui, săvărşindu-se de lucrulŭ ei la leat 7223 avgust 20.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 33; 2. Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 67; 3. Idem, *7054, Biserica Curtea Veche, 1546*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 67; 4. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 115—116;

[1] În orig. « şti ».

5. Iorga, *Inscripții*, I, p. 260—261; 6. St. Nicolaescu, *Petru vodă cel Tînăr și Petru vodă Șchiopul*, p. 11—12; 7. Em. Elefterescu, *Biserica Curtea Veche*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 298 din 28 feb., p. 2; 8. D. Caselli, *De cine a fost clădită biserica « Curtea Veche »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 176 din 9 iunie, p. 1; 9. I. Sachelarescu, *Din istoria Bucureștilor. Plumbuita*, p. 46 nota 1; 10. A. C. Foșlea, *Biserica Curtea Veche din București*, p. 14—15; 11. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 34; 12. D. Papazoglu, *ms. rom.* 729 de la Arh. St. Buc., f. 9.

*

107

1694 septembrie 1 — 1695 august 31 (7203).

Anaforniță, astăzi dispărută, de la bis. Curtea Veche.

Acestŭ sv(ă)ntŭ vas anaforniță iaste făcut de Io Costandin Băsărabŭ voevod și închinat sv(i)ntelor bisearecĭ domneștĭ den Bucureștĭ și denŭ Tărgoviște; l(ea)t 7203.

1. anaforniță] *om* E[1]   2. den Bucureștĭ și] *om* E   3. leat] la létu E

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 262.[1]

Vezi și: 1. D. C. Giurescu, *Vizitind Muzeul de artă al R.P.R.-Anaforniţe brîncovenești-*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 467; 2. A. C. Foșlea, *Biserica Curtea Veche din București*, p. 57; 3. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 34 v.

108

1800.

Artofor de alamă de 48 cm. diametru; literă de 0,5 cm. gravată; în cîmp este reprezentată stema Țării Românești și a Moldovei.
La bis. Curtea Veche.

Al(e)c(sandru) C(on)st(antin) M(o)r(u)z(i) v(oie)v(od),| 1800.

BIBLIOGRAFIE: A. C. Foșlea, *Biserica Curtea Veche din București*, p. 57.

109

1800.

Ripidă, astăzi dispărută, de la bis. Curtea Veche.

1800. 'Αλ(έξανδρος) Κ(ων)σταντῖνος (sic) Μ(ο)ρ(ού)ζης β(οε)β(όδας).

1800. Alexandru Constantin Moruzi voievod.

[1] E = Ghenadie Enăceanu, *loc. cit.*

Pe suport:

Ιω Αλ(έξανδρος) Κ(ων)στ(αντίνου) Μ(ο)ρ(ού)ζ(ης) β(οε)β(όδας).

Io Alexandru Constantin Moruzi voievod.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 261.
Vezi şi: A. C. Foşlea, *Biserica Curtea Veche din Bucureşti*, p. 57.

XX

110

1677 (7185) martie 1.

Cruce de piatră de 370/130 cm., aşezată în curte, în dreapta bisericii; literă de 6,5 cm. în relief.

Proveninţa necunoscută; a fost adusă în Bucureşti cu ocazia expoziţiei din 1906.

La bis. Cuţitul de Argint.

† Изв | олеnїе Ѿ(т)ца | и съ поспѣшънїе С(ы)н | а и съвръшънїе С(вѣ)т(о) | го Д(ꙋ)ха, аминъ. Възв | анїе ч(ьс)тнаго и живот | ворищаго кръста [1] şi o | au rădicatŭ robul a | lui Dumn(e)zeu, pomĕ | niĕ: Antonie voivodŭ | и госпожда его Ꙗна и с(ы)нnь его [2] Alexandrel; pom | [ĕniĕ?]: Ilina, C[o | standi]na, Neacşa, M | a-riia, Mariica, Anto | nie, Pană, Ioana, Co | standinŭ, Duca, Neagul, | Sima, Dumitra, Mih | aiu, Dosp(i)na, Pătru, M | ihaiu, Dumitru, | Antonie, ... [3] | ina ... [3] | vă leat 7185 m(eseţa) mar(tie) 1... [3]

Pe latura din stînga:

Şi s-au rădi | cat această c | ruce m(e)s(e)ţa | mar(tie) 1 dnĭ; o a | săpatu Ra | dul zugraful [4].

BIBLIOGRAFIE: P. Popescu, *Cruci memoriale în Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1097—1098 (foto. la p. 1099).

---

[1] Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, amin. Invocarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci.

[2] Şi doamna lui, Ana, şi fiul lui.

[3] Cîteva litere ilizibile.

[4] Pe lîngă această inscripţie, în medalionul din cîmpul celor două braţe, este în relief, cu literă de 6 cm. şi textul: Храмь С(вѣ)ти Николае Скор(о)п(о)мошникъ, С(вѣ)ти Гїωрги велики м(ꙋ)ченикъ [Hramul sfîntului Nicolae grabnic ajutător ‹şi› al sfîntului Gheorghe marele mucenic].

În cîmpul crucii, la intersecţia celor două braţe, iniţialele de 8 cm. sînt în relief: Ѡ.Л.Р.Б.Ѿт. О.З.Н.

*

111

<Sec. XVIII sfîrşit?>.

Pomelnic pe o piatră, astăzi dispărută, de la proscomidia bis. Cuţitul de Argint.

Grigorie arhiereŭ, Dositei arhiereu, Udrea, Pavelŭ, Stanca şi Grigorie monahu [1].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 228.

XXI

112

<1766 după decembrie 2—1768 sau *după 1774>.*

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. Delea Veche.

Această sf(ă)ntă biserică, ce să prăznueşte Sf(ă)nta Troiţă, s-au făcutu de preotulu Bălaşŭ înpreună cu jupanŭ Apostolŭ, cu căpitan Mateiŭ i cu preotulu Constandin, în zilele preaînaltului domnului Alecsandrŭ v(oie)v(od), în leatul 1743 [2].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 117 v.

*

113

1792.

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Delea Veche.

Sfînta Troiţă dă la mahalaoa D(elea) Veche; 1792.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 156.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit?> după menţiunea numelui lui «Dositei», pe care-l identificăm cu mitropolitul Dosoftei Filitis (1793—1810).

[2] Data este greşită. Biserica a fost construită probabil în timpul domniei lui Alexandru Ghica <1766 după decembrie 2 — 1768 sau după 1774> în timpul domniei lui Alexandru Ipsilanti voievod.

114

1769 ...ie 25.

Piatră funerară de 48/50 cm., fixată în zidul din pridvor, în stînga uşii de intrare; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Dintrozi.

† Dreptŭ acestŭ locŭ odi | hnescu-se oasele răpo | satului robu lui D(u)mne | zeu, Ioan log(ofăt) za visterie; şi s-au |[5] săvărşĭtŭ în luna lui | ... [1] ie 25 l(ea)t 1769; | ... [2] D(u)mnezeu să-[l] erte.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 269; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 51.

★

115

<Sec. XVII a doua jumătate>.

Evanghelie din 1697, de 31/23 cm.; literă de 0,4 cm. săpată pe două din plăcile metalice ale legăturii.
Provine de la: bis. Zlătari.
La bis. Dintrozi.

Această s(fântă) ev(an)gh(elie) datu-o-au Ion şi Rada | besĕrecii Ѹспен(їи) Б(огороди)цы [3] den Zl[ăta]r[i] [4].

116

1703 septembrie 1 — 1704 august 31 (7212).

Clopot de 40 cm. înălţime şi 56 cm. diametru; literă de 2,3 cm. în relief.
La bis. Dintrozi.

† Acestŭ clopot iaste făcut de doamna Mariia a luminatului do | mnŭ Io Costandin B(răncoveanu) Basarab voevod şi l-au închinat sf(i)ntei besĕ | rici unde iaste hramul S(ve)tăi Nicolae, den Bucureşti, care iaste făc | ută din temelie de măriia sa pentru vĕcinica pomeniri, leat 7212.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », XXI, (1962), p. 157; 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 83—84.

[1] Cîteva litere ilizibile. N. Iorga, *loc. cit.*, a citit « iulie ».
[2] Piatra este spartă. Lectura propusă de N. Iorga, *loc. cit.*, nu este exactă.
[3] Adormirii Născătoarei de Dumnezeu.
[4] Textul a fost datat <sec. XVII a doua jumătate> după grafie şi factură artistică.

117

1683.

Pisanie pe piatra de deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 5 cm., în relief într-un cîmp de 60/154 cm.; în centru este reprezentată stema Țării Românești.

La bis. Doamnei.

Fig. 9

† Această svântă și dumnezăiască beserică iaste zi | dită și înălățată denŭ temeliia ei pănă în săvăr | șitŭ de luminata domăna Mariia a luminatului | domnŭ Io Șărbanŭ Catacozino Băsărabŭ voevodŭ, |5 domnŭ și oblăduitor Țărăi Rumăneșt(i), care au fostŭ | și mai denainte de măriia sa domăna făcută de le | mnŭ, întru lauda și proslăvirea svăntului hramŭ Вь | веденїе прѣ. св(ѣ)тїе владичици нашеи Богородици и приснод(ѣ)ви | Марїи [1] ca să le fie măriilor sale, fiilor și părinților vecinică po |10 menire și sufletelorŭ răpaos și fericire; leat 1683.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de țară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 44; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 136; **3.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 277; **4.** C. Bobulescu, *Lăutarii noștri*, p. 74—76 nota 1; **5.** Em. Elefterescu, *Biserica Doamnei*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 331 din 20 nov., p. 2; **6.** C. Bobulescu, *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, p. 74, 76; **7.** I. D. Ștefănescu, *L'église « Doamnei » (de la Princesse) à București. Les peintures murales*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 10 foto. fig. 2; **8.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 202, foto. fig. 82; **9.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 31; **10.** D. Papazoglu, *ms. rom. 729* de la Arh. St. Buc., f. 1 v.

[1] Intrarea în biserică a preasfintei stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Maria.

*

118

1711 ianuarie 15.

Piatră de mormînt, fragment, aşezată în curtea bisericii în partea stîngă; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 42/45 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripţiei este reprezentată o pasăre. Text cu majuscule.

La bis. Doamnei.

1711. |Ενθαδ<ε κ>εῖται ὁ δουλ|ος τοῦ <Θεοῦ> Κυρήτζη|ς τοῦ Σάββα, ζήσας ἔ|^{5}τη ν͠α, καὶ εκοιμήθ|η ἐν ἔτει ᾀψ̄ια ιαν|νουαρίου ῑε.

1711. Aici odihneşte robul lui Dumnezeu, Chiriţă al lui Sava, care a trăit ani 51, şi a adormit în anul 1711 ianuarie 15.

119

1727 (7235) februarie 20.

Piatră de mormînt cu inscripţia ilizibilă.

La bis. Doamnei.

Supt această piatră odihnescu oasele robuluĭ [lui] Dumnezeŭ, Manta, și-[n] zilel[e] Ion Nicolaĭ vo[e]vod s-aŭ prăstăvit, în luna luĭ fevrua[rie] 20, l(ea)t 7235; și coconiĭ dumneluĭ: Gheorghie, Mihaiŭ, să odihnescu aicea.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 277.

120

1727 martie 28.

Piatră de mormînt de 179/77 cm., aşezată în pronaos în partea dreaptă, lîngă strane; literă de 5,5 cm. în relief într-un cîmp de 137/35 cm., încadrat de motive vegetale.

La bis. Doamnei.

Τύμβός γε οὗτος δεῦρ' Ἰωάννην ἔσω|Γόνον καλύπτει Ἡλίου τὸν ἐκ Χίου|Ζωῆς τὰ κοίτης εὐτόκου καὶ κοσμίης|Ἐν ἐμπόροις ἄριστον <κατ>' ὀρθὸν τρόπον|^{5} Τετταράκοντα σὺν ἑπτὰ βιοῦντ'ἔτη|Σεμνῶς, ἀρίστως, εὐσεβῶς ἐκ τοῦ βίου,|Θανόντα πλεύρου θανατιφόρῳ πάθει,|Λιπόντα τέκνοις καὶ συνεύνῳ φεῦ <καὶ> ἄχ,|1727[1] μαρτίου 28[2].

---

[1] Cu cifre arabe ca şi data zilei.

[2] Textul, ilizibil azi, a fost reconstituit după lectura lui N. Iorga.

1—2. ἔσω γόνον] Ἐσογόνον I. **3.** Ζωῆς] ζοῆς I. κοίτης] κοίτην I.
4. κατ' *suppl.* **6.** τοῦ βίου]τῷ βίῳ I. **8.** καὶ *suppl.*

Această piatră aici acoperă pe Ioan, fiul lui Ilie, din Chios, cu viață fericită în naștere de prunci și bine orînduită, cel mai vrednic dintre negustori, care a trăit cu dreptate, cu măreție vrednic, cucernic, patruzeci și șapte de ani, săvîrșindu-se din viață de junghi, ucigătoare boală; lăsînd copiilor și soției: vai și ah. 1727 martie 28.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții,* I, p. 277 (text și trad.).

121

1776 ianuarie 3.

Piatră de mormînt de 140/59 cm., așezată în pronaos în partea stîngă; literă de 5 cm. săpată în partea de sus a pietrei.
La bis. Doamnei.

Suptŭ această piatră od | ihnescu-să osile răposatul | ui robu lui Dumnezeu, Ior | gache Mavrodinŭ velŭ vis |[5] tierŭ ; ghenarie 3, 1776 [1].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții,* I, p. 278.

★

122

1683 septembrie 12.

Epitaf de catifea roșie, de 106/150 cm., brodat cu fir de aur și argint, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus, așezat în naos în partea din dreapta; literă de 2 cm. brodată cu fir în chenarul epitafului; în cîmp, în partea de jos, sînt reprezentate chipurile familiei donatorului.
A aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [2].
La bis. Doamnei.

† Această sv(ă)ntă pogrebanie făcutu-o-au preluminata domna Mariia a preluminatului domn Io Șărban C(antacuzino) B(asarab) voevod la beserica mării sale den Bucureșt(i), | care este sv(ă)ntulŭ hramŭ Въведенїе Б(о)городици [3] m(e)s(e)ța septen(v)rie 12, l(ea)t 1683 [4].

[1] Cu cifre arabe. Pe această piatră a mai fost săpată în 1808 dec. 8 o altă inscripție (Vezi: N. Iorga, *loc. cit.*).
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 101—102, nr. 6.
[3] Intrarea în biserică a Născătoarei de Dumnezeu.
[4] Pe celelalte două laturi ale chenarului se află textul: † Бл(а)гоѡбразни Їосифъ съ древа снемъ пречи(н)стое тѣло твое плащаницею чи | стою ѡбвивъ и бл(а)гоѹханими въ гробѣ зачрнѣ положи; нъ въ третїи д(ь)нь въскр(ъ)съль еси Сп(а)се дарѹа мирови велїю милость. [†Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul tău, înfășurîndu-l cu giulgiu curat și cu miresme, în mormînt nou l-a pus închizîndu-l; însă în a treia zi ai înviat, Mîntuitorule, dăruind lumii mare milă].

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 44; 2. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 137; 3. Em. Elefterescu, *Biserica Doamnei*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 331 din 20 nov. p. 2; 4. Iorga, *Arts mineurs*, II. Les tissus, pl. I; 5. I. D. Ştefănescu, *Autels, tissus et broderies liturgiques*, în «Analecta», an II (1944), p. 126 (trad. în l. franceză a text. slav); 6. V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 349 (text şi trad.).

123

<1752 după august 24 — 1753>.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 68/55 cm., reprezentînd pe sf. Elefterie, aşezată lîngă tîmplă în partea stîngă; literă de 0,5 cm., executată în relief în chenarul de la baza jeţului pe care stă sfîntul. Text cu majuscule.
La bis. Doamnei.

Ματὲης Γκὶκας[1].

Matei Ghica.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 278 (text).

124

1777.

Pe icoana cu inscripţia de sub nr. 123 se mai află un text cu litera de 1 cm., săpată pe marginea boltită ce uneşte cele două picioare ale jeţului, pe care stă sfîntul. Text cu majuscule.
La bis. Doamnei.

1777 | [Βιστιάρ][2] Ιωαννου Βακαρεσκου [3].

1777. Vistier Ioan Văcărescu.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 279 (text).

★

125

<1683—1684>.

Pomelnic la proscomidie; literă de 0,4 cm. zugrăvită cu negru pe fond auriu; Text cu majuscule.
La bis. Doamnei.

---

[1] Textul a fost datat <1752 după august 24—1753> în perioada domniei lui Matei Ghica.
[2] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[3] Pe această icoană mai este încă o inscripţie din 1844. (Vezi: Iorga, *loc. cit.*).

Fig. 10

Μνησθ | ητι Κ(ύρι)ε | τῶν ζω | γράφων |[5] Κωνσταν- | τήνου. Ρꙋка | многогрешна | го Iωн зꙋгр(авь) [1].

Pomeneşte, Doamne, pe zugravii Constantin. Mîna mult păcătosului Ion zugravul.

BIBLIOGRAFIE: **1.** C. Bobulescu, *Lăutarii noştri*, p. 77 nota (text şi trad.); **2.** Idem, *Lăutari şi hori în pictura bisericilor noastre*, p. 77 (text şi trad.); **3.** Idem, *Zugravii Pîrvul Mutul, Constantin Grecul (1682—1735) şi Nifon Udresco stareţul mănăstirii Secului (1657—1765), în autobiografia lui Ghenadie Pîrvulescu arhimandritul (22 octombrie 1805—6 septembrie 1873)*, în « Arhiva românească », an V (1940), p. 132—133 (trad.); **4.** I. D. Ştefănescu, *L'église « Doamnei » (de la Princesse) à Bucureşti. Les peintures murales*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p 7 (trad.); **5.** V. Brătulescu, *Zugravul Constantinos*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 690 (text şi trad.).

XXIV

126

1792.

Potir de argint de 22 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,6 cm. săpată pe suport.
La bis. Cuvioasa Paraschiva din Domneştii-de-Sus.

† Radu, Costandin, Marica, Mariia, Bălaşa cu tot neamu lor; | Răducan Filipescu, Aleco, Ele(n)co, Grigori, Costache; 1792.

*

127

<Sec. XVII sfîrşit?>.

Portretele ctitorilor reprezentaţi în pronaos pe peretele de la vest; literă de 3,5 cm. pictată cu alb pe fond negru.
La bis. Cuvioasa Paraschiva din Domneştii-de-Sus.

Jupan Petru slu[ger] [2] | и жꙋпаница єго [3], Ancuţa; | jupan Matei vel ban [4] s(ă)nŭ Petru sluj(erul) | и жꙋпаница єго [3], Păuna [5].

[1] Textul a fost datat <1683—1684> după grafie, în jurul anului de zidire a bisericii, amintit în pisanie.
[2] Litere ilizibile.
[3] Şi jupaniţa lui.
[4] Greşeală, probabil « vel vistier » (?).
[5] Textul a fost datat <Sec. XVII sfîrşit?> după Matei, fiul lui Petru slugerul din Ciorogîrla. (Vezi: G. Potra, *Documente privitoare la istoria oraşului Bucureşti*, p. 147 şi 204).

128

1743 septembrie 1 — 1744 august 31 (7252).

Pisanie, astăzi dispărută, de la fostul paraclis al bis. Domniţa Bălaşa.

Această sfîntă și dumnezeiască biserică, în care se numește și se prăznuiește hramul sfîntului botez al Domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, este zidită din temelie și înfrumusețată, precum se vede, de dumnealui Manolache Lambrino vel ban i de soţia dumnealui, măriia sa doamna Bălașa Brîncoveanca, pentru a dumnealor veșnică pomenire; leat 7252.

Textul după: E. Vîrtosu, *Din trecutul Așezămintelor brîncovenești. Cu prilejul a o sută de ani de la înfiinţarea lor, 1838—1938*, p. 5.
Vezi și: E. Vîrtosu și I. Vîrtosu, *Așezămintele brîncovenești. O sută de ani de la înfiinţare. 1838—1938*, p. IX și p. 89, nr. 142.

129

1751 (7260) septembrie.

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. Domniţa Bălaşa.

Întru slava unuia în Troiţă slăvit Dumnezeu, ridicatu-s-au din temelie acest sfînt și dumnezeesc lăcaş de măriia sa domniţa Bălaşa, fiica răposatului Constantin Basarab voevod, întru pomenirea ei și a tot neamul, nerămîindu-i fii, unde şi xenodohion[1] au așezat a fi, înfrumuseţîndu-se cu toată cheltuiala mării sale precum se vede, orînduindu-i a se prăznui hramul Înnălţarea mare a Domnului Dumnezeu şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos, întru a doua domnie a mării sale preaînnălţatului nostru domn Ion Grigorie Ghica voevod, cu blagoslovenia preasfinţitului mitropolit chir Neofit Criteanu, ispravnic fiind Sandu logofăt, săvîrşindu-se la anii de la zidirea lumii 7260, iar de la naşterea 1751, în luna lui septemvrie.

Textul după: E. Vîrtosu, *Din trecutul Așezămintelor brîncovenești. Cu prilejul a o sută de ani de la înfiinţarea lor, 1838—1938*, p. 6.
Vezi și: E. Vîrtosu și I. Vîrtosu, *Așezămintele brîncovenești. O sută de ani de la înfiinţare. 1838—1938*, p. X și p. 100, nr. 151.

[1] Azil pentru săraci.

*

130

1691 septembrie 1 — 1692 august 31 (7200).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, cu aplicaţii de email multicolor, de 21/7,5 cm.; literă de 0,4 cm. săpată şi pictată cu negru.
Provine de la m-rea Horezu (?), raion Horezu.
La bis. Domniţa Bălaşa, în cancelaria parohiei.

† Io Costandin B(asarab) voevod cu doamna sa | Maria şi aceasta la a lor mănă | stire au adaos; l(ea)t 7200.

131

<Cca. 1752>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 23,5/8,5 cm.; literă de 0,4 cm. săpată.
La bis. Domniţa Bălaşa, în cancelaria parohiei.

Domniţa Balaşea [1].

132

<Cca. 1752>.

Cutie de argint folosită pentru cult, de 12/4 cm; literă de 0,5 cm. săpată.
La bis. Domniţa Bălaşa, în cancelaria parohiei.

Domniţ(a) Balaş(a) [1].

XXVI

133

1760 (7269) septembrie 1.

Pisanie pe o piatră de 63/88 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief; cîmpul este încadrat de motive vegetale.
La bis. Dragomireştii-din-Deal.

[1] Textul a fost datat <cca. 1752> după grafie, în jurul anului de zidire a bisericii, amintit în pisanie.

Întru slava unuia în Troiță slăvit D(u)mn(e)zeu, rădicatu-s-au acest <s>fănt | lăcaș din temelie de dumneaei jup(anița) Safta Fălcoianca, dup(ă) cum să vede, | fiind și mai-nainte biserică de lemnŭ făcut(ă) de dumnealui Mihaiu | Făl(coianu) biv vel stol(nic), boerul dum(nea)ei, întru pomenirea dum(nea)ei și a tot neam(ul) în |[5] frumusețăndu-se cu toată cheltuial(a) dum(nea)ei și fiicăi dum(nea)ei | Marii, pohtind din răvnă d(u)mn(e)zeiasc(ă) a prăznui hram(ul) Adormirii preci(stei) | și a sf(i)nților voevoz(i) Mihail și Gavril, în domniia mării sale | Scarlat Ghica voevod la (a)nii de la zi | direa lumii 7269 sep(temvrie) 1 d(ni).

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 57; 2. E. Copăcianu, *Biserica din Dragomirești-Deal*, în « Glasul bisericii », an XIX (1960), p. 504.

★

134

1766 ianuarie 13.

Pomelnic pe o piatră de 17/40 cm., fixată în zidul de la proscomidie; literă de 2,3 cm. săpată.
La bis. Dragomireștii-din-Deal.

Ilie, Ana, Nico(l)ae, Ion, Voica, Radu, | Opriișa, Manu, Rada, Sora, Necu | lae, Mihai, Gligore; ghen(arie) 13; Ion; | 1766.

BIBLIOGRAFIE: E. Copăcianu, *Biserica din Dragomirești-Deal*, în « Glasul bisericii », an XIX (1960), p. 507.

XXVII

135

1775.

Clopot de 55 cm. înălțime și 55 cm. diametru; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Dragomireștii-din-Vale.

Acest clopot s-au dăruit de Catrina Bălăceanca, 1775 [1].

---

[1] Cu cifre arabe.

XXVIII

136

1776.

Clopot de cca. 35 cm. înălţime şi cca. 30 cm. diametru; literă de cca. 2,5 cm. în relief.
La bis. din Dudu.

† Mănăstire Urdu (sic) făcută de Stan logofăt Urlăţanŭ; 1776.

XXIX

137

1786 septembrie 1.

Potir de argint de 22 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,6 cm. săpată pe suportul obiectului. Text cu majuscule.
La bis. Flămînda.

Τουτο αγιου ποτηρι το εχαρισε βιστιηαρις Κοσταvδιν με την σινοδια, 1786 σεπτεμβριε 1.

Acest sfînt potir l-a dăruit vistierul Costandin cu ai săi, 1786 septembrie 1.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 355 (text şi trad.).

XXX

138

1745 (7254) noiembrie 20.

Pisanie pe o piatră de 176/115 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 120/89 cm.; în partea de jos este reprezentată stema Ţării Româneşti.
La bis. Foişorul.

† Această sf(ă)ntă şi d(u)mn(e)zeiască besĕrică, hramul Naşterea preas(fă)ntii | stăpănii noastre Născătoarei de D(u)mn(e)zeu şi p(u)r(u)rea Fecioarei

Mariei, iaste din teme | liia ei zidită, zugrăvită şi înfrumuseţat(ă) şi pre dinlăuntru şi pre dinafară | până în săvârşit pre cum să vĕde cu toată cheltuiala prealuminatei măriei |[5] sale doamnei Zmaragdei, doamna fericitului şi p(u)r(u)rea pomenitului rapoosa | tului măriei sale Ioan Necolae Alexandru v(o)ivo(d), săvârşindu-să în zilile | preluminatului şi preaînălţatului domnu Ioan Costandin Necolae v(oie)v(o)d, întru a pa | tra domnie a mării sale aici în Ţara Rum(ă)nĕasc(ă), pentru vĕcinica pomenire a m(ă)rii sale şi p(ă)rinţilor | mării sale şi a tot luminat neamul m(ă)rii sale. Şi s-au închinat a fi me |[10] toh sf(i)ntii mănăstiri a Radului v(oie)v(o)d de aici den Bucureşt(i), unde să cinstĕşt(e) | hramul preasf(i)ntii i Troiţe, fi(i)nd şi moşiia iar aceştii sf(i)nte mănă | stiri. Şi au fostŭ ispravnecŭ, până la săvârşirea acestui d(u)mn(e)ze | escŭ lucru, Pascale vel ispravnicŭ; de l(a) zid(i)re lumii 7254 noem(vrie) 20.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 41; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 91—92; **3.** Em. Elefterescu, *Biserica Foişoru*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 412 din 29 iulie, p. 1; **4.** St. Nicolaescu, *Sfînta biserică Foişorul din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 439 din 22 sept., p. 1,; **5.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 201 v.

★

139

1757 (?) ianuarie 18.

Uşă de lemn îmbrăcată cu tablă, de la intrarea în biserică; literă de 6,5 cm. săpată pe partea din interior a uşii.
La bis. Foişorul.

Domna S(ma)randa, | Sandu vorni(c)u; | 18 dn(i) ghen(a)rie | 1757 (?); |[5] Stanciŭ ire(i) | ipitr(o)pŭ (?) ot Foişor. | A(n)drei dulgheru.

XXXI

140

1699 (7207) mai 1.

Pisanie pe o piatră de 46/102 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief.
La bis. din Fundenii Doamnei.

† Această svântă şi dumnezăiască biserică, căriia | hramul să prăznueşte a svântu marelui Eftimie, den te | melia ei este făcută şi înfrumseţată de

Mihai Catacu | zino v(e)l spăt(ar) întru slava şi lauda atot ziditorului Dumnezău, |[5] în buna pomenire părinţilor, moşilor şi a stremo | şilor săi şi întru a lui vecinică pomană. Şi s-au săvăr | şit la anul de la zidire lumi(i) 7207 şi de la sp(ă)s(e)nie | ei 1699 m(ese)ţa mai 1.

Fig. 11

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 72; **2.** G. Mandrea, *Biserica din Fundenii Doamnei*, pp. 7, 9; **3.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 356; **4.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 45.

*

141

‹După 1699 mai 1›.

Portretele ctitorilor, reprezentate în pronaos, în partea dreaptă, pe peretele dinspre vest; literă de 3,3 cm. pictată cu alb pe fond negru, în dreptul lor.

La bis. din Fundenii Doamnei.

Jupan Mihai Cantacozino vel spat(ar); | jupăneasa dum(i)sal(e) Marga[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. Mandrea, *Biserica din Fundenii Doamnei*, p. 13; **2.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 45.

[1] Datarea: ‹după 1699 mai 1› se referă la anul de zidire a bisericii, amintit în pisanie; pictura a fost restaurată ulterior, pe la 1756—1757 şi la începutul sec. XIX.

142

<După 1708>.

Portretele ctitorilor reprezentate în pronaos, în partea dreaptă, pe peretele dinspre sud; literă de 3,3 cm. pictată cu alb pe fond negru.
La biserica din Fundenii Doamnei.

Jupan Dumitrașco Racoviță hatman al țării Moldovei; | jupâneasa dumisal(e) Ilinca Cantacozino hăt(mă)neasa [1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. Mandrea, *Biserica din Fundenii Doamnei*, p. 13; **2.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 45.

143

<Cca. 1756—1757>.

Portretele domnului și al soției sale reprezentate în pronaos, în partea dreaptă, pe peretele dinspre est și sud; literă de 3,3 cm. pictată cu alb pe fond negru.
La bis. din Fundenii Doamnei.

Io Costandin Nicolae v(oie)v(od); doamna m(ă)ră(ei) sale Ecaterina [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. Mandrea, *Biserica din Fundenii Doamnei*, p. 13; **2.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 45.

144

<Cca. 1756—1757>.

Portretele ctitorilor reprezentate în pronaos, în partea dreaptă, pe peretele dinspre vest; literă de 3,3 cm. pictată cu alb pe fond negru.
La bis. din Fundenii Doamnei.

Jupan Dumitrașco Racoviță vel log(o)f(ăt); | jup(ân)easa dum(i)sal(e) Despa; | jupan Dumitrașco Racoviță vtor(i) spat(ar); | cocoana Sultana [3].

BIBLIOGRAFIE: **1.**. G. Mandrea, *Biserica din Fundenii Doamnei*, p. 13; **2.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 45.

---

[1] Textul a fost datat <după 1708>, posterior anului cînd Dumitrașco Racoviță a fost numit mare hatman al Moldovei și cînd este posibil să fi fost reprezentat în pictura bisericii Fundenii Doamnei. Pictura a fost restaurată ulterior pe la 1756—1757 și la începutul sec. XIX.

[2] Textul a fost datat <cca. 1756—1757> după factura artistică, portretele domnului și al soției sale fiind pictate la aceeași dată cu al lui Dumitrașco Racoviță, care este mare logofăt la 1756—1757. Pictura a fost restaurată la începutul sec. XIX.

[3] Textul a fost datat <cca. 1756—1757> în jurul anilor cînd Dumitrașco Racoviță este mare logofăt; data corespunde și perioadei domniei lui Constantin Mavrocordat, care este reprezentat în pictura murală. Pictura a fost restaurată la începutul sec. XIX.

XXXII

145

1797 mai 7.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii de intrare în biserică.
La bis. din Gherman <Ciocîrlia>.

...[1] păstor fu pă...[1] 1797 mai 7.

Textul după: <N. Iorga>, *Biserica din Măgurele-Ilfov*, în «Rev. ist.», an VIII (1922), p. 192.

XXXIII

146

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. Ghiorma Banul.

Ὁρῶν με τέκνον| καλλίμορφον, καινὸν τίς ἡ |γειρέ με· ἔκτοτε εἰδέναι | θέλεις, παγέντα χειρὶ τοῦ |[5] μπάνου Γκόρμα πάλαι.

Văzîndu-mă, roadă nouă, frumoasă la înfăţişare, de vrei să ştii cine m-a ridicat de-atunci, <află că> sînt construită de fostul ban Ghiorma[2].

Textul după: N. Iorga, *Fundaţiunile domnilor români în Epir*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 907; în *extras* p. 27.

XXXIV

147

<*Sec. XVIII ?*>.

Potir de argint aurit, de 26,5 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,4 cm. săpată.
Provine de la m-rea Sărindar.
La bis. din Giuleşti-Sărindari.

---

[1] Inscripţia a fost acoperită cu tencuială în urma reparaţiei făcute bisericii în 1907.

[2] Textul, lacunar, şi probabil greşit transmis, nu poate îngădui decît o traducere aproximativă.

† Το θειον και ιερον ποτηριον αφιερωται τη σεβασμια μονη της Θεομητορος εις το Σαρανταρη, παρα του πανοσιωτατου εν ιερομοναχοις κυριου Νηκηφορου ιγουμενου [1].

† Acest dumnezeiesc şi sfinţit potir se închină cinstitei mănăstiri a Maicii Domnului la Sărindar de către preacuviosul între ieromonahi chir Nichifor egumenul.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Zugravi de biserici din secolul al XVIII-lea şi al XIX-lea*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 270 (text şi trad.).

★

148

1768 (7277) noiembrie 15.

Pomelnic pe zidul de la proscomidie, într-un cîmp de 38/46 cm.; literă de 3,5 cm. pictată cu negru pe fond alb.
La bis. din Giuleşti-Sărindari.

Cucernice preot, | să pomeneşti şi pă | robii lui Dum(ne)zeu zugravi(i) | care au zugrăvit la acias(tă) sfăntă |[5] biseric(ă): Gheorghie zug(rav) sin erei Ioan | răposat zug(rav), Radul zug(rav); 7277 | noem(vrie) 15.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Zugravi de biserici din secolul al XVIII-lea şi al XIX-lea*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 270.

XXXV

149

<1761 după iunie 5 — 1763>.

Cruce de piatră, spartă, de 85/27 cm., fixată în zidul din pridvor, în stînga intrării; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. Gorgani.

Pe partea din faţă:

† Această sfănt | ă cruce s-au ră | dicatu-s-au d | ă robul lui Dumn |[5] ezeu, Radul lo | gofătul za di | van, în zilile | mării sale Co | sta(n)din vod(ă) Mav |[10] rocordatul, cu | blagoslove | niia preasfin | ţii sale părin | telui mitro- |

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII?> după grafie.

Pe latura din dreapta:

politului | ţării chiriu chir | Grigorie, spre | cinstea sfăntu | lui şi mare | lui erarhu | Neculae, d | e robi(i) lui | D(u)mnez(e)u: Ra | du, Mira, Iam | andi, Băla | şa, Stoic-

Pe latura din stînga:

a, Petca, Du | mitru, Andr | onache, Chiaj | na, Mariia, Ena | che, Ioniţă, I- | linca, <S>andu (?), | Iana, Radu, | Şărbana, Tu | dorie i(e)rei, Rad(u), | Ilinca, Rucs | anda, Dum(i) | traşcu [1].

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripţii de curînd descoperite*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXIII (1940), p. 17 şi foto. la p. 16—17, fig. 21, 22 şi 23.

*

150

1701 septembrie 1 — 1702 august 31 (7210).

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Gorgani.

Acest clopot iaste făcut de Io Costandin Brîncoveanu Basarab voevod şi l-au închinat sfintei biserici de la Gorgani den Bucureşti; leat 7210 [2].

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 162.
Vezi şi: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 88.

151

1777 aprilie 9.

Clopot de 56 cm. înălţime şi 61 cm. diametru; literă de 2 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Moldoviţa, raion Cîmpulung.
La bis. Gorgani.

† Acestŭ clopotŭ esti a mănăstirii Moldoviţii şi s-au făcutŭ cu toată silinţa | arhimandritului şi igumenŭ a aceştii mănăstiri chir Venedictŭ, 1777 april(ie) 9.

---

[1] În orig.: « Dum(i)traişu ». Inscripţia a fost datată <1761 după iunie 5—1763> în răstimpul celei de a şasea domnii a lui Constantin Mavrocordat, corespunzător perioadei în care Grigorie al II-lea a fost mitropolit (1760—1787).

[2] La Tocilescu, *ms. rom.* 5142, f, 88 data este « 7203 » <1694—1695>.

XXXVI

152

1791 noiembrie 4.

Potir, astăzi dispărut, de la bis. Hagiu.

Acest potir cu discul, cu linguriţa, este făcut de... Stan lui Ghiţă Postăvaru, dăruit bisericii Hagiu, hramul Adormirea Maicii Precistii, 1791 noemv(rie) 4

Textul după: Gr. N. Popescu, *Un colţ de oraş şi un sfînt lăcaş*, p. 253.

XXXVII

153

1786 septembrie 2.

Pisanie pe o piatră de 69/131 cm., fixată în zidul din partea stîngă a intrării în biserică, în exterior; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Icoanei.

Fig. 12

Această sfântă şi înfr(u)museţată besĕrică, unde să proslăveşte numele celu(i) în Tro(i)ţă mări(t) D(u)mneze(u), | întru cinstea şi pr(ă)znuirea preasf(i)ntei de D(u)mnezeu Născătoarei şi a sf(ă)ntului prooroc Ioann Botez(ătorul) | şi a marelui ierarh Nicolae, s-au zidit din temelie în zilile înălţatului domn Mihail Costandin Suţu v(oie)v(o)d, | mitropolit fiind preasf(i)nţiia sa chir Grigorie, la an 1784; care s-au zidit prinprejur chilii ca să fie pe |[5] ntru adăpostirea săracelor călugăriţe şi fămei văduve, scăpătate şi a celor streini, bolnavi ce vor năzui la a | jutorul sf(i)ntei Icoane. Iar preoţi sau călugări sau mirĕni însurat cu fămee să nu aibă voe a şedea la | chiliile dinlăuntru, după cum şi cu groaznic blestem s-au făcut acest aşezământ. Numai ctitorii să | aibă voe, de nu să va purta cineva cu bună orănduială sau preot sau din cele ce lăcuesc în chilii, să-l dea afară. | Venitul ce să va strănge la besĕrică să ia preoţii doi bani şi epitropul un ban ca să fie pentru aju |[10] torul săracelor şi la cele ce vor lipsi la sf(ă)nta besĕrică. Iar celelalte daruri ce vor dărui domni(i), sau alt pr | avoslavnic creştin şi acelea să fie tot în măna epitropului. Totdeauna numai doi preoţi şi un diiacon | să fie nelipsiţi. Iar după sfărşitul vieţii mĕle las, cu sufletul mieu, ca numai din neamul mieu să | rămăe epitropi peste toate acestea ce mai sus scriu, nepoţi şi strenepoţi. Fost-au cheltuitor şi o | stenitor dumnealui Panait Băb(ea)n vel căpitan za lefecii, avănd ajutor şi de la alţi pravosla(v)ni |[15] ci creştini; şi s-au săvărşit la anul 1786 septem(vrie) 2. Iar cine va strica vrĕ un aşăzământ dint | r-acestea să aibă a da seama la înfricoşata şii dreapta judecată cerescului înpărat.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 108—109; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 283 — 284; 3. *Biserici cu averi proprii*, seria II, p. 5; 4. Em. Elefterescu, *Biserica Icoana*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 397 din 8 apr., p. 3.

*

154

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (7190).

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 80/56 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus, între sf. Mihail şi Gavriil, aşezată la tîmplă în partea dreaptă; inscripţia cu literă de 1,2 cm. în relief, în partea de jos a icoanei.

La bis. Icoanei.

P(r)in osten(eală) s-au zugrăvit această sfăntă icoană la leat 7190[1].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 285.

[1] Inscripţia a fost săpată, probabil, de meşterul care a îmbrăcat icoana în argint, pe la 1783, pentru a aminti data primei donaţii.

155

<Cca. 1783>.

Pe icoana cu inscripţia de sub nr. 154 se mai află un text cu literă de 1,3 cm. în relief, în partea din dreapta, sus.
La bis. Icoanei.

Κωνσταντινου, Μαρια.

Constantin, Maria.

În partea de jos a icoanei, cu literă de 0,4—0,6 cm. săpată:

Ioann Văcărescu [vel] | spat(ar), Ecaterina [Văc(ărescu)] | domniţa, Alexan | dru Văc(ărescu), |5 Mariia Văc(ărescu).
Costandin | Băbean stol(nec), | Costandin Băb(ean), | Eleni Băb(ean).
Ştefan Prăş(coveanu) vor(nic), Chiriachi Pră(şcoveanu), Grigorie Bălea(n) log(o)f(ăt), Sa(f)ta Bălean(c)a, Grigorie Bălean [1].
Ioann, Sofiia, Eleni, | Mariia, Bălaşa, Mari | ia, Ilinca, Tănasie, | Catriina, Alexan(dru), |5 Păuna.
Stiliian, Safta şi tot neamu; | A(n)gheli, Chireiachi, | Petre, Anna, | Alexandru, |5 Maria [2].
Filip Nicolau argintar [3].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 284—285; 2. C. Bodea şi P. Cernovodeanu, *Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu (II)*, în « Studii », an XVI (1963), nr. 2, p. 375 nota 2 (text frag.) şi foto. p. 376 fig. 2; în *extras*, p. 3—4.

156

1799.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Icoanei.

Acest clopot <este> hărăzit la această sfîntă biserică a Maicii Precistii din mahalaua Ciauş David, de Toader vătaful de măcelari, prin osteneala dumnealui titorul bisericii, Panait slugerul; 1799.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 159.

---

[1] În. orig. « Bolean ».
[2] Numele se repetă mai jos în forma: « Mar(ia) ».
[3] Textul a fost datat <cca. 1783> după Ioan-Enăchiţă-Văcărescu, mare spătar în jurul acestui an.

157

1799.

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Icoanei.

Acest clopot <este> hărăzit la această sfîntă biserică a Maicăi Precisti de dumnealui Panait biv vel sluger, titorul sfintei biserici; 1799.

Textul după : N. Cazacu, *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 159.

158

<*Sec. XVIII sfîrşit ?*>.

Placă metalică de 11,3/47,5 cm., aplicată pe uşa de la intrare; literă de 5 cm. în relief.
La bis. Icoanei.

Toma Braşoveanu[1].

*

159

1786 decembrie 6.

Disc de argint, de 16,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm. săpată.
La bis. Icoanei, în muzeul parohiei.

† Panai(t), Ioa(n), Sofia, Bălaşa, cu tot neamul lor; 1786[2] dechemvrie 6[2].

160

1788 februarie 10.

Icoană de lemn de 61/47 cm., reprezentînd pe Maica Domnului şi Iisus pe cruce; literă de 0,3 cm. pictată cu alb în partea de jos a icoanei.
La bis. Icoanei, în muzeul parohiei.

Ἱστορείθη καὶ αφιερόθη παρὰ Γρηγορίου ζογράφου, 1788 φεβρ(ουαρίου) 10.

S-a zugrăvit şi s-a închinat de către Grigorie zugravul, 1788 februarie 10.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit?> după grafie.

[2] Cu cifre arabe.

161

1724 (7232) august 1.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 81,5/154 cm.

La bis. Ienii.

† Doamne D(u)mnezeul nostru, căruia ceriul îţ(i) iaste scaun şi pământul sup picioarele tale, | întăriaşte sfântul acesta lăcaş al mărirei tale, care întru slava ta şi-ntru cinstea sfântului ierarh Nico | lae din temelie s-au zidit şi cu toată pod[oaba bise][1] ricească s-au înfrumuseţat din drĕpte ostenĕlele ră | posatului robul tău, jupan Pană Negoe[scu vel log(ofă)t, n][1] epotul p(u)r(u)rea pomenituluĭ Io Antonie voivod şi |[5] frate doamni(i) fericitului şi deap(u)r(u)rea pomen[ituluĭ, I][1] o Costandin Basarab vo(ie)vod, cu sărguiala cucĕrnicii roabei, | jupaniţii Saftii, soţiia pomenitului boiariu, du(pă) pristăvirea lui. Şi priimĕşte rugăciunile ce ţ(i) să vor adu | ce întru el, neîncetat, pentru toată pravoslaviia, pentru răposaţ(ii) părinţi(i) lor, ctitorilor şi pentru înşiş(i) ei, la preasfântul cerescul | tău jă(r)tvănic. În zilele prealuminatului domn, Io Nicolae Alexandru voevod, la anul | de la zidirea lumii 7232, iar de la naşterea mântuitoriului H(risto)s 1724 av(gust) 1 dne.

Pe cadrul de piatră din partea dreaptă a pisaniei, cu literă de 4 cm. săpată :

Mihai | logof(ă)t, | isprav | necul.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 139; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 265; **3.** *Viaţa lui Constandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*, ed. Şt. D. Grecianu, p. 348; **4.** G. Potra, *Biserica Ienii*, în « Gazeta municipală », an XI (1942), nr. 529 din 12 iulie, p. 1; **5.** Idem, *Din Bucureştii de altă dată*, p. 39; **6.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 60.

*

162

1703—7211 ‹ianuarie 1 — august 31›.

Potir de argint aurit, de 21 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,5 cm. gravată.

Provine de la: bis. Dintrozi.

La bis. Ienii.

---

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

† Acestu potiru făcut iaste | de doamna Mariia a prealumin | atului nostru domnu Io Costan | din B(rîncoveanu) B(asarab) voevod și datu la a ei bisě- | rică de aici den București, hra | mul S(ve)ti Neculae; | la leat 7211, 1703[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 270; 2. V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 345.

163

1776.

Clopot deteriorat, de 57 cm. înălțime și 58 cm. diametru; literă de 2,2 cm. în relief.
La bis. Ienii.

† Acestu clopotu s-au făcutu <d>e robi(i) lui Hristosu, Zanfirache cămărașu și de Tudoranu Ciungulŭ; 1776[2]. I(ohann) W(entzel)[3].

164

1782.

Cununie de argint aurit, păstrată în altar, de 22 cm. înălțime și 19 cm. diametru; literă de 0,3 cm. săpată.
Provine de la: bis. Dintrozi.
La bis. Ienii.

† Biserica Dintrozi, date de dumnealui vel vister Scarlatu Grăcean; 1782[2].

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 345.

★

165

<1724 după august 1>.

Pomelnic pe o piatră de 62/43 cm., fixată în zidul de la proscomidie; literă de 2 cm., 2,5 cm. și 4 cm., în relief.
La bis. Ienii.

Ctitori: | Pană, Safta, | Costandin vo(i)vod, | Marica domna, | Antonie voivod, | Neagul, Ilinca, Anto | nie, Neagul, Costan | din, Bunea, Marica, | Vălcul, Ilina, | Marga, Matei, в[4] | Mariia, Catri | na, Tudora, Ca | liia, Stanca.

---

[1] « 1703 » cu cifre arabe.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.
[4] In orig.: « в » = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?)

Ce(i) de a aju|torat: Mihai,|Iana, er(monah) Parthe|nie, Neculae,|[5] Enache, Dobre,| Gh(e)orghe, Mariia,| Panait, Aniţa.

Zamfir,|Elena cu totŭ neamul.|Lucsandra, Păniaca (?)|[5] Matei Filişan, |cu totŭ neamu lor[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 265—266; 2. G. Potra, *Biserica Ienii*, în « Gazeta municipală », an XI (1942), nr. 529 din 12 iulie, p. 1 — 2; 3. Idem. *Din Bucureştii de altă dată*, p. 39; 4. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 62.

XXXIX

166

1794 septembrie 8.

Pisanie pe o piatră de 174/77,5 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4,5 cm. săpată într-un cîmp de 190/77,5 cm., încadrat de motive vegetale.

La bis. Izvorul Tămăduirii.

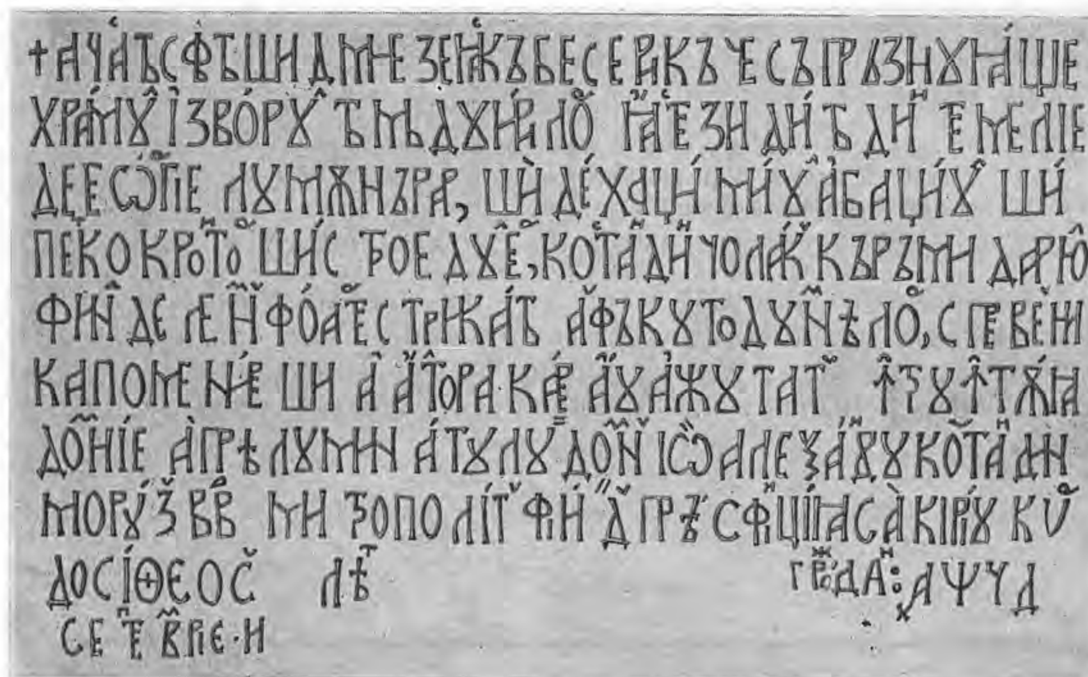

Fig. 13

† Această sfă(n)tă şi d(u)mnezeiască besericä, ce să prăznuiaşte| hramul Izvorul Tămăduirilor, iaste zidită din temelie| de Gheorghie lumănărar şi de

[1] Datarea: ‹1724 după august 1›, după grafie, referindu-ne la anul de zidire a bisericii, amintit în pisanie. Ultimele trei rînduri sînt adăugate mai tîrziu (în a doua jum. a sec. XVIII?).

hagi Miul abagiul și | Petco croitor și Stroe dulgher, Costandin Ciolac cărămidariul |[5]; find de lemnu foarte stricată, au făcut-o dumnealor spre vecini | ca pomenire și a altora care au ajutatu, întru întăia | domnie a prealuminatului domnu Io Alexandru Costandin | Moruzu v(oie)v(od), mitropolitu fiindu preasfinția sa chiriu chir | Dositheos; leat 1794 |[10] septemvrie 8. | Grăjdan.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 98; **2.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 63; **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 119.

*

167

1794 decembrie 19.

Potir de argint, astăzi dispărut, de la bis. Izvorul Tămăduirii.

† Acest potir s-au dăruit de Stroe la sfînta biserică Isvor(ul) Tămăduir(ii). Ioa(n), Tudora, Stroe, Anca, Vișa, Neda; 1794 dech(emvrie) 19.

Textul după : Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 122.

168

1800 martie 1.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint, de 82/56 cm., reprezentînd Izvorul Tămăduirii, așezată la tîmplă în partea dreaptă; literă de 0,9 cm., săpată în partea stîngă a icoanei, jos.
La bis. Izvorul Tămăduirii.

† La această sf(ăn)t(ă) iconă au dat argint[ul] | Apostol arnăut și jup(an) Gheorghe lomonar[ul] | și de al bësericii dram(uri) 431 totŭ; și ne [a]- | jungând acest argi(n)t, au înplinit jup(an) |[5] Stroe cărci(u)m(ar); și au săvârșit-o cu | toată chelt(uiala) dum(nea)lui dup(ă) cum să vëde, | la l(e)at 1800 1800 mart(ie) 1.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 121.

XL

169

1724 septembrie 15 — 1725 august 15 (7233).

Piatră de mormînt de 86/55 cm., așezată în naos, în partea dreaptă; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Jitnița.

† Suptu această piia | tră odihne(s)cu-se | oasele răposaţi | lor coconilor dumnea |[5] lu(i) Costandi(n) h(agi): Necu | l[ae] de vărstă mică, | Mariia, Sa[f]ta Neculae, | Mariia, M... | ... [1] 15, l(ea)t 7233.

170

1731 septembrie 1 — 1732 august 31 (7240).

Piatră funerară de 39/42 cm., fixată pe peretele exterior al bisericii, în partea de sud; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Jitniţa.

Drept această piiatră [să] odihnesc oasele ro | bilor lui D(umne)zeu, părinţii lui jupăn Ion | aba(giul), Ion, Stana, Sava, Bălaşa, Catalin[a], | Costandin, Ancuţa, Ion, Radu [A(lexand)r]a [2], Rad[a], |[5] Anghel. | Leat 72[40] [2].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 343.

171

1735 (7243) aprilie 6.

Piatră funerară de 34/49 cm., fixată pe peretele exterior al bisericii, în partea de sud; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Jitniţa.

Odi(h)nescu-se oasele răpos | [atu]lui robul lui D(umne)zeu, jupan [3] Dumitrache | [b]e[cer, c]oconi dumnealui: Costandin, [Il] | inca, Stoică, Mihalache Scarlat, |[5] [a]p(rilie) 6 d(ni), l(eat) 7243 [4].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 342.

172

1735 (7243) iunie 30.

Piatră funerară de 44/59 cm., fixată pe peretele din naos, în partea stîngă; literă de 3,8 cm. în relief.
La bis. Jitniţa.

Dre(p)t această piiatră odihnescu-se | oasele răposatului robului lui D(umne)z(e)u, | popa Calin, protopopul, şi ale pre(o)tesi(i) | Mariei şi ale feciorilor lor erei Radul, Ma |[5] riia, Preda; | iun(ie) 30, 7243.

---

[1] Inscripţie ilizibilă.
[2] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[3] Cuvîntul este scris cu litere mai mici deasupra lui « Dumitrache ».
[4] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

*

173

<Sec. XVIII>.

Pomelnic pe o piatră de 62,5/57 cm., fixată pe peretele din altar, în partea stîngă; literă de 3,5 cm. săpată.
La bis. Jitnița.

† Pome(lne)c(ul) jupan(e)sei Dochiți(i). Titori: Ana(?), | Tudori, Alixandra, Sanda, Tănasiie, | Ilinca, Nica, Toma, Dochița, Rizea, | Papa, Pană, Negoiță, Ma(r)iia, Aviiana, |[5] Zanfira, Ilinca, Păuna, Mariia, | Vișa, Marica, Gheorghie, Negoiță, | Ilinca, Negoiță, Vilae, [Cos(tandin) ?][1], Gheorghiță, | Istrate, Iustina, Matei [2].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 342.

XLI

174

1787 (7295) august 1.

Pisanie pe o piatră de 60/130 cm., deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Manea Brutaru.

Fig. 14

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[2] Datat <sec. XVIII> după grafie. (Este posibil ca pomelnicul să fi fost scris la data cînd a fost zidită biserica: 1711—1712; vezi: N. Iorga, *Inscripții*, I, p. 341).

Această sf(ă)ntă și d(u)mnezeiască, înfrumusețată bĕserică, unde să cin-| stește și să prăznuește hramul preasf(i)ntei stăpănei noastre de D(u)mnezeu Năs | cătoare și pururea Fecioară Maria, sf(ă)ntul marele ierarh Nicolae și sf(ă)ntulŭ | purtătorul de biruință marele mucenic Gheorghie s-au zidit din temelie în zilile | preaînălțatului nostru domn Nicolae Petru Mavroghene v(oie)v(o)d, mitropolit fi | ind preasf(i)nția sa iubitorul de D(u)mnezeu, arhiepiscop, părintele nostru | chiriu chir Cozma, de dumnealor neguțătorii: Gheorghie v(ătaf), Ioan nșt[1] (?) și Manea b(rutar), | cu mila și ajutorul <a> mulți pravoslavnici creștini. Anii de la zid | irea lumii 7295, iar de la nașterea D(o)mnului, D(u)mnezeu și măn | tuitorului nostru I(isu)s H(risto)s 1787; s-au isprăvit la august 1 | ca să fie pomenire vecinică și celor ce s-au ostenit.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Pocitan, *Notițe istorice asupra bisericii Sf. Voevozi din București*, p. 95—96; 2. Iorga, *Inscripții*, I, p. 319; 3. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 65; 4. E. Enăcescu, *Pe urmele strămoșilor*, p. 95—96; 5. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., ff. 126, 128—130.

175

1798.

Medalion cu stema Țării Românești, de 56 cm. diametru, fixat pe zidul de deasupra intrării în biserică; literă de 3,5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Manea Brutaru.

Ιω Κ(ωνσ)τ(αντῖνος) | ᾿Ιω(άννου) Χ(αντ)ζ(ερῆς) | β(οε)β(όδας), | 1798.

Io Constantin Ioan Hangerli voievod, 1798.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la bisericile din București*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 351; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 126.

★

176

<Cca. 1787>.

Pomelnic pe o piatră de 35/65 cm., fixată în zidul de la proscomidie; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. Manea Brutaru.

Gheorghie, Mira, Ioan, Stanca, Ioan, | Manea, Dragna, Drăghici, Dumitra, Stanc...[2] | Tudora, Marin, Stoica, Tudora, Panait | proschinit[3], Stanca, Miul, Ilinca, Oancea, Călină, | Gheorghie, Neaga, Neculae, Sanda, Tudora, | Tudo[r] ierei, Radul, Marica, Ioan ierei, Rada[4].

---

[1] Scris greșit, probabil în loc de «m(e)șt(er)».
[2] Cîteva litere ilizibile.
[3] Închinat.
[4] Datarea: <cca. 1787> după grafie, se referă la anul de zidire a bisericii, amintit în pisanie, unde sînt menționați ctitorii: Gheorghe, Ioan, Manea — aceiași ca în pomelnic.

*

177

1781.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Manea Brutaru.

Acest clopot s-au făcut de dumnealui jupînul Iablair[1] sin Ioniţă diac şi l-au afierosit la sfînta biserică Vovedenia ot Focşani; leat 1781.

Textul după : N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 159.

178

<Cca. 1800>.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 80/60 cm, reprezentînd pe sf. Nicolae, aşezată lîngă tîmplă în partea stîngă; literă de 1,4 cm. săpată. La bis. Manea Brutaru.

Aciastă s | f(ăntă) icoană s-au | înbrăcat de | robi(i) lu Dumne |[5] zeu, haci Manea, s | pre veci(n)ica pom | enire [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 319 ; **2.** V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 351.

XLII

179

1733 (7242) septembrie 20.

Pisanie pe o piatră de 80/101 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief. La bis. Mărcuţa.

† Cu vrĕrea Tatălui şi cu ajutoriul Fiiului şi al Sf(ă)ntului D(u)hŭ, | ziditu-s-au această sfăntă mănăstire după apa Colintinii, unde să cinstĕşte şi să prăz | nuiaşte hramul Sfinţilor Îngeri, întăi den temeliia ei de Dan vel log(ofă)t, cănd era cur | sul anilor 7095; care după întămplarea vremilor rămăind la mare lipsă şi văzănd ctitorii |[5] că nu vor putea să o chivernisească, venit-au jupăneasa Vişana, fata lui Marco vel armaşu, | nepoata lui Dan vel log(ofă)t, la preasfinţ(i)tul mitropolit chir Theodosie de o au închinat-o | metoh sf(i)ntei mitropolii şi sfinţiia sa au învălit-o şi au făcut şi casele. Iar acum în zilel(e) | prealuminatului d(o)mnŭ Io Grigori Ghica voevod, îndemnatu-s-au den răvnă

[1] La G. D. Florescu, *Din vechiul Bucureşti*, [Buc.], 1935, p. 23, este amintit « Ioan sin Ioniţă diac », pe clopotul « fost la Vovidenia din Focşani ».

[2] Textul a fost datat <cca. 1800> după grafie şi factură artistică.

d(u)mnezeiască preasfinţitul | mitropolit al U(n)g(rovlahiei) chir Stefan, de o au înfrumseţat cu slomnul[1] şi cu [cu] clopodniţa şi cu zu |[10] grăveala pe denlăuntru şi pe denafară cu ferestri ş(i) cu uşa de piatră şi cu alte | multe, precum să vĕde, făcându-să nou ctitor, ca să-i fie sfi(n)ţiei sale vĕcinică pomenire; sep(temvrie) 20, 7242.

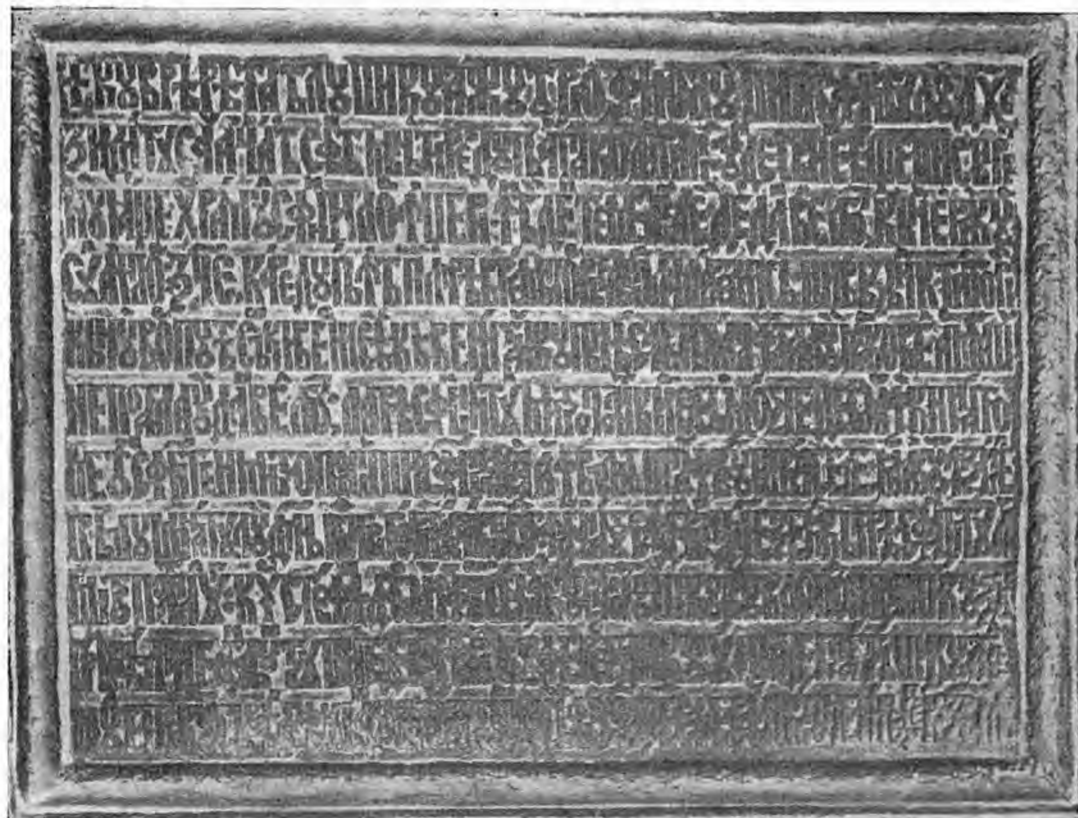

Fig. 15

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 82—83; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 82—83; **3.** Idem, *7095, Monastirea Mărcuţa, 1587*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 82—83; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 29; **5.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 83; **6.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 12—13; **7.** Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi în Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXI (1936), pl. DCVII, fig. 1009; **8.** L. N. Gresianu, *Monografia mănăstirii Mărcuţa*, în « Glasul bisericii », an XVI (1957), p. 428—429; **9.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 258.

*

180

<Sec. XVIII?>.

Piatră de mormînt de 127/71 cm., aşezată în pridvorul bisericii în partea stîngă; literă de 4,5 cm. în relief. Inscripţia este ilizibilă.

La bis. Mărcuţa.

---

[1] Pridvorul.

'Ενθάδε κεῖντο δοῦλοι τοῦ Θεοῦ Χρυσάφο, σύζυγος τοῦ μακαρ[ί]τη Θεοδοράκη Παπανικολάου, καὶ ὁ ὑὸς αὐτῆς Κονσταντῖνος [1].

Aici odihnesc robii lui Dumnezeu, Hrisafa, soția răposatului Teodorachi Papanicolau, și fiul ei Constantin.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 84.
Vezi și: 1. V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p.13 (trad.); 2. L. N. Gresianu, *Monografia mănăstirii Mărcuța*, în « Glasul bisericii », an XVI (1957), p. 429 (trad.).

*

181

1779.

Pisanie pe o placă de marmură albă, de cca. 140/110 cm., fixată pe zidul dinspre est al clopotniței; literă de cca. 10 cm. în relief; în cîmp este reprezentată stema Țării Românești. Text cu majuscule.
La bis. Mărcuța.

Fig. 16

'Ιω 'Αλ(έξανδρος) | 'Ιω(άννου) 'Υψ(ιλάντης) | β(οε)β(όδας), | 1779.

Io Alexandru Ion Ipsilant voievod, 1779.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 84 (trad.); 2. L. N. Gresianu, *Monografia mănăstirii Mărcuța*, în « Glasul bisericii », an XVI (1957), p. 429 (trad.).

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII?> după factura pietrei și unele aspecte grafice.

182

1711.

Pisanie pe cadrul de piatră deasupra uşii de intrare în biserică; litera de 3,5 cm. săpată într-un cîmp de 3,5/155 cm. Text cu majuscule.
La bis. Mihai Vodă.

† 1594 εκτιστη ο ναος, οι δε πυλη επι ετους 1711 ηγουμενεβοντος Ιωσηφ του εκ Μυλου.

† La anul 1594 s-a clădit biserica, iar poarta în anul 1711, în timpul egumenului Iosif cel din Milos.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 255 (text şi trad.); **2.** St. Nicolaescu, *Mănăstirea Simon Petru din Sfîntu Munte şi metohul său mănăstirea Mihai Vodă din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 175 din 2 iunie, p. 2 (trad.) şi an IX (1940), nr. 425 din 2 iunie, p. 1 (trad.); **3.** Em. Costescu. *Restaurarea bisericii Mihai Vodă din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 49 (trad. şi foto.); **4.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 97 (trad.) ; **5.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 17 (text); **6.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 153 (text şi trad.).

★

183

1776 septembrie 23 (?).

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Mihai Vodă.

1776. Ἐνθάδε κεῖται ὁ δοῦλ(ος) τοῦ Θεοῦ καπ(ι)τάν(ος) Δημήτρης Καραγοῦνας. Σεπ(τεμβρίου) κγ (?).

1—2 Καραγοῦνας] Καραγουνάρ T[1] κγ] κζ T

1776. Aici zace robul lui Dumnezeu, căpitanul Dimitrie, Caragunas, septembrie 23 (?).

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 256.
Vezi şi: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 149 (text şi trad.).

184

Piatră de mormînt astăzi dispărută, de la bis. Mihai Vodă.

† Ἐνθάδε κεῖται ἡ δούλη | τοῦ Θεοῦ Μαρία, ἧς μὲν | πατὴρ Βασίλειος, μήτηρ | δὲ Θεοδοσία καὶ πατρίς |[5] Μολδαβία, ἐν τῷ εἰκοστῷ | δ'ἔτει τῆς ἡλικίας |

[1] Sigla T reprezintă manuscrisul lui Gr. G. Tocilescu.

αὐτῆς ἀνδρὶ νομίμῳ | Ἀναστασίῳ σύ<ζυγος> βορ<νί>κ<ῳ> | βλ. . .[1] ῳ τῷ ἐκ Κερκύρας | συ. . .[1] ας καὶ σὺν | αὐτῷ ἐκ Μολδαβίας | εἰς <Βλαχίαν>. . .κτ. . .[1] ἀφικομένη | <ὀλίγον> δὲ ἡμερῶν παρ. . .[1] βο. . .[1] νόσῳ συ. . .[1] | <πρὸς Κύ>ριον ἀπεδ<ήμησεν>.

---

2. Μαρία] *om.* I.[2] ἧς] τῆς T. 3. Βασίλειος] *om.* I; Βασέλειος T. 4. δὲ] *om.* I. 6. δ' ἔτει I; δὲ ἔτει T. 7. ἀνδρὶ νομίμῳ] *om.* I. 8. Ἀναστασίῳ] *om.* I. σύ<ζυγος> conj.] *om.* I T. συ. . . Ta βορ<νί>κ<ῳ>] βορνίκω (?) T; *om* I. 9. Βλ. . .ῳ τῷ] Βλαχίᾳ I.; *om.* T. 10. συ. . .ας] συ<ζύγω> I. . . .; *om.* T. καὶ σὺν] *om.* I T. 11. αὐτῷ conj.]. . .ρῳ I.; *om.* T.; αὐρῷ (?) Ta. 12. [Βλαχίαν] conjecit I; . . .κτ. . .] *om.* I T. ἀφικομένη] ἀφικομένην I. 13. [ὀλίγων] conj. Ta. δὲ ἡμερών] *om.* I. Παρ. . .] *om.* I; παρσ. . . T. 14—15: . . .νόσῳ. . . θησα. . . ἄπεθα<νε>? καὶ. . . ἀπέλθη. . . Σεπτεμβρίου I.

Aici zace roaba lui Dumnezeu, Maria, al cărei tată <a fost> Vasile, iar mama Teodosia și țara de naștere Moldova, în al douăzecelea an al vîrstei sale... soț legiuit Anastasie... vornic..., cel din Corfu... și împreună cu el din Moldova în <Vlahia>... sosind... <puține> zile... boală... către Domnul s-a mutat.

Textul după: O Tafrali, *Biserica Domnească din Curtea de Argeș — Răspuns unui raport academic —*, în « Noua revistă română », an XVIII (1916), p. 7 și 34.
Vezi și: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 256 (text și trad.); 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 149—150 (text și trad.).

XLIV

185

1733 (7242) septembrie 25.

Pisanie pe o piatră de 66/174 cm., deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 6 cm. în relief într-un cîmp de 66/119 cm.
La bis. Mîntuleasa.

† Acea(s)tă sfântă și dumnězeiască beserică unde să cin | stește hramul[3] sfinților îngeri Mihail i Gavriil și iaste | făcută din timelie de jupăneasa Mariia, sora ju | pănŭ Manta cupețul i de jupăneasa Stanca, care au ținut jupănŭ Manta; | și s-au făcut în zilele lui Gligorie Ghica v(oie)v(o)d în luna lui sep(temvrie) 25, | când umbla v(ă) | lea(tul) 7242.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 93; 2. Iorga, *Inscripții*, I, p. 324; 3. C. Bobulescu, *Lăutarii noștri. Din trecutul lor*, p. 44 nota 2; 4. Idem, *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, p. 44; 5. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 191 v.

---

[1] Text lacunar.
[2] Siglele I și T reprezintă lucrările lui Iorga și Tocilescu din bibliografie iar Ta, ediția Tafrali.
[3] În orig. « hrimul ».

*

186

1735 (7243) mai 20.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Mîntuleasa.

Suptŭ această piatră odihnescu-se osele răposatuluĭ robu luĭ Dumnezeŭ, Frăncul căpitanuluĭ. Şi aŭ răposat în zilele lu Grigorie Ghica v(oie)v(od), în luna luĭ maĭ în 20 dea zile, l(ea)t 7243, cu jupăniasa dumnealuĭ, Mariia.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 326.

187

1741 (7249) ianuarie 4.

Piatră de mormînt de 171/66 cm., aşezată în curtea bisericii în partea de est; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 149/40 cm.
La bis. Mîntuleasa.

† Suptŭ această pi | atră odihne[scu], | se osele răposa | tului robului lu |[5] i Dumn(e)zeu, jupan | Dumitru. Şi au ră | posatŭ în zilile pr | ealuminatului dom | nului nostru Costandin |[10] voevod, lun(a) ghen(arie), dn(i) 4 | şi l(ea)t 7249.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 325—326.

188

1757 (7266) decembrie.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Mîntuleasa.

Supt această piatră odihnescu-se oasele răposatuluĭ robul luĭ Dumnezeŭ, Manul vel cămăraşu, m(esi)ţa dech(emvrie) leatŭ 7266.

---

1. odihnescu-se oasele răposatului] odihneşte răposatul D[1]. 2. Manul] Mantu D. mesiţa dechemvrie leatu 7266] *om* D.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 325.
Vezi şi: Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 94.

[1] Sigla D reprezintă lucrarea lui Dumitrescu din bibliografie.

*

189

<Sec. XVIII mijlocul>.

Pomelnic pe zidul de la proscomidie; literă de 1,5 cm. pictată cu roşu pe fond alb, într-un cartuş de 9/24 cm.
La bis. Mîntuleasa.

Zugravii; помѧ(ени) Г(о)с(по)ди[1]: | erei Bratul, Iane[2]. . .[3]

XLV

190

1688 septembrie 20.

Pisanie pe o piatră de 144/95 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 3 cm. în relief, într-un cîmp de 131/54 cm.
La bis. din Mogoşoaia.

Fig. 17

† Sv(ă)ntă [această biserică, a c][4] ărie [hra(m)ul (sfîntului marelui muce)nic][4] Ghiorghie | den pajişte spre slava Domnului celui ce în trei obraze şi | o fiinţă Dumnezău să mărĕşte şi să proslăveşte în vecĭ, o au | rădicat şi o au făcutŭ Costandin Brăncoveanulŭ vel logofăt, | [5] întăi ca preasv(ă)ntŭ numele celŭ de

[1] Pomeneşte, Doamne.
[2] Textul a fost datat <sec. XVIII mijlocul> după grafie.
[3] Cîteva litere ilizibile.
[4] Textul a fost întregit după: V. Drăghiceanu, *loc. cit.*

preste toate numele, a lu Du | mnezău neprestan să se cânte şi să se slăvească şi apoi ca bu | nă pomenire lui şi părinţilor lui în neuitatŭ să lase şi | să rămăe. Care s-au zidit în zilele creştinului domn Io | Şărban Cantacuzino Băsărab voevod, de la spăsenie lu |[10] mii 1688 sept(em)vrie, dnĭ 20.

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*, ed. Şt. D. Grecianu, p. 10 nota 1; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 56—57; **3.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 5; **4.** V. Drăghiceanu, *Curţile domneşti brîncoveneşti. II. Mogoşoaia*, în « Bul. Com. mon. ist., » an II (1909), p. 154; **5.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăştiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 53.

★

191

<Sec. XVIII>.

Piatră de 34/54 cm., fixată pe zidul de sud al bisericii, sub streaşină, în dreptul pronaosului; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. din Mogoşoaia.

Robi(i) lui Dumnezeu, | ispravnici a svinti(i) bis | erici: Dumitru i Petru priotesu [1] (sic).

BIBLIOGRAFIE: V. Drăghiceanu, *Curţile domneşti brîncoveneşti. II. Mogoşoaia*, în « Bul. Com. mon. ist., » an II (1909), p. 154.

192

1793 septembrie 1—1794 august 31 (7302).

Icoană de lemn de 89/56,5 cm., reprezentînd adormirea Maicii Domnului, aşezată pe zidul ce desparte pronaosul de naos, în partea stîngă; literă de 1-1,5 cm. pictată cu negru pe fond roşcat.
La bis. din Mogoşoaia.

7302, [I]on zugravu i Ghiţe zugravu.

★

193

<Cca. 1705>.

Portretele ctitorilor reprezentaţi în pronaos pe peretele de vest; literă de 3 cm. pictată cu alb pe fond negru.
La bis. din Mogoşoaia.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII> după grafie.

Io Constandin Băsărabŭ voevod; Io Costandin voevod; | Io Şerban (sic) voevod; | Io Radul voevod; | Io Matei voevod.

Domna Mariia; domna Stanca; Mariia; domna Ilinca; | domna Zmaragda; domna Balaşa; domna Safta; domna Ancuţa [1].

194

1705 august 25.

Pomelnic pe zidul de la proscomidie; literă de 3 cm. pictată cu negru pe fond alb, într-un cîmp de 25/67 cm. Text cu majuscule.

La bis. din Mogoşoaia.

† Πρόεδαιξε Κ(ύρι)ε κ(αὶ) ἡμῶν τῶν | ἁμαρτολῶν τὰ ὀνόματα: Κωνσταν | τίνου, Λάμπρου κ(αὶ) ʽΡάδουλ κ(αὶ) Φοτα, Τουδορ, | οι ζωγράφοι, | 1705 αὐγούστω 25.

† Primeşte, Doamne, şi numele nostru al păcătoşilor: Constantin, Lambru şi Radu şi Fota, Tudor, zugravii, 1705 august 25.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Zugravul Constantinos*, în «Mitropolia Olteniei», an XIII (1961), p. 693 (text şi trad.)

195

1743 (7251) februarie 24.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă firida unde este reprezentat sf. Simion.

La bis. din Mogoşoaia.

Drăgan logo(făt); fev(ruarie) 24, 7251.

*

196

<Cca. 1725>.

Cruce de piatră, fragment de 270/77 cm., spart în patru bucăţi, aşezat în faţa pridvorului bisericii; literă de 4,5 cm. săpată.

Provenienţa necunoscută.

La bis. din Mogoşoaia.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1705> în jurul anului cînd a fost pictat pomelnicul de la proscomidie, în care sînt menţionaţi zugravii bisericii. Pictura a fost restaurată apoi la sfîrşitul sec. al XVIII-lea sau la începutul sec. al XIX-lea.

† Cu vrĕrea Tatălui | şi cu ajutoriul | Fiiului şi cu săvă | rşirea Sfăntului | [Duh, aminŭ. Rădica | tu-s-au această sf(ă)ntă | cruce în zilele][1] prealumi | natului domnŭ | Ion Nicolae voevod. | Помѣни Г(оспод)и [2]: Voico, | Neaga чад их [3]; Stoica, | Despa чад их [3]; Ilie, | Ion, Stoica, Neacşa, | Radul, Voica, Radul, | Marica чад их [3]; Du | mitru, Muşa | чад их [3]; Mariia, Anca, Vo | ica, Voico, Calina | чад их [3]; Dumitru, Anca | чад их [3]; | Stana, Oprea, | Voica чад их [3]; M[4]...[5]

197

1729 septembrie 1—1730 august 31 (7238).

Cruce de piatră de 170/50 cm., aşezată în curtea bisericii pe latura de sud; literă de 4,5 cm. în relief.

Provenienţa necunoscută.

La bis. din Mogoşoaia.

† Cu vrĕrea Tatălui | şi cu ajutorul F | iiului şi cu îndem | narea Sfăntului Duh, | rădicatu-se-au această | sfăntă şi dă viiaţ(ă) | făcătore cruce în | tru hramul Preapo | domnii Paraschivii | în zilile domnu | lui, Io Nicolae | Alicxa(n)dru voev | od. Şi se-au rădicatŭ | dă robii lui Dumnez(e)u, | Colţea i Stoica. | Odihne(s)c osele | robilor lui Dumnez(eu):

Rada, Tudo | ra, Sima, R | adul, Zaha | ria, Mari | ia, Stana, M | arco, Ghiorghi | e, Caliţa, | Albu, Me (?)

Ion, Flore, | Ilie, Dobra, | Stanciul, Radul, | Dumitra, R | adul, Tra(n)da- | fira, Zlata, | Stan, Marghiita, | Pădure, Stana, | Stoica, Preda, | Tudor, Sanda, | Dragoiea, Că | lin, Ioana, Stan | ca, Radul, Cos | tandin, Neaga, B | arbul; leatu | 7238.

*

198

1702 septembrie 20.

Pisanie pe o placă de marmură de 100/70 cm., fixată în zid deasupra intrării în palat; literă de 3 cm. în relief într-un cîmp de 30/37 cm., înconjurat de motive vegetale; în partea de sus este reprezentată stema Ţării Româneşti, încadrată de iniţialele ctitorului.

La Palatul din Mogoşoaia.

[1] Piatra este deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[2] Pomeneşte, Doamne.

[3] <Cu> copiii lor.

[4] Textul a fost datat <cca. 1725> după grafie, în timpul domniei lui Nicolae voievod, pe care-l identificăm cu Nicolae Mavrocordat.

[5] Pe lîngă această inscripţie în cîmpul celor două braţe ale crucii, de jur împrejurul unui medalion este săpat, cu literă de 0,4 cm. şi următorul text: Вıлика ѡбрѣти въ вıда(хъ) тıбѣ побориика стр(а)с(то)тъ(р)ѡпчı (sic)... [Mare ajutător te-a aflat pe tine <lumea>, în primejdii, mucenicule ...].

Pe laturile crucii mai este săpată o inscripţie din 1818.

Io C(onstantin) | B(asarab) v(oievod). |

† Acestŭ palatŭ den temelie iaste zi | dit și înfrumusețatŭ de prelu | minatul, înelțatul domnu Io | Costandin Băserabŭ voevod, |[5] dăruit și dat la al

Fig. 18

doile lui fiiu, | lui Ștefan B(asarab), moștenire ohabnică, | săvărșînd acest frumos lăcaş | la anul de la H(risto)s 1702 m(e)s(e)ța sep(temvrie) 20.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Curțile domnești brîncovenești. II. Mogoșoaia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 155; **2.** Idem, *Palatele noastre domnești*, p. 16—17; **3.** Idem, *Curțile domnești brîncovenești. Doicești, Mogoșoaia, Potlogi*, în « Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite și publicate pe seama tinerimei școlare de A. Lapedatu », p. 161—162; **4.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 54; **5.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 52, fig. 17.

199

1752 (7260) aprilie 22.

Pisanie pe o piatră de 56/154 cm., spartă în două bucăţi, fixată în zid deasupra uşii de intrare într-o încăpere de lîngă paraclis; literă de 6 cm. în relief; în partea de jos inscripţia este încadrată de un brîu cu motive florale. Provine de la: bis. din Corcova, raion Strehaia.
La Palatul din Mogoşoaia.

[Aceas]tă sf(ăn)tă și d(umne)zeiască besĕ[rec]ă, carĕ di[n] tem(e)lie s-au zidi[t] și cu | de toate s-au înpodobit precum să vĕd[e] înt[r]u cinstea și slava marelui D(u)m(ne)zeu | și a sfi(n)ţilor celor făr de trupur(i) mai mar[i]lor voivozi Mihail și Gavriil a cărora | și hramul iaste, de dumnealui jupan C[os]tandin Strămbean biv vel stolnic, în zilele |[5] preaînălţatului domnŭ Ion Grigorie [Ghi]ca voevod și întru vĕcinica pomenire | dumnealui și a tot neamului dum(nealui), l(a) an[iĭ] de la zidirea lumii 7260 ap(rilie) 22 dn(i)[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Ghenadie al Rîmnicului, *Visite canonice însoţite de note istorico-arheologice*, p. 123; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 212; **3.** R. Creţeanu, *Bisericile de zid de pe valea Coşuştei (Raioanele Baia de Aramă, Turnu-Severin şi Strehaia)*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 491.

XLVI

200

1725 septembrie 1 — 1726 august 31 (7234).

Pisanie pe o piatră de 110 152 cm., fixată în zidul din pridvor, în stînga intrării; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 57/109 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Negustori.

† Sfănta și dumnezeiasca bisĕrica aceasta, care să prăznuiaște | hramul Sfăntului ierarh Nicolae făcătoriul de minun(i), fost-au mai den | ainte vremĕ făcută de lemn; și întămplăndu-se de au arsŭ tărgul | și viind focul și pe aici au ars și bisĕrica, leat 7226. Și în urmă, cu a |[5] jutoriul lui Dumnezeu și den mila a mulţi creștini, s-au făcut de | piatră cu tot săvărșitul, de pre cum să vĕde, ca să fie acelor | care au miluit spre sufletească măntuirĕ și de vĕcinica pomenirĕ, | în zilile mării sale Io Nicolae voivod, vă leat 7234.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 92—93; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 321; **3.** C. Bobulescu, *Lăutarii noştri*, p. 45 nota 2; **4.** Idem, *Lăutari şi hori în pictura bisericilor noastre*, p. 45; **5.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 181 v.

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *oc cit.*

*

201

1723 (7232) septembrie 21.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Negustori.

† Suptu piatră aceasta odihnește robul luĭ Dumnezeŭ, jupan Stanciul cojocarul, feciorul jupan Necoli şi a jupîneasiĭ luĭ, Mariia, carele s-aŭ prestăvit la sept(emvrie) 21, leat 7232; şi după acesta, carele să vor învrednici la această odihna, să vor scrie mai jos.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 322.

202

1725 (7233) iulie 30.

Piatră de mormînt de 155/74 cm., aşezată în curtea bisericii; literă de 3 cm. săpată într-un cîmp de 121/39 cm.
La bis. Negustori.

† Suptŭ acea(s)tă piia | tră odihnescu-se | oasele răpos(a)tul(ui) | robu lui Dumnezeu, |[5] jupan Radului Pi | tișteanul, înpreună | cu coconii dumn | ealui anume: Radul | şi Ilinca, Rada, Des |[10] pa. Şi au răposat | [în] zilile m[ări]i sa | le Io Nicolae A[le] | xandru voevo(d), la | leat 7233 iulie | 30 d(ni).

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 323.

203

1725 septembrie 1—1726 august 31 (7234).

Piatră de mormînt de 157/72 cm., aşezată în curtea bisericii; literă de 5 cm. în relief.
La bis. Negustori.

Leat 7 | 234. [1] | † Dintru orănduială | dumnezeiască răpo |[5] săndŭ tre(i) fiice ale | lui Simeon cupețu, | anume: Sultana, Sanda | [şi] Ancuța, s-au astrucatŭ | suptŭ această piatră.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 323.

---

[1] Data înscrisă în chenarul pietrei este precedată de textul: « † Cine iaste | omul carele va trăi şi nu va vedea moartea? Omulŭ | întru deşărtăciune | să aseamănă; zilele lui ca umbra trecŭ».

204

1734 (7243) noiembrie 14.

Piatră de mormînt de 158/69 cm., aşezată în curtea bisericii; literă de 5,5 cm. în relief într-un cîmp de 128/49 cm.
La bis. Negustori.

† După orănăduiala | dumneziiască răpos | ăndŭrobul lui Dumnezeu, | Axentie [1] căp(itan), s-au ast |[5] rucatŭ suptŭ acea | stă piiatră; noe(m)v(rie) 14, | leat 7243.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 322.

205

1742 septembrie 1 — 1743 august 31 (7251).

Piatră de mormînt de 144/67 cm., aşezată în curtea bisericii; literă de 7 cm. în relief, în chenar, şi de 5 cm. în cîmpul pietrei.
La bis. Negustori.

Leat 7251 [2]. | † Dentru orănd | uială dumnezeias | că răposăndu roa |[5] ba lui Dumnezeu, jup(ă) | nĕasa Bălaşa, a dum | nealui jup(ănului) Davidŭ | şi s-au astrucat su(p)tu | această piatră înpre |[10] ună cu coconii | dumnealoru anume: | Costandinŭ, Mariia, | Radulŭ.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 322.

206

1742 (7251) noiembrie 24.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Negustori.

Supt aceasta piatră odihneşte robu luĭ D(u)mn(e)zeŭ, jupan Dumitraşco cupeţ, snă Alixandru Condra, şi jupăneasa luĭ, Safta i copii lor: Mateĭ, Arghira, Aniţa; noe(mvrie) 24, leat 7251; şi s-aŭ pristăvindu-se (sic) şi jup(ăneasa) du(misale) Stana.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 323.

---

[1] În orig. « Acxennătie ».
[2] Data înscrisă în chenarul pietrei este precedată de textul: « † Cine iaste | omulŭ carele va trăi şi nu va vedea moartea? Omulŭ înătru deşărtă- | ciune să asea | mănă; zilele lui ca umbra trecŭ. »

207

1744 (7253) septembrie 26.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 203 se mai află un text cu literă săpată de 5 cm.
La bis. Negustori.

Şi iarăş pristăvindŭ- | să şi unu fiiu anume | Iordache † l(ea)t 7253 | sep(temvrie) 26, pristăvindu- |[5] se şi jup(ă)neasa dumisa | le Mariia s-au astrucat aici.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 323.

208

1747 (7255) august 9.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Negustori.

Supt această piatră odihneşte robul luĭ Dumneazeŭ, jupan Mateĭ cupeţ, snă Alixandru Condrea; av(gust) dnă 9, leat 7255.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 323.

209

1752 septembrie 1 — 1753 august 31 (7261).

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Negustori.

Supt această piatră odihnescu oasele răposatelor roabelor luĭ Dumnezăŭ, a Lucsandriĭ; l(ea)t 7250. Şi, în urmă, pristăvindu-se şi logofătul Iane, s-aŭ astrucat supt ceastă piiatră, leat 7261.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 323.

210

1761 (7269) februarie 9.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 203 se mai află un text cu literă săpată de 5 cm.
La bis. Negustori.

† Fe(vruarie) 9 l(ea)t 7269 | pristăvi(n)du-se | şi jup(ăn) Simeon, s-au | astrucat aicea.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 323.

*

211

1718 septembrie 1 — 1719 august 31 (7227).

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Negustori.

Acest clopot l-au făcut dum(nealui) paharnicul Iliaş şi l-au dat la S(fîntul) Nicolae; 7227.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 160.

212

1749 septembrie 1 — 1750 august 31 (7258).

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Negustori.

Acest clopot s-au făcut cu cheltuiala dum(nea)lui jupan Daniil hag(iul ?) [1], pentru pomenire; 7258.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 160.

213

1761.

Vas de metal folosit pentru cult, de 27,5 cm. înălţime şi 53 cm. diametru; literă de 1,1 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Negustori.

† Αφιερομα ις τον αγιον Νηκολαον του χατζι Κονσταντενον [2] αρχον αγα υσ τιν εκλισια τον πραματεφταδον, 1761†.

† Închinare la Sfîntul Nicolae, a lui Hagi Constantin boierul agă, la biserica Negustorilor, 1761 †.

214

1781.

Anaforniţă de argint de 40 cm. diametru; literă de 0,8 cm. în relief.
La bis. Negustori.

---

[1] Textul a fost întregit de noi.

[2] În orig.: « Μονσταντενον ».

† Această tipsie dă argint s-au făcut cu ajutorul creștinilor celor care cu căt s-au înd(u)rat, întru cinstea marelui s(făntului) și făcător dă mi[nunĭ (Nicola)e arhie][1]piscop dă la Miralichea, iar ma(i) v(ă)rtos s-au isprăvit cu cheltuiala și silința robu lui D(u)mnezeu, Dimitrie Lotașesc(u), sin Iordache postelnicu, 1781[2].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 324.

XLVII

215

1718 septembrie 1 — 1719 august 31 (7227).

Cruce de piatră, ornamentată, de 436/141 cm., așezată în altar; literă de 4,5 cm. în relief.
La bis. Oborul Vechi.

† Crucei tale ne închinăm, Stă | păne, și pre sfinta înviiarea ta | slăvim. Cruce păzitoare a toa | tă lumea, cruce a bisĕrecii po | doab(ă), cruce a înpăraților | întărire, cruce a credincio | șilor întemeiare, cruce a | îngerilor slavă și a diavo | lilor rană. O buni credincio | șilor călător(i) care pe aici tr | ĕceț(i) și pre cinstita cruce | înainte vedeț(i), spre a creșt | inilor pod(o)abă, iar a dracilor | stricare, așternutul picioare | lor lui H(risto)s, ei v(ă) închinaț(i) cu dr | agoste mare și pre dăn(sa) s-a înălțat | dătătoriul dă viață. Rugați-l pe | țară să o păzească de rĕle prime | jdii, ca s(ă) nu pațu; iar pe acel cu a lui | chieltuial(ă) crucĕ-au înălțat, al ță | ri(i) mare sărdariu Mateiu Mog | osescul, așa că l-au chiemat, pre c | are ispiti(t) de cĕle rĕle Dum | ne[z]ă[u să-l] miluiască și spre în | [părăția ce]rească ajute-i să | o [moștenească][3]; | leato | 7227.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 101—102; 2. Gion, *Istoria Bucureștilor*, p. 206—207 (și desen p. 207); 3. Iorga, *Inscripții*, I, p. 331; 4. Em. Elefterescu, *Biserica Oborul Vechiu*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 405 din 10 iunie, p. 4; 5. D. Caselli, *Pînă unde se întindeau Bucureștii la miază-zi și răsărit, la sfîrșitul veacului al 18-lea*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 102 din 31 dec., p. 2; 6. P. Popescu, *Cruci memoriale în București*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1086.

216

1766 august 28.

Pe crucea de piatră cu inscripția de sub nr. 215 se mai află un text cu litera de 2 cm. săpată pe partea din spate.
La bis. Oborul Vechi.

Alixandri hagi Marinŭ... [4] | 1766 avg(u)stŭ dnĭ 28, ot Sviștovŭ.

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[2] Cu cifre arabe.
[3] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[4] În orig.: « sinăm » (?)

217

1781 aprilie 4.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint, de 107/72 cm., reprezentînd pe sf. Ioachim şi Ana, aşezată la tîmplă; literă de 0,6 cm. în relief. Text cu majuscule.

La bis. Oborul Vechi.

† Πρεσβευσατε των Κυριων, αγιοι, υπερ των δουλον υμων Αλεξανδρου Υψη-λαν | τω τω βοεβοδα, Αιϰ(α)τερινης δομνης ϰαι των τεϰνων αυτον, αψπα | απριλιου δ.

† Rugaţi-vă la Domnul, sfinţilor, pentru robii voştri Alexandru Ipsilanti voievodul, Ecaterina doamna şi copiii lor, 1781 aprilie 4.

Pe îmbrăcămintea de argint de la mîna dreaptă a sf. Ana, cu literă de 0,7 cm. săpată:

Αιϰατερινης | δομνες.

A Ecaterinei doamnei.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 330 (text şi trad.); 2. C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine din Bucureşti, 1577 — 1 oct. 1924*, p. 5 (trad.).

XLVIII

218

1758 octombrie.

Pisanie pe o piatră de 98/88 cm., deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 3,8 cm. în relief.

La bis. Olari.

† Întru numele Tatălui şi a Fiiului şi a Sfăntului | D(u)hu, ziditu-s-au această sfăntă şi dumnezeiască bisĕrică, | ce să cinstĕşte şi să prăznuiaşte Adorm(i)rea presfinti stăpăn(ii) | Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Mariia şi a celui |[5] întru sfinţi părintele nostru Nicolae de la Miralichiia, | făcători(u)l de minun(i), şi s-au zidit den temelie, de pre cum | să vĕde, de robul lui Dumnezeu, dumnealui Dumitraş | co Racoviţ(ă) vel vistĭerŭ; şi rămăi<nd> nişte ban(i) de la robul | lui Dumnezeu, Mihai băcanul, s-au dat l(a) acistă sf(ăn)tă mănă |[10] stire, denpreună cu Iancul căpitanul, ajutorind şi alţi cre | ştin(i) pravoslavnici în zilele d(o)mnului nostru Io Scar | lat Gh(ica) voe(vo)d, fiind mitropolitŭ a U(n)g(rovlahiei) chiriu chir Filaretŭ, | octomăvriie, l(ea)tŭ 1758.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 142; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 287.

*

219

1771 martie 11.

Piatră de mormînt de 165/73 cm., aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 125/36 cm.
La bis. Olari.

† Suptu aceas | tă piiatră odihne | scu-să oasile | răposaţilor ro | robilor lui Dumnez | eu, Martin[1] log(ofăt) za | vistierie, Ioan | log(ofăt) za vistierie, | Chira, Zmaranda, | Dumitrache şi | cu tot neam(ul) lor; | mar(tie) | 11, | 17 | 71.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 288.

*

220

1780.

Clopot de 52 cm. înălţime şi 45,7 cm. diametru; literă de 2 cm. în relief.
La bis. Olari.

Acestu clopotu s-au prefăcutu cu cheltuiala ma‹ha›lagiilor, | fii(n)du mai nainte făcutu de Ianculŭ căpitanu. 1780[2] I(ohann) W(entzel)[3].

221

1787.

Potir de argint de 23 cm. înălţime, păstrat în altar; literă de 0,5 cm. săpată pe suportul obiectului.
La bis. Olari.

Acestu s(făntu) potir s-au dat de Stanca, soţiia răp(osatului) Nicăi 3 log(ofăt), să să pome | nească cu ctitorii: Nica, Stanca, Andreiu, Mariia, Barbul, Mariia, 1787[2].

---

[1] Sau: « Marin » (?)
[2] Cu cifre arabe.
[3] Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.

222

1799.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Olari.

Acĕstŭ clopotŭ s-au făcut la biserica Olarilor, de mahalagii; leat 1799.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 160.

XLIX

223

1757 (7265) iunie.

Pisanie pe o piatră de 83/145 cm., fixată în zidul din partea dreaptă a intrării în pridvor; literă de 3 cm. în relief, într-un cîmp de 83/96 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Oţetari.

† Această sfăntă şi dumnezeiască biserică, unde [să p]r[ăz] | nueşte hramul Sfinţilorŭ Îngeri, făcutu-s-au [înŭtăĭ][1] de | lemnŭ, în zilile luĭ Şărbanŭ vodă la leat 7189 şi | prefăc(ă)ndu-să iară dă lemnŭ în zili[le lui C] [1]os |[5] tandin Basarabŭ voivod la leat 7210 şi acumu, | prefăcăndu-să dă piatră, s-au adaosu şi hramulŭ ierarhu | lui Necolae şi cu ajutorulŭ şi îndemnarea dumnealoru Măr | găritu staroste şi jupănu Nicolae cupeţu şi jupănu Du | mitru cupeţu şi cu a altoru creştini s-au ziditŭ şi s-au înfru |[10] moseţatŭ după cumŭ să vĕde, cu toate podoabele, în zil | ţile lui Ion Costandin vodă Mavrocordatŭ, ca să fie dum | nelorŭ vĕcinică pomenire; iunie 7265.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 285—286; 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 58—59.

*

224

1772 (7280) aprilie 15.

Potir de argint aurit, păstrat în altar, de 23,5 cm. înălţime; literă de 0,4 cm. săpată pe suportul obiectului.
La bis. Oţetari.

† Acestŭ sfă(n)tŭ potir de argintu, cu discosu, cu zve(z)da, cu lingurice <s-au> făcu(t) de th jupănŭ Neculae cojocar cupe(ţ), titoru bisericii, la Oţetor(i); ap(rilie) 15, l(ea)t 7280.

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

225

1781.

Potir de argint, păstrat în altar, de 25 cm. înălţime; literă de 0,9 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Scaune din Bucureşti.
La bis. Oţetari.

Βασιλι Σταβρου, 1781 [1].

Vasile Stavru, 1781.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 204.

226

1792 august 25.

Clopot [2], astăzi dispărut, de la bis. Oţetari.

Acest clopot este făcut de robul lui D(umne)zeu, Radul Nicolau, ctitorul sfintei biserici; august 25, 1792. Theresia Scheichelin zu Wien goss mich [3].

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii » an XXI (1962), p. 160.

227

1793.

Epitaf de catifea de 120/79 cm. brodat cu fir de argint, reprezentînd Punerea în mormînt, expus pe peretele din naos, în partea dreaptă; literă de 1 cm. brodată cu fir de aur, în registrul de jos.
La bis. Oţetari.

† Αφιερώθη εις τὴν ἅγιαν εκκλησιαν τῶν αρχαγγελων ταξιαρχῶν Μιχαηλ και Γαβριηλ και αγιου Νικολαου επονομαζωμενην | Οτζεταρ, εις μνημην τοῦ δουλου τοῦ Θεοῦ Γεωργίου Σλαβι <τοῦ ἐκ> Τζερνοβιτζ και τῆς συζυγου αυτοῦ Μαριας, ἐν ετει 1793 [4].

† S-a închinat sfintei biserici a arhanghelilor conducători de cete, Mihail şi Gavriil, şi a sfîntului Nicolae, numită Oţetari, pentru pomenirea robului lui Dumnezeu, Gheorghe Slavi din Cernăuţi şi a soţiei sale Maria, în anul 1793.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 355 (text şi trad).

---

[1] Cu cifre arabe.

[2] O inscripţie asemănătoare fusese scrisă şi pe alt clopot.

[3] Teresa Scheichelin m-a turnat în Viena.

[4] Inscripţia precede textul, brodat pe trei laturi ale epitafului: O ευσχημων Ιωσηφ απο του ξυλου καθ | ελων το αχραντον σου σωμα σινδονι καθαρα ειλησας και αρωμασιν εν μνη | ματι καινω κηδευσας απεθετο [Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfăşurîndu-l şi cu miresme, în mormînt nou îngropîndu-l l-au pus].

L

228

166 . .

Tablou pictat pe pînză, de 155/120 cm., reprezentînd diferite scene ale judecăţii lui Iisus, aşezat pe zidul din partea stîngă a intrării, în capelă; literă de 2 cm. pictată cu roşu pe fond alb.

La capela Parohiei Parcul Filipescu [1].

S-au făcut de Ivoniţa Ghelber; 166 . [2].

LI

229

1716 mai 18.

Epitaf, destinat pietrei de mormînt a doamnei Pulheria, înhumată la bis. Patriarhiei.

Τύμβος Πουλχερίης, τῆς εὐγενέων ἀπὸ ῥίζης,|δόμνας Νικολάου κράντορος Οὐγγροβλάχων,|λαμπρὸν ἐπ' εὐσεβίῃ σχούσης κλέος ἠδ' ἀρεταῖσι,|κἀν πλείσταις ἄλλαις ἀγλαΐαις χαρίτων|[5] νῦν δὲ θανούσης κόσμος ἔχει βίον, ἤθεα τῆσδε|ἔργων καὶ βιοτῆς δεῖγμα φαεινότατον.|'Αλλ' ὦ κἀν βιότῳ, πανόλβιε, καὶ μετὰ πότμον| οὐρανόθεν φρούρει σὸν πόσιν ἠδὲ τέκνα.|1716 μαΐου 18.

Mormîntul Pulheriei celei din viţă de nobili, al doamnei lui Nicolae, cîrmuitorul ungrovlahilor, care-şi avea strălucită faimă prin pietate şi virtuţi şi în numeroase alte podoabe ale graţiilor, iar acum trăeşte renumele celei moarte, iar lăcaşul ei e dovadă prealuminată a faptelor şi vieţii <sale> dar, ca şi în viaţă, preafericită, şi după moarte păzeşte-ţi din cer soţul şi copiii. 1716 mai 18.

Textul după: Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 31—32 (s-a ales textul de sub lit. C). *Vezi şi:* 1. Em. Legrand în C. Dapontès, *Ephémérides Daces*, tom. II, p. LXXXV (text); 2. N. Iorga, *Zece inscripţii de mormînt ale Mavrocordaţilor*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom XX (1939), p. 3 (text şi trad.).

230

1716 iunie 27.

Epitaf destinat pietrei de mormînt a lui Toma, fiul lui Nicolae Mavrocordat, înhumat la bis. Patriarhiei.

Δεκὰς τετραπλῆ ἡμερῶν πᾶς μου βίος,|κεῖμαι δὲ πὰρ σοί, μῆτερ ὦ παμφιλτάτη.| Θωμᾶς ἐκλήθην σῆς τελευτῆς ἡμέρᾳ,|ὁ Νικολάου ἡγέτου Οὐγγροβλάχων.|Πᾶς

[1] Astăzi desfiinţată.

[2] Ultima cifră este ilizibilă. Pictura a fost probabil restaurată ulterior.

τις δάκρυ στάλαξον, ὢ βραχὺς βίος·|[5] κεῖνος βραχύς μοι, ἄφθιτον μέντοι ἔχω.| Ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ αψις ἰουνίου 27.

Patruzeci de zile mi-a fost întreaga viaţă şi zac lîngă tine, o preaiubită maică. Toma m-am numit, în ziua morţii tale, <sînt> al lui Nicolae, domnul ungrovlahilor. Oricine ai fi, varsă o lacrimă, o! scurtă viaţă aceea, scurtă pentru mine. Ci o am <acum> desigur nepieritoare. În anul mîntuirii 1716 iunie 27.

Textul după: Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 32—33.
Vezi şi: 1. A. D. Xenopol şi C. Erbiceanu, *Serbarea şcolară de la Iaşi*, p. 352 (trad.); 2. Em. Legrand în C. Dapontès, *Ephémérides Daces*, tom. II, p. LXXXVI (text); 3. N. Iorga, *Zece inscripţii de mormînt ale Mavrocordaţilor*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XX (1939), p. 4 (text şi trad.).

231

1722 (7230) martie 20.

Piatră funerară de 25/40 cm., fixată în fundaţia bisericii sub veşmîntărie; literă de 3,5 cm. săpată.
La bis. Patriarhiei.

† Într-acestŭ colţŭ de zid | al Mitropolii odihnescŭ | oasele jup(ă)nĕsei Anghelin(ii) | şi ale fie-sa Marii, pre c(a)re o |[5] ţinut-o Ştefan log(ofăt) Mitrop(olii); mar(tie) 20, 7230.

232

1726.

Epitaf destinat pietrei de mormînt a lui Scarlat, fiul lui Nicolae Mavrocordat, înhumat la bis. Patriarhiei.

Ἐνταῦθα κεῖται Σκαρλάτος κοιρανίδης, | γέννημα λαμπρὸν ἀγλαῶν γεννητόρων, | τοῦ Νικολάου τῆς Δακίας ἡγέτου | καὶ Μολδαβίας κοιράνου σοφωτάτου, |[5] τοῦ Μαυροκορδάτου τε καὶ Βυζαντίου | μητρὸς Κασσάνδρας Κανταχουζηνῶν γένους, | τὸ λαμπρότατον ἔρνος τῆς καλῆς ῥιζουχίας | Ζήσας δ' ἀρίστως (καὶ μαθήμασι πρέπων) | διπλῆν δεκάδα τετράδα χρόνων μίαν, |[10] ἐκ γῆς ἀπέπτη πρὸς μονὰς οὐρανίους, | μέγιστον ἄλγος πατρὶ τῷ παμφιλτάτῳ, | καὶ συγγενέσιν ἐκλιπὼν πένθος μέγα. | Ἰωσήφ, μητροπολίτης Τουρνόβου, ͵αψκς.

Aici zace Scarlat, fiul de domn, odraslă strălucită din nobili părinţi, al lui Nicolae, domn al Daciei şi al Moldovei stăpîn preaînţelept, Mavrocordat, cela ce e din Bizanţ, iar mama Casandra, din neam Cantacuzină, strălucit fiu din neamul cel bun. Trăind preabine şi ales în învăţături, în vîrstă de ani douăzeci şi patru, de pe pămînt zbură spre lăcaşuri cereşti, prea mare durere tatălui preaiubit şi jale mare lăsînd rudelor sale. De Iosif, mitropolitul Tîrnovei. 1726.

Textul după: Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 33—34 (s-a ales textul de sub lit. G).
Vezi şi: N. Iorga, *Zece inscripţii de mormînt ale Mavrocordaţilor*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist. », Seria III, tom. XX (1939), p. 6—8 (text şi trad.).

233

1729 septembrie 1 — 1730 august 31 (7238).

Piatră funerară de 31/38 cm., fixată în zidul dinspre sud al bisericii, în exterior; literă de 3—4 cm. săpată.
La bis. Patriarhiei.

† Dreptŭ această piia[t] | ră odihnescu oasele robul | lui Dumnezeu, Nicodimŭ m | onah, care au fost cămăraş | [5] aici, în zilel(e) mitropolitulu[i] | [Daniil la] l(ea)t 7238 ...[1].

234

1780 martie 19.

Piatră funerară deteriorată, de 55/70 cm., fixată în zidul din exterior, lîngă scara de intrare în pridvor, în partea dreaptă; literă de 4,2 cm. săpată.
La bis. Patriarhiei.

In dreptul aceşti pietre | supt picătura streşinii ...[1] | is odihnescŭ oasele ră | posatului Athanasie ierodiia |[5] conul, iconomul mitr(opoliei), care s-au pris- | [tăvit] la l(ea)t 1780 mart(ie) 19[2].

*

235

<Cca. 1500>.

Anaforniţă de argint aurit, de 30 cm. diametru; literă de 2,5 cm., gravată pe marginea obiectului.
Provine de la: m-rea Snagov, raion Răcari.
La bis. Patriarhiei.

[† М(и)л(ос)][3] тїѧ б(о)жїеѧ Їѡ Радѹлъ воевѡда и г(осподи)нь въсеи земли Ѹгрѡвлахїискои с(ы)нь бл(аго)ч(ьс)тываго и Хр(ис)тѡлюбиваго Їѡ Влада великаго вѡевѡд[а]...[4]

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Vlad marele voievod...

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov* în « Rev. rom. », an II (1862), p. 371 (text şi trad.); **2.** Idem, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 409; **3.** Al. Lapedatu, *Radu cel Frumos*, în « Transilvania », an XXXIII (1901), nr. 1, p. 39; **4.** N.I. Şerbănescu, *Istoria mănăstirii Snagov*, p. 35 (text şi trad.); **5.** V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în, « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 278 (text şi trad.); **6.** N. I. Şerbănescu, *Panaghiarul de la Snagov. Cîteva lămuriri asupra panaghiarului şi rostului său liturgic*, în « Bis. ort. rom. », an LXXX (1962), p. 544, nota 3 (text şi trad.).

---

[1] Cîteva litere ilizibile.
[2] Anul şi data zilei sînt scrise cu cifre arabe. Piatra, de la acest rînd în jos, este acoperită de marginea scării, lîngă care a fost prinsă în zid.
[3] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.
[4] Textul a fost datat <cca. 1500> după grafie şi factură artistică, identificînd pe Radul voievod cu Radu cel Mare, fiul lui Vlad Călugărul voievod.

*

236

1698 septembrie 20.

Pisanie pe o piatră de 87/138 cm., fixată pe zidul dinspre vest; literă de 6,5 cm. în relief într-un cîmp de 58/112 cm.

La clopotnița Patriarhiei.

Fig. 19

† Această clopotniță den temeliia ei zidită și rădi | cată iaste de lumi(n)atul și înălțatul blag(o)cestivu | domnu, Io Costandin Brăncoveanul Băsărabŭ | voevodŭ, la anul de la nașterea spăsitorului H(risto)s |[5] 1698 m(e)s(e)ța septevrie 20 de zile, căndu și al | noaolea ani al oblăduirii și stăpănii sale era.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 239—240; **2.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 32; **3.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 167 și foto. la p. 151.

*

237

1723.

Pisanie pe o piatră de 60/70 cm., fixată pe zidul de deasupra ușii de intrare, în interior; literă de 3 cm. în relief, pictată cu auriu pe fond alb. Text cu majuscule.

La paraclisul Patriarhiei.

Μολδαβίης, Βλαχίης τε κλειτῶν ἡγεμονηων | Νικόλεως ἔρνος τῶν τε παλαιγενέων | Δήνει ὀρθῷ θεοφροσύνῃ γε ἀνάσσων, | Πίοσιν ἐν πεδίοις ἱπποβότου

Βλαχίης|[5] Εἰς δόξαν τε Θεοῦ μεγάλοιο ἑῶν τ' ἐριήρων| Σπλάγχνων μνημόσυνον, δείματο τ(όν)δε νεῶν| Κεῖνα γὰρ ἱρὴ μ(ητ)ρόπολις πρὸς ἔγερσιν ὀρεύει| Σαρκὸς πηλογόνων γῇ κατεδηδομένης| Νηῶν θ'οὕς νεοπήκτους ἤγειρ' ὑψιθεμέθλων|[10] Φράζεο ἀτρεκέως τὸν ρα' ἔλαττον ἔμεν| Γέντο δὲ ἔργα τάδε σκοπίην ἱρὴν Δανιήλου| Φρουροῦντος δ' ἀγαθοῦ[1] ἀρχιερήος ἄγαν|[15] Ἔτει Θεογονίας αψκγ. Δημήτριος Γ(εωργίου) Νοταρᾶς ἦδον. [2]

Fig. 20

Nicolae, mlădiță a stăpînitorilor din vechime ai vestitelor domnii ale Moldovei și Țării-Românești, în cîmpiile mănoase ale Țării-Românești, de cai hrănitoare, spre slava lui Dumnezeu celui mare și a sufletului său credincios, cîrmuind în cuget drept și în gînd dumnezeesc, a ridicat această biserică spre pomenire. Fiindcă această sfințită mitropolie se roagă pentru învierea trupului înghițit de pămînt al celor făcuți din lut. Iar pentru bisericile pe care le-a ridicat din nou între cele cu temelii adînci, întreabă-mă fățiș doar pe mine, preasmeritul. Și lucrările acestea s-au învrednicit de sfințita supraveghere a lui Daniil cel ce deplin păzește <îndatoririle> unui bun arhiereu. În anul de la Nașterea Domnului 1723. Dimitrie Gheorghie Notara a proslăvit.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 242—243 (text și trad.); **2.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 35 (text); **3.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 169 (trad. frag.) și foto. p. 157; **4.** D. L. Ioniță, *Biserica cu Sfinți din București*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 69 nota 2 (trad. frag.); **5.** E. Enăcescu, ***Pe urmele strămoșilor***, pp. 57, 61 (trad.).

★

238

1722 (7230) august.

Icoană de lemn, în două registre, de 98/72 cm., reprezentînd în partea de sus intrarea Maicii Domnului în biserică, iar în partea de jos opt sfinți, așezată la tîmplă în partea stîngă; literă de 0,5 cm. pictată cu alb pe fond roșu.
La paraclisul Patriarhiei.

Aciaste sfinte 4 icoane săntŭ | cumpărate de preasfințitulŭ mitro|politŭ chirŭ Daniilŭ și li-au datŭ | la paraclisulŭ sfintei Mitropoli(i) |[5] denŭ București leat 7230.

Ἱστορήθη δὲ ἐν τῇ...[3] ᾳ ὑποτυχὼν τοῦ Ἰωάν(ν)ου;| ἔτει αψ[κβ], μηνὶ αὐγούστῳ[4].

---

[1] În orig.: « γ' ἀγαθοῦ »
[2] Deasupra primului rînd al pisaniei sînt în relief cu litera de 3,5 cm. și inițialele: « Α.Θ.Μ. » (?)
[3] Cîteva litere ilizibile.
[4] Și s-a zugrăvit în... Ioan; în anul 1722, luna august.

*

239

1732 septembrie 1—1733 august 31 (7241).

Grafit pe peretele din altar, în partea stîngă, lîngă firidă.
La paraclisul Patriarhiei.

Mușat log(ofăt), | 7241.

240

1759 septembrie 22.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

Sofronie iermonahu Mitr(opoliei) Bucureștilor, | sept(emvrie) 22, 1759.

241

1772 (7280) mai 21.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

Azi Păun log(o)f(ăt), 7280 maiu 21 m-au preoțit și | m-o si(n)ț(i)t. . .[1] | la Mitropoli(e).

242

1777.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

R(a)de (?) cop(i)l | M(i)t(r)o(po)l(iei); 1777.

---

[1] Cîteva litere ilizibile.

243

1780 noiembrie 14 (?).

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

Anatolie ierodi(acon) Mitrop(oliei); leat 1780 noem(vrie) 14 (?).

244

1785 martie (?) 5.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

Mihaiu ceteţ călu(găr?), | l(ea)t 1785 | ma[r](tie) (?) 5.

245

1797.

Grafit pe peretele din altar, în partea dreaptă, lîngă spălătorul arhieresc.
La paraclisul Patriarhiei.

1797, Şărban | [ieromo]nah | l[u]manar[ar] (?).

*

246

1708 (7216) ianuarie 27.

Stîlp funerar de piatră, ornamentat, aşezat în curtea bisericii în partea de est; literă de 9 cm. în relief în partea centrală, într-un cîmp de 99/38 cm.
La Patriarhie.

† Răposat-au în Do | mnul preasf(i)nţitul | mitropolit chir Theo | dosie, la anul 7216 |[5] ghen(arie) 27 de zile, la al | 87 p(o)l de ani a vieţii | sale, în zilele prealuminatului | domnŭ Io Costa(n) | [10] dinŭ B(asarab) voevod, | păstorind

Fig. 21

turma | lui H(risto)s ani 39 | şi 9 luni; şi | s-au îngropat aice, |[15] 1708[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Ghenadie Enăceanu, *Metropolia Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an V (1880—1881), p. 42; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 13; **3.** *Inscripţia funerară a mitropolitului Theodosie* < după un decalc de V. A. Urechiă >, în « Buletinul Fundaţiunei Urechiă », an I (1901), p. 29; **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 240; **5.** G.M. Ionescu, *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei*, 1359—1709, I, p. 235; **6.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 33; **7.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 172, fig. 48; **8.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 57; **9.** N. Şerbănescu, *Mitropolitul Teodosie al Ţării Româneşti*, în « Studii teologice », an IV (1952), Seria II, p. 330; **10.** Idem, *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 784; **11.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 244, fig. 102.

247

1738 (7247) septembrie 23.

Pe stîlpul funerar cu inscripţia de sub nr. 246 se mai află un text cu literă de 8 cm., în relief în partea de jos, într-un cîmp de 24/45 cm.
La Patriarhie.

† Răposat-au în Domnul prea | sf(i)nţitul mitropolit | chir Stefan; sep(temvrie) 23, 724[7].[2]

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 13; **2.** *Inscripţiunea funerară a mitropolitului Ştefan*, ‹ după un decalc de V. A. Urechiă ›, în « Buletinul Fundaţiunei Urechiă », an I (1901) p. 29; **3.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 240; **4.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropolitul Ungrovlahiei*, p. 33; **5.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 172, fig. 48; **6.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 57; **7.** N. Şerbănescu, *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 790; **8.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 244, fig. 102.

248

‹După 1738 septembrie 23›.

Pe stîlpul funerar cu inscripţia de sub nr. 246 se mai află un text cu litera de 8 cm. în relief, în partea de sus, într-un cartuş de 14/71 cm. Text cu majuscule.
La Patriarhie.

[1] Cu cifre arabe.

[2] Data a fost întregită după: Iorga, *loc. cit.*

† ...[1] Νεοφυτου ἔ...[1] Οὐγγροβλαχὶ ἱεράρχην|ως μ'ἀποδω...[1] αὖ ἦματ ἀναστασε(ος)[2].

† ...Al lui Neofit... ierarhul Ungrovlahiei... iarăşi în ziua învierii.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 240 (trad.); **2.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 33 (trad.); **3.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 172, fig. 48; **4.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 244, fig. 102.

★

249

1584 (7092) <ianuarie 27 — august 31>.

Cruce de piatră, ornamentată, de 446/143 cm.; literă de 9 cm .în relief.
Provine din: satul Sălătruc (?), raion Curtea de Argeş; a fost adusă şi expusă în Parcul Libertăţii din Bucureşti, cu ocazia expoziţiei din 1906.
La Patriarhie.

Произволенїемь | Ѡ(т)ца и съ поспѣшенї | ем С(ы)на и съвршенїем С(вѣ)та | го Д(ѹ)ха, аминь. Въздвъжж | съи ч(ь)стныи кръсть вь храм и въ м(о)л | бж и въ похвалж и<же> въ с(вѣ)ты(х) wтца | нашег(о) архыєра(ѻ)ха и ч(ю)дотворца | Николає Мира Л(и)кискы въ д(ь)ни | бл(а)гоч(ь)стиваг(о) и Х(рист)ълюбив(о)м Iw Петри воїв(о)да | с(ы)нь Петрашко воевод, ѹнцѹ Радѹла | воевwдѣ. †И сътвори съи кръстъ | жѹпань Балѣ комис | и жѹпаница ег(о) Граждана; | Рад[а], Ра[д]а, [Ѡпрѣ ?]...[3] жѹпан Дѹ | митрѹ и жѹ[паница ег(о)] Ѧнка | и м[ати его ?]...[3] рѹл | лwи...[3] и Стан[чѹл] | пос(телник) и Ба[дѣ ?]...[3] и Радѹл; | въ лѣ(то) ҂зчв[4].

Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, amin. S-a ridicat această cinstită cruce în hramul şi în ruga şi în lauda celui întru sfinţi părintelui nostru, arhierarhul şi făcătorul de minuni Nicolae, de la Mira Lichiei, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Petru voievod, fiul lui Pătraşco voievod, nepotul lui Radul voievod. † Şi a făcut această cruce jupan Balea comis şi jupaniţa lui Grăjdana; Rada, Rada, Oprea,... jupan Dumitru şi jupaniţa lui Anca şi mama lui... şi Stanciul postelnic şi Badea... şi Radul; în anul 7092.

Pe cealaltă parte a crucii, jos, cu literă de 5 cm. în relief:

Мастор Манѣ (?) | wт Гѣрць(?), | Иванѹ[5].

Meşterul Manea (?) din Gherţa (?), Ivan.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXV (1932), pl. CCCXXVII; **2.** P. Popescu, *Crucii memoriale în Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1094 (trad.).

---

[1] Litere ilizibile.

[2] Textul a fost datat <după 1738 septembrie 23> posterior momentului cînd Neofit — pe care-l identificăm cu Neofit I Cretanul — a fost numit mitropolit.

[3] Inscripţie ilizibilă.

[4] Textul a fost datat 1584 <ianuarie 27 — august 31> în perioada cînd jupan Balea a fost mare comis.

[5] Pe lîngă această inscripţie, în medalionul din cîmpul celor două braţe este în relief cu litera de 8 cm. şi textul: † **Правило вѣрѣ и wбраз кротo(с)ти воздєржанїє [явн тѧ стад]ѹ твоє[мѹ яже вєщи истин]на сєго ради стєжа<ль>.** [† Îndreptător credinţei şi chip blîndeţelor, prin cumpătare te-ai arătat turmei tale, adevăr al faptelor, pentru aceasta ai dobîndit...]
În cîmpul crucii, în partea de sus şi de jos sînt în relief cu litera de 11 cm. şi iniţialele **С. | Х. | П. К. | Ѡ. П. Н. | М. Л. Р. Б.**

250

1617 (7125) ianuarie.

Cruce de piatră de 192/84 cm.; literă de 8 cm. în relief.

Provenienţa necunoscută; a fost adusă şi expusă în Parcul Libertăţii din Bucureşti, cu ocazia expoziţiei din 1906.

La Patriarhie.

Изволеніє Ѡ(т)ца | и съ поспешеніє С(ы)на | и съв(ъ)ршеніє С(вѣ)т(о)го Д(ѹ)ха аминь. Бъз(д)віже се | [5] съи чис(т)н(и) кр(ъ)сть въ храм(ъ) | С(вѣ)та [Б(огоро)д]ици; и съ | твори сїю кр(ъ)сть | жѹпан Стоика | логофет и жѹпа | [10] ница его Нї[ак]ша | вь лѣт(о) ҂зрке г[енарїе][1].

Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, amin. S-a ridicat această cinstită cruce în hramul sfintei Născătoare de Dumnezeu; şi au făcut această cruce jupan Stoica logofăt şi jupaniţa lui, Neacşa, în anul 7125 ianuarie.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXV (1932), pl. CCCXXVII; 2. P. Popescu, *Cruci memoriale în Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1095 (trad.).

251

1643 septembrie 1 — 1644 august 31 (7152).

Cruce de piatră de 137/95 cm.; literă de 6 cm. în relief.

Provenienţa necunoscută; a fost adusă şi expusă în Parcul Libertăţii din Bucureşti cu ocazia expoziţiei din 1906.

La Patriarhie.

† Cu vrĕrea Ta | tălui și cu aju | torul Fiiului și cu | sfrășirea Sfăntu | [5] lui Duh și cu rădi | carea cinstitei | făcăto(a)re cruci | întru zilele do | m(n)u(lui) nostru creştinŭ | [10] Mateiu Băsăra | bă voivodăa. По | мѣни Господи [2]: j | upa[n] . . . [3] | na, Vasilie, Du | [15] mitra, Vasila | chi i Mitina, и сь чедим его [4].

Pe latura din partea stîngă a crucii, cu literă de 5,5 cm. în relief:

. . . | . . . | . . . | . . . [3] ni | [5] . . . [3] i . . . [3] | съ че | ди его [5], | leat 715 | 2 [6].

BIBLIOGRAFIE: N. 1. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXV (1932), pl. CCCXXVII; 2. P. Popescu, *Cruci memoriale în Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1096 şi foto. la p. 1097.

---

[1] Pe lîngă această inscripţie, în medalionul din cîmpul celor două braţe ale crucii este în relief cu literă de 7 cm. şi textul: † Бл(а)гословен еси Х(ристе) Б(ож)е наш, иже прѣмьдри ловци явлѣе<ш>. [† Blagoslovit eşti, Hristoase Dumnezeul nostru, care te arăţi iubitorilor preaînţelepţi].

În cîmpul celor două braţe, în partea de sus şi de jos, sînt în relief cu literă de 7 cm. şi iniţialele « М. Л. | Р. Б. | Д. Д. Д. Д ».

[2] Pomeneşte, Doamne.

[3] Inscripţie ilizibilă.

[4] Şi cu copiii lui.

[5] Cu copiii lui.

[6] Pe lîngă această inscripţie, de jur împrejurul cercului din cîmpul celor două braţe ale crucii este în relief, cu literă de 5 şi 8 cm. şi textul: † Въ рождес(т)ве дѣвство съхранила еси, въ ѹспени(е) мира не... [† Întru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu <ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu>.]

În cîmpul celor două braţe ale crucii, în partea de jos şi de sus, sînt în relief cu literă de 8 cm. şi iniţialele Є.Ч. | Ѡ.К. | Д.Х. | М.Л. | Р.Б. | П.Б.

★

252

<1668 după mai 20>.

Pisanie pe un fragment de piatră de 62/56,5 cm., fixată în zidul de împrejmuire al palatului, patriarhal pe latura de nord; literă de 4,4 cm. și 7,5 cm. în relief; în cîmp în partea de sus este reprezentată stema Țării Românești.

Provine de la : Mitropolia din București.

La Patriarhie.

...[1] cu mi... | ...[1] Co(s)ta(nd)inŭ, Elini(i), înd. | ...[1] și o-u în[f]rumusețat ... | ...[1] și mări(ia) mea ctitor n[ou?]... |[5] ...[1] [mă]rie sale și a părinți[lor]... | ...[1] în zilele mitropolitului ... | ...[1] [is]pravnicŭ jupanŭ Șărbanŭ...[2]

BIBLIOGRAFIE: O. Velescu, ***Pisania Mitropoliei din București***, în *Sesiunea științifică a Direcției monumentelor istorice*, Buc., 1962, p. 133.

★

253

1793.

Pisanie pe o piatră semicirculară avînd raza de 82 cm. și diametrul de 202 cm.; literă de 6 cm. pictată cu auriu, în partea de jos. Text cu majuscule.

Provine de la: Mitropolia din București.

La Muzeul Patriarhiei.

Ὁ ναὸς οὗτος ὡς ἀνώτερος θέσει οὕτως ἁπάντων πρῶτα κ(αὶ) τάξει φέρει. | τιμᾶτε πρώτων ὀρθοδόξων κοιρανων μνήμην Ἑλένης κ(αὶ) σοφοῦ Κωνσταντίνου, | 1793.

După cum această biserică este mai înaltă prin așezarea ei, tot așa ea ocupă un loc de frunte prin rînduiala sa. Cinstiți pomenirea celor dintîi stăpînitori dreptcredincioși: a Elenei și a înțeleptului Constantin, 1793.

254

1799 (7307) iulie 28.

Pisanie pe o piatră de 111/79 cm., literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 25/69 cm., încadrat de motive vegetale; în partea de sus sînt reprezentați Sf. Constantin și Elena.

Provine de la: Mitropolia din București (a fost fixată deasupra pridvorului nou).

La Muzeul Patriarhiei.

---

[1] Piatra este spartă.

[2] Textul a fost datat <1668 după mai 20> după ispravnic, identificat de O. Velescu, *loc. cit.*, cu Șerban Cantacuzino mare spătar (vezi și *art. cit.*, p. 135).

† Învălitu-s-au această beserică de nou, | tencuindu-se afară, peste tot înfrumseţându-se şi înlăun | tru cu icoane şi altele ce să văd, de preasf(i)nţitu

Fig. 22

mitrop(o)lit | chir Dosithie, întru a doa d(o)mnie a mării sale Io |[5] Alexandru Muruz v(oie)v(o)d; iulie 28, 7307.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 239; **2.** Gh. I. Gibescu. *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 32: **3.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 154; **4.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 57; **5.** V. Brătulescu *Catedrala patriarhală din Bucureşti*, în « Mitropolia Banatului », an X (1960), p. 45; **6.** Idem, *Lucrări de restaurare şi împodobire la catedrala şi palatul patriarhal*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 130 nota 20.

★

255

<Cca. 1680>.

Piatră de mormînt, fragment, de 23/45 cm.; literă de 3,2 cm. săpată; cîmpul în care se găseşte textul era încadrat de un chenar cu motive vegetale.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul Patriarhiei.

. . .[1] vistiie[r]. . . | . . .[1] | ambur s-au să | . . .[1] [nep]otul lui le | . . .[1] [Ş]ărbanŭ Cata | [cuzino voevod a]ducăndu-i | . . .[1] ite aici la[2]. . .[1]

256

1704 martie 19.

Piatră de mormînt, fragment, de marmură albă; literă de 3 cm. în relief într-un cîmp de 90/38 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripţiei era reprezentată stema ţării Moldovei.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul Patriarhiei.

---

[1] Piatra este spartă.
[2] Textul a fost datat <cca. 1680> după grafie în timpul domniei lui Şerban Cantacuzino voievod, amintit pe această piatră.

[Suptŭ această m]armură zac oa | [sele Radului, f]ecior[u] lui Iliiaş, | [ce-au fost nepo]t lui Alixan | [dru voevod, s]trenepot bă | [trănului Ştefan] voevod, mai | [vărtos gin]ere lui Io Co | [standin] B(ăsărab) voevod, care | [cu doamna Sta]nca iubitu so | [ţŭ ani . . .] p(o)l, bine au trăit | [şi moartea l-au co]prinsu în vărstă | [tănără, tr]äindu ani 33; | [la car]e pre nimeni nu | [au] luat. Şi coconi pre | [lume n]e lăsănd <di>-întrănsul | [osŭ] domněscŭ dunpă ce tră | [i .... ani] încheiat. Şi s-au săvărşit lu | [îndu-l mo][1]artea, odihnă au dat; iară ce | [l]or dupre urmă, multă jale şi întri | stare au lăsat, săvărşăndu-se la | anul 1704 mart(ie) 19 într-al | 16 ani al domnii lui Io Cos | tandin Băsărab voevod, | socrului său. |

In dreptul stemei Moldovei din cîmpul pietrei, cu literă în relief de 3 cm.:

R(a)d(ul) | b(eiza)d(ea).

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Lucrări de restaurare și împodobire la catedrala și palatul patriarhal*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), 126—127.

257

1731 (7240) decembrie 11.

Piatră funerară de 44/63 cm.; literă de 3 cm. săpată într-un cîmp de 28/47 cm. încadrat de motive florale.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul Patriarhiei.

Tot într-această grobn | iţă odihnescu-se şi | oasele răposatului | chir Daniilu mitropol | itul Ugrovlahiei(i); leat 7240 dech(emvrie) 11.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Lucrări de restaurare și împodobire la catedrala și palatul patriarhal*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 126.

258

1751 noiembrie 28.

Piatră de mormînt spartă în două bucăţi ; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 89/37 cm, încadrat de motive florale. Text cu majuscule.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul Patriarhiei.

Τὶς ποτε θῆκὲ γλύψας | τὸν λίθον; ἀρὰ γε τοῦ του | . . .[2] τύμβον τῖς | . . .[2] | Γκίκα Γρηγορίοιο | τõν ἀριζήλου ἡγεμόνος | Δακίης. | Γλύψε δ' ἐκείνος ὅν είσο | ράεις προς μνήματι λᾶαν | ἁυτου συζύγου οὕνεκα | Ευφροσύνης, | αψνα νοεμβριου κη.

Cine a pus cîndva piatra, după ce a săpat-o? Oare al acestuia. . . mormînt, cine. . . al lui Grigore Ghica, strălucitul voievod al Daciei. A săpat, dar, acela piatra pe care o vezi ca aducere aminte pentru soţia sa Eufrosina, 1751 noiembrie 28.

---

[1] Piatra fiind spartă, textul a fost întregit de noi.   [2] Piatra este spartă.

259

1<787> septembrie 18.

Piatră de mormînt de 192/81 cm., spartă în două bucăţi; literă de 4 cm. săpată într-un cîmp de 100/38 cm., încadrat de motive vegetale; în partea dinainte sînt reprezentate: stema Ţării Româneşti şi insemnele puterii arhiereşti.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul Patriarhiei.

† La leat 1[787][1] sep(temvrie) 18 zil(e), | au răpos[at întru Do]mnul prea- | sf(i)nţitu[l mitr]opolit | al Ungrovlah[iei,chir] Grigorie |[5], carele au pă[storit] turma epar | hiei sale | 2[6 ani; viea]ţă plăcu | tă lui D[umnez]eu şi noro | dului, ani. . . i zile 51. |[10] Şi i s-au îngr[opat][2] oasele | în grobniţe iereilor | mitrop(oliei).

BIBLIOGRAFIE: N. Şerbănescu, *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 797.

*

260

<După 1679 mai 26>.

Disc de argint de 27,5 cm. diametru, deteriorat într-un incendiu; literă de 0,5 cm. săpată pe revers; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

† Ο παρον δισκος εγινε παρ' εμου Κωνσταντινου Μισαιανου (?).

† Discul de faţă s-a făcut de mine Constantin Misăianu (?)

În dreptul acvilei bicefale, cu literă de 0,4 cm. în relief:

Ş(erban)ŭ | C(anta)c(uzino)[3].

261

1690 (7198) februarie 18.

Anafornişă de argint de 29,5 cm. diametru, folosită pentru cult; literă de 0,7 cm. gravată pe suportul obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[4].

La Muzeul Patriarhiei.

---

[1] Textul a fost datat 1<787> după grafie, identificînd pe mitropolit cu Grigorie al II-lea.

[2] Piatra este spartă ; textul a fost întregit de noi.

[3] Textul a fost datat <după 1679 mai 26> posterior anului de zidire a m-rii Cotroceni, ctitoria lui Şerban Cantacuzino.

[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 119, nr. 153.

† Această пєтохлєбницє[1] s-au făcutŭ în zilele mării sa(le) luminatulu domnu B(răncoveanu) Io Costandinŭ B(asarab) voevode dintru îndemnarea părinteluiŭ chirŭ Iosifŭ ig(umenŭ); înse dinŭ argintulŭ răposatei Hristinei monahii, fata Corui cluc(er)ŭ, şi chelu|tu(iala) d(umnezeeştii ?) mănăstirii; dichemă(vrie), ani(i) lumii l(ea)t 7198, cu bl(a)goslovenie preasfi(n)ţituluiŭ chirŭ Theo(do)sie mitropolitul Ţărăa Rumăneşti; ѡдъ Х(ри)ста лєтъ[2] 1690 fevruarie 18.

262

1706 septembrie 1 — 1707 august 31 (7215).

Tavă de argint, ovală, de 51,5/44,5 cm., deteriorată într-un incendiu; literă de 0,4 cm. săpată; în cîmp este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul Patriarhiei.

•

Io Costandin B(asarab) B(răncoveanu) voevod, g(ospo)jda Mariia; | 7215.

263

1781.

Disc de argint de 24 cm. diametru, deteriorat într-un incendiu; literă de 0,5 cm. săpată, în partea de jos a medalionului ce reprezintă Sf. Treime. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Mislea, raion Cîmpina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

Κ(α)λιν(ι)κ(ος) Μισλας, 1781.

Calinic al Mislei, 1781.

★

264

‹Sec. XVIII›.

Legătura de argint aurit a unei evanghelii, de 31,5/25 cm., deteriorată într-un incendiu; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

---

[1] Vas pentru cinci pîini.

[2] Şi de la Hristos anul.

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 119, nr. 161.

Το ιερὸν τοῦτο και θε[ῖον εὐαγγέλιον] . . .[1] | χοις κυριου Χρυσανθου κ(αὶ) εστω εις μνημοσυνον των γονεων[2]. . .[1]

Această sfîntă şi dumnezeiască evanghelie... chir Hrisant şi să fie pentru pomenirea părinţilor...

265

1741.

Evanghelie greco-română din 1693, de 32/23 cm., îmbrăcată în catifea roşie şi legături de argint; literă de 0,4 cm. săpată pe două plăci de argint fixate pe coperta din spate.

Provine de la: bis. Sf. Dumitru Vechi de Jurămînt.

La Muzeul Patriarhiei.

Această sf(ă)ntă | evȳanghelie fereca | tă cu argint ias(te) | făcută şi afie- |[5] rosită sf(i)ntei | bisĕrici a sf(ă)ntul(u)i | marelui m(u)cen(i)cŭ | Dimitrie | den Bucureşte, |[10] den mahalaoa | Bălăceanului, de | Radul Athanasie |[15] viciŭ log(o-făt) de tain | ină şi ctitoru aceştii |[15] bisĕrici; 1741.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 340; **2.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sf. Dumitru din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 428 din 23 iunie, p. 1; **3.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409), de la B.A.R.P.R., f. 32.

*

266

1733 septembrie 1 — 1734 august 31 (7242).

Lingură de argint, de 19,6 cm. lungime, folosită pentru cult; literă de 0,6 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

S(tanca) G(logoveanca); | 72 | 42.

Pe revers este săpat:

T(i)s(mana).

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 223.

[1] Inscripţie deteriorată.

[2] Textul a fost datat <sec. XVIII> după grafie.

*

267

<Cca. 1590—1599>.

Teplotă de argint, de 7,5 cm. înălţime şi 4,2 cm. diametru, astăzi defectă; literă de 0,6 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul Patriarhiei.

† Сїи пȣтиръ сътвори егȣменъ с Сергїе[2].

† Acest potir l-a făcut egumenul Serghie.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 222 (text şi trad.); **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 147 (text şi trad.).

268

1681 septembrie 1 — 1682 august 31 (7190).

Pahar de argint aurit de 18 cm. înălţime şi 8 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

Partenie ermonah, eg(umen) ot Bistri(ţa); 7190.

269

1781.

Cupă de potir din argint, de 9 cm. înălţime şi 9 cm. diametru, deteriorată într-un incendiu; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Mislea, raion Cîmpina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

† Δεησι(ς) δουλον του Θεου Καλινηκο γηρωμωναχο με τον γωνεον αντου ης Μησλας, 1781.

† Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Calinic ieromonahul, şi cu părinţii lui, la Mislea, 1781.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 129, nr. 35.

[2] Textul a fost datat <cca. 1590—1599> după grafie şi factură artistică în perioada în care Serghie a fost egumen la m-rea Tismana.

*

270

1775.

Sfeşnic de alamă de 207 cm. înălţime; literă de 1 cm. săpată într-un medalion, în partea de jos a obiectului.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul Patriarhiei.

Aceste doao sfe | şnice sănt făcute | de răposatul sluge(r) | Moisi [1] şi date da |[5] nie sf(i)ntei Mitropo | lii din Bucureşt(i) unde | s-au şi îngropat, pentru | vecinica pomenirĕ dumnea | lui şi a neamului dumnealui, |[10] cu osteneala du(mnealu)i Dumitru | şi Vasilie Vlad fraţi; | 1775 [2].

271

1778.

Sfeşnic de alamă de 177 cm. înălţime; literă de 1 cm. săpată în partea de jos a sfeşnicului. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare — Grecesc, din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul Patriarhiei.

Ιωαννης Χατζη Μοσχου Θεσσαλονικευς ανεθετο | ταυτα εις τον ναον του Αγιου Ιωαννου του Προδρομου, | 1778 [3].

Ioan Hagi Moscu cel din Tesalonic a închinat cele de faţă la biserica Sfîntul Ioan Înainte-Mergătorul, 1778.

*

272

1646 septembrie 1 — 1647 august 31 (7155).

Vas de argint folosit pentru cult, de 14 cm. înălţime şi 22 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4].

La Muzeul Patriarhiei.

† Acea(s)tă crăstĕlniţă f(ă)cutu-o-au jupan Necula părcălab и жѹпаница єго [5] Florica [6], în zilele Io Mateiu Băs(ă)rab voevod; datu la sfănta mănăstir(e) Ti(s)mana, vă leat 7155.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 220—221; în *extras*, p. 72—73; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 122.

[1] În orig.: « Moţsi ».
[2] Cu cifre arabe.
[3] O inscripţie identică şi pe alt sfeşnic din colecţiile Muzeului.
[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 88.
[5] Şi jupaniţa lui.
[6] Numele acesta şi textul slavon care-l precede este săpat cu literă de 0,3 cm.

273

‹După 1679 mai 26›.

Vas de argint aurit de 13 cm. înălţime şi 28 cm. diametru; majuscule de 0,5 cm. săpate într-un medalion cu o acvilă bicefală.

Provine de la: m-rea Cotroceni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul Patriarhiei.

Ş(erban)ŭ | v(oie)v(od) [2].

*

274

1613 (7122) noiembrie 5.

Epitrahil de mătase roşie de 150/25 cm., brodat cu fir de argint; literă de 1,4 cm. brodată în partea de jos a piesei.. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul Patriarhiei.

Fig. 23

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 85.

[2] Textul a fost datat ‹după 1679 mai 26› după grafie, posterior anului de zidire a m-rii Cotroceni, ctitoria lui Şerban Cantacuzino.

† Το παρον επητραχι | ληον ηκοδομηθη | δι'εμου του ταπηνου μ(ητ)ρο- | πολιτης Φιλιππος Κλημης | ετους $_{x}$ζρκβ νοε(μ)βρηου ε.

† Epitrahilul de faţă s-a făcut de către mine smeritul mitropolit de Filippi, Clement, anul 7122 noiembrie 5.

BIBLIOGRAFIE: P. Ş. Năsturel, *Un épitrachilion inédit de style byzantin: l'étole de Clément, métropolite de Philippes* (1613), în « Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae », tom. X (1962), fasc. 1—3, p. 203—204 (text) şi fig. 2, p. 207.

★

275

1517.

Icoană de lemn de 90/64 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae; literă de 0,4 cm. pictată cu alb pe fond auriu; în dreptul chipurilor familiei donatorului.

Provine de la: bis. din Ostrov — Călimăneşti; a aparţinut fondului de obiecte de la Bis. Episcopală din Curtea de Argeş.

La Muzeul Patriarhiei.

În partea dreaptă:

[I]ѡ Нѣгоє воєводꙋ; Ѳеѡд(о)сїє воєвод; [П]єтрꙋ воєвод; Иоан воєвод [1].

Io Neagoe voievod; Teodosie voievod; Petru voievod; Ioan voievod.

In partea stîngă:

Г(о)сп(о)жда Рокѯанда; г(ос)п(о)жда | Стана и г(о)сп(о)жд(а) Мїлїца [1].

Doamna Roxanda; doamna Stana şi doamna Miliţa.

Pe ramă, în partea de jos, cu literă de 1 cm. pictată cu alb pe fond auriu:

... [2] $_{x}$аѱзї

... 1517.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Icoanele de familie ale lui Neagoe Basarab*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 776—777 (text).

---

[1] Pictura a fost restaurată ulterior anului indicat în inscripţie.

[2] Inscripţie ilizibilă.

276

1707.

Icoană de lemn de 76/59 cm., reprezentînd patru sfinţi; literă de 0,4 cm. pictată cu alb pe fond negru, în partea de jos a icoanei.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul Patriarhiei.

Δεησις τοῦ ταπεινου μητροπολίτ(ου) Ιερ[α]πολεως Μαξιμου Μαρᾶ (?) του Κρητὸς, αψζ.

Rugăciunea smeritului mitropolit al Ierapolei Maxim Mara (?), cel din Creta, 1707.

277

1742 (7250) iulie 10.

Icoană de lemn de 67/46 cm., reprezentînd pe Iisus; literă de 4 cm. pictată cu negru, pe partea din spate a icoanei.
Provine de la: bis. din Buneşti [1], raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul Patriarhiei.

† Cu vrerea a Tatălui şi cu ajutor Fiiului | şi cu săvărşirea D(u)hului Sfăntŭ, aminŭ. | Indemnatu-s-a de au făcut această icoană | I(isu)s H(risto)s; şi am scris eu diaconu Părvul de l(a) Gov(o)ra, |[5] vă leat 7250 iul(ie) 10 dni.

278

1762.

Icoană de lemn de 108/95 cm., reprezentînd pe Maica Domnului încadrată de doi arhangheli şi doisprezece apostoli; literă de 0,3 cm. pictată cu negru pe fond alb, în partea de jos, a icoanei.
Provine de la: m-rea Sărindar din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul Patriarhiei.

Ἡ παροῦσα εἰκὼν τῆς ὑ[πε]ραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θ(εοτό)κου | καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ἀναλωμασι μὲν τῆς κατὰ τὰ Ἰωάννινα μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θ(εοτό)κου τῶν | πατέρων ὀνομ[αζομέ]νης ἐπιστασία δὲ τοῦ τῆς αὐτῆς μονῆς | ἀρχιμανδρίτ[ου. . .[2]]υ; ἐξωγραφίσθη καὶ ἀπεκληρώθη |[5] εἰς τὴν ἐ[ν Βουκουρεστί]ω προσηλωμένην αὐτῇ μονὴν | Σα[ρ]αντάριο[ν ὀνομα]ζομένην. Ἐν Μόσκβα 1762.

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 58, nr. 541.

[2] Inscripţie ilizibilă.

Această icoană a preasfintei stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoarei şi pururea Fecioarei Maria, cu cheltuiala părinţilor din mănăstirea numită a Adormirii preasfintei Născătoarei de Dumnezeu cea de la Ianina, prin grija arhimandritului acestei mănăstiri... s-a pictat şi s-a hărăzit mănăstirei închinate ei, numită Sărindar, care este în Bucureşti. În Moscova 1762.

279

1780.

Icoană de lemn 128/78 cm., reprezentînd sfînta Treime; literă de 0,3 cm. pictată cu negru pe fond verde.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul Patriarhiei.

De Grigorie zugrav; 1780[1].

280

1782 martie 28.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 104/90 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan Botezătorul; literă de 0,5—0,7 cm. săpată în partea de jos a icoanei. Text cu majuscule.

Provine de la: paraclisul Mitropoliei din Bucureşti.

La Muzeul Patriarhiei.

...[2] ρου, Σουλτανα κε τον Αλεξανδρου, Ελενης κε τον Κωσ ͞σ ταντινας κε τον Ζοιτζας κε τον Ζοητζας κε τον

† 'Αλεξανδρου, | Εκατερηνης και των | Αικατερινης κε των | Δημήτριου, Μαριας κε των |[5] Πανου, Ανης κε των

Βενετζ[η]ανα κε τον | Δημιτριου, Σμαραγδας κε των | Νικολαου, Ανις κε των Νηκολαου, Ε | λενις ͞χ κε των Ιωανου, Ελενις |[5] κε τον Ζαφιρι, Μαριας κε των

Κωνσταντινου, | Ζωιτζας κε των Κονσταντινου, | Λοξανδρα κε των Σκαρλατου, | Εκατερινης κε των Στεφανου, |[5] Κηριακις κε των

'Εμανουιλ, Ζωητζας κε τον | Γεωργιου, Ελενης, Ανδριανας κε το<ν> | Μαρικα, Ανις κε τον Ηληνκας, | Μπαλασας κε των Ηωανου κε |[5] των ἀδελφων

Ηωανου, Ελενις | κε των γονεων, Ραδουκανου, | Μαρηας κε των Γεωργιου, Σαυ | τας κε των τεκνων, Θεοδωρου, Ζωητζας κε των

Σκαρλατου, Αε | κατερηνις και των | Μαρηας κε των γονεων, | Δημητρηου, Μαριηας κε των ͞γω γωνεον,

Γριγοριου, Ανις κε τον | Λοξανδρα κε των Μπαλασας, Σάντας κε των Γεωρ<γ>ιου, Μα | ριας κε των Εμανουηλ, | Σουλτανα κε των

---

[1] Cu cifre arabe.

[2] Text acoperit de legăturile metalice ale icoanei.

Φηλαρετυ αρχηερεος, | Κοσμας αρχηερεως, | Δοροθεου ηερομοναχου | αρχι...[1] σα Χ<ε>ιρ Γκίκα χρισο<χόου>, | Νεόφητως ηερομοναχου, | Μανουηλ κ(αὶ) των τεκνω(ν). | Νάνου χρισοχος. | 1782 μαρτιος 28.

...ru, Sultana şi cu Alexandru, Elena şi cu Constantin şi cu Zoiţa şi cu Zoiţa şi cu † Alexandru, Ecaterina şi cu Ecaterina şi cu Dumitru, Maria şi cu Pană, Ana şi cu Veneţiana şi cu Dumitru, Smaragda şi cu Nicolae, Ana şi cu Nicolae, Elena şi cu Ioan, Elena şi cu Zamfira, Maria şi cu

Constantin, Zoiţa şi cu Constantin, Luxandra şi cu Scarlat, Ecaterina şi cu Ştefan, Chiriac şi cu

Emanoil, Zoiţa şi cu Gheorghie, Elena, Andriana şi cu Marica, Ana şi cu Ilinca, Bălaşa şi cu Ioan şi cu fraţii

Ioan, Elena şi cu părinţii, Răducan, Maria şi cu Gheorghie, Safta şi cu copii, Teodor, Zoiţa şi cu

Scarlat, Ecaterina şi cu Maria şi cu părinţii, Dimitrie, Maria şi cu părinţii,

Grigorie, Ana şi cu Luxandra şi cu Bălaşa, Safta şi cu Gheorghie, Maria şi cu Emanuil, Sultana şi cu

Filaret arhiereul, Cozma arhiereul, Dorotei ieromonhaul, arhi...

Cu mîna lui Ghica argintarul, Neofit ieromonahul, Manuil şi cu copiii. Nanu argintarul 1782, martie 28.

BIBLIOGRAFIE: 1. I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 170 (foto.); 2. Iorga, *Arts mineurs*, I, Icônes, fig. 15.

281

1799.

Icoană de lemn de 74/50 cm., reprezentînd pe sf. Nicolaie şi sf. Spiridon; literă de 0,3 cm. pictată cu roşu pe fond albastru.

Provine de la: m-rea Antim (?) din Bucureşti.

La Muzeul Patriarhiei.

S-au făcut cu osărdiia şi cheltuiala zmeritului episcop al Argeşului, chir Iosif; 1799.

*

282

<Sec. XVII mijlocul — sec. XVIII a doua jumătate>.

Pomelnic triptic de lemn [2], de 70/35 cm., închis şi de 70/67 cm. deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: schitul Brădet, raion Curtea de Argeş.

La Muzeul Patriarhiei.

[1] Cîteva litere ilizibile.

[2] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul — sec. XVIII a doua jumătate> după grafie; pomelnicul a început să fie alcătuit la 1645 (7154) — data din text — şi a fost continuat pînă în a doua jumătate a sec. XVIII.

În partea din mijloc, textul cu literă de 1,8 cm. este pictat cu roşu pe fond alb, deasupra celor trei coloane.

† Сїю храм Възнѣсенїе Г(оспод)нѣ Б(о)га и спаса нашаго Иїс(уса) Х(рист)а.

† Acesta (este) hramul Înălţării Domnului Dumnezeului şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

În coloana din dreapta, textul cu literă de 0,4 cm. este pictat cu negru şi iniţiale cu roşu, pe fond alb.

† Помѣни Г(о)с(под)и: | Іѡ Мирчѣ воевод, | Іѡ Бъдислав воевод, | Іѡ Радуль воевод, | Іѡ Бас(а)рабь воевод, | Іѡ Владу воевод, | Іѡ Радуль воевод, | Іѡ Владуца воевод, | Іѡ Нѣгоїа воевод, | Іѡ Ѳеѡдосїа воевод, | Іѡ Радуль воевод, | Іѡ Бъдислав воевод, | Іѡ Владу воевод, | Іѡ Винтилъ воевод, | Іѡ Петру воевод, | Іѡ Мирчѣ воевод, | Іѡ Алиѯан(д)ру воевод, | Іѡ Петру воевод, | Іѡ Михаю воевод, | Іѡ Нѣкула воевод, | Іѡ Сїмѣѡн воевод, | Іѡ Шърбань воевод, | Іѡ Радуль воевод, | Іѡ Алиѯандру воевод, | Іѡ Гавриль воевод, | Іѡ Матею воевод, | Іѡ Костандин воевод.

Pomeneşte, Doamne: Io Mircea voievod, Io Vădislav voievod, Io Radul voievod, Io Băsărab voievod, Io Vlad voievod, Io Radul voievod, Io Vlăduţă voievod, Io Neagoe voievod, Io Teodosie voievod, Io Radul voievod, Io Vădislav voievod, Io Vlad voievod, Io Vintilă voievod, Io Petru voievod, Io Mircea voievod, Io Alixandru voievod, Io Petru voievod, Io Mihaiu voievod, Io Necula voievod, Io Simeon voievod, Io Şărban voievod, Io-Radul voievod, Io Alixandru voievod, Io Gavrilă voievod Io Matei voievod, Io Costandin voievod.

În partea de jos, sub cele trei coloane, textul cu literă de 1,2 cm. este pictat cu roşu pe fond alb.

† Сїю сътвори помѣник: жупан Іѡн и жупаница <е>го Анка вь д(ь)нь Іѡ Матею воивода вь лѣт ҂зрнд; | аз грѣшник Калохна зуграф.

† Aceştia au făcut pomelnicul: jupan Ion şi jupaniţa lui Anca, în zilele lui Io Matei voievod, în anul 7154; eu greşitul Calohna zugrav.

In coloana din mijloc, textul cu literă de 0,5 — 0,8 cm. este pictat cu negru şi iniţialele cu roşu, pe fond alb.

Помѣни Г(оспод)и [1]: | † Stanciul, Mariia, Radul, Iona, | Costandin, † Mihalce, † Maria, | Radul, Mateiu, † Sofieca, Ilenca, | Stan, Năstasie, Todosie, Rada, | Radul, Radul, [E]ftemie, Stan, Ion, | Todosie, † Stana, † Mariia, | † Stanciu, Neagul, Elena, † Cerbul [2]. |

Помен[и] Г(оспод)и [1]: | ...[3]

Помен[и] Г(о)с(по)ди [1]: | Dobre, ... [4] ă, Mircea [2] | Muş[a], [Costa]ntin, | ... tri ... [3] | ... [4] |

---

[1] Pomeneşte, Doamne.
[2] Text scris de altă persoană, ulterior datei cînd s-a alcătuit pomelnicul.
[3] Text ilizibil, scris de altă persoană.
[4] Text ilizibil.

Alipie | mona... șa, ...[1] unca, | ...[1] | că cap...[1] | 5 Dragole, Ion, | Ilinca, | ...[1] se[2].

Ivașco, | P...[1], | † Sta(n)cul[2] (?) | † Radi, ereița Rada.[2] | 5 Mona ...[1] ie[2]. Dat...[1] | Mușa, Rad(u).[2] Mareș[2] ...[1] | mona...[2] | ...[1] monah Serahim, | ...[1] mona(h) Selevĕstru, | 10 e(re)ița Rada, ereița...[1] al, | Ștefan, ...[1] can, Flore[2]; | и госпожда єго Илѣна | и госпожда єго Бълаша[3]. | 15 Coman, Iolia[2]. |

Negoe, | Ana, | Anca, V[2]...[1] |

În coloana din stînga, textul cu literă de 0,5—0,7 cm. este pictat cu negru și inițiale cu roșu pe fond alb.

Архїеп(ї)скопъ Өєωлить, | архїеп(ї)скопъ Маѯимъ, | архїеп(ї)скопъ Дωрωтєю, | архїеп(і)скопъ Ифөимїє, | 5 архїеп(ї)скопъ Ѳерафим, | архїеп(ї)скопъ Ифөємїє, | архїеп(ї)скопъ Диωнїсїє, | архїеп(ї)скопъ Лѹка, | архїеп(ї)скопъ Григорїє, | 10 архїеп(ї)скопъ Өєωфилъ, | архїеп(ї)скопъ Ѳтєфанъ[4].

Arhiepiscop Teoli<p>t, arhiepiscop Maxim, arhiepiscop Dorotei, arhiepiscop Iftimie, arhiepiscop Serafim, arhiepiscop Iftemie, arhiepiscop Dionisie, arhiepiscop Luca, arhiepiscop Grigorie, arhiepiscop Teofil, arhiepiscop Stefan.

...[1] Sofronie ot Argeș[5]. | Jupanița Anca, | Ivan, Mariia, Stoica, | Stoica, Gherghie, Stancușe, | 5 ...[1] e, Păuna, | ...[1] arie monah, | ...[1] di.[2] |
† Isaiia monah eg(u)m(en) ot Brăd(et)[2] | ...[1] lie. | † Părvul, Sanfira, Nastea, Catrina, | Ma(n)da[5].

Monah Visarion, 2 o(i), 1 sfit(ă) | de coftirie | ...[1] tirie[2]...[6]
Помѣни Г(о)с(под)и[7]: Voica[2]. | Monah Vasilii, | Vălsan, Marușca, | Dumitru[2]...[1] | 5 Dobre.[2] | ... can[8].

Pe aripioara din partea stîngă, textul cu literă de 0,3—1 cm. este pictat cu negru și inițiale cu roșu, pe fond alb.

Coloana din dreapta:

Помѣни Г(оспод)и: | монаχ Никифор, | монаχ Данїилъ, | єрмонаχ Висарїωн, | 5 монаχ Макарїє, | єрмонаχ Моиси, | монаχ Ѳωфрωнїє, | монаχ Гєлка, | монаχ Никандрѹ, | 10 монаχ Дωротєю, | єрмонаχ Гаврїилъ, | монаχ Данєиль, | монаχ Паисїє, | 15 монаχ Никифор, | монаχ Нїфон, | монаχ Ифтємїє, | монаχ Никодим[4].

Pomenește, Doamne: monah Nichifor, monah Daniil, ieromonah Visarion, monah Macarie, ieromonah Moisi, monah Sofronie, monah Ghelca, monah Nicandru, monah Dorotei, ieromonah Gavriil, monah Daneil, monah Paisie, monah Nichifor, monah Nifon, monah Iftemie, monah Nicodim.

---

[1] Text ilizibil.
[2] Text scris de altă persoană, ulterior.
[3] Text scris de prima persoană la data cînd s-a alcătuit pomelnicul: și doamna lui Ileana și doamna lui Bălașa.
[4] Text scris de prima persoană.
[5] Inscripție scrisă de altă persoană, peste un text răzuit.
[6] Text răzuit.
[7] Pomenește, Doamne.
[8] Text ilizibil, scris peste un altul care a fost răzuit.

1751. | Ghenadie | eg(umenul) B(rădetului), un stihar[1]; ...[2]; | Ioasaf | erodiiac[3]; | Nichifor | er(monah)[3].

† Hrizea das(căl) Argeş(ului)[3]. | Monah Procopie.[4] | Monah Visarion au dat o viie.[3] | Nicodim diiaconŭ.[5] | Ermonah [S]ava, Dionisie.[3] | ...[2] Veniamin, N(ea)goe.[3] | Rafailă. † Samfira. | † Dumitru.[3] | Mariia.[3] Oancia monahia, | Gheorghe, Mariia, Marin.[3] | † Ermonah Nicodimŭ au dat | 1 stehari. Datco.[3] | Neagoe, Neacşa...[2] Păuna, | Ancuţa...[2] Iane, Neacşa.[3] | † Theodosie.[3] | † Ianea, Neaga, Stanciul, | † Iana, | Mariia, Mariia, | † Ion, | Vătaţie fămiia, | † Vasilie, | Dima, Gherghie, Lazar, | Enache, Iana, Ilina. | † Dat-a jupăneasa Nega, | oi 6, a lui Iane iuzbaş.[3] | Theofil, Iane.[3] | † Dobrotă, Rafaila, | † Manea, † Tudosiia, | † Venătil(ă), † Drăghicĭ.[3]

Coloana din stînga:

Помѣни Г(оспод)и[6]: | Ianache, Lithau, Pavla | che, Satanina, Cazan, | Despa, Mihalachi, | Sofiica, Mateiu, | Şerban, Elina, | Andronie, Smaragda, | Vintel(ă), Stanca, | Neagoe, Maria, | Mariia, Catrina, | Costandinŭ, Elina, | Drăghici, Păuna, | Şărban, Elina, | Ianachie, Anca, Pană, | Mariia, Papa, Stan- | ca, Anca, Elina, | Mihai, Vintel(ă), Elin | ca, Dumitraşco, | Mariia, Costandin.[3] | Nicoli, ... | ...[2] erei[3]. | Stamatie, Stamata.[3] | Păuna, Gheorghie, Marula, | Dragot(ă), Maria, † Enache.[3] | Magdilena mon(ahia).[3] | Stan, Stana, | Dumitru, Vladul[3], | ...[2], | Neagoe, Neacşa[3]. | Milthi monaha[3]. | Radu[3], ...[2] | Ionŭ, Dana, Stanca.[3] | Sava mănah.[3] | Ierei Oprea monah, | Vladul, Ionŭ ere(i), Mariia.[3] | † Stanciul, † Necşa. | A dat Mane părcălab | stupi 4 și o vac(ă); | i Dobra.[3] |

Pe aripioara din partea dreaptă, textul cu literă de 0,3—0,8 cm. este pictat cu negru şi iniţialele cu roşu pe fond alb.

Coloana din dreapta:

Помѣни Г(оспод)и[6]: | Omir, Stanca,... | ...[2] Mariia, Anna. | Помѣни Г(оспод)и[6]: jupan Mihaiu | i Dragna, Voda, Vina, | Văsio, Iona, Leca, Gheo | ca, Voda, Malcoce, | monah Paisie, | monahie Marta, | ...[2] tan...[2] erei, Mihaiu, | i Despa, i Tudor, Crăstia, M | aruca, Gherghina, Elina, | Mihail.[3] | ...[2] | erei Pătru, | Dumitra, Voico, Stanca, | Rafail, Stana, Băluşŭ, | Stănislav, Neagoe, Trifa, | Neculcia, Dafina, Teodor, | Neacăşa, erei Radul, Neacăşa, | Mihail, Neaga, erei Oancia, | Oprişa, Ilina, Mărina, | Neagul, Crăstea, Tudosie, | Mihaiu, Rada, Staico, Coman. | Помени Г(оспод)и[6]: Fera log(ofăt), Sta | na, Voica, Voico, Mi | trea, Stana, Papa, Op | rişa, Alecsie, Elina, Pro | dana, Sărbul, Vladul, | Dumitru,

[1] Text scris de altă persoană la data amintită.
[2] Text ilizibil.
[3] Text scris de altă persoană.
[4] Text scris de o altă persoană.
[5] Scris de aceeaşi persoană ca la nota 4.
[6] Pomeneşte, Doamne.

Neacşa, Muşa, | Muşat, Samfira, Vasilie, | Maria, Aanca, Iane, Ma | ria, Teodor, Dima, | Gherghie, Despah, Păuna, | Drosa, Despa, Necula, | Dima, Stanca, Nechi | ta, Stafie.[1] | † Vlad, Ana, Crăst(i)an, | ... | ...[2] | Negoe, | Oprea,... [2]

Coloana din stînga:

† Пѹм(е)не Г(оспод)е [3]: Antuni(i), Muş(a) | i Viş(a),... [2] Ivan [1]. | Помѣни Г(оспод)и [3] : | ...[2] | Stanciul, Dima i Voloş, | Mitrea, Fota, Neaga, | Radulŭ, Barbul, | Badea, Staico, Odochiia, | Vlaicul, Neacşa, | monahiia Agripina, | [V]oica (?) | ...[2] | Dumitru, | Simion, Andronie, Voica.[1] | ... | ... [2] | Помѣни Г(оспод)и д(ѹше) раба | б(о)жїю [4]: | Barbul, Vişa, Vrabie, | Oprişa, Ion, Stana.[1] Părvul.[1] | Neaga, Pătru, Ion, Vişa, | Anca. [1] | Помѣни Г(оспод)и [3]: | Mitrea şif(ar), Sora, | Anghel, Dana, Drăgan, | Ion stol(nec), Vlădae, Mateiu, | Părvul, Radul, Gheorghie, | Ilina, Mateiu, | ... | ... | ...[2] | Neagul, Stanca, Oprea, Sto- | iana, Mihaiu, Mariia, Fră | cia, | Mariia, Marin, Rada, | Mateiu, Catrina. [1] | Părasco, Calea, Radulu, Ilina, Nicula.[1] Neaga, Ion, Mariia, | Stoica, Pană. [1] | Dobra | ...[2], Varvara. [1] | Tr....[2] Anca, | Petru <au> dat oi 10. [1] | Mariia, Ion, | Mariia. [1] | † Radul, Dragna, | † Dumitru ; † Păuna ; | † Ilinca ; † Stefan ; | ...[2], Rada,[1]... | ...[2]

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Pomelnicul schitului Brădet de pe apa Vîlsanului*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 365—368.

283

1763 septembrie 1—1764 august 31(7272).

Pomelnic triptic de lemn, de 45/22,5 cm., închis, şi de 45/45 cm., deschis.
Provine de la: bis. Stelea din Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă [5].
La Muzeul Patriarhiei.

În partea din mijloc, textul cu literă de 0,9 cm. este pictat cu roşu pe fond alb pe patru coloane.

† Pomenicul ctitor[il]o[r...[2] vă l]eat 727[2].

† Vii: | Dragomir, | Armenca, | Manolache, | Catrina, | Enache, | Stanca, | Dumitru, | Dumitrana, | Costandin, | Ilinca, | Manul, | Ilinca, | Dumitrana, | Marica, | Ancuţa ;

Radul, | Stoica, | Voica, | Mariia,[5] | Şărban, | Constandin, | [D]ima, | Vas[ili], | Badea, | Mariia, | Mihai zugraf.

---

[1] Text scris de altă persoană.
[2] Text ilizibil.
[3] Pomeneşte, Doamne.
[4] Pomeneşte, Doamne, sufletul robilor lui Dumnezeu.
[5] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 113, nr. 750.

Morţi: | Io Mate(i) voevod, | Elena doamna, | ...[1] isal...ie...,[1] |[5] Andreiu, | Sto[ian] (?)...[1]i, | Ior...[1] a.n... | ...[1] jio, | ...[1] ri... a, |[10] D[ră]go[i],...[1] o...[1], | Stanci(u), C[atrin]a, | Mih[aiŭ], ...[1] | Dobra,...[1] | Mariia, |[15] Ir[i]na;

Dumitr[u] (?) | Mari[a] (?) | Coi[c]a, | Chir[ana] (?) |[5] Costa[ndin], | Andreiu, | Zamfi[r], | Andreiu, | erei Costandin, |[10] Damaschin, | Dami[an] (?), | Tudora, | Dumitru, | Mariia, |[11] ...[1]

Pe aripioara din dreapta, textul cu literă de 0,7 cm. este pictat cu negru pe fond alb.

Pomeni | cul popei | Manului; | vii: |[5] erei Manul, | ere(i)ţă Bălaş(a), | Radul Ioan, | Sanda; | morţ(i): |[10] erei Manul, | er(e)iţ(a) Gherghina, | Chiric, Ioan, | Vasile, | Statie.

284

<1777—1800>.

Pomelnic triptic de lemn [2], de 84/54 cm., închis, şi de 84/109 cm., deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul Patriarhiei.

Pe partea din faţă şi pe cele două aripioare, textul cu literă de 1,8 cm. este pictat cu alb pe fond albastru, în dreptul portretelor donatorilor.

D(o)mn(ul) Al(e)xandru, domna Rocsanda. | 7186[3], 1777.

Pe partea din mijloc textul cu literă de 0,5—1,5 cm. este pictat cu negru şi iniţiale cu roşu pe fond alb.

Coloana I-a.

Aici să pomen(e)scŭ | boeri: | Theodorŭ Boul visternic | и жени єго[4] | [Aga-]fia и чад(и) их[5], Simeonŭ, |[5] Maria i Theofana, Ga | vriilŭ sul | ger, Gavriilŭ logo-[făt] и жени єго[4] | O[nis]ie и чади их[5], Grigorie sulgeri, I[on] prăc(ă)lab, | C[os-]tantinŭ ...[1] ara и жена єго[4] Theo | fana и чади ихъ[5], Slami, Sul |[10] tana, Condi boheriu, Catrina, Solo | monŭ vor(nic), книгинє єго[6] Nas | tasiia и чад(и) их[5], Vasilie, Melen | tie [Ba]li[ca] и жена єго Anna и чад(и) их[5], | Grigorie, Costantinŭ, Pătraş |[15] co vornic ot Bo[toşani] и жена єго[4] Antimiia, Gri | gorie и книгинє єго[7] Roxanda и ча | ды их[5], Marica, Gheorghie, Ioanŭ | Condria и жени єго[4] Anastasiia, | Nechiforŭ, Ilie, Ioanŭ, Dimi |[20] trie Chiruţa postel(nic) и кнєгинє єго[7] Marica, | ...[1]

---

[1] Text ilizibil.

[2] Textul a fost datat <1777—1800> după grafie în intervalul de la primul an amintit în text — 1777 — cînd a început să se recopieze probabil vechiul pomelnic al m-rii Slatina — şi 1800, dată pînă în jurul căreia s-au continuat inscripţiile.

[3] Greşit, în loc de: « 7286 »

[4] Şi femeia lui.

[5] Şi copiii lor.

[6] Cneaghina lui.

[7] Şi cneaghina lui.

Ioanŭ adru...[1], Crăstiianŭ, An | timiia, Mariia, Gheorghie и кни |гине его[2] Theofana, Thoma, |и книгине его[2] Iftimia, Di | mitrie vel logofet и кнегине его[2] Mariia | и чади их[3], Gheorghie, Grigorie, Va | silie, Ioanŭ Romtompan и книгине его[2] |Costanda, Oso (?), Ghermanŭ, Iura | şco Băşotă и [кне]гине[2] его Ioanna, | Iordachie visternic, Ioanŭ Proda[n], Maria, Ma | ria, Simionŭ, Cornilie Prumescu (?) и кне | гине [е]го[2] Safta, Ioan Cehan, Theodo | ru, Gheorghie, Ioanŭ Crastiianu и кни |гине его[2] Tofana, Andrei Talpă | и книгине его[2] Mariia и чад их[3], | Mironŭ, Maxin Th. osu...., |...[1] pan, | Grigorie и книгине его[2] Eftimie, | Iani, Vasilca, Magdalena, Iacov, | Theodor, Romanŭ, Loghin, Zaha | rie, Ioanŭ, Nastasiia, Tomşa, | Petru, Toma, Ioanŭ, Dragoşe, | D(a)v(i)dŭ, Nedelea, Stanciulŭ, Chi |rilă, Iftimiia, Petrea, Todo | ra, Miron, Agathona, Martha, | Maria, Mitrea, Lupa, Marica ot Hărlău, | Ionaşco Mălai ot Iaş(i), Maxinŭ C... racal, Erimie vameş, | Manoilu sulger, Andrei ghetman и книген(и) его[2] | Theodosie, Costantin, purcălab ot Hotin и книги |не его[2] Cărstăna, Lupulŭ logofet, | Şerbanŭ, Costandinŭ vel ban, Safta. | Ioanŭ vel vis(tier), Safta, Mariia | şi totŭ neamul lor, | neamul Cantacozineştilor. | Costantinŭ ban Başot(ă), Grigoraş, Costanŭ | şi tot neamul lor.[4] | Ioniţă Başotă | let 1794 săpt(emvrie) 26[5].

Coloana a II-a.

Aice să pomenescŭ | înpăraţii moscăceştĭ: | Ivanŭ Vasilievici великіе ц(а)ръ | Московски и ц(а)рица[6] Nastasia, | Iurie Vasileevici братъ велика | го ц(а)рѣ и син его[7] Ivanŭ ц(а)ревич, | и дъщи его[8] Evdochie i Theodor | ц(а)рѣви(ч)[9]. | Grigorie Alexandrovici, cneaz Potem | chin, Tavriceschi, gheneral-feldmareşal a armelor ruseşti au murit la leat 1791 | oc(tombrie) 5 la Moldova.[10] | Mogăldea vel ceaşnicŭ | Niculai и̃ и кнегине его[2] Alexan | dra и чад(и) их[3], Vasilie, Ionaşco, Gri | gorie, Irina, Tofana, Todosiia, | Saule vameş, Irina i Ianŭ, | Ioanu Cara capitan съ жителница его[11] Ioana | и чади их[3], Grigorce, Ana, Alexan | dru, Dumitru, Samfira, Dumitru, | Axana, Gheorghie Roşca visternicŭ, Ana и чад(и) их[3] | Irina, Grigorie Cociul ceaşnic и кнегине его[2] | Anteniia и чад их[12], Ioanŭ postelnic и кне | гине его[2] Mariia, Ioan vel stolnic и кнегине | его[2] Nastasia, Gheorghie Corostan и кнеги | не его[2] Ioană, Varvara и чад(и) их[3] | Elina, Theodorŭ cupeţ, Costantin, | Zmaragda, Clomiia, Costantin, | Vasilie, Andrei, Alexandra.

Coloana a III-a.

Aice să pomen(e)scŭ | pravoslavnicii d(o)mni ctitorii: | monah Pahomie carele s-au chemat | Alexandru voiavodŭ и го(спо)жде его[13] | Roxanda и чад(и) их[3], Bogdan, Petru, Cos | tan[d]in, Ionaşco, Anghelina, The | odora, Theofana и вес род[14]. | Ioanŭ, Nastasia, Petru voevod, Vlad | v(oie)v(o)d, Alexandru v(oie)vod,

---

1 Text ilizibil.
2 Şi cneaghina lui.
3 Şi copiii lor.
4 Text scris de prima persoană la 1777.
5 Text scris de altă persoană la 1794.
6 Marele ţar al Moscovei şi ţarina.
7 Fratele marelui ţar şi fiul lui.
8 Ţarevici, şi fiica lui.
9 Ţarevici. Textul este scris de prima persoană la 1777.
10 Text scris de altă persoană la 1791.
11 Cu soţia lui.
12 Şi copilul lor.
13 Şi doamna lui.
14 Şi întreg neamul.

Aron v(oie)v(o)d, | Eremia v(oie)vod и м(а)т(е)ри его и г(о)спо | жде его и чадих его[1], Costantin, Ale | xia, Irina, Maria, Caterina, Sta | na, Samfira, Stefan v(oie)vod и | г(о)спожде его[2] Axenia и ѿт(е)ци его | и м(а)т(е)ри его и г(о)сп(о)жде его[3] Thenevra | и чад их[4] Lebiin и г(о)сп(о)жде[5] Roxanda | и чади их[6] Bogdanŭ, Radul v(oie)vod | и г(о)спожде его[2] Archirie и с(и)нь его[7] | Alexandru v(oie)vod и г(о)сп(о)жде его[2] | Mariia, Miron v(oie)vod, Ioanŭ Va | silie v(oie)vodŭ и г(о)спожде[5] Ecate | rina, Gheorghie Stefan voevodŭ | и г(о)спожде его[2] Elisafta и ѿ(те)ць его | и м(а)т(е)ри его[8], Ioanŭ Duca v(oie)vodŭ | и г(о)спожде[5] Anastasia, Petreceico | v(oie)vod и г(о)спожде его[2] Maria, Dumi | traşco voevod, Antonie Ruset voevod.

Ghenadie egumen din copilărie | din mănăstirea Slatinii | au înoit pomelnicul acesta | la anii 7286 av(gust) 12.

Coloana a IV-a.

Aice să pomenescŭ | mitropolitii şi arhiepiscopi(i): | Theofan mitropolit ot Răşcă, | Gheorghie mitropolit ot Pobrata, | Theodosie mitropolitŭ ot Pobrata, Pobrat | Anastasie mitropolitŭ ot Dragom(irna), | Theofan mitropolitŭ Slatin(ii), | Varlaam mitropolitŭ ot Secu, | Sava mitropolitŭ, | Ghedeon mitropolitŭ, | Dosotheu mitropolit, | Misailŭ mitropolitŭ, | [G]heorghie [m]itropolitŭ, | [A]ntonie [m]itropolit, | [N]echifor [m]itropolitŭ, | [Ia]covŭ [m]itropolitŭ, | [G]avriilŭ [m]itropolitŭ, | [A]nanie [m]itropolit.

Arhiepiscopii să | pomenescŭ aicea şi episcopii: | episcop Eu(s)tatie ot Slatină, | episcopŭ Agathon ot Răşca, | episcopŭ Ioanŭ ot Moldoviţ(a), | episcop Efrim ot Moldoviţ(a), | episcopŭ Spiridonŭ ot Slatin(a), | episcopŭ Agathonŭ, episcopŭ Anastasie ot Moldoviţ(a), | episcopŭ Gheorghie ot Moldoviţ(a), | episcop Sava, | episcopŭ Lavrentie, | episcop Ioan, | episcopŭ Dionisie ot Slatină, | [e]piscopŭ [Th]eofilŭ |, [e]piscopŭ [V]arlaamŭ, | [e]piscopŭ [Gh]edeoanŭ, | [e]piscopŭ Ionichie, | [e]piscopŭ [L]eon, | [e]piscopŭ Dosotheu, | [e]piscopŭ Inochentie[9]. | Episcopŭ Pahomie ot Neamţu.[10] |

Leon mitrop(o)lit ot Huşi.[10] |

Amvrosie arhiepiscop Eca | terinoslavei au urmat | în loc la scaonul mitrop(o) | liei în vremea răzmiri | ţii, la anul 1789, şi | au păstorit păn' la anul | 1792. |

Gavriil mitrop(o)lit au urmat | în loc la anul 1792 fev(ruarie) | 12[10].

Coloana a V-a.

Aice să pomenescŭ | c... n...[11]: | [m]onah [I]oanŭ...[11] Solomon, e...[11] | Vasile, Despa, [N]icolai, | [T]oma, Ileana, | [F]ilipŭ, Catrina, Mariia, | [C]ostantinŭ...[11] ahina şi fiii lor, | Grigore, Axinia, | Gavriil [ot] Ghergheleşti, Nicolai и син ег(о)[7] | Iordache, Şerbanŭ, | Alexandru D(a)v(i)del şetrar, monah Athana | sie, Aniţa, Iordache, Andro | nache, Mariia и вес род их[12], | Ionŭ Ciudin paharnicŭ, Ileana, Vasilie, | Costantinŭ, Safta, monahŭ | Climentŭ, monahiia Eupracsiia, Ileana и вес род их.[12] | Ermonah Măcarie ot Voroneţ, | monah Ghedeon, Martţha[10]. |

[1] Şi mama lui şi doamna lui şi copiii lui.
[2] Şi doamna lui.
[3] Şi părinţii lui şi mama lui şi doamna lui.
[4] Şi copilul lor.
[5] Şi doamna.
[6] Şi copiii lor.
[7] Şi fiul lui.
[8] Şi tatăl lui şi mama lui.
[9] Scris de prima persoană.
[10] Scris de altă persoană.
[11] Text ilizibil.
[12] Şi tot neamul lor.

Pomelnicul răposatului Gri | goraş logofătul sfintei | Mitropolii Moldavii, | slujîndu acestii mit | ropolii piste 20 ani, | s-au mutat la veşni | cile lăcaşuri la let | 1793 ghenari 2[1].

Morţii: | Pentru odihna sufle | tilor răposaţilor | robilor lui D(u)mnezeu: | Ilie, Marie, Dimitrie, | Ana, Grigori, Istratie, | Safta şi tot nea | mul lor[1].

Pe aripioara din dreapta, textul cu literă de 0,3—1,2 cm. este pictat cu negru şi iniţialele cu roşu pe fond alb.

Coloana I-a.

Aici să pomenesc | monaşii şi monahiile | [ade]că călugăriţile : | monah Efrimŭ, | monah Antonie ot Slatina, | monah Mitrofan ot Moldoviţ(a), | monah Arsenie, | monah Efrosinŭ ot Homor, | monah Efrosinŭ ot Moldovi(ţa), | monah Gheorghie <ot> Vor(o)neţ, | monah Iftimie ot...[2] monah Vasilie, | monah Efrimŭ ot Niamţ, | monah Efrimŭ...[2] | monah Galerie <ot> Slat(i)nă, | monah Nicolae ot...[2] | monah Ghedeonŭ ot Slatină, | monah Nicolaie ot Moldoviţ(a), | monah Patapie ot Slatin(a), | Ionichie, Lavrentie, Dionisie, | Ghedeoanŭ, ...[2] ăriianŭ, Agathon, | Tofanŭ, Nicodim, Paisie, | Vărnava, Serafim, Ioniche, | Athanasie, Tofanŭ, Vărnava ot Făcuţi, | Nicodim stoler[3], Iosafŭ, | [Se]rafim, Selevestru, Serafim, | [Ef]rem, Mihail, Nicodim, | S...[2] a, Teofilŭ, Varlaam, | Ghedeon, Pahomie, Iorestŭ, | Varlam, [Io]nichie, Theofil, Se | [le]vest[ru], Thanasie.

Călugăriţili | să pomenescŭ aicea: | Monahia Saiomia, | monahia Martha, | monahia Theofana, | monahia Antonida, | monahia Theodora, | monahia Samfira, | monahia Parascheva, | monahia Evlampia, | monahia Mariia ot Drusca, | monahia Irina, | monahia Natalia.

Coloana a II-a.

Aice să pomenescŭ | monaşii: | monah Ionichie, | monah Gherman, Grigorie, | monah Parthene, Varlaamŭ, | monah Pavelŭ, | monah Macarie, | monah Theofanŭ, | monah Mathei, | monah Theodorŭ, | monah Diodorŭ, | monah Porfirie, | monah F Filothei, | monahŭ Isachie, | monah Filimonŭ, | monah Iovŭ, | monah Pangratie, | monah Davidŭ, | monah Visarionŭ, | monah Porfirie, | monah Mathei, | monah Lavrentie, | monah Pahomie, | monah Savatie, | monah Irimie, Samoil, | monah Ionichie, Samoil, | monah Theofan, Iovŭ, | monah Gherontie, | monah Paisie, | monah Nicodimŭ, | monah Mihailŭ, | monah Theofanŭ, | monah Evloghie, | monah Antonie scutar,[4] | monah Chiriiacŭ, | monah Petronie ot Moldoviţ(a), | monah Mihailŭ, | monah Ghervasie, | monah Silioan, | monah Nilŭ, Theodosie [ot] Slatină, | monah Paisie <ot> Mold(o)viţ(a), | monah Sava, Sofronie <ot> Mold(o)viţ(a), | monah Agathonŭ <ot> Slatină, | monah Ghelasie, | monah Theofil, | monah Gherontie ot Moldoviţ(a), | monah Nechiforŭ ot Slatin(a), | monah Patrichie ot Slatin(a), | monah Misailŭ, | monah

[1] Text scris de altă persoană.
[2] Text ilizibil.
[3] Dulgher.
[4] Baci la stînă.

Ghenadie ot Slatin(a), | monah Pahomia ot Vor(o)neţ, | monah Vasilie пєкєц[1], | monah Lavrentie, | monah Dosothei, | monah Arsenie, | monah Isaia, | monah Cali[s]trat, | monah Iorestŭ, Nilŭ, | monah Mitrofan, | monah Achindinŭ, | monah Grigorie, Hariton, | monah Theodotŭ, | monah Epifanie, | monah Nicodimŭ, | monah Mardarie, | monah Theo[ct]istŭ <ot> Pobrat(a), | monah Chiril, | monah Isaia <ot> Moldoviţa, | monah Theodosie ot Voroneţ, | monah Sava, | monah Palamonŭ, | monah Varlaam, | monah Haritonŭ <ot> Vor(o)neţ, | monah Theodosie.

Coloana a III-a.

Aice să pomenesc | ermonaşii şi pr[e]uţii de | mirŭ și erodiiaconii: | ermonah Ghervasie, | ermonah Pahomia <ot> Moldoviţ(a), | ermonah Ghedeonŭ <ot> Solca, | ermonah Prohorŭ <ot> Slatină, | ermonah Anastasie <ot> Slatină, | ermonah Theofanŭ <ot> Moldoviţ(a), | ermonah Tarasie <ot> Moldoviţ(a), | ermonah Parthenie <ot> Voroneţ, | ermonah Athanasie <ot> Humor, | ermonah Iosifŭ <ot> Slatine, | ermonah Nicolae <ot> Voroneţ, | ermonah Selevestru <ot> Moldoviţ(a), | ermonah Ghedeonŭ <ot> Slatin(a), | ermonah Antonie, | ermonah Visarionŭ <ot> Slatin(a), | ermonah Ioachimŭ <ot> Slatină, | ermonah Nicolae ot Seculŭ, | ermonah Filothei Şoldan ot Voroneţ, | ermonah Parthenie ot Vor(o)neţ, | ermonah Efrimŭ <ot> Homor, | erodiacon Parthenie ot Slatin(a), | erodiiacon Isaia ot Pobrat(a), | ermonah Neofit <ot> Slatină, | ermonah Antonie, | erodiiacon Ars[en]ie, | ermonah Isaia ot Putna (?), | ermonah Athanasiia proegumen, | ermonah Ghedeoan . . .[2] proegumen, | ermonah Calistrat d(u)hovnic, | ermonah Calinicŭ, | ermonah Isaie, Ionichie, | ermonah Macarie, Zosimŭ, | ermonah Agathonŭ, | ermonah Grigorie, Galerie, | ermonah Athanasie, | erodiiacon Veniiamin, | erodiiacon Iacov Nicanul, | erodiiacon Thoma, | ermonah Macarie, Ghedeoan, | ermonah Ghedeoan, Sava, | ermonah Ionichie, Iorestŭ, | ermonah Ghedeoan[3]. | Preotul Enăchachi, Smaranda, | Costandin, Dum(i)tru şi tot neamul.[4] | Anastasie iermonah, | Ilarion iermonah[4].

Preuţ(i) de mirŭ: | erei Ştefan, Enache, | errei Petru ot Drăgoeşt(i), [A]nisia, | erei Luca, Ana, | erei Gheorghie, | erei Ioanŭ, Mariia, | erei Petru, | erei Simionŭ, | erei Dumitru, | erei Ignatŭ, | erei Ioanŭ, Agathona, | erei Luca, Mar[ia], | erei Iacovŭ, Parascheva, | erei Niculai, Creaţa, | erei Grigorie[4] . . .[2] | erei Vasilie, | erei Arsache.[4]

Pe aripioara din stînga, textul cu literă de 0.3—1 cm. este pictat cu negru şi iniţialele cu roşu pe fond alb.

Aicea să po | menescŭ pravoslavnicii | creştini mireni: | Ioanŭ biv ceaşnicŭ, Maria, Vasilie, Pa | rasca. | Theodor ceaşnic Gavriilă и жєни єго[5] | Maria; | Ioanŭ

[1] Cîntăreţ.
[2] Text ilizibil.
[3] Text scris de prima persoană.
[4] Text scris de altă persoană mai tîrziu (sfîrşitul sec. XVIII).
[5] Şi soţia lui.

и жени его[1] Marina | и чади его[2], Petrea, Mihail, | Mariia, Ionașco, | Gheorghie и жена его[1] Stana, | Ioanŭ, Ștefanŭ, Nechita, | Simeonŭ и жена его[1] Theo | dosia, | Maximŭ и жена его[1] Ilea | na, | Ilea (?) и жена его[1] Neacșa, | Ioanŭ, Sava и жена его[1] | Mariia и чади их[2], Ionașco, | Magdalena, Todora, | Stefanŭ и жена его[1] Safta | и чади их[2] Malina, Costantin, | Ghermanŭ, Dumitrașco, | Andronicŭ и жена его[1] Ana, | i Crăstĭna и чад их[3], Iacovŭ | и жена его[1] Nastasia, | Mihailŭ Palomid, Erimia и жена его[1] | Sofroniia, | Crăstea, Gheorghie и жена его[1] | Nastasiia răposa(tă) и чад(и) их[2] Toader, | Mironŭ, Grăpina, | [Vas]ile Persul, Odochia, Ana, | Ivanŭ, Vasile, Toaderŭ, | Dumitrașco ot Covasna и жена его[1] | Crăstĭna и чади их[2] | Vasilie, | Procopie căp(i)t(a)n ot Hrălău, Gherghina, Grigorie и жена | его[1] Salomia, | Andreica, Ioanŭ Nuțul и жена | его[1] Nastasia ot Drăgoești, | Ștefanŭ So(l)o(mon), Văsilca ot Vamă | Mihailŭ и жена его[1] Anisiia | [и ч]ад(и) их[2], Ioachimŭ Bulechil (?), Nastia, | [L]azorŭ и жена его[1] Agafia | и чад(и) их[2], Anna, Irimie, | Vasilie ot Braniște и жена е[го[1] T]odosie, | Marchiianŭ curălar и жена его[2] Ma | riia и чад(и) их[2], Stefanŭ, | Grigorașco ciobotari, Alexa и по | дрѹжи его[1] Anisiia, | Petrea, Calinŭ poslușnicŭ, | Ioan, Varvara ot Cămp(u)lung, Petrea и | жена его[1] Ana, | Ioanŭ, Nechita, Toader, | [Ma]riia...[4], | [păr]intele episcop Theofan. | [To]mșia, Nastasiia, Ma | ximŭ, Marina, Vartholo | [m]ei, Sileonŭ, Nathanail, | [P]arasca, Mihailŭ и же | [на] его[1] Vasilca, Ioanŭ, | [D]umitru, Nicolae.

Coloana a II-a.

Aice să pome | nescŭ pravoslavnicii crești | ni mirĕni: | Ioanŭ, Andrei и подрѹжи | его[1] Mariia, | Duca и жена его[1] Anna, | Dumitru и жена его и чад их[5], | Ioanŭ i Soheica и чад их[3], | Lupulŭ и попадїа его[6] | Sofia, Duca и жена его[1] Nas- | tasia, | Gheorghie Gheuca (?) и жена его[1] Agri | pina, | Ștefanŭ, Antimia, Enache, | Grigorie popa, Anesiia, | Nicoară ot Moldoviț(a), Tatiiana, | Theodorŭ, Parasca, | [N]astasie, Ioanŭ, ...[4], | Mihailŭ ot Cămpulungŭ, Nastasiia, | Salomia, Theofana, | Theodora, Porfira, | Samfira, Paraschiva, | Evloghie, Irina, Alexan- | dra, Mariia, Dumitra, Sanda, | Safta, Zmaragda, Zoița, Grigo | rie.[7] | Panaite [D]ragan, Mariia, | Catinca, Mariia, | Iordachie, Safta, | Irimie, | Ioana, Enăcache, Zoița, | Manolachie | și tot niamul lor.[8] | Gheorghie, Marie, Gheorghi, Anița, | Lupul, [I]linca, Monolach(e), | Costan[din], Dum(i)tru, Caterena, | Catrina[8].

Coloana III-a.

Catrina[8].

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Pomelnicul triptic al lui Alexandru Lăpușneanu din mănăstirea Slatina*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXV (1959), p. 180—184.

[1] Și soția lui.
[2] Și copiii lor.
[3] Și copilul lor.
[4] Text ilizibil.
[5] Și soția lui și copilul lor.
[6] Și preoteasa lui.
[7] Text scris de prima persoană.
[8] Text scris de altă persoană.

285

<Cca. 1780—1800>.

Pomelnic triptic de lemn [1], de 70/50 cm., închis, şi de 70/70 cm., deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti.

La Muzeul Patriarhiei.

Pe partea din mijloc, textul cu literă de 0,3 cm. este scris cu cerneală neagră şi iniţialele cu cerneală roşie pe fond alb, pe patru coloane.

Ὁ κτήτορος . . . [2]

Ctitorul. . .

Coloana I-a.

Ιωάνου Σερμπάνου | βοεβόντα, | Μαρὶας τόμνας, | Γεωργίου βοεβόδα, | Μαρίας, Κασὰνδρας, | Μαρίας, Μπαλάσας, | Ἠλήνας, Σμαρὰ | γδας δόμνας, | Κοσταντίνου, Σερμπὰ | νου, Κοσταντίνου, Ανκου | τζας, Ἠλίνας, Σαὺ | τας, | Κωνσταντίνου, Μπάρ- | μπουλ, Γριγορίου, | Ἠλίνας, Ηλίγκας, | Ἰωάνου, Ματέη, | Βασηλίου, Ματὲη, | Μαρὶας, Μπεζὰν, | Μαρὶας, Δημητρίου, | Ζανφίρας.

Ioan Şerban voievod, Maria doamna, Gheorghie voievod, Maria, Casandra, Maria, Bălaşa, Ilina, Smaragda doamna, Constantin, Şerban, Constantin, Ancuţa, Ilina, Safta, Constantin, Barbul, Grigorie, Ilina, Ilinca, Ioan, Matei, Vasile, Matei, Maria, Bejan, Maria, Dimitrie, Zanfira.

Coloana a II-a.

Ιωάνου Κωνσταντίνου | βοεβόδα, | Μαρίας δόμνης, | Κωνσταντίνου, Στεφανου, | Ἄνκας, Μαρίας, Ἠλή | νκας, Σαύτας, | Ἀνκούτζας, Πρέντας, | Παούνας, Στάνκας, | Μπάρμπουλ, | Ἰωάνου Νίαγα βοε | βόδα, Δεσπήνης | δόμνας, Βελίκα, | Ἰωάνου Μηχαη | βοεβόδα, | Πετράσκο βοεβόδα, | Ιωάνου Σερμπάνου | βοεβόδα, | Ἐλένης δομνα, | Μαρίας, Ἄν[ης ?], | Ἐλένης, | Ιωανου Ματθ | είου βο | εβόδα, Ἐλενης | δόμνης, | Ιωανου Κονσταντίνου | βοεβοδας, Μπαλα | σα δομνης, | Νεδέλιας (?), Ιωανου | Μηχαὴλ Ρακοβησζα | βοεβόδας, Ἄνης δόμ | νης καί των τεκνον [3].

Ioan Constantin voievod, Maria doamna, Constantin, Ştefan, Anca, Maria, Ilinca, Safta, Ancuţa, Preda, Păuna, Stanca, Barbul, Ioan Neagoe voievod, Despina doamna, Velica, Ioan Mihai voievod, Pătraşcu voievod, Ioan Şerban voievod, Elena doamna, Maria, Ana, Elena, Ioan Matei voievod, Elena doamna, Ioan Constantin voievod, Bălaşa doamna, Nedelea, Ioan Mihail Racoviţă voievod, Ana doamna şi copiii.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1780—1800> după grafie; tripticul este probabil o copie după pomelnicul vechi al m-rii Cotroceni, la care s-au adăugat ulterior şi alte nume.

[2] Text ilizibil.

[3] Textul netranscris de noi, de pe celelalte două coloane, aparţine unei perioade posterioare anului 1800.

Pe aripioara din dreapta, textul cu literă de 0,3 cm. este scris cu cerneală neagră şi iniţialele cu cerneală roşie pe fond alb.

Coloana I-a.

Ηγουμένον | τα ὀνόματα: | Δανηϊλ ἄρχϊε | ρέος, |[5] Πάρθενίου ἰερο | [μονά]χου, | Ιωσηφ ἰερομο | ναχου, | Γαλακτίωνος |[10] ιερομονάχου, | Μητροφάνου | ἀρχιέρεος, | Νεωφίτου ἀρχι |ερέος, |[15] Ιωἄσαφ ιερό |μονὰχου, |Αβερκϊου ιερο |μονάχου, | Δανϊὴλ ιερομο- |[20] νάχου, | Γριγορίου ιἐρο | μονὰχου, | Ιωανηκϊ ιἐρο | μονὰχου, |[25] Νεωφήτου ιερο | μονὰχου, | ᾿Ηγνατὶου ιερο | μονὰχου, | Δαβἰδ ιερομο |[30] νὰχου, | Βησαρηον ιἐ | ρομονὰχου.

Numele egumenilor: Daniil arhiereul, Partenie ieromonahul, Iosif ieromonahul, Galaction ieromonahul, Mitrofan arhiereul, Neofit arhiereul, Ioasaf ieromonahul, Averchie ieromonahul, Daniil ieromonahul, Grigorie ieromonahul, Ioanichie ieromonahul, Neofit ieromonahul, Ignatie ieromonahul, David ieromonahul, Visarion ieromonahul.

Coloana a II-a.

Προκοπίου | ιερομονάχου, Μελετίε αρ | χημανδρητις.

Procopie ieromonahul, Meletie arhimandritul.

Petre, | Gherghina, | Costan | dinŭ, Mari(ia), |[5] Ghica (?) | Gheorghe, | Necolae[1] ... | ...[2]

Coloana a III-a.

De la zidirea | biserici(i) ani | 1701[3].

★

286

<1512—1521>.

Suportul unui obiect de cult din argint aurit, de 7,5 cm. înălţime şi 13 cm. diametru; literă de 0,4 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul Patriarhiei.

† Їѡ Нѣгоє воєвод и г(ос)п(о)жда єг(о) Деспина и чєда ихъ[4].

† Io Neagoe voievod şi doamna lui, Despina, şi copiii lor.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 14 (desen şi trad.).

[1] Text scris de altă persoană.

[2] Text ilizibil.

[3] Text scris de altă persoană. Pe lîngă acest text, pe partea din spate a pomelnicului iniţialele de 2 cm. sînt pictate cu roşu, în dreptul unei cruci: « Ꙗ.П.М.Σ.Т ... П.Г. | Х.Х.Х.Х. | Р.Р.Р.Р. | Ѳ.Ѳ.Ѳ. | Θ.Θ.Θ.Θ.Θ. | Ф.Х.Ф.П. | Т.Т.Δ.Ψ. »

[4] Textul a fost datat <1512 — 1521> după donatori, în timpul domniei lui Neagoe Basarab.

287

1771.

Riză de argint de 49/39 cm., deteriorată într-un incendiu, de la o icoană ce reprezenta pe Maica Domnului; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.

Proveniența necunoscută; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul Patriarhiei.

† Αναστασηου, Νηκ(ο)λαου, νεκοστορη, του ἐξ <'Ι>οαννηνον Ζοη, Ζαφήρη, Λεκα, Ρου . . .[1] | τ, 1771.

† Anastasie, Nicolae, negustori (?) din Ianina; Zoie, Zanfira, Leca, Ru... t, 1771.

288

1775.

Riză de argint de 47,8/38 cm., deteriorată într-un incendiu, provenind de la o icoană ce reprezenta pe sf. Gheorghe şi sf. Procopie; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.

Proveniența necunoscută; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul Patriarhiei.

Αυτη η αγια ηκονα του αγιου Γεοργιου κε Προκοπιου την ἄσημοδοσε ο δουλος του Θεου | Κοστας απο πολιτηαν Κονητζα, 1775.

Această sfîntă icoană a sfîntului Gheorghe şi Procopie a îmbrăcat-o în argint robul lui Dumnezeu, Costea, din localitatea Conița, 1775.

LII

289

1793 iulie 6.

Pisanie, astăzi dispărută, era așezată la proscomidia bis. din Pipera.

Această sfîntă biserică s-a făcut de zid la anulŭ 1793 iulie 6 de părințiĭ Ambrosie și Amfiloftie.

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 253 v.

---

[1] Inscripție ilizibilă.

*

290

1793 noiembrie 27.

Grafit pe peretele din altar, lîngă spălătorul arhieresc.
La bis. din Pipera.

În luna lui | noemvrie în 27 zile | s-au cutrămurat pămîntul; 1793.[1]

LIII

291

1792 septembrie.

Icoană de lemn, de 76,5/59,5 cm., reprezentînd scene ale acatistului Maicii Domnului, așezată în naos, în partea dreaptă; literă de 0,4 cm., pictată cu auriu pe fond maron. Text cu majuscule.
La bis. Pitar Moș.

Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Κυρίλλου ἀρχιερέος Τζ(ε)ρβενοῦ, ἐν ἔτει 1792 σωτηρίω μηνός σεπτεμβρίου.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Chiril, ierarhul Cervenului, în anul mîntuirii 1792, luna septembrie.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 357 (text și trad.).

292

1800 ianuarie.

Icoană de lemn, de 34/28,5 cm., reprezentînd scena încoronării sfintei Fecioare, așezată în naos în partea stîngă, lîngă tîmplă; literă de 0,3 cm., pictată cu galben pe fond negru.
La bis. Pitar Moș.

Δέησις τόν δούλον (sic) τοῦ Θεοῦ 'Ιωνίτζα, παρὰ Παρθενίου μοναχοῦ ζογραφοῦ, 1800 ιουναρίου.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Ioniță, de către Partenie monahul zugravul, 1800 ianuarie.

[1] Anul cu cifre arabe, se repetă apoi cu litere chirilice.

293

<1694 (7202) aprilie 10, sau 1705 (7213) aprilie 10>.

Piatră de mormînt, fragment astăzi dispărut, de la m-rea Plumbuita; avea litera în relief, într-un cîmp încadrat de motive vegetale.
A servit ca treaptă, sub scaunul domnesc, în biserică.

Aici zac | oasele lui Gheo[r] | ghie, fiiul lui Ghe[ghe] | brăt de la Braşovu, [ca] |5 re vi(i)nd aici cu [fiii] | lui iubiţi, în pre[um] | blare şi v(î)sli[ndu] | într-o luntre f[iii, pe a] | pă fiind, pri[mej] |10 die s-au întămp[lat], | de(n) viiaţă s-a [pres] | tăvit marţia [de] | Paşte, la apri[lie] | în 10 zile, fi(i)n[du] |15 Io Costandinŭ [B(asarab) B(rîncoveanu)] | voevod; anul 72...[1]

Textul după: o fotografie din colecţiile Muzeului de istorie a oraşului Bucureşti.
Vezi şi: P. I. Cernovodeanu, *O inscripţie dispărută de la mănăstirea Plumbuita*, în «Studii teologice», an XVIII (1959), p. 431.

★

294

1724.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, cu aplicaţii de email multicolor, de 20,5 /8 cm.; literă de 0,4 cm. gravată. Text cu majuscule.
La Muzeul m-rii Plumbuita.

† Οὗτος ὁ πανσεβασμιος σταυρός ἐκοσμήθη | δι'αναλωματων τοῦ ενδοξοτατου αρχοντο(ς) | μεγαλου πορταρη κυριου Γεωργίου Γρηγο, 1724.

† Această preavenerată cruce s-a înfrumuseţat cu cheltuiala preaslăvitului boier, dumnealui Gheorghe Grigo mare portar, 1724.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 83 (text şi trad.); **2.** I. Sachelarescu, *Din istoria Bucureştilor. Plumbuita*, p. 140—141 (text şi trad.).

★

295

1796.

Clopot defect, de 84 cm. înălţime şi 83,4 cm. diametru; literă de 2 cm. în relief.
Provine de la: bis. din Dumeşti, raion Negreşti.
La atelierul de topit clopote de lîngă m-rea Plumbuita.

---

[1] Ultimile cifre sînt ilizibile. Marţea Paştilor a căzut în ziua de 10 aprilie în anii 1694 şi 1705, date corespunzătoare timpului în care a putut fi pusă piatra tombală.

Mich goss Fillgrader et Hofbauer Comp(anie) in Wien anno 1796.

M-a turnat Fillgrader şi Hofbauer C° în Viena, în anul 1796.

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Bobulescu. *Date cu privire la unele biserici din judeţul Iaşi*, în « Anuarul Com. mon. ist. », an II (1928), p. 152 (text); 2. G. Balş, *Bisericile şi mănăstirile moldoveneşti din veacurile al XVII-lea şi al XVIII-lea*, p. 152 (text).

LV

296

1719.

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. Popa Nan.

Această sf(ântă) şi dumnezeească biserică s-aŭ ziditŭ din temelie la anul 1719, cu toate cele trebuincioase la înfrumuseţarea ei de repausaţi(i) întru fericire şi anume: Ruse, Ecaterina, Manole, Marula şi Nanŭ preotu.

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 209 v.

297

1764 septembrie 1 — 1765 august 31 (7273).

Pisanie pe o piatră de 62/86 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 4,5 cm. în relief.
La bis. Popa Nan.

...[1]D(u)mn(e)zeu: Dumitrache grămăticul sin Stefan mona[hul]... | ...[1] pentru a lui vecinica pomenire şi a părinţilo[r]. | Ş(i) au mai ajutatŭ cel mult ostenitor şi rob a lui D(u)mn(e)zeu, | chir Dudul zlătarul, pentru a lui vecinică pomenire |[5] şi a pă(r)inţilor lui, fiind şi ispravnic la această sf(ă)ntă biser | (i)că. Şi au mai aju<ta>tŭ şi robii lui D(u)mn(e)zeu: Stanŭ căpit(anu), | Voica prez(vitera), Vişa ceauşoia, Despa i Rada | căpit(an)ŭ(?); în zilile lu Io Ştefan Racoviţ(ă) v(oie)v(o)d, cu bl(a)gos(lo)veniia | preasf(i)nţitului mitrop(olit) chir Grigorie, l(ea)t 7273.

[1] Piatra este spartă.

Fig. 24

*

298

<Cca. 1765–1770>.

Pomelnic pe o piatră spartă, de 50/52 cm.; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Popa Nan.

Pome<lne>cu c[titor]ilor, anume: | Rusa, Voica, N(i)culache, Catri(n)a, Manole, | Marula, Stroe, Manda, Grigore, в[1], Za(n) | fi(r)a, Catinca, Voic[a], O(a)ncea (?), [S]tanu, Ra |[5] du, Manda, Ilina, Marina, Neacșa, Vi | șa, Mușa, Panaita, Mariia, Ionașco, Preda, | Ștefan monah, Dumitru, Marco, Radu, | Io(n), Niac(ș)a, Ilina, Nichiforŭ , Mariia, Tu | doru, Vișa, Iorga, Manole[2], Sto(i)ca, |[10] Dobra, Dobrișan, Nichifor, Dumitru, | Ioan, Radu erei, Ilie, Stoica, Calea, Petre, | Stana, Dobra, Vlada, Andreiu, Drosu, Sora, Nis | torŭ, cu totŭ neamu lor[3].

[1] In orig.: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?).
[2] În orig.: «Manoae».
[3] Textul a fost datat <cca. 1765–1770> după grafie, prin analogie cu pisania din 1764–1765. Lîngă acest text, pe marginea din stînga a pietrii, inițialele de 7 cm. sînt în relief : «Л.К.Я.К.»

LVI

299

1796 noiembrie 2.

Evanghelie, astăzi dispărută, de la bis. Popa Rusu.

Această sfântă evanghelie s-aŭ făcutŭ de jupânu Polihronie și Mariia danie la Popa Rusu; 1796, noem(vrie) 2.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 289.

LVII

300

1744 (7253) septembrie 15.

Pisanie pe o piatră de 41/97 cm., deasupra ușii de intrare din pridvor; literă de 5,5 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

Fig. 25

Această sfântă besĕrică iaste zidită| și înnălțată din temelie precum să vĕde| de robul lui D(u)mnezeu, jupan Iane cup(e)țul de| la Buzău; sep(temvrie) 15, 7253.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 94; **2.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 331; **3.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 195 v.

301

1791.

Piatră de 62/56 cm. fixată pe peretele din pronaos, în dreapta; literă de 5 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

Cu ajutoru lu D(u)mnezeu, | făcutu-s-au această pardoseală | de jupâneasa Călină, fi(in)dŭ | şi jupan Toma Braşovean os |[5] tenitor. Caliţa, Radulŭ, Năsta- | se, Neaga, Costand(i)n, Despa, Năst | ase, Rada, Safta, Dragna, Lic | sandra, Zanfira, Enache, Petre, | Id(i)ta (?), Neacşu, 1791.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 95; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 333.

302

1755 (7263) august 16.

Piatră funerară de 45/70 cm., fixată pe peretele din pridvor, în stînga uşii de intrare; literă de 4 cm. săpată.
La bis. Popa Soare.

Aicea, dreptŭ acestŭ loc, odihnescu | oasele răposaţilor robilor | lui D(u)mnezeu, copii pop(ii) Cărsti(i): | Cărstianŭ erei, Costandin, |[5] Zmaranda, av(gust) 16, 7263.

303

1757 (7265) ianuarie 20.

Piatră funerară, fixată pe peretele din pridvor, în dreapta uşii; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 45/63 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Popa Soare.

Aicea, dreptŭ acestŭ loc, odihnescu | oasele răposaţilor robilor | lui D(u)mnezeu, copiilor pop(ii) | Lazărŭ: Muşatu, Păuna; |[5] ghen(arie) 20, 7265.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 332.

304

1757 (7265) ianuarie 30.

Piatră funerară de 61/61 cm., fixată pe peretele din naos, în partea dreaptă; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

† Aici dreptŭ acestŭ | locŭ odihnesc oase | le roabei lui D(u)mn(e)zeu: Păuna, | Iane ierei, Voica prezvitera, | [5] Gheorghie, Mușat, Păuna, | Elena, Maria; | ghen(arie) 30 d(ni), leat 7265.

305

1760 aprilie 27.

Piatră funerară de 47/63 cm., fixată pe peretele din pridvor, în stînga intrării; literă de 4,5 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

† Dreptu acest loc odihnescu oasele robul | lui Sandul, fiiul Nicăi log(ofăt) za aproz(i), care net | răindu-i copii, dar numai acești [1] copii i-au | trăiră

Fig. 26

[1] In orig.: « aceeti ».

zile 15. Iară trei copii au născut |[5] totu morţi, care cu voia lui Dumnezeu, s-au | îngropat aicea. Şi pomeneĕşte, Doamne, Sandul cu tot | neamul lui; apral(ie) 27, 1760.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 332.

306

1760 (7268) mai (?).

Piatră funerară de 62/65 cm. fixată pe peretele din pronaos, în stînga; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

† Drept acestŭ loc odihne | scŭ oasele robiilor lui | D(u)m(ne)zeu, fii dumnealor jupă(n) | Socol Calofirescul, |[5] Dimitrie, care s-au săvăr<şit> | la luna lui mai[1] (?) 7268.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 332.

307

1771 aprilie 1.

Piatră funerară spartă, de 37,5 /53 cm., aşezată în cafas; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Popa Soare.

† Dre(p)tŭ acestŭ locŭ odihne(s)cŭ ose | le robilor lui Dumnezeu: Mog(o)ş, Mira, | Nec ulae, Chĕţa, C(a)zan, Parascheva, Ilinca, | Păuna, Voica, Dospina, Gheorghe, Necula, |[5] Ianache; ap(rilie) 1, 1771. | Şi s-au făcut prin osteneala, [luĭ][2] | Cazan ceauş.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 332.

*

308

1759 septembrie 1 — 1760 august 31 (7268).

Potir de argint de 22,5 cm. înălţime, păstrat în biblioteca din pridvorul bisericii; literă de 0,6 cm. săpată.
La bis. Popa Soare.

† Stancio iereia, Călina prezvitera, с(ы)нь мѹ[3] Gherghi; l(ea)t 7268.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 333.

---

[1] Iorga, *loc. cit.*, a citit: « mart ».
[2] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[3] Fiul lui.

LVIII

309

1798 noiembrie 21.

Potir de argint aurit, astăzi dispărut, de la bis. Popa Tatu.

Acest s(fîn)tŭ potir s-au făcut di br(e)as(l)a işlicarilor. 1798 noe(mv)r(ie) 21. Iema(n)di starostea.

Textul după: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 203.

LIX

310

1676 (7185) septembrie 25.

Pisanie pe o piatră de 169/79 cm., deasupra uşii de intrare; literă de 6 cm. în relief.
La bis. din Popeşti-Leordeni.

† Cu vrĕria Tatului şi cu ajutoriulu Fiiului şe cu săvărşitul | Sfăntului D(u)hu, zidetu-s-au acea(s)tă sfăntă şi dumnezeiască beserecă | întru censtia

Fig. 27

şe slava Sfântei Troiţă, dentru ostenial(a) robului lui | Dumnezeu, Hriza v(e)l vistiiar є сьпрожєницѧ єго [1] Mariia, care si-au |[5] început în zile(le) răposatului Ion Gligorie voiivodŭ şi s-au | săvărşĭtu acumu în zelele luminatului domnu Ion Duca voivod. | Пис [2] sep(temvrie) 25 dn(i) 1676, l(ea)t 7185.

*

311

<Cca. 1785>.

Icoană de lemn de 100/67 cm., reprezentînd pe Iisus, aşezată la tîmplă; literă de 0,8 cm. pictată cu negru pe fond galben. Text cu majuscule.
La bis. din Popeşti-Leordeni.

Σούτζου Μιχαὴλ ἡγεμόνος Δακίας, δόμνης Σεβαστῆς, τέκνων | τὰς ἱκεσίας δέξου εὐμενῶς καὶ ὀφλημάτων λύσει (?) χάρισαι ὡς εὔσπλαγ | χνος, μην παροργήσης λατρευτὰς τοὺς σοῦ ἀλλὰ τῆς αἰωνί[ας] κοινονους ἀξίωσον σης βα- | σιλείας [3] . . . [4]

Rugăciunile lui Mihail Suţu, domnul Daciei, ale doamnei Sevastia, ale copiilor, primeşte-le cu bunăvoinţă şi ca un îndurător slobozeşte-i de datorii. Nu te mînia pe cei ce te slăvesc, ci învredniceşte-i să fie părtaşi împărăţiei tale celei veşnice...

LX

312

1773 august 15.

Pisanie pe o piatră astăzi dispărută; era fixată în zidul bis. Precupeţii Vechi.

Această sf(ântă) şi dumnezeească biserică din îndemnul Duhuluĭ Sfînt a început-o popa Gheorghe călugăru şi cu ajutorul creştinilor, iar a isprăvit-o Năstase Simneanul [Mojucul] [5] şi cu soţia lui, Milcea, i sine ego Tudor, Iona, Tudora şi Petre, pentru veşnica pomenire a sufletelor lor. Iar ostenitorĭ aŭ fost popa Grigorie şi cu popa Gheorghe, [av(gust) 15] [5] leatul 1773. Ce este prasnic Toţi Sfinţii. Popa Radu şi Maria.

---

[1] Şi soţia lui.
[2] Am scris.
[3] Textul a fost datat <cca. 1785> după grafie şi factură artistică, în perioada de la mijlocul primei domnii a lui Mihail Şuţu voievod.
[4] Text acoperit de o altă inscripţie mai nouă.
[5] Textul a fost întregit după: N. Iorga, *loc. cit.*

1. îndemnul] îndemnarea I[1] Sfînt] *om* I 2. ajutorul] ajutoru a I iar] ia I 3. Simneanul] Siimeanul Mojucul I Milcea] Milca I sine] snă I Iona] Ionna I 4. Tudora] Tudorŭ I și Petre] *om* I a] *om* I 4.—5. Iar ostenitorĭ aŭ fost] i aŭ roste (sic) i ctitorĭ I 5. leatul] av 15 leat I 5.—6. Ce este prasnic Toţi Sfinţii. Popa Radu și] *om* I 6. Maria i Estera *ad* I.

Textul după: Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 106.
Vezi și: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 302—303; 2. [Ghenadie Enăceanu], *A* 545 (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 91 (rezumat).

LXI

313

1724.

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. din Prund.

Această sfîntă și dumnezeească biserică s-a fondatŭ și s-aŭ îmfrumusețatŭ cu toate obiectele necesare cu cheltueala iubitoruluĭ de D(umne)zeŭ, repausatuluĭ întru fericire Theofan erishimonachu în zilele d(omnu)luĭ Ion Nicolae voevodŭ și a preasfinţituluĭ arhiepiscopŭ și mitropolitŭ chirŭ Daniilŭ, la leatulŭ 1724.

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 171 v.

LXII

314

1614 (7123) <septembrie 1 — decembrie 31>.

Pisanie pe o piatră de 22/151 cm., deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 5,5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† Δῶρον δῶκε τῆ Τρηάδι 'Αλέξανδρος ὁ παμμάκαρ ναὸν τοῦτον παλαιόθεν, | 'Ιωάννης ον αὐθέντης ἡμῶν "Ρανδουλας βοϊβόδας λαμπρῶς ἤγηρεν ἐκ βάθρων | ἀφιερωσεν δὲ τοῦτον εἰς μονὴν τὴν τῶν 'Ιβήρων, † ἐν έτει ${}_{\times}$ζρκγ[2].

[1] Sigla I reprezintă lucrarea lui Iorga, din bibliografie.
[2] Textul a fost datat 1614 (7123) <septembrie 1— decembrie 31>, în perioada de la sfîrșitul anului, corespunzătoare văleatului 7123, cînd s-au terminat lucrările de refacere a mănăstirii.

† Preafericitul Alexandru a dat de demult în dar Treimii această biserică, pe care Io Radul voievod, domnul nostru, cu strălucire a înălțat-o din temelie și a închinat-o mănăstirii Ivirilor, în anul 7123.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 245—246 (text și trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 122 (text și trad.); în *extras*, p. 7.

315

1624 septembrie 1 — 1625 august 31 (7133).

Pisanie, astăzi dispărută; fusese așezată deasupra ușii de intrare la bis. Radu Vodă.

Această sf(ântă) și de Dumnezeŭ biserică, care este hramul Sf(intei) Troiți, din temelie e zidită de luminatul domnŭ Io Alecsandru v(oie)v(od), feciorul Mirci(i) v(oie)v(od), nepotŭ luĭ Mihnea v(oie)v(od) celŭ bătrînŭ, cînd aŭ fost cursul anilor, 7076, ș-aŭ fost cu pace pînă în zilele luĭ Mihaĭ v(oie)v(od) la cursul anilor 7103, pînă aŭ venit Sinan pașa cu oaste asupra luĭ Mihaĭ v(oie)-v(od). Și după aceea, bătînd pe Mihaĭ v(oie)v(od) băgat-aŭ iarbă de tunŭ în sf(ănta) biserică. Iar după aceasta pogorît-aŭ Mihaĭ cu Batăr Jicmon craiul ungurescŭ cu oaste asupra luĭ Sinan pașa, iar Sinan pașa a dat dosul a fugi; și aprinse iarba de tunŭ în biserică și s-aŭ sfărîmat din temelie. Și aŭ trecut anĭ 27. Daca s-aŭ sfărîmat, stătut-au pustie pînă aŭ dăruit Dumnezeŭ de aŭ venit prealuminatul Io Radu v(oie)v(od), feciorul Mihni(i) v(oie)v(od), nepotul luĭ Alecsandru v(oie)v(od) și stătut-aŭ a fi domnŭ Țării Româneștĭ în cursul anilor 7122; decĭ iar aŭ început de a o zidi din temelie pînă o aŭ săvîrșit, ce, de cînd s-aŭ sfărîmat pînă o aŭ făcut și o aŭ săvîrșit a doua oară, aŭ trecut anĭ 31. Iar după ce aŭ dăruit Dumnezeŭ domniea Raduluĭ v(oie)v(od) în țara Moldovi(i) ș-aŭ stătut a fi iubitu fiu-săŭ Alecsandru v(oie)v(od) domnŭ Țării-Româneștĭ, ce, cît a rămas nesăvîrșită de zugrăvit de Radu v(oie)v(od) săvîrșit-aŭ feciorul săŭ Alecsandru v(oie)v(od) la cursul anilor 7133.

Textul după: A. Pelimon, *Bucur. Istoria fundării Bucureștilor*, p. 209—210.

Vezi și: **1.** D. Berindeiu, *Bucureștii*, în « Rev. rom. », an I (1861), p. 331—332; **2.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 111; **3.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 72; **4.** Idem, *7076, Monastirea Radu Vodă, București, 1568*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 72; **5.** Th. Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 29—30; **6.** D. Berindeiu, *Bucureștii*, în « Analele arhitecturei », an II (1891), p. 100; **7.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 138; **8.** G. I. Ionnescu-Gion, *Mănăstirea Radu Vodă*, în « Literatură și artă română », an II (1897—1898), p. 438; **9.** Idem, *Istoria Bucureștilor*, p. 243—245; **10.** M. Dumitrescu, *Monastirea Radu Vodă*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 299—300; **11.** Idem, *Istoricul*, I, p. 69—70; **12.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 122—123; în *extras*, p. 7—8; **13.** Em. Elefterescu, *Biserica Radu Vodă*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 314 din 26 iunie, p. 3; **14.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sfînta Treime (Radul Vodă) din București*, în « Bucureștii », an III (1937), nr. 1—2, p. 115—116; în *extras*, p. 3—4; **15.** Idem, *Istoricul mănăstirii Sf. Treime (Radul Vodă)*, în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 386 din 20 aug., p. 1; **16.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoșilor*, p. 117; **17.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 22 v.; **18.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 729 de la Arh. St. Buc., f. 6.

*

316

<1589(7097)> ianuarie 8.

Piatră de mormînt de marmură, de 92/70 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 10,5 cm. în relief. Partea inferioară a pietrei nu se mai păstrează.

La bis. Radu Vodă.

† Прѣстави сѧ бл(а)говѣрнааго | и бл(а)гоч(ь)стивою г(о)сп(о)жда Єленнаа прѣ...| ...|...[1] [въ лѣто ҂зчз] ѳемелию кг; еп(а)кта в; м(ѣсе)ца ге(нарїе) и днe[2].

† A răposat bincredincioasa şi binecinstitoarea doamnă Elena, prea... în anul 7097, temelia 23, epacta 2, luna ianuarie 8 zile.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 246—247 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 191 (text şi trad.); în *extras*, p. 16; **3.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sfînta Treime (Radul Vodă) din Bucureşti*, în « Bucureştii », au III (1937), p. 125 (trad. şi foto.); în *extras*, p. 13; **4.** N. Iorga, *Istoria Bucureştilor*, p. 47 (foto.); **5.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sf. Treime (Radul Vodă)*, în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 387 din 27 aug., p. 2 (trad.).

317

1590(709<8>) iunie 22.

Piatră de mormînt de marmură albă, de 128/62 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 9,5 cm. în relief; cîmpul este ornat cu motive decorative.

La bis. Radu Vodă.

† Прѣстави с(е) благоч(ь)сти | ваго Іѡ Влад воевод с(ы)нь великагѡ Іѡ Михнѣ вое | вод, въ л[ет ҂зч<и> | кроуг сл(он)ц(оу)][3] дї, лоун(и) аї, ѳем(е)лїе д, м(ѣ)с(е)ца юн(їе) кв дны.

† A răposat binecinstitorul Io Vlad voievod, fiul marelui Io Mihnea voievod, în anul 7098, crugul soarelui 14, <crugul> lunii 11, temelia 4, luna iunie 22 zile.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 247 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu - Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 191 (text şi trad.); în *extras*, p. 15—16; **3.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sfînta Treime (Radul Vodă) din Bucureşti*, în « Bucureştii », an III (1937), p. 125 (trad.); în *extras*, p. 15; **4.** N. Iorga, *Istoria romănilor*, vol. V, fig. 19; **5.** Idem, *Istoria Bucureştilor*, p. 42 (foto.); **6.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sf. Treime (Radul Vodă)*, în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 387 din 27 aug., p. 2 (trad.).

---

[1] Piatra a fost tăiată.

[2] Textul a fost datat <1589 (7097)> ianuarie 8, după: N. Docan, *Despre elementele cronologice în documentele romăneşti*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXII (1909), p. 397.

[3] Textul a fost întregit după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 247. Data a fost completată după N. Docan, *Despre elementele cronologice în documentele romăneşti*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXII (1909), p. 397—398.

318

1626 (7134) februarie 5.

Piatră de mormînt de 202/84 cm., așezată în naos, în partea dreaptă; literă de 9,5 cm. în relief, în chenarul pietrei; în cîmp sînt reprezentate stema Țării Românești și a Moldovei.

La bis. Radu Vodă.

Fig. 28

† Această piatră de pre mormăntŭ o-u | făcut și o-u fr(u)msețat cela ce es‹te› binecinstit și de H(risto)s iubit creștin Alexandru voevod, născă | toriul(ui) dumnii lu(i) celui ce s-au pri | stăvit întru fericită credință, celuia ce au fost binecinstit și de H(risto)s iubit domnŭ creștin.

În cîmp, textul cu literă de 5,5 cm. în relief:

Radul voevod ce au fos(t) domnŭ Țărăi Rumă | nești și Moldovei. Și mul | te războe au biruit; și iară au | venit de la cinstita Portă ș-au |[5] fost al doile răndŭ domnŭ Țărăi | Rumănești și ș-a lăsat st | eagul fiiu-său, ce e mai sus scris și | iară se-u dus de au fo(s)t domnŭ țărăi Mo | ldovei; și acolo se-u pristăvit |[10] întru cetat(e) în Hărlău, în luna | lu ghenarie 13 zil(e), sămbătă; și cu | mare cinste l-au adus trupul | dumnelui și l-au îngrupat | în luna lu feurarie în 5 zil(e), |[15] duminecă. Aicea zac osele | dumnealui. Dumnezeul(e) iartă-(l) | ‹în› împărăție ceriului adevărat; | în ani 7134.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile romăne administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 113; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 73; **3.** Idem, *7076, Monastirea Radul Vodă, 1568*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 73; **4.** M. Dumitrescu, *Monastirea Radu Vodă*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 300; **5.** Idem, *Istoricul*, II, p. 71; **6.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 246; **7.** Idem, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, p. 13; **8.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 190; în *extras*, p. 15; **9.** Em. Elefterescu, *Biserica Radu Vodă*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 314 din 26 iunie, p. 3; **10.** N. Iorga, *Conducător istoric la bisericile din București și împrejurimile imediate*, p. 7; **11.** Idem, *Guide historique de la Roumanie*, ed. a II-a, p. 72; **12.** Gr. Ionescu, *București. Ghid istoric și artistic*, p. 290 (fragment); **13.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 221 v.; **14.** V. Andronescu, *Contribuțiuni istorice*. I, p. 69– 70 (text și desen).

319

1691 (7199) august 5.

Piatră de mormînt de 120/66 cm., aşezată în pronaos, în partea stîngă; litera de 10 cm. în relief. Partea superioară a pietrei nu se mai păstrează.
La bis. Radu Vodă.

. . . |[1]oa. . .[2] eanu v(e)l cap(i)-| tanu, care au fost | ŭ fata agăi Jăp |[5] ei. Şi s-au prăstăvi | tŭ în zilele creşti-| nului şi lumina | tului domănu | Io Costandi |[10] nŭ Brăncovea | nul Băsărabŭ voe | vod, vă l(ea)t 7199 a(v)-g(ust) 5.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 252; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 194; în *extras*, p. 19.

Fig. 29

320

1693 (7202) septembrie 8.

Piatră de mormînt de 175/73 cm., aşezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 144/41 cm.
La bis. Radu Vodă.

† Suptu această pi | atră înfrumus | eţată, află-s(e) oa | sele jupănĕsii |[5] Chiajnii, jup(ă)neasa | lui Mateiu v(e)l por | tar, fata Radu | lui postĕlnecul | Dudescul, carĕ |[10] prestăvindus(e), de a | ni 24, cu mare cinste şĭ cu mul | tă jale s-au astr | ucatu întru |[15] acestu sfăn | tu lăcaşu, | la anul de la zi | direa lumii | 7202 septem |[20] vrie, dnĭ 8.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 250; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193; în *extras*, p. 18.

---

[1] Piatra este spartă.

[2] Cîteva litere ilizibile.

Fig. 30

Fig. 31

321

1698 (7206) iunie 23.

Piatră de mormînt de 180/73 cm. aşezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 5,5 cm. în relief, într-un cîmp de 156/49 cm.
La bis. Radu Vodă.

† Suptu această piatră o | dihnescu-se oasele robilor | lui D(u)mn(e)zeu, Matei Comăneanul biv vel | căp(i)t(an) za seimĕni şi a jup(ă)nĕsi(i) |[5] lui, Caliţii, ce au fostu | fiică lui Matei b(i)v v(e)l cluce(r), | care întâi, ia, de tănără văr | stă ş-au dat datoriia cea de ob | şte la iunie 23 l(ea)t 7206. |[10] Iar dup(ă) ce au

trecut ani...[1] | la luna lui...[1] în...[1] zil(e) | ș-au dat și boiarinul ei Matei | căp(i)t(an) datoriia dup(ă) orăndu | ială; căt li să odihnescu o |[15] asele amăndorora aici [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 252; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 195; în *extras*, p. 19.

322

‹Sec. XVIII›.

Piatră de mormînt de 176/60 cm. așezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

Ενθαδε κειται ο δουλος του | Θεου Αθανασιος Αμυρας με | δελνιστιαρης συν τοις τεκ | νοις αυτου και η δουλη του |[5] Θεου και συζυγος του [ῥηθέ] | ντος, Μαρια ητις ανα[παύθη] | εν Κυριω ‹ἔ›τη 89[3].

Aici zace robul lui Dumnezeu, Atanasie Amiras medelnicer, cu copiii, și roaba lui Dumnezeu și soția celui numit, Maria, care a răposat în Domnul, de ani 89.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 253 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 194—195 (text şi trad.); în *extras*, p. 19.

323

1716.

Piatră de mormînt de 165/67 cm. așezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 4,5 cm., în relief, într-un cîmp de 130/43 cm. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

Fig. 32

'Ενταῦθα κεῖτα[ι πρε] | σβύτου σεπτοῦ δεμας | τοῦ Καστριώτου εὐ | γενοῦς Γεωργιου |[5] ἐκ Καστορίας τυ | γχάνοντος πατρίδος | σεπτῶν γονέ(ων) φύν | τος εὐσεβοφρον | ὅσπερ διδαχθεὶς |[10] πάσαν εσπειραν μάλα | πολεις τε πλείστ(ας) κα | ὶ ἔθνη κατοπτευσας | ἀγχιστρόφως τε προς μ[έ] | δοντας πρεσβευσας, |[15] ἑξῆς δὲ σεμ(ν)ῶς ζή | σας, εν τῆδε πόλει | ἐν πιονι γήρει κατέ | στρεψε τὸν βίον, | 1716.

---

[1] Loc rămas liber.

[2] Matei Comăneanu, fost mare căpitan, a fost îngropat posterior datei amintite în text. El trăia încă la 1725. (Vezi G. Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București*, Buc., 1961, p. 309.)

[3] Textul a fost datat ‹sec. XVIII› după grafie.

Aici zace trupul venerabilului bătrîn, al nobilului Gheorghe Castriotul, avînd drept patrie Castoria, născîndu-se fiu cucernic al unor părinţi venerabili, care, după ce a căpătat învăţătură, a cercetat întreg Apusul şi preanumeroase cetăţi şi neamuri şi a îndeplinit solii, îndreptîndu-se de la un stăpînitor la altul, apoi trăind cu demnitate în acest oraş şi-a sfîrşit viaţa la adînci bătrîneţi, 1716.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 250—251 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă din Bucureşti*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193—194 (text şi trad.); în *extras*, f. 18.

324

1720 septembrie 1 — 1721 august 31 (7229).

Piatră de mormînt de 182/72 cm. aşezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 4 cm. săpată.

La bis. Radu Vodă.

Fig. 33

• † Suptu această piiatră odih|neşte robul lui Dumnezeu, log(o)|fătul Preda Měr(i)şanul; şi| s-au prestăvit în zilele luminatu|[5] lui domnului Nicola(e) voevod;| leat 7229.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 251; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 194; în *extras*, p. 19.

325

1723 (7232) octombrie 26.

Piatră de mormînt de 195/78 cm., aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5,5 cm. săpată.
La bis. Radu Vodă.

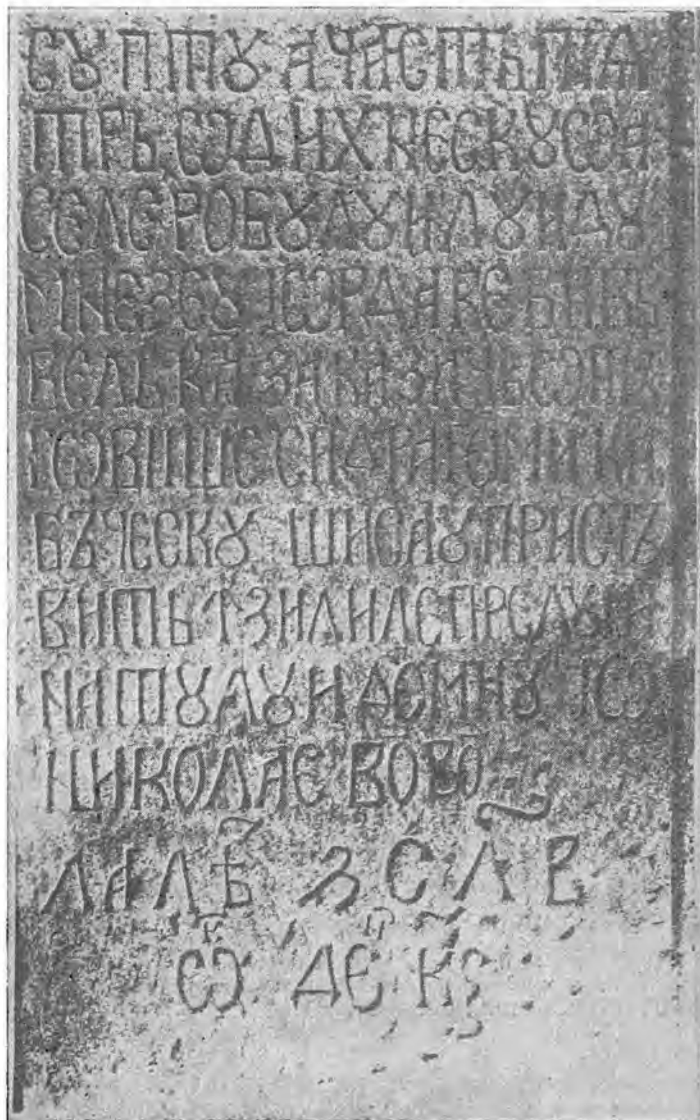

Fig. 34

Suptu această piia | tră odihnescu oa | sele robului lui Du | mnezeu, Iordache bivŭ |[5] velŭ cap(itan) za cazacĭ ot Tăr | govişte, sin Dragomir cap(itan) | Băncescul; şi s-au pristă | vitŭ în zilile prelumi | natului domnu Io |[10] Nicolae voivod, | la leat 7232 | oc(tomvrie), den 26.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 248; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193; în *extras*, p. 18.

326

1726 (7234) februarie 17.

Piatră de mormînt de 199/88 cm. așezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5,5 cm. în relief, într-un cîmp de 126/51 cm.; în medalionul din fruntea inscripției, de 19/37 cm., literă de 5 cm. în relief. Textul grec cu majuscule.

La bis. Radu Vodă.

'Αλέξανδρως | Μουσελήμης.[1] | 1726. | † Suptu această pia | tră odihnĕște răposa | tul robul lui Dumne | zeu, Alexsandrache | ceaușul sin Bala | sache Muselimul. | Domne Dumnezeul | tuturor, odihnĕște su | fletul întru înpă | rățiia ta cea de vĕci, | amin. Fev(ruarie) 17, | leat 7234.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 248; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193; în *extras*, p. 18; **3.** M. Braniște, *Patriarhi de Constantinopol prin țările române în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, în « Mitropolia Olteniei », an X (1958), p. 58—59.

327

1733 (7242) octombrie 7.

Piatră de mormînt de 167/75 cm. așezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 134/43 cm., încadrat de motive vegetale.

La bis. Radu Vodă.

† Suptŭ aciastă | piiatră odihnescu | se oasele răposa | tului robu lu Dumne | zeu, Mant(a) Fărcășanul | vel stolnecŭ, îngropăn | du-se[2] în sfănta mănă- | stere Radului Vodă, ră | posănd în zelele lumenatu | lui domnu Ioan Grigorie | Gheca voevod, fiind cursul | anelor leat 7242 | la luna lui octonvrie | dni 7, scriindu-se pen | tru vecineca pomenere.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 249—250; **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 192; în *extras*, p. 16.

328

1737 (7245) mai 20.

Piatră de mormînt de 126/66 cm. așezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 5 cm. în relief într-un cîmp de 101/38 cm.

La bis. Radu Vodă.

---

[1] Alexandru Muselimul.

[2] În orig.: « îngropăn | dăn-se ».

† Aicea odihnescu, su | ptu această piat | ră, oasele robu lu | i Dumnezău, Costăndin | biv v(e)l pos(telnic), sinŭ Petru c | [upeţ ?] ţărigrădean. . .[1] | mai 20 d(ni), leat 7245.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 251; 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 194; în *extras*, p. 18.

329

1742 (7250) iulie 20.

Piatră de mormînt de 120/81 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 3,5 cm. săpată, într-un cîmp de 101/44 cm. O parte din piatră lipseşte.

La bis. Radu Vodă.

† Suptŭ această | piatră odihn | escu oasĕlĕ rob | ului lui D(u)mnĕzeu, | Preda căpita | nulŭ [2] i jupănea | sa dumnealui, | Dumitrana, în zi | lilĕ pria lumin | atului d(o)mnului | nostru Ion Mih | aiu Racoviţă voe | vodŭ; | iul(ie) dni 20, l(ea)t | 7250.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 248—249; 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 192; în *extras*, p. 17.

330

1757 iulie 7.

Piatră de mormînt de 182/67 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 155/40 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

La bis. Radu Vodă.

Ἐνθάδε κεῖται ὁ δοῦλος | τοῦ Θεοῦ ὁ μέγας σλουτζιά | ρης Γεωργάκης Κανέλος | ὅστις ἐπληρωσε το κο‹ι›νὸν | χρέος ἐπ‹ὶ› τω 1747 ἔτει, | 15 μαρ(τίου). Κεῖται ὁμου | και η δοῦλη τοῦ Θεοῦ | μεγάλη παχαρνιτζέσα | Ἄννα ἡ νύμφη τοῦ | ῥηθέντος, σύζυγ͞ι͞ος | τοῦ αὐταδέλφου ἀυτου | Βασιλὰκη Κανέλου | μεγάλου παχαρνίκου, | ἥτις ἐν τω 1757 ἔτει, | 7 ἰουλίου, ἀπῆλθε | πρός Κύριον.

Fig. 35

[1] Loc rămas liber.

[2] În orig.: « căcita | nulŭ ».

Aici zace robul lui Dumnezeu, marele sluger Iordache Canelos, care şi-a plătit datoria de obşte în anul 1747, 15 martie. În acelaşi loc zace şi roaba lui Dumnezeu, marea păhărnicească Ana, cumnata lui, soţia fratelui său numit Vasilache Canelos mare paharnic, care în anul 1757, 7 iulie a plecat către Domnul.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 248 (text şi trad.); 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193 (text şi trad.); în *extras*, p. 17—18.

331.

1761.

Piatră de mormînt de 164/68 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 145/59 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Radu Vodă.

... | ...[1] de răp ...[1] [odih]|nesc oasele roabei l|ui D(u)mn(e)zeu, Saftei stol(niceasa), |[5] soţiia răposatului | Grigor[ie] ...[1] | driia sosan ... | e ...[1] rele la cerŭ | ... ve ...[1] uila |[10] ...[1] această viiaţă r... | ... u ...[1] cel din urma, p|entru pomenire | ...ico ...[1] 1761[2]

BIBLIOGRAFIE: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 193 (menţionează numai data); în *extras*, p. 17.

332

1765.

Piatră de mormînt de 166/68 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† Hν ειδεμέναι μέμα | ας τίς τουτονι υπο λᾶ | αν εὕδει, ʼIκονίοιο ἀρ | χεθύτης, ποιμήν τε |[5] λογικάων οιων εη<ν>, ʼIωακειμ καλευμενος αὐτά | ρ ὧ γε πατρῆ(ς) Συλιβρία. | 1765.

Dacă doreşti să ştii cine zace sub această piatră, arhiereu al Iconiului am fost şi păstor al oilor celor cuvîntătoare, Ioachim numit, a cărui patrie e Selimbria. 1765.

BIBLIOGRAFIE: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 192 (fragment); în *extras*, p. 17.

---

[1] Text ilizibil.

[2] Cu cifre arabe.

333

1765 septembrie 26.

Piatră de mormînt de 110/58 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 4,5 cm. săpată într-un cîmp de 85/34,5 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† 'Ενταῦθα κεῖται | ταπεινος δουλος Θ(ε)οῦ Ὑήσου | Μανολακης τοὔνομα | ὑός του Κωνσταντίνου | ὑοῦ χατζή Μαουριανου, ανδρός | τετημημένου, | εκ Ζαγορᾶς και εἰς πολ | λούς ἀνθρώπους ε<γ>νώσμενου | ὄνπερ λαβών, ὦ Κύριε, | τη ηλικία νέον, | δός εἰς αιῶνας τέρπεσ | θαι ἐν χώρα τῶνν̅ δικαίων, | αψξε σεπτ(εμβρίου) κς.

Aici zace smeritul robul lui Dumnezeu Iisus, cu numele Manolache, fiul lui Constantin care a fost fiul lui hagi Maurian, om preacinstit, din Zagora şi la mulţi oameni cunoscut, pe care luîndu-l, o Doamne, tînăr de vîrstă, fă să se desfete în veci, în ţara drepţilor, 1765 septembrie 26.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 249 (text şi trad.); 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină, an II (1930), p. 192 (text şi trad.); în *extras*, p. 17.

334

1768 aprilie 21.

Piatră de mormînt de 160/68 cm. aşezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

Ενταῦθα αναπάυον | ται τὰ ὀστᾶ τοῦ μα | καρίτου Μηχαήλ καὶ | τῆς συζυγου αυτοῦ | Μαγδαλινῆς οιτιν | ες ἐν βαθεί γήρα σε | λάσαντες, τὸ ζῆν ἐξε | μέτρησαν τέθαπτε | δὲ καὶ ἡ αὐτῶν θυγάτ | ηρ Αἰκατερίνη ζήσασα | α[ὐτὶ][1] ἔτη πέντε προς | τοὺς εικοσι. αψξη | απριλλ(ίου) κα.

Aici se odihnesc oasele răposatului Mihail şi ale soţiei lui, Magdalena, care trăind pînă la adînci bătrîneţe, s-au săvîrşit. E îngropată şi fiica lor Ecaterina, care a trăit aproape douăzeci şi cinci de ani. 1768 aprilie 21.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 252 (text şi trad.); 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 195 (text şi trad.); în *extras*, p. 19—20.

---

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

335

1786 ianuarie 24.

Piatră de mormînt de 208 / 108 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 160/60 cm., încadrat de motive vegetale; în partea superioară este reprezentată o acvilă bicefală, iar în partea inferioară, doi lei. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† 17 | 86 | ἰανουαρ(ίου) 24. | Τὰ ὀστᾶ τῆς δούλης |[5] τοῦ Θεοῦ | Ἄννης Κιμπιναν-κας, | συζύγου τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχο | ντος μεγάλου μπάνου | Πάνου Φιλιππέσκου, |[10] ὑπὸ τόν λίθον τοῦτον | κρύπτονται, | ἡ δὲ ψυχὴ ἐν | μακάρων | χώρα. .

† 1786 ianuarie 24. Oasele roabei lui Dumnezeu, Ana Cîmpineanca, soţia preanobilului boier, marele ban Pană Filipescu, se ascund sub piatra aceasta, iar sufletul în ţara fericiţilor.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 249 (text şi trad.); 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 192 (text şi trad.); în *extras*, p. 16—17.

336

1795 august 8.

Piatră de mormînt de 82/61 cm. aşezată în pronaos, în partea stîngă; literă de 5 cm. săpată într-un cîmp de 68/97 cm. O parte din piatră a fost tăiată.
La bis. Radu Vodă.

Supt această piatră | să odihneşte ro|bi(i) lui Dumnezeu: | Petre, Gherghina, |[5] 1795 avgus(t) 8. | Să odihneşte feciorul, jupu | nu Todoru Velico.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 252; 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 194; în *extras*, p. 19.

*

337

<1679—1688>.

Candelă de argint de 35 cm. înălţime, suspendată în naos în partea stîngă; iniţialele [1] de 0,4 cm. sînt în relief, în trei medalioane cu cîte o acvilă bicefală, pe suprafaţa candelei.
La bis. Radu Vodă.

Ş(erban) C(antacuzino) [2].

[1] C. Săndulescu-Verna, în articolul *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 198 (în *extras*, p. 22) a citit: « Ş(erban) B(asarab) C(anta)c(uzino), » (?)
[2] Textul a fost datat <1679—1688> în timpul domniei lui Şerban Cantacuzino voievod.

338

1693 mai 1.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de cca. 75/52 cm., reprezentînd Sf. Treime, aşezată la tîmplă în partea din dreapta; litera este pictată pe lemn, sub îmbrăcămintea metalică [1]. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† . . .[2] | Ιωάννου του εκ χ[ωρίου?] γαλαντιου (?) τη ιωτι (?) κ(αι), δια συνδρομην του θείου αυτ[οῦ ἡγοῦ] | μενου της αυτης μονης του Ραδουλ Βοδα παπα κυρ Παρθενιου εἰς ψυχην κ(αὶ) ω | φελειαν κ(αὶ) αιωνιον μνημόσυνον ἀμφωτερων, ἔτει αχчγ μαίω α.

† ... al lui Ioan din satul (?)... şi cu ajutorul unchiului său, egumenul acestei mănăstiri a lui Radu Vodă, preotul chir Partenie, pentru folosul sufletesc şi pomenirea veşnică a amîndurora, în anul 1693 mai 1.

339

1693 iunie 17.

Candelă de argint de 18 cm.înălţime, suspendată în naos în faţa tîmplei; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† Αυτη η παρουσα κανδηλα ετελοιωθη δι'εξοδου κ(αὶ) δαπανης του παναγιωτατου κ(αὶ) οικουμενικου πατριαρχου κυριου [Δι]ονυσ | ιου του Βυζαντιου κ(αὶ) αφιερωθη εν τη σεβασμια μονη του [3] Ρανδουλα βοεβονδα να οιναι εις φωταγωγιας, ιουνιω 17, 1693.

† Această candelă de faţă s-a săvîrşit cu cheltuiala şi cu ajutorul a-tot-preasfinţitului şi a toată lumea patriarh chir Dionisie Vizantiul şi s-a dăruit la sfînta mănăstire a Radului voievod, ca să fie spre luminarea <bisericii>; iunie 17, 1693.

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 197 (text şi trad.); în *extras*, p. 22; 2. M. Branişte, *Patriarhi de Constantinopol prin ţările romîne în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, în « Mitropolia Olteniei », an X (1958), p. 57—58 (trad.).

340

1718.

Candelă de argint de 22 cm. înălţime, suspendată în naos în partea stîngă; literă de 0,5 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Stelea din Bucureşti, astăzi dispărută.
La bis. Radu Vodă.

---

[1] Text comunicat de P. Ş. Năsturel.
[2] Inscripţie ilizibilă.
[3] În orig.: « ου ουτ ».

† Αφιερωται η παρουσα κανδηλα παρα | Γεοργιου του Κρητηκου εις την αγιαν μονην της | Θ(εοτό)κ(ου) του Στελια, 1718.

† Se închină candela de faţă de către Gheorghie din Creta la sfînta mănăstire a Maicii Domnului, a lui Stelea, 1718.

341

1719.

Candelă de argint de 24 cm. înălţime, suspendată la tîmplă; literă de 0,5 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Stelea din Bucureşti, astăzi dispărută.
La bis. Radu Vodă.

† Αφιαιρωται τω παρον κανδιλιον παρα του κυρ Παναγιωτου του η κου . . .[1] εις την αγιαν μανα (sic) της Θεοτοκου, του Στελεα, 1719.

† Se închină candela de faţă de către domnul Panait... la sfînta mănăstire a Maicii Domnului, a lui Stelea, 1719.

BIBLIOGRAFIE: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 197—198 (text şi trad.); în *extras*, p. 22.

342

1719.

Candelă de argint de 23 cm. înălţime, suspendată la tîmplă; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule, pînă la dată.
Provine de la: m-rea Stelea din Bucureşti, astăzi dispărută.
La bis. Radu Vodă.

† Αφιερωται το παρον κανδιλιον εις τη(ν) αγιαν μονήν τῆς Θεοτόκου τοῦ Στελια παρα τ(ο)ῦ πανοσιωτάτου κ(υρί)ου ἰω Θεοκλητου, 1719, | και δια σηντρομής του κυρ | Γ(ε)οργη Κριχκορ.
† Κυρου Στεφανου.[2]

† Se închină candela de faţă la sfînta mănăstire a Maicii Domnului, a lui Stelea, de către preacuviosul chir Teoclit, 1719, şi cu ajutorul lui chir Gheorghe Cricor.
† Chir Stefan.

BIBLIOGRAFIE: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 197 (text şi trad.); în *extras*, p. 22.

---

[1] Text ilizibil.

[2] În orig.: « Στφεανου ».

343

‹Cca. 1720—1730›.

Candelă de argint de 53 cm. înălţime, suspendată în pronaos, în dreptul uşii de intrare; majuscule de 0,6 cm. în relief, într-un scut cu stema Ţării Româneşti şi a Moldovei.
La bis. Radu Vodă.

Io N(icolae) | A(lexandru) v(oievod) | M(avro)c(ordat)[1].

BIBLIOGRAFIE: N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, IV, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. DCXL, fig. 1076.

344

‹Cca. 1721›.

Ripidă de argint, astăzi dispărută, de la bis. Radu Vodă; avea săpate în cîmp chipurile familiei donatorului.

Io Nicolae A(lexandru) v(oievod), г(оспо)жда єго[2] Smaranda, Alixandru v(oie)v(od), Constantin v(oievod), Ianŭcul v(oievod).[3]

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 253.
Vezi şi: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 196; în *extras*, p. 21.

345

1734 august 22.

Candelă de argint de 27 cm. înălţime, suspendată în pronaos în partea stîngă; literă de 0,7 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† Κωστα(ν)τηνος Παλενυ μεγας κομησως[4], 1734 α(υ)γ(ού)στου 22.

† Constantin Băleanu mare comis, 1734 august 22.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 357 (text); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 197 (text şi trad.); în extras, p. 21.

---

[1] Textul a fost datat ‹cca. 1720—1730› după grafie în perioada de după întoarcerea lui Nicolae Mavrocordat din prizonieratul petrecut în Transilvania.
[2] Doamna lui.
[3] Textul a fost datat ‹cca. 1721› în perioada anterioară anului cînd a murit Alexandru voievod, fiul lui Nicolae Mavrocordat, amintit în inscripţie.
[4] Constantin Băleanu nu este atestat în alte izvoare ca mare comis la această dată.

346

1747.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 74/51 cm., reprezentînd pe sf. Atanasie, aşezată la tîmplă în partea dreaptă; literă de 0,3 cm. săpată într-un medalion de 4/3,5 cm. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

† 1747 | Σουλτανα | δομνιτζα Νι | κολαου βοε | βοδα Μαυρ(ο) | κορδατου.

† 1747 Sultana, domniţa lui Nicolae voievod Mavrocordat.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 254 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 196 (text şi trad.); în *extras*, p. 21.

347

1786 august 1.

Sfeşnic de alamă, de 210 cm. înălţime, aşezat în faţa tîmplei; literă de 1,8 cm. gravată pe marginea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
La bis. Radu Vodă.

Δαπανη του αρχιμανδριτου Χρυσανθου και συνδρομη του αρχοντος καμμαραση Ιω(άννου) Χ(ατζῆ) Μοσχου, εν ετει αψπς αυγουστου α[1].

Cu cheltuiala arhimandritului Hrisant şi cu ajutorul dumnealui cămăraşului Ioan Hagi Moscu, în anul 1786 august 1.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 254 (text şi trad.); **2.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 196 (text şi trad.); în *extras*, p. 21.

348

1790 decembrie 20.

Chivot de argint, astăzi dispărut, de la bis. Radu Vodă; avea litera săpată pe partea din spate.

† Ἐγ(έ)νετο τὸ παρὸν ἀρτοφόριον δια συν | δρομ(ῆ)ς καὶ δαπάνης ἐμοῦ του ταπεινοῦ | Δαβὶδ ἀρχιμανδρίτου Ῥαδουλιώτου | ἐκ νίσου Ἠθάκης καὶ ἀφ(ι)ερόθη εν | [5] Βουκουρεστίω ἐν τῆ ἱερά μονη του Ῥά | δουλ Βοδα. 1790-η δεκε(μβ)ρ(ίου) | 20-η [2]

[1] O inscripţie asemănătoare şi pe alt sfeşnic din faţa tîmplei.

[2] În elementele datării s-au folosit minusculele.

† S-a făcut acest artofor cu ajutorul şi cheltuiala mea, a smeritului David arhimandritul de la Radu Vodă, din insula Ithaca, şi s-a închinat în Bucureşti, la sfînta mănăstire Radul Vodă. 1790 decembrie 20.

Textul după: o fotografie din colecţia Muzeului de artă al R.P.R., Secţia de artă feudală (clişeul nr. 1002). *Vezi şi:* C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 197 (text şi trad.); în *extras*, p. 21.

349

<Cca. 1791>.

Candelă, astăzi dispărută, fusese aşezată lîngă amvonul bis. Radu Vodă.

Dăruit preasfintei biserici Radu Vodă de marele ban Pană [1] Filipescu, pentru pomenirea sa [2].

Textul după: C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 198; în *extras*, p. 22.

★

350

<Sec. XVIII>.

Stîlp de lemn de 145 cm. înălţime, fixat pe una din laturile mormîntului din naos, în partea dreaptă; literă de 0,6 cm. pictată cu alb pe fond albastru, într-un medalion cu chipul lui Radu Mihnea voievod şi al lui Alexandru Mircea voievod.

La bis. Radu Vodă.

Io Radul | vo(ie)v(o)d; Io Alecsandru | v[oievod] [3].

BIBLIOGRAFIE: 1. Gion, *Istoria Bucureştilor*, p. 56 (foto.); 2. C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 190; în *extras*, p. 15.

LXIII

351

1732 (7241) noiembrie 27.

Piatră de mormînt de 167/67 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 4 cm. în relief într-un cîmp de 129/35 cm.

La bis. Răzvan.

[1] La Săndulescu-Verna, *loc. cit.*: « Panu ».

[2] Textul a fost datat <cca. 1791> în jurul ultimului an cînd Pană Filipescu a fost mare ban.

[3] Textul a fost datat <sec. XVIII> după grafie şi factură artistică.

† Suptu această piiatră | odehnescu-se oasele | răposatului robo lui Dumne | zeu, Bărcă Coj(escu) biv vel log(ofăt), | în zelele pre(a)lumi(n)atului | domnului no(s)tru Ion Costanden | Necolae voivo(d), în luna | lui noem(vrie) 27 d(ni), leat 7241 | i oasele maicei dumne| l(u)i jupănesei Vlădai|ea, jupănusei dumne|lui Mareei, care s-au | prestăve(t) în zilele | prealumina(t)ului do(m)n Ion | Costandin Basarabŭ voe|vod, în luna lui fev(ruarie),| leat 7217.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureştilor*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 85 nota 3; 2. V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 358—359.

*

352

1705 septembrie 1 — 1706 august 31 (7214).

Clopot, astăzi dispărut, de la bis. Răzvan.

Acestŭ clopotŭ făcut iaste de Ianache Văcărescu vel agă şi dat la biserica noastră la Răzvan, hram Uspenia B(ogorodi)ţă. Leat 7214.

Textul după: Gh. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureştilor*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 85 nota 3.
Vezi şi : N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 161.

LXIV

353

1761.

Cruce de lemn îmbrăcată în argint aurit filigranat, de 19/5,5 cm., cu pietre semipreţioase; literă de 0,5 cm. gravată pe suport.
La Muzeul m-rii Samurcăşeşti-Ciorogîrla.

† Această cruce s-au făc(u)tŭ de rob(ul) lui Dumnez(eu), h(a)gi Stanŭ Jianu ot Craio(va); ·1761.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Drăghiceanu, *Comunicări. Mănăstirea Sămurcăşeşti-Ilfov*, în « Bul. Com. mon. ist. », XIX (1926), p. 123; 2. V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 11; 3. E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 120.

LXV

354

‹Cca. 1710›.

Anafornıţă de argint, astăzi dispărută, de la m-rea Sărindar.

Acest sf(ă)nt discŭ de anaforă l-au închinat Şerban Cantacuzino vel vornic şi soţiea lui, Andriana, sf(intei) monastiri Sărindarul, ca să le fie pentru pomenire, leatu(l) 7253 [1].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 36 v.
Vezi şi: St. Nicolaescu, *Sfînta mănăstire Sărindar din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 426 din 8 iunie, p. 2.

355

1798.

Candelă de argint, astăzi dispărută, de la m-rea Sărindar.

Lucsandra Angerliu, 1798.

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 36 v.
Vezi şi: St. Nicolaescu, *Sfînta mănăstire Sărindar din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 426 din 8 iunie, p. 2.

LXVI

356

1705 (7214) septembrie 8.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 30/86 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Scaune.

Fig. 36

[1] Greşit în loc de « 7218 » corespunzător anului 1710, dată la care Şerban Cantacuzino este mare vornic. (Confuzia se datorează lecturii greşite a cifrelor zecilor şi unităţilor: s-a citit . . . НГ în loc de . . . НI adică . . . 53 în loc de. . . 18.)

Această sf(ă)ntă bisĕrică, hramul Adormirea Prĕcistii, făcută ia | ste den osteneala răposatului Tănasie de la Tărnova; datoriia | cea de obşte vrăndu a-ş da, lăsat-au cheltuială dentru a sa ostennea | lă la nepotŭ-său Stavro, de au făcut această zidire cu cĕle ce | să văd, ca să-i fie întru pomenire şi a tot neamului | său în vĕci; m(e)s(e)ţa sept(emvrie) 8 zile, 7214.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 319—320; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 100; **3.** C. Nicolescu, *Biserica Scaune*, în « Analecta », an III (1945), p. 49.

*

357

<*Sec. XVIII mijlocul*>.

Piatră funerară de 45/66 cm. fixată în zidul dinspre nord al pridvorului; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. Scaune.

† Această piiatră este pusă de Vasile | cojocar, Iane, Ghitana, Necolae, Ion, Gheorghe, | Stanca, Toader, Dum(i)tru, Ene, Năstase, Mariia, | Vasile, Ion, Iane, Vălcia, Chirana, Vasile, | Despa, Dum(i)tru. Mariia, Petre, Marinŭ, | cu tote neamu lor.[1]

*

358

1795 martie 1.

Trei plăci metalice fixate în partea de mijloc a uşii de la intrare, în exterior, au litera decupată, de 4 cm.
La bis. Scaune.

1795[2]. | D(umi)t(ru) Lere(scu) | l(ă)c(ă)t(uş), 1795[2] mart(ie) 1.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 320; **2.** C. Nicolescu, *Biserica Scaune*, în « Analecta », an III (1945), p. 51—52.

LXVII

359

1726 (7235) octombrie 1.

Pisanie pe o piatră de 112/164 cm., deasupra uşii din pridvor; literă de 4 cm. în relief, vopsită cu negru, într-un cîmp de 87/102 cm., încadrat de motive vegetale.
La Schitul Maicilor.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII mijlocul> după grafie.

[2] Cu cifre arabe.

† În zilele prealuminatului și preaînălțatului domnu, Io Nicolae Alexan-| dru voevoda Mavrocordatŭ, întru al optulea anu dentru a doo domnie a | mării sale, dinu dumnezeiască răvnă, roaba lui Dumnezeu, smerita a | ci (sic) Tatieni monahiia carĕ au fost din neamu rusescu, dupe măntuința ei din rob | ie fiindu pornitu sprĕ multă evlavie, au înnălțatu den temelie această sfăntă | și dumnezeiască bisĕrică întru cinstea sfintei Bunii Vestiri a prea bl(a)go | slovitĕi stăpănii noastrĕ Născătoarii de Dumnĕzeu, pururea Fecio(a)rii Marii, înfrumusĕțăndu-o pe dinlăuntru și pe dinafară duprĕ cum să vede,| cu chilii înprĕjur pentru lăcuința călugărițiloru, ajutorindu și | dumneei jupănesa Zmaranda, ca să-i fie în veci pomĕnire, fiindu isprav | nicu dumnelui Pashali vel cap(itan) za seimeni, săvărșindu-se la luna | lui octomv(rie) v dni 1, l(ea)tu 7235.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 138; 2. D. Stănoiu, *Mănăstirea Țigănești*, p. 22—23; 3. E. Enăcescu, *Pe urmele strămoșilor*, p. 139; 4. St. Nicolaescu, *Schitul Maicilor din București, metohul mănăstirii Țigănești*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 433 din 28 iulie, p. 1; 5. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 212.

*

360

1777.

Clopot de 34 cm. înălțime și 30 cm. diametru; literă de 2,3 cm. în relief.

La Schitul Maicilor.

† Acest clopot este a(l) sf(ă)nti(i) | măn(ă)stir(i) a Bunii Vestirii a Schitului Maiciloru. Ana monah(ia), popa Voico 1777 [1] I(ohann) W(entzel) [2].

LXVIII

361

<1756 (7265) octombrie 5>.

Pisanie pe o piatră de 79/161 cm. fixată în peretele exterior al naosului, în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief într-un cîmp de 51/129 cm., încadrat de motive vegetale.

La bis. Schitu Măgureanu.

† Întru mărirea și slava marelui Dumnezeu carele în Troiță să proslăvĕște,| ziditu-s-au dinŭ temelie această svăntă și dumnezăiască bisĕrică | de răposatulŭ și pururea pomenitulŭ Costandinŭ Văcăresculŭ velŭ lo | gofătŭ;

---

[1] Cu cifre arabe.

[2] Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.

darŭ rămăindŭ neisprăvită, după prestăvirea dumnealui s-au is|prăvitŭ şi s-au înfrumusăţatŭ cu toată podoaba ei precumŭ să vĕde| de ginerile dumisale, dumnealui Mihai Cantacuzino velŭ vistier,| cinstindu-să cu hramulŭ Vovedĕnii a (p(r)easvintei Născătoare de| Dumnezeu şi a sfăntului, sfinţitului mucenicŭ

Fig. 37

Visarion,| spre pomenirea vĕcinică ctitorilorŭ, în zilele preînălţatului| domnŭ Ion Costandinŭ Mihai Racoviță voivodŭ și fiindŭ oste|nitori sfinţiea sa părintele chir Sofronie, egumenu de la Sărindar, |[oct(om)vr(ie) 5 z(ile, v leat) 7265][1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Biserica Schitu Măgureanu*, în «Calendarul antic» pe anul 1866, p. 72; **2.** *Inscripţiunea bisericei «Schitul Măgureanul» din Bucureşti*, în «Bis. ort. rom.», an V (1880—1881), p. 674; **3.** M. Dumitrescu, *Biserica Schitu Măgureanu*, în «Consolatorul», an II (1899—1900), p. 333; **4.** *Pisania bisericii Vovidenia a Văcăreştilor < după un decalc de V. A. Urechiă >*, în «Buletinul Fundaţiunei Urechiă», I (1901), p. 29; **5.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 104; **6.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 297; **7.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 209; **8.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 49.

LXIX

362

1728 (7236) aprilie 1.

Pisanie pe o piatră de 102/183 cm., deasupra uşii de intrare din pridvor; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 58/126 cm., încadrat de motive vegetale.

La Biserica cu Sfinţi.

[1] Textul, în prezent acoperit cu tencuială, a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.* Data citită de Iorga nu corespunde perioadei domniei lui Constantin Racoviţă, care pleacă din scaun în 1756 februarie 8. Biserica a fost isprăvită în timpul lui Constantin Mavrocordat, dacă admitem lectura lui N. Iorga. Gr. Musceleanu, *loc.cit.* a citit «7266» = 1757.

† De(n)tru ale tale ţie, spăsitoriule, şi preacuratii Maicii tale aducemŭ, cu vrě| rea Tatălui şi cu ajutoriul Fiiului şi cu îndemnarea Sf(ă)ntului D(u)hŭ, care o Dumne|zeire în Troiţă să proslăvěşte, aminŭ. † Ziditu-s-au această sf(ă)ntă şi dumnezeia| scă besěrică den temeliia ei şi s-au zugrăvit şi s-au înfru-

Fig. 38

museţat precum să vě|[5] de cu toată cheltuiala preasfinţitului mitrop(o)lit al Ungrovlahiei, chir Daniil,| întru slava şi cinstea Întrării în besěrică a preasfintei Născătoarei de Dumne| zeu şi pururea Fecioarei Mariei, în zilele prealuminatului domnŭ Io| Nico(l)ae Alexandru voevod, ca să fie în věci pomenire sfinţii sale| şi a totŭ neamului sfinţii sale şi celorŭ ce au ajutatŭ şi celor|[10] ce vor mai ajuta; şi s-au săvărşitŭ în zioa dentăi a lunii lui aprilie| leat 7236.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 45; **2.** G. Popescu-Postovaru, *Istoricul bisericei cu Sfinţi (Sibilele) din Bucureşti*, în « Consolatorul », an I (1898—1899), p. 109; **3.** < *Pisania bisericii cu Sfinţi din Bucureşti, după un decalc de V.A. Urechiă* >, în « Buletinul Fundaţiunei Urechiă », I (1901), p. 30; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 146—147; **5.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 279; **6.** I. Bianu, *Însemnări autografe scrise într-o carte veche de Dosofteiu mitropolitul Moldovei (1663—1686)*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Lit., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 158; **7.** P. V. Năsturel, *Biserica cu Sfinţi sau Sibilelor din Bucureşti, calea Moşilor şi str. Sfinţilor*, în « Albina », an XIX (1915—1916), p. 1248; **8.** Em. Elefterescu, *Biserica cu Sfinţi sau « Popa Fierea »*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 348 din 26 martie, p. 2; **9.** D. L. Ioniţă, *Biserica cu Sfinţi sau Sfinţilor din Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 68; în *extras*, p. 7; **10.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 215.

★

363

1728 (7236) februarie 1.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la Biserica cu Sfinţi.

Supt această piiatră odihnescu oasile răposatului robu lui Dumnezeu, Chiriazi biv vel cupar [1], şi care s-au săvîrşit în zilele mării sale domnu

[1] Greşeală, probabil: « biv vtori cupar ».

nostru Nicolae v(oie)v(o)d Alexandru v(oie)v(o)d, fevr(uarie) 1, leat 7236.

Textul după: D. L. Ioniță, *Biserica cu Sfinți din București*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 90; în *extras*, p. 29.

364

1736 (7245) octombrie 20.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută; era așezată în pronaosul Bisericii cu Sfinți.

Supt această | piiatră odi | hnescu-se oas | ele robu luĭ | 5 Dumnezeŭ, Ena- | che ot Cĭrnavodă; | aŭ răposat în zil | el(e) mării sale d(omnulu)ĭ | Io Costandin Ni | 10 colae Alexandru | voivodŭ, fii | ndŭ cursu an | iiorŭ l(ea)t 7245, | luna luĭ octomvrie 20.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 280.
Vezi și: 1. D. L. Ioniță, *Biserica cu Sfinți din București*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 90; în *extras*, p. 29; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 218.

365

1758 martie 5.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută; era așezată în pridvor, în partea dreaptă, la Biserica cu Sfinți.

Suptŭ | această piiatră odihnește-s | e robul luĭ D(u)mne | 5 zeŭ, Drăghici zaraf | i Anica, carele s-aŭ | pristăvit în zile(le) | prealuminatu | luĭ domnu(lu)ĭ nostru, | 10 Io Costantin | Nicolae v(oie)v(o)d, | mart(ie) 5, leat 1758.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 280.
Vezi și: 1. D. L. Ioniță, *Biserica cu Sfinți din București*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 89—90; în *extras*, p. 28—29; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 217.

*

366

1727 (7235) august 17.

Clopot de 55 cm. înălțime și 49 cm. diametru; literă de 2,4 cm. în relief. La Biserica cu Sfinți.

† Acestŭ clopotu al sfintei mănă | stiri, ce iaste hramu Ovedenii, | di(n) Bucureşti, l-au făcut chir Daniil | mitropolitul, av(gust) 17, l(eat) 7235). |[5] G(oss) m(ich) H(endric) L(amp)[1], 1727[2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** D. L. Ioniţă, *Biserica cu Sfinţi din Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 76 nota 3; în *extras*, p. 15 nota 3; **2.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 29 v.

LXX

367

1715 (7223) iulie 10.

Pisanie pe o piatră de 68/129 cm., deasupra uşii din pridvor; literă de 7 cm. în relief.
La bis. Sf. Apostoli.

Fig. 39

† Această besĕrică a sf(i)nţilor ap(o)stoli Petrŭ | şi Pavel, fiind întâi de lemn, s-au zidit de piatră de răposatul | Matei voevod şi acum s-au înpodobit şi pe dinlăuntru şi | pe dinnafară cu adaosul clopotniţii şi cu a |[5] ltele, de preaînălţatul domnŭ Io Stefan | Cantacuzino voevodŭ, în anul celŭ dintăi

[1] M-a turnat Hendric Lamp Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.

[2] Cu cifre arabe. Iniţialele meşterului şi data sînt scrise încă odată.

al | domniei lui, fiindŭ enoriiaş la dănsa prea | luminatul împărătescul neam al Cantacu | zineştilorŭ, la leat 7223 luna lui iulie 10.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 93; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 90; **3.** Idem, *7141, Sfinţii Apostoli Bucureşti 1633*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 90; **4.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 252; **5.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 140; **6.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 266; **7.** Em. Elefterescu, *Biserica Sfinţii Apostoli*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 354 din 7 mai, p. 2; **8.** D. Caselli, *Mahalaua şi biserica Sfinţii Apostoli*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 246 din 18 oct., p. 2; **9.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 272, fig. 111; **10.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 24.

*

368

1787 iunie 23.

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Sf. Apostoli.

Mormîntul ce-l priveştĭ ascunde corpurile neamuluĭ Dudeştilor răposaţĭ, ale căror suflete au zburat la cer. Cuprinde pe Antioh, bărbat celebru, virtos, pe Maria ce a fost soţia gloriosuluĭ boer Cantemir, cu ceva maĭ înainte pe Niculae şi pe soţia sa, care era podoaba blîndeţeĭ; iar din copiĭ pe Smaranda şi pe Andronic, pe carĭ, Dumnezeule, iartă-i pentru ca neîncercaţĭ să se mîntuească. 1787 iunie 23.

Traducerea după: Bilciurescu, *Monastirile*, p. 253, (trad. din limba greacă).
Vezi şi: **1.** O. G. Lecca, *Familiile boereşti române*, p. 210 (trad.); **2.** Em. Elefterescu, *Biserica Sfinţii Apostoli*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 354 din 7 mai, p. 2 (trad).

*

369

1800.

Clopotul mic de cca. 40 cm. înălţime şi 35 cm. diametru; literă de cca. 3 cm. în relief, în partea de sus a clopotului.
La bis. Sf. Apostoli.

Acest [clopot s-au noit de a doua oară][1] de preacuviosul arhimandrit chir Cal[inic Stavronichiteanu; 1800.][1]

BIBLIOGRAFIE: Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 26.

---

[1] Textul a fost întregit după: Enăceanu, *loc. cit.*, unde s-a citit greşit: « de a dobora » şi « Stronichiteanu ».

370

1785 septembrie.

Pisanie pe o piatră de 138/100 cm., deasupra uşii din pridvor; literă de 4,5 cm. săpată într-un cîmp de 104/90 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Sf. Constantin şi Elena.

Fig. 40

† Întru mărirea celui în Troiţă un D(umne)zeu proslăvit |·şi de noi într-o fiinţă mărturisit, acest | d(u)m(ne)zeesc lăcaș, întru acoperemăntul sf(i)n | ţilor înpăraţi Constantin și Elena, s-a afierosit |[5] de robii lui D(umne)zeu, Constantin cojocar beșleaga, | Costantin croitor Melcescu, hagi Panait şălar, cu a însuş | cheltuială din temelie zidit spre a loru-ș pomeni | re și a celor ce au ajutat: Pătrașco croitor, Ion Coica, | ca în věci să fie pomeniţi ei și tot neamul lor. |[10] Şi s-a săvărşit în zilele preaînăl(ţ)atului nostru | domnu Mihail Suţu v(oie)v(od), mitropolit fi(i)nd | preasf(i)nţiia sa chir Grigorie, | 1785 [1] septem(vrie).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 134; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 298; **3.** D. Caselli, *Mahalaua « Livedea Gospod »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 195 din 20 oct., p. 1; **4.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 77.

[1] Cu cifre arabe.

*

371

1786.

Clopot, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Constantin şi Elena.

In laudem Dei fusa a Io[han]n[e] | Pauli Livini, an(n)o 1786.

Întru lauda lui Dumnezeu, turnat de către Ioan al lui Paul... în anul 1786 [1].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 78.

LXXII

372

<Sec. XVII?>.

Potir de argint aurit, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Dumitru de Jurămînt.

Io Radu voevod. [2]

Traducerea după: I. C. Filitti, *Biserica Sf. Dumitru din Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an L (1932), p. 419 (trad. din limba slavă); în *extras*, p. 29.

373

1793.

Chivot de argint de 18/24 cm.; literă de 0,5 cm. în relief.
La bis. Sf. Dumitru de Jurămînt.

† Ace(st) artoforion s-au făcut | de sf(inţitul) păr(i)ntele episcop | Buzz̿(ă)u chir | Dositheos de la Ioanina | [5] şi s-au dat sf(in)t(ei) Ep(iscopii) Buz(ău); | 1793. [3]

BIBLIOGRAFIE: 1. I. C. Filitti, *Biserica Sf. Dumitru din Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an L (1932), p. 419; în *extras*, p. 29; 2. St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sf. Dumitru din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 428 din 23 iunie, p. 1; 3. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 33.

---

[1] La Enăceanu, *loc. cit.:* « *In laudem dei Fusea A ION PAULI Livini ano 1786* ».

[2] Textul a fost datat <sec. XVII?> după menţiunea numelui « Radu voevod », care, după zidirea bis. Sf. Dumitru de Jurămînt, unde obiectul în cauză a fost dăruit, mai este atestat numai în veac. XVII.

[3] Cu cifre arabe.

374

1795 iulie 10.

Cutie de argint, de 26/12/11 cm.; literă de 0,4 cm. gravată.
La bis. Sf. Dumitru de Jurămînt.

† Κιβώτηον ἀγίων λειψάνων, κτῆμα | τοῦ ταπεινοῦ ἐπισκόπου κυροῦ Κωνσταντίου Πουζαίου | τοῦ ἐξ 'Ιωαννίνων, 1795 ιουλίου 10.

† Chivot de sfinte moaşte, proprietatea smeritului episcop chir Costandie al Buzăului, cel din Ianina, 1795 iulie 10.

BIBLIOGRAFIE: I. C. Filitti, *Biserica Sf. Dumitru din Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an L (1932), p. 420 (text şi trad.); în *extras*, p. 30.

LXXIII

375

1733 (7241) martie 27.

Candelă de argint de 24 cm. înălţime, suspendată în naos, în partea din dreapta; literă de 0,3-0,5 cm. săpată.
La bis. Sf. Ecaterina.

Păuna Fălcoianca, m(a)rt(ie) 27 d(ni) 7241 [1].

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 22.

376

1778.

Clopot, de la bis. Sf. Ecaterina, distrus în timpul primului război mondial.

S-au făcut acest clopot cu cheltuiala părintelui egumen o[t] Sfănta Ecaterina, chir Ioanichie [2] Sinaitul şi Criteanul, 1778. I(ohann) W(entzel) [3].

Textul după: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 23.
Vezi şi: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 161.

---

[1] Aceeaşi inscripţie este săpată încă odată pe candelă, dar fără menţiunea lunei şi a zilei.
[2] C. Bobulescu, *loc. cit.*, crede că este vorba de egumenul Ioachim.
[3] Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.

377

1780 decembrie 16.

Candelă de argint de 34 cm. înălţime, suspendată la tîmplă, în faţa uşilor împărăteşti; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Ecaterina.

† Αλ[1]. Αλεξανδρου Γεοργιου Παλοκτζοογλου ισ μνημοσηνὸν, 1780 δεκ(εμβρίου) 16.

† Al. A lui Alexandru Gheorghie Balaccioglu (?) pentru pomenire, 1780 decembrie 16.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 24 (text).

378

1789.

Chivot de argint de 25,5/11,5 cm., aşezat pe masa din altar; literă de 0,6 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Ecaterina.

† Ηγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτατου | αγιου αρχιμανδρίτου κῦρ κυρ Μελετιου Κριτος ἔ | γινεν τὸ παρον ἄρτοφοριον δια σύνδρομης των | ευσεβων χριστιανων: Γεωργιου, Ιεσε, |[5] κ(αὶ), Αναστασ(ίου ?), κ(αὶ), Ιακώβου, Βαρσαμι(ου ?) | Ποτζο(?), Μιχαηλ, Ἑλενης, κ(αὶ), Στοικα, | Γρ(ηγ)ω(ρίου ?), Διαμ(αντῆ ?), Παναγι(ας ?), Βασα, Παρμπουλο, | Μαρκου, κ(αὶ), Κωστακι, Κυριτζη, Αγγελί, | Πάσχο, Νηκ(ο)λ(άου ?), Γ(ε)ω(ργίου ?), κ(αὶ), Ηκ (sic), Πετρακι, |[10] Ξανθης προσκυνητης, Ἰω(άννου), Ραφαήλ, | Ω, Κρ (sic), Στ(ε)φ(άνου), Σμ(α)ρ(άγδης), 1789.

În egumenia preacuviosului sfîntului arhimandritului domnul, domn Meletie Cretanul, s-a făcut artoforul de faţă, cu ajutorul evlavioşilor creştini: Gheorghe, Ieseu şi Anastasie şi Iacov, Varsamiu (?) Potzo (?), Mihail, Elena şi Stoica, Grigorie, Diamandi, Panaghia, Vasa, Barbul, Marcu şi Costache, Chiriţă, Anghel, Pascu, Nicolae, Gheorghe şi Ic (sic), Petrache, Xantha închinata, Ioan, Rafael, O. Cr (sic), Ştefan, Smaranda, 1789.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 25 (text).

379

<Cca. 1790?>.

Pomelnic triptic de lemn [2] de 56/39 cm., închis, şi de 56/79 cm., deschis, scris de mai multe persoane; literă de 0,3-0,7 cm. pictată cu negru şi iniţiale cu roşu pe fond alb, în partea din mijloc, pe patru coloane.
La bis. Sf. Ecaterina.

---

[1] Prescurtarea numelui: « Al(exandru) » (?)

[2] Textul a fost datat <cca. 1790?> după grafie şi după menţiunea numelor lui Cozma, episcop al Buzăului, ajuns mitropolit la 1787, şi al lui Meletie Cretanul, egumen al m-rii Sf. Ecaterina pe la 1789.

Coloana I-a.

Τὰ ὀνόματα τῶν αειμνήστων | κτητόρων: | † 'Ιωβασκου, Ἄλμπου, Θεοδωρου, | Δραγιτζη, ζυμβίας, τέκνων, γονέ | ων καὶ ἀδελφῶν. | Νεδέλιας, Πύρβουλου, Νάνου, | Πέτρου, Ράδουλου, Ἄννης, Βλά | δας, Στάνου, 'Ιωάννου, Κώστα, | Νικολάου, Στεφάνου, Μαρίας, | Στάνης, Μαρίας, Παύλου, | Φραντζίσκου, Γεωργιου, Γερμανου, | Νικολάου, Ζώτου, Θεοδοσίας, | 'Ιωάννου, Στεφάνου, Σεργιου, Νικο | λάου, Ἄννης, 'Ιωάννου, 'Ανδρονί | κης, Θεοδώρου, Μαρίας, Κών | σου, Συμων, Παρθενιου, Νικηφο | ρου, Ζέβης, Χρυσάνθης, Στάν | τζου, Γκήτζα, Μόμτζας, Αἰκα | τερίνης, Ιωάννου, Βασιλικῆς, | Σμαράγδας, Λάμπρου, Πάνου, | Βασιλείου, Νικολάου, Μαρίας, | 'Αθανασίου, Δεωθω (?), Ἄκθρης (?), | Πάνου, Αἰκατερίνης, Βασιλ[ε]ηου, | Ράδου, Νικολάου, Μαρίας, | Δώσπω, Πρέδω, Παγώνης, | Γεωργίου, Εὐγενίου, Γεωργίου, Στα | μου, Γεωργίου, Σταγκάς, Παχώ | μίνας, Ἄκθρης, 'Αγκούτζης, | Νικολάου, Ράδουλου, 'Αθανασίου, [1]

Coloana a II-a.

Σμαράγδης, Ματθέου, 'Αγκούτζης, | Αἰκατερίνης, Νικολάου, Νεδείλιας, | Νιάξης, Ὤπρια, Μούσης, Νιάγου, | Ρουσης, Κωνσταντίνου, Γεωργίου, Χάι | δω.
Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητων: | 'Αλεξάνδρου, Αἰκατερίνης, Δημητρίου, Γεωργίου, Ματθείου, Σάνδας, | Μηχαήλ, Ραδουλου, Ελένης, Βιν | τίλης, Μαρίας, Γεωργίου, Σάνδας, | 'Ανδριάν[ας], Σερπανου, 'Ασάνου, | Ματθείου, Κωνσταντίνου, Συλτάνης, | Θεοδώρου, Ζῶης, 'Ιωάννου, 'Αγεν | τζας, Μαρίας, 'Ιωάνν(ο)υ, 'Ανα- | στασίου, Σωσάνης, Ελένης, Βιντί | λας, Δεκθοίνες, Ρωξάνδρας, | Παγώνης, Αἰκατερίνης, Νικολαου, | Μαρίας, Κωνσταντίνου, Στάγκας, | Μαρίας, Νικολάου, Χρυσανθης, | Θεοδώρου, Πάυλου, 'Αγγελη, 'Ιου | λιανῆς, Κωνσταντίνου, 'Ελένης, Αἰ | κατερίνης, Θεοδώρου, Σωσάνης, | Μιχαήλ, Μαρίας, Σμαράγδης, Ε | λένης, Συμεών, Καταφυγῆς, Γεωρ | γίου, Θεοκλήτου, Μορφούλας, Τατι | ανῆς, Εὐφροσύνης, Θεοδώρου, | Ρίζης, Κυράνα, Εἰρεινης, [2]

Coloana a III-a.

'Εμμανουήλ, Γεωργίου, Μιχαήλ, | Ζαμφείρας, Δημητρίου, Δη | μητρίου, Ηλία, Δημητρίου, Νι | κολάου, Μαρίας, 'Ιωάννου, 'Αθα | νασίου, Φάσης, Δέκθω, Νικο | λάου, Βλάδας, Βερετζίνης, 'Ιω | αννου, Γεωργίου, Μελαχρινης, | 'Ιωάννου, Νικολάου, Κυριακῆς, Ι | ωάννου, Πέτρου, Γεωργίου, Νικολάου, | Θωμᾶ, Θεοδώρου, Μάτζε, Θεο | δώρου, Μαριας, Νικολαου, Βασιλείου, | Μαρίας, Βασιλείου, Λάμπρου, Κων | σταντίνου, Χαριζάνου, Κωνσταντίνου, | Νικολάου, Σμαραγδας, Καλήτζας, | Μιχάηλ, 'Ανδρέου, Καλῆς, Σω | φρονίας, Καλλίστου, 'Ιωαννου, Ε | λένης, Κωνσταντίνου, Σκαρλατου | προσκηνητοῦ. [3]

---

[1] Rîndurile care urmează în această coloană, netranscrise de noi, sînt adaose mai tîrziu, probabil după 1800.

[2] Rîndurile care preced coloana a II-a şi a III-a precum şi acelea care urmează după nota noastră de la sfîrşitul coloanei a II-a sînt scrise mai tîrziu, de alte persoane, după 1800.

[3] Rîndurile următoare notei de la coloana a III-a sunt adaose după 1800.

Coloana a IV-a.

Ονόματα τῶν κατα και | ρους αοιδίμων ἀρχιεπισκόπων: | † 'Αναστασίου, Λαυρεντίου, 'Ιωασαφ, | 'Ανανίου, 'Ιωάννιχιου, Μακαρίου, | 'Αθανασιου, 'Ιωάννικιου, Νικυφόρου, | Κωνσταντίου, Κυρίλλου, Δωρο | θεου, Νεοφύτου, Κοσμα.

Τὰ ονόματα τῶν κατὰ και | ρούς, σεβασμίον ἡγουμένων: | Φιλοθέου, Μακαρίου, 'Ανανίου, | Γερασίμου, Γερμανοῦ, Νικηφόρου, | Γερασίμου, Γεναδίου, Θεοφανου, | 'Ιωακείμ, Διονυσίου, Θεοφα | νους, Συμεων, Σιλβεστρου, | Διονυσίου, Θεοκλήτου, 'Ανθι | μου, Γερασίμου, Σω[φ]ρωνίου, | Γρηγορίου, 'Ιερεμιου, Αγαπιου, Διον | νυσιου, Βάρναβα, Μελ(ε)τίου, Κιρίλου, | Μελετίου.[1]

Coloana I-a.

Pomenirea numelor ctitorilor: Iovaşcu, Albu, Teodor, Drăghici, al soţiei, cu copiii, părinţii şi cu fraţii. Nedelea, Pîrvul, Nanu, Petru, Radul, Ana, Vlada, Stan, Ioan, Costa, Nicolae, Ştefan, Maria, Stana, Maria, Pavel, Francisc, Gheorghie, Gherman, Nicolae, Zotu, Teodosia, Ioan, Ştefan, Serghie, Nicolae, Ana, Ioan, Andronica, Teodor, Maria, Consu, Simon, Partenie, Nichifor, Zeva, Hrisanta, Stanciu, Ghiţă, Momcea, Ecaterina, Ioan, Vasilica, Smaranda, Lambru, Pană, Vasile, Nicolae, Maria, Atanasie, Deotho, Acthra (?), Pană, Ecaterina, Vasile, Radu, Nicolae, Maria, Despo, Preda, Păuna, Gheorghe, Eugeniu, Gheorghe, Stamos, Gheorghe, Stanca, Pahomina Acthra (?) Ancuţa, Nicolae, Radul, Atanasie,

Coloana a II-a.

Smaranda, Matei, Ancuţa, Ecaterina, Nicolae, Nedelea, Neacşu, Oprea, Muşa, Neagu, Rusa, Constantin, Gheorghe, Haido.

Numele ajutătorilor: Alexandru, Ecaterina, Dimitrie, Gheorghe, Matei, Sanda, Mihai, Radu, Elena, Vintilă, Maria, Gheorghe, Sanda, Andriana, Şerban, Asan, Matei, Constantin, Sultana, Teodor, Zoe, Ioan, Aghenţa, Maria, Ioan, Anastasie, Suzana, Elena, Vintilă, Decthines (sic), Ruxandra, Păuna, Ecaterina, Nicolae, Maria, Costantin, Stanca, Maria, Nicolae, Hrisanta, Teodor, Pavel, Angela, Iuliana, Constantin, Elena, Ecaterina, Teodor, Suzana, Mihai, Maria, Smaragda, Elena, Simeon, Catafighi, Gheorghe, Teoclit, Morfula, Tatiana, Eufrosina, Teodor, Riza, Chirana, Irina,

Coloana a III-a.

Emanoil, Gheorghie, Mihai, Zamfira, Dimitrie, Dimitrie, Ilie, Dimitrie, Nicolae, Maria, Ioan, Atanasie, Fasa, Dectho, Nicolae, Vlada, Vereţina (?) Ioan, Gheorghe, Melahrina, Ioan, Nicolae, Chiriachi, Ioan, Petre, Gheorghe, Nicolae, Toma, Teodor, Matze (sic), Teodor, Maria, Nicolae, Vasile, Maria, Vasile, Lambru, Constantin, Arizan, Constantin, Nicolae, Smaranda, Caliţa, Mihail, Andrei, Calea, Sofronia, Calist, Ioan, Elena, Constantin, Scarlat închinatul.

Coloana a IV-a.

Numele fericiţilor episcopi care s-au urmat după vremuri: † Anastasie, Lavrentie, Ioasaf, Anania, Ioanichie, Macarie, Atanasie, Ioanichie, Nichifor, Constantin, Chiril, Dorotei, Neofit, Cozma.

---

[1] Rîndurile care urmează după nota 1 de la coloana a IV-a, netranscrise de noi, sînt adaose după 1800.

Numele cuvioşilor egumeni care s-au urmat după vremuri: Filotei, Macarie, Anania, Gherasim, Gherman, Nichifor, Gherasim, Ghenadie, Teofan, Ioachim, Dionisie, Teofan, Simeon, Silvestru, Dionisie, Teoclit, Antim, Gherasim, Sofronie, Grigorie, Ieremia, Agapie, Dionisie, Varnava, Meletie, Chiril, Meletie.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 28 (text).

380

1799 iunie 20.

Icoana Sf. Ecaterina, astăzi dispărută, de la bis. Sf. Ecaterina.

. . . διὰ ἐξόδων Κωνσταντίνου Λεοντιου καὶ ἀφιερώθη τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Σιναΐτων, αψчθ ἰουνιου κ . . .

. . . prin cheltuiala lui Constantin al lui Leontie şi s-a închinat bisericii Sinaiţilor, 1799 iunie 20. . .

Textul după: C. Bobulescu, *Cronica bisericii Sf. Ecaterine*, p. 27.

LXXIV

381

1744 (7252) mai (?) 4.

Pisanie pe o piatră de 90/153 cm., deasupra uşii din pridvor; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 85/100 cm., încadrat de motive vegetale. La bis. Sf. Elefterie.

† Această sfăntă şi dumnezeiască biserică, care să | prăznueşte pre numele marelui mucenic Gheorghie | şi a sfăntului sfeştenomucenic Elefterie, s-au ridicat | şi s-au zidit dĭn temeliia iei şi s-au înfrumuseţat pre |[5] cum să vede cu cheltuiala răposatului jupăn Costandin | sin Macsin cupeţ, prin osteneala presfinţitului mitropo | litu al Ungrovlahiei chir Neofit şi a dumisale jup(an) | Andrei zaraf, unchiul răposatului, pre carele i-au fostu | lăsatŭ epitrop la moarte dumnelui. Şi s-au săvărşitŭ |[10] această dumnezeiască biserică în zilele prelumi- | natului şi preînnă(l)ţatului domnu Io Mihai | Racoviţă voevod, într-o pomenire vecinică cti | tor(i)lorŭ; şi ostenitor(i) ce(i) mai sus pomeniţ(i). | Lea[t] 7252, m(ai ?)[1] 4.

[1] Sau « m(artie) ».

Fig. 41

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 68; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 317; 3. Şt. Balş, *Biserica Sf. Elefterie din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVII (1934), p. 133; 4. Gh. Ghibănescu, *Pisania bisericii Sf. Elefterie din Bucureşti* , în « Teodor Codrescu », an V (1935), nr. 9, p. 136; 5. D. Caselli, *Icoana de minuni făcătoare din biserica Sf. Elefterie*, în « Gazeta muncipală », an V (1936), nr. 231 din 5 iulie, p. 1; 6. I. M. Neda, *Despre biserica Sf. Elefterie din Bucureşti*, în « Rev. ist. rom. », an XVI (1946), p. 299; 7. G. T. Ionescu, *Despre pisania bisericii Sfântului Elefterie din Bucureşti*, în « Rev. ist. rom. », an XVII (1947), p. 161—163; 8. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 56.

LXXV

382

1698 (7207) septembrie 20.

Pisanie pe o piatră de 267/103 cm., spartă în două bucăţi, aşezată în pridvor în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief; în centru este reprezentată stema Ţării Româneşti.

La bis. Sf. Gheorghe Nou.

† Această curte a ceşti(i) sf(i)nte bisĕrici, hramul marelui m(u)cenic Gheorghie, ce iaste închinată preasf(ă)ntului şi de viiaţă dătătoriului mormănt |

al Domnului și spăsitoriului nostru I(isu)s H(risto)s, carĕ să vĕde înprejur zidită şi tocmită într-acesta chip, cu chilii dedesupt și altele pre deasu | pra, cu toate odihnele şi trebuinţele lor, întăiu şi den temeliia lor sănt începute şi pănă la un loc zidite cu cheltuiala lu Pa | naghiotachi, carele oarecăndu tălmaciu mare la Poarta turcească au fost, domnind pre acĕle vremi bl(a)gocesti-| vul domnu Io Antonie voevod, fiindu cursul anilor de la H(risto)s 1670 şi ispravnic făcăndu pre dumnealui Şerban | Cantacuzino vel spă(tar), fiind atunce au rădicat rănddul cel de jos de chilii şi încă nu toate deplin. Dupre | acĕia murindu Panaghiotachi şi cheltuiala de la dănsul s-au curmat. Şi aşa au stătutu pănă acum în zilele luminatu | lui şi înălţatului Io Costandin B(răncoveanu) Băsărab [vo]evod; deci iară, s-au început a să zidi și a să lucra întăiu cĕle de jos chili | i ce rămăsĕse n<e i>sprăvite dupre acĕia şi cas[ele] patrierşăşti cu tot rändul celor dupre deasupra, pănă s-au și sfărșit | precum să şi văd, [la] cheltuiala puind parte prea[fe]ricitul, preaînvăţatul și preaştiutul pări(n)tele Dositheu patriarhul sfin | tei cetăţii Ierusalimului, carele patrierșiia încă [din înce]putul aceştii zidiri, parte şi mai mare înălţatul domnu dăndu. Aju | tat-au la această mare cheltuială ce s-au făcut şi boerimea ş[i alte] mănăstiri ale ţării şi neguţătorii cine cu ce au putut şi s-a | îndurat pentru sufletele şi bună pomenirea lor, ca să fie [şi p]reasfintei şi marei a Ierusalimului case această zidire de | mult ajutoriu şi folos, ispravnicu luminatul do(m)nu puindu pre Ianache Văcărescul vel agă, şi cheltuito | riu lucrului acestuia Aposto(l) neguţătoriul, fiindu egumen Malahia ieromonahul pre acea vrĕme, pănă o au şi is | prăvitu la anul de la zidirea lumii 7207 şi de la spă[s]eniia ei 1699, mesiţa septe(m)vrie 20, într-al unsprăzĕcelea | ani al domnii bl(a)gocestivului şi înălţatului mai su[s] pomenitului Io Costandin B(răncoveanu) B(asarab) voevod, carele şi astăzi | <s>tăpănĕşte, a căruia ani şi norocirĕ înmulţească-i atotţii[tor][1] iul, şi putĕrnicul D(u)mn(e)zeu. Şi am scris eu Isar log(ofăt).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 305—306; **2.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 282, fig. 114; **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 68 v—69.

★

383

1719 (7227) <februarie 23>.

Piatră de mormînt de marmură de 213/90 cm., spartă în două bucăţi, aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 3 cm. în relief, într-un cîmp de 96/44 cm., încadrat de motive vegetale; în fruntea inscripţiei este reprezentată stema Ţării Româneşti.

La bis. Sf. Gheorghe Nou.

Sea (?) prea creştin, necruţăndu... | Supt această piatră... cu mu[ltă]... pe nu... cu... rudă... Ioan împodobit cu voevozia, care cu pravoslavie,

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

cu mult(ă) înţălepciune domnŭ Ţărăĭ-Rumâneştĭ cărmuind preabine, pre Alexandru cel numit avănd firescu părinte, pre tainicul împărătescŭ ['Εξαπορρήτων] [1], cela cu multă minte, iar frate bun pre înţeleptul, pre domnul Nicolae voevod, Ţărăĭ-Rumâneştĭ, care m... n-are pre Dumnezeŭ dreptul(?) cuv... că... lu 7227 [2].

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 306.

*

384

1599 septembrie 1—1600 august 31 (7108).

Îmbrăcăminte pentru relicve, de argint aurit filigranat de 17 cm. lungime, cu pietre semi-preţioase; literă de 0,3—0,6 cm. gravată.
Provine de la: bis. Mihai Vodă (?).
La bis. Sf. Gheorghe Nou.

† Сїю рꙋкꙋ с(вѣ)томꙋ Николае ѡкова сь златомь г(осподи)н|ь Їѡ Михаил воевод|ь и г(оспо)жда Станга и с(ы)нь их|Їѡ Некꙋла воевода; в лѣт|[5] ͵зрн. Ис(правникъ) митроп|олит Еѳим|їе.

† Această mînă a sfîntului Nicolaie au îmbrăcat-o cu aur domnul Io Mihail voievod şi doamna lui Stanca şi fiul lor Necula voivod, în anul 7108. Ispravnic mitropolitul Eftimie.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 304 (text şi trad.); **2.** Drag. Demetrescu, *Mîna sf. ierarh Nicolae*, în « Bis. ort. rom », an XXXVII (1913—1914), p. 721 (text şi trad.); **3.** Em. Elefterescu, *Biserica Sfîntul Gheorghe Nou*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 403, p. 4 (trad.); **4.** N. Şerbănescu, *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 767 nota 315 (trad.); **5.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 70 (text).

385

1709 (7217) aprilie 1.

Ripidă de argint aurit, de 53,50/44,50 cm. aşezată în altar; literă de 1 cm. în relief; în cîmp, în partea de jos, sînt reprezentate chipurile familiei donatorului.
La bis. Sf. Gheorghe Nou.

† Aceste repide le-au făcut Ion Costandin B(răncoveanu) B(asarab) v(oievod) з(емле) Ѹгровлахїи [3] şi le-a dat la măn(ă)stirea s(făntul) Ghiorhi m(e)s(e)ţa apr(ilie) 1, 7217.

În dreptul chipurilor familiei donatorului, cu literă săpată de 0,4 cm.:

Ion Costandin B(răncoveanu) B(asarab) v(oievod) и господжда ег(о) [4] Mariia; | Io Costandin v(oievod); | Io Ştăfan v(oievod); | Io Radul v(oievod); Io Matei | v(oievod) [5]

[1] Exaporitul.
[2] Textul a fost datat 1719 (7227) <februarie 23>, în luna şi ziua cînd a murit Ioan Mavrocordat voievod.
[3] Al ţării Ungrovlahiei.
[4] Şi doamna lui.
[5] O inscripţie asemănătoare şi pe altă ripidă din altar; în textul ei apare însă în locul numelui lui « Radul v(oievod) » numele: « Costand(i)n ».

Pe suportul uneia din ripide, inițialele meșterului sînt săpate, de 0,2 cm.:

G(eorg) M(ay).

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Monumente naționali. Monastiri și biserici ortodoxe*, p. 157; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 110; **3.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 304—305; **4.** Idem, *Arginturile lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist.», an VII (1914), fig. 13 la p. 104 și fig. 14 la p. 105; **5.** N. M. Popescu, *Viața Si faptele domnului Țării-Românești Constantin vodă Brîncoveanu*, p. 40; **6.** Em. Elefterescu, *Biserica sf. Gheorghe Nou*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 403 din 27 mai, p. 4; **7.** V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 361; **8.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 71.

386

1720 (7228) iulie 12.

Candelă de argint de 50 cm. înălțime, suspendată în naos, deasupra mormîntului lui Constantin Brîncoveanu; literă de 0,9 cm. gravată.
La bis. Sf. Gheorghe Nou.

† Această candelă, ce s-au dat la s(ve)ti Gheorghie cel Nou, luminează unde odihnescu oasele fericitului domnu Io Costandin Brăncoveanu Basarab voevoda | și iaste făcută de doamna mării sale Mariia, carea și măriia sa nădăjduiaște în Domnul, iarăș aici să i să odihnească oasele. Iulie în 12 zile, leat 7228.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Mormîntul lui Constantin Brîncoveanu Basarab voevod*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 122 și foto. la pp. 120—121, 123; **2.** Idem, *În amintirea lui Constantin Brîncoveanu*, p. 27; **3.** <N. Iorga>, *Mormîntul lui Brîncoveanu; o descoperire a d-lui Virgil Drăghiceanu*, în « Drum drept », an II (1914), p. 455; **4.** N. M. Popescu, *Viața și faptele domnului Țării-Românești Constantin vodă Brîncoveanu*, p. 39; **5.** I. Chiriță, *Papa postelnicul Brîncoveanu*, în « Arh. Olt. », an XI (1932), p. 188; **6.** T. Bratu, *Osemintele lui Constantin Brîncoveanu*, în « Îngerul », an IV (1932), nr. 12, p. 30; **7.** Em. Elefterescu, *Biserica Sf. Gheorghe Nou*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 403 din 27 mai, p. 4; **8.** Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/1, ed. II, p. 178—179 și vol. III/2, p. 1027; **9.** Șt. Gr. Berechet, *O precizare mai mult în legătură cu mormîntul lui Constantin Brîncoveanu voevod. Un act de danie din 20 iulie 1742*, în « Bis. ort. rom. », an LXIV (1946), p. 326; **10.** V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 362.

387

1745 (7254) septembrie 15.

Candelă de argint de 45 cm. înălțime, suspendată în naos, în partea dreaptă; literă de 0,4—1,2 cm. gravată.
La bis. Sf. Gheorghe Nou.

† Această candilă, ce s-au dat la s(ve)ti Ghiorghie cel Nou, luminază unde odihneascŭ oasele robu lui Dumnezeu, Manolache Lambrino ce au fost mare banŭ și iaste făcută de soțiia dumisale, măriia sa doamna Bălașa | Brăncoveanca, care și măriia sa nădăjduiaște în Domnul, iarăș aicea să i să od(i)hnească oasele; sept(emvrie) 15 dn(i), leat 7254.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. M. Popescu, *Viața și faptele domnului Țării-Românești Constantin vodă Brîncoveanu*, p. 40; 2. <N. Iorga>, *Mormîntul lui Brîncoveanu; o descoperire a d-lui Virgil Drăghiceanu*, în «Drum drept», an II (1914), p. 455; 3. V. Drăghiceanu, *Comunicări*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XIX (1926), p. 88; 4. E. Vîrtosu, *Din trecutul Așezămintelor brîncovenești. Cu prilejul a o sută de ani de la înființarea lor. 1838—1938*, p. 5—6; 5. E. Vîrtosu și I. Vîrtosu, *Așezămintele brîncovenești. O sută de ani de la înființare. 1838—1938*, p. IX—X și p. 79, nr. 119; 6. V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 362.

388

<Cca. 1791>.

Candelă de argint de 35 cm. înălțime, suspendată în naos, în partea din stînga; literă de 0,9 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Gheorghe Nou.

Του ἄρχοντος μπάνου Πάνου Φιλιππέσκουλου[1].

A boierului Pană Filipescu, banul.

LXXVI

389

1759.

Pisania casei în care a funcționat școala de limba română, dela bis. Sf. Gheorghe Vechi, astăzi dispărută.

Școala aceasta s-au făcut cu cheltuiala prealuminatului nostru domn Ioan Scarlat Ghica v(oie)v(od), cu blagoslovenia p(reasfinției) s(ale) mitropolit al țerei, chiriu chir Filaret, cu mijlocirea blagorodnicului, domnului banu Const(antin) Brîncoveanu, vel logofăt, cu osîrdia popei Florea, dascăl slovenesc, 1759.

Textul după: V. A. Urechiă, *Istoria școalelor*, I, p. 27 notă.
Vezi și: St. Nicolaescu, *Mănăstirea Sf. Gheorghe Vechiu*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 430 din 7 iulie, p. 1.

LXXVII

390

1743 septembrie 1—1744 august 31 (7252).

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Ilie-Rahova.

Ace(st) clopo(t) s-a făcut cu che(l)tuiala dum(nealui) Zguri cupețul și s-a dat biserici(i) S(fe)ti Ilie, leatu 7252.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 163.

[1] Textul a fost datat <cca. 1791> în ultimul an în care Pană Filipescu a fost mare ban.

LXXVIII

391

1776.

Clopotul mic, astăzi dispărut de la bis. Sf. Nicolae-Tabacu.

S-au făcut acest clopot de dum(nealui)... [1] Dana, Ioan sin banul brat (?); anul 1776. I(ohann) W(entzel) [2].

Textul după: N. Cazacu, *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 164.

LXXIX

392

1750—7258 ‹ianuarie 1 — august 31›.

Pisanie pe o piatră de 132/190 cm., deasupra ușii din pridvor; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 62/124 cm. încadrat de motive vegetale; în partea de jos este reprezentată stema Moldovei și a Țării Românești.

La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

† În slava și lauda unuia în Tr(oi)ță slăvit D(u)mnezău și întru cinstea sf | ăntulu marelu m(u)cen(i)cŭ și tămăduitoriŭ fără de argint Pan | deleimon, rădicatu-s-au acestŭ d(u)mn(e)zăescŭ lăcaș de prea | luminatul și preaînălțatul d(o)mnŭ a toată Țara Rumănească, Io Gri |[5] gorie Ghica v(oie)v(o)d, întru a doaoa domnie a măriei sale, unde și spital pent | ru bolnavi au așezat a fi cu toate înprejurelile căte să cade, înfru | museţăndu-le pe cum să vede cu toată chieltuiala măriei sale ca să | fie pentru vecinică pomenirea măriei sale și a to(t) neamului mărie sa | le, ispravnic fiind Sandul Bucșănescul ve(l) clucer za arie, la leatu de |[10] la zidirea lumii 7258, iar de la H(risto)s 1750.

În cîmpul stemei, cu majuscule de 5 cm. în relief:

Ion | G(rigorie) G(hica) | v(oie)v(od).

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile romănești administrate de țară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 35—36; 2. Idem, *Prima fondațiune a ospiciului sîntului Panteleimon și reedificarea lui*, p. 3—4; 3. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 20—21; 4. Al. G. Găleșescu, *Eforia spitalelor civile din București*, p. 631; 5. Iorga, *Inscripții*, I, p. 70; 6. V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 15; 7. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 261.

[1] Inscripția este ilizibilă.

[2] Identificarea după C. A. Stoide, lucrare în manuscris.

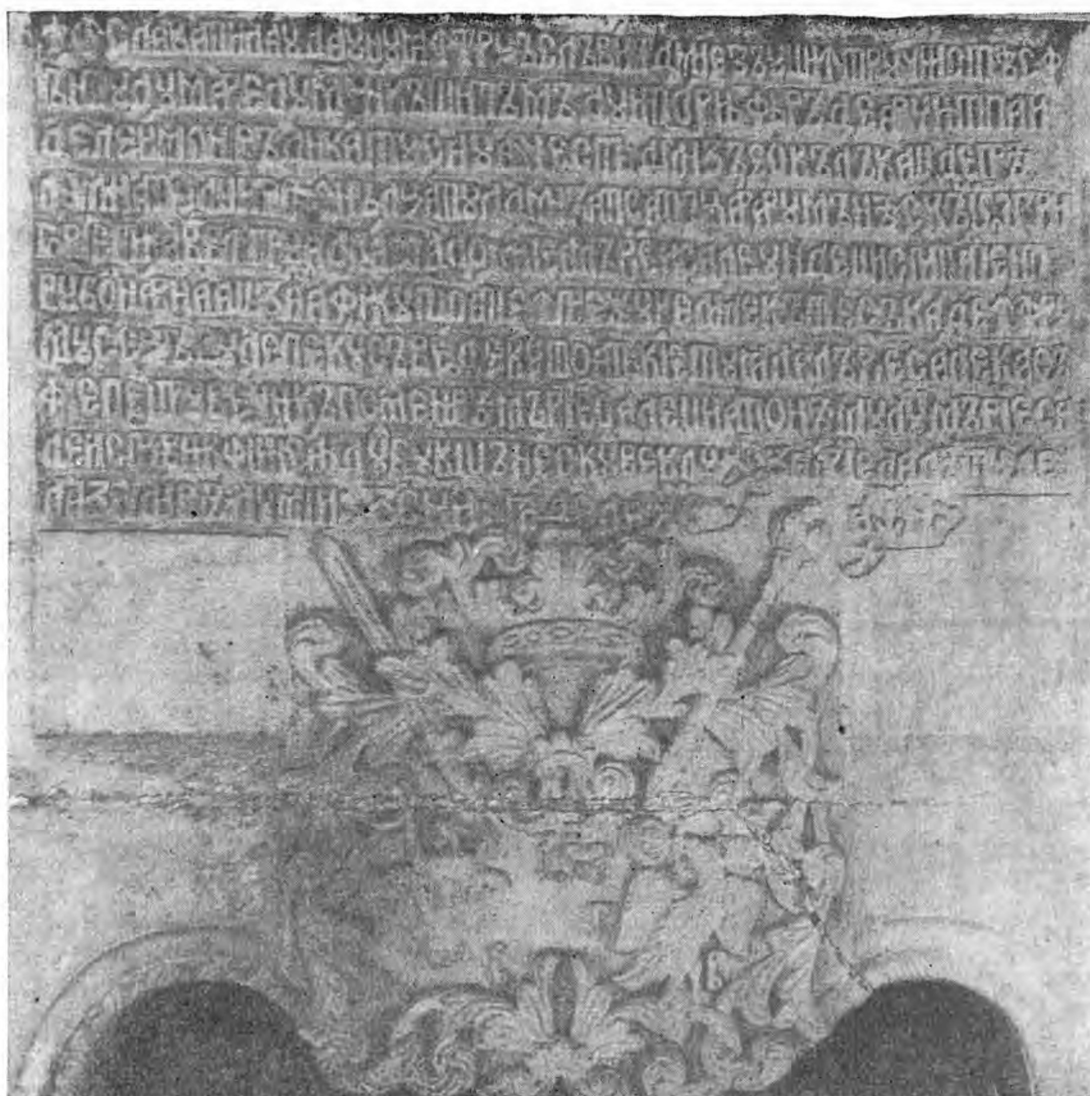

Fig. 42

393

1751.

Pisanie pe o piatră de 90/173 cm., fixată în zidul dinspre est al foişorului de lîngă fosta fîntînă; literă de 3,7 cm. în relief; în cîmp este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei.

La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

† Κρήνη τεῦξε πέλω τὴν κοίρανος ὑδροχοεὺς[1] Γρηγόρι(ος) Δακίης ἡγε|μόνων τὸ κλέος βλύ.. ους δροσόεντος νάματα τε ἀργυροειδῆ λοιμὸς ψύχους| κη λέους φαέθει ἡμεδαποῖσι τε κ[ἀ]λλοδαποῖσι ναοὺς ἀβρ[ο]τοῖσιν ἄφθον<α> ῥεῖθράσι| ζοίμοιοση μ'ἕδϛας[2].

[1] In orig.: « ὑδροχέους ».

[2] « † Sînt fîntîna vărsătoare de apă, pe care a făcut-o domnul Grigorie, slava voievozilor Daciei, cu curgere răcoritoare şi valuri argintii ... »

Pentru rest nu s-a putut da o traducere coerentă.

Şi s-au făcut şi fuişor|[5] cu toate cele ce trebuesc, dupe cum să vede, pentr|u odihna celor însetoşaţi şi osteniţi şi pentru veci|nică pom(e)nirĕ mării sale, fiind ispravnec dum(nealui) Sandul|Bucşănescul,|1751.

Fig. 43

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Prima fondaţiune a ospiciului sîntului Panteleimon şi reedificarea lui*, p. 7; **2.** Al. G. Gălăşescu, *Eforia spitalelor civile din Bucureşti*, p. 633; **3.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 72; **4.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 240, fig. 99.

394

1751.

Cruce de piatră astăzi dispărută; era aşezată în grădina bis. Sf. Panteleimon (fostă mănăstire).

Întru slava mareluĭ Dumnezeŭ care în Troiţă să proslăveşti şi întru lauda sfăntuluĭ mareluĭ m(u)cenic Panteleimon rădicatu-s-aŭ această cinstită cruce în zilele preaînnălţatuluĭ nostru d(om)nŭ; Io Grigorie Ghica v(oie)v(od), întru a doaoa domnie, lăngă această făntănă, de dum(nealui) Sandu Bucşănescul vel cluce(r) za arie, fiind ispravnec la toată zidirea aceşti sfinte mănăstirĭ cu toată împrejmuirea eĭ, precum să vede, şi aŭ făcut şi fuişor(ul) de-asupra crucĭĭ, pentru adăpostirea şi odihna călătorilor, şi întru pomenirea dumisale, la anul de la H(risto)s 1751.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 72—73.

Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *Prima fondaţiune a ospiciului sîntului Panteleimon şi reedificarea lui*, p. 7; **2.** Al. G. Gălăşescu, *Eforia spitalelor civile din Bucureşti*, p. 633.

395

1752 (7260) august 26.

Piatră de mormînt de marmură, de 221/95 cm. așezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 120/36 cm. încadrat de ornamente; în fruntea inscripției, într-un medalion, este reprezentată stema Moldovei și a Țării Romînești.

La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

Datoriia cea obștească | de pre firea omenească, | împlinind preafericitul, | deapururea pomenitul | Grigorie cel preaînalt, | Ghica vodă încoronat, | domn în Țara Rumănească | și în cea Moldovenească, | care cu minte-naltă domnind | și cu dreptate cărmuind | de pre vrem(i) acĕste țăr(i), | cu înțelĕpte îndreptăr(i) | la a doaolea domnie | dată de la-mpărăție | di(n) scaunul cel strămoșăsc | la lăcașul cel ceresc | s-au mutat făr'de prihană | cu pace și cu pohvală. | Iar trupul său cel de om, | cu cinste ca de un domn, | aicea s-au astrucat | și îngropării s-au dat | la a sa domnească zidire, | spre vĕcinică pomenire; | avgust 26 d(ni) leat 7260.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile romînești administrate de țară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 36—37; **2.** Idem, *Prima fondațiune a ospiciului sîntului Panteleimon și reedificarea lui*, p. 4—5; **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 21; **4.** Al. G. Găleșescu, *Eforia spitalelor civile din București*, p. 632; **5.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 70—71; **6.** Idem, *Istoria romînilor în chipuri și icoane*, p. 28; **7.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, p. 15; **8.** N. Iorga, *Istoria romînilor*, vol. VII, p. 166—167.

Fig. 44

396

1759 martie 14.

Pe piatra de mormînt cu inscripția de sub nr. 395 se mai află un text cu literă de 3 cm. în relief, pe laturile ne angajate în zid.

La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

† 1759 mar(tie) 14 pristăvi(n)du-să întru fericire și măriią sa doamnă Zoiț | a, s-au pus oasele toot într-aceastŭ[1] mormănt al răposatului întru fericire domnu | Grigorie Ghica voivod, iubitu soțul mării sale, întru al șaptelea an după răpo | sarea mării sale viindu de la țara Moldovii, cu preaiubitul fiiul mării sale Ion Scarlat Ghica | voivod, cu domniia Țării Rumănești

[1] În orig. « într-aceaseŭ ».

și însuș(i) măriia sa viindu cu alaiul | și cu toată boerimă și cu toată orăinduia(l)a domnii și cu sfinția sa mitrop(olitul) țării | chir Filared și cu amăndo(i) episcopii și cu alți zěce arhierei străin(i) aducăn | du-să din București pănă aici s-au așăzat într-acest mormănt cu mare cinste și cu mult(ă) adunare | dă norodu, pă cum măriia sa |[10] au pohtitu pinetru věcini | ca pomenire.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de țară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 37; **2.** Idem, *Prima fondațiune a ospiciului sîntului Panteleimon și reedificarea lui*, p. 5; **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 22; **4.** Al. G. Găleșescu, *Eforia spitalelor civile din București*, p. 632—633; **5.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 71; **6.** Idem, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, p. 28; **7.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*. p. 15—16; **8.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoșilor*, p. 107.

397

1673.

Cădelniță de argint de 19,5 cm. înălțime; literă de 0,4 cm. în relief.
Proveniența necunoscută.
La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire.)

† Acestă cadelnița l-au fecutŭ doamna Maria, doamna preluminatului domnu Io Grigorie voevoda, a(nul) D(omnului) 1673.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de țară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 37; **2.** Idem, *Prima fondațiune a ospiciului sîntului Panteleimon și reedificarea lui*, p. 6; **3.** [N. Iorga], *Cronică*, în « Rev. ist. », an VI (1920), p. 269.

398

1673.

Potir de argint, cu aplicații de email, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).
Proveniența necunoscută.

† Acestŭ potirŭ l-aŭ fă(cu)tŭ doamna Maria, doamna prealuminatuluĭ domnu Io Grigorie voevoda, a(nul) D(omnului) 1673.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 72.
Vezi și: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de țară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 37; **2.** [Ghenadie Enăceanu], *A. 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 261.

399

<Cca. 1750>.

Potir de argint, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

Grigorie Ghica voevod [1].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 261 v.

[1] Textul a fost datat <cca. 1750> prin analogie cu inscripția de pe obiectul următor, dăruit în același an de Grigore Ghica voievod.

400

1750 septembrie 23.

Relicvar de argint de 22 cm. lungime; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

† Δεξιᾶς ωλενη | Παντελεημ(ῶν)ος. | Αν<ά>θημα δε ηγεμ | ονος Γρηγοριου |[5] Γκικα βοεβοδα. | ͵αψ̄ν σεπ(τεμβρίου) κ̄γ.

Braţul drept al <Sf.> Pantelimon. — Închinarea domnului Grigorie Ghica voievod. 1750 septembrie 23.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 356 (text şi trad.).

401

<1779>.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

Acest clopot este al spitalului Sf(ântul) Pantelimon turnat cu grija şi prin epitropul Dimitrie medelnicerul; 1799[1].

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 164.

402

1796 iulie 21.

Pe relicvarul de argint cu inscripţia de sub nr. 400 se mai află un text cu litera de 0,8 cm. săpată pe una din părţi. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

† Ἀσιμοδέθη ὡς φα(ί)νετά(ι) παρὰ τοῦ βορνικου | Ιωαννου Φλωρεσκουλου επητροπου του | αυτου μοναστηριου δια ψυχη(κὴ)ν[2] του σω | τηριαν κατα τω ͵αψ̄ϟϛω ιουλ(ίου) κ̄αη |[5] επι αυθεντιας του υψιλοτάτου αυθεν | του Αλεξανδρου Μουρουζου β(οε)β(ό)δ(α).

[1] Greşit în loc de: « 1779 ».

[2] În orig.: « ψυχην ».

S-a ferecat în argint, după cum se vede, de vornicul Ioan Florescul, epitropul acestei mănăstiri, pentru mîntuirea sa sufletească, la 21 iulie 1796, sub domnia preaînălţatului domn Alexandru Moruzi voievod.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 356 (text şi trad.).

★

403

<Cca. 1751>.

Postament de piatră cu un suport de lemn pentru lumînări, aşezat în pronaos în partea din dreapta; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 8/45 cm.
La bis. Sf. Pantelimon (fostă mănăstire).

Io G(rigorie) G(hica) v(oie)v(od) [1].

LXXX

404

1790.

Pisanie pe o piatră de 72/150 cm., fixată în zidul din pronaos, în partea dreaptă; literă de 3,8 cm. în relief.
La bis. Sf. Pantelimon.

† D(oa)mne, cela ce cu puteria ta proslăveşti pre cei ce iu | bescŭ podoaba casii tale şi locul lăcaşului măririi | tale, priimeşte acestŭ sf(ă)nt lăcaş carele întru slava | ta şi întru cinstia şi prăznuiria marelui mucenic şi |[5] tămăduitoru Panteleimon; prin osteniala robi<lor> | lui D(u)mnezeu, părintele popa Ivan ot Silives[tru] i Costandin log(ofăt) Bor[ă]nesc[u] i jup(an) Costandin Caramzulia i jup(an) Ene | Mănciulescul i cu alţi pravoslavnici creştin(i) care cu ce | s-au îndurat. Şi s-au făcut în răzmiriţă |[10] leat 1790. [2]

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 92—93; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 329; 3. Em. Elefterescu, *Biserica Sf. Panteleimon lîngă Foişor din Bucureşti*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 413 din 2 sept., p. 3.

[1] Textul a fost datat <cca. 1751> după grafie, în jurul anului de zidire a m-rii Sf. Pantelimon, amintit în pisanie.

[2] Data este scrisă de două ori, odată cu cifre arabe.

*

405

1791.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Panteleimon.

Ace(st) clop(ot) l-au făcut dum(nealui) C(on)sta(ntin) Bo(ră)nescu la anul 1791.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 164.

LXXXI

406

1766 decembrie 2.

Piatră de mormînt de marmură de 244/96 cm. aşezată în pronaos, în partea dreaptă; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 118/51 cm., încadrat de motive vegetale; în partea superioară este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei. Text cu majuscule.

La bis. Sf. Spiridon Nou.

Ιῶ Σκ(αρλάτος) | Γρ(ι)γ(ο)ρ(ίου) | Γ(κί)κ(α) β(οε)β(όδας)[1]. | † Τὸν μέγαν ἐν κόλποισι | Καλύπ<τ>ει ἥδε βραχεῖα | ῾Αμαυρή τε κόνις | Σκαρλατον ἡγεμόνα | Υἱὸν Γρηγορίου | Γκικαδων μεγάλης ἀπὸ φύτλης | Νούσῳ λέυγαλέη | Φθὶμένον ἐν Δακίη | Μόλδαβίης ἄρξαντα πρίν, | ᾿Η δέ τε δεύτερον ἄθλον | ᾿Αρχὴν τὴν Δακίης | Σχὸντ ἀρετῆς ἰδὶης | Πᾶσιν ὅς ἀρχομένοισι | Δίκην πατρὸς ἤπιος ἧε | Τοὔνεκ᾿ ἐπὶ κρατερῶ | Πένθει θυμον ἔδον | Δακρυσι τέγγοντες | Τυμβον τὸν γ᾿οἷ ἀνέγειρε | Κύδιμος ὑιὸς ἔθεν | Κληρονόμος τε κρατους | Καὶ γοεροῖς μελέεσσι | Περισταδὸν ἀλλοθεν αλλος | Μυρόμεν οἰχομενου | Λῆξιν ἐς οὐράνιον. | ᾿Ετοι (?) αψξς δεκεμβριου β.

Io Scarlat Grigorie Ghica voievod. † Această smerită şi întunecată pulbere ascunde în sînul ei pe marele Scarlat, domnul, fiul lui Grigorie, din marea stirpe a Ghiculeştilor, care a pierit de boală vrednică de plîns, în Dacia, după ce domnise mai întîi în Moldova şi ca a doua răsplată pentru virtutea lui avînd cîrmuirea Daciei. Care pentru toţi supuşii era ca un părinte blînd. Pentru aceasta, de mare jale, ei şi-au dat suflarea, scăldîndu-i cu lacrimi mormîntul, pe care i l-a ridicat slăvitul său fiu şi moştenitorul domniei, şi cu cîntări de jale, stînd în jur, fiecare din parte-i, să plîngem sfîrşitul celui plecat spre cer. În anul 1766 decembrie 2.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 262—264 (text şi trad.); 2. Idem, *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, p. 29 (trad.); 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 230—231 (text şi trad.).

[1] Iniţialele sînt de 7 cm.

*

407

1712.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Spiridon Nou.
Provenea de la bis. Curtea Veche.

Acest clopot iaste făcut pentru slava Domnului nostru Hristos de Io Costandin Basarab Brîncoveanu voivoda şi închinat sfintii besĕrici domneşti din Bucureşti, unde iaste hramul Blagoveştenii B(ogorodi)ţe [1], la 24 de ani ai domniei lui; leatul de <la> Hristos 1712.

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 164.

408

1766.

Văl de tîmplă din pluş roşu, de 290/174 cm.; majuscule de 2 cm. brodate cu fir de argint în dreptul stemei Moldovei şi a Ţării Româneşti.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Sc(arlat) | Gr(igorie) Gh(i)c(a) | voevod, | 1766 [2].

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 233.

409

1767.

Candelă de argint de 38 cm. înălţime, suspendată în faţa altarului; majuscule de 0,4 cm. în relief în dreptul medalionului cu stema Moldovei şi a Ţării Româneşti.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Sc(arlat) | G(rig)o(rie) Gh(i)c(a) [3] | v(oie)v(od); | 1767. [4]

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 264; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 233.

---

[1] Bunavestire a Născătoarei de Dumnezeu.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Scarlat Ghica a murit în anul 1766 decembrie 2. Candela care-i aminteşte numele la 1767 a fost dăruită probabil de familia sa.
[4] Cu cifre arabe. O inscripţie identică şi pe altă candelă suspendată în faţa altarului, de 46 cm. înălţime.

410

1767.

Chivot de argint, de 29/14 cm.; majuscule de 0,8 cm. săpate.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

C(onstantin) S(carlat) | A(lexandru) Gh(ica); | 1767[1].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 264.

411

<1767>.

Clopotul mic, astăzi dispărut, de la bis. Sf. Spiridon Nou.

Ace(st) c(lopo)t e(ste) a(l) mă(năstirii) Sf(întului) Spir(idon) car(e) e(ste) făcută de răposaţii domni Scarlat i sin ego[2] Io Alexandru Ghica; 1776[3].

Textul după: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 164.

412

1768.

Anafornită de argint cu diametrul de 38 cm.; majuscule de 0,8—1,2 cm. în relief.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od); | 1768.[1]

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 234.

413

1768.

Ripidă de argint, de 182 cm. înălţime şi 29 cm. diametru, păstrată în altar; majuscule de 0,8—1 cm. în relief în dreptul stemei Tării Româneşti.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od); | 1768[4].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 264; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 232.

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Şi fiul lui.
[3] Eroare, probabil <1767> cînd Alexandru Ghica este domn şi dăruieşte şi alte obiecte la bis. Sf. Spiridon Nou.
[4] Cu cifre arabe. O inscripţie identică şi pe altă ripidă din altar.

414

1768.

Sfeşnic de argint, de 25 cm./11 cm. aşezat pe masa din altar; majuscule de 0,7 cm. gravate în dreptul stemei Ţării Româneşti.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od); | 1768[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 264; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 232.

415

1768.

Vas de argint folosit pentru cult, de 28 cm. înălţime şi 32 cm. diametru; majuscule de 1 cm. gravate într-un medalion cu stema Ţării Româneşti.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od); | 1768.[2]

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 236.

416

<*Cca. 1768*>.

Evanghelie greco-română din 1693, de 37/28 cm.; majuscule de 0,4 cm. săpate în dreptul stemei Ţării Româneşti, pe o plăcuţă de argint aurit fixată pe coperta din spate.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od)[3].

417

1787 mai 21.

Potir de argint aurit, de 31 cm. înălţime; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Spiridon Nou.

---

[1] Cu cifre arabe. O inscripţie identică şi pe sfeşnicul aşezat pe masa din altar în partea stîngă.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Textul a fost datat <cca. 1768> după grafie, prin analogie cu inscripţia de pe obiectul anterior.

† Αὕτη η κατασκεβὴ τοῦ αγίου ποτηρίου αφηερόθη ης μοναστίριον τοῦ αγίου Σπιρίδονος, Σκαρλάτου β(οε)β(όδου) εις μν(η)μοσινον της δούλης τοῦ Θεοῦ Κυριακης, μεγαλης βορνητζεσας Πρασκωβανκας, 1787 μαιου 21.

† Această lucrare a sfîntului potir s-a închinat mănăstirii Sfîntului Spiridon a lui Scarlat voievod, pentru pomenirea roabei lui Dumnezeu, Chiriachi, mare vorniceasă, Prăşcoveanca, 1787 mai 21.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 234—235 (text şi trad.)

LXXXII

418

1747.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 66/138 cm.; în mijloc, într-un medalion este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Spiridon Vechi.

Fig. 45

† Οὗτος ὁ Θεῖος κ(α)ὶ πάνσεπτος ναὸς ἐπ' ονοματι σεμνυνόμενος τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Σπυρίδωνος| Τριμιθοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ ᾠκοδόμηται μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ περι|οχῆς ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ ὑψηλοτάτου κ(α)ὶ φιλοχρίστου αὐθέντου κ(α)ὶ ἡγεμόνος| πάσης Οὐγγροβλαχίας κ(υρίο)υ κ(υρίο)υ 'Ιωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου βοεβό|[5] δα διὰ δαπάνης κ(α)ὶ ἀναλωματων τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος ψυχικῆς αὐτοῦ σ(ωτη)ρίας ἕνεκα| κ(α)ὶ ἀφιέροται τῷ ἁγιωτάτω ἀποστολικῷ τε κ(α)ὶ π(ατ)ριαρχικῷ θρόνῳ τῆς μεγάλης Θεουπόλεως| 'Αντιοχείας

π(ατ)ριαρχεύοντος τοῦ μακαριωτάτου π(ατ)ριάρχου κ(υρίο)υ Σιλβέστρου κ(α)ὶ ἐπι τε της οικοδο|μῆς αυτου παρουσιαζοντος τε κ(α)ὶ επιστατουντος. Εν ἔτει αψμζ ἀπὸ Χ(ριστο)ῦ.

† Această dumnezeiască şi preacinstită biserică, slăvită sub numele celui întru sfinţi părintelui nostru Spiridon al Trimitundei, făcătorul de minuni, s-a clădit împreună cu toată împrejurimea sa sub domnia preaînălţatului şi de Hristos iubitorului domn şi cîrmuitor a toată Ţara Românească, domnul domn Ioan Constantin Nicolae voievod şi cu cheltuiala înălţimei sale, pentru mîntuirea sa sufletească şi s-a închinat preasfîntului Scaun apostolic şi patriarhicesc al marii cetăţi a lui Dumnezeu, Antiohia, sub patriarhia preafericitului patriarh domnul Silvestru care a fost de faţă şi a priveghiat şi la clădirea ei. În anul de la Hristos 1747.

În dreptul stemelor reprezentate în medalionul din centrul pietrei, cu iniţiale de 5 cm. în relief:

Ἰ(ωάννης) Κ(ωνσταντῖνος)|Ν(ικολάου) β(οεβόδας).
Io Constantin Nicolae voievod.

În partea de jos a pietrei, cu literă de 1,5—5 cm. în relief:

ذى كنيسة موسسة على تقى الرب المتدين • بناها البك المحترم بن نقولا بك
قسطنطين • ودعا سبلسترس البطريرك ذاك البسطولكين • واوقفها
لكرسى انطاكيه مقر بطرس عن يقين | باسم سبيريدون العجايبى با لقديسين •
ماذا قرأتم نظم خرروا صارخين • اللهم وطد اساسات كنيستك لدهر الداهرين •

Fig. 46

Zī kenīsetu muessesetu 'alā taka ar-rabb al-mutedeyyīn| Bināha al-bei al-muhterem bin Nikōlā bei Koṣṭanṭīn| Va d'uā Silbestres al-baṭrirek zāk al-bosṭolakīn|Va avkafuhā likursi Anṭākīa makarr Baṭras 'an yakīn|Bi-ismu Sbiridūn al-'ağāibi bi'l-kuddīsīn|Fa izā kare'tum nazm harerva ṣārihīn| Allahumme vaṭad asāṣāt kenisetuke lidahr ad-dahirīn.

Această biserică, întemeiată în cinstea Domnului celui milostiv, a fost zidită la rugăciunea lui Silvestru, patriarh apostolic, de fiul lui Nicolae voievod, de preacinstitul Constantin vodă, care a închinat-o Scaunului Antiohiei, cetatea de reşedinţă a lui Petru, cu hramul celui întru sfinţi <părintelui nostru> Spiridon făcătorul de minuni. Voi care veţi citi aceste stihuri, cădeţi la pămînt strigînd: Întăreşte, Dumnezeule, temelia bisericii tale în vecii vecilor.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 267—268 (text şi trad.); **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 76 (trad.); **3.** N. Iorga, *O biserică siriană în Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p, 97—98 (text şi trad.); **4.** Idem, *Inscripţia arabă de la Sf. Spiridon din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 142—143 (trad.); **5.** V. Radu, *Mănăstirea Sf. Spiridon şi patriarhul Silvestru al Antiohiei*, în « Rev. ist. rom. », an III (1933), p. 15—18 (foto., text şi trad.); în *extras*, p. 4—10; **6.** G. D. Florescu, *Din istoricul bisericii sfîntului Spiridon cel Vechiu din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 139—140 (text şi trad.); **7.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 222—223 (text şi trad.); **8.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 47 (rezumat).

*

419

1745 iulie 28.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 66/50 cm., reprezentînd pe sf. Spiridon, aşezată în naos, în partea stîngă, în faţa tîmplei; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Sf. Spiridon Vechi.

Σουλτανα |δομνιτζα | Ν(ι)κ(ο)λ(άου) Μ(αβ)ρ(ο)κ(ορ)δ(άτου), | 1745 ιουλ(ί)ου 28.

Sultana, domniţa lui Nicolae Mavrocordat; 1745 iulie 28.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 268 (text şi trad.); 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 77 (trad.); 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 225 (trad.).

420

1748 aprilie.

Icoană de lemn, de 127/92 cm. reprezentînd pe sf. Spiridon, încadrat de scene din viaţa lui, aşezată în pronaos, în partea din dreapta; literă de 0,3—1,3 cm. pictată cu roşu pe fond auriu.
La bis. Sf. Spiridon Vechi.

Bism-i āl-abb va al-ibn al-ruḥ al-Kuds. Ea'lem ayyuha al-ḳārī lemmā kiāne fī senetu alf va seb'amāiete va seb'ate va arbaīn Mesīhīe atēinā ilā hāẕā al-bilād al-Aflaẖīe fekiāne hainīẕ djālis'alā kürsiyyuhā va ẕābiṭ zimām vilāyetu amirtuhā hazreṯ Ḳosṭanṭin bei ibni Nikolā bei Sekerlaṭ-zāde radjula va ra'ā 'ālimā muṭṭaḳi Allah dāresā el-kütüb āl-ilāhie vā adā li-kenais. Muḳira li-kuhnet falammā nazara inna kürsīyyunā al-rasuli dūn al-ṣuluṣe al -kerāsī al- baṭrīrikieh leyse lehu deīr vakf maẖṣuṣ bi-ismuhu kebāki al-kerasī fī haẕā al-bilād avkaf lehu haẕā al-deīr al-muḳaddes allaẕi huva 'alā ismu al-ğelil fī al-ḳuddisin Sbiridunos al-adjāibī mavḳi'a ṣarkī al-nahr al djārī fī al-bilād mulasyka li-l-ğesr va ḳad umra'hū ğediden ẕikrān lehu va li-validеyyahu bināe ieskunuh'ruesā va ruhbān ibn al'arab va al-umair allati dāẖilehu va kiāffetu al-kilāli ḳad ta'mirat bihuzur nā va lahu ẖāridj avḳāf va arāzī va hie masṭurehu fī defter al-deīr fāl-mā'mūl bālā ieṣīr ihmāl beẕikrān ism-al-bei al-mezkür va vālideyyehu 'alā al-devām li-ennehu farẓ 'aleinā va rabbenā beṣefa 'atu ṣāhibehu al-kuddīs Sbiridūn al'adja 'ibi yakviyekum 'alā hizmetehu va siyānetehu va yadj 'alahu 'amir ilā anḳadaal-dehr va az-zikrunā bimā ennenā sa'yinā bē haẕā al-vakf be sāīr al-ṣalavāt va al-ṭalebāt va al-kaddāsāt al-ilahīe al-fakir Silbestres al-baṭrirek al-Anṭaki va-valideyyahu Djurdjes va Fotin esālāhu ta'ālā yuhlenā va eyyākum fī melekūtu al-semavīe va ẕāke fi senetu semānī va arba'īn ba'de al-seb'a 'maiete va alf.

بسم الاب والابن الروح القدس   اعلم ايها القارى لما كان
فى سنة الف وسبعماية وسبعة واربعين مسيحيه اتينا الى هذه
البلاد الافلاخيه فكان حينيذ جالس على كرسيها وضابط زمام
ولاية اميرتها حضرة | قسطنطين بك ابن نقولا بك سكارلط زاده
رجلا ورعا عالما متقى الله دارسا الكتب الالهيه واد الكنايس
موقرا الكهنة فلما نظر ان كرسينا الرسولى دون الثلثه الكراسى
البطريركيه ليس له دير وقف | مخصص باسمه كباقى الكراسى فى
هذه البلاد اوقف له هذا الدير المقدس الذى هو على اسم
الجليل فى القديسين سبيريدونس العجايبى موقعه شرقى النهر
الجارى فى البلاد ملاصقا للجسر وقد عمره جديداً | ذكراً له ولوالديه
بناء يسكنوه روسا ورهبان ابنا العرب والعماير التى داخله
وكافة القلالى قد تعمرت بحضورنا وله خارج اوقاف واراضى
وهى مسطره فى دفتر الدير فالماول بالا يصير اهمال بذكران
اسم البك | المذكور ووالديه على الدوام لانه فرض علينا وربنا
بشفاعة صاحبه القديس سبريدون العجايبى يقويكم على
خدمته وصيانته ويجعله عامر الى انقضا الدهر واذكرونا بما اتينا
سعينا بهذا الوقف | بساير الصلوات والطلبات والقداسات الالهيه
الفقير سيلبسترس البطريرك الانطاكى ووالديه جرجس وفنين
اساله تعالى يوهلنا واياكم فى ملكوته السموية وذاك فى سنة
ثمانى واربعين | بعد السبعماية والف   صورنا هذه الايقونة
المباركة ووضعنا ايقونة الاصليه المزينه بالفضة فى وسطها لا
جل زياده جمال ووقار صاحبها عليه افضل السلام محرر
ذلك بطرس نوفل ابن | جرجس الطرابلسى بخدمة الدير
المقدس سنة ١٧٤٨ مسيحيه فى شهر نيسان المبارك ٥

Fig. 47

Savvarna hāzā āl-āykunete al-mubarakatu va vada'nā aykunet al-aṣlīe al-muzeyyenehu ba'l-fiḍḍaṭ fi vasatuhā li-ağal ziyāde ğemāl va vakār sahibuha aleyhu afḍal al-selām.

Muḥarrir ẓalik Baṭras Nofal ibni Djurğes al-Trablusi be-hizmetu al-deīr al-mukaddes senetu 1748 Mesīhīe fī ṣehr Nisañ al-mubarak.

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh.

Ia aminte, cititorule, că în anul 1747 de la Hristos, am venit în Valahia. În această vreme era pe tron şi conducea ţara măria sa Constantin voievod, feciorul lui Nicolae voievod, urmaş al lui Scarlat, om cucernic, învăţat, temător de Dumnezeu, cercetător al sfintelor cărţi, iubitor de biserici şi cinstitor al preoţiei. Cînd a aflat că al nostru Scaun apostolic se află mai prejos decît celelalte trei Scaune patriarhiceşti şi că nu are nici o mănăstire care să-i fie închinată deosebit, ca pentru celelalte Scaune patriarhiceşti, în această ţară, măria sa i-a făcut danie această sfîntă mănăstire cu hramul celui între sfinţi slăvitului Spiridon, făcătorul de minuni.

Această mănăstire este aşezată la răsărit de rîul care curge prin oraş şi este lipită de pod. El a zidit-o din nou pentru pomenirea părinţilor săi şi a sa, făcîndu-o lăcaş pentru ierarhii şi călugării arabi. Clădirile şi toate chiliile cele dinlăuntrul mănăstirii au fost zidite în vremea şederii noastre acolo. În afară, mănăstirea are domenii, aşezăminte şi moşii, înscrise în condica mănăstirii.

Nădejde avem că niciodată nu va fi lăsată la o parte pomenirea măriei sale domnului, căci aceasta este o datorie pentru noi.

Cu mijlocirea sfîntului Spiridon, al cărui hram îl poartă această mănăstire, să vă întărească Domnul în slujba sa şi să o păstreze înfloritoare în vecii vecilor. Aduceţi-vă aminte şi de noi, smeritul Silvestru, patriarhul Antiohiei, care ne-am străduit să căpătăm această danie, pomenindu-i numele lui şi al tatălui său Gheorghe şi al maicii sale Fotini, în toate rugăciunile, ecteniile şi sfintele liturghii. Rog pe Dumnezeu cel preaputernic ca şi pe noi şi pe voi să vă învrednicească cereştii sale împărăţii.

În anul o mie şapte sute patruzeci şi opt.

Noi am zugrăvit aceasta icoană iar la mijloc am aşezat icoana cea veche, împodobindu-o cu argint nu numai ca să fie mai frumoasă dar şi pentru a prilejui mai multă cinstire patronului ei, căruia se cuvine deosebită plecăciune.

Scrisu-s-au aceasta de Petru Nofal, feciorul lui Gheorghe din Tripoli, scriitor în slujba sfintei mănăstiri, în anul 1748 luna aprilie cea binecuvîntată.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, *O biserică siriană în Bucureşti*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXII (1929), p. 100 (foto.); 2. V. Radu, *Mănăstirea Sf. Spiridon şi patriarhul Silvestru al Antiohiei*, în « Rev. ist. rom. », an III (1933), p. 20—22 (text şi trad.); în *extras*, p. 13—15; 3. G. D. Florescu, *Din istoricul bisericii sfîntului Spiridon cel Vechiu din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 140—141 (trad.).

421

Anafornită de argint, astăzi dispărută, de la bis. Sf. Spiridon Vechi.

Αὐτὸς ὁ δίσκος ἀφιερόνητε ἀπὸ τὴν πράσλην τῆς χρισοχο[ϊκ]ῆς[1].

1. πράσλην] πράσιν I πρασλαη(?) T χρισοχο[ϊκ]ῆς] χριστοχοῆς I χρίσοχόης T

Acest disc se dăruieşte de breasla argintarilor.

[1] Textul lui Iorga a fost îmbunătăţit. Inscripţia poate fi datată de la mijlocul sec. XVIII şi pînă spre mijlocul sec. XIX.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 268.
Vezi şi: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 226 (text şi trad.).

LXXXIII

422

1768 septembrie 25.

Pisanie pe o piatră de 55/103 cm. deasupra uşii din pridvor; literă de 4 cm. în relief.
La bis. Sf. Ştefan.

Fig. 48

D(oa)mne, cela ce sfinţeşti pre ceia ce iubescu podoba casii tale | şi-i proslăveşti cu dimnezeiasca puterea ta, priimeşte acestu sf(ă)ntu lăcaş[1] ca | rile întru slava numelui tău s-au înălţatu şi întru cinste şi prăznuire sfin | tei Inălţării Domnului şi a sfăntului arhidiiacon Stefan, de | [5] robul tău Stoica clucer. Şi s-au săvărşit în zilile preînălţatului nostru | domnu, Ion Alecsandru Ghica v(oie)v(od), purtăndu cărma pravosl(a)vii preasfinţi | tul mitropolit al Ugrovlahii chiriu chir Grigorie; septemvr(i)e 25 dn(i) | 1768. | Пис(є)ц [2] Radu log(of)ăt. Ioan petrar[3].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 334; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 96; **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 242; **4.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 175 v.

[1] În orig.: « lăcaţ »
[2] Scriitor.
[3] Urmează scris de altă persoană: « avg(ust) 25, 1839 ».

*

423

1790 aprilie (?) 30.

Piatră funerară de 36/42 cm., fixată în zidul dinspre sud al bisericii, în exterior; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Sf. Ştefan.

[Într-acest][1] loc să odi(h)neşte ro | [bul lui][1] D(u)mnezeu, Barbul, | Sul[ta]-[1] na, Zoiţa, Apostol, Nedelco, | Dumitru er(e)i, Neacşa prez(vitera), |[5] Zmaranda, Ion, Cărste, Rada, | Tănase, Sora, Dumitru, | Neacşul, Consta(n)din, Mihai; | ap(rilie ?) 30, 1790.

LXXXIV

424

1795.

Potir de argint de 24 cm. înălţime; literă de 0,3 cm. gravată.
Provine de la: bis. Sf. Visarion Vechi.
La bis. Sf. Visarion Nou.

† Acestu sfăntu potir cu totu tac(ă)mul, danie la Sf(e)te Visarion dă răposatul Ioniţă rachier, Catinca, Ionu, Manda (?)...[2] 1795.[3]

LXXXV

425

1797 <7306> septembrie 21 (?).

Pisanie pe o piatră de 70/77 cm., fixată deasupra uşii de intrare în biserică; literă de 3 cm. şi 5 cm. în relief.
La bis. Sf. Visarion Vechi.

[1] Text ilizibil, întregit de noi.
[2] Inscripţie ilizibilă.
[3] Cu cifre arabe.

† Acea(s)tă sf(ănt)ă ş(i) d(u)mneze(i)ască bise‹rică› ce prăznueş‹te› hram(ul) sfăntu | lui Visarion[1] arhi(e)pi(s)co(p) Larisi(i) şi sfăntu mucen(i)c | Harala-(m)pie şi sfăntu mucenic[2] Mina, este zidită din temelie, | după cum să vede, pănă în ‹s›fărşit prin otsărdiia şi cheltuiala părin |[5] te‹lui› chir popa Petre

Fig. 49

Referindarie, prot(opopul) Buc(u)reştilor, şi a dumnealui i An | ton Berhicean logofăt za taină, aj(u)tăndu la cheltuială şi al | ţ(i) pravoslavnici[3] creştini spre vecinica lor pomenire, în zile(le) p | reaînălţatului domnu Io Alexandru Io Ips(i)lantu v(oie)v(od), în | tru a doo v(e)nire, păstorindu cărma pravoslavii preasf |[10] inţit(ul)[4] mitropolit al O(n)grovlahii chir chir Dositheiu[5] i lătu de la zidire[6] 7305[7], iar de la n(a)şte(re) 1797[8] sept(emvrie) 21 (?).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 62; **2.** N. Iorga, *Cronică*, în «Rev. ist.», an VI (1920), p. 123; **3.** Fotografie în «Boabe de grîu», an III (1932), p. 249; **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 255—256.

[1] În orig.: «Visaralon».
[2] În orig.: «taucenic».
[3] În orig.: «pravostavnici».
[4] În orig.: «preasfinşit».
[5] În orig.: «Dositheui»
[6] În orig.: «zidore».
[7] Greşit în loc de: «7306».
[8] Cu cifre arabe.

426

1797 iunie 9 (?).

Pe cadrul de piatră, ornamentat, de deasupra uşii de intrare în biserică, se mai află o inscripţie cu literă de 5 cm. în relief.
La bis. Sf. Visarion Vechi *.

Sa(f)ta Berh(i)ceanca [1], 1797 [2] iun(ie) 9 [2] (?).

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, *Din vechiul Bucureşti*, p. 56 nota 267.

LXXXVI

427

1743 iulie 15.

Pisanie pe o piatră spartă, de 36/44 cm., ce se află în curtea unei case de lîngă biserică (str. Silvestru nr. 36); literă de 4 cm. săpată.
Provine de la: bis. Silvestru.

[Cu vrerea Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu îndemnarea Duhului Sfănt, ziditu] | -s-a această sf(ă)n(tă) şi d[umnezeiască biserică şi s-au înfrumuseţat] | cu toate după cum se ve[de în ziua Adormirei preasfintei Născ]ătoare de Dumnezeu | [şi pururea Fecioarei Maria, şi s-au zidit în] zilile prea[luminatului domnitor |[5] Constantin v(oie)v(od) cu to]ată chel[tuiala robului lui Dumnezeu, jupăn Pârvan şi de jupăneasa | dumnealui Stanca. Să fie vecinică pomenire dumnealor şi părinţilor lor în veac, în anul | 1743 iulie 15]. [3]

BIBLIOGRAFIE: Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 104.

★

428

1789 septembrie 1—1790 august 31 (7298).

Piatră de mormînt, astăzi dispărută, de la bis. Silvestru.

Aici dedesuptul aceştiĭ pietri odihnescu oasel(e) robilor luĭ D(u)mn(e)zeŭ, jupanuluĭ Pârvan boiangiul i ale jupănesiĭ dumnealuĭ Stanca, ctitoriĭ acestiĭ

[1] În orig.: « Berhiceanpa ».
[2] Cu cifre arabe.
* În pronaosul bisericii, în partea stîngă se găseşte o piatră de mormînt de 198/77 cm., cu literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 160/45 cm., încadrat de motive florale. Ea poate fi datată după grafie şi conţinutul inscripţiei în timpul celei de a doua domnii a lui Alexandru Moruzi voievod <1799 după febr. 28—1801 oct. 8> « † Suptu ace(a)stă piiatră | <o>dihnescu-se ose(le) răp | [osa]tului robu lui D(u)mn(ezeu), Mihăilă, ce au ră | posat în zilele domnul | (u)i nostru Io Alexand | ru Moru(zi) v(oie)ved (sic); şii era | mitropolit preasf | inţia sa părintele D | osith[ei]...|ma... »
[3] Textul a fost întregit după: Dumitrescu, *loc. cit.*

sfinte besearici și a copiilorŭ dumnealorŭ Dumitrana, Ilinca, Scarlat, Ioana, Mănăilă, Mariia, Costandin; veacinica lor pomenire, D(u)mn(e)zeŭ să-ĭ iarte. Nica.

Alăturia cu această piatră să odihnesc și oasele popi(i) Ioan, Mariia prez-(vitera); 7298.

Textul după: Iorga, *Inscripții*, I, p. 303.

★

429

1760.

Piatră de 49/57 cm., fixată în zidul casei de pe Str. Silvestru nr. 36. deasupra ușei; literă de 3,5 cm în relief.
Provine de la: bis. Silvestru.

Cele ce las e[u] Stanca, soţiia lui Părvan boiangiu, | la sfănta mănăstirea aceasta: 4 răzoare de vie | în dealul Lupeștilor; 4 prăvălii cu pă<mă>ntul lor | din Uliţa cea Mare, s[upt o] prăvălie o pimniţă |[5] de piiatră; 1 cazan [oca 50 cu ţev]ile lui; 3 prăvă | lii cu pim<ni>ţă sănt de la părinţii mie; pe loc sănt alte 3 | case; 1 cruce de argint; 1 prăvălie din sus, lungu[l] | ţine pănă în zidul domnescŭ și cu o pimniță și 2 | cășcio(a)re în dos; 1 policandru; 2 tocur(i) tipsi(i), talere, |[10] să fie la p(o)m(e)lnic(u) b(isericii); 5 candele de argint; 1760.[1]

BIBLIOGRAFIE: Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 105.

LXXXVII

430

1692 (7201) septembrie 1.

Pisanie pe o piatră de 77/113 cm. deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 5,5 cm. săpată și pictată cu auriu pe fond alb.
La bis. din Sîrbi.

† Această sf(ă)ntă și d(u)mn(e)zeiască besĕrică, căriia iaste | hramul sf(ă)nt(u)lui ierarh și de minuni făcător Nicolae de la Miralicheia, | iaste zidită din temeliia ei și înpodobită cu toate cĕle trebuincioase | precum să vĕde, de dumnealui jupan Vasilii Pociteanul cupeţ și de jup(ă) |[5] neasa dumn(ea)lui Sanda

[1] Textul a fost întregit după: Dumitrescu, *loc. cit.*

şi de fiiul dumnealor jupan Ghinea prin numele preasf(i)n | ţit(u)lui mitropolit chir Ioanichie Stavropoleos şi şi prin puţinŭ | ajutor, întru lauda şi mărirea lui Dumnezeu celui în Troiţă proslă | vitŭ şi întru věcinica pomenire a dumnealor şi a totŭ neamulŭ | dumnealorŭ, isprăvindu-se | [10] la lun(a) lui sep(tembrie) 1 la li(a)tŭ 7201.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 87; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 343.

★

431

1800 decembrie 15.

Cutie relicvar de argint aurit, de 95/15/9 cm., aşezată lîngă tîmplă, în partea din dreapta; literă de 0,8 cm. săpată pe una din laturi.
La bis. din Sîrbi.

† Această cutie s-au făcut de dumnealui | jupăn Anastase cotar[1] şi de socia dumnealu(i) | Zahara şi s-au dăruitu numiti(i) biserici Sărbilor, | ce sě prăznoeşte sf(ăn)tŭ Nicolae; 1800 dech(em)v(rie) 15.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 344.

★

432

1731 septembrie 1—1732 august 31 (7240).

Pomelnic pe o piatră de 31/33 cm. fixată în zidul de la proscomidie; literă de 3 cm. în relief.
La bis. din Sîrbi.

Lea(t) 7240. † Pom(elnecul) ctitor[ilor]: | Ioanichie arhiereu Sta[vropoleos], | Aspra, Necola, Panait, Necol... [2] | Vasile, в [3], Sanda, Ghinea, Dragomir... [2] | [5] Dobra, Gherghe, Pracsiia, Cuciul, Mu...[2] | Voica, Andrei, Mina, в [3], Marco, Lupul, Arion e... [2]

433

1765.

Pomelnic pe o piatră de 33/53 cm. fixată în zidul de la proscomidie; literă de 3 cm. în relief.
La bis. din Sîrbi.

---

[1] Slujbaş, controla capacitatea vaselor şi a unităţilor de măsură folosite de negustori şi percepea taxele respective.

[2] Text acoperit cu mortar.

[3] În orig.: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?).

† Pomenecul ctitorilor. Помени Г(о)с(по)ди[1]. Vii: | Costandin, Marica, Martha mon(a)h(ia), Mariia, Ion, Evpra | csiia mon(a)h(ia). Morţ(i): Ghinea, Dragomir, Neculae, Panait, | Ilinca, Radul, Stancea, Ilinca, в [2], Stana, Hristea, |[5] Arsenie, в [2], Catrina, Bălaşa, Despa, Gheorghe, | Mateiu, Bogoslova mon(a)h(ia), Zmaranda, Şărban, | Neculae, cu tot neamul lor l(eat) 1765.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 344.

LXXXVIII

434

1743 (7252) septembrie 8.

Pisanie pe o piatră de 104/76 cm. fixată pe peretele din pridvor, în partea stîngă; literă de 5 cm. în relief.
La bis. Slobozia.

Fig. 50

† Această sfănt(ă) şi d(umne)zeiască bis(e)rică cu ajuto | riul lui D(umne)-zeu s-au făcut den temelie şi s-au înfrumuse | ţat precum să vede, prăznuindu-se

[1] Pomeneşte, Doamne.
[2] În orig.: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?).

hramul Naşterii prea | sf(i)nte(i) Născătoarei de D(umne)zeu şi p(u)r(u)rea Fecioarei Mariei şi a sfănt(ului) şi ma |[5] relui m(u)cen(i)cŭ Dimitrie М(и)ροточ(и)ваго[1] cu toată chieltuiala dum | nealui jupan Constandin Năsturel biv vel vistiiariu | şi cu jupăneasa dumnealui Ancuţa, pentru pomenirea suf | letelor dumnealor şi a tot neamul dumnealor, în zilele prealumi | natului domnului nostru Ion Costandin Nicolae v(oie)vod Mavrocordat, |[10] la luna septem(vrie) 8, leat 7252.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Biserica Slobozia*, în « Calendarul antic » pe anul 1866, p. 70; **2.** M. Dumitrescu, *Biserica Sloboziea*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 350; **3.** P. V. Năsturel, *Contribuţiuni la istoria Bucureştilor*, în « Noua revistă română », an I (1900), p. 424—425; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 102; **5.** *Şapte biserici cu averea lor proprie*, seria I, p. 102; **6.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 258—259; **7.** P. V. Năsturel, *Genealogia Năsturelilor*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XV (1914), p. 118—119 şi foto. la p. 117; **8.** Em. Elefterescu, *Biserica Slobozia*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 349 din 2 apr., p. 2; **9.** D. Caselli, *Biserica Dobroteasa*, în « Gazeta municipală », an III (1934), nr. 151 din 9 dec., p. 2; **10.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 438; **11.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 177.

435

1632—7140 februarie 20

Cruce de piatră de 305/103 cm. aşezată în curtea bisericii, în partea stîngă; literă de 6 cm. în relief; în cîmpul braţului transversal, într-un medalion, este reprezentată stema Ţării Româneşti.
La bis. Slobozia.

† Io Leon voevod. | † În numele Tatălui | şi al Fiiului şi Sfă(n)tului | Duh, adecă eu robu lu Du(m)ne |[5] zeu, Io Leon voevod, feciorul | lu Ştefan voevod, rădicat-am această | cinstită cruce în numele | lu s(ve)ti Gheorghie, pentru să se | pomenească de războ(iu) ce am avut |[10] într-aceastŭ loc cu pribĕgii, | căn(d) au venit de priste munte | asupra domniei mĕl(e) în ani | 7139 în luna lu avg(ust) 23, | marţi; şi milostivul Dumne |[15] zeu, cu rugăciunea lu s(ve)ti | Gheorghie, supusu-i-au suptu | sabiia domniei mĕle şi | i-am biruit; şi căţ(i) au căzut în | război zac suptu această |[20] moghilă, iar crucea se-au ridi | cat în lu(na) lu fev(ruarie) 20, vă leat | 7140, de la H(risto)s 1632[2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Pelimon, *Bucur. Istoria fundării Bucureştilor*, p. 212—213; **2.** D. Berindeiu, *Bucureştii*, în « Rev. rom. », an I (1861), p. 335; **3.** Gr. Musceleanu, *Biserica Slobozia*, în «Calendarul antic» pe anul 1866, p. 71; **4.** Ulysse de Marsillac, *De Pesth à Bucarest. Notes de voyage*, p. 125; **5.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 88—89; **6.** Idem, *7139, Crucea lui Leon Vodă, 1631*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 88—89; **7.** < G. Stratilat >, *Notiţe istorice*, în « Bis. ort. rom. », an VIII (1884—1885), p. 624; **8.** D. Berindeiu, *Bucureştii*, în « Analele arhitecturei », an II (1891), p. 101—102; **9.** C. Busuioc, *Inscripţiunea de pe crucea mare de piatră ce se află în curtea bisericii Slobozia din Bucureşti*, în « Teologul », an II (1898), nr. 15 din 1 nov., p. 3; **10.** Gion, *Istoria Bucureştilor*, p. 61—62 şi desen la p. 63; **11.** I. Bogdan, < *recenzie* > la « *Istoria Bucureştilor* » *de G. I. Ionnescu-Gion*, în « Conv. lit. », an XXXIV (1900), p. 247; **12.** M. Dumitrescu, *Biserica Sloboziea*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 349—350; **13.** Gr. G. Tocilescu, *Manual de Istoria românilor*, ed. II, p. 337; **14.** P. V. Năsturel, *Contribuţiuni la istoria Bucureştilor*, în «Noua revistă română », an I (1900), p. 423; **15.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 101; **16.** *Şapte*

[1] Izvorîtorul de mir.

[2] Pe lîngă acest text, de jur împrejurul medalionului cu stema Ţării Româneşti, mai este scris cu litera în relief de 5 cm: † Подвигом добрим(м) подвиза(л) сѧ, с(тр)а(с)то(тр)ъпче Геωргїе, м(ꙋ)ч(и)т(е)лем ωбличи(и)лѧ еси, жрътва. » [† Cu strădanie bună te-ai străduit, purtătorule de chinuri, Gheorghe, pe chinuitorii tăi i-ai ruşinat, jertfă...].

biserici cu averea lor proprie, seria I, p. 111; **17.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 259—260; **18.** P. V. Năsturel, *Genealogia Năsturelilor*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XV (1914), p. 114; **19.** Em. Elefterescu, *Biserica Slobozia*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 349 din 2 apr., p. 2; **20.** D. Caselli, *Lupta de lingă mănăstirea vistierului Pană*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 237 din 16 aug., p. 2; **21.** P. Popescu, *Cruci memoriale în București*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1080; **22.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 440.

436

1665 (7173) <februarie 22 — august 31>.

Pe crucea cu inscripția de sub nr. 435 se mai află o inscripție cu literă de 5,5 cm. în relief, pe latura din stînga.

La bis. Slobozia.

Putĕrnecul | Dumnezeu înv | rednecind pre noi | Io Radul voevod |[5] cu domniia Țărĭi | Rumâneș(t)i[1] | în an(ii) de la Adam | 7173[2] văzui | această ci(n)sti-tă |[10] cruce făcută | de părintel(e) mieu | Io Leon voevod | și aflându-se | stricată domni |[15] ia mea o înnoiiu | și făcuiu și | sfântă besĕrică | în numel(e) sfântu | lui m(u)cenicŭ s(ve)tîi |[20] Dimitrie.

BIBLIOGRAFIE: **1.** D. Berindeiu, *Bucureștii*, în «Rev. rom.», an I (1861), p. 335; **2.** Gr. Musceleanu, *Biserica Slobozia*, în « Calendarul antic » pe anul 1866, p. 72; **3.** Ulysse de Marsillac, *De Pesth à Bucarest. Notes des voyage*, p. 125; **4.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 88—89; **5.** Idem, *7139, Crucea lui Leon Vodă, 1631*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 88—89; **6.** <G. Stratilat>, *Notițe istorice*, în « Bis. ort. rom. », an VIII (1884—1885), p. 698; **7.** D. Berindeiu, *Bucureștii*, în « Analele arhitecturei », an II (1891), p. 102; **8.** Gion, *Istoria Bucureștilor*, p. 62 și desen la p. 216; **9.** M. Dumitrescu, *Biserica Sloboziea*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 349—350; **10.** Gr. G. Tocilescu, *Manual de Istoria românilor*, ed. II, p. 337; **11.** P. V. Năsturel, *Contribuțiuni la istoria Bucureștilor*, în « Noua revistă română », an I (1900), p. 423; **12.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 101—102; **13.** *Șapte biserici cu averea lor proprie*, seria I, p. 111; **14.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 260; **15.** P. V. Năsturel, *Genealogia Năsturelilor*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XV (1914), p. 118; **16.** Em. Elefterescu, *Biserica Slobozia*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 349 din 2 apr., p. 2; **17.** D. Caselli, *Lupta de lîngă mănăstirea vistierului Pană*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 237 din 16 aug., p. 2; **18.** P. Popescu, *Cruci memoriale în București*, în «Bis. ort. rom.», an LXXVIII (1960), p. 1082; **19.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 441.

437

1742 (7251) decembrie 21.

Pe crucea cu inscripția de sub nr. 435 se mai află o inscripție cu litera de 1,5—7,5 cm. săpată pe latura din dreapta.

La bis. Slobozia.

Rad(ul) cănt(ă)r(e)ț snu Apost(ol); | d(e)ch(emvrie) 21, 7251.

BIBLIOGRAFIE: **1.** P. V. Năsturel, *Contribuțiuni la istoria Bucureștilor*, în «Noua revistă română», an I (1900), p. 423; **2.** Gr. G. Tocilescu, *ms, rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 442.

---

[1] În orig. « Rumăneșe ».

[2] Textul a fost datat 1665 (7173) <februarie 22—august 31> în perioada de la sosirea domnului la București, după numirea sa în scaun, și pînă în ultima lună corespunzătoare văleatului 7173.

*

438

1761 septembrie 1—1762 august 31 (7270).

Piatră funerară de 40/37 cm. fixată pe peretele din pronaos, în dreapta ușii de intrare; literă de 3 cm. în relief.
La bis. Slobozia.

† Dreptŭ acestŭ | locŭ odihnescŭ | robi(i) lui D(u)mn(e)zeu, | Marin erei, Ancuța |[5] prez(vitera), Bălașa, Șărban, | Stana, Dum(i)tru, Rad(u) ; 7270.

LXXXIX

439

1800.

Clopot de 44 cm. înălțime și 51 cm. diametru; literă de 2 cm. în relief, în partea superioară a clopotului.
La bis. Spirea Nouă.

† Acest clopot s-au făcut în laude lui Dumnezeu, anul 1800.

BIBLIOGRAFIE: N. Cazacu, *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în «Glasul bisericii», an XXI (1962), p. 165.

XC

440

1750 iulie.

Piatră de mormînt de cca. 167/70 cm. fixată pe peretele din pronaos, în dreapta; literă de 4 cm. în relief, foarte uzată, într-un cîmp de cca. 127/37 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Spirea Veche.

Supt această piatră odihnesc oasele răposatului robului lui Dumnezeu, Spiridon doftoru, ctitoru bisericii, căruia sosindu-i chemarea la Dumnezeu, s-au mutat, numai aceasta rugîndu-să celor din urma sa, pentru neuitarea și pomenirea lui, să zică toți: Dumnezeu să-l ierte. Luna iulie leatu 1750.

Textul după: Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 79.
Vezi și: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 336; 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 27.

441

1797 iulie 25.

Piatră de mormînt de 138/71 cm. fixată pe peretele din pronaos, în stînga; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 98/40 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.
La bis. Spirea Veche.

† 'Ενθάδε κεῖται μακαρίτις ἐκείνη|Ξανθη τοὔνομα εὐκλεῆ...[1] ε τῶ τά| ομόζυγος κλητὴ λίαν ἐπαινε[τή]...[1] | ανδρος ευγενους μπάνου ευσεβοῦς|[5] Παναγιώτου δούλου πάντων δηστη[χ]ους| ...[1] μα]κρόθεν τὸ δῶρον οποθεν|ἕως ἡμέρας ζῶης εσπέρ|...[1] εὐσεβῶς τω ὄντι αληθῶς|ζῶσα εἰκόνα αρετῆς κορῶνα|[10] ασπερ τὸ πνεῦμα το Θεῖον ἡ εὐσε|...[1] κατέξη δικαίων στα.ε|...[1] τα ζοντων πανθο| 'Ανα...[1] της αὐτοὺς τους στίχους|...[1] ετ ἤχους|[15] εν ετει σωτηρίῳ ,αψϥζ,| τη κε ιουλίου.

† Aici zace răposata, aceea, cu numele de Xanthi, slăvită... soață (?), aleasă, prea-lăudată, a unui bărbat de bun neam, cucernicul ban Panait, robul, între toți nefericit... [2]. În anul mîntuirii 1797, 25 iulie.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, I, p. 336 (frag. de text).

XCI

442

1724 octombrie 30.

Pisanie pe piatra de deasupra ușii de intrare; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 100/50 cm. pentru textul grecesc și de 100/50 cm., pentru textul românesc. Text cu majuscule. Piatra are pe laturi un chenar cu motive vegetale.
La bis. Stravropoleos.

† 'Ο θεῖος οὗτος καὶ πανσεπτος ναὸς|ἀνωκοδομήθη ἐκ θεμελίων εἰς δο-| ξαν Θεοῦ καὶ εἰς τιμην καὶ μνημην τον| πανμεγίστον καὶ πυριμόρφων ταξιαρχῶν|[5] Μιχαὴλ καὶ Γαβριηλ επι τῆς δευτέρας| ἡγεμονιας τοῦ υψηλοτάτου καὶ σοφω-| τατου αυθέντου κ(υρίο)υ κ(υρίο)υ Ιωαν(νου) Νικολα|ου Αλεξανδρου βοεβοδ(α) πάσης Ουγ|γροβλαχιας ἀρχιερατεύοντος τοῦ πα|[10] νιερωτατου μητροπολίτου κυρ Δανιηλ| αναλωμασιν ἰδίοις τοῦ πανοσιω|<τ>ά<τ>ου ἐν ιερομοναχοις καὶ αρχι-μαν|δριτου α̅ κὺρ Ιωαννικίου απὸ επαρ|χίας Πωγωννιανῆς, εκ χώ|[15] ρας Ωσταννίτζας| εν ετει σωτηρίω ,αψκδ.

† Această sfântă și dumnezeiască| bisěrică s-au zidit di(n) temeliie| întru slava lui Dumnezeu și întru cins| tea și pomenirea marilor celor întru|[5] chip

[1] Text ilizibil.
[2] Restul inscripției fiind mutilat nu îngăduie o traducere coerentă. Clară rămîne doar data.

de foc și stăpănitori a cĕtelor | Mihail și Gavril, întru a doa domnie | a preaînălțatului și preaînțeleptului | stăpăn, dom(nul) domnului Ioan Nicolae Al(i)c- | xandru voevod a toată Ungrovlahia, vlă |[10] dici(n)d preasfințitul mitropo-

Fig. 51

lit chir | Daniil; cu toată cheltuiala preacuviosu | lui întru ieromonahi și arhi | mandrit chir Ioanichie den epar | hiia Pogoniani(i) den satul ot O |[15] stanița, în annul de la spăseniia | lumii 1724 [1] octo(m)vr(ie) 30.

BIBLIOGRAFIE: 1. P. V. Năsturel, *Biserica Stavropoleos din București*, p. 85 (textul în lb. română); 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 71—72 (textul în lb. română); 3. Iorga, *Inscripții*, I, p. 356 (textul în lb. română); 4. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 148—149 (text paralel și foto.); 5. D. Caselli, *Biserica Stavropoleos*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 182 din 21 iulie, p. 1—2 (textul în lb. română); 6. D. Iliescu-Palanca, *Istoria bisericii Stavropoleos din București*, p. 18 (textul în lb. română); 7. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 39 (textul în lb. română).

443

1728 octombrie 3.

Pisanie, astăzi dispărută, pusă cu ocazia refacerii bis. Stavropoleos [2].

Ἡγεμονεύοντος λαμπρῶς πανσόφου Νικολάου, | Ἀλεξάνδρου τοῦ σοφοῦ τοῦ ἐκ τῶν ἀπορρήτων, | Καὶ ἀρχιερατεύοντος κὺρ Δανιὴλ τοῦ πάνυ, | Τόνδε τὸν οἶκον

[1] Cu cifre arabe.

[2] N. Iorga, *loc. cit.*, a considerat în mod greșit că este vorba de piatra de mormînt a lui Ioanichie mitropolitul, ctitorul bis. Stavropoleos.

εὐφυῶς ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων |[5] Ποικίλως κατεκόσμησε, τοῖς πᾶσιν, ὡς ὁρᾶται, | Καὶ πανδοχεῖον τὸ ἐγγὺς μετὰ τῶν περιβόλων, | Καὶ τὸν ναὸν ἐδείματο πολλῇ τῇ προθυμίᾳ, | Ἐν ᾧ δοξάζονται σεπτῶς οἱ θεῖοι Ταξιάρχαι, | Ὁ Μέγας τ' Ἀθανάσιος, ποιμὴν Ἀλεξανδρείας, |[10] Ὅνπερ καὶ κατεκόσμησεν, ἐστόλισε πλουσίως, | Δαπάναις πάσαις ἑαυτοῦ χειρὶ δαψιλεστάτῃ, | Κλεινὸς Ἰωαννίκιος, σεπτός τ' ἀρχιερεύς τε | Τῆς πάλαι Σταυρουπόλεως, υἱοῦ τοῦ Εὐσταθίου | Πογώνη, ἐκ Πογωνιανῆς, ἐκ κώμης δ' Ὀστανίτζης, |[15] Καὶ πάντα ἀφιέρωσε ταῦτα εὐσεβοφρόνως | Ταξιαρχῶν τῇ ταπεινῇ τῇ λεγομένῃ Γκούρᾳ, | Οὔσῃ ἐν Πογωνιανῇ πατρίδι τῇ οἰκείᾳ. | 1728 ὀκτω(μ)βρίου 3.

Pe cînd domnea cu strălucire preaînţeleptul Nicolae, al lui Alexandru Exaporitul, cel înţelept, şi pe cînd păstorea chir Daniil cel vestit, a ridicat din temelie, cu îndemînare, acest lăcaş. L-a împodobit în fel şi chip, cu de toate, după cum se vede, a clădit şi un han, în apropiere, cu grădini, precum şi biserica, cu multă rîvnă, în care se slăvesc, cu cinste, Sfinţii Voievozi şi Atanasie cel Mare, păstorul Alexandriei. Biserica a înzestrat-o, a împodobit-o din belşug, cu toată cheltuiala sa, dintr-o mînă preadarnică, vestitul Ioanichie, care e şi arhiereu venerabil al vechii Stavropole, fiu al lui Eustatie Pogonis, din Pogoniana, din satul Ostaniţa. Şi toate acestea le-a închinat, cu gînd cucernic, smeritei <mînăstiri> a Voievozilor, numită Gura, care se află în Pogoniana, ţara sa de obîrşie. 1728 octombrie 3.

Textul după: N. Iorga, *Fundaţiunile domnilor români în Epir*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 907—908; în *extras*, p. 27—28.

*

444

<1724 după octombrie 30>.

Portretele domnului şi ale familiei sale, reprezentate în pronaos în partea din dreapta; literă de 3,5 cm. pictată cu galben pe fond negru. Text cu majuscule.
La bis. Stavropoleos.

Ιωανης Νικολαος Αλεξανδρου βοεβονδας, δοαμνα Σμαραγδα,[1] Μαρια δομνίτζα[2].

Ioan Nicolae Alexandru voievod, doamna Smaragda, Maria domniţa.

În dreptul portretelor copiilor lor, cu literă de 1 cm.:

Κωνσταντι | νος βοεβον | δας, Γιανκουλος | βοεβονδας, δοαμνα Σουλ | τανιτζα, Αλεξαν | δρος βοεβονδα(ς), [Σ]μαραγδίτζα[2].

Constantin voievod, Iancul voievod, doamna Sultăniţa, Alexandru voievod, Smărăndiţa.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 151, fig. 4.

[1] Vezi şi: P. V. Năsturel, *Biserica Stavropoleos din Bucureşti*, p. 85.

[2] Textul a fost datat <1724 după octombrie 30>, ulterior zidirii bisericii.

445

<1724 după octombrie 30>.

Portretul mitropolitului, reprezentat în pronaos, în partea din dreapta; literă de 3 cm. pictată cu galben pe fond negru.
La bis. Stavropoleos.

Chir Daniil mitropolit[1].

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XVII (1924), p. 153, fig. 6.

446

<1724 după octombrie 30>.

Portretele donatorilor, reprezentate în pronaos, în partea stîngă; literă de 3 cm. pictată cu galben pe fond negru.
La bis. Stavropoleos.

Ὁ ἄρχων σερδαρης | Γρηγορασκος, ἡ ἀρχοντισα | Ηλίνκα[1].

Boierul serdar Grigoraşcu, doamna <lui> Ilinca.

În dreptul portretelor copiilor lor, cu literă de 1 cm.:

Κωνσταντινος, | ᾿Ιωννήτζας.[1]

Constantin, Ioniţă.

Ο μέγας καπετανος Αθανασιος, ἡ αρχοντισα αυτου Ελενη[1].

Marele căpitan Atanasie, doamna lui Elena.

În dreptul portretului copilului lor, cu literă de 1 cm.:

Αλεξαν | δρος.[1]

Alexandru.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XVII (1924), p. 154, fig. 7 şi p. 156, fig. 9.

---

[1] Textul a fost datat <1724 după octombrie 30>, ulterior zidirii bisericii.

447

<1724 după octombrie 30—1728>.

Portretele ctitorilor, reprezentate în pronaos, în partea din stînga; literă de 2,5 cm. pictată cu galben pe fond negru. Text cu majuscule.
La bis. Stavropoleos.

Οἱ υἱοι Ε(υ)σταθίου Π[ογό]νη οι κτήτωρες της αγίας μονῆς ταυτης οι εκ κώμης 'Οστανιτζας | της εξ ἐπαρχιας της παλαιᾶς Πογο[νια]νης, | αὐτάδελφοι και | βοηθοὶ του κτητορος. | 'Ιωάννικιος ἱερομοναχος κ(αὶ) αρχιμανδριτης | ἐκ κώμης 'Οστανίτζας.[1]
Παναγιωτης, Νικολαος, | ἡ αρχοντισα Νικολαου[2]. . .[3]

† Fiii lui Eustatie Pogonis, ctitorii acestei sfinte mănăstiri, din satul Ostanița, din eparhia vechii Pogoniani, frații și ajutătorii ctitorului, Ioanichie ieromonahul și arhimandritul din satul Ostanița.
Panaioti, Nicolae[4], soția lui Nicolae...

Κυρ Ιώαννικιος ὁ Σταυροπόλεως | ὁ καὶ κτητωρ τῆς σεβασμίας | μονης ταυτης καὶ τῶν | ἁπάντων.[5]

Chir Ioanichie al Stavropolei și ctitor al acestei sfinte mănăstiri și a toate.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 149 (text și trad.) și fig. 3, p. 150; **2.** D. Iliescu-Palanca, *Istoria bisericii Stavropoleos din București*, p. 18—19 (text și trad.).

448

<1724 după octombrie 30—1728>.

Portretele donatorilor reprezentate în pronaos, în partea din dreapta; literă de 2,5 cm. pictată cu galben pe fond negru. Text cu majuscule.
La bis. Stavropoleos.

'Ο αρχων μέγ(ας) | καμαράσης 'Ιωαννης.[6]

Boerul mare cămăraș Ioan.

---

[1] Inscripția a fost pictată în <1724 după octombrie 30>, ulterior zidirii bisericii.
[2] Textul acesta cu literă de 3 cm. a fost pictat mai tîrziu, probabil în 1728 octombrie 3, dată la care ctitorii apar menționați și în pisania pusă cu ocazia reparațiilor.
[3] Portretul soției lui Nicolae, acoperit cu ocazia unor reparații, a fost reprezentat pe glaful ușii, în partea din stînga (vezi: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 150, și fig. 9 la p. 156). — numele ei nu era lizibil.
Pe glaful din partea dreaptă a ușii erau reprezentați doi copii: « Gheorghachi și Dumitrachi » — probabil fiii lui Nicolae (vezi: Nedioglu, *loc. cit.* fig. 10, p. 157).
[4] Vezi și: P. V. Năsturel, *Biserica Stavropoleos din București*, p. 85.
[5] Text cu literă de 3 cm. repictat probabil tot la 1728;
[6] Inscripția a fost pictată în <1724 după octombrie 30>, ulterior zidirii bisericii.

În dreptul portretului fiului lui, cu literă pictată de 1 cm.:

Νικολάκης.[1]

Nicolache.

În partea din stînga a portretului marelui cămăraş Ioan Scarlat, cu literă pictată de 2,5 cm.:

'Ιωαννου | ἀρχιταμίου Νικολαου | ηγέτου ανδρος χαρίτων ἐν|πεπλησμενου | πανεὐγενους | καὶ πανεὐαρε|στάτου.[1]

Sînt chipul lui Ioan, marele cămăraş al voievodului Nicolae, bărbat plin de daruri, preanobil şi preaplăcut.

Εικον υπαρχω Σκαρ[λατου | . . .[2]] 'Ιωάννης[3].

Sînt chipul lui Scarlat... Ioan.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 152, fig. 5.

★

449

<1724 după octombrie 30—1728>.

Strană de lemn aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 2 cm. în relief, în partea de sus a stranei, într-un medalion.
La bis. Stavropoleos.

Ιω(αννί)κ(ιος) | Σ(ταυ)ρ(ω) | π(ό)λ(εως)[4].

Ioanichie al Stavropolei.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 32 (text şi trad.) şi fig. la p. 31.

450

<Cca. 1728>.

Pe zidul dinspre sud al bisericii, în exterior, deasupra uneia dintre ferestrele pronaosului, litera de 17 cm. (r. 1) şi 7,5 cm. (r. 2) este pictată cu alb pe fond maron roşcat.
La bis. Stavropoleos.

Iordan | ştiocatoriul.[5]

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 7, fig. 7.

---

[1] Inscripţia a fost pictată la <1724 după octombrie 30>.
[2] Cîteva litere ilizibile.
[3] Textul acesta a fost repictat mai tîrziu, probabil la 1728.
[4] Textul a fost datat <1724 octombrie 30—1728>, în intervalul de la zidirea bisericii, pînă la data ultimilor refaceri aduse lăcaşului, în timpul egumeniei lui Ioanichie.
[5] Textul a fost datat <cca. 1728> după grafie, în jurul anului cînd s-au încheiat probabil lucrările de refacere a bis. Stavropoleos, amintite în pisania din 1728.

451

1733 noiembrie 8.

Pomelnic pe o piatră de 56/57 cm., fixată pe peretele de la proscomidie; literă de 2,5 cm. în relief.

La bis. Stavropoleos.

Fig. 52

1733 νοεβρί(ου) η. | Τὰ ὀνό | ματα τοῦ | κτήτωρ(ος) |[5] τῆς ἁγίας | μονῆς ταύ | τῆς | Ἰωαννικίου | ἀρχιέρέως |[10], Νικολάου βόδ(α), | Ἐυσταθίου, | Ἄσπρης, | Παναγιώτη, | Νικολάου, |[15] καὶ οἱ ἄφιερο | σανταις ουτοι | Ἰωάνου, Σύμου, | Θεοδώρα, Δέσπο, | Γρηγορήου, Ἡλήνκα, |[20] Ἰωάννου, Ηλία, | Ηληνκα, Μαρία, | Παγουνα,

Μαρια, | Στεριου, Μαρια, | Κωνσταντιν, Σταικο, |[25] Σεραφημ μον(ά)χ(ου), | Κωνσταν-(τίνου?), | 'Ιωάνν(ου), Παναγι(α), | 'Ιώαννου, Μανθου, | 'Ιώαννου, Μαρία, |[30] Νιάξουλ, Γέργη, | Μπαλασια, | Κοστα, Πετρου, | Βασηλη, | Αλεξανδρου, |[35] Ράδουλ, Μαρούλα, | Μπατζουλ, Δουμητρας, | Δουμητρασκ(ου), | Φλορηκας.

1733 noiembrie 8. † Numele ctitorului acestei sfinte mănăstiri: Ioanichie arhiereu, Nicolae vodă, Eustatie, Aspra, Panaiot, Niculaie.

Şi cei care au făcut daruri, aceştia: Ioan, Sima, Teodora, Despo, Grigorie, Ilinca, Ioan, Ilie, Ilinca, Maria, Păuna, Maria, Sterie, Maria, Constantin, Staico, Serafim monah, Constantin, Ioan, Panaghia, Ioan, Manta, Ioan, Maria, Neacşul, Gheorghe, Bălaşa, Costea, Petru, Vasile, Alexandru, Radul, Marula, Baciul, Dumitra, Dumitraşcu, Florica.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 162, fig. 15.

452

<Sec. XVIII sfîrşit>.

Icoană de lemn de 82/64 cm., reprezentînd pe sf. Haralambie, aşezată la tîmplă în partea stîngă; literă de 0,3 cm. pictată cu auriu pe fond negru, în partea de jos a icoanei.

La bis. Stavropoleos.

... [1] Petre iconografŭ de la mare Rus[ie?] [2]

*

453

1703 (7211) iunie 10.

Pisanie pe o piatră de 190/86 cm., spartă în două bucăţi; literă de 7 cm. în relief, într-un cîmp de 175/78 cm.

Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos — lapidarul.

† Această dumnezeiască bisĕrică, căriia hramul i iaste Tăiarea capului sfăntului Ioan Prĕdi|tecea, dentăi făcută au fost de un Andrei vistiiar cu fratele lui Dumitru, însă foarte întunecoasă e|ra. Și așa multă vrĕme fiindu pănă căndu domnindu lumi(n)atul și înălţatul Ioan Costandin Băsărab|voevod, carele den dumnezeiasca răvnă și den ciudele ce într-aceest sfănt lăcaş să făcea, izbăvind pre|[5] mulţi den grĕle boale, mişcăndu-se și îndemnăndu-se au

---

[1] Text ilizibil.

[2] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit> după grafie şi factură artistică.

vrut să-i facă turnu, neavând întăi, și să o mai dășchi| ză și să o luminězc; ce slab și vechiu zidul fiindu-i, s-au surpat bolta. Așa deci măriia sa, și alalt ce mai r(ă)mă | sěse zid au pus de l-au surpat și den temelie o au făcut și o au înfrumusețat precum astăzi tutoror | iscusită să vĕde. Fiind însă ctitor mai denainte și jupan Radul Golescul biv vel comis, au dat și dumnealui | parte de cheltuială

Fig. 53

căt au putut, ca să nu i să stingă acea pomenire-i. Și s-au sfărșit la anul de la zidirea lumii |[10] 7211 m(e)s(e)ța iun(ie) 10 zile, la al 15 ani den domniia mării sale, ispravnic fiind Gheorghie vel căp(i)t(an) de dărăbanți, s(i)nŭ Mareș banul.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 100; **2.** D. Pappazoglu, *Istoria bisericii sf. Ioan Mare, București*, în « Bis. ort. rom. », an VIII (1884), p. 80; **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 120; **4.** V. Drăghiceanu, *O ctitorie brîncovenească dispărută: Biserica Sfîntului Ion Grecesc din București*, în « Închinare lui Nicolae Iorga », p. 139—140; **5.** G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1079—1080; **6.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 42.

454

1705 mai.

Pisanie pe o piatră de 50/80 cm.; literă de 4,5 cm. în relief într-un cîmp de 44/74 cm. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Sf. Apostoli[1] (?)
La bis. Stavropoleos — lapidarul.

† Ὁ παρων οὗτος νάρθηξ ἀνακαινίσθη ἐκ βάθρων ἐξ ἰδί|ων ἀναλωμάτων παρὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου | Σοφίας κυρίου Αὐξεντίου ὑπάρχοντος ἐκ

[1] G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *art. cit.*, presupun că pisania provine de la m-rea Sf. Sava (astăzi dispărută).

πολιτειας Τουρ|νάβου ἐπαρχίας Λαρίσσης δευτέρας Θετταλίας κ(αὶ) πάσης|[5] Ἑλλάδος ὡσαύτως τε κ(αὶ) ἡ ἔνδον τοῦ ναοῦ λιθόστρωσις|κ(αὶ) ἡ τῶν δεσποτικῶν εἰκόνων στύλων κοσμίωσις, στασιδίων|τε κ(αὶ) ἀναλογίων ἀνακαίνησις, ψυχικῆς αὐτοῦ σωτιρίας ἕ|νεκα. ͵αψε$^{\omega}$, μαϊω, ἰνδικτιῶνος ι.

Fig. 54

† Nartexul acesta de faţă s-a înoit din temelie, pe proprie cheltuială, de către preasfinţitul mitropolit al Sofiei, chir Avxentie, de fel din oraşul Tîrnavo, din eparhia Larisei a celei de a doua Tesalii şi a întregei Elade, precum şi pardoseala de piatră dinăuntrul bisericii şi împodobirea coloanelor de la icoanele împărăteşti şi înoirea stranelor şi a analoghioanelor, pentru sufleteasca sa mîntuire. 1705 mai, indictionul al 13-lea.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1068 (text şi trad.) şi fig. 17, p. 1069.

455

1761 august 5.

Pisanie pe o piatră de 177/46 cm., spartă în partea de jos; literă de 5,5 cm. în relief, într-un cîmp de 127/46 cm.

Provine de la: bis. Măgureanu din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La bis. Stavropoleos — lapidarul.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 37.

Fig. 55

Din temelie acuma s-au înălţat, întru slava celui în Tr(oi)ţă închinat, |această besĕrică dumnezeiască ca[1] în vĕci aici hram să să prăsnuiască | a lui H(risto)s D(o)mnul la Faţă Schimbare şi a Maicii sale la ceriuri mutare, | fiind de Şărban vodă de lemn făcută şi iar dintr-al lui neam iaste prefăcută, |[5] de Pârvul Cantacozin vel dvor(nic) nălţată, din temelie de zid infrumuseţată, | [fii]nd Scarlat vodă Ghica stăpănitor şi Ungrovlahiei Grigorie păstor. | Avgust 5, 1761.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 78; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 122; **3.** G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom », an LXXIX (1961), p. 1091—1092; **4.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 15.

★

456

<1636> septembrie.

Piatră de mormînt de 160/80 cm.; literă de 6 cm. în relief într-un cîmp de 156/54 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Stelea din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Εἰς ἀΐδιον μνημην | τῳ εὐσεβῶς μεχρι τε|λους βιωσαντι θεαρεσ|τως δε οια δη καλος πο|[5] ιμην το υπο του Χ(ριστο)υ εμ|πιστευθεν αὐτῶ διϊθ|υναντι

Fig. 56

[1] În orig.: « dumnezeiasvă va ».

ποιμνιον | και ψυχην μεν εἰς | ουρανους ἴπταμεν |[10] ην σκῆνος δ'ἐνθα | δε κρυπτόμενον | εχοντι Γρηγοριω | μ(ητ)ροπολιτη [1] πάσης | Οὐγκροβλαχιας |[15] σημα τοδ'εὐνοϊκ- | ως ετεκτηναντο | κατα το α . . .[2] | α ἱσταμενου . . .[2] <Βοηδρο> | μιῶνος ἔτος σ(ωτή)-ριον . . .[2]

Spre veşnica pomenire a celui ce a vieţuit, cu cucernicie, pînă la sfîrşit, cîrmuind în chip plăcut lui Dumnezeu, ca un bun păstor, turma ce-i fusese încredinţată de Hristos şi sufletul i-a sburat spre ceruri iar trupul aci îl are ascuns, Grigorie mitropolitul a toată Ungrovlahia. Acest mormînt l-au construit cu bunăvoinţă la... septembrie, anul mîntuirii...

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1083—1084 (text şi trad.).

457

169... noiembrie 3.

Piatră de mormînt de 175/75 cm. spartă în trei bucăţi; literă de 6 cm. în relief.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare — Grecesc (?) din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Τέθαπται ἐν | ταῦθα ὁ δοῦλος | τοῦ Θεοῦ 'Αρίσταρχος | Χρυσόσκουλος ὁ |[5] Κωνσταντινοπο | λίτης ὁ κ(αὶ) ἀνὴρ τῆς | κυρίας 'Ελένης | τῆς Καντακ(ο)υζη | νῆς, 169...[2] νο |[10] εμβρίου 3.

† S-a îngropat aci robul lui Dumnezeu, Aristarh Hrisoscoleu, Constantinopolitanul, şi bărbatul doamnei Elena Cantacuzino; 169... noiembrie 3.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1089 (text şi trad.) şi fig. 34.

Fig. 57

---

[1] Textul a fost datat <1636> septembrie, după grafie, în anul în care a murit, probabil, mitropolitul Grigorie I; în ianuarie 1637 este atestat ca mitropolit Teofil.

[2] Piatra este deteriorată.

458

1703 (7211) <aprilie 11>.

Piatră de mormînt de 176/73 cm.; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 143/40 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Suptu această piiatră o|dihnescu oasele ale ro|bu lui D(u)m(ne)zeu, Radul biv|vel stolnic Izvoranul,| care după orănduiala cea|dumnezeiască datu-ş-au| d[in] datoriia cea de svărşi|t înŭ zilele prealumin|[atului dom]nu Io Co|[standin] Băsărab Brăn|coveanul voevodŭ, întă|mplăndu-i-se [la cursul| anilor] 7211, [la luna apriliu| 11, semnîndu-se ca să fie| întru pomenirea lui][1].

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 1061; 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 43.

459

1725 ianuarie 20.

Piatră de mormînt de 167/78 cm.; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 85/66 cm. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc sau de la bis. Sf.Sava (?) din Bucureşti, astăzi dispărute.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Ἐνταῦθ᾽ἀκέστωρ ἔξοχος Παντολέων|Ὁ Καλλίαρχος τοὔπ(ί)κλην κοῖται ἄπνους|Χίου ποθεινῆς πατρίδος πορρω πάνυ|Ὅπου τέθαπται καὶ δέμας ζακαλλέος| Ζωῆς ἑαυτοῦ συζύγου τῆς φιλτά(τ)ης|Δίας γυναικῶν τῷ γένει Βυζαντίδος|Πολλῶν θανούσης πρὸ χρόνων τοῦ δ᾽εὐνέτου|Ἄμφω λιπόντες φιλτάτοις ἄλγος τέκνοις|Οὓς ὀλβίσωμεν πάντες ἀξιοχρέως| Τὸν τῶν ἁπάντων ἀξιοῦντες δεσπότην|Τὰ πνεύματ᾽αὐτῶν ἐν χλόη(ς) τάξαι τόπω|͵αψκε ἰαν(νουαρίου) κ.

† Aicea alesul tămăduitor Pantoleon, Calliarhos după nume, zace neînsufleţit, foarte departe de Hios, dorita-i patrie, unde s-a astrucat şi trupul preafrumoasei Zoe, soţia lui

[1] Textul a fost întregit după: Ghenadie Enăceanu, *loc. cit.*; succesiunea rîndurilor este propusă de noi.

preaiubită, dumnezeiască între femei, de neam din Bizanţ, care a murit cu mulţi ani înaintea acestui soţ, amîndoi lăsînd durere preaiubiţilor lor copii. Pe ei să-i fericim cu toţii după cuviinţă, rugîndu-ne stăpînului tuturor să le aşeze sufletele într-un loc de verdeaţă, 1725 ianuarie 20.

Fig. 58

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1081—1082 (text şi trad.).

460

1727 februarie 17.

Piatră de mormînt de 157/80 cm.; literă de 4,5 cm. săpată într-un cîmp de 128/50 cm., încadrat de motive vegetale.
Provine de la: bis. Stavropoleos.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Ενταυθα κεῖμαι τη|νδε την πέτραν ὑπο|'Ανὴρ Παρούσης ὑιὸς|Αθανασιου,| Χώρας Βλασης μεν|'Αγράφον δ'επαρχιας|Γεωργίου σύναιμος|τοῦ ἐπιτροπου|'Ιωαννου τε κλεινου,| ἀμφοιν σλ[ου]ζαροιν|Τοῦ Νικολάου τῆς Β...[1]|Ζησας δ' ἄριστος εβδομηκοντα|χρονοις|'Ορθοφρόνος τέθνηκα| βληθεις ὑδέρο.|'Εν ἔτει 1727|φευρουαρί(ου) 17.

† Aicea zac eu, sub această piatră, bărbatul Parusis (?), fiul lui Atanasie, din satul Vlasi, din eparhia Agrafelor, de-acelaşi sînge cu Gheorghe epitropul şi cu vestitul Ioan, amîndoi slugeri, ai lui Nicolae... trăind foarte bine şaptezeci de ani, plin de nădejde am murit lovit de hidropisie în anul 1727 februarie 17.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XX (1927), p. 19 nota 2 (text şi trad.); 2. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 1057—1058 (text şi trad.).

461

1728 (7236) martie 4.

Piatră de mormînt de 166/74 cm.; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 131/46 cm., încadrat de motive vegetale.
Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

[Sub această piatră|odihneşte oasele|fratelui d(umnea)lu Ale|cŭ Stamate bi(v) vel| polcomnicul, care|are şi trei iubiţi|coconaşi, anume:|Ioniţă, Barbu|şi Mariuţ]a;| şi mutăndu-[se ei] di[n]|lume mai nainte [s-au aruncatŭ]|tot într-acest morm[înt din]|preună cu maica lui, [răpo]|sănd în zilele prealumina| tului şi înălţatul[ui do]mn|Ion Nicolae Alexandru [voevodŭ][2]|la [l]una lui mart(ie) 4 dni, leat|7236.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 1071; 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 43.

[1] Cîteva litere ilizibile.
[2] Textul a fost întregit după: Ghenadie Enăceanu, *loc. cit.*

462

1728 (7237) noiembrie 4.

Piatră de mormînt de 180/78 cm.; literă de 7 cm. în relief, într-un cîmp de 55 45 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Supt această piatră odih|nĕşte robu lui D(umne)zeu,| Costandin postĕlnecul| Băjăscul, sin Fierii|[5] log(ofă)t, care s-au pristă|vit noem(vrie) 4 dn(i) l(ea)t 7237.

BIBLIOGRAFIE: 1. Şt. D. Grecianu, *Genealogiile documentate ale familiilor boiereşti*, I, p. 85; 2. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 164, fig. 17; 3. N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, IV, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. DCXXIX, fig. 1054; 4. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1065; 5. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 43.

463

1732 septembrie 13.

Piatră de mormînt de 178/78 cm.; literă de 4,5 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos — lapidarul.

Ἐνθάδε κεῖται ὁ δοῦ|λος τοῦ Θεοῦ Τιμόθεος| ἱερομόναχος ἡγούμε|νος τῆς ἁγίας μον(ῆς)|[5] ταύτης κ(αὶ) Νεκτάριος ἱ|ερομόναχος ὁ πρὸ αὐτοῦ| ἡγούμενος τῆς αὐτῆς| μονῆς, 1732 σεπ(τεμβρίου) 13.

Aici zace robul lui Dumnezeu, Timotei ieromonahul, egumenul sfintei mănăstiri acesteia, şi Nectarie ieromonahul egumenul cel dinaintea lui al acestei sfinte mănăstiri, 1732 septembrie 13.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1070 (text şi trad.); 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 43 (trad.).

464

1732 decembrie 4.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 460 se mai află o inscripţie cu literă de 3 cm. în relief, în partea de jos a pietrei. Text cu majuscule.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Ενθαδε κειται η δουλη του | Θεου. . .[1] νη ποτε του κα | πετανου Θεοφιλου, 1732 | δεκεμβριου 4.

Aicea zace roaba lui Dumnezeu... cîndva a căpitanului Teofil, 1732 decembrie 4.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 19 nota 2 (text şi trad.); 2. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1057—1058 (text şi trad.).

465

1734 ianuarie 2.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 463 se mai află o inscripţie cu literă de 5,5 cm. în relief, în partea din mijloc. Text cu majuscule.
La bis. Stavropoleos — lapidarul.

Ἔτι ἐτέθη καὶ ὁ πανι | εροτατος μητροπο- | λίτης Γοτθίας καὶ Καφᾶ | κὺρ Παρθένιος, 1734 | ἰανουαρίου 2.

Încă a mai fost pus şi preasfinţitul mitropolit de Gotia şi Cafa, chir Partenie, 1734 ianuarie 2.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1070 (text şi trad.).

466

1739 ianuarie 30.

Piatră de mormînt de 193/94 cm.; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 100/41 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare — Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Ἐνταῦθ' Ἰωάννην κλυ | τὸν Γεωργίου | αἶα καλύπτει Ἑλλάδος | πεφυκότα | ἐν δὲ Βλαχία σωφρό | νως βιωκότα | ἐτῶν ὅς ἑπτὰ πρὸς δὲ | πεντη- κοντάδα | ζήσας ἀρίστως κἀξιώ | μασι πρέπων | δμηθείς τε νούσῳ θά | νεν εὐσεβοφρόνως | ἄχος δὲ λιπὼν συμβίῳ | καὶ τοῖς τέκνοις | ἐνταῦθα κεῖται τήνδε | τὴν πέτραν ὕπο | σὺν βορνίκῳ Στρόγιᾳ τε | καὶ Χέρα μπάνῳ, | 1739 ιαννουαρίου 30.

Fig. 59

[1] Cîteva litere ilizibile.

† Aici, pe vestitul Ioan al lui Gheorghe pămîntul l-ascunde, pe el care s-a născut în Grecia şi care în Vlahia cu înţelepciune a trăit, carele, trăind cinci zeci şi şapte de ani foarte bine şi însemnîndu-se prin vrednicii, căzînd pradă boalei, a murit cu gînd evlavios, lăsînd durere soţiei şi copiilor lui, aicea zace sub această piatră, împreună cu vornicul Stroe şi cu Hera banul, 1739 ianuarie 30.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stravropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1073—1074 (text şi trad.); 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 301.

467

1740 septembrie 6.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 463 se mai află, în partea de mijloc, o inscripţie cu literă de 5,5 cm., în relief. Text cu majuscule.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

῎Ετι ἐτέθησαν ᾿Αθανάσι|ος ἱερομόναχος καὶ ἡγού|μενος τῆς ἁγίας μονῆς| ταύτης καὶ ᾿Ιωασαφ μόνα|[5] χος, 1740 σεπ(τεμβρίου) 6.

Încă au mai fost puşi Atanasie ieromonah şi egumen al sfintei mănăstiri acesteia şi Ioasaf monahul, 1740 septembrie 6.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1070 (text şi trad.).

468

1742 februarie 7.

Piatră de mormînt de 144/75 cm.; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 112/44 cm., încadrat de motive vegetale; în partea superioară sînt reprezentate insemnele puterii arhiereşti. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

᾿Ιω(αννί)κ(ιο)ς| Στ(αυ)ρ(ο)π(ό)λ(εως).| † ᾿Ενθαδε κειται ο πα| νιερώτατος μητ(ρ)οπολίτης|[5] Σταουροπόλεος ᾿Ιωαννί|κιος εξ ἐπαρχίας Πωγω|νιαννης καὶ χώρας Οσ|τανίτζας ὁ κτήτωρ ἐκ|βάθρων του παρόντος|[10] <σ>εβασμίου ναοῦ τῶν αρ-|χαγγελων και παντος|των πέριξ οἰκίων|πανδοχειου τε καὶ παρα|κλησίου ζήσας ἔτη ἐξηκ|[15] οντα ἕνα η ημερας τεσσαρ(α)κον|τα τρεις. 1742 φευρουαριου 7.

Ioanichie | al Stavropolei. | † Aicea zace preasfințitul mitropolit al Stavropolei Ioanichie din eparhia Pogoniana și din satul Ostanița, ctitorul din temelie al celei de față cinstite biserici a Arhanghelilor și a toate, al caselor de primprejur, al hanului și al paraclisului, după ce a trăit șaizeci și unu de ani și patruzeci și trei de zile. Anul 1742 februarie 7.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 155 (text și trad.) și fig. 16 la p. 163; 2. D. Caselli, *Biserica Stavropoleos în veacul al 19-lea*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 185 din 11 aug., p. 1 (trad.); 3. D. Iliescu-Palanca, *Istoria bisericii Stavropoleos din București*, p. 26 (trad.); 4. G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1058 (text și trad.).

469

1743 august.

Piatră de mormînt de 166/72 cm.; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 129/38 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos.
La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Fig. 60

† Ἐνθάδε | κεῖται [ὁ δ]οῦ[λος] | τοῦ Θεοῦ Κων[σταν | τ]ῖνος...[1] υ δους...[1] |[5] ἐκ πατριδος..[1] | ερινοῦ της Κα | στωρίας ἐκ χώ[ρ | ας] σας κα...[1] | ταραμ...[1] |[10] εν Μολδοβια (?) | πληρωσε τ[ὸ κοιν] | όν ἐν μην[ὶ αὐ] | γουστου ἔτ[ους] απο Χρ(ισ-τοῦ) | αψμγ[2].

† Aicea zace robul lui Dumnezeu, Constantin... din patria... din Castoria din satul... și... în Moldova (?)... împlinind datoria obștească în luna august, anul de la Hristos 1743.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 19 nota 2 (text și trad.); 2. G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1056—1057 (text și trad.).

[1] Text ilizibil.
[2] Urmează o altă inscripție în l. greacă, probabil de la începutul sec. XIX.

470

1743 noiembrie 2.

Cruce funerară de piatră de 118/45 cm.; literă în relief de 4 cm. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Stavropoleos.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Μνήσ(θη)τι | Κύριε τοῦ | δοῦλου σου | Θεμελὴ | [5] Ζαφυρη | ἐξ 'Ιωα | νίνων, | 1743 νοιε | μβρίου [1] 2.

Pomenește, Doamne, pe robul tău Temelis Zafiris din Ianina, 1743 noiembrie 2.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1090 (text și trad.); 2. V. Brătulescu, *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 369 (text și trad.).

471

1751 septembrie 27.

Pe piatra de mormînt cu inscripția de sub nr. 457 se mai află, în partea de jos, o inscripție cu literă de 4,5 cm. în relief. Text cu majuscule.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Τέθαπται προσσέτι | ἐντ<α>ῦθα καὶ ὁ δουλος τοῦ | Θεοῦ Μίχαηλ Χρυσοσκ | ουλαίος παχαρνηκος | [5] υιὸς τοῦ ανωθεν μακα | ρίτου Αρισταρχου εἰς τους | αψνα εν μη<ν>ὶ σεπτεμβριω κζ | ἡμερα παρα<σ>κευη.

† S-a mai îngropat încă aici și robul lui Dumnezeu, Mihail Hrisoscoleu paharnicul, fiul celui de mai sus, răposatul Aristarh, la 1751, în luna septembrie 27, ziua de vineri.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1089 (text și trad.).

472

1760 martie 25.

Piatră de mormînt de 200/79 cm.; literă de 3,5 cm. în relief.

Provine de la: bis. Stavropoleos.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

---

[1] În orig.: « νοιε | μσρίου ».

...[1] şi s-au îngropat la | mănăstirea Stavropo | lios afară, la strana | de-a dreapta, şi Domnul D(u)m | nezeu să odih(n)ească sufle | tul lui denpreun(ă) cu cei[2] dr | epţi; şi s-au săvărşit la | marte 25, 1760.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 9 notă; 2. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom », an LXXIX (1961), p. 1056.

473

<1761>.

Piatră de mormînt, fragment, de 64/76 cm.; literă de 3 cm. săpată, într-un cîmp de 43/38 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. Stavropoleos (era aşezată în pronaos, în partea dreaptă; dimensiunile: 113 /76 cm.).

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Suptŭ această piatră o | dihnescu-se oas[ele răposa] | ţilor robilor [lui Dum] | nezeu, Daniil monah | [5] ce au fostu ceauş agesc[ŭ şi ale] | soţiei lui, Stanc[a, şi a] | fiicii lor, Mari[a, şi ale][3] | nepoţilor săi, Dimi | trie, Ioan, Stanca[4]... [5]

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Nedioglu, *Stavropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist.» , an XX (1927), p. 19 nota 2; 2. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1067.

474

1769 martie 12.

Pe piatra de mormînt cu inscripţia de sub nr. 463 se mai află, în partea de jos, o inscripţie cu literă de 4,5 cm., în relief. Text cu majuscule.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

Ζήσας δεκάδας ἑξ καὶ πέντε μονάδας | 'Ετῶν δὲ δύω πρὸς τοῖς δυσὶ δεκάδας | 'Ηγουμενεύσας ἐν τῶ Βαπτιστοῦ οἴκῳ | Λιπῶν ἅπαντα τωδ' ὑπόκειμαι λίθω. | [5] Σὺ δ' ὁ ἐπ'ἐμοι καθίζων μνήσθητι μοῦ | Προηγουμένου Δανιήλ τοῦ Ζητζεου. 1769 | Μαρτίου 12.

După ce am trăit şaizeci şi cinci de ani, iar douăzeci şi doi am fost igumen în casa Botezătorului, părăsind toate, zac sub această piatră. Iar tu care şezi deasupra mea, adu-ţi aminte de mine, proigumenul Daniil de la Ziţa. 1769 martie 12.

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1070 (text şi trad.).

---

[1] Textul este lizibil de la rîndul al 16-lea; pe o parte din rîndurile anterioare (11 ?) este o inscripţie în lb. greacă din < sec. XVIII?>.

[2] În orig.: «nei».

[3] Textul a fost întregit după: Gh. Nedioglu, *art. cit.*

[4] Textul a fost datat <1761> în anul cînd Daniil monahul-Drăgoi fost ceauş agesc, probabil a murit (vezi doc. din 18 mai 1761 la Arh. St. Buc., m-rea Stavropoleos, XXI/29).

[5] Piatra este spartă.

475

1798 septembrie 4.

Piatră de mormînt de 203/109 cm.; literă de 4 cm. săpată într-un cîmp de 73/63 cm., încadrat de motive florale; în partea de sus este reprezentată o acvilă bicefală şi o floare sprijinită de doi lei. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La bis. Stavropoleos—lapidarul.

† Ἐνθάδε κεῖται ὁ δοῦλος | τοῦ Θεοῦ Ἰωάννης Δά | μαρης μέγας βόρνικος | ὅστις ἀνεπαύθη τοῦ 1798 |[5] σεπτεμβ(ρίου) 4 κ(αὶ) ὁ ἄρχων μέγας λογο | θέτης Μπανολάκης Ὑψηλάντης με | τὰ τῆς συζύγου του Μαριώρας οἵτινες | ἀνεπαύθησαν ἡ μὲν τοῦ 1788 μαρ | τίου 8 ὁ δὲ τοῦ 1789 ὀκτω(μ)β(ρίου) 2.

† Aicea zace robul lui Dumnezeu Ioan Damaris mare vornic care a răposat la 1798 septembrie 4 şi boierul mare logofăt Manolachi Ipsilanti cu soţia sa Marioara, care au răposat: ea la 1788 martie 8, iar el la 1789 octombrie 2.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. A. Urechiă, *Istoria românilor*, vol. III al seriei 1786—1800, p. 592 şi vol. VIII (tom. I al seriei 1800—1829), p. 36 nota 1 (text şi trad.); **2.** G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1075 (text şi trad).; **3.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 43 (trad.).

XCII

476

1763 (7272) septembrie 8.

Pisanie de la bis. Stejarul din Bucureşti, astăzi dispărută; litera de 3,5 cm., era pictată cu alb pe fond negru, pe zidul de deasupra uşii de intrare în biserică, într-un cîmp de 85/83 cm.

Cu vreria T[atăluĭ şi cu ajutorul Fiuluĭ] şi cu îndemna[rea Sfîntuluĭ Duh rădicatu]-s-aŭ această sfântă biserică... întru... hramul sfinteĭ şi de vieaţă făc[ătoareĭ] crucĭ şi aĭ Adormireĭ Născătoareĭ de [Dumnezeŭ] şi al patriiarhuluĭ Athanasie [al Alexan]drii, [şi] s-aŭ ziditŭ, s-aŭ pardositŭ şi s-aŭ înfr[umuseţat cu] zugrăvie, dupre cum să vede, [de dumneal]u[ĭ] Thanase căp[itanul] i de soţiia dum[nealuĭ; Sta[nciul văt[a]f de brutarĭ i de..., ca să le fie dum[nealor] veşnică [pomenire] şi neamuluĭ dum[nealor] şi tutur[or], cine cu [ce aŭ ajutat; şi s-aŭ făc]utŭ în zilele prialuminatuluĭ [şi prea]înnălţatuluĭ domnuluĭ nostru Io Costandin [Mihail] R[a]coviţă v[oe]v[o]d; şi era mitropolit a toată [Ţara] Ungrovlahiia chiriu chir Grigorie. Şi s-aŭ [încep]ut la lun[a] luĭ iul[ie] 15 şi s-aŭ tărnosit la sep(tembrie) 8, leat 1763, 7272.

Textul după: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 337.

Vezi şi: **1.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 65; **2.** V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 369—370 nota 67.

XCIII

477

1700 (7208) august.

Pisanie, astăzi dispărută, de la bis. Şelari.

Această sfîntă şi dumnezeească biserică, întru care să prăznueşte sf(întul) mare şi de minuni făcător Nicolae, este făcută de Şerban Cantacuzino biv vel paharnic sin Drăghici Cantacuzino vel spătar, împreună cu Iorgu staroste şi Apostol Lazăr, spre slava lui Dumnezeu, pentru vecinica lui pomenire, a părinţilor, moşilor şi strămoşilor, în zilele luminatului domnului nostru Io Constandin Basarab, la anul de la zidirea lumei 7208 m(e)s(e)ţa august.

Textul după: Biserici cu averi proprii, seria II, p. 86.
Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 42—43; **2.** M. Dumitrescu, *Biserica Sf. Nicolae Şelari*, în « Teologul », an II (1898), nr. 9 din 1 iulie, p. 3; **3.** Idem, *Istoricul*, I, p. 127; **4.** [Gh. Negulescu,] *Monografie asupra bisericii Sf. Nicolae Şelari din Bucureşti*, p. 4; **5.** Em. Elefterescu, *Biserica Sf. Nicolae Şelari din Lipscani*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 404 din 3 iunie, p. 2.

*

478

1709 (7218) decembrie 20.

Anaforniţă, astăzi dispărută, de la bis. Şelari.

Acest sfînt discos de anafură l-a închinat Şerban Cantacuzino vel vornic şi soţia sa Andriana sf(intei) mănăstiri Sveti Nicolae, ca să le fie veşnică pomenire; decemvrie 20, leat 7218.

Textul după: Biserici cu averi proprii, seria II, p. 87.
Vezi şi: **1.** [Gh. Negulescu,] *Monografie asupra bisericii Sf. Nicolae Şelari din Bucureşti*, p. 5. **2.** V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 363.

XCIV

479

1731 (7239) iunie 29.

Pisanie pe o piatră de 105/162 cm., fixată în construcţia de zid din curtea bisericii pe latura de nord-est; literă de 6 cm. în relief, într-un cîmp de 102/107 cm., avînd pe laturi motive florale.
La bis. Tabaci.

† Cu vrĕrea Tatălu(i) şi cu ajutoriul Fiiului şi cu în | demnarea Duh(u)lui Sfăntŭ, ziditu-se-a această sfăntă | bisĕrică den temeliia ei de Ştefanŭ logofă | tul za divan i al mitropoliei şi de soţiia l[ui An] | [5] ica, întru cinstea şi lauda Adormiri(i) Preasfintei Nă | scători(i) de Dumnezeu şi pururea Feci[oarei Mariei, pentru veci] | nica lor pomenire, în zile[le prealu]minatului | domnu Io Nicolae voevod, ţii[nd cîrma] [1] pr | avoslaviei preasfi(n)ţitulŭ mitropo | [10] litŭ chir Daniil; iun(ie) 29 l(eat) 7239; | p(o)p(a ?) State [2] fiindu ispravnec.

BIBLIOGRAFIE: I. A. Stoenescu, *Biserica Sft. Nicolae din Tabaci*, în « Gazeta municipală », an XIII (1944), nr. 611 din 12 martie, p. 1.

XCV

480

1799.

Clopotul mare, astăzi dispărut, de la bis. Tîrca.

Acest clopot s-a prefăcut şi înoit prin osîrdia şi cheltuiala cuviosului arhimandrit şi stareţul obştejitei Căldăruşanilor şi Cernicăi chir Gheorghie, la anul 1799.

Textul după: D. P. Micşunescu, *Istoricul sfintei biserici « Înălţarea Domnului » numită « Tîrcă » din Capitală*, p. 42—43.
Vezi şi: N. Cazacu, *Inscripţii de pe clopotele unor biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 165.

XCVI

481

1754 (7262) august 1.

Inscripţie pe cadrul de piatră de la fereastra de pe latura de sud a altarului, în exterior; literă de 4 cm. săpată.
La bis. Sf. Nicolae din Tunari.

Măna Radului petraru.
Alec(s)ie (?) | Miha | ilŭ lo | gof | ătu | fi(i)nd | ispr(a) | v(n)icu.
R(ăduc)an (?) | isp(ravnic) | l(eat) | 72 | 62 av(gust) | 1 d(ni). C(ostan)d(i)n | ŭ Hr(i)z(ea ?) | fi(i)nd | ŭ isp(ravnic).

[1] Textul a fost întregit după: A. Stoenescu, *loc. cit.*

[2] La A. Stoenescu, *loc. cit.*, este: « Ipstate » (?).

*

482

1756.

Pomelnic pe zidul de la proscomidie, într-un cîmp de 21/34 cm.; literă de 3 cm. pictată cu negru pe fond galben.
La bis. Sf. Nicolae din Tunari.

† Pomenește [pre]o[te pe][1] | robii lui Dumnezeu, zu[gra][1]vi(i): | Dima erei, Constandin, Cos | tandache i Toma; 1756.

XCVII

483

1735 (7244) septembrie 15.

Pisanie pe piatra de deasupra ușii de intrare în biserică; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 62/98 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Udricani.

† Această sfântă și dumnezeiască bisĕrică s-au făcutŭ cu toat(ă) cheltu- | iala și înfrumusețarea ei, precum să vĕde, de dumnealui jupanŭ | Udrecan clucer, fiindŭ coprensu de dumnezeiască r(î)vnă pentru mărirea și | slava lui Dumnezeu și a sfântului marelui iera(r)h Necolae și pentru |[5] vĕcinica pomenire a dumnealui și a tot neamu dumnealui. Și s-au săvăr | șit în zilele prealuminatului domnu a toat(ă) Țara Rum(â)nească | Io Grigorie Ghica voievod, fii(n)d arheereu mitropolit prea | sfențitul chir Stefan, la anul de la ziderea lumei | leat 7244 și de la H(risto)s 1734 |[10] (sic) în luna lui septemvreie zile 15 [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripții*, I, p. 290; 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 88—89; 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 247; 4. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 231 v.

*

484

1764 iulie 8.

Piatră de mormînt de 154/79 cm., așezată în pridvor, în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 118/43 cm., încadrat de motive vegetale.
La bis. Udricani.

† Suptŭ această piia | tră odinescŭ osele | răposatului robu lui | D(u)m-(ne)zeu, jupăn Tudosie | iulie 8, 1764.

---

[1] Text ilizibil.

[2] Pe ultimul rînd literele sînt de 3,1 cm. înălțime.

485

1775 (7283) aprilie 8.

Piatră de mormînt de 152/82 cm., aşezată în pridvor, în partea dreaptă; literă de 5 cm. în relief.
La bis. Udricani.

Suptŭ această piiatră odihnescu-s(e) | oasele dumne(ae)i jupănesei Dobriţăi | Fărcăşanca şi dinpreună şi | ale fiică-sii Marii jupăniaasa | 5 dumnealui căpitanul(u)i Ioniţă. | Şi mai pe urmă vorŭ odihnie | şi oasele lui Ioniţă căpitan | şi cu totŭ niamulŭ lorŭ ; apri(lie) 8, 7283.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 248.

★

486

‹Sec. XVIII sfîrşit ?›.

Pomelnic pe o piatră de 57/59 cm., fixată în zidul de la proscomidie; literă de 3,5 cm. în relief.
La bis. Udricani.

Pomelnicu popii Nicolae | zogravu, ctitor cel vechiu, | care au dat biser(i)ci(i) ca | sele care[1] săntu în dosul | 5 oltarului şi o pră | vălie în Carăle cu Peşte | şi toate cărţile bi | ser(i)cii: Nicolae erei, | Ecaterina ereiţa, | 10 Theodosie iermonah, | Radu, Mirica, Iane.

Pomelnicu jupăne | sii Marii a pitarului | Ioan, care au datu | biser(i)cii: şase p | 5 ogoane de vie la Cer | năteşti: Ioan, | Mariia, Iordache, | Marica, Jitco, Neaga, | Manda, Bălaşa, Păt | 10 raşco, Ecaterina, | ere(i) Iordache, Preda, Conda[2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 291; 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 89; 3. V. Brătulescu, *Comunicări. Biserica Udricani din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXIII (1940), fasc. 106, p. 42; 4. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 246.

XCVIII

487

1722 (7231) septembrie.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii din pridvor; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 107/155 cm., încadrat de motive vegetale; în partea de sus, într-un medalion, este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei.
La m-rea Văcăreşti.

---

[1] În orig.: «vare».
[2] Textul a fost datat ‹sec. XVIII sfîrşit?› după grafie.

† Această sf(ă)ntă și dumnezeiască mănăstire întru carĕ să proslăvĕște preasfănta de viață făcătoare | și de o ființă Troiță, ziditu-s-au din temeliia ei de prealuminatul, preaînălțatu și bl(a)gocestivul domnu, | Ion Nicolae Alexandru voevod, carele după darul cel dumnezeesc mutăndu-se din domniia țării Moldo |vei în scaunul domniei Țării Rumânești, dent(r)u năstavul sf(i)ntei Troițe au început-o fiind leat 7224, puind temeliile | și zidind pănă la un loc. Iar apoi, de pe judecățile lui Dumnezeu, cĕle nepricepute la oameni, fiind pe acĕle vrĕmi războe | între înpărății și răzmirițe în țară s-au întămplat de l-au luat oștile înpărăției nĕmților cu toată luminată casa mării | sale și l-au dus de l-au ținut în Ardeal pănă ce s-au înpăcat înpărățiile; iar dup-ace cu ajutoriul sf(i)ntei Troițe l-au trimis de acolo | cu multă cinste; și pre aicea prin țară trecănd, au sosit cu pace și cu cinste de către înpărăție la luminată casa mă |rii sale. Și neapestindu-se multă vrĕme, din pronie dumnezeiască l-au cinstit înpărățiia iarăș cu scaunul | domniei Țării Rumânești; și ajungănd aici cu pace la leatul 7227, îndată iar s-au apucat de lucru mănă | stirii, dupe răvna măriei sale cea dumnezeiască, înfrumusețănd-o cu toate podoabele bisericești | pre denlăuntru și pre afară precum să și vĕde, întru mărirea și lauda sfintei Troițe, pentru vecinica pome |nirĕ măriei sale și a răposațilorŭ părinților măriei sale, ispravnic mare fiind d(u)m(nealui) Manolache v(e)l | cluce(r) i Matei Mog(oș) b(i)v v(e)l ag(ă) i pan Iane v(e)l cup(a)r. Și s-au isprăvit de tot lucrul în luna lui s(e)pt(emvrie) fiind leatul de la | zidirea lumii 7231 iar de la nașterea lui H(risto)s 1722.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile românești administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 119—120; **2.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 242—243; **3.** M. Dumitrescu, *Monastirea Văcărești*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 174; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 62—63; **5.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 73—74; **6.** Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii și inchisorii centrale « Văcărești »*, p. 12—13; **7.** O. Gorescu, *« Văcăreștii mănăstire ». « Văcăreștii penitenciar »*, p. 57—58; **8.** V. Brătulescu și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din Ilfov*, p. 28; **9.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoșilor*, p. 130—131.

★

488

<Cca. 1725>.

Epitaf destinat pietrei de mormînt a Mariei, fiica lui Nicolae Mavrocordat, înmormîntată la m-rea Văcărești[1].

Νικόλεω κράντορος φίλον ἔρνος Πουλχερίης τε, | Λαμπροτάτη Μαρία, λαμπροτάτων τοκέων, | Ἰωάννου Σκαρλάτου δάμαρ ἀρχιταμείου, | Ἐννέα καὶ δεκάτη γ' εἴασα τόνδε βίον, | Ἐξάκις ἑπτὰ σὺν ἀκοίτῳ μησὶν[2] δὲ βιοῦσα, | Κεῖμαι γειναμένη ἐννεὰ τῷδε τάφῳ.[3]

Odraslă iubit-a lui Nicolae, domnul, și a Pulheriei, preastrălucita Maria, din preastrăluciți părinți, soția lui Ioan Scarlat, marele cămăraș, la nouăsprezece ani părăsind viaț-aceasta,

[1] Vezi: E. Legrand, *Généalogie*..., p. 15.
[2] N. Iorga, *loc. cit.*, a transcris: « νησίν ».
[3] Textul a fost datat <cca. 1725>, în jurul datei cînd a murit Maria Mavrocordat, (probabil în 1725 octombrie; vezi și: N. Iorga, *loc. cit.*).

patruzeci şi două de luni trăind cu al meu tovarăş. Zac eu, lăuză, fără grai, în acest mormînt.

Textul după: N. Iorga, *Zece inscripţii de mormînt ale Mavrocordaţilor*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XX (1939), p. 6.

Vezi şi: 1. Em. Legrand, în C. Dapontès, *Ephémérides daces*, tom. II, p. LXXXVII (text); 2. Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 34 (text).

489

1730 septembrie 3.

Piatră de mormînt de marmură, de 166/108 cm., aşezată în naos în partea dreaptă; literă de 2 cm. săpată într-un cîmp de 71/43,5 cm., încadrat de motive vegetale; pe piatră este reprezentată, într-un medalion, stema Ţării Româneşti şi a Moldovei. Text cu majuscule.

La m-rea Văcăreşti.

† Ὁρῶν σε τάφε δειλιῶ σου τὴν θέαν| Κεύθεις γὰρ ἔνδον Νικόλαον ἡγέτην| Πρὶν Μολδοβίης εἶτα δ' Οὐγγροβλαχίης| Τὸν τονδε νηὸν τοῦ τρισηλίου φάους| Θείως καθιδρύσαντα ἐξ αὐτῶν βάθρων| Τὸν πάνσοφόν τε καὶ φρονήσεως θρόνον| Τὸ τῶν σοφῶν ἔσοπτρον ἀμφὶ τοὺς λόγους| Οὗπερ τὸ φῦλον εὐκλεῶν ἐκ Σκ(α)ρλάτων| Τοκεὺς δὲ Ἀλέξανδρος ὃς τῶν Ὀτμάνων| Τῆς βασιλείας ἐξ'ἀπορρητων έην| Ἀλλ' ὂν γε μοῦσαι ἔστεφόν στέφει κλέους| Ὁ μαργάρειος νῦν στέφει τοῦτον λίθος| Βομβῶνος ἐκθανόντα πανδείνῳ πάθει| Ἠδ' ἄλγος λιπόντα οὐ φορητὸν ὑιέσι| Ἠδ' αὐτῇ συνεύνῳ συγγενῶν τε πληθύϊ[1]| Ὃν ὀλβίσωμεν πάντες ἀξιοχρέως| Τὸν παντεπόπτην ἀξιοῦντες δεσπότην| Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν χλόης τάξαι τόπῳ| Αψλ μεμακτηριῶνος τρίτῃ ισταμένου.

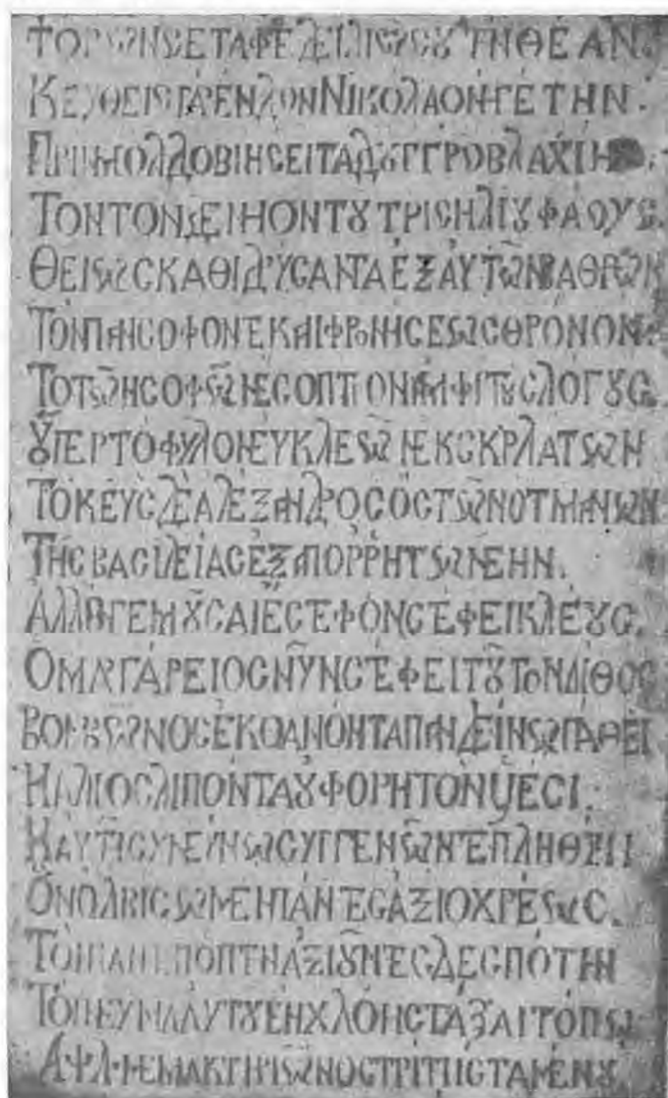

Fig. 61

Văzîndu-te, morminte, mă înspăimînt de priveliştea ta, căci ascunzi înlăuntru pe Nicolae cîrmuitorul mainainte al Moldovei, apoi al Ţării Româneşti. Pe cel ce această biserică a luminei celor trei sori dumnezeeşte a

[1] În orig.: «πληθύιι».

înălţat-o din însăşi temelia ei, pe cel preaînţelept şi scaun al cuminţiei, oglindă a înţelepţilor cît priveşte studiile, al cărui neam vestit e din Scarlati; părinte-i e Alexandru, care la a otomanilor Împărăţie secretar de taină a fost. Ci pe care muzele l-au încununat cu cununa slavei, piatra de marmură acum îl încununează, răpus de preacumplita boală a ciumii, lăsînd o durere de nerăbdat feciorilor şi însăşi soţiei şi mulţimii de neamuri. Să-l fericim pe dînsul toţi după cuviinţă, cerînd ca Stăpînul atoatevăzător să-i aşeze duhul în loc de verdeaţă. 1730 septembrie 3.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Em. Legrand în: C. Dapontès, *Ephémérides daces*, tom. II, p. LXXXVII (text); **2.** Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 35 (text); **3.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 77—78 (text şi trad.); **4.** Idem, *Istoria românilor în chipuri şi icoane*, p. 26—27 (trad.); **5.** Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii şi închisorii centrale « Văcăreşti »*, p. 16—17 (trad.); **6.** O. Gorescu, *« Văcăreştii mănăstire ». « Văcăreştii penitenciar »*, p. 59—60 (trad.); **7.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 30 (trad.).

490

1756 noiembrie 18.

Piatră de mormînt de 207/104 cm., aşezată în pridvor în partea dreaptă; literă de 3 cm. săpată într-un cîmp oval cu diametrele de 50/40 cm., încadrat de motive vegetale şi ornamentale.
La m-rea Văcăreşti.

Κρύπτεται τάφῳ τὸ σώμα Δημητράσκου| τοῦ ποστελνίκου λέγω τοῦ Μπαλασάκη| ἀλλ' ἡ ψυχὴ ζῇ κ(αὶ) τὸ σῶμα ζήσεται| ἐν τῇ δευτέρα τοῦ Χ(ριστο)ῦ παρουσία,|[5] σὺ δε κ(ύρι)ε δὸς τὴν λύσιν πταισμάτων.| αψνς' νοεμβρίου ιη.

În mormînt se ascunde trupul lui Dimitraşcu postelnicul, zic al lui Balasachi, dar sufletul trăieşte şi trupul va trăi la a doua venire a lui Hristos. Iar tu, Doamne, dă dezlegarea păcatelor. 1756 noiembrie 18.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 76 (text şi trad.); **2.** Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii şi închisorii centrale « Văcăreşti »*, p. 22 (trad.); **3.** O. Gorescu, *« Văcăreştii mănăstire ». « Văcăreştii penitenciar »*, p. 57 (trad.); **4.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 29 (trad.).

491

1775 mai 2.

Piatră de mormînt de marmură, de 173/82,5 cm., aşezată în pridvor în partea stîngă; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 90/60,5 cm., încadrat de motive vegetale.
La m-rea Văcăreşti.

Μπάρμπουλον τύμβος Βακαρέσκον ὅδ'| ἀμφικαλύπτει| κεδνὸν βουλευτὴν εὐθυδίκην [1] πολίταις| ζήσαντ' εὐκλεέως εἰς ἀλ(λ)οδαπὴν δὲ|[5] θανόντα| πολλ' ἔτλη πρὸς τὰς ἄλγεα γὰρ πατρίδος| τοῦ δ' ἄλοχος Ῥοξάνδρα Ῥωσσετίδ| ων γένης περ| θῆκε λίθον τοῦτον δάκρουσι τεγ|[10]γομένη. 1775 μαΐου 2.

[1] În orig.: « εὐθιδίκην ».

Această piatră de mormînt îl acoperă pe Barbu Văcărescu, sfetnic priceput, drept cu cetăţenii, cu slavă a trăit şi a murit în ţară străină; căci mult a suferit pentru durerile ţării sale. Iar soţia lui, Ruxandra, din neamul Roseteştilor, a pus piatra aceasta, stropind-o cu lacrimi. 1775 mai 2.

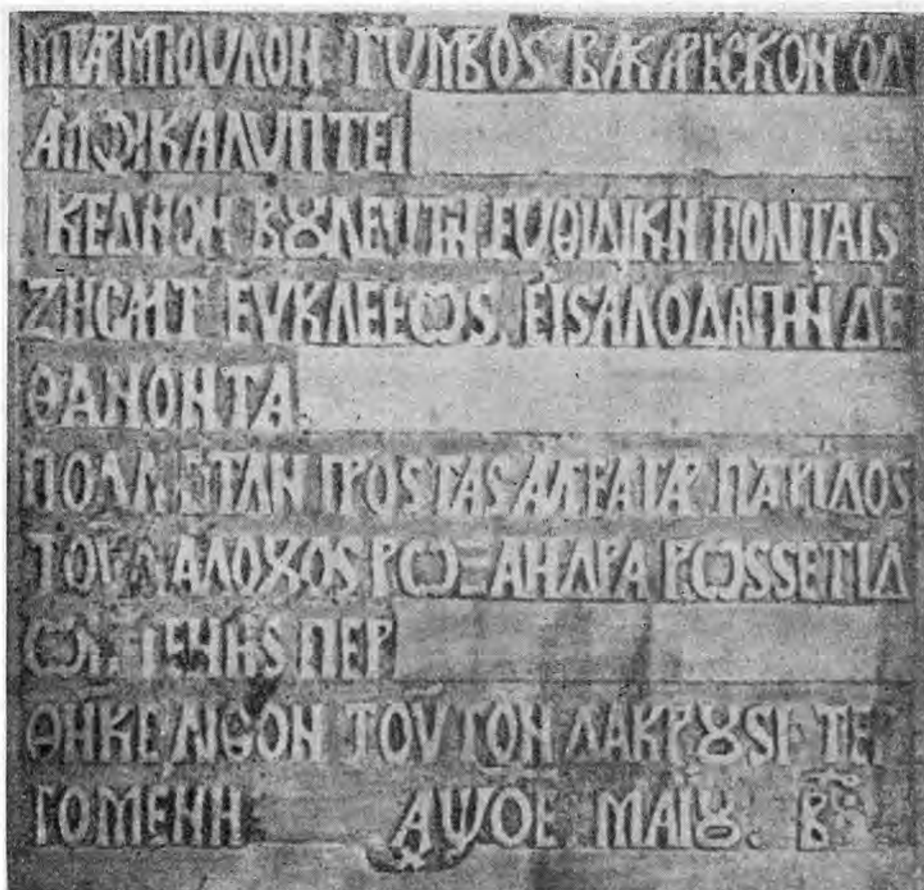

Fig. 62

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 76 (text şi trad.); **2.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 28—29 (trad.); **3.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 131 (trad.).

★

492

1684.

Candelă, astăzi dispărută, era aşezată în naos în partea din dreapta, în biserica m-rii Văcăreşti.

Provenea de la: bis. Sf. Gheorghe Vechi.

† Aceast(ă) candelă s-a dat la svetu Gheorghe, de Costandin Cantacuzin vel pah(arnic)[1], 1684.

Textul după: V. Drăghiceanu, *Comunicări. Mănăstirea Văcăreşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138.
Vezi şi: Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii şi închisorii centrale « Văcăreşti »*, p. 16.

---

[1] Al. Fălcoianu, *loc. cit.*, a citit greşit: « voevod ».

493

1722.

Candelă, dispărută; de la m-rea Văcărești.

Χειρ Παναγιωτου [1] (?) ιερου Κουληνα Πελοποννησιου [2], 1722.

Mîna lui Panaiot preotul Culina, din Peloponez, 1722.

Textul după: V. Drăghiceanu, *Comunicări. Mănăstirea Văcărești*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138 (text cu majuscule).

494

1757 noiembrie.

Candelă, dispărută; de la m-rea Văcărești.

Αφιεροθηκε ι παρουσα κανδηλα οκα μια κα δρα(μια) ης το μνημα του μακαριτου ποστελνηκου Διμιτρασκου Παλασακης [3], Βακαρεστη ης Αγιαν Τριαδ(α), 1757 νοεμ(βρίου).

S-a închinat candela de față, o oca <și> 21 dramuri, la mormîntul răposatului postelnic Dimitrașcu Balasachi, Văcărești, la Sf. Treime, 1757 noiembrie.

Textul după: V. Drăghiceanu, *Comunicări. Mănăstirea Văcărești*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138 (text cu majuscule).
Vezi și: N. I<orga>, *Cîteva inscripții*, în « Rev. ist. », an VIII (1922), p. 156.

495

1762.

Chivot de argint, dispărut; de la m-rea Văcărești.
Provenea de la: m-rea Sf. Sava, astăzi dispărută.

Preasfîntul artofor închinat sfintei mînăstiri a Sf. Sava din București, de către Alexandru, profesor, întru veșnica pomenire a sufletului său, 1762.

Textul după: O. Gorescu, « *Văcăreștii mănăstire* ». « *Văcăreștii penitenciar* », p. 60 (trad. din lb. greacă).
Vezi și: Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii și închisorii centrale « Văcărești »*, p. 19 (trad.).

---

[1] În text: « панаін ».
[2] În text: « пілопоннсос ».
[3] La Drăghiceanu; « Палськнас (?!) ».

★

496

1730.

Postament de piatră de 71,5/83 cm., aşezat în partea dreaptă a intrării în pridvor; literă de 5,5 cm. în relief, în partea de sus, pe trei laturi ale pietrei; în cîmp, pe una din feţe, este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei.

Provine de la un monument care se afla în curtea mănăstirii.

La m-rea Văcăreşti.

N(icolae) A(lexandru) v(oievod); A. I. U.; 1730.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N.Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. CCCLXII, fig. 617; **2.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 252.

★

497

<După 1722 septembrie>.

Pisanie pe un fragment de piatră, dispărut; de la clopotniţa m-rii Văcăreşti.

. . . şi închinat sf. . . . Alexandru mitropolitu[1] (sic).

Textul după: O. Gorescu, « *Văcăreştii mănăstire* ». « *Văcăreştii penitenciar* », p. 64.

★

498

1736 august.

Pisanie pe piatra de deasupra uşii de intrare în paraclis; literă în relief, într-un cîmp încadrat de motive vegetale; în partea de sus, într-un medalion, este reprezentată stema Ţării Româneşti şi a Moldovei.

La paraclisul m-rii Văcăreşti.

† Ὁ ναὸς οὗτος Νικολάου Μυρέων| Λαμπρῶς ἐτύχθη δαψιλαῖς ἐν δαπάναις| Τῷ Κωνσταντίνῳ κοιράνῳ Οὐγγροβλάχων| Πέλοντι νῦν γε καὶ προτοῦ Μολδαβίης| Υἱῷ ποθεινῷ Νικολάου πανσόφου| Τετραστεφους πατρὸς τετραστέφει γόνῳ| Ὅνπερ τὸ πρόσθεν Νικόλαος ὁ κράτωρ| Κτίζειν ἔμελλεν ἁγίῳ ὁμωνύμῳ|

[1] Textul a fost datat <după 1722 septembrie> ulterior anului de zidire a m-rii Văcăreşti amintit în pisanie, cînd clopotniţa este atestată documentar.

Πότμος δὲ μάρψας τόνδ᾽ἀνέστειλεν πόθου | Ἀνθ᾽ ὧν ὁ παῖς τε καὶ διάδοχος θρόνου | Βάθρων δόμης ἐκάλλυνέν τε πλουσίως | Προαύλιόν τε τειχίσας ἐν πλαισίῳ | Ἐπιστατοῦντος Βηθλεεμ δ᾽ Ἀνανίου | Τοῦ προστατοῦντος τῆς μονῆς τῆς ἐνθάδε | Ἔτει ͵αψλς΄ αὐγούστῳ[1].

† Biserica aceasta a lui Nicolae al Mirelor s-a clădit cu strălucire, cu cheltuieli din belşug, de către Constantin, domn al muntenilor aflîndu-se acum, şi mai nainte al Moldovei, fiul dorit al lui Nicolae cel preaînţelept, fiu de patru ori încununat al unui tată de patru ori încununat, pe care mainainte vreme Nicolae stăpînitorul vroia s-o ridice sfîntului cu acelaşi nume, ci moartea răpindu-l i-a înlăturat această dorinţă. Fiul şi moştenitorul tronului, în locul (?) acestor temelii a clădit şi a înfrumuseţat, cu bogăţie, zidind şi pridvor în patru colţuri. Ispravnic fiind Anania al Bethleemului, egumenul mănăstirii de aci. În anul 1736 august.

BIBLIOGRAFIE: 1. Em. Legrand: în C. Dapontès, *Ephémérides daces*, tom. II, p. LXXXVIII (text); 2. Em. Legrand, *Généalogie des Maurocordato*, p. 35—36 (text); 3. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 78—79 (text şi trad.); 4. Al. Fălcoianu, *Călăuza istorică a mănăstirii şi închisorii centrale « Văcăreşti »*, p. 25—26 (trad.); 5. O. Gorescu, *« Văcăreştii mănăstire ». « Văcăreştii penitenciar »*, p. 61—62 (trad.); 6. V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 30 (trad.); 7. N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. CCCLXXIII.

XCIX

499

1724 (7233) septembrie 4.

Pisanie pe o piatră de 48/103 cm., fixată în zidul din pronaos, în dreapta; literă de 4 cm. în relief, vopsită cu negru pe fond argintiu.
La bis. Vergului.

† Această sfântă şi d(um)n(e)zeiască bisĕrică unde să cinstĕşte hramul s(făn)tulu(i) | marelui m(u)cenic Dim(i)trie izvorătoriul de mir şi sfinţi arhistrati(gi) Mihail | şi Gavriil şi cĕlelalte făr(ă) trup puteri, iaste zidită den temeliia | ei şi înfrumuseţată precum să vĕde cu toată cheltuiala preasfin- | ţitului mitrop(olit) al Ug(ro)vl(ahiei) chir Daniil, în zilele prealuminatu | lui domnului nostru Io Nicolae Alexandru voevod, ajutorind la | această bisĕrică şi jupâneasa Ancuţa, fiica popii Vladului, care | s-au şi îngropat aicea, ca să fie sfinţii sale vĕcinică | pomenire; şi s-au săvărşĭt la luna lui sep(temvrie) 4 d(ni) leat 7233.

BIBLIOGRAFIE: 1. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 91; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 326; 3. C. Popescu, *Viaţa şi minunile sfintului mare mucenic Mina*, p. 9; 4. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 189 v.

1 Textul a fost transcris după: o fotografie din colecţiile Muzeului de artă al R.P.R., Secţia de artă feudală.

C

500

1606.

Evanghelie grecească, îmbrăcată în argint, astăzi dispărută, de la bis. Zlătari.

Prin osîrdia lui chir Teofan ieromonachul şi cu binecuvîntarea preasînţituluĭ mitropolitŭ al Filadelfieĭ chir Gavriil şi Iviruluĭ (sic) — exarch patriarhieĭ, anul 1606 [1].

Textul după: [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 21 v.

501

1780 aprilie 10.

Clopot de 57 cm. înălţime şi 60 cm. diametru; literă de 1,5 cm. în relief.
La bis. Zlătari.

Сеи звонь предьложише г(о)с(по)д(а)ри Стефан Станковичь и Стоико Ѡстоичь восточнѹию церковь Мѹлдавскѹ за вечни спомень. Парохь Иѡань Поповичь бисть с трѹдомь; г(о)с(по)д(а)рь Стефань Херичъ сали, ѹ Грацѹ 1780 априль 10.

Acest clopot l-au dăruit domnii Ştefan Stancovici şi Stoico Ostoici bisericii de răsărit a Moldovei, pentru veşnica pomenire. Parohul Ioan Popovici a fost ostenitor; domnul Ştefan Herici... la Graz, 1780 aprilie 10.

În partea de sus a clopotului, cu literă de 1,3 cm. în relief:

Martinus Feltl hat mich gegossen in Graz, anno 1780.

Martin Feltl m-a turnat la Graz, în anul 1780.

502

1790 iunie 4.

Cutie relicvar de argint aurit, de 41/16/12 cm.; literă de 0,6 cm. în relief. Text cu majuscule.
La bis. Zlătari.

---

[1] In ms. lîngă dată: « αχς' », apare şi anul « 1760 ».

Ἡ θήκη ἥδε ἡ κατέχουσα ἔνδον | ὡς κειμήλιον πολύτιμον κ(αὶ) θεῖον | δεξιὰν χεῖρα Κυπριανοῦ ἁγίου | οἰκοῦντος πόλον μεθ' ἱερομαρτύρων | [5] κατεσκέυασται ἀναλώμας' ἰδίοις | τοῦ ἀρχιθύτου κ(αὶ) καλοῦ ποιμενάρχου | τῆς Θυβαΐδος ἐκ Σήμης Μελετίου | ὡς παραδόξως δι'αὐτῆς λυτροθέντος | νόσου λοιμικῆς τῷ ὄντι ὀλεθριοῦ | [10] ἐν ἔτει αψч ἰουνίω δ.

Această cutie, care cuprinde înăuntru, ca odor de mult preț și dumnezeiesc, mîna dreaptă a sfîntului Ciprian, care sălășluiește în cer cu sfinții mucenici, s-a făcut cu propria cheltuială a arhiereului și bunului arhipăstor al Thebaidei, Meletie din Sima, fiindcă în chip minunat, cu ajutorul ei, s-a izbăvit de boala într-adevăr nimicitoare a ciumei. În anul 1790 iunie 4.

503

1800.

Candelă de argint de 22 cm. înălțime, suspendată în naos, lîngă candelabrul mare; literă de 0,6 cm. săpată. Text cu majuscule.
La bis. Zlătari.

† Ανακενησθη η παρουσα κανδιλα των αρχαγγελων παρ εμου του ταπινου Τημοθεου ηγουμενου τοῦ Σταυρουπολεως, 1800.

† S-a înnoit candela de față a Arhanghelilor, de către mine, smeritul Timotei, egumenul de la Stavropoleos. 1800 [1].

*

504

Pisanie, astăzi dispărută, era așezată în frontispiciul clopotniței bis. Zlătari. [2]

Του αποστολικου ιερου θρονου Αλεξανδρειας.

Al sfințitului scaun apostolic al Alexandriei.

Textul după: D. Caselli, *Biserica, hanul și mahalaua Zlătari*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 96 din 19 nov., p. 3 (text cu majuscule, cu greșeli de imprimare).

---

[1] O inscripție identică și pe altă candelă suspendată în naos, tot lîngă candelabru.
[2] Pisania poate fi datată din sec. XVIII, a doua jumătate (după ce Zlătarii devin metoh la Alexandria) și pînă în sec. XIX, cînd clopotnița s-a ruinat.

505

1715 (476) decembrie 6.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | האלוף הקד‹ו›ש הראש | המנה‹י›ג מדינה כב(וד) | שמו
כהר(ב) ר(בי) מרדכי| ב(ן) הר(ב) רבי יהודא | ז(כר) צ(דיק) ‹לברכה› | שנפטר
י׳ ימים | בחודש כיסלו | שנת תע׳ו לפ(רט) ק(טן) | ת(הי) נ(שמתו) צ(רורה) |
ב(צרור) ה(חיים בגן | עדן ת(חיית) ה(מתים) | ב(מהרה) ב(ימינו) | א(מן) סלה׃

Po nitman | Haaluf hacadoş haroş | hamanhig mdina cvod | şmo kăharav rabi Mordehai | ben harav rabi Jehuda | zihron ţadic livraha | şeniftar iud iamim | bahodeş Kislev | şnat tav ain vav lifrat catan | Tehi nişmato ţrura | biţror hahaiim băgan | Eden; Tehiat hametim | bimhera băiameinu. | Amen Sela.

Aici se odihneşte şeful cel sfînt, martirul, marele staroste. Onoratul său nume e rabinul rabi Mordehai, fiul rabinului rabi Jehuda — amintirea celui drept e spre binecuvîntare — care a decedat la 10 Kislev, anul 476 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii, în grădina Eden; învierea morţilor în curînd, în zilele noastre. Amin în veci

Textul după: o fotografie la Fr. Damé, *Bucarest en 1906*, p. 555 (text; trad. de H. Bidjarano). *Vezi şi:* **1.** « Revista israelită », an I (1886), nr. 13, p. 400 (trad.); **2.** W. Schwarzfeld, *Cercetări epigrafice*, în « Anuar pentru israeliţi », an XVII (1895—1896), p. 51 (text şi trad.); **3.** M. A. Halevy *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXX (text) şi fig. 21, pl. V.

506

1719 (479) iulie 23.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | איש תם וישר—האלוף המרומם | כהר(ב) ר(בי) דוד ב(ן) |
הר(ב) ר(בי) שמואל ז(כר) | צ(דיק) ל(ברכה) שנפטר | ז׳ ימים לחודש אב ש(?) |
שנת תע׳ט לפ(רט) ק(טן).

Po nitman | iş tam văiaşar | haaluf hamromam | kăharav rabi David ben harav rabi Şmuel zihron | ţadic livraha şeniftar | zain iamim lahodeş Av ş (?) | şnat tav ain tet lifrat catan.

[1] Vineri 6 decembrie 1715.

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, notabilul rabin rabi David, fiul rabinului rabi Şmuel — amintirea celui drept e spre binecuvîntare — care a decedat la 7 zile ale lunii Av ş (?) anul 479 după era mică. [1]

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXXI.

507

1721 (481) februarie 21.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פה נטמנה| האשה הצנועה| מרת חייא| בת ר(בי) יעקב|[5] נפטרה כ׳ד ימים| לחדש שבט| שנת תפ׳א|תהא נשמתה צרורה בצרור| החיים ת(חת) כ(נפי) ה(שכינה).

Po nitmna | haişa haţnua | marat Haia | bat rabi Jaacov |[5] *niftra caf dalet iamim | lahodeş Şvat şnat tav pe alef. | Tăhe nişmato ţrura biţror | hahaiim tahat canfe haşăkina.*

Aici se odihneşte femeia cea evlavioasă, doamna Haia, fiica rabinului Jaacov, decedată în 24 zile din luna Şvat, anul 481 [2] Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii, sub aripile atotputernicului [3].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. (ms.), Secţia Documentare, nr. 276.
Vezi şi : M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în «Sinai», Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXXII (text) şi pl. VI, fig. 25.

508

1721 (481) iulie 21.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה)|האשה מרת| פעסיל ב(ת) הק(דוש)| הר(ב) ר(בי) יהודה| כ׳ו ימים תמוז| תפ׳א לפ(רט) ק(טן)| ת(חיית) ה(מתים) ב(מהרה)| ב(ימינו).

Po nitmna | haişa marat | Pesil bat hacadoş | harav rabi Jehuda |[5] *caf vav iamim, Tamuz | tav pe alef lifrat catan. | Tehiat hametim bimhera | băiameinu.*

Aici se odihneşte femeia doamna Pesil, fiica martirului rabin rabi Jehuda, 26 zile în Tamuz 481, după era mică [4]. Să învie morţii în curînd, în zilele noastre.

Textul după: o fotografie la Fr. Damé, *Bucarest en 1906*, p. 55 (text ; trad. de H. Bidjarano).
Vezi şi: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXXIII (text).

---

[1] Duminică 23 iulie 1719.
[2] Vineri 21 februarie 1721.
[3] M. A. Halevy, *loc. cit.*, a citit:

תהא נפ(שה)| צרורה בצרור החיים ת(חיית) ה(מתים) ב(מהרה).

Tăhe nafşa | ţrura biţror hahaiim. | Tehiat | hametim bimhera.
Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii. Invierea morţilor în curînd.
[4] Luni 21 iulie 1721.

509

1726 (486).

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| אבא זקני (?) הא⟨ל⟩וף המרומם| איש חסיד כ(בוד) מו(רנו
הר(ב) ר(בי) א⟨ל⟩יעזר|[5] בן מ(ורה) הור(אה) ר(בי)| ישעי(ה) ז(כר) צ(דיק)
ל(ברכה) לפרט יבא| מש׳יחנ׳ו במ׳הרה בימ׳נ׳ו (?)| ל(פרט) ק(טן)|[10] ⟨תפ׳ו⟩.

Po nitman | Aba zkenii (?) haaluf hamromam | iş hasid cvod morenu | harav rabi Eliezer | [5] ben more horaa rabi | Jşaiahu zihron ţadic | livraha lifrat iavo | mşihenu bimhera băiameinu (?), | lifrat catan | [10] tav pe vav.

Aici se odihneşte bunicul meu (?) notabilul bărbat evlavios, cinstitul nostru îndrumător, rabinul rabi Eliezer, fiul învăţătorului în ale legii, rabi Jşaiahu—amintirea celui drept spre binecuvîntare—numărînd: Va veni Mesia al nostru în curînd, în zilele noastre (?), după era mică [1] 486.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXXIV.

510

1728 (488) mai 9.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| האלוף המרומם| כבוד שמו| כ(בוד) הר(ב) ר(בי) יעקב|[5]
בן מו(רה). הור(אה) ר(בי)| צבי ז(כרון) צ(דיק)| ל(ברכה) היום יום| א׳ החודש
סיון שנת| תפ׳ח לפ(רט) ק(טן).

Po nitman | haaluf hamromam | cvod şmo | cvod harav rabi Jaacov | [5] ben more horaa rabi | Ţvi, zihron ţadic | livraha, haiom iom | alef hahodeş Sivan şnat | tav pe het lifrat catan.

Aici se odihneşte notabilul cinstitul lui nume: cinstitul rabin rabi Jaacov, fiul învăţătorului în ale legii, rabi Ţvi — amintirea celui drept spre binecuvîntare — astăzi ziua întîia a lunei Sivan, anul 488 după era mică [2].

Textul după: o fotografie la Fr. Damé, *Bucarest en 1906*, p. 553 (text; trad. de H. Bidjarano). *Vezi şi:* M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXXV (text) şi fig. 22, pl. V.

---

[1] 1726.

[2] Duminică 9 mai 1728.

511

1729 (490) noiembrie 28.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

⟨האשה⟩ מרת שרה| ⟨ב⟩ת ר(בי) מרדכי| ז(כר) צ(דיק) ל(ברכה)| נפטר(ה)
ביום ז׳|[5] לחודש כסליו| שנת ת׳צ| ל(פרט) ק(טן).

Haişa marat Sara | bat rabi Mordehai | zihron ţadic livraha | niftra băiom zain | [5] *lahodeş Kislev | şnat tav ţadi | lifrat catan.*

Femeia doamna Sara, fiica lui rabi Mordehai — amintirea celui drept spre binecuvîntare — decedată în ziua de 7 a lunii Kislev, anul 490 după era mică [1].

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXIX, nr. LXXVI.

512

1731 (491).

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פה| נטמן ונקבר איש| צדיק באמונתו| יהיה תם וישר|[5] וזך, במעשיו
האלוף המרומם| כ(בוד) הר(ב) ר(בי) אהרן| ב(ן) הר(ב) ר(בי) שמואל| ז(כר)
צ(דיק) ל(ברכה)| לפרט קטן|[10] א׳יש צמח שמו| ויצ׳מח מת׳חת⟨י⟩ו| ויפתח
קברותיהם| א(מן) כ(ן) י(הי) ר(צון)| (תצ׳א).

Po | nitman vnicbar iş | ţadic beemunato | iihie tam văiaşar | [5] *vzah bmasaav | haaluf hamromam | cvod harav rabi Aharon | ben harav rabi Şmuel, | zihron ţadic livraha | lifrat catan |* [10] *iş ţemah şmo veiţmah mitahtav | văiftah kivroteihem. | Amen ken iehii raţon. | (Tav ţadi alef).*

Aici se odihneşte şi e înmormîntat un bărbat drept prin credinţa sa, a trăit integru şi cinstit şi curat la faptele sale, notabilul, cinstitul rabin rabi Aharon, fiul rabinului rabi Şmuel — amintirea celui drept spre binecuvîntare — după era mică [2] (sic). Un bărbat cu numele de Ţemah va creşte de la sine şi va deschide mormintele lor. Amin. Fie aceasta voia lui. (Anul 491).

Textul după: o fotografie la M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), pl. V, fig. 23; text la p. XXIX, nr. LXXVII.

[1] Luni 28 noiembrie 1729.

[2] 1731.

513

1732 (492) aprilie 10.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | האיש התם והישר| מפורסם הדור| הראש ומנהיג המדינה| כבוד מו(רנו) הר(ב) ר(בי)| צבי בן מו(רנו) ה(רב) ר(בי)| חיים נסים ז(כרונו) ל(ברכה)| שנפטר ביום שבת קדש| יום א׳ של פסח| שנת תצ׳ב לפ(רט) ק(טן) ת(היה) נ(שמתו)| צ(רורה) ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | haiiş hatam văhaiaşar | mfursam hador | haroş umanhig hamdina | cvod morenu harav rabi | Ţvi ben morenu harav rabi | Haim Nissim zihrono livraha | şeniftar băiom şabat codeş | iom alef şel Pesah | şnat tav ţadi beit lifrat | catan. Tiie nişmato | ţrura biţror hahaiim. |

Aici se odihneşte bărbatul cel integru şi cinstit, cel mai vestit al generaţiei, marele staroste, onoratul nostru profesor rabinul rabi Ţvi, fiul profesorului nostru rabinul rabi Haim Nisim — amintirea-i spre binecuvîntare — care a decedat în ziua şabatului cel sfînt, ziua întîia de Pesah, anul 492 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 237.

514

1733 (493) ianuarie 31.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

...[2] ⟨י⟩שרא⟨ל⟩ [2]...הר(ב) ר(בי) יצחק ז(כר) |צ(דיק) ל(ברכה)| חמשה עשר בשבט| שנת תצ׳ג לפ(רט) ק(טן)| ת(חיית) ה(מתים) ב(מהרה)| ב(ימינו)

...[2] Jsrael... [2] | harav rabi Jţhac | zihron ţadic livraha | hamişa asar | bişvat | şnat | tav ţadi ghimel lifrat catan, | tehiat hametim bimhera | băiameinu.

... Jsrael... rabinul rabi Jţhac — amintirea celui drept spre binecuvîntare. În 15 Şvat anul 493 după era mică [3]. Să învie morţii în curînd, în zilele noastre.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931) p. XXIX, nr. LXXVIII.

[1] Joi 10 aprilie 1732.
[2] Piatra era deteriorată.
[3] Sîmbătă 31 ianuarie 1733.

515

1733 (493) aprilie 5.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

[1]...האלוף המרומ(ם)| ה(אדון) ה(נכבד)| הר(ב) ר(בי) צבי בן|[5] הר(ב)
ר(בי) יעקב| ונפט(ר) ביום שבת| קוד(ש) ונקבר ביום| א׳ ד׳ דח(ול) המ(ועד)|
של פסח שנת תע׳ג|[10] ‹לפרט קטן›|[1]...

...[1] | *haaluf hamromam haadon hanihbad* | *harav rabi Țvi ben* | [5] *harav rabi Jaacov* | *veniftar băiom șabat* | *codeș vnicbar băiom* | *alef, dalet dăhol hamoed* | [10] *șel Pesah șnat tav țadi ghimel* | *lifrat catan* | ... [1]

...notabilul, domnul cel stimat, rabinul rabi Țvi, fiul rabinului rabi Jaacov, și a decedat în ziua șabatului cel sfînt și fu înmormîntat în ziua de duminică, a patra zi de hol hamoed Pesah anul 493 după era mică [2]...

Textul după: M. A. Halevy, *Comunitățile evreiești din Iași și București, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXIX, nr. LXXX.

516

1733 (493) aprilie 25.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| איש תם וישר| האלוף המרומם| הר(ב) ר(בי) זאב וואלף|[5]
בן) הר(ב) ר(בי) צבי| ז(כר) צ(דיק) ל(ברכה)| ונפטר ביום שבת| י׳ ימים
לחודש אייר| שנת תע׳ג לפ(רט) ק(טן)|[10] [1]...

Po nitman | *iș tam văiașar* | *haaluf hamromam* | *harav rabi Zeev Wolf* | [5] *ben harav rabi Țvi* | *zihron Țadic livraha* | *veniftar băiom șabat* | *iud iamim lahodeș Jiar* | *șnat tav țadi ghimel lifrat catan* | [10] ... [1].

Aici se odihnește un bărbat integru și cinstit, notabilul rabin rabi Zeev Wolf, fiul rabinului rabi Țvi — amintirea celui drept spre binecuvîntare — și a decedat în ziua șabatului 10 zile, în luna Jiar, anul 493 după era mică [3]...

Textul după: M. A. Halevy, *Comunitățile evreiești din Iași și București, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXIX, nr. LXXIX.

---

[1] Piatra era deteriorată.
[2] Duminică 5 aprilie 1733.
[3] Duminică 25 aprilie 1733.

517

1737 (497) aprilie 18.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

האלוף המרומם| ה(רב) צבי ב(ן) הר(ב) יעקב| ונקבר ביום א'| דחול המועד של פסח|5 תצ'ז| ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה)| ב(צרור) ה(חיים).

Haaluf hamromam | harav Ţvi ben harav Jaacov | vănicbar băiom alef | dăhol hamoed şel Pesah | 5 tav ţadi zaiin. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.

Notabilul rabin Ţvi, fiul rabinului Jaacov, şi fu înhumat în prima zi de hol hamoed Pesah, 497 [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat de F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 275.

518

1741 (501) aprilie 4.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| איש תם וישר| כ(בוד) הר(ב) ר(בי)| דוד ליב|5 ב(ן) הר(ב) צבי| שנפטר ביום שני| דחו(ל) המ(ועד) של פסח| שנת תק'א לפ(רט) ק(טן)| ה(?) ת(הא) נ(שמתו) צ(רורה)|10 ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | iş tam văiaşar | cvod harav rabi | David Leib | 5 ben harav Ţvi | şeniftar băiom şenii | dăhol hamoed şel Pesah | şnat tav kif alef lifrat catan | he (?). Tăhe nişmato ţrura | 10 biţror hahaiim.

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, onoratul rabin rabi, David Leib, fiul rabinului Ţvi, care a decedat în ziua a doua de hol hamoed Pesah, anul 501 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat de F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 277.
Vezi şi: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXIX, nr. LXXXI (text).

---

[1] Joi 18 aprilie 1737.

[2] Marţi 4 aprilie 1741.

519

1743 (503) aprilie 10.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| האיש התם| ‹והישר› מפורסם| ‹הדור› הראש| ומנהיג המדינ(ה)| כמר מ(ורה) הור(אה)| ר(בי) צבי ב(ן) מ(ורה) הור(אה)| ר(בי) קלונימוס| ז(כרונו) ל(ברכה)| נפטר ביום| שבת קודש| יום שני של פסח שנת| והוא, יהיה לי| לעטרת׳ צ׳ב׳י׳| ל(פרט) ק(טן)| ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה)| ב(צרור) ה(חיים)| תק׳ג.

Po nitman | haiş hatam | văhaiaşer mfursam | hador haroş | umanhig hamdina | cmar more horaa | rabi Ţvi ben more | horaa rabi Klonimos | zihrono livraha | niftar băiom | şabat codeş | iom şenii şel Pesah şnat | văhu iie li | laateret Ţvi | lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim | (tav kif ghimel).

Aici se odihneşte bărbatul cel integru şi cinstit, vestitul generaţiei, marele staroste, domnul învăţător în ale legii, rabi Ţvi, fiul învăţătorului în ale legii rabi Klonimos. Fie-i amintirea binecuvîntată. Decedat în ziua de şabat cel sfînt, ziua a doua de Pesah, anul. Şi el îmi va fi o cunună a frumuseţii. După era mică [1] (sic). Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii. (Anul 503).

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXIX, nr. LXXXII.

520

1743 (504) decembrie 26.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה)| אשה השובה הצנועה| והחסידה אשר הלכה| בי(ראת) ה(שם)| הגדולה לדורה מרת| מרים| בת הקדוש יצחק| נפטרה כ׳ח ימים לחדש טבת| שנת תק׳ד.

Po nitmna | işa haşuva haţnua | văhahasida aşer halha | beirat haşem | hagdola lădora marat | Miriam | bat hacadoş Jţhac | niftra caf het iamim lahodeş Tevet | şnat tav kif dalet.

Aici se odihneşte o femeie vestită, evlavioasă şi cuvioasă, care umbla cu frica lui Dumnezeu, cea mai mare în generaţia ei, doamna Miriam, fiica martirului Jţhac, decedată în 28 zile ale lunii Tevet, anul 504 [2].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 273 bis.

---

[1] Miercuri 10 aprilie 1743.

[2] Joi 26 decembrie 1743.

521

1744 (504) ianuarie 13.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| איש חשוב תם וישר| הראש והמנהיג הנגיד| מור(נו) שמעון בן הקדוש| מ(ורנו) ר(בי) יעקב ישכר| שנפטר ביום א׳ עשרה| בחדש טבת שנת תק׳ד.

Po nitman | iş haşuv tam văiaşar | haroş văhamanhig hanaghid | morenu Şimon ben hacadoş | morenu rabi Jaacov Jsahar | şeniftar băiom alef asara | bahodeş tevet şnat tav kif dalet.

Aici se odihneşte un bărbat vestit, integru şi cinstit, starostele, şeful, profesorul nostru Şimon, fiul martirului, profesorul nostru rabi Jaacov Jsahar, care a decedat în ziua unsprezece a lunii Tevet, anul 504 [1].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 273.

522

1748 (508) mai 11.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה)| האשה החשובה| והצנועה אשר| ביתה היתה פתוחה| לרוחה| מרת סלאווע| בת מ(ר) צבי| שנפטרה ביום| שלשה עשר לחודש איר| שנת תק׳ח לפ(רט) ק(טן)| ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה)| ב(צרור) ה(חיים).

Po nitmna | haişa hahaşuva | văhaţnua aşer | beita haita ptuha | lirvaha | marat Slove | bat mar Ţvi | şeniftra băiom | şlosa asar lahodeş Jiar | şnat tav kif het lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.

Aici se odihneşte femeia cea vestită şi evlavioasă, a cărei casă era larg deschisă, doamna Slove, fiica domnului Ţvi, care a decedat în ziua de 13 a lunii Jiar, anul 508 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 235.

---

[1] Luni 13 ianuarie 1744.

[2] Sîmbătă 11 mai 1748.

523

1748 (508) august 15.

Píatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

האלוף המרומם| ראש מדינה| הר(ב) ר(בי) מרדכי| ב(ן) מ(ורה) הור(אה) ר(בי)| צבי שנפטר כ׳א לחדש אב| שנת תק׳ח.

Haaluf hamromam | roş mdina | harav rabi Mordehai | ben more horaa rabi | Ţvi şeniftar caf alef lahodeş Av | şnat tav kif het.

Notabilul, marele staroste, rabinul rabi Mordehai, fiul învăţătorului în ale legii rabi Ţvi, care a decedat în 21 a lunii Av, anul 508 [1].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 245.
Vezi şi: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXIII (text şi trad.) şi pl. VI, fig. 26.

524

1755 (516) decembrie 17.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

איש תם וישר| מו(רנו) הר(ב) ר(בי)| חיים בן שלום| נפ(טר) י׳ג ימים לחדש טבת| שנת תקט׳ז| ת(הא) נ(שמתו) צ(רורה)| ב(צרור) ה(חיים).

Jş tam văiaşar | morenu harav rabi | Haim ben Şalom | niftar iud ghimel iamim lahodeş Tevet | şnat tav kif tet zaiin. | Tăhe nişmato ţrura | biţror hahaiim.

Un bărbat integru şi cinstit, profesorul nostru, rabinul rabi Haim, fiul lui Şalom, decedat la 13 a lunii Tevet, anul 516 [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după : Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 245 bis.

525

1759 (520) decembrie 30.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן)| איש השו(ב)| תם וישר| הראש| והקצין| הנגיד| ביה⟨ו⟩דה| שמעון| ב(ן) הק(דוש) מ(ורה)| הור(אה) יעקב ישכר| שנפטר| בי⟨ו⟩ם א,

---

[1] Joi 15 august 1748; M. A. Halevy, *loc. cit.* a citit "כ׳א בחרש אב בש:ת תקה„ *caf alef bahodeş Av bişnat tav kif he.* La 21 a lunii Av, în anul 505 — corespunzător anului 1745.

[2] Miercuri 17 decembrie 1755.

עשר(ה)| בטבת שנת | תק׳ך לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה)| ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | iş haşuv | tam văiaşar | haroş | văhacaţin | hanaghid | bihuda | Şimon | ben hacadoş more | horaa Jaacov Jsahar | şeniftar | băiom alef, asara | btevet şnat | tav kif caf lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.

Aici se odihneşte un bărbat stimat, integru şi cinstit, staroste al evreilor, Şimon, fiul martirului, învăţător în ale legii, Jaacov Jsahar, care a decedat în ziua de 10 Tevet, anul 520 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXIV b.

526

1760 (520) ianuarie 17.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | איש〈ה〉 חשוב(ה) | הצנועה | והחסודה| אשר היתה| ביתה פתוח | לרוחה | מרת חיי | בת הק(דוש)| מ(ורה) הו(ראה) יצחק | שנפטרה כ׳ח ימים | לחדוש טבת | שנת תק׳ך| לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) ב(צרור) | ה(חיים).

Po nitmna | işa haşuva | haţnua | văhasuda | aşer haita | beita patuah | lirvaha | marat Haie | bat hacadoş | more horaa Jţhac | şeniftra | caf het iamim | lahodeş Tevet | şnat tav kif caf | lifrat catan. | Tiie nişmata | ţrura biţror | hahaiim.

Aici se odihneşte o femeie stimată, cuvioasă şi evlavioasă, care îşi avea casa larg deschisă, doamna Haie, fiica martirului, învăţător în ale legii, Jţhac, care a decedat în 28 zile ale lunii Tevet, anul 520 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXIV a.

527

1760 (521) decembrie 28.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | אשה זקינה מרת | אסתר בת | מ(ורה) הו(ראה) ר(בי) שמשן שנפטרה כ׳א ימים | לחדש טבת שנת תקכ׳א | לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

---

[1] Duminică 30 decembrie 1759.

[2] Joi 17 ianuarie 1760.

Po nitmna | işa zkeina marat | Ester bat | more horaa rabi Şimşon | şeniftra caf alef iamim | lahodeş Tevet şnat tav kif caf alef | lifrat catan. | Tăhe nişmato ţrura | biţror hahaiim.

Aici se odihneşte o femeie bătrînă, doamna Ester, fiica învăţătorului în ale legii, rabi Şimşon, care a decedat în 21 zile ale lunii Tevet, anul 521 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 252.

528

1761 (522) noiembrie 7.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פה נטמנה האשה | הצנועה והחסידה | הגבירה אשר ביתה | היה פתוח לרוחה| ונפש עניים סמכה | מרת זעלדה | בת מ(ר) אלימלך | שנפתרה ביום שבת קודש | יוד ימים לחדש מרחשון| שנת תקכ׳ב ל(פרת) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רירה) | (בצרור) ה(חיים).

Po nitmna haiişa | haţnua văhahasida | hagvira aşer beita | haia patuah lirvaha | vănefeş aniim samha | marat Zelda | bat mar Elimeleh | şeniftra băiom şabat codeş | iud iamim lahodeş Marheşvan | şnat tav kif caf beit lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.

Aici se odihneşte femeia cea evlavioasă şi cuvioasă, matroana, a cărei casă era larg deschisă, şi sufletul săracilor susţinea, doamna Zelda, fiica domnului Elimeleh, care a decedat în ziua de şabat cel sfînt, 10 zile, în luna Marheşvan, anul 522 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 236.

529

1762 (522) martie 14.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

איש תם וישר | מו(רנו) ה(רב) יצחק | ב(ן) אברהם | נפטר כ׳ אדר| תקכ׳ב לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

---

[1] Duminică 28 decembrie 1760.

[2] Sîmbătă 7 noiembrie 1761.

Iş tam văişar | morenu harav Jţhac | ben Avraham | niftar caf Adar |[5] tav kif caf beit lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.

Un bărbat integru şi cinstit, profesorul nostru, rabinul Jţhac, fiul lui Avraham, decedat 20 Adar, 522 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 274 bis.

530

1762 (522) iulie 15.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | הבחור החשוב | הינק וחכים כ(בוד) | צבי בן מ(ר) יעקב |[5]
שנפטר ך׳ד יום | בחודש תמוז | בשנת תקכ׳ב לפ(רט) | ק(טן) ת(היה) נ(שמתו)
צ(רורה) ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | habahur hehaşuv | haianek văhakim cvod | Ţvi ben mar Jaacov |[5] şeniftar caf dalet iom | bahodeş Tamuz | bişnat tav kif caf beith lifrat | catan. Tiie nişmato | ţrura biţror hahaiim. |

Aici se odihneşte tînărul renumit, copil încă, dar înţelept, cinstitul Ţvi, fiul domnului Jaacov, care a decedat în 24 zile ale lunii Tamuz, în anul 522 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 47.

531

1763 (523) ianuarie 11.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פה נטמן | איש תם וישר | הר(ב) משה ב(ן) ר(בי) מרדכי | ז(כר) צ(דיק)
ל(ברכה) |[5] נפטר כ׳ו לחדש טבת | שנת תקכ׳ז לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתו)
צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | iş tam văiaşar | harav Moşe ben rabi Mordehai | zihron ţadic livraha |[5] niftar cav vav lahodeş Tevet | şnat tav kif caf zain lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.

---

[1] Luni 14 martie 1762.

[2] Joi 15 iulie 1762.

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, rabinul Moşe, fiul lui rabi Mordehai — amintirea celui drept spre binecuvîntare — decedat la 26 a lunii Tevet, anul 523 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 274.

532

1763 (523) iunie 25.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | איש תם וישר בנן | של קד⟨ו⟩שים האלוף | התורני מ(ורנו) ישעיהו | ב(ן) הרב מ(ורנו) בצלאל | הכהן א(ב) ב(ית) ד(ין) | ור(אש) מ(רנן) דקה(ילת) | יאס שנפטר והלך | לעולמו יום ב׳ י״ד | לחודש תמוז ש(נת) | ונ׳שי׳ם מ׳ב׳כ׳ות א׳ת׳ | התמוז בלפ(רט) ק(טן) | ה׳ת׳ק׳כ׳ג׳ ת(היה) | נ(שמתו) צ(רורה) ב(צרור) | ה(חיים).

Po nitman | iş tam văiaşar bnan | şel cdoşim haaluf | hatoranii morenu Jşaiahu | ben harav morenu Bţalel | Hacoen av beith din | vroş maranan dăkhilat | Iaşi şeniftar văhalah | lăolamo iom beith iud dalit | lahodeş Tamuz şnat: | «Vănaşim mvacot et | hatamuz». Lifrat catan | he tav qof caf ghimel. Tiie | nişmato ţrura biţror | hahaiim.

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, fiul unor martiri, şeful cel învăţat, învăţatul nostru Jşaiahu, fiul rabinului, învăţatul nostru Beţalel Hacoen, preşedinte al tribunalului rabinic şi căpetenia învăţaţilor din comunitatea Iaşi, care a decedat şi a mers în lumea sa, în ziua de luni 14 a lunii Tamuz, anul: «Şi femeile îl plîng pe Tamuz». După era mică [2] 523. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în «Sinai», Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXV.

533

1765 (525) februarie 16.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | האיש התם והישר | כ(בוד) הר(ב) ר(בי) יצחק | ב(ן) הר(ב) ר(בי) מר | יהודא ליב ז(כר) | צ(דיק) ל(ברכה)| נפטר ביום שבת קדש| ך׳ה ימים בחודש שבט | שנת תקכ׳ה לפ(רט)| ק(טן) ת(היה)נ(שמתו) | צ(רור)ה ב(צרוב) ה(חיים).

---

[1] Miercuri 11 ianuarie 1763.

[2] Luni (?) sau sîmbătă 25 iunie 1763.

Po nitman | haiş hatam văhaiaşar | cvod harav rabi Jţhac | ben harav rabi mar | Jehuda Leib zihron | ţadic livraha | niftar băiom şabat codeş | caf he iamim bahodeş Şvat | şnat tav kif caf he lifrat | catan. Tiie nişmato | ţrura biţror hahaiim.

Aici se odihneşte bărbatul cel integru şi cinstit, onoratul rabin rabi Jţhac, fiul rabinului rabi domnul Jehuda Leib — amintirea celui drept spre binecuvîntare — care a decedat în ziua şabatului cel sfînt, 25 zile în luna Şvat, anul 525 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 177.

534

1767 (527) mai 6.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה הצנועה | והחסידה הגבירה | מרת הייה בת מ(ר) | דוד יוסף ז(כר) צ(דיק) | ל(ברכה) שנפטרה והלכה | לעולמה יום זין בהודש | אייר שנת תקכזיין | לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור ה(חיים).

Po nitmna | haişa haţnua | văhahasida hagvira | marat Haiie bat mar | David Josef zihron ţadic | livraha, şeniftra văhalha | lăolah iom zaiin lahodeş | Jiar şnat tav kif caf zaiin | lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.

Aici se odihneşte femeia cea evlavioasă, cuvioasă, înstărita doamna Haie, fiica domnului David Josef — amintirea celui drept spre binecuvîntare — care a decedat şi a plecat în lumea ei în ziua de 7 a lunii Jiar, anul 527 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 184.

535

1775 (535) mai 2.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) (נטמן) | איש תם וישר ה(אדון) | ה(נכבד) האלוף הראש | והקצין הנגיד | והחסיד כ(בוד) ק(דושת) | ש(מו) ה(קדוש) כ(בוד) | והר(ב) ר(בי) אברהם | (בן) כ(בוד) והר(ב) ר(בי) | חיים שנפטר ביום ג' | שני ימים לחדש אייר | שנת תקל'ה לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

[1] Sîmbătă 16 februarie 1765.

[2] Miercuri 6 mai 1767.

Po nitman | iş tam văiaşar haadon | hanihbad haaluf haroş | văhacaţin hanaghid | [5] *văhahasid cvod cduşat | şmo hacadoş cvod | harav rabi Avraam | ben cvod văharav rabi | Haim şeniftar băiom ghimel |* [10] *şnei iamim lahodeş Jiar | şnat tav kif lamed he lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.*

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, domnul cel stimat, starostele, evlaviosul, cinstire sfîntului său nume, rabinul rabi Avraam, fiul cinstitului rabin rabi Haim, care a decedat în ziua de marţi două zile ale lunii Jiar, anul 535 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXVI.

536

1775 (535) mai 12.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | איש תם וישר ה(איש) ה(חשוב) | האלוף הראש והקצין| הנגיד ו(?) כ(בוד)|5 ק(דושת) ש(מו) הקדוש | כ(בוד) ה(רב) ר(בי) | אברהם ב(ן) ר(בי) | יהודא ליב שנפטר | ביום השני י׳ב יום|10 לחדש אייר שנת תקל׳ה | לפ(רט) (טןק) | ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | iş tam văiaşar haiiş hehaşuv | haaluf haroş vehacaţin | hanaghid vă (?) cvod | [5] *cduşat şmo hacadoş | cvod harav rabi | Avraham ben rabi | Jehuda Leib şeniftar | băiom haşenii iud beit iom |* [10] *lahodeş Jiar şnat tav kif lamed he | lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.*

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, omul cel mai renumit, starostele şi (?), cinste sfîntului său nume, martirul, onoratul rabin rabi Avraham, fiul lui rabi Jehuda Leib, care a decedat în ziua de luni 12 zile ale lunii Jiar, anul 535 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 33.

537

1779 (539) iunie 10.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | איש תם וישר | אברהם בכר | מהר(ב) רבי) יונה|5 שנפטר ביום ש(בת) ק(דש) | ששה ימים לח(דש) | תמוז | ש(נת) תקל׳ת | (תהיה| נ(שמתו) צ(רורה) |10 ב(צרור) ה(חיים).

---

[1] Marţi 2 mai 1775.

[2] Luni (?) sau vineri 12 mai 1775.

Po nitman | iş tam văiaşar | Avraham Băhor | meharav rabi Jona | [5] *şeniftar băiom şabat codeş | şisa iamim lahodeş | Tamuz | şnat tav kif lamed tet. | Tăhe nişmato ţrura |* [10] *biţror hahaiim.*

Aici se odihneşte un bărbat integru şi cinstit, Avram Băhor, al rabinului rabi Jona, care a decedat în ziua de şabat cel sfînt, şase zile, în luna Tamuz anul 539 [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, rubrica sefardă, nr. 21.

538

1780 (541) octombrie 12.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(שמנה) | האשה הג(דולה) | אשר ביתה היתה פתוח | לרוחה ונפש עניים סמכה | [5] מרת לאה בת | מו(רנו) הר(ב) ר(בי) צבי | שנפטרה ביום ה' | י"ג ימים לחדש תשרי | שנת תקמ"א לפ(רט) ק(טן) | [10] ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitmna | haişa hagdola | aşer beita haita patuah | lirvaha vnefeş aniim samha | [5] *marat Leia bat | morenu harav rabi Ţvi | şeniftra băiom he | iud ghimel iamim lahodeş Tişri | şnat tav kif mem alef lifrat catan. |* [10] *Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.*

Aici se odihneşte femeia cea măreaţă a cărei casă era larg deschisă şi sufletul săracilor susţinea, doamna Leia, fiica profesorului nostru, rabinul rabi Ţvi, care a decedat în ziua de joi 13 zile în luna Tişri, anul 541 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 171.

539

1784 (545) septembrie 30.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה החשובה | מרת הינדע | בת מו(רנו) הר(ב) ר(בי) | [5] משה הלוי שנפטרה | אסרו חג של סוכות | שנת תקמ"ה לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitmna | haişa hahaşuva | marat Hinde | bat morenu harav rabi | [5] *Moşe Halevy şeniftra | isru hag şel Sucot | şnat tav kif mem he lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.*

[1] Sîmbătă (?) sau duminică 10 iunie 1779.

[2] Joi 12 octombrie 1780.

Aici se odihneşte femeia cea vestită, doamna Hinde, fiica profesorului nostru, rabinul rabi Moşe Halevy, care a decedat prima zi după Sucot, anul 545 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 71.

540

1789 (549) mai 30.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | איש תם וישר וירא | ה(אדם) ה(חשוב) התורני | מו(רנו) הר(ב) ר(בי)| מאיר בן מ(ר) יעקב | שנפטר ד' ימים | לחודש סיון שנת תקמ'ט | לפ(רט) ק(טן) ת(היה) נ(שמתו) | צ(רורה) ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | iş tam văiaşar văiare | haadam hehaşuv hatoranii | morenu harav rabi | Meir ben mar Jaacov | şeniftar dalet iamim | lahodeş Sivan şnat tav kif mem tet | lifrat catan. Tiie nişmato | ţrura biţror hahaiim.

Aici se odihneşte un bărbat integru, cinstit şi temător <de Dumnezeu>, omul cel vestit, studiosul, profesorul nostru, rabinul rabi Meir, fiul domnului Jaacov, care a decedat în a patra zi a lunii Sivan, anul 549 după era mică [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 72.

541

1790 (551) octombrie 5.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | הרבני מ(ורנו) הר(ב) ר(בי) | יהושע ז(כרונו) ל(ברכה) | ה(לא) ה(וא) ב(ן) הרבני| מו(רנו) הר(ב) ר(בי) חיים | נ(רו) י(איר) מק(הילה) | ק(דושה) סניאטין י(בנה) | ע(ירנו) א(מן) | ונפטר ביום כ'ו תשרי| שנת תקומ'ה לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתו) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitman | harabanii morenu harav rabi | Jehoşua zihrono livraha | halo hu ben harabanii | morenu harav rabi Haim |, nero iair mkhila | cdoşa Sniatin ivne | irenu amen; | vniftar băiom caf vav Tişri | şnat tav kif vav mem he lifrat catan. | Tiie nişmato ţrura | biţror hahaiim.

[1] Joi 30 septembrie 1784.

[2] Vineri 30 mai 1789.

Aici se odihneşte maestrul, profesorul nostru, rabinul rabi Jehoşua — amintirea-i fie spre binecuvîntare — acesta fiind fiul maestrului, profesorul nostru, rabinul rabi Haim, lumina lui să lumineze din obştea sfîntă Sniatin, să construiască oraşul nostru, amen; care a deçedat în ziua de 26 Tişri, anul 551 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 36.

542

1792 (552) martie 4.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה החשובה הצנועה | אשת חיל מרת יענטא | בת מו(רנו) ה(רב) צבי |[5] שנפטרה עשרה ימים | לחדש אדר | שנת תקנ׳ב לפ(רט) | ק(טן).

Po nitmna | haişa hahaşuva haţnua | eşet hail marat Jenta | bat morenu harav Ţvi | [5] *şeniftra asara iamim | lahodeş Adar | şnat tav kif nun beith lifrat | catan.*

Aici se odihneşte femeia cea vestită, cuvioasă, femeie virtuoasă, doamna Jenta, fiica profesorului nostru, rabinul Ţvi, care a decedat în 10 zile ale lunii Adar, anul 552 după era mică [2].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 174.

543

1792 (553) noiembrie 14.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

אפטח למלל ואשא קינה ואיליל ב(מו) עצב יהיה מותר ואך יומם | וליל מעי הרתיחו ולבי אינו אלא שרף וצליל על פטירת ג׳ב׳ר׳ | ש׳ח׳ר׳ ב׳ן ה׳לל ולא זכר שר את אשת נעוריו כבוד מחולל | ויעזב פריו בבטנה צועק ומילל ושאר בניו אין גומרין עליו את |[5] הה׳לל על הח(כם) הג(דול) המ(הולל) כ(בוד) מו(רנו) ה(רב) ר(בי) | יצחק באלי נ(שמתו) ע(דן) שנפטר ביום הרב(י)עי | כ׳ט לירח מרחשון משנת התק׳נג לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שתו) צ(רורה) ב(צרור) ה(חיים).

---

[1] Luni 5 octombrie 1790.

[2] Sîmbătă 4 martie 1792.

Eftah lmalel văesa kina văeilil bmo ețev iie motar văah iomam | valail meai hirtihu vlibii eino ela saraf uțlil al ptirat : Ghever | șahar ben Helel vlo zahar sar et eșet năurav cavod măholal | vaiaazov pirio bvitna țoec umialel ușăar banav ein gomrin alav et | [5] *hahalel al hehaham hagadol hamăhulal cvod morenu harav rabi | Jțhac Balii, nișmato Eden, șeniftar băiom harviii | caf tet lăierah Marheșvan mișnat he tav kif ghimel nun lifrat catan. | Tiie nișmato țrura bițror hahaiim.*

Încep să vorbesc și spun cuvînt de jale și bocesc cu tristețe mare, însă zi și noapte măruntaiele mi-s în clocot și inima mea e numai ardere și zbucium din cauză că a decedat bărbatul, luceafăr strălucitor și nu și-a amintit stăpînul de soția tinereții sale, fiindu-i onoarea pîngărită pentru că și-a părăsit rodul său abia zămislit țipînd și bocind ca și ceilalți fii ai săi, care nu pot exprima lauda sa, înțeleptul cel mare, cinstitul nostru îndrumător, rabinul rabi Jțhac Balii — fie-i sufletul în Eden — care a decedat în ziua de miercuri 29 a lunii Marheșvan din anul 553 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieții.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunitățile evreiești din Iași și București, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXX, nr. LXXXVII.
Vezi și: Caietul cu inscripții păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secția Documentare, rubrica sefardă, nr. 22.

544

1793 (553).

Piatră de mormînt din Cimitirul israelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה החשובה | שרה בת מ(ר) אריה ליב| [5] שנפטרה י׳ד | אדר שני | תקנ׳ג | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

Po nitmna | haișa hahașuva | Șara bat mar | Arie Leib | [5] *șeniftra iud dalet | Adar șenii | av kif nun ghimel. | Tiie nișmata țrura | bițror hahaiim.*

Aici se odihnește femeia cea vestită, Sara, fiica domnului Arie Leib, care a decedat la 14 Adar al doilea 553 [2]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieții.

Textul după: Caietul cu inscripții păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secția Documentare, nr. 57.

545

1795 (555) aprilie 24.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה החשובה | מרת לאה בת | האלוף המרומם מו(רנו) ה(רב)| [5] אברהם הכהן שנפתרה | ד׳ ימים לחודש אייר שנת | תקנ׳ה לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרור) ה(חיים).

[1] Miercuri 14 noiembrie 1792.
[2] 1793.

Po nitmna | haişa hahaşuva | marat Leia bat | haaluf hamromam morenu harav |[5] *Avraham Hacohen şeniftra | dalet iamim lahodeş Jiar şnat | tav kif nun he lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.*

Aici se odihneşte femeia renumită, doamna Leia, fiica notabilului, profesorul nostru, rabinul Avraham Cohen, care a decedat în 4 zile ale lunii Jiar, anul 555 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 50.

546

1796 (557) decembrie 15.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | האשה החשובה | מרת אדיל | בת מו(רנו), הר(ב) ר(בי) |[5]
אברהם שנפתרה ט׳ו ימים | לחודש כסליו | שנת תקנ׳ז לפ(רט) ק(טן).

Po nitmna | haişa hahaşuva | marat Adil | bat morenu harav rabi |[5] *Avraham şeniftra tet vav iamim | lahodeş Kislev | şnat tav*[2] *kif nun zaiin lifrat catan.*

Aici se odihneşte femeia cea vestită, doamna Adil, fiica profesorului nostru, rabinul rabi Avraham, care a decedat în a cinsprezecea zi a lunii Kislev, anul 557 după era mică [3].

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 58.

547

1797 (557) aprilie 11.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמנה) | אשה מרת | מעני בת מו(רנו) הר(ב) | ר(בי) יצחק|[5]
נפטרה בראשון | של פסח | שנת תקנ׳ז | לפ(רט) ק(טן) | ת(היה) נ(שמתה)
צ(רורה)|[10] ב(צרור) ה(חיים).

Po nitmna | işa marat | Menii bat morenu harav | rabi Jţhac |[5] *niftra barişon | şel Pesah | şnat tav kif nun zaiin | lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura |*[10] *biţror hahaiim.*

---

[1] Joi 24 aprilie 1795.
[2] Tav în loc de: « tet ».
[3] Joi 15 decembrie 1796.

Aici se odihneşte o femeie, doamna Menii, fiica profesorului nostru, rabinul rabi Jţhac, care a decedat în prima <zi> de Pesah, anul 557 după era mică [1]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 57 bis.

548

1799 (560) decembrie 1.

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

האשה החשובה | צנועה וחסידה | מרת פרידה | בת הרב משה ז(כר)|[5]
צ(דיק) ל(ברכה) ה(?) ה(?)[2] שנפטרה ביום א' ג' כסלו| התק'ס לפ(רט) ק(טן)
ת(היה) נ(שמתה) צ(רורה) | ב(צרר) ה(חיים).

Haişa hahaşuva | ţnua vahasida | marat Freida | bat harav Moşe zihron | [5] *ţadic livraha he*(?) *he* (?) [2] *| şeniftra băiom alef ghimel Kislev | he tav kif sameh lifrat catan. | Tiie nişmata ţrura | biţror hahaiim.*

Femeia cea vestită, evlavioasă şi cuvioasă, doamna Freida, fiica rabinului Moşe — amintirea celui drept spre binecuvîntare — care a decedat în ziua de duminică 3 Kislev 560, după era mică [3]. Fie-i sufletul păstrat în mănunchiul vieţii.

Textul după: Caietul cu inscripţii, păstrat la F.C.E. *(ms.)*, Secţia Documentare, nr. 263.

549

Piatră de mormînt din Cimitirul izraelit, astăzi dispărută.

פ(ה) נ(טמן) | הרב יצחק | סבה (?) ז(כרונו) ל(ברכה).

Po nitman | harav Jţhac | Sava (?). Zihrono livraha.

Aici se odihneşte rabinul Iţhac Sava [4]. Fie-i amintirea binecuvîntată.

Textul după: M. A. Halevy, *Comunităţile evreieşti din Iaşi şi Bucureşti, pînă la Zaveră (1821)*, în « Sinai », Anuar de studii judaice, an III (1931), p. XXVIII, nr. LXIX.

---

[1] Marţi 11 aprilie 1797.
[2] Ultimele 2 litere nu au nici un înţeles aici.
[3] Duminică 1 decembrie 1799.
[4] Sau: bătrînul (?)

550

1581 februarie 1.

Teracotă de 23/17 cm., presărată cu mică; literă de 1,3 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o pasăre.
A fost achiziționată de la un anticar din Sibiu.
În Colecția mixtă de artă comparată.

1581 f(e)v(ruarie) 1. | † Oprea.

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Trei plăci de ceramică românească din secolul al XVI-lea*, în «Rev. ist. rom.», an V—VI (1935—1936), p. 188 (text și fig. 3); în *extras*, p. 5; **2.** *Ceramica românească*, pl. XIII, fig. c.

551

<*Sec. XVII*>.

Teracotă deteriorată, de 19/16 cm.; literă de cca. 1 cm. în relief, în partea de jos a obiectului; cîmpul este ornamentat cu o acvilă bicefală încadrată de un brîu cu motive vegetale.
A fost achiziționată din Curtea de Argeș.
În Colecția mixtă de artă comparată.

Ceste tipare le-au săpat Drăgoi | tămplar[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 5, fig. b; **2.** *Plăci de ceramică românească din secolul al XVII-lea*, în « Rev. ist. rom. », an VIII (1938), p. 57 (text) și fig. 1 la p. 60; în *extras*, p. 4.

552

1666.

Teracotă de 31/25 cm.; literă de 0,7 cm. în relief, în partea de jos a obiectului; cîmpul este ornamentat cu o acvilă bicefală, încadrată de un brîu cu motive vegetale.
A fost achiziționată din Curtea de Argeș.
În Colecția mixtă de artă comparată.

† Simeon Rus(u) | 1666 [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 7, fig. c; **2.** *Plăci de ceramică românească din secolul al XVII-lea*, în « Rev. ist. rom. », an VIII (1938), p. 60—61 (text și fig. 3); în *extras*, p. 7—8.

---

[1] Textul a fost datat < sec. XVII > după grafie. O teracotă identică cu aceasta, astăzi dispărută, a fost semnalată de Cegăneanu, *loc. cit.* la Muzeul național de antichități (probabil una din copiile executate cu același tipar făcut de meșterul Drăgoi).

[2] Cu cifre arabe. O teracotă identică cu aceasta, astăzi dispărută, a fost semnalată de Cegăneanu, *loc. cit.*, la Muzeul național de antichități (probabil una din copiile executate cu același tipar, făcut de meșterul Simeon Rusu).

553

1667 noiembrie 19.

Icoană de lemn cu ramă metalică, de 39/32 cm., reprezentînd pe arhanghelul Mihail; literă de 0,8 cm. gravată pe o placă fixată pe ramă, în partea de jos a icoanei. Text cu majuscule.
A fost achiziţionată din raionul Răcari.
În Colecţia mixtă de artă comparată.

† Μηχαὴλ Παναγιώτου, Θωμα | ὶς καὶ Δῶνος, νοεβρὶου θι, αχξζ.

† Mihail Panaiotu, Tomaida şi Donos, noiembrie 19, 1667.

554

1748 septembrie 1—1749 august 31 (7257).

Icoană de lemn, de cca. 95/59 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între sf. Nicolae şi sf. Mihail; literă de 1,3 cm. pictată cu negru pe fond roşcat, în partea de jos a icoanei.
Provenienţa necunoscută.
În Colecţia mixtă de artă comparată.

Grigo | rie zu | gravu, | s(i)nŭ pop(a) |[5] Vintil(ă); | 7257.

Această sf(ă)ntă [i]coană au cumpărat dumnealui Neacşu, Il(i)nca и с(ы)нωв(и) єгω[1].

555

1787.

Icoană de lemn, de cca. 80/45 cm., reprezentînd scena răstignirii lui Iisus; literă de cca. 2 cm. pictată pe partea din spate a icoanei.
A fost achiziţionată în Bihor.
În Colecţia mixtă de artă comparată.

† 1787. | Χειρ Σπυριδον | Σπεραντζα | εις Τρηεστι.

† 1787. Mîna lui Spiridon Speranţa, la Triest.

[1] Şi fiii lor.

CIII

556

(Cca. 1751).

Icoană de lemn de 39,5/28,5 cm., reprezentînd pe sf. Pantelimon, căruia Grigore Matei Ghica voievod îi închină mănăstirea Pantelimon; literă de 0,2 cm. pictată cu negru pe fond alb în partea din stînga, jos.
Provine de la: m-rea Pantelimon din Bucureşti.
Aparţine colecţiei Marcela Elena *Karadja*.

† Μονὰν σοι τήνδε, σὺν ναῷ περικλυτῷ ἁδρᾷ δαπάνῃ | ἀνεγείρας ἐκ βάθρων σοὶ προσφέρω νῦν, παγγενοῦς | μου προστάτα. Ταύτης μονὴν μοι ἀντιδοίης τὴν ἄνω [1].

† Ridicîndu-ţi din temelie, cu mari cheltuieli, această mănăstire, împreună cu prea-strălucita biserică, ţi-o închin acum ţie, ocrotitor al întregului meu neam. Hărăzeşte-mi, în schimbul acesteia, lăcaşul cel de Sus.

557

1763.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 29/20 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus; literă de 0,4 cm. în relief. Text cu majuscule.
Provenienţa necunoscută.
Aparţine colecţiei Marcela Elena *Karadja*.

Δευσης του δουλου του Θ(εο)υ Ιοακιμ προηγουμενου Ιβιριτου, |ₓαψξγ.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Ioachim, proegumenul de la Ivir, 1763.

CIV

558

1780 octombrie 10.

Icoană pictată pe sticlă, de 29,3/25 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus între doi îngeri; literă de 0,8 cm. (rîndul 1) şi 0,4 cm. (rîndul 2), pictată cu alb pe fond albastru într-un cartuş, în partea de jos a icoanei.
A fost achiziţionată la Braşov, de la anticarul Rösner [2].
Aparţine colecţiei Nadejdei Gr. *Romalo*.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1751> după grafie în perioada zidirii m-rii Pantelimon.

[2] Informaţie comunicată de colecţionară.

Zugrăvitu-s-au această sfântă iicoană de Ioniţă | zugravu ot Braşov; anul 1780[1] octom(vrie) 10[1] zile.

BIBLIOGRAFIE: M. Golescu, *Icoana pe sticlă a zugravului Ioniţă ot Braşov*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVIII (1945), p. 8 (text şi fig. 1).

CV

559

<Sec. XVII>.

Icoană de 39/33 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de atlaz roşu, reprezentînd Izvorul Tămăduirii; literă de 0,7 cm. brodată în partea de mijloc a broderiei; cîmpul este decorat cu mărgăritare.
Provenienţa necunoscută.
Aparţine colecţiei *Stephănescu-Arefi.*

Γεωργίου Συνόδη τοῦ ποτέ Παντελῆ[2].

Al lui Gheorghie Sinodi al răposatului Pandele.

560

1748.

Lingură de argint aurit de 20 cm. lungime; literă de 0,5 cm., săpată pe partea din spate a obiectului.
Provine din: Ţara Bîrsei.
Aparţine colecţiei *Stephănescu-Arefi.*

Donum capituli Barcensis; anno 1748.

Darul capitulului din Ţara Bîrsei[3]; în anul 1748.

561

1775 (7283) august 13.

Icoană de lemn de 110/42 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus; literă de 4,5 cm. săpată.
A fost achiziţionată din fostul jud. Argeş[4].
Aparţine colecţiei *Stephănescu-Arefi.*

Cu vria(ria) Ta | tălu(i) ş(i) <au> | da | tu <la> l(ea)t 7283, | <cu> chilt(uiala ?): | Floria, | Ilinca, | Marica, | Mariia; | av(gust) 13; Gherghina | i Dumitraşcu, Mira, Nasta, | Ilie, Ion, Stanŭ, Iăan (sic).

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Textul a fost datat <sec. XVII> după grafie şi factură artistică.
[3] Capitulul cuprindea oraşul Braşov şi alte 14 localităţi din jur.
[4] Informaţie comunicată de colecţionar.

562

1795.

Anaforniță cu capac, din argint aurit, de 14 cm. înălțime; literă de 0,9 cm. săpată.
Proveniența necunoscută.
Aparține colecției *Stephănescu-Arefi.*

Cos̑tantin Vulturescu; 1795.

CVI

563

1678 (7186) aprilie 8.

Panaghiar de lemn (fragment), îmbrăcat în argint aurit; litera este săpată pe metal.
Provine de la: bis. Sf. Nicolae Domnesc din Iași.
La un colecționar particular [1].

† Чистиваго и Х(рист)улюбиваго Їѡ(а)н Антоніе Ру(сн)атоу воевода в л(е)а(т) ҂зрпѕ м(ѣ)саца [2] ап(рилїе) и̃ [3].

† Cinstitorului și de Hristos iubitorului Ioan Antonie Ruset voievod, în anul 7186 luna aprilie 8.

BIBLIOGRAFIE: P. Ș. Năsturel, *Un panaghiar moldovenesc necunoscut din 1678*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXVI (1960), p. 445 (text și trad.).

CVII

564

<După 1669>.

Cruce de piatră astăzi dispărută, avea litera în relief; în partea superioară, într-un medalion, era reprezentată stema Țării Românești.
Crucea a fost ridicată pe platoul Cotrocenilor.

---

[1] Semnalat de Petre Ș. Năsturel, *loc. cit.*
[2] În orig.: « мрац̑а ».
[3] În prezent panaghiarul se găsește în colecțiile Muzeului Patriarhiei.

† Aceasta cruce rădecatu- | sĕ întru numel(e) Sfentei Troeţe | şe a sf(ă)ntului Necolai, ţara aceasta | domnendu-o domno grec, Radu vod(ă) Leon, | făcu [atătea răutăţi][1] şi curvie[2] ...[3]

Textul după: o fotografie la G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 289 (şi text p. 293—294). *Vezi şi:* Idem, *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei 1359—1707*, I, p. 181 şi foto. p. 182.

565

1713 (7221) iulie 20.

Cruce de piatră de 263/115 cm.; literă de 5 cm. în relief; în cîmpul braţelor într-un medalion este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Crucea se găseşte în Piaţa Unirii, în dreptul aleei care duce spre bis. Patriarhiei.

A fost multă vreme aşezată pe dealul Patriarhiei, lîngă biserică.

† Această cruce iaste | rădicată în slava D(o)mnu | lui H(risto)s de Costandin | Brăncoveanul B(asarab), feciorul | luminatului domnŭ | Io Costandin Basarab | voevod, în locul alţii | cruci ce era de lemnŭ, care | era rădicată de Preda | bîv vel vornic Brăn | coveanul, în pomenire | pentru fiiu său Papa post(elnic,) | părintele mai sus pome | nitului domnŭ, că într-a | cestaş(i) loc au perit în zile | le lui Costandin vod(ă) Şerban, ce au stă | tut domnŭ în urma lu Ma[t]ei vo[dă], | când s-au rădicat dărăban | ţii asupra domnului şi | a boiarilor ţărĭi, la leat 7163; | şi stricăndu-se crucea de lemn, | s-au rădicat această de piatră, la | iulie 20 leat 7221.

În medalionul cu stema Ţării Româneşti, cu iniţiale de 6 cm. în relief, în partea de sus a crucii:

C(onstantin) B(rîncoveanu).

BIBLIOGRAFIE: **1.** D. Berindeiu, *Bucureştii*, în « Rev. rom. », an I (1861), p. 344; **2.** C. Erbiceanu, *Două inscripţiuni monumentale*, în « Bis. ort. rom. », an XII (1888—1889), p. 566—567; **3.** D. Berindeiu, *Bucureştii*, în « Analele arhitecturei », an II (1911), p. 111; **4.** Gion, *Istoria Bucureştilor*, p. 60—61 şi desen la p. 62; **5.** *Crucea lui Constantin Brîncoveanu* < după un decalc de V. A. Urechiă >, în « Buletinul Fundaţiunei Urechiă », an I (1901), p. 29; **6.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 245; **7.** *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*, ed Şt. D. Grecianu, p. 268; **8.** [P. V. Năsturel], *Cruci cu inscripţiuni*, în « Albina », Buc., an XI (1908), p. 779 (text şi foto.); **9.** H. Stahl, *Bucureştii ce se duc*, p. 123—124; **10.** I. D. Trajanescu, *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 174 (text şi foto.); **11.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. VI, fig. 45; **12.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 61; **13.** P. Popescu, *Cruci memoriale în Bucureşti*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1084.

---

[1] Text ilizibil, a fost întregit după: G. M. Ionescu, *loc. cit.*

[2] Textul a fost datat <după 1669>, an în care Radu Leon este înlăturat de la domnie.

Pe lîngă această inscripţie, de jur împrejurul medalionului cu stema Ţării Româneşti, era, cu literă în relief şi textul: « † Благословенъ еси, Хр(ист)е, Боже нашь, иже прѣмѹндре » [Binecuvîntat eşti, Hristoase Dumnezeul nostru, cel preaînţelept].

[3] Text ilizibil; inscripţia care urma după acest rînd a fost acoperită cu ciment, cu ocazia unei restaurări.

CVIII

566

1772 septembrie 1—1773 august 31 (7281).

Icoană de lemn de 67/48 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae între Iisus şi Maica Domnului; literă de 0,5 cm. pictată cu alb.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă populară Minovici.

L(ea)t 7281. | Această sf(ă)ntă icoană au plătit-o popa Nicolae.

567

1777.

Mai de lemn de 48/16,5 cm.; literă de 1,4—1,8 cm. săpată.
Provine din: satul Bica, raion Huedin.
La Muzeul de artă populară Minovici.

Bikali falus, | biro Kozma Fe | rentz es Balint | Ianos, Szenasi Fe | ⁵ rentz, Kupa Ia | nos és Antal | Ianos; esküttek | idejekben tsinal | to Antal Ferentz, | ¹⁰ anno 1777.

A fost făcut de Antal Ferentz în anul 1777, pe cînd era primar al satului Bica, Kozma Ferentz, şi juraţi: Bálint János, Szénási Ferentz, Kupa János şi Antal János.

CIX

568

1745.

Icoană de lemn de 87/65 cm., reprezentînd pe Maica Domnului; literă de 1,5 cm. pictată cu alb pe fond vişiniu, în partea de jos a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 584 R.

Andrei | zugra | vŭ, | Zah | arie zu | grav.

Mai jos, cu literă de 2 cm., pictată cu negru pe fond verzui:

1745.

Pe partea din spate, textul cu literă de 5 cm. este scris cu roşu:

Aceasta icoană au | [plă][1] tit Simionŭ cel | micŭ pintru ertar | [ea pă][1] catelor sale.

569

1747.

Icoană de lemn de 91/52 cm., reprezentînd pe arhanghelul Mihail; literă de 2,2 cm. pictată cu roşu pe fond alb-verzui, în partea de jos a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 130 R.

Aceasta icoană au plătitŭ Besa Petre cu soţul[2] său Anghelină, pintru ertare păcatelorŭ sale, 1747.

570

1756 aprilie 30.

Icoană de lemn de 80/60 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus; literă de 1 cm. pictată cu negru şi roşu pe fond alb, în partea de jos a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 149 R.

Aceste icoane au cumpărat popa Onucŭ, pintru ertare | păcatelorŭ sale; 1756 luna april(ie) 30 z[ile.][1]

571

1772 mai 21.

Icoană de lemn de 72,5/52 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 0,5—2 cm. pictată cu alb pe fond verzui, în partea de jos a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 121 R.

1772. Marco zugravu.

---

[1] Litere ilizibile.

[2] În orig.: « suţul ».

Pe partea din spate a icoanei, textul cu literă de 0,6 cm. este scris cu cerneală neagră:

Această sfăntă icoană o au cumpărat-o Vasilie, colceriul[1] | mării sale d(o)mnului Casoni Palŭ, deînpreună cu soţul dumi | sale, cu 11 mărieş(i), în zilele înălţatului alŭ doilea în | păratŭ Iosif, nefiindŭ arhereu unitŭ în Ţara Ardealului, | că tocma atunci au fostŭ muritŭ episcopul Athanasie | din Blaj; şi era grăul căte 4 măriiaş(i)[2] mierţa şi vinul căte | 8 potori[3] cupa. 1772 mai 21; | şi o a făcutŭ eu popa Marcol cel mu(l)tŭ păcătosŭ, unitŭ.

572

1775.

Icoană de lemn de 78/55,5 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 13 cm., pictată cu negru pe fond alb, pe partea din spate a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 160 R.

Să să ştie că acea | stă icoană au | făcut-o. . .[4] | Tănasie. . .[4] | [5] din [Ţar]a Rumănea | scă; 1775.

573

1788.

Icoană de lemn de 38/29 cm. în trei registre, reprezentînd în planul central învierea Domnului; literă de 4 cm. pictată cu negru, pe partea din spate a icoanei.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 98 R.

A lui Buta | Iosipŭ; | ani 1788[5].

*

574

1758 (7266) aprilie 15.

Pomelnic triptic de lemn, de 64/28 cm. închis şi de 64/56 cm. deschis; literă de 0,4—1 cm. pictată cu negru pe fond alb.
Provine de la: bis. din Dealul Mare, raion Iaşi.
La Muzeul de artă populară al R.P.R.
Nr. Inventar: 559 R

---

[1] Chelar, pivnicer.
[2] Monedă folosită mai ales în Transilvania în sec. XVIII—XIX.
[3] Monedă folosită în Transilvania în sec. XVIII—XIX.
[4] Text ilizibil.
[5] Data se repetă cu cifre arabe.

Partea din mijloc:

† Pomelnicul ctitorilorŭ în biseric(ă) la Deal(ul) Mare, | vă leat 7266 ap(rilie) 15 d(ni).

Coloana din dreapta:

Ruset, живї[1]: | Vasile Ilinca, и вес род[2], erm(onah) Damian, | Mihai, Ilinca, Mihălache, Catrina, | Anița, Smăranda, Mariia, Gheorghie, Irinuța, |[5] Paraschiva и вес род[2], Gligori, Mărica, | Costandin, Ariton, Ștefan, Ion, monah | Gheorghi, Ariton и вес род[2]. Monah(i). П(омени) Г(оспод)и[3]: | monah Vărlan, monah Ionichii, monah | Evloghie, Ariton, Arhip, Sanda, Tudori, |[10] Ilinca и вес род их[4], Pintelei, Stratina, | Marie, Ioniță, Nastasie и вес род их[4], Ursul, | Mărie, erei Mihălachi, Gafița и вес род их[4], | Dumitru, Ioana вес род их[4] | . . .[5] | Vasile, Irina, Aniīța, Andreiu, | Gheorghi, Iftimii, Iliana, Todora.

Coloana din stînga:

Ruset, мертвїи[6]: | Mih(a)lachi, Ilinca, Radul, Mariia ї вес род[2], | Vasile, Ileana, Sandul, Mariia, Costantin, Catri | na, Ștefănică и вес род их[4], |[5] erei Iacov, Ștefana, | Gligoraș, | Năcuță, ere(i) Ion, Nichita monah, | Lupul, Gheorghi, Costa(n)din, Vasile, Ioana, | Costandin, Căsandra, Ioana, Ioniță, |[10] erei Mihaiu, | Safta вѣчнаи памѧт[7]. | Monah Lavrentii, Gheorghie, Nedele, Dosotheiu, | Simeon, Mariia, monah Stefan, Vladaia | и вес род их ї род[8], Ion, Iftinca вес род их[9], |[15] Neculaiŭ, Nataliia и вес род их | ї род[8], Pavăl, Tofana и вес род их[4].

Aripioara din dreapta:

Живи[1]: | Vasile, Catrina, Ion, | Toader, Chiriiac, Gheorghie. Оусопшим[10]: | Gavril, Iftinca, Costantin, Căsandra и с[ын]ь[11], | Ionŭ[12].

CX

Obiectele de la Muzeul de artă al R.P.R., Secția de artă feudală sînt dispuse astfel:

Lapidarul: *pisanii* nr. 575—602; *cruci de piatră comemorative* nr. 603—607; *pietre de mormînt și cruci funerare* nr. 608—670; *diverse* nr. 671—674.

Obiecte de metal: *căni* nr. 675—680; *candele* nr. 681—727; *cădelnițe* nr. 728—738; *cățui* nr. 739—747; *căuș* nr. 748; *chivote* nr. 749—760; *cruci* nr. 761—815; *cutii* (cutii relicvar și relicve ferecate) nr. 816—827; *discuri* (anafornițe, blide, talere, tăvi) nr. 828—871; *engolpioane* nr. 872—875; *evanghelii* nr. 876—913;

[1] Vii.
[2] Și tot neamul.
[3] Pomenește, Doamne.
[4] Și tot neamul lor.
[5] Urmează un text scris pe patru rînduri, adăogat după 1800.
[6] Morți.
[7] Veșnică pomenire.
[8] Și tot neamul lor și neamul.
[9] Cu tot neamul lor.
[10] Adormiți.
[11] Și fiul.
[12] Urmează 11 rînduri scrise probabil după 1800.

ibrice nr. 914—918; *linguri* (lingurițe) nr. 919—925; *medalioane* nr. 926—932; *pahare* nr. 933—960; *panaghiare* nr. 961—967; *pocale* nr. 968—972; *potire* (cupe de potir) nr. 973—1003; *ripide* nr. 1004—1007; *sfeșnice* nr. 1008—1015; *vase* (boluri, cristelnițe) nr. 1016—1022; *diverse* nr. 1023—1030.

Broderii și țesături: *epitafe* nr. 1031—1047; *epitrahile* nr. 1048—1063; *mînecuță* nr. 1064; *nebederniță* nr. 1065; *omofoare* nr. 1066—1067; *orare* nr. 1068—1069; *poale de icoană* nr. 1070—1078; *sacose* nr. 1079—1082; *văluri liturgice* nr. 1083—1086; *văluri de timplă* (văluri pentru uși) nr. 1087—1095; *diverse* nr. 1096—1100.

Icoane (picturi murale, tablouri) nr. 1101—1165.

Pomelnice de lemn nr. 1166—1172.

Mobilier (jilțuri, uși) nr. 1173—1180.

Diverse nr. 1181—1185.

575

1486 (6994) septembrie 15.

Pisanie pe o piatră de 66/98 cm.; literă de 7 cm. în relief.

Provine de la: Casele domnești ale lui Ștefan cel Mare, din Hîrlău, astăzi dispărute; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. Inventar: 4406.

Fig. 63

[† Бл(а)гоч(ь)] [2] стивїи и Х(ри)с(т)ѡлюбивїи Їѡ Стефан вое | [вода] [2], б(о)жїю м(и)л(о)стїю, г(ос)п(о)д(а)рь земли Молдавскои, с(ы)нь | Богдана воеводы, сътвори сїи домове ихьже | [сьзд] [2] ати нача сѧ в лѣт(о) ҂sц[чд] [2] ... [3] к̃ [4] | [и сьвршии сѧ вь то(го)жде лѣто сеп(темврїе) еі̃] [2].

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 9.

[2] Inscripție ilizibilă. Textul a fost întregit după: Odobescu, *loc. cit.* și Iorga, *loc. cit.*

[3] Melchisedec, *loc. cit.*, a citit: «м(ѣ)с(е)ца мар(тїе) (?)» (luna martie).

[4] La Odobescu, *loc. cit.*, apare greșit «χ» (h).

† Binecinstitorul şi de Hristos iubitorul Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, a făcut aceste case, care au început să se zidească în anul 6994 luna. . .20 şi s-au săvîrşit în acelaşi an, septembrie 15.

BIBLIOGRAFIE: **1.** A. I. Odobescu, *Inscripţiunea lui Ştefan cel Mare de la curţile domneşti din Hîrlău*, în « Rev. ist. arh. fil. », an I (1882), vol. I, p. 179 (text, trad., desen) şi foto. la p. 178; **2.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 288—289 (text şi trad.); **3.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 873 (text); **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 5 (text şi trad.); **5.** N. D. Chiriac, *Ctitoriile lui Ştefan cel Mare*, p. 55 (trad.); **6.** G. Balş, *Bisericile lui Ştefan cel Mare*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVIII (1925), p. 151 (trad.) şi fig. 222 la p. 150; **7.** Gh. Ghibănescu, *<Inscripţia curţilor domneşti de la Hîrlău şi alte inscripţii>*, în « Teodor Codrescu », an V (1936), nr. 11, p. 166 (trad.); **8.** V. Tărăboanţă, *Biserica Sfîntul Gheorghe-Hîrlău*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXI (1955), p. 399 (trad.); **9.** *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 234 (text şi trad.); **10.** *Arta epocii lui Ştefan cel Mare în Muzeul de artă al R.P.R.* Text de Ioana Lazarevici, p. 5 (foto.); **11.** *Istoria României*, II, p. 531, fig. 157.

576

1499 (7007) august 26.

Pisanie pe o piatră de 102/64 cm.; literă de 4 cm. în relief, în partea de jos, într-un cîmp de 24/60 cm.; în partea de sus este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: clopotniţa m-rii Dealu din Tîrgovişte.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4340.

Fig. 64

† Мил(о)стїѧ б(о)жїѧ Іѡ Радуль воєвода, с(ы)нь Іѡ Влад во | євода, и г(оспод)инь, въсеи землн Ѹггровлахїнско | и почи сьи пиргь С(вѣ)т(а)го ѡ(т)ца нашего Нико | лае чюдотворець в лѣт ҂зз м(ѣ)с(е)ца авг(ѹсть) кѕ д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod, fiul lui Io Vlad voievod, şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, a început acest turn al Sfîntului părintelui nostru Nicolae, făcătorul de minuni, în anul 7007 luna august 26 zile.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 50 (trad.); **2.** Idem, *7008, Monastirea Dealului, Tîrgu-Vestea, 1500*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 50 (trad.); **3.** Al. Lăpedatu, *Comunicări. Inscripţia vechei clopotniţe de la Dealul*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 147—148 (text, trad. şi foto.); **4.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 35; **5.** Idem, *ms. rom.* 739 de la Arh. St. Buc., f. 3.

577

1526 (7035) septembrie 10.

Pisanie pictată pe zid, într-un cîmp de 85/87 cm. (fresca a fost detașată și fixată pe o bucată de pînză); literă de 2,2 cm. pictată cu negru pe fond alb.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeș; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 5313.

Fig. 65

† Въ Х(рист)а Б(ог)а вѣрным и бл(а)гоч(ь)стивын Іѡ Нѣгое воевода, б(о)ж(е)ствьним рачениє подвижем|ѡт основаніа въздвыже с(вѣ)тын сьи храм прѣс(вѣ)тіе Б(огороди)це и несьвршивь прѣиде кь вѣ|чним обитѣлем. Яже Іѡ Радуль воевода, м(и)л(о)стіѫ б(о)жіѫ, г(о)с(по)д(и)нь, вьздвыже мѧ Г(оспод)ь Б(ог)ь на прѣ|столѣ и нападоше тȣрци сь многое тегогтоѫ еже вьзети ѡ(т)чь(с)тво наше землѫ|[5] Влашкѫ и подвыгох сѧ г(о)с(подс)тво ми и съ бл(а)гороѡдными мнѡгыми развои бра|нми, ѡвогда гоними ѡвогдаже гонѣще дондеже сила и помощь вышнѣго [Б(о)]га|ȣ...[2] ни ѡнѣ ѡ(т) Г(осподи)н[ь?] и съмирение даст ни Г(оспод)ь Б(ог)ъ. И възведох г(осподс)тво ми д(ȣ)шев|ныѫ очи къ б(о)ж(е)ствьным цр(ъ)квам еже посѣтити их. Съ спомѣнѫ то быст ми ѡт ма|т(е)ре наше бл(а)гоч(ь)стивои г(о)с(по)жде Деспина, съпрѫжницѣ того бл(а)гоч(ь)стиваго Нѣгое

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 95, nr. 20.

[2] Cîteva litere ilizibile.

воеводі, |[10] о сеи с(вѣ)тѣ цр(ъ)квы Ѩргишкого манастира и видѣх г(о)с(по)д(с)тво ми б(о)го(по)двы[г]а их сьмы|шленіа и потроужденіа възревновах въсѣмь ср(ъ)дцемь съвръшити и нарещи сѧ ктіто|рь семꙋ б(о)ж(ес)тьвномꙋ храмꙋ повелѣніюже их Їѡ Нѣгое воеводꙋ и хотѣ|нію въписа сѧ и образь г(о)с(подс)тва ми зде и съ възлюбленоѫ съпрѫжницеѫ| г(о)с(подс)тва ми, г(о)с(по)жда Роѯанда, дъщер их самѣх тѣх бл(а)гоч(ь)стивых господа Нѣгоа и Де|[15] спини. Помѣни нас пр(ѣ)ч(и)стаа Б(огороди)це въ ц(а)рстви С(ы)на своего и спод(о)би ни деснаго его|прѣдстоаніа амінь.|И исписе въ лѣт ҂зле м(ѣ)с(е)ца септевріа і҃ д(ь)нь. Рꙋка Добромир и зограф.

† În Hristos Dumnezeu, credinciosul şi binecinstitorul Io Neagoe voievod, din dumnezeiască bunăvoinţă a înălţat din temelie această sfîntă biserică a preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi neisprăvind-o s-a mutat către veşnicile lăcaşuri. Iar eu, Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu domn, m-a înălţat Domnul Dumnezeu pe tron; şi au năvălit turcii cu multe greutăţi, ca să ia patria noastră, Ţara Românească; şi m-am ridicat domniia mea şi cu boierii [1], multe războaie apărînd, cîte odată fiind goniţi şi cîte odată gonind < pe duşmani >, pînă cînd puterea şi ajutorul preaînaltului Dumnezeu... de la Domnul şi ne-a dat Dumnezeu pace. Şi am ridicat domnia mea ochii cei sufleteşti spre dumnezeieştile biserici să le cercetez. Şi amintindu-ni-se de mama noastră, binecinstitoarea doamnă Despina, soţia acelui binecinstitor Neagoe voievod, de această sfîntă biserică a mănăstirii Argeşului şi văzînd domnia mea dumnezeieştile lor fapte şi gînduri şi osteneala lor, am rîvnit cu toată inima să o isprăvesc şi să mă numesc ctitor al acestui dumnezeiesc lăcaş. După porunca lui Io Neagoe voievod şi voinţa lui s-a pictat şi chipul domniei mele aici şi cu preaiubita soţie a domniei mele, doamna Roxanda, fiica acestor binecinstitori domni, Neagoe şi Despina. Pomeneşte-ne pre noi, preacurată Născătoare de Dumnezeu, întru împărăţia Fiului tău şi ne învredniceşte pre noi a sta la dreapta lui. Şi s-a scris în anul 7035 luna septembrie 10 zile. Mîna lui Dobromir şi zugrav.

BIBLIOGRAFIE: **1.** L. Reissenberger, *L'église du monastère épiscopal de Kurtea d'Arghis en Valachie.* Traduit de l'allemand de..., p. 42—43 (trad. în lb. franceză şi latină); **2.** Ghenadie Enăceanu, *Metropolitul Ungrovlahiei Neofit I*, în « Bis. ort. rom. », an II (1875—1876), p. 637—638 (trad.); **3.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 44—45 (desen şi trad.); **4.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 11—12 (trad.); **5.** [Reissenberger], *Biserica Episcopală de la mănăstirea Curtea de Argeş*, în « Analele arhitecturei », an I (1890), p. 226 (trad. în lb. română şi latină); **6.** *Dicţ. geogr.*, III, p. 28 (trad.); **7.** Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 30 (trad.); **8.** I. Panţurescu, *Biserica Episcopiei de Argeş*, p. 84—85 (trad.); **9.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit. », an. XLIX (1915), p. 1110—1111 (trad.); **10.** V. Brătulescu, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Argeş*, fig. 20 la p. 19; **11.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş*, în « Glasul bisericii », an XII (1953), p. 590 (trad.); **12.** V. Brătulescu, *Zugravul Dobromir*, în « Mitropolia Olteniei », an XV (1963), p. 362—363 nota 2 (text şi trad.); **13.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 283 (trad.).

578

1571 (7080) noiembrie 12.

Pisanie pe o piatră semicirculară, de 85/200 cm., spartă în două bucăţi; literă de 7,5 cm. în relief.

Provine de la o fîntînă din Ocnele Mari; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2] şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4180.

---

[1] Nobilii.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 404.

† Изволенїем Ѡтца и поспеш(е)нїем С(ы)на и съвр(ъ)шенїем|С(вѣ)т(а)го Д(ꙋ)ха, амин. Се аз рабь вл(а)д(и)кы| моє(го) Ї(ис)ꙋ(са) Х(рист)а Їѡ Ѧлеѯандръ воевод и г(о)с-по[динь]|бых от младиства въ прѣбегьство въ Ѧрапское земли к҃ лѣт и въ Халепь дї҃ лѣт ꙗкож(е) въ некем свѣзꙋ съ многими слъзами и въздїханїем, дондеж(е) дас(т) ми Г(оспод)ь Б(ог)ъ стол г(оспо)дс(т)в[а ми]|[5] на дѣдинꙋ г(оспо)дс(т)ва ми. И дах г(оспо)дс(т)ва ми поꙋчение жꙋпан Добромирь великы бан Kралевскы|сьтворити сїю источ-никь ꙗкоже да ест помѣнꙋ г(оспо)дс(т)ва ми и родителем г(оспо)дс(т)ва ми въ вѣкы;| въ лѣт ҂зп҃, крꙋг сл(ъ)нцꙋ к҃, [крꙋг] лꙋн(и) вї҃, [темел]їе еї҃, м(ѣ)с(е)ца ноем(врїе) вї҃ д(ь)нъ.

† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, amin. Iată eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Io Alexandru voievod şi domn, am fost din tinereţe în pribegie în Ţara Arăpească 20 de ani şi în Alep 14 ani, ca într-o închisoare, cu multe lacrimi şi suspine pînă ce mi-a dat Domnul Dumnezeu scaunul domniei mele, în moştenirea domniei mele. Şi am dat domnia mea învăţătură jupanului Dobromir, marele ban al Craiovei, să facă această fîntînă ca să fie pomană domniei mele şi părinţilor domniei mele în veci, în anul 7080, crugul soarelui 20, crugul lunii 12, temelia 15, luna noiembrie 12 zile.

BIBLIOGRAFIE: **1.** St. Nicolaescu, *O preţioasă pisanie de la Alexandru vodă Mircea 1568—1577*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 120 din 1 mai, p. 18 (text şi trad.); **2.** N. Iorga, *Fîntîna lui Alexandru vodă Mircea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 32 (text, trad. şi foto.); **3.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii Sfînta Treime (Radul Vodă) din Bucureşti*, în « Bucureştii », an III (1937), nr. 1—2, p. 122 (trad. şi foto.); în *extras*, p. 10; **4.** Idem, *Istoricul mănăstirii Sf. Treime (Radu Vodă)*, în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 387 din 27 aug., p. 1 (trad.); **5.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 394 de la Arh. St. Buc., f. 10 (fragment de text).

579

1632 (7140) august 2.

Pisanie pe o piatră de 77/165 cm.; literă de 5,5 cm. în relief, într-un cîmp de 29/160 cm.

Provine de la: bis. Sf. Troiţă din Cîmpulung, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4400.

[†] Произволенїем Ѡ(т)ца и сь поспѣшенїем С(ы)на и сьврьшенїе(м) С(вѣ)т(а)го Д(ꙋ)ха, амин. И възвиже с(е) и сьтвори <се> и сьзидьже с(е) сьи ч(ь)стна и с(вѣ)та и прѣславна|цр(ъ)ков вь имѣ С(вѣ)тѣи Троици трисьщство въ едином б(о)ж(е)ство. Исписах се вь д(ь)ны бл(а)гоч(ь)ст(и)вомꙋ и Х(ри)с(т)ꙋлюби(во)мꙋ г(о)с(по)д(и)нь нашем Їѡ Матеи воевод|и потрꙋдих се и понꙋждах се раби б(о)жїю жꙋпан Басилаки и жꙋпан[и]ца ег(о) Митина(?) и с(ы)н(о)ви им и родителе им жꙋпан Ѧслан и м(а)т(е)ре ег(о) Єлина и с(ы)н(о)ви им и жꙋпань|Басилїе вист(їꙗр) и жꙋпаница ег(о) Дꙋмитра и с(ы)н(о)ви им и дѣдници... [еи Славь и Тꙋ][1]д(о)ра и Костантин и Зорѣ(?) вѣчна им памет. Пис м(ѣсе)ца авг(ꙋсть) в҃ д(ь)ны в лѣт ҂зрм҃.

† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh, amin. Şi s-a înălţat şi s-a făcut şi s-a zidit această cinstită şi sfîntă şi preaslăvită biserică în numele Sfintei Troiţe, dumnezeire întreită într-una. S-a scris în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru, Io Matei voievod, şi s-au trudit şi s-au nevoit robii lui Dumnezeu, jupan Vasilachi şi jupaniţa lui, Mitina(?), şi fiii lor şi părinţii lor, jupan Aslan şi mama lui, Elina şi fiii lor şi jupan Vasilie vistier şi jupaniţa lui, Dumitra, şi fiii lor şi moşii... şi Slav şi Tudora şi Constantin şi Zorea(?); veşnica lor pomenire. S-a scris în luna august 2 zile, în anul 7140.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 136—137 (text şi trad.)

[1] Piatra este spartă; textul a fost întregit după Iorga, *loc. cit.*

580

1647 (7155) august 1.

Pisanie pe o piatră de 89/188 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 7 cm. în relief.

Provine de la: bis. din Drăgăneşti, raion Roșiorii de Vede; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4357.

† Această sf(ăn)tă șe dumnezeiască beserecă de astă mănăstire, | anume Drăgănești, care iaste hramul sf(ă)ntului marelui măcin(i)cŭ Dimitrie, eu robul Domnului | mieu, lu I(isu)s H(risto)s și închenătorul sf(i)nte(i) Tro(i)țe, Io Mateiu Băsărabŭ, cu mila lu Dumnezeu, domnŭ | și voi(vo)d a toat(ă) Țara Rumănescă și știin(d)u dă ctetoriia noastră despre mumă-me și văzându-o veche șe stricat(ă) rădecatu-o-am den temei, | [5] însă de(n)preun(ă) cu rudele noastre ce [n]i se trag despre mumă-me, anum(e): jupan Diicul marele spătarŭ șe jupan Drăgușen | marele paharnicŭ; și [o am][2] ziditŭ de piatră întru slava loi Dumnezeu șe întru lauda marelui m(u)cenecului | Dimitrie și-ntru pom[an]a păr(i)nți[lo]rŭ noștri ș-a noastră de vecŭ, am(i)n; въ лѣто ҂зрне ѡт сътворенїа мира, г(о)сподьствованїаже нашего петьдесетое; поч(е) се м(ѣ)с(е)ца юн(їе) л д(ь)н(и) ї с(ъ)връшие се м(ѣ)с(е)ц(а) а(в)гост а дн(ь)[3]. Ispravnic căpitanŭ Badea.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 338—339; **2.** V. Brătulescu, *Comunicări*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 125; **3.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/1, ed. II, p. 69 (foto); **4.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 729 de la Arh. St. Buc., p. 80 v.

581

1647 septembrie 1—1648 august 31 (7156).

Pisanie pe o piatră de 105/158 cm.; literă de 5,5 cm. în relief într-un cîmp de 60/125 cm., încadrat de motive vegetale; în partea de jos este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: bis. Pinul, raion Cislău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4399.

† Acestă sfăntă besĕrecă ci se che(a)m(ă) Pinul, carele | iaste hramul al sf(ă)ntei naștere a preacuratei Mai | căi a Domnului nostru I(isu)s H(risto)s, pururé fetiă | Mariă, ziditu-o-amŭ dĕ în temelie eu robul | lu Du(m)nezeu, Io Mateiu Băsărab voevod | înpreun(ă) cu doamnă me Ilina, | că era bătr(ă)nă de lemn și stricat(ă); | vă l(ea)t 7156. Isprav(nic) Radul cap(itan) ot Buz(ău).

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Două pietre de la Muzeul naţional din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 178—179 şi fig. 2 la p. 179.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 37, nr. 471.

[2] Piatra este spartă; textul a fost întregit după Iorga, *loc. cit.*

[3] La anul 7155 de la facerea lumii, iar al domniei noastre al cincizecilea (sic); s-a început în luna iunie 30 zile şi s-a isprăvit în luna august 1 zi.

[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 17, nr. 30.

582

<Sec. XVII mijlocul>.

Pisanie pe o piatră de marmură deteriorată, de 41/84 cm.; literă de 4,5 cm. în relief.

Provine de la: bis. Șubești din Cîmpulung; a fost păstrată și la bis. Marina din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar 4454.

† Această sf(ă)ntă și du[mnezeiască biserică cu hramul] | Вьведенїє Б(огороди)цє[1] zidit(ă) de [robul lui Dumnez] | eu, județul Gherghina, | s(i)nŭ Stanciulu. . .[2] | strică pomiana lor au întări[t] și. . .[2] |[5] tru и прочаѧ[3]. Iară cine s-ar[4]. . .[2]

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, II, p. 102.

583

1702 (7211) septembrie. . .

Pisanie pe o piatră de cca. 103/124 cm., spartă în două bucăți; literă de 6 cm. în relief.

Provine de la : bis. Dintrozi; fragmentul din partea de mijloc a pietrei se află în lapidarul de la bis. Stavropoleos.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Această sf(ă)ntă bisĕrică [c]e să numește Dentro[zi, cu hramul de minuni fă][5] | cătoriu sfăn[tului Nicolae][5] arhiereul Mirii Lichii, [după curgerea anilor învechindu][5]-se și rău stric[ându-se de vremi, l][5] uminata doam[na Maria a luminatului domn Ion][5] | Costandin Băsă[rab Brăncoveanu voievod, măria] |[5] sa îndemnându-se o au [făcut][5] den te[melie de zid și isprăvindu-se o au înfrum | use[5]] țat precum astăzi [să vede][5] cu dă to[ate. . . | . . .][6] e ale mării sale [și] a tot rodului. . . | . . .[6] [vă] leat 7211 [meseț]a septevrie. . . | . . .[6] și cursul anilor . . .[6].

BIBLIOGRAFIE: G. D. Florescu, P. Ș. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în « Bis. ort. rom. », an XXIX (1961), p. 1088.

584

1703 (7211) iulie 15.

Pisanie pe o piatră de marmură de 96/204 cm.; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 53/148 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: paraclisul m-rii Comana, raion Giurgiu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[7].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4397.

---

[1] Intrarea în biserică a Născătoarei de Dumnezeu.
[2] Piatra este tocită; inscripția este ilizibilă.
[3] Și celelalte.
[4] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul> după grafie și ctitor.
[5] Piatră deteriorată. Textul a fost întregit de noi.
[6] Piatră deteriorată.
[7] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 27.

† Acestŭ dumnezeescu paraclisŭ, în carele să prăznuescu | marii şi de minuni făcători sfinţi Spiridonŭ şi Efthimie,| iaste făcutu şi adaos la această sfântă şi dumnezoiască mănăstire Comană | ca şi alalte case şi chilii ce să văd, făcute

Fig. 66

de Şărbanŭ Cantacuzino | [5] bivŭ velŭ păharnicŭ, s(i)nŭ Drăghicĭ Cantacuzino vel spătar, nepot lui старь [1] | Costandinŭ Cantacuzino vel postelnic, spre slava lui Dumnezeu, pentru vĕcinica | lui, a părinţilorŭ, moşilorŭ şi strămoşilorŭ săi bună pomenire;| la anulŭ de la zidirea lumi(i) 7211 şi de la spăseniia ei 1703, m(e)s(e)ţ(a) iiulie 15.

În cîmp, în partea de sus, de jur împrejurul unei acvile bicefale, cu literă de 4 cm. în relief:

† Şărbanŭ Cantacuzino bivŭ velŭ păharnicŭ.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Lapedatu, *Două noi inscripţii de la Comana*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 121—122 (text) şi fig. 16 la p. 120; **2.** N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, III, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXV (1932), pl. CCLXXIX, fig. 415; **3.** V. Brătulescu, *Arta veche românească*, în « Artă şi tehnică grafică », 1938, caietul 4—5, p. 74 (foto.); **4.** N. M. Popescu, *Exerciţii de paleografie românească (scriere cirilică)*, p. 35 (foto); **5.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 729 de la Arh. St. Buc., f. 25 v — 26; **6.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 32.

585

1709 (7217) iulie 20.

Pisanie pe o piatră de 116/189 cm., spartă în patru bucăţi; literă de 3,5 cm., în relief într-un cîmp de 70/125 cm., încadrat de motive vegetale; în partea de sus, într-un medalion, este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Sf. Sava din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4177.

[1] Bătrîn.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 37.

Această sf(ă)ntă besĕrică, lăcaș D(o)mnului Savaoth, fiind întăi făcută mai mică, de un | Andronache părcălab, și închinată la lavra S(ve)ti Savei de lăngă Ier(u)s(a)lim, hramul aceștii | sf(i)nte besĕrici fiind Bl(a)govĕșteniile, precum în hrisoave s-au văzut, iară din ne | știința unora și de multa trĕcere de vrĕme, norodul S(ve)ti Sava l-au ținut. |5 Acest dară d(u)mnezeesc lăcaș, mult învechindu-se au început a să strica și a crăpa, | căt și a să surpa primejduia. Care, măriia sa bl(a)gocestivul și luminatul domnŭ, | Io Costandin B(asa-

Fig. 67

rab) B(rîncoveanu) voevod, văzănd, stricăciunea ei au pus ca să o mai întărească, | pe unde s-au părut că trebue ca să stea. Iară foarte slabă fiind, mai vărtos temĕele s-au surpat. Deci măria sa o au surpat de tot acea vĕche ce-au fostŭ și din temelie au zidit |10 și au rădicat aceasta ce astăzi să vĕde așa iscusită și frumoasă, adăogănd pe lăngă dănsa și alte case și tocmĕle ca să fie școală de învățat carte, întru pomenire vĕcinică a nume | lui său și a moșilor și a strămoșilor măriei sale pomeană. Și pre lăngă mai multă | cheltuială ce au dat măriia sa rămăind și niște bani ai unui Sterie lumănărariul după | moartea lui, la această lucrare s-au dat, ca și lui pomeană să-i rămăe, ispravnic fiind Radul |15 Dudescul vel slugĕr, igumenind chir Daniil Arapul. Și s-au isprăvit la leat 7217 iul(ie) 20 [1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 118—119; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 111; **3.** N. Iorga, *Inscripții*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 274; **4.** D. Caselli, *Casa lui Bimbașa Sava din Ulița Mare care merge la Sîrbi*, în « Gazeta municipală », an VI (1937), nr. 262 din 21 febr., p. 2; **5.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 296, fig. 118.

[1] Textul a fost transcris după o fotografie din colecțiile Muzeului de artă al R.P.R., Secția de artă feudală.

586

1709 (7217) iulie 22.

Pisanie pe o piatră de 63/109 cm.; literă de 3 cm. în relief, într-un cîmp oval cu diametrele de 43/77 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. din Domireşti, astăzi dispărută, raion Rîmnicu Sărat.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4475.

Fig. 68

† Această sfăntă şi dumne|zăiască besĕrecă, care iaste hram sf(ă)ntul| Ioan Damaschin ͞n iastĕ făcută şi zidită din temel|iia ei de dumnealui jupan Dragomir, sin jupan Gram|i(i), и жена его[1], Stanca, în zilile prealuminatului domnu Ioan Costandin Brăncovănul Băsărabŭ voivodŭ|pentru a lui[2] şi a părinţ(i)lor dumnelui vecini|că pomenire; m(ese)ţa iul(ie) 22 dnĭ, leat 7217.

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. Niculescu, *Mănăstirea din Rimnic şi ruinele de la Domireşti*, în « Analele Rîmnicului », an I (1923), p. 56; **2.** Oct. Moşescu, *Rîmnicul Sărat, Călăuză*, p. 39.

587

1714 septembrie 1—1715 august 31 (7223).

Pisanie pe o piatră de 128/185 cm.; literă de 6 cm. săpată într-un cîmp de 84/144 cm. încadrat de motive vegetale.

Provine de la: Turnul Colţei din Bucureşti, astăzi dispărut; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4395.

---

[1] Şi soţia lui.
[2] În orig.: « lai ».
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 15, nr. 1.

† Această încu(n)jurare de zid, cu toată cuprinderea,| den temelie s-au zidit de dumnealui jupan Mihai| Cantacozino marele spatar, fiind cuprinsu den dumneze| iasca răvnă, toate acĕstea foarte înfrumosiţate precum |[5] să văd, pentru mărirea şi slava lui Dumnezeu şi pentru vĕcinica pomenire a dumnealui

Fig. 69

şi a tot neamul dumnealui. | Şi s-au săvărşit în zilele luminatului domnu a toată Ţara| Rumănească, Io Ştefan voevod Cantacozino, fiind arhiereu| Mitropolii presfinţitul părintele Anthim; l(ea)t 7223.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile romăneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 49; **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 113; **3.** Al. G. Găleşescu, *Eforia Spitalelor Civile din Bucureşti*, p. 579 nota 1; **4.** Gion, *Istoria Bucureştilor*, p. 181; **5.** Al. Tzigara-Samurcaş, *Arta în România*. I. Studii critice, p. 108; **6.** Idem, *Turnul şi biserica Colţea*, în «Conv. lit.», an XLII (1908), p. 357; **7.** Gh. Ghibănescu, *Inscripţii de pe cărţi vechi*, în «Ioan Neculce», an V (1925), p. 269; **8.** Gh. Negulescu, *O pagină din istoria Bucureştilor. Întemeierea mănăstirii şi spitalului «Colţea». Înfiinţarea şi istoricul bisericii «Sf. Ilie, Hanul Colţei»*, în «Bis. ort. rom.», an XLIV (1926), p. 87; **9.** Em. Elefterescu, *Biserica Colţei*, în «Glasul monahilor», an XI (1933), nr. 341 din 5 feb., p. 4; **10.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 187, fig. 77.

588

1719 octombrie 1.

Pisanie pe o piatră de 90/155 cm.; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de 62/105 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Hanul Greci — Ghionma Banul din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.[1]

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4396.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 17, nr. 33.

† Οὗτος| ὁ πάνσεπτος κ(αὶ) θεῖος ναὸς τῆς κατὰ σαρκα γεννή| σεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκτίσθη ἀπὸ βάθρων| ἐν ἔτει ζογ τοῖς ἀναλώμασι τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος| μέγα μπάνου Γκιόνμα τοῦ ἐκ Πωγωνιανῆς, ἱστορήθη

Fig. 70

δὲ ἐν|[5] ἔτει ͵ζσκδ, ἡγεμονεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου αὐθέντου| κυρίου Ἰωαννου Κωνσταντίνου Βασαράβα ΄β(οεβόδα), διὰ δαπάνης| τοῦ πανιερωτάτου ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς κυρίου Εὐθυ| μίου τοῦ ἐκ Διπαλίτζας, τὸ δὲ αἰώρημα τοῦ ὑπερθυρίου ἐν| ἔτει 1719 ὀκτ(ωβρίου) α.

† Această preacinstită şi dumnezeiască biserică a Naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos s-a clădit din temelie în anul 7073 cu cheltuiala preaslăvitului boier marele ban Ghionma din Pogoniana şi s-a zugrăvit în anul 7224 (sic), domnind preaevlaviosul domn domnul Ioan Constantin Basarab voievod, cu cheltuiala preasfinţitului arhiepiscop al Pogonianei chir Eftimie din Dipaliţa, iar aşezarea <pisaniei> deasupra uşii <s-a făcut> în anul 1719 octombrie 1.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. D. Florescu, P. Ş. Năsturel, P. I. Cernovodeanu, *Lapidarul Stavropoleos*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 1086 (text şi trad.); 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 301 v (text şi trad.).

589

1727.

Pisanie pe o piatră de 37/40 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 26/32 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4493.

[† 'Ανακαι] [1] νισθη ο | [ἅγιος] [1] ουτος ναος | [διὰ] [1] δαπανης του Παλε | [ο]λογου Βηζαντηας, ποτε | [5] μεγαλου αρμασου, 1727.

† S-a înnoit această sfîntă biserică cu cheltuiala lui Paleologu din Bizanț, altădată mare armaș, 1727.

590

1731 (7240) octombrie 23.

Pisanie pe o piatră de 78/151 cm.; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 72/109 cm.

Provine de la: bis. Caimata din București, astăzi dispărută; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4183.

† Această sf(ă)ntă și dumnezeiască bisĕrică, cu ajutoriul lui Dum | nezeu, iaste făcută și zidită den temeliia ei de dumnealui ju | pa(n) Necula biv ceauș za aprozi, Boziianul, cu jupăneasa dumneal | ui, Stanca, ajutorind și alți creștini

Fig. 71

mahalagii i neguțători | [5] cu căt s-au putut, care-i s-au pusŭ numele lorŭ în pomĕlnecul sf(i)ntei bis | ĕrici, ca să fie pomeniți în vĕci; și înfrumusețăndu-se pă denlăun | tru și pă dennafară cu toate podoabele, precum să vĕde, unde să cinstĕ | ște și să prăznuiaște hramul Adormirea Preasf(i)ntei stăpănii noastre | Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioară Mariia, începăndu-să în | [10] zilele

[1] Piatra este deteriorată.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 17, nr. 32.

răposatului domni Ion Nicolae Alixandru voevod și | săvărșindu-să în zilele prealuminatului domnului nostru | Ion Mihai voevod, în anul de la zidirea lumii 7240 | în luna lui octomvrie în zile 23.

BIBLIOGRAFIE: N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 180, fig. 74.

591

1754.

Pisanie pe o piatră de 78/190 cm., spartă în două bucăți; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 56/88 cm., încadrat de motive vegetale.
Provine de m-rea. Cornățel (?), raion Oltenița.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4434 și 4478.

† Din pronia[1] marelui [Dumnezeu. . .][2] e îndemnănd | u-se încep[utu]-s-au și s-au săvărșit a|[ceastă cl]opotniță, după cum să vĕdia, | [cu to]ată cheltuiala dumisale pan Mathe(i) Rose(t) | 5 bi(v) vel vist(i)er ș-a[3] jupăniții dumisale

Fig. 72

Stanca | Conțasca, prin osteneal(a) sfinții sale Calinicŭ, | ierodiacon de la Moriia, năstavnicul acești sfintei | mănăstiri ; și s-au săvărșit[4] la anul de la H(risto)s 1754.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. LXII; 2. Idem, *Inscripții*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 269.

[1] În orig. « tronia. »
[2] Piatra este deteriorată.
[3] În orig.: « pa ».
[4] În orig.: « săvărșid ».

592

1757 septembrie 1—1758 august (7266).

Pisanie pe o piatră de 72/135 cm., spartă în două bucăţi; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 42/118 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. Sf. Vineri din Cîmpulung, astăzi dispărută; în 1908 se găsea în curtea Bis. Domneşti din Cîmpulung; în 1936 N. Ghika-Budeşti a semnalat-o în lapidarul bis. Stavropoleos din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4405.

† Cu vrerea Tatălui şi cu ajutoriulŭ Fiiului şi [cu] | plinirea D(u)hu(lui) S(făn)tŭ, ziditu-s-au această sf(ă)ntă bisĕr[(i)că] | întru cinstea şi hramulŭ sf(i)ntei Vin[er]i şi alŭ sf(ă)n | t lui Ioanŭ Прєд(є)течь [1] în zilile preaînălăţatului domnŭ | [Io Co] | [5] stantinŭ Nicolae voevodŭ, cu blagoslovenia mitropoli[tul]ui chir | Filaretŭ, cu chie‹ltu›iala acestorŭ preoţi: erei Oancea, erei Ionŭ ; [vă] [2] l(eat) 7266.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 103; **2.** N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIX (1936), pl. DCV.

593

‹1758 august — 1761 iunie›.

Pisanie pe o piatră de cca. 83/125 cm., spartă în patru bucăţi; literă de 5 cm. în relief, într-un cîmp de cca. 83/125 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: bis. Gănescu din Craiova, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4431 şi 4452.

[† Cu ajutorul sfintei şi de viaţă] [3] făcătoarei Troiţă, | [această sf(ăntă) mănăstire, unde să p] [3] răznuiaşte şi să cinstĕşte | [hramul sfîntului prooroc Ioan Botezăt] [3] oriul şi sf(ăn)tul ierarh Nicolae | de [la Miralich] [3] ia, iaste zidită din temelia ei de dumnealui jupan | [5] Ba[rbu Zătreanu b] [3] iv vel stolnic, fiiu dum(nealui) răposa[t]ului Pătru Zăt(reanu), şi jupăneas(a) | dumn[ealui, Neacşa] [3], înfrumuseţăndu-o căt pe d[in]lăuntru atăta şi pe di | nafară pre cum să vĕd(e), avăndŭ ajutor şi pe alţ[i n]eguţător(i), carei în vĕci să | voru pom[en]i, dumnealor şi tot neamul dum(nealor); în zilele l[u]minatului d(o)mnŭ Io | Scarlat [Gr]igorie Ghica voivod, cu bl(a)goslovenia preasf(in)ţii sale părintelui | [10] ch[ir] Grigorie ep(i)scop Rîm(nicului), fiindŭ ispravn[ic] şi ctitor jupan Tudor | [săpunaru şi] [3] Barbul [dascălu] [3], începănd la lun(a) av(gust) 29 d(ni), leat 7265, 1757 [4].

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Sfînta episcopie a eparhiei Rimnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 417; **2.** T. G. Bulat, *Vechile inscripţii ale episcopiei din Rimnicu Vîlcii*, în « Rev. ist. », an IX (1923), p. 118; **3.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 729 de la Arh. St. Buc., f. 69.

---

[1] Înainte-mergător.

[2] Inscripţie ştearsă. Textul cuprins între paranteze drepte a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

[3] Textul a fost întregit după: T. G. Bulat, *loc. cit.*

[4] Cu cifre arabe. Data atestă momentul începerii lucrărilor de zidire, biserica fiind terminată în timpul domniei lui Scarlat Ghica voievod ‹1758 august — 1761 iunie›.

594

1765 ‹după august 18›.

Pisanie pe o piatră spartă, de 76/82 cm.; literă de 4 cm. în relief.
Provine de la: Schitul Mărculeşti-Flămînda din Cîmpulung.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4441.

[În numele Tatălui şi Fiului şi al Duhului Sfînt, amin. Începutu-s-au a se zidi temelia acestei sfinte][1] | şi d[umnezeiască biserică, unde se cinsteşte şi se prăznueşte][1] | hramul sf(in)tei Înă[lţări a Domnului nostru Isus Hristos şi a

Fig. 73

sfîntu][1] | lui marelui m(u)cenic şi isvoră[tor de mir Dimitrie, prin][1] |[5] osărdiia şi toată chieltuiala dumnealui D[imitrache hagi Ma][1]|rco biv vel pah(arnic), ispravnic fiind acestui judeţ sud Mu[scel], [1] | în zilele mării sale Io Ştefanŭ Racoviţă v(oie)v(o)dŭ, lěat 1764, | înpodobindu-o cu toate zidirile înprejur

[1] Textul a fost întregit după: *Istoria fondaţiunei sîntei biserici Mărculeşti-Rossetti, ce-i zice şi Flămînda din Cîmpulung, de un cîmpulungean*, p. 24.

după cum să ve|de. Şi s-au săvă(r)şit în zilele luminatului d(o)mnŭ Io Scar|lat Ghica v(oie)v(o)dŭ, numindu-l Schitul Mărculeşti. Şi l-au în-|chinatŭ metoh sf(in)tei mănăstiri Cămpulungŭ, în egumeniia| sf(i)nţii sale părintelui chir Dositheu arhim(andrit), care şi îndem|nător şi ajutor au fost la facerea ace(s)tii schit, dinpreună cu| dum(nealui) Apostol Izbăşoiul biv cluciar za arie, de aici din Cămpulung, ca|re şi epitrop au fost la ace(s)t sf(ă)ntŭ schit; leat 1765.[1]

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Istoria fondaţiunei sîntei biserici Mărculeşti-Rossetti, ce-i zice şi Flămînda din Cîmpulung, de un Cîmpulungean*, p. 24—25; **2.** D. Simonescu, *Biserica Flămînda din Cîmpulung-Muscel*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXV (1942), p. 173—174.

595

1774 (7283) octombrie 23.

Pisanie pictată pe zid, într-un cîmp de 70, 141 cm. (fresca a fost detaşată şi fixată pe o bucată de pînză); literă de 4 cm. pictată cu alb pe fond albastru închis.

Provine de la: bis. Sf. Dumitru din Craiova.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4113.

Această biserică este zidită dinŭ temeliia ei de răposatulŭ dom[nŭ] Matei Ba[s](a)ra[b] voi[vod]| şi trecănd în urmă mulţi ani la mijlocŭ s-au fostŭ stricatŭ învălişulŭ şi zugrăv[ea]la. Dec[i],| sc[ul]ăndu-să dumnialui Costandinŭ Argitoianu biv velŭ clucerŭ au dresŭ şi au şi[n]drilit-o,| şi [zugrăvi][2]t-o dănădu-i şi alte odoare, dinpreună cu dumnia(ei) cocon(a) Mariia ră[posata] Argitoianca.| Şi [din întîm][2] ăplaria vremilorŭ răzmiriţi(i), iarăşĭ s-au stricatŭ şi alu doia[lea rănd scu][2] lăndu-să | to[t dumnealu][2]i răposat Costandin Argitoian biv vel clucer cu răposata cu a<ceea ?> Mariia Argitoianca, fata dum(nealui) pah(arnicul) | Necolii Slătinian, al doilia rĭndŭ au şindrilit-o şi s-au înfrumuseţat cu zugrăvială, puindu-i sticle| şi hiare pe la ferestre, cu toată cheltuiala dumnialor, în zilele prialuminatului domn Io Alixandru Ipăsila(n)ti voivodŭ; o(c)tomvrie| dni 23|liat 7283. Zugraf Ioan z(u)g(ra)f ot Bucu|reşti, |Marin zug(raf).

BIBLIOGRAFIE: **1.** O. G. Lecca, *Familiile boereşti române*, p. 7—8; **2.** *Sfinta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 384; **3.** V. Drăghiceanu, *Biserica Sf. Dimitrie-Craiova*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VIII (1915), p. 191; **4.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 52—53; **5.** G. Poboran, *Ceva despre familia Argetoianu şi reparaţiile bisericii Sf. Dumitru din Craiova*, în « Arh. Olt. », an II (1923), p. 324—325; **6.** L. Atanasescu, *Biserica Sf. Dimitrie din Craiova zisă Domnească, ctitoria domnului Matei vodă Basarab şi a doamnei sale Elena*, în « Ion Maiorescu », an I (1931), nr. 6—7, p. 52—53; **7.** A. Pessiacov, *Sf. Dumitru Băneasa din Craiova*, în « Arh. Olt. », an XI (1932), p. 205; **8.** I. Popescu-Cilieni, *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană din Craiova*, p. 10; **9.** Idem, *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană a Craiovei*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 583—584.

---

[1] Textul a fost datat 1765 <după august 18>, cînd Scarlat Ghica ajunge domn.

[2] Textul a fost întregit după: Dumitrescu, *loc. cit.*

596

1776.

Pisanie pe o piatră de 86/137 cm.; literă de 7,3 cm. în relief.
Provine de la: casele domneşti din Craiova, astăzi dispărute; a fost păstrată şi în localul fostei primării din Craiova.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4184.

† Ionŭ Alixandru Ioanŭ Ipsila(n)tŭ vodă. Orașu Craiovei dinŭ | veichile vremi fi(i)ndu lăcuitŭ de vechi fam(i)lei boerești și de altŭ fe|li de briasle pe locu domnescŭ, iarăși slobodŭ, fost-au și dinŭ vremi tre|cute casă domnești

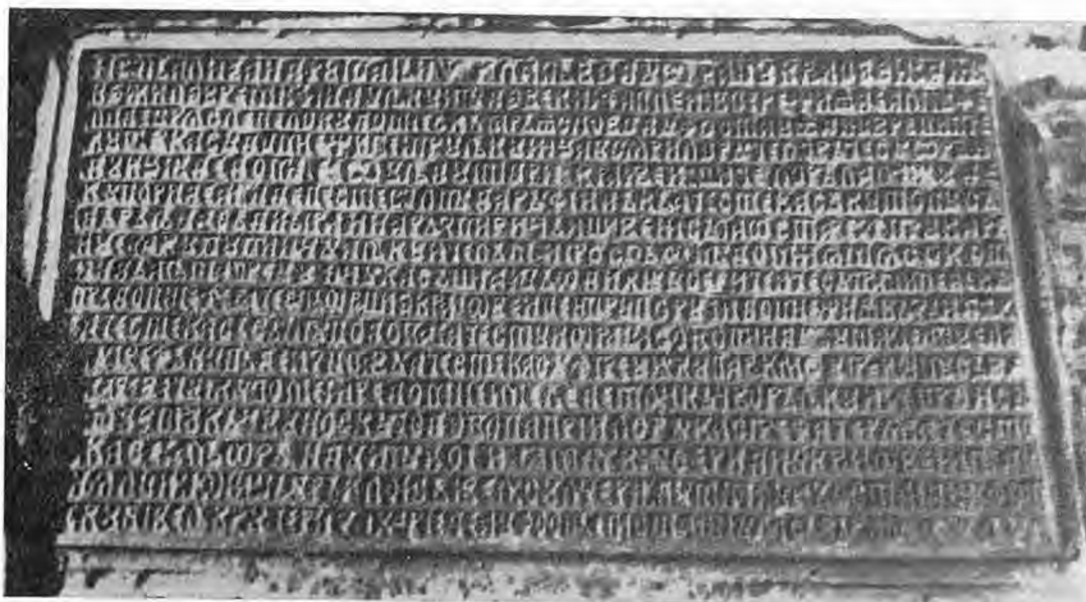

Fig. 74

pentru lăcuinţa boiarilorŭ celorŭ ce să<nt> orăn|[5]duiţi de domnie oblăduitori Crai(o)vei şi celorŭlalţ(i) jude| cători de aicea de peste Oltŭ. Dară fii(n)dă-că aceste casă cu totŭ să| dărăpănasă dinŭ pricina răzmiriţăi și venisă la o stare întru care| nu era cu putinţă a lăcui celŭ mai prostŭ omŭ, domniia mia socot|indŭ atăta trebuinţă ca să-şi aibă odihnă boeri(i) cei ce să trimite de că|[10]tră domnie într-acest orași al Craiovei pentru poru(n)ci domnești, și văzăndŭ c|ă aceste casă săntŭ podoba acestui orași, socotindu suma chieltuele| i, amŭ prefăcutŭ de iznoavă aceste casă împreună cu paraclisu, precumŭ să ve|de, spre vecinică pomenire domniei mele de toţ(i) căţ(i) vorŭ lăcui întrănsă| [le] și de toţ(i) căţ(i) cunoscŭ podoba patrii lorŭ. Ca spre faceria acesto-|[15] ră case amŭ orănduitŭ domniia mia 2 boeri dinŭ craioveni, pă du|mnialui Ioniţă Brăiloiu bi(v) velŭ sulgeri, dumnialui Costandinŭ Fot| escu bi(v) velŭ cruceri за харїє[1] de au fostŭ epistatŭ[2] păr'la săvărșitŭ; 1776.

[1] De arie.

[2] În orig.: «epistamu».

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Comunicări. Zidurile băniei Craiovei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 194; **2.** A. Pessiacov, *Schițe din istoria Craiovei*, ed. II, p. 23; **3.** G. Mil.-Demetrescu, *Craiova în veacul trecut. (Începutul sec. XIX)*, în « Arh. Olt. », an III (1924), p. 219; **4.** A. Georgescu, *Craiova. Cercetări istorice. I. Tîrgul Craiovei*, p. 90 notă; **5.** I. B. Georgescu, *Hanul mănăstirii Hurezi din orașul Craiova*, în « Mitropolia Olteniei », an X (1958), p. 243.

597

‹*Cca. 1776*›.

Pisanie pe o piatră de 113/94 cm.; literă de 4 cm. în relief; în cîmp, în partea de sus, este reprezentată stema Țării Românești. Text cu majuscule.

Provine de la: școala de la m-rea Sf. Sava din București, astăzi dispărută; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4398.

Fig. 75

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 10.

Ἤκας αλεξησων ἀνδράσι φερώνυμον ὧδε | Ἀλέξανδρε κράτος ζωσάμενος Δακίας, | Πρώτος τ'ἐκ θέμέθλων ιστης μουσῶν Ἑλικῶνα | Κοσμῶν ἰδμοσύνῃ τούς πολίτας προφρόνως | 5 Γαῖα Δακῶν, σὺ δ' ἐπει πλεῖστ' ετλης ἐπταετείῃ: | Χαῖρ' ὡς δεξαμένη κραντορα μουσοτρόφον | Ἕτερον καρκινικόν ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ | Αὐτοῦ Ὕψους πρός το γενος | Ὦ γένος, σέ θαμά ἴαμα ι ἀμαθες σον ἐγω. | 10 Ἑτερον ἀπο μέρους τοῦ γενους πρός τὴν | Αὐτοῦ Ὑψηλοτητα κατα πασας ἀντιστρέ | φον τάς συζυγιας τῶν λέξεων [1] | Σοφός ἔγωγε ἤδη ἴαμα ἴ ηθη ἄρα αἴσια ἄλλα.[2]

Ai venit să-i aperi pe bărbaţi, Alexandre, încingîndu-te cu stăpînirea Daciei, care poartă astfel un nume cu noimă. Cel dintîi ridici din temelie un Helicon [3] al muzelor, împodobind bucuros pe cetăţeni cu ştiinţa. Ţară a dacilor, tu, după ce prea multe ai suferit vreme de şapte ani, bucură-te, căci ai primit un cîrmuitor care cultivă muzele.

Un alt vers karkinic [4], ca din partea înălţimii sale către popor.

Ὦ γένος, σέ Θαμά ἴαμα ι ἀμαθες σον ἐγω [5].

Un altul din partea poporului către înălţimea sa, la fiecare cuvînt răsturnînd ordinea sunetelor.

Σοφός ἔγωγε ἤδη ἴαμα ἴ ηθη ἄρα αἴσια ἄλλα [5].

BIBLIOGRAFIE: N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din Bucureşti*, p. 129, fig. 51.

598

1781 septembrie 1.

Pisanie pe o piatră de marmură de 56/58 cm.; literă de 3,5 cm. în relief, într-un cîmp de 29/54 cm.; în partea de sus este reprezentată o acvilă bicefală şi insemnele puterii arhiereşti. Text cu majuscule.

Provine de la: un han al m-rii Văcăreşti (?), astăzi dispărut, din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4416.

αψπα' σεπτεμβριου α'. | Δείμαθ'ἑῆς δαπάνης πατριάρχης Ἱροσολύμον | Πανтοδοχεῖον τοῦθ' Ἀβράμιος θεόφρων | Ἤλυθε γὰρ Δακίηφι θεουδής, δείγματ' ερέξεν | 5 Οἰκονομίας ἑῆς ἠδέ γε ἰδμοσύνης.

1781 septembrie 1. Ridicat-au acest han cu cheltuiala sa patriarhul Avramie al Ierusalimului cel cu dumnezeiască înţelepciune, căci a venit în Dacia cu evlavie şi a dat dovadă că este harnic şi destoinic.

[1] Rîndurile 7—8 şi 10—12 reprezintă explicaţii — în proză — ale alcătuitorului pisaniei.

[2] Textul a fost datat <cca. 1776> în jurul anului cînd au fost ridicate clădirile şcolii de la Sf. Sava. (Vezi: V. A. Urechiă, *Istoria şcoalelor*, vol. I, p. 38).

[3] Lăcaşul muzelor în mitologia greacă.

[4] Vers în limba greacă, care se poate citi, indiferent, de la stînga la dreapta sau invers.

[5] Caracterul versurilor nu îngăduie o traducere coerentă.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 112, fig. 47; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 31 (foto.).

Fig. 76

599

1785 septembrie 10.

Pisanie pe o piatră de 34/46 cm.; literă de 4,5 cm. săpată.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4443.

Această pivniță iaste a me, a lui | Chiriiac Costantin Praz; și | am făcut-o la v(ă) let 1783[1]. | Și la 1785[1] iul(ie) 11 au ars tărgul; |[5] și sep(temvrie) 10, după ardere, am dres.

[1] Cu cifre arabe.

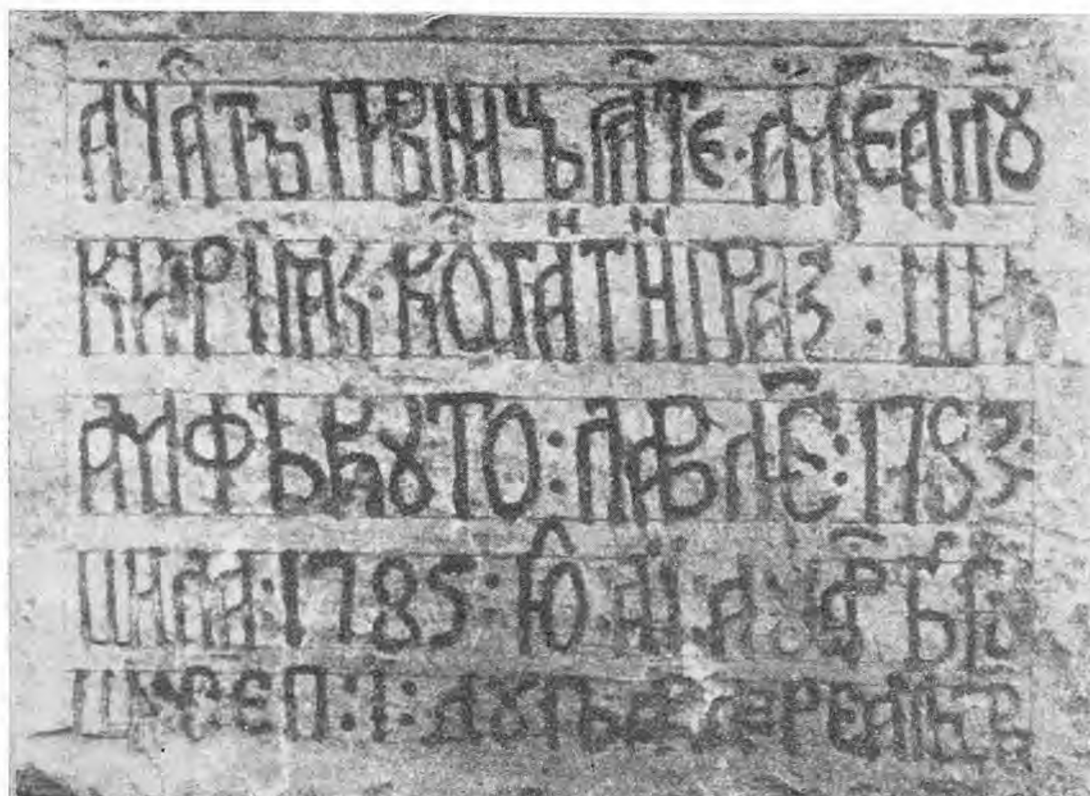

Fig. 77

600

1794 iunie 28.

Pisanie pe o placă de marmură de 68/100 cm.; literă de 3,5 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Apostoli din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4414.

Γρηγόριος πότνιος Σταυρουπόλιος τόδε δῶμα | Δείματο ἀρχιθύτης ἠδυ λάτρις Τριάδος | Νηῷ μυστοπόλοιν περικαλλέϊ ὑψιθεμέθλῳ | Πέτρου κ(αὶ) Παύλο θεσπεσίης δυάδος |[5] Λαμπρῆς ξὺν δαπάνησιν ἀριτρεπέως ἀνεγείρας, | Τους γ'ἐν θυμῷ ᾧ ἅζεται ἀτρεκέως | Ἦμος 'Αλέξανδρος Δακίης ἶφ' ἡγεμόνευε, | Μουρούζης γενεὴν φέρτατος ἡγεμόνων | Ποίμνην τ'αὖ λογικὴν δίεπε κλεινὸς Δοσίθειος |[10] Ἕσπερος ἀστὴρ ὥς εὐσεβέας φαέθων, | 1794 ἰουνί(ου) 28.

Venerabilul Grigorie al Stavropolei, arhiereu și slujitor al Treimei, a ridicat această clădire, înălțînd-o în chip deosebit cu mărețe cheltueli, drept templu preafrumos, cu adînci temelii, al celor doi săvîrșitori ai tainei dumnezeești Petru și Pavel, pe care în sufletul său îi cinstește sincer, pe cînd domnea, puternic, Alexandru al Daciei, Moruzi după neam, cel mai viteaz dintre domni, iar turma cuvîntătoare o cîrmuia vestitul Dositei, strălucind ca un luceafăr de seară al cucerniciei, 1794 iunie 28.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 17, nr. 40.

601

1795.

Pisanie pe o piatră de 78/160 cm., spartă în două bucăţi; literă de 4,5 cm. în relief, într-un cîmp de 37/140 cm.

Provine de la: bis. Sf. Ionică Moldoveni din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4445.

† Intru mărirea atotţiitorul(ui) Dumnezău şi spre cinstea | sfîntului său înainte-mergătorului şi botezătorului Ioan s-a | rădecat din temelie acestă sfîntă biserică de către Dimitrie | Dărăscul, marele medelnicer, şi soţia sa Sofiea, la anul de | [5] la Hristos 1795 [2], carii au şi înzestrat-o [3] prin dreptŭ | munca lor.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 294; 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 66; 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 114.

602

1795 mai 10.

Pisanie pe o piatră de 38/59 cm.; literă de 3—4 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Antim din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Ἀνηγέρθησαν ἐκ βάθρων αἱ οἰκοδο | μαὶ αὗται διὰ συνδρομῆς καί δαπάνης | τοῦ παν(ι)ερωτ(ά)του ἀρχιεπισκόπου Πωγωνιανῆς κυρίου | Ἀνθίμου τοῦ ἐξ Ἀλβανίας χώρας Ελεούσης υπὲρ ψυχικης | [5] αὐτοῦ σωτηρι(ας), ἡγεμονεύοντος τοῦ ἐ(υ)σεβεστάτου αὐθέντου Αλεξ | άνδρου Κωνσταντίνου Μουρούζη β(οε)β(όνδα) καὶ ἀρχιερατευοντος | του πανιερωτ(ά)του Οὐγγροβλαχίας κυρίου Δοσιθεου, ἐν ἔτει 1795 μαΐου 10. Εφ(η)μ(έ)ριος Διαμ(αν)τ(ῆ)ς.

† S-au ridicat aceste clădiri din temelie cu ajutorul şi cheltuiala preasfinţitului arhiepiscop al Pogonianei chir Antim din Albania, satul Eleusa, pentru mîntuirea sa sufletească, pe cînd stăpînea preaevlaviosul domn Alexandru Constantin Moruzi voievod şi păstorea preasfinţitul mitropolit al Ungrovlahiei chir Dositei, în anul 1795 mai 10. Preot Diamandi.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 17, nr. 43.

[2] Cu cifre arabe.

[3] În orig.: «înzestret-o».

*

603

1703 octombrie 18.

Pe crucea de piatră cu inscripţia de sub nr. 604 se află un text, cu literă de 7 cm. în relief, pe latura din partea dreaptă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Hic qui | escunt | ossa pie | defun | [5] cti d(omi)ni | Marci | Marca | chierin, | qui obi |[10] it an(n)o | 1703 ae | tatis | suae 60, | die 18 |[15] 8 bris.

Fig. 78

Aici odihnesc oasele drept răposatului domnului Marcu Marcachierin, care a murit în anul 1703, în vîrstă de 60 ani, în ziua de 18 octombrie[1].

604

1708—7216 ‹ianuarie 1—august 31›.

Cruce de piatră de 203/91 cm.; literă de 5 cm. în relief.
Provine din: comuna Aninoasa (?), raion Filiaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Fig. 79

† Aceasta sv(ă)nta cru | cea rădicatus-au | în zilele lumina | tului domnŭ Io | [5] Costa(n)dinŭ B(rîncoveanu) Bas | arabŭ voivoda; ş | ĭ au rădicat-o neg(u) | ţătorulŭ jupănŭ | Matei i jupun(e) | [10] asa ego, Catarina, | păntru pomenire lui şĭ părinţilorŭ lui. M | arco, Maria, Pătru, | Nicola, Dumitru, M | aria, Pătru, Simonŭ, S | [15] tana, Ghiga, Maria, Agatŭ, | Marăgarita, Ezefŭ. | Leatŭ 7216, | 1708.[2]

Pe latura din stînga:

Insămnat-au | Ţvĕtco; săp | at-au Iovan | Sete; fost-a | [5] u ispravnicŭ | Dimitrŭ Sr | ăbulŭ i Nia | cșa gazda.

[1] Inscripţia funerară a fost săpată pe crucea de la nr. 604, probabil după 1708, pentru a consemna un fapt petrecut mai înainte.
[2] Cu cifre arabe.

Pe latura din dreapta.

Coperit-au | Catariina, | Luca, Matei, | Nicola.

BIBLIOGRAFIE: **1.** I. Vasiliu-Năsturel, *Dicționar geografic al județului Gorj*, p. 22; **2.** *Dicț. geogr.*, I, p. 87; **3.** Al. Tzigara-Samurcaș, *Izvoade de artă țărănească*, în « Artă și tehnică grafică », 1938, caietul 4—5, p. 93 (foto.).

605

1725 (7234) septembrie 1.

Cruce de piatră de 220/78 cm.; literă de 4 cm. în relief.
Era așezată pe șoseaua Filantropiei din București.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Fig. 80 a

Fig. 80 b

† Cu vrěria Tată|lui și cu ajutoriul| Fiiului și a Sfăntu|lui D(u)hŭ, s-au rădicat| această sfăntă și de| viață dătătoare cru|ce și întru lauda| sfăntului și făcă|toriului de minuni| ierarh Nicolae, în zi|lele luminatului| d(o)mnŭ Io Nicolae voi|vod, de robi(i) lui D(u)mne|zău, Soare și Dragoea,| ca să le fie věcinică| pomenire lor și pă|rinților și tot neamul.

Pe latura din stînga.

Drăganŭ,| Mariia, Il(in)ca,| Lazăra,|Marin, Petca,| Agafița,|Udria, Ion, Voico, Peia,| Neacșa, в[1]| Stoiana,| Io(r)ga, Soare,| Boba, Dră| gușinŭ,| Comana, в[1] Gherghe,| Dumitra,| Preda.| Septem(vrie) 1| leat 7234.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 289.

606

1741 (7250) septembrie 1.

Cruce de piatră de 403/99 cm.; literă de 2—6 cm. în relief; în cîmp, într-un medalion, sînt reprezentate insemnele puterii arhierești.

Provine de la: Puțul Calicilor, din București, astăzi desființat (era așezată pe str. Cazărmii).

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

N(eo)f(it)| m(itropolitul) U(n)g(rovlahiei).

Cu vrerea Tatălui și a Fiului |și a Sf(ă)ntului Duh, rădic(a)t|u-se-au această cinstită cruce în|tru cinstea sf(i)nților m|arilor înpărat(i) Costantin și| Elenii, în zilile preaînăl|țatului domnului nostru Ion| Costantin Nicolaie v(oie)v(o)d, c|u cheltuiala preasfi(n)țitu|lui mitropolitŭ a toată Ugro-| vlahiia chiriu chir Neofit,| pentru că dre(p)t acest loc| au fost mai din(ain)te Puțul |Calicilor, dup(ă) cum scrie| hrisoavele Mit(ropolii). Și dup(ă) vrem(e)| astu[pându-să și][2] înpresurăndu-se| [moșia sf(i)nteĭ][2] Mit(ropolii), acum|cu blestem și cu bune mărtu|rii aflăndu-se s-au rădicat acea| stă cinstită cruce, dup(ă) hotă|rărea boiarilor celor ce au

Pe latura din stînga a crucii, cu literă de 6,5 cm. în relief:

fost rănduiți de| do(m)nie în locul a|celui puțu, cum arată| cartea do(m)nească,| ca să nu mai fie| de acum înainte| înpresurare ace|știi moși(i) a sf(i)ntei| Mitropolii;| m(e)s(e)ța sep(temvrie) 1 d(ni),| l(ea)t| 7250.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gion, *Istoria Bucureștilor*, p. 373 notă (text fragm.) și desen p. 372; **2.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 357; **3.** V. Drăghiceanu, *Comunicări. O piatră de hotar al vechilor București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 107; **4.** D. Caselli, *Pînă unde se întindeau Bucureștii la miazănoapte și apus, acum un veac. Pisania bisericii Zlătari*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 100 din 17 dec., p. 3; **5.** Idem, *Trei pătrare de veac de la întemeierea Arsenalului*, în « Gazeta municipală », an VI (1937), nr. 289 din 5 sept., p. 2; **6.** Al. Tzigara-Samurcaș, *Izvoade de artă țărănească*, în « Artă și tehnică grafică », 1938, caietul 4—5, p. 92 (foto.); **7.** P. Popescu, *Cruci memoriale în București*, în «Bis. ort. rom.», an LXXVIII (1960), p. 1088—1089; **8.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 293.

[1] In orig.: «в» = 2. Pomenirea numelui să se facă de două ori (?).

[2] Inscripție deteriorată. Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

607

1781 mai.

Cruce de piatră de 235/72 cm., spartă în două bucăţi; literă de 3,5 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu (a fost ridicată într-o vie a mănăstirii); a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4404.

In numele Ta|tălui şi alŭ |Fiiului şi alŭ | Sf(ă)ntului D(u)hŭ, |[5] aminŭ. Rădicatu-| s-au această cin|stită şi [de][2] viiaţă | făcătoare c(r)uc|e de robulŭ lui |[10] D(u)mnezeu, Stef|anŭ arhimandr|itulŭ igumenul | Bistriţei, într|u cinstia şi lau|[15]da sf(i)ntei Ador| miri a preasf(i)ntei | de Dumnezeu Nă|s[că]toare i puru|ria Fecioarei Mar|[20]ie şi a sf(ă)ntului | Grigorie Decap|olitululŭ, ca să f|ie vecinică pomen|ire sf(i)nţie(i) sale ş(i) |[25] a totŭ neamulŭ sf(i)n|ţie(i) sale, în zilele | prialuminatului | d(o)mnŭ Io Alexand|ru Ipsila(n)tŭ vodă |[30] şi în vrĕmea păstoriei

Pe latura din dreapta:

preasf(in)ţit(ului) | mitr|opolitŭ | al U(n)grov |[5] lahie(i) chi|ri(u) chirŭ ă |[Grigorie],[2] | fi(i)ndu | arăhier |[10]eu scau|nului R |ămnicu | lui, prea | sf(i)nţ[itu]l |[15] pări(n)te | le chirŭ F|ilaretŭ. | Şi s-au ră| di<ca>tŭ ace |[20] astă cru-| ce în vi|ia mănăstirei | Bistri |[25]ţei, la | luna 1 |u mai şi | leat 178 | 1.

*

608

1481.

Piatră de mormînt de 176/61,5 cm.; literă de 9 cm. în relief, în partea de sus a pietrei; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4386.

Fig. 81

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 6.

[2] Piatra este spartă; textul a fost întregit de noi.

Batherii, | *anno 1481*^mo.^
Al lui Bather, în anul 1481.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 2 (text) şi fig. 2, p. 1; 2. H. Petri, *<recenzie la> N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 2 la p. 258; 3. V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, vol. I, p. 338, fig. 294.

609

‹Sec. XV sfîrşit›.

Piatră de mormînt, fragment de 86/67 cm.; literă de 10 cm. în relief; în cîmp a fost reprezentată probabil o cruce, iar în partea de jos un scut cu insemnele decedatului, deasupra căruia sînt înfăţişate luna şi soarele.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4417.

Fig. 82

...[*mans*]*uctus, pius et mitis, quiescit in humo* | [*sacerdos divi Francisci religionis Estmanus*] [1].

... milos, evlavios şi blînd, odihneşte în pămînt preotul Estmanus, din Ordinul sfîntului Francisc.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 3 (text) şi fig. 11 la p. 5; **2.** H. Petri, < *recenzie la* >, *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text) şi fig. 11 la p. 264.

610

1500.

Piatră de mormînt de 192/74 cm., spartă în două bucăţi; literă de 10 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4382.

Hic est sepultus | *Valentin(us) Procop, frater d*[*(omi)ni*]*Wern*[*eri?*] |*Bra*... [2]; [*orate pro eo*] [3] *an(no) D(omini) MCCCCC.*

Fig. 83

Aici este îngropat Valentin Procopie, fratele domnului Werner Bra...; rugaţi-vă pentru el; în anul Domnului 1500.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 156 (text); **2.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 2 (text) şi fig. 1 la p. 1.; **3.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 1 la p. 258.

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.* Textul a fost datat ‹ sec. XV sfîrşit › după grafie.

[2] Inscripţie deteriorată.

[3] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit după: Jerney, *loc. cit.*

611

1500.

Piatră de mormînt de 162/76 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 7 cm. săpată; cîmpul este ornamentat cu motive vegetale.
Provine de la: Biserica Catolică din Baia.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar 4372.

Hic iacet prude(n)s | ac circumspectus vir Nicolaus | Shac[s; sepul|tus e][1]*st anno M. D... die...*[2] |[5] *Intelligite hec qui oblivi | scimini Deu[m]. Ps(almus) XLIX*[3].

Fig. 84

Aici zace înţeleptul şi chibzuitul bărbat Nicolae Shacs; a fost îngropat în anul 1500...[2] ziua...[2] Înţelegeţi aceasta voi cei care îl uitaţi pe Domnul. Psalmul XLIX.

Pe una din laturi, cu literă de 7,2 cm. săpată:

N(icolaus) S(hacs).

BIBLIOGRAFIE: 1. W. S. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 6 (text); 2. H. Petri, *< recenzie la>*, *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text).

612

‹Sec. XVI›.

Piatră de mormînt de 163/61 cm.; literă de 9,5 cm. în relief.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4185.

[1] Piatra este spartă; textul a fost întregit de noi.
[2] După « M. D. » şi « die » este lăsat un spaţiu care putea fi ulterior completat cu cifrele corespunzătoare anului şi zilei cînd a murit Nicolaus Shacs.
[3] Pe lîngă acest text, pe trei din laturile pietrei este săpat: « *S(iste) v(iator) i(n) m... | et R.M.D.S. I.M.E.S.P.M.M. Ps(almus) XVII.* (?) | *B...* » [Opreştete călătorule... şi ...].

† Прѣстави се раба | б(о)жїи, жѹпаница | Мѹша. Вѣчнам памет[1].

† A răposat roaba lui Dumnezeu, jupanița Mușa. Veșnica pomenire.

Fig. 85

613

(1530—7038 ianuarie) 15.

Piatră de mormînt de 131/57 cm.; literă de 5,5 cm. în relief; cîmpul este ornamentat cu motive vegetale.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe din Hîrlău.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4367.

Сън гробь ес(ть) раба б(о)жїи | ю, манстора Геωргїи | ю зѹграфа, пришел(с)твова ω(т) страни Трикалкие; и прес | тави се къ вечнеи жи | зни [въ д(ь)нь благоч(ьс)тив... въ л(ѣ)то зли, м(ѣ)с(е)ца ге(нарїе)][2] еї.

Acest mormînt este al robului lui Dumnezeu, meșterul Gheorghie zugravul, venit din țara Tricalei; și a răposat la viața veșnică în zilele binecinstitorului... în anul 7038, luna ianuarie 15.

BIBLIOGRAFIE: 1. T. Burada, *Biserica Sf. Gheorghe din orașul Hirlău zidită de Ștefan cel Mare*, în « Rev. ist. arh. fil. », an VI (1891), p. 142 (text și trad.); 2. Iațimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 874 (text); 3. Iorga, *Inscripții*, I, p. 6 (text și trad.); 4. N. Iorga și G. Balș, *Histoire de l'art roumain ancien*, p. 119 (trad.); 5. H. Stănescu, *Meșterii constructori, pietrari și zugravi din timpul lui Ștefan cel Mare*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an I (1955), 1—2, p. 365 (trad.); 6. V. Tărăboanță, *Biserica Sfîntul Gheorghe-Hîrlău*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXI (1955), p. 398 (trad.); 7. P. Ș. Năsturel, *Însemnări din Hîrlău și împrejurimi*, în « Monumente și muzee », an I (1958), p. 216 (text și trad.).

[1] Textul a fost datat <sec. XVI> după grafie.

[2] Textul a fost întregit după: T. Burada, *loc. cit.*

614

1532 (7040) februarie 20.

Piatră de mormînt de 157/71 cm.; literă de 9 cm. în relief; cîmpul este decorat cu un motiv geometric şi o cruce.

Provine de la: bis. din Hîrtieşti, raion Muscel; a fost păstrată la bis. din Mihăeşti, din acelaşi raion, şi la m-rea Negru-Vodă din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4186.

† Прѣстави се рабь б(о)жїи, | жѹпан Бадѣ, въ д(ь)ни бл(а)г(о)ч(ь)ст(и)ваго Їѡ Влад воеводї, в лѣт ҂з҃м | м(ѣ)с(е)ца февроарїе к҃ д(ь)нь | в вторник и ендиктѹ д҃, θем(елие) кг҃. Вѣчнаа мѹ памет.

Fig. 86

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Badea, în zilele binecinstitorului Io Vlad voievod, în anul 7040, luna februarie 20 zile, marţi şi indictionul 4, temelia 23. Veşnica lui pomenire.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 124 (text şi trad.).

615

1533 (7041) septembrie 2.

Piatră de mormînt de 166/75 cm., spartă în două bucăţi; literă de 9,5 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: bis. din Hîrtieşti, raion Muscel; a fost păstrată la bis. din Mihăeşti, din acelaşi raion, şi la m-rea Negru Vodă din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4352.

† Прѣстави сѧ рабȣ | б(о)жїю, жȣпан Лъȣдат великыи клȣчари, въ д(ь)ни бл(а)го- | чьстиваго Їѡ Вінтил(ь) | воевод, в лѣт ҂зма[1] м(ѣ)с(е)ца сеп(темврїе) в̃ д(ь)нь. Вѣчна е(мȣ) памет.

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Lăudat mare clucer, în zilele binecinstitorului Io Vintilă voievod, în anul 7041 luna septembrie 2 zile. Veşnica lui pomenire.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 124—125 (text şi trad.).

616

1535 (7043?) august 15.

Piatră de mormînt deteriorată, de 152/70 cm.; literă de 9 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: bis. din Hîrtieşti, raion Muscel; a fost păstrată la bis. din Mihăeşti, din acelaşi raion, şi la m-rea Negru Vodă din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4350.

† Прѣстави сѧ рабȣ б | (о)жїю, Житїан, с(ы)нь Лъȣдат великыи клȣчар, [въ д(ь)ни благо | чьст][2] иваго Їѡ Пъ[тр | ȣ] воевод, в лѣт ҂з[мг?][3] м(ѣ)с(е)ц(а) а[вг]ȣсть еі̃ д(ь)нь. В[ѣчна е(мȣ) памет][2].

† A răposat robul lui Dumnezeu, Jitian, fiul lui Lăudat mare clucer, în zilele binecinstitorului Io Petru voievod, în anul 7043 luna august 15 zile. Veşnica lui pomenire.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 125 (text şi trad.).

617

‹Sec. XVI a doua jumătate›.

Piatră de mormînt de 194/75 cm.; literă de 11 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce, iar în partea de sus un ornament geometric.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4342.

† Прѣстави се раба б(о)жїа, г(о)с(по)жда | прѣѡс(ве)щенаго митрополита кур Ананїа Ѹгровлахи | искȣе земли, въ | лѣт ҂з...[4] м(ѣ)с(е)ць...[4] крѫг сл(ъ)нцȣ...[4] крѫг лȣ(ни)...[4] епак(та)...[4] тем(елїе)[5]...[4]

---

[1] În datarea pietrei s-a folosit stilul de la ianuarie, care corespunde elementelor din cuprinsul inscripţiei. Lăudat clucer este de altfel atestat în documente la 1533 april. 16 (Vezi D.I.R.,B., veac XVI, vol. II, p. 132). Deci anul morţii dregătorului nu poate fi 1532.

[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[3] Data a fost întregită după: Iorga, *loc. cit.*

[4] Loc rămas nescris.

[5] Textul a fost datat ‹sec. XVI a doua jum.› după grafie şi factură artistică, piatra asemănîndu-se cu aceea din 1556 a monahiei Platonida (nr. 618). Este posibil ca mitropolitul Anania să fi pregătit această lespede pentru mormîntul său. (Vezi: Iorga, *loc. cit.*). El a murit însă spre sfîrşitul anului 1580. (Vezi: N. Şerbănescu, *Mitropoliţii Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 758—759).

† A răposat roaba lui Dumnezeu, doamna preasfinţitului mitropolit chir Anania al ţării Ungrovlahiei, în anul 7000... luna...crugul soarelui... crugul lunii... epacta... temelia...

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 73 (trad.); **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 62 (trad.); **3.** Idem, *7025, Curtea de Argeş, 1517*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 62 (trad.); **4.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 61 (desen şi trad.); **5.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 150—151 (text şi trad.); **6.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1118 (trad.); **7.** V. Brătulescu, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş*, p. 18 (trad.) şi fig. 11 la p. 14; **8.** N. Şerbănescu, *Mitropolitul Anania. Contribuţie la istoria bisericii române în sec. XVI*, în «Glasul bisericii», an IX (1950), nr. 9—10, p. 44—45 (text şi trad.); **9.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş*, în «Glasul bisericii», an XII (1953), p. 592 (trad.); **10.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 221 (text şi trad.).

618

(1556).

Piatră de mormînt de 200/74 cm., spartă în două bucăţi; literă de 12,5 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4341.

† Прѣстави сѥ | раба б(о)жїа, г(оспо)ж(д)а монахїа Платонида, и скончя сѥ въ Сибию | въ лѣт ҂зо҃в м(ѣ)с(е)ць ген(арїе) л҃ | д(ь)нь; и по в҃ лѣт прин(е)сѥ ѫ прѣωс(вѣ)щенаго митрополит кур Ананїа.

† A răposat roaba lui Dumnezeu, doamna Platonida monahia, şi s-a săvîrşit în Sibiu în anul 7062 luna ianuarie 30 zile; şi după 2 ani a adus-o preasfinţitul mitropolit chir Anania.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 73 (trad.); **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 62 (trad.); **3.** Idem, *7025, Curtea de Argeş, 1517*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 62 (trad.); **4.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 61 (trad. şi desen); **5.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 151 (text şi trad.); **6.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1117 (trad.); **7.** Al. Lapedatu, *Mormîntul doamnei Despina*, în «Rev. ist.», an VII (1921), p. 23 (trad.); **8.** V. Brătulescu, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Argeş*, fig. 4 la p. 9; **9.** N. Şerbănescu, *Mitropolitul Anania. Contribuţie la istoria bisericii române în sec. XVI*, în «Glasul bisericii», an IX (1950), nr. 9—10, p. 40 (text şi trad.); **10.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş*, în «Glasul bisericii», an XII (1953), p. 592 (trad.).

619

1561.

Piatră de mormînt de 164/71 cm., spartă în două bucăţi; literă de 10 cm. în relief; în cîmp, în partea de sus, este reprezentată o cruce încadrată de motive vegetale, iar în partea de jos insemnele profesiunii decedatului.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4377.

Quis hac sub | petra quiesc[i]t. Fortis adleta[1] *(?) Nicola(us) | Schacs.* [*Ego sum*][2] | *qui mortis solv[i]t* [*deb*][2]*itu*[*m*][2], *an(no) 1561.*

Cine zace sub această piatră. Puternicul atlet (?) Nicolaus Schacs. Eu sînt cel care am plătit datoria morţii, în anul 1561.

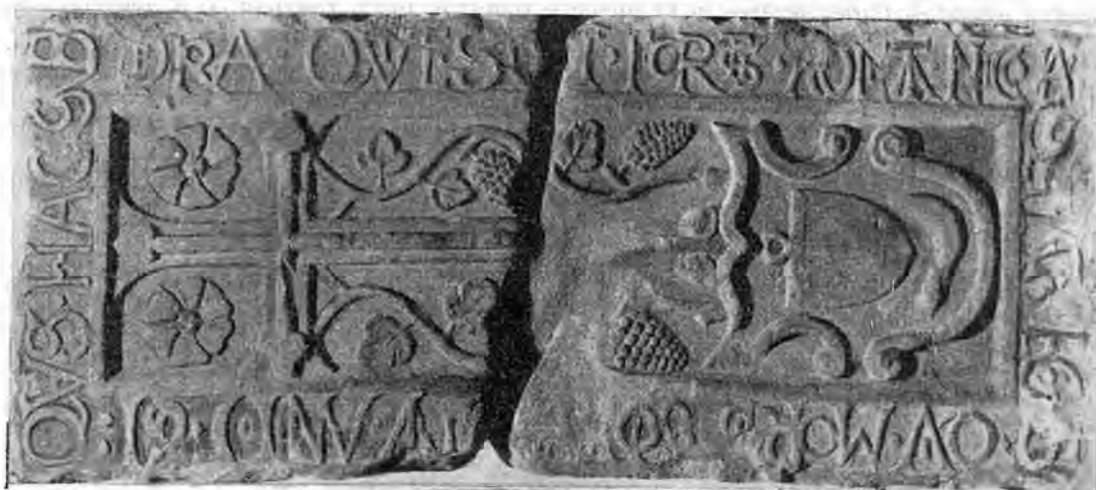

Fig. 87

BIBLIOGRAFIE: **1.** Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 156 (text); **2.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 2 (text şi fig. 3); **3.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga*, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia* în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 3 la p. 259; **4.** I. D. Ştefănescu, *Stele funerare creştine din evul mediu în Muzeul de antichităţi din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XVII (1958), p. 974 (text).

620

1565 (7073).

Piatră de mormînt, fragment de 52/49 cm., spart în trei bucăţi; literă de 9,5 cm. în relief; cîmpul este ornamentat cu motive vegetale.
Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4409.

† Сън гроб сътво|ри и ѹкраси г(о)сп(о)жда Роѯанда дъщери своеи ...|...|...[3] [еже и прѣстави сѧ къ вѣчнѣиwбитѣли][4] ...[3] в лѣ[т] ҂зог[5].

† Acest mormînt l-a făcut şi l-a înfrumuseţat doamna Roxanda pentru fiica sa... cea care a răposat spre veşnicile lăcaşuri... în anul 7073.

[1] Sau: « Fortis atleta » (?)
[2] Textul a fost întregit după: Jerney, *loc. cit.*
[3] Piatra este spartă.
[4] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*
[5] Textul după o foto. din colecţiile Muzeului de artă al R.P.R., Secţia de artă feudală.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 48 (text și trad.); **2.** G. Balș, *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXI (1928), p. 339 (trad.); **3.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. LVII.

Fig. 88

621

1568 (7076) mai.

Piatră funerară de marmură de 129/13 cm., spartă în două bucăți; literă de 10 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4419 și 4420.

Пахоміем <е>же и прѣстави с(ѧ) ѿт здеш(н)ѣго живота к вѣчнѣ ѡбитѣлї и погребен бь[ст] [1] зде въ новѣм своем създанїи, в л(ѣ)то ҂з҃оѕ м(ѣ)с(е)ца маї.

Fig. 89

Pahomie cel care a răposat de la viața de aici spre veșnicile lăcașuri și a fost îngropat aici, în noua sa ctitorie, în anul 7076 luna mai.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 48 (text și trad.); **2.** Idem, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, p. 21 (trad.); **3.** G. Balș *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXI (1928), p. 339 (trad.); **4.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. LXVI.

[1] **Piatra este spartă; textul a fost întregit de noi.**

Fig. 90

622

1568 august 1.

Piatră de mormînt de 121/55 cm.; literă de 7 cm. săpată.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparținut colecțiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4378.

Anno D(omi)ni 1542 | obiit mater | d(omi)ni Petri de | Banya, no(m)ine |[5] Anna, 15 die ap(rilis) | et iacet sub | hoc lapide. | † Hic iacet et | filia Petri |[10] sarctoris, Anna, | que obiit | pri(m)a die aug(usti), | anno D(omini) 1568.

In anul Domnului 1542 a murit mama domnului Petru de Baia, numită Ana, în ziua de 15 Aprilie și zace sub această piatră. Aici zace și fiica lui Petru croitorul, Ana, care a murit în ziua dintîi din august, în anul Domnului 1568.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 2 (text) și fig. 5 la p. 3; **2.** H. Petri, *<recenzie la> N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în «Siebenbürgische Vierteljahrsschrift», an 56 (1933), p. 267 (text) și fig. 5 la p. 260.

623

1572.

Piatră de mormînt de 167/70 cm.; literă de 9 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce încadrată de motive vegetale, iar în partea de jos blazonul decedatului.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparținut colecțiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4373.

Gregorius Kirs | chner[1] |, *a(nno) D(omini) 1572.*[2]

Grigorie Kirschner, în anul Domnului 1572.

---

[1] Blănarul (?)

[2] Pe cele patru laturi ale chenarului se mai află textul: «Dazu ist Christus | gestorben, auferstande(n) und vider lebe(n)dig | vorde(n) das er üb | er Todten und Lebendigen Her sey.» [Pentru aceasta Hristos a murit, a înviat și iarăși este viu, ca peste morți și peste vii să fie domn].

Pe blazon în partea de sus, cu inițiale de 8 cm. în relief:

G(regorius) K(irschner). [1]

Fig. 91

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 6 (text); **2.** Al. Lapedatu, *Antichitățile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); **3.** G. Balș, *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXI (1928), p. 339 (text); **4.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text).

624

1577 (708‹6›) ‹după septembrie 11›.

Piatră de mormînt de marmură albă, fragment, de 138/90 cm.; literă de 12 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Radu Vodă din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar. 4356.

...|...[2] [Їѡ Ѧ]лезандрꙋ воевo[д], г(осподи)нь вьсои земл[и] ...|...|...[2] сво въ лѣт зпе[3], крꙋг сл(ъ)нцꙋ а҃, крꙋг лоуни з҃і, инди(к)т(и)ѡн ѕ҃, т(е)мелїе...[2]

† (A răposat binecinstitorul)[4] Io Alexandru voievod, domn a toată țara (Ungrovlahiei, fiul lui Mircea voievod, nepotul lui Mihnea voievod)[4]... în anul 7085[3], crugul soarelui 1, crugul lunii 17, indictionul 6, temelia (10, luna iunie 17)[5].

---

[1] Blănarul (?).

[2] Piatra este spartă.

[3] Anul este greșit, în loc de: « 7086 », care corespunde indictionului 6 amintit pe piatră. Propunem pentru datarea inscripției: 1577 (708‹6›)‹după septembrie 11›, dată după care Alexandru Mircea nu mai este atestat în izvoarele vremii.

[4] Traducerea a fost întregită după St. Nicolaescu, *art. cit.*, în revista « Bucureștii ».

[5] Mențiunea lunei și a zilei este greșită la St. Nicolaescu, loc. cit.

În cîmpul pietrei, cu literă de 9,5 cm. în relief:

... |...[1]| τευξας ὑος γον(ο)ς Αλεξανδρος περιφημον Ουγ(γ)ρ[οβλαχίας]...|...|...[2]

...[1] Alexandru, <domnul> strălucit al Ungrovlahiei...[2]

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Piatra de mormînt a lui Alexandru vodă Mircea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 161 (text și foto.); **2.** St. Nicolaescu, *Istoricul mănăstirii St. Treime (Radul Vodă) din București*, în « Bucureștii », an III (1937), nr. 1—2, p. 124 (trad. și foto.); în *extras*, p. 12; **3.** Idem, *Istoricul mănăstirii Sf. Troiță (Radu Vodă)*, în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 387 din 27 aug., p. 2 (trad.).

625

158...

Piatră de mormînt de 130/55 cm., spartă în patru bucăți; literă de 6,5 cm. în relief; în cîmp, în partea de sus, este reprezentată o cruce încadrată de motive vegetale, iar în partea de jos probabil insemnele profesiunii decedatului.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparținut colecțiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4439.

Hie liegh(t) | [Georg][3] ius Schmit [u][3] nd [ist | e][3] ntschl [af | e][3] n in Hern; feci Crist(i)anus, a(nno) D(omini) 158...[2]

Aici odihnește George Schmit și a adormit întru Domnul; am făcut eu Cristian în anul Domnului 158...

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în «Bul Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 2 (text) și fig. 7 la p. 4; **2.** H. Petri, *< recenzie la > N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) și fig. 7 la p. 262; **3.** I. D. Ștefănescu, *Stele funerare creștine din evul mediu în Muzeul de antichități din București*, în « Glasul bisericii », an XVII (1958), p. 974 (text).

626

1581 septembrie 1—1582 august 31 (7090).

Piatră de mormînt de 155/64 cm.; literă de 8 cm. în relief.

Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4353.

† Прѣстави сѧ | рабꙋ б(о)жию, жꙋпань Радꙋль постелник, | въ д(ь)ни бл(а)гочьсти. | ваго и Х(рист)олюбиваго Їѡ Михнѣ воевода, в лѣт ҂зч҃.

---

[1] St. Nicolaescu, *loc. cit.* a tradus « († A răposat întru Dumnezeu dreptcredinciosul) acest Ioan ».

[2] Piatra deteriorată.

[3] Piatra deteriorată. Text întregit de noi.

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Radul postelnic, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Mihnea voievod, în anul 7090.

Fig. 92

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 166 (text, trad. şi fig. 11); **2.** N. Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.); **4.** Idem, *Săpăturile de la cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după « Universul » din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », 9—10 (1933 1934), p. 89 (trad.).

627

1581 (7090) septembrie 7.

Piatră de mormînt de 171/58 cm., spartă în două bucăţi; literă de 9 cm. în relief; cîmpul este decorat cu motive ornamentale şi florale.

Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4348.

Fig. 93

† | Прѣстави сѧ | рабѹ б(о)жїю, жѹпань, Радѹль чашникь, м(ѣ)с(е)ца сеп(темврїе) з, | въ д(ь)ни бл(а)гочь(с)тиваго и Х(рист)олюбиваго Їѡ Михнѣ воевѡда, в лѣт ҂зч.

A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Radul ceaşnic, în luna septembrie 7, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Mihnea voievod, în anul 7090.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 166 (text şi trad.) şi fig. 12 la p. 167; 2. N. Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190 (text şi trad.); 3. St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.); 4. Idem, *Săpăturile de la Cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după « Universul » din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », 9—10 (1933—1934), p. 89 (trad.).

Fig. 94

628

1582 (7090) aprilie 17.

Piatră de mormînt de marmură, de 66/38 cm.; literă de 5 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4418.

† Сѣи гробь сътвори|и ѹкраси пан Іѡан Со|ломон, великїи висте|рник, дъщери своєи| Иринѣ, иже и прѣстави с(е) къ вѣчным ѡбителе(м)|в л(ѣ)тѡ ҂зч м(ѣ)с(еца) април(їе) зї.

† Acest mormînt l-a făcut şi l-a înfrumuseţat pan Ioan Solomon, mare vistiernic, fiicei sale Irina, care a răposat spre veşnicile lăcaşuri în anul 7090 luna aprilie 17.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 49 (text şi trad.); 2. Idem, *Art et littérature des Roumains*, pl. LX.

629

1582 (7090) iunie.

Piatră de mormînt de 164/62 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 9 cm. în relief.

Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4355.

† Прѣстави сѧ | рабꙋ б(о)жию, жꙋпань Тꙋдор лѡг(о)фет, м(ѣ)[с](е)ц(а) юн[(їе), въ д(ь)ни благоч]¹ьстиваго | и Х(ри)стꙋлюбиваго Їѡ М[ихнѣ]¹ вѡевѡда, в лѣт ҂зч҃.

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Tudor logofăt, în luna iunie, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Mihnea voievod, în anul 7090.

Fig. 95

BIBLIOGRAFIE : **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 165 (text, trad. şi fig. 9); **2.** N. Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr.52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.); **4.** Idem, *Săpăturile de la Cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după « Universul » din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », 9—10 (1933—1934), p. 89 (trad.).

630

1583 (7091) iulie 20.

Piatră de mormînt de 90/60 cm., spartă în două bucăţi; literă de 6,5 cm. în relief; cîmpul este decorat cu motive ornamentale.
Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4347.

† Сьи камен грѡбь ꙋ | краси пан Влаико клꙋчар и съпрѫжницѫ его, Анка, | своих с(ы)нь Нѣгое; сеи зде прѣстави [се] къ вѣ[чным] ѡбытѣле[м]. Вѣчна емꙋ памѣт. В лѣто ҂зча юл(їе) к҃².

† Această piatră de mormînt au înfrumuseţat-o pan Vlaicu clucer şi soţia lui, Anca, pentru fiul lor Neagoe; acesta a răposat aici spre veşnicile lăcaşuri. Veşnica lui pomenire. În anul 7091 iulie 20.

---

¹ Piatra este spartă. Textul a fost întregit după: V. Drăghiceanu, *loc. cit.*

² Astăzi piatra fiind deteriorată textul a fost transcris după o fotografie, la Drăghiceanu, *loc. cit.*

Fig. 96

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 165 (text şi trad.) şi fig. 8 la p. 164; **2.** N. Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la «Castelul doamnei Neaga» din Buda-Cislău*, în «Universul», an XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.); **4.** Idem, *Săpăturile de la Cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după «Universul» din 5 ian. 1931), în «Arta şi arheologia», 9—10 (1933—1934), p. 89 (trad.).

631

1585 (7093) decembrie 22.

Piatră de mormînt de 156/55/65 cm., spartă în două bucăţi; literă de 9 cm. în relief.

Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4349.

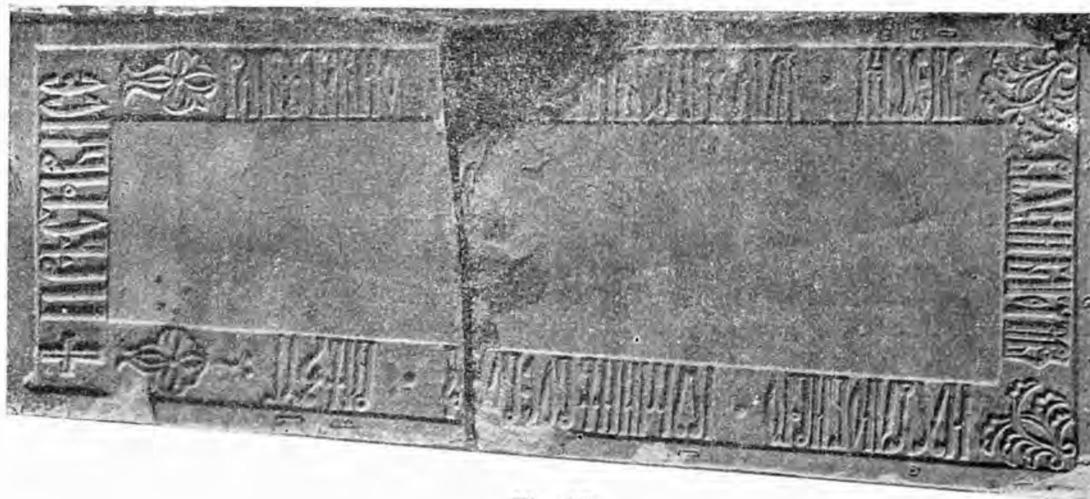

Fig. 97

† Прѣстави се 'рабꙋ б(о)жию, [жꙋпа][1] нь Ѡпрѣ агж, м(ѣ)с(е)ца дек(емврїе) кв҃, | въ д(ь)ни бл(а)гоч(ь)стїва(го) и Х(ри)с(т)ꙋлюбиваго Їѡ Михнѣ воево[д]а, в лѣт зчг҃[2].

[1] Piatra este spartă. Textul a fost întregit după: V. Drăghiceanu, *loc. cit.*

[2] În datarea pietrei s-a adoptat stilul de la ianuarie, care corespunde elementelor din cuprinsul inscripţiei.

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Oprea aga, în luna decembrie 22, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Mihnea voievod, în anul 7093.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 165—166 (text, trad. şi fig. 10 la p. 165); **2.** N. Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an. XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.); **4.** Idem, *Săpăturile de la Cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după « Universul » din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », 9—10 (1933—1934), p. 89 (trad.).

632

1587 septembrie 1—1588 august 31 (7096).

Fig. 98

Piatră de mormînt de 196/66 cm., spartă în două bucăţi; literă de 8 cm. în relief, într-un cîmp de 153/57 cm., decorat în partea de sus cu motive florale.

Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4351.

† | Прѣстави се рабꙋ б(о)жю, жоѵпань | Вла<и>кꙋл
ключар, съ чет(е)ри синьми, | в д(ь)ни бл(а)гочьсти-
ваго и Х(рист)олюбиваго Іѡ Ми(х)нѣ | воевод <и> г(ос-
по)жда его Нѣга дьщи(р)ь Влаиков; сего |5 радї жал-
нѣи ꙋс(ь)рдно сьзда сьи цр(ъ)ков, | а мати еѫ жꙋпаница
Анка ꙋкраси их | сїие камен да бѫдет им вѣчньи памет. |
В лѣто ҂зчѕ.

† A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Vlaicul clucer, cu patru copii ai săi, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Mihnea voievod şi ale doamnei lui, Neaga, fiica lui Vlaicu; pentru aceea, jalnică, cu osîrdie a făcut această biserică, iar mama ei, jupaniţa Anca, le-a înfrumuseţat această piatră ca să le fie veşnică pomenire. În anul 7096.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 165 (text şi trad.) şi fig. 7 la p. 164; **2.** N Iorga, *Mormîntul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 190—191 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 52 din 23 feb., p. 2 (text şi trad.); **4.** Idem, *Săpăturile de la Cetatea doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după « Universul » din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », 9—10 (1933—1934), p. 89 (trad.); **5.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. V, fig. 45.

633

1592 (7100) martie 8.

Piatră de mormînt de 189/68 cm.; literă de 10,5 cm. în relief.
Provine de la: bis. din Buda, raion Cislău, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4369.

Прѣстави сѧ | рабꙋ б(о)жю, жꙋпань Ивань постелникь, | м(ѣ)[с](е)ца м(а)р(т)н(е) [҃и] ,| [въ д(ь)]ни бл(а)гочьстиваго Їѡ Стефань вѡевода; | [в лѣт ҂з҃р][2].

A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Ivan postelnic, în luna martie 8, în zilele binecinstitorului Io Ştefan voievod; în anul 7100.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Săpăturile din Buda, Lapoş şi Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 168 (text, trad. şi fig. 15); **2.** N. Iorga, *Mormintul doamnei Neaga şi a neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 191 (text şi trad.); **3.** St. Nicolaescu, *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2 (text şi trad.).

634

1601 (7110) septembrie 26.

Piatră de mormînt de marmură albă, de 94/40—35 cm.; literă de 6 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4408.

Fig. 99

† Сьи гроб сътвори и ꙋкраси пань | Апостолакїе комис великїи и кнѣгинѣ его, Кнѣжна, прѣвъзлюбленѡ | мꙋ своемꙋ их с(ы)нꙋ | Дꙋмитрашко, иже прѣстави с(е) къ вѣчным ѡбителем, в л(ѣ)тѡ ҂з҃рї м(ѣ)с(е)ца сеп(темврїе) к҃ѕ.

[1] Data a fost întregită după: St. Nicolaescu, *loc. cit.*

[2] Anul a fost întregit de noi, corespunzînd domniei voievodului (1591 mai—1592 iulie).

† Acest mormînt l-au făcut şi l-au înfrumuseţat pan Apostolache mare comis şi cneaghina lui, Cneajna, pentru preaiubitul lor fiu Dumitraşco, care a răposat spre veşnicile lăcaşuri, în anul 7110 luna septembrie 26.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 48—49 (text şi trad.); **2.** Idem, *Art et littérature des Roumains*, pl. LIX.

635

1602 mai 20.

Piatră de mormînt de 145/62 cm.; literă de 6,5 cm. în relief; cîmpul este decorat cu motive florale.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4375.

† *Hie ist das | Begraebnis der Sophia, des Peter Schnei | der sein Ehe | weib; und ist im Herrn entschlaffe<n>; 1602 d(i)e 20 maij.*

Fig. 100

† Aici este mormîntul Sofiei, soţia lui Petru croitorul, şi a adormit întru Domnul; 1602, în ziua de 20 mai.

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 6—7 (text); **2.** Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în «Bul. Com. mon. ist.», an II (1909), p. 60 (text); **3.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 2—3 (text) şi fig. 8 la p. 4; **4.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în «Siebenbürgische Vierteljahrsschrift», an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 8 la p. 262.

636

1603 martie 1.

Piatră de mormînt de 78/49 cm., spartă în trei bucăţi; literă de 6 cm. săpată; cîmpul este decorat cu motive vegetale.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R.
Nr. inventar: 4450.

Sepulta est | hoc sub tumulo honesta fem|in(a) Anna, filia | Antonii, uxor d(omi)ni Georgii, an(n)o | aetatis suae XX, | an(n)o D(o)mi(ni) [*1603*][1] | *martii* [*1*][1].

Îngropatu-s-a în acest mormînt cinstita femeie, Ana, fiica lui Antonie, soţia domnului George, în vîrstă de 20 ani, în anul Domnului 1603 martie 1.

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text); **2.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 2 (text) şi fig. 6 la p. 3; **3.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 6 la p. 261.

637

1618 octombrie 3.

Piatră de mormînt de 150/58 cm., spartă în două bucăţi; literă de 7 cm. săpată; în cîmp, în partea de jos, este reprezentat un călugăr cu o cruce în mîna dreaptă şi o carte în mîna stîngă, încadrat de motive vegetale.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R.
Nr. inventar 4417.

[1] Piatra este spartă. Data a fost întregită după: Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 157.

Fig. 101

... [1] *Keczkemeti Ambros|ius magnus pater atque sac[er]dos Divi Francisci relli|gionis, erat mans|uetus, pius et mitis; p[rud]ens fuit ipse ingennita divis| vix bonitatae|minor, m(ille) ferunt|ut 600 q(uoq)ue salu|tis et anni 18| octobris III fer(unt)|q(uoq)ue dies reddidit|hic animam diis|dum p(er)curreret| annos V et te|rdenos; hic req(ui)|escit humo.|*

... [1] Ambrosius din Keczkemet, slăvitul părinte şi preot al Ordinului sfîntului Francisc, era îndurător, cucernic şi blînd, a fost înţelept şi abia mai mic decît sfinţii prin bunătatea lui înăscută. În anul mîntuirii o mie 600 şi 18, la 3 octombrie şi-a dat sufletul întru cei de sus, cînd era în anul al treizeci şi cincilea; odihneşte aici în pămînt.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. A. Urechiă, *Codex Bandinus*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XVI (1893—1894), p. 92 şi 245 (text); 2. Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); 3. N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 3 (text) şi fig. 12 la p. 6; 4. H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text) şi fig. 12 la p. 265.

638

1619 septembrie 4.

Piatră de mormînt de 159/56 cm.; literă de 8 cm. săpată; cîmpul este decorat cu motive vegetale.

Provine de la: bis. din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4371.

Sub hoc|lapide teguntur os[s]a sepulta honesti|quondam|viri Andr(e)ae Veindrig et Sophiae, pia(e) me|moriae, filiae|d(omi)ni Martini|[Vic][3] *toris Co|[tn]ariensis.|[Obiit]*[3] *4 sep(tembris)|anno D(omi)ni|1619.*

Sub această piatră se află îngropate oasele răposatului cinstit bărbat, Andrei Veindrig, şi ale Sofiei, de pioasă amintire, fiica domnului Martin Victor din Cotnari. A murit la 4 septembrie, în anul Domnului 1619.

BIBLIOGRAFIE: 1. W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text); 2. Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (fragment de text); 3. H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 269 (fragment de text).

639

1631 mai 27.

Piatră de mormînt de 147,5/63 cm.; literă de 9 cm. şi 4,5 cm. săpată; cîmpul este ornamentat cu motive vegetale.

Provine de la: biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4370.

---

[1] Text greu lizibil. Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 157, a citit: «Carmen pliri(igi) Olafalve praesbit(er)».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 387.

[3] Text ilizibil, a fost întregit după: W. St. Teutschländer, *loc. cit.*

[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 391.

Iacet sub hoc lapide pie memorie A. R. (?) p(ater ?), Gabriel Drotlerus O.E.B. [1], | *qui obiit 27 maij | anno D(omi)ni 1631, | peractis quinque lustris in gubernatione isti[us ecc]lesiae. | Pie lector, non sit tibi grave | dicere: requiescat in pace.*

Sub această piatră zace A. R. (?) părintele (?) de pioasă pomenire, Gabriel Drotlerus O.E.B. [1], care a murit la 27 mai, în anul Domnului 1631, după ce a încheiat douăzeci şi cinci de ani la conducerea acestei biserici. Cititorule bun, să nu-ţi fie greu să spui: odihnească-se în pace.

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text); **2.** Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); **3.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale Saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 269 (text).

640

1631 decembrie 18.

Piatră de mormînt de 167/69 cm.; literă de 7,5 cm. săpată; cîmpul este ornamentat cu motive vegetale.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4368.

Hunc lapide | m procuravit fieri d(omi)n(u)s Iacobus, filius | Dominici, cum [tegu]ntur pie memorie ossa fra | tris sui, d(omi)ni | Iokosch, qui | obiit a(nno) D(omini) | 1631 die | 18 decemb(ris).

Domnul Iacob, fiul lui Dominic, s-a îngrijit să fie pusă această piatră, deoarece se află aici acoperite rămăşiţele fratelui său de pioasă amintire, domnul Iokosch, care a murit în anul Domnului 1631 în ziua de 18 decembrie.

BIBLIOGRAFIE: Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 188 (text).

641

1634 ianuarie 23.

Piatră de mormînt de 138/57 cm.; literă de 8,8 cm. săpată; în cîmp este reprezentat un potir.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4376.

---

[1] *O(ssa) e(ius) b(ene)* (?).

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 389.

† *Sub hoc lapi|de iacet reverendus pater, frater Christho|fferus de Lo|vichz, ordin(i)s minor(um) conventualium sancti|Francisci.| Obiit a(nno) D(omini)|1634 in m(ense)|ianua(rii) 23|die. Requies|cat in pace.*

† Sub această piatră zace reverendul părinte, fratele Cristofor de Lovichz, din Ordinul minoriţilor conventuali ai sfîntului Francisc. A murit în anul Domnului 1634, în luna ianuarie, în ziua de 23. Odihnească-se în pace.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. A. Urechiă, *Codex Bandinus*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XVI (1893—1894), pp. 93, 245 (text); **2.** Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); **3.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 3 (text) şi foto. la p. 4; **4.** H. Petri, *< recenzie la > N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text) şi fig. 9 la p. 263; **5.** I. D. Ştefănescu, *Stele funerare creştine din evul mediu în Muzeul de antichităţi din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XVII (1958), p. 974 (text).

Fig. 102

642

1635 (7144) decembrie 14.

Piatră de mormînt de 202/80—75 cm.; literă de 10 cm. în relief; cîmpul pietrei este decorat cu două ornamente geometrice.

Provine de la: bis. din Herăşti, raion Olteniţa; a aparţinut colecţiilor Muzeului militar[1] şi Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4354.

† Здє лєжит тѣло бл(а)жєнныѧ памєты бл(а)городнїѧ|г(оспожда) Д[єс][2]пинъ, сѹпрѹжница г(осподина) Радѹла Нъ[с]тѹрєла, нѣко[г]да лого[θєта] ѡ[т] Ф[ї]є[рьш]тъ ѡ[в][2]дє прѣставльши сѧ вь лѣто сп(а)[с](є)нїа ҂ахлє м(ѣсє)ца дєк(ємврїє) дї в понєдѣлныи д(ь)нь, єж[є]|вѣчнаѧ бѹди памє[т]нїи. Єижє на[гр]о[в][2]ы камєна|ложє и ѹкраси прѣ[чьст]наѧ єѧ д(ь)щи, прєсвѣтлаѧ кнѧгина г(о)сп(о)жда Єлєна, сѹпрѹжница бл(а)гоч(ь)[с]тиваго г(о)сп(о)-дарѧ Їѡ Маθєа Басарабь|началника и воєводы Ѹгровлахїє|скаго, вь лѣт битїа мира ҂зрмд.

† Aici zace trupul celei de fericită pomenire, a doamnei de bun neam Despina, soţia domnului Radu Năsturel, odinioară logofăt din Fierăşti; aici a răposat în anul mîntuirii 1635 luna decembrie 14, în ziua de luni; şi să-i fie de veşnică amintire. Această piatră de mormînt a pus-o şi a înfrumuseţat-o preacinstita ei fiică, prealuminata cneaghină, doamna Elena, soţia

[1] Informaţia la G. D. Florescu, *Din vechiul Bucureşti*, p. 73—74.

[2] Textul a fost întregit după: P. V. Năsturel, *Genealogia Năsturelilor, loc. cit.*

binecinstitorului domn Io Matei Basarab fruntaşul şi voievodul Ungrovlahiei, în anul de la facerea lumii 7144.

BIBLIOGRAFIE: **1.** P. V. Năsturel, *Inscripţiuni vechi de la biserica din Fierăşti-Ilfov*, în « Albina », an X (1906), p. 228 (trad.); **2.** Idem, *Genealogia Năsturelilor*, în « Rev. ist. arh. fil », an XI (1910), p. 59 (text şi trad.) şi reproducere zincografică la p. 60.

643

‹După 1640 noiembrie 18›.

Piatră de mormînt deteriorată, de 154/76,5 cm.; literă de 4,5 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Comana, raion Giurgiu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4365.

Fig. 103

[† Aici odihnescu-să oasele ro | bilor lui Dumnezeu, Io Radu][2] | Şe[rbanŭ Băsărabŭ voevod și gi][2] | nere său P[e-trașco][2] Ni[culae][2] | vod(ă), amăndoi tare [și] vărtos pentru | lĕge și pentru moșie cu p(ă) | gănii turci, tătar(i) și cu ere | tici unguri s-au bătut și în bă-tră | niaţe amăndoi de boala poda- | grie(i) s-au săvărșitŭ; întăiu so | crulu, apoi ginerile, unul | la anulu de la sp(ă)-senia lu | mii, altulu la anulu. Du | pre acĕia, aici din Ţara | Nemăţească de la Beciu | aducăndu-se de al lor rod, cu | cinste s-au îngropatu în | zilile Radului vod(ă) celui | Mare, cela la anul, iară ce | lalaltu în zilele lu Matei | Băsărabu voevod, la anu | lu [3]

BIBLIOGRAFIE: **1.** P. V. Năsturel, *Neamul boierilor Cantacuzini din ramura lui Şerban voievod*, în

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 16.

[2] Textul a fost întregit după: Al. Lapedatu, *loc cit.*

[3] Textul a fost datat ‹după 1640 noiembrie 18›, ulterior aducerii osemintelor lui Radu Şerban şi Nicolae Pătraşcu în ţară. (Vezi: N. Iorga, *Despre Cantacuzini*, Buc., 1901, p. LVIII). Al. Lapedatu, *loc. cit.*, a datat greşit inscripţia în a doua jum. a sec. XVIII. Se ştie însă cert că osemintele lui Radu Şerban, înhumate mai întîi sub această piatră, au fost reînhumate în 1667 nov. 13 la m-rea Comana, împreună cu ale lui Drăghici Cantacuzino mare spătar. (Vezi: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 87). La 1688, după ce a fost îngropat în acelaşi mormînt şi Constantin Cantacuzino mare paharnic, a fost pusă o altă lespede comună, a cărei inscripţie le aminteşte numele (Vezi: P. V. Năsturel, *art. cit.*, p. 223 nota 2).

« Literatură şi artă română », an XII (1908), p. 211, notă; **2.** Al. Lapedatu, *Două noi inscripţii de la Comana*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 122 (text) şi fig. 17 la p. 121; **3.** N. Iorga, *Un biruitor: Radu-vodă Şerban*, p. 38—39 (text) şi foto. la p. 27; **4.** N. M. Popescu, *Exerciţii de paleografie românească (scriere cirilică)*, p. 36 (foto.); **5.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la BA.R.P.R., f. 33 (şi foto).

644

1640 (7149) decembrie 3.

Piatră de mormînt de 193/79 cm.; literă de 11 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4345.

† Прѣставі сѧ рабꙋ | б(о)жїю, жꙋпан Костандин, с(ы)ном Предеи спьта(р)[1] şi muma lui, Stanca, fata lo(gofătului) Părvului ot | Ruda, nepot Bădicanului, | вь д(ь)ни Їѡ Матею вѡивод. Пис м(ѣ)с(е)ца дек(емврїе) г д(ь)ни, в лѣт ҂зрмѳ а ѡт р(о)ж. дества Х(ристо)в(а), ҂ахм[2].

Şi pentru pomeana pări | nţilor şi a lui şi a mo | şilor lui au lăsat aici în sf(ă) | nta mănăstire Şegarcea jum(ă) | [5] tat(e) de sat, partea lui to(a)t(ă), care iaste | în gura Oltului, şi partea de în Stălp(e)n(i) | de jos de Bucureşt(i), car(e) a fost a moşe-sa sa Grajdana.

BIBLIOGRAFIE: **1.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 63 (text şi desen); **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 151—152; **3.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1118; **4.** V. Brătulescu, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş*, p. 19 (text) şi fig. 13 la p. 15; **5.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe din Curtea de Argeş*, în « Glasul bisericii », an XII (1953), p. 592.

645

1641 (7150) octombrie 5.

Piatră de mormînt de 197/77 cm; literă de 10 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4344.

† Supt această piatră odihnescu-s(e) oasel(e) | roabei lu Dumnezeu, jupaniţii Cheajănii, carĕ au fostŭ jupanease jupanului Ivaşco | vel armaş; şi se- | au pristăvitŭ | în zilile răposatului domnu Io Matĕiu voivod Bas(a)rabă въ мѣс(еца) ѡк(томврїе) въ е д(ь)ни, въ лѣ(т) ҂зрн[3].

---

[1] A răposat robul lui Dumnezeu, jupan Costandin, fiul lui Preda spătar.

[2] În zilele lui Io Matei voievod. S-a scris în luna lui decembrie 3 zile, în anul 7149 iar de la naşterea lui Hristos 1640.

[3] În luna octombrie în 5 zile, în anul 7150.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 74; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 62; **3.** Idem, *7025, Curtea de Argeş, 1517*, în «Calendarul antic » pe anul 1875, p. 62; **4.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 63; **5.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 152; **6.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit », an XLIX (1915), p. 1118; **7.** V. Brătulescu, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş*, p. 20; **8.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe din Curtea de Argeş*, în « Glasul bisericii », an XII (1953), p. 593; **9.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 225.

646

1647 ianuarie 4.

Piatră de mormînt de 157/66—59 cm.; literă de 7 cm. săpată.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4380.

Pater sa | [cer]dotum, patronus ecclesiarum, fid | ei catholi | cae speculum, d(ominus) Valentinus Alstner, obiit 4 ian(uarii), | a(nno) D(omini) 1647.

Părinte al preoţilor, ocrotitor al bisericilor, exemplu de credinţă catolică, domnul Valentin Alstner a murit la 4 ianuarie, în anul Domnului 1647.

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text); **2.** Al. Lapedatu, *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); **3.** H. Petri, < *recenzie la* > *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 269 (text).

647

1648 martie 14.

Piatră de mormînt de 132/59 cm.; literă de 7 cm. săpată; cîmpul este decorat cu motive ornamentale.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni şi Muzeului, naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4379.

Fide, virtu | te et genere nobilis, d(ominus) Ioannes Kot | ta, saxo | Sucsaviensis, obiit a(nno) 1648, 14 mar(tii).

Nobil prin credinţă, prin virtute şi prin neam, domnul Ioan Kotta, sas din Suceava, a murit în anul 1648, 14 martie.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 396.

[2] *Ibidem*, nr. 397.

Fig. 104

BIBLIOGRAFIE: 1. Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 158 (text); 2. Al. Lapedatu, *Antichitățile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); 3. H. Petri, ‹ *recenzie la* › *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 270 (text).

648

1648 aprilie 13.

Piatră de mormînt de 80/66 cm., spartă în două bucăți; literă de 9,5 cm. săpată.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4383 și 4393.

Catherina | Gasparque͞e anno D(omi)ni 1648, 13 apr(ilis) | defunctis; | nuncia ... [2] *id ...* [2] *soc[i]etatis in͞ Socie | tatem Iesu re ...* [2] *con(cion)em harum.*

Caterina și Gaspar răposați în anul Domnului 1648 aprilie 13;... în Societatea lui Iisus...(?)

649

‹Sec. XVII mijlocul›.

Piatră de mormînt de 106/54 cm.; literă de 4 cm. săpată într-un cîmp de 100/37 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4389.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 415.
[2] Cîteva litere ilizibile.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 402.

Andreas, | *vir* | *zelo fidei* | *observantia* |[5] *catholicae* | *legis* | *pietate in* | *Societate* | *Iesu* | [10] *memorabilis* | *hic* | *requie[scit]* | *in* *[humo]* [1].

Andrei, bărbat cunoscut în Societatea lui Iisus pentru zelul credinţei, pentru cinstirea religiei catolice, pentru evlavia lui, odihneşte aici în pămînt.

BIBLIOGRAFIE: W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text).

650

<Sec. XVII mijlocul>.

Piatră de mormînt de 149/50—60 cm.; literă de 6,5 cm. săpată; cîmpul este decorat cu motive vegetale şi ornamentale.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4388.

† *Sub* ... | ... [3] *ulius iacet ho* | *nestus* | *iuvenis Valentinus Dar* | *vas.* *[Obii]* [4] | *t a(nno) 16...* [3] | *die 26* [5]... [3]

Sub <această piatră>... zace cinstitul tînăr Valentin Darvaş. A murit în anul 16... ziua de 26...

651

1652 (7160) <august?>.

Piatră de mormînt, deteriorată, de 135/90 cm.; literă de 3,5 cm., săpată pe laturile pietrei; în cîmp este reprezentat chipul unui personaj (identificat de o parte din cercetători cu Matei Basarab voievod).

Provine de la: Biserica Domnească din Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [6].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4179.

... [3] а прѣставлъша ... [3] ѡсм ... | ... [3] въ ... [3] сред веч втораго часа нощ ... | ... [3] ва хва ... | ... [3] [лѣ]то бытїа мїра ҂зрѯ [7] ... [8].

... A răposat... într-o miercuri seara la al doilea ceas din noapte... anul de la facerea lumii 7160...

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul> după grafie şi factura artistică a pietrei. Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 189, a citit după cuvîntul *requie[scit]* « Anno D(omi)n(i) 1654 »

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 412.

[3] Piatra este deteriorată.

[4] Piatra este deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[5] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul> după grafie şi factura pietrei.

[6] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 15, nr. 5.

[7] Stabilirea datei: 1652 (7160) <august ?> s-a făcut după studiul lui P. Chihaia, *Date noi cu privire la pietrele de mormînt ale lui Matei Basarab şi ale familiei sale*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », tom. 11 (1964), nr. 1, p. 111. Autorul a dovedit că piatra în cauză a servit drept capac al sarcofagului în care a fost înmormîntat Mateiaş voievod, fiul lui Matei Basarab, în 1652 <august ?>

[8] Pelîngă textul amintit, pe muchile pietrei mai este scris cu literă de 4,5 cm. în relief: « ... *c morior ti...* | *aeternam post pia...* » [...eu mor ... după veşnică...]

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Mormîntul lui Udriște Năsturel?*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 114—115 (text, trad. și foto.); **2.** G. Oprescu, *Sculptura statuară românească*, p. 18 (foto.); **3.** A. Sacerdoțeanu și St. Metzulescu, *Întîia piatră de mormînt a lui Matei Basarab*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an II (1955), nr. 3—4, pp. 343, 345, 347 (text și trad.).

652

1652 noiembrie 16.

Piatră de mormînt de 143/66 cm.; literă de 9 cm. în relief; în cîmp este reprezentată o cruce încadrată de motive vegetale.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparținut colecțiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar 4384.

† *Hic repo|situs est egregius vir,|dominus|Iohannes Wolff de Bania.|Obd(ormivit) in Do|(mi)no a(nn)o 165|2 me(nse) no(vembris) 16.*

† Aici se odihnește distinsul bărbat, domnul Ioan Wolf din Baia. A adormit întru Domnul în anul 1652 luna noiembrie 16.

BIBLIOGRAFIE: **1.** W. St. Teutschländer, *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde*, p. 7 (text); **2.** B. P. Hașdeu, *Etymologicum magnum Romaniae*, III, col. 2353 (fragment); **3.** Al. Lapedatu, *Antichitățile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 61 (text); **4.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 3 (text) și fig. 10 la p. 5; **5.** H. Petri, *<recenzie la> N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 268 (text) și fig. 10 la p. 263.

Fig. 105

653

1656...20.

Piatră de mormînt de 151/59 cm., spartă în două bucăți; literă de 6 cm., săpată într-un cîmp de 123/32 cm.

Provine de la: Biserica Catolică din Cotnari, raion Hîrlău.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Iacobus,| Ursu. [*i.i*][1] *o,| Achimiei* [*et*][1] *| Christi*[*a*|[5] *ni, M*][1] *arie,|* [*filii*][1]... |[*fate mor*| *(um) in*| *t*][1] *egr* [*itate*|[10] *in*]*s*[*ignis, hic*][1]| *requievit| a(nno) D(omini) 1656*|... [*20*][1].

Iacob, Ursu... Achimia și Cristian, Maria... copiii... renumit prin cinstea lui, aici a adormit în anul Domnului 1656... 20.

---

[1] Piatra este deteriorată; textul a fost întregit după: Jerney, *Keleti utazása*, I, p. 189.

654

1657 (7166) septembrie 24.

Piatră de mormînt de 81/62 cm., spartă în patru bucăţi; literă de 9 cm. în relief; cîmpul este decorat cu motive vegetale.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4475.

Fig. 106

Сѣ гробъ сътвори пан Ни|колае Могълдѫ вел чашник с(ы)нꙋ своемꙋ, Василїе бив|фтори постелник, въ д(ь)ни Їѡ Гїѡргїе|Щефан воевод, и прѣстави се и погребен быст зде в лѣ(т) ҂зрѯѕ м(ѣ)с(е)ца сеп(темврїе) кд.

Acest mormînt l-a făcut pan Nicolae Mogîldea mare ceaşnic fiului său, Vasilie fost al doilea postelnic, în zilele lui Io Gheorghie Ştefan voievod; şi a răposat şi a fost îngropat aici în anul 7166 luna septembrie 24.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 49 (text şi trad.); 2. Idem, *Art et littérature des Roumains*, pl. LVI.

655

1665.

Piatră de mormînt de 121/50 cm.; literă de 7,3 cm. în relief; cîmpul este decorat cu motive ornamentale.

Provine de la: Biserica Catolică din Baia; a aparţinut colecţiilor Muzeului din Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4374.

† *Sub hoc | lapide repositus est egre | gius vir, | do(min)us Nicolaus Gros Ob(dormi)vit in Do(mino) | a(nno) 1665.*

† Sub această piatră se odihneşte distinsul bărbat, domnul Nicolae Gros. A murit întru Domnul în anul 1665.

Fig. 107

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 2 (text şi fig. 4); **2.** H. Petri, <*recenzie la*> *N. Iorga, Pietrele de mormînt ale saşilor din Baia*, în « Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 267 (text) şi fig. 4 la p. 259.

656

1691 (1140).

Piatră de mormînt deteriorată, de 98/85 cm.; literă de 3,5—9 cm. săpată.
Provine de la: Iaşi (?).
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4181.

Այս է տապան Խզնաւորցի տ(է)ր Գալուստ | ին ՌՃԽ.

Ays ē tapan Xznaworçi t(ē)r Galuyst | in ṙ č x.

Acesta este mormîntul preotului Galust din Khîznavor, în anul 1140.

657

(După 1691).

Pe piatra de mormînt de sub nr. 656 se mai află o inscripţie cu literă de 3,5—9 cm., săpată în partea de jos a pietrei.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar : 4181.

Յաշ...[1] *Յարութիւն*

Eaš . . . Yarut'iwn . . .

Iaşi . . . Harutiun . . .

---

[1] Piatra este deteriorată.

658

1695 septembrie 8.

Piatră de mormînt de 186/75 cm., spartă în două bucăţi; literă de 6,5 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Sava, din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4362.

[Τύμβος ὅδε κρύπτει | Θεόδωρον τὸν Συμεῶνος | Μουσῶν Πιερίδων | εὐγενέα τρόφιμον |5 Κλεινῆς Τραπεζοῦντος ὃς | ἤλυθεν ἔκποτε πά][1]τρης | [Φωνὴν διδάξων][1] Ἑλλάδος | [Οὐγκροβ][1]λάχους. | Ἀλλὰ πότμος μιν ἔμαρψεν |10 ἀμείλιχος, ἔλλιπε δ'ἄλγος | Δυστήνῳ τ'ἀλόχῳ καὶ | τεκέεσσι φίλοις. | Κλαύσατε, φιλόλογοι, καὶ εἰς | νηὸν παριόντες |15 Εὔχεσθ' οὐρανίων τόν | δε λαχεῖν στεφάνων. | Σεπτεμβρίου 8, 1695.

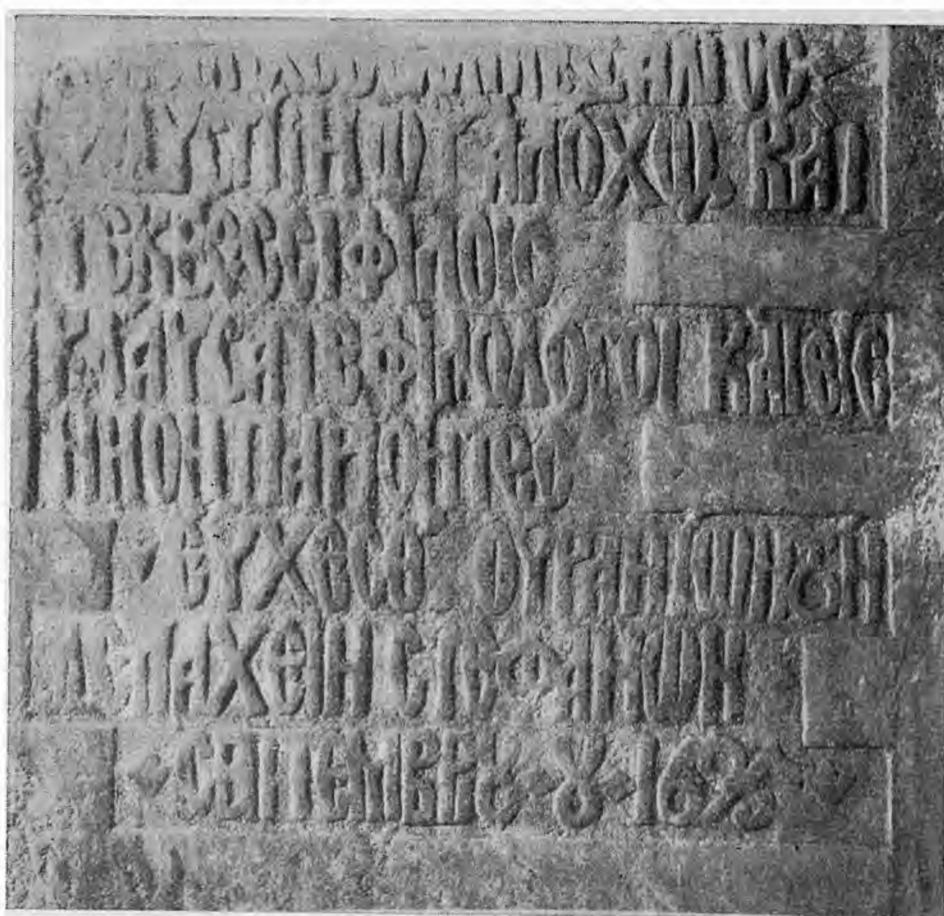

Fig. 108

Mormîntul acesta ascunde pe Teodor al lui Simeon, de bun neam, hrănit de muzele Pieride, care a venit de mult din vestitul Trapezunt, patria lui, să înveţe limba Eladei pe ungrovlahi. Moartea amară însă l-a ajuns şi a lăsat durere sărmanei lui soţii şi copiilor lui dragi.

[1] Textul a fost întregit după: Hurmuzaki, *Documente*, XIII, p. 409.

Plîngeţi iubitorilor de carte, şi trecînd pe lîngă o biserică, rugaţi-vă să aibă parte de cereştile cununi, septembrie 8, 1695.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Periclis Triantafillidis, Ἡ ἐν Πόντῳ ἑλληνικὴ φυλὴ ἤτοι τὰ Ποντικὰ ἢ προσετέθησαν καὶ λόγοι τινές..., p. 189 (text); **2.** C. Erbiceanu, *Bărbaţii culţi greci şi români şi profesorii din academiile de Iaşi şi Bucureşti din epoca zisă fanariotă (1650—1821)*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXVII (1904—1905), p. 149 (text şi trad.); **3.** A. Papadopulos-Kerameus, *Texte greceşti privitoare la istoria românilor...*, în Hurmuzaki, *Documente*, XIII, p. 409 (text), p. 374 (trad.); **4.** N. Iorga, *Două pietre de mormînt de la Muzeul naţional din Bucureşti*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXII(1929), p. 178 (text, trad. şi foto. un fragment).

659

1698 (1147).

Piatră de mormînt deteriorată, de 79/115 cm.; literă de 4—10 cm. săpată.

Provine de la: Iaşi (?).

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4181.

Այս է տապան արտաշայթցի | Տ(է)ր Մարտիրոսի որդի տիրաց | ու Յո(վ)հաննիսին թվ(ին) ՌՃԽԷ

Ays ē tapan Artašayt'ci | t(ē)r Martirosi ordi tira | cu Yo(w)hannisin t'w(in) ṙ č x ē.

Acesta este mormîntul diacului Hovhannes, fiul preotului Martiros din Artaşat, în anul 1147.

660

1702 septembrie 6.

Piatră de mormînt de 170/79 cm; literă de 5,5 cm. în relief, într-un cîmp de 143/52 cm. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf Sava, din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4429.

Fig. 109

† Ενθαδε κειται πρε | σβύτου σοφοῦ δέμας, | Κ[λ]ῆσιν Σεβαστοῦ καὶ | γένος Κυμηνίτου. |[5] Πατρὶς Τραπεζοῦς | ὧπερ ἦν κλεινὴ πόλις. | Ἀλλ' ὦ μαθητῶν πλη | θύς ὡς εὐγνωμόνως | Οἷς αὐτὸς ἐξέδωκε |[10] παιδείας λόγους | Διδασκάλῳ σπείσα | τε δάκρυ κειμένῳ. | Σβέσθη σοφῶν γὰρ | λύχνος ἐκ μέσου μέγας |[15] Καὶ Χριστὸν αἰτήσασθε | τῶν πόνων γέρας | Αὐτῷ παρασχεῖν | τὴν ἄνω κληρουχίαν. | Ἐν ἔτει 1702 σεπτε(μ)[βρίου 6][2] |[20] ἡμέρα κυριακ[ῇ][2].

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 16, nr. 14.

[2] Textul a fost întregit după: fig. 109.

† Aici zace trupul unui bătrîn înțelept după nume Sevastos, iar după neam Chimenitul. Patria lui era vestitul oraş Trapezunt. Dar voi, mulţimea învăţăceilor lui, ca din recunoştinţă, voi cărora dînsul v-a dat cuvintele învăţăturii, vărsaţi o lacrimă pentru dascălul ce zace căci s-a stins din mijlocul înţelepţilor o lumină mare; şi rugaţi-vă lui Hristos ca să-i dea drept răsplată a ostenelilor lui moştenirea cea de sus. În anul 1702 septembrie 6, ziua de duminică.

BIBLIOGRAFIE: 1. Periclis Triantafillidis, Ἡ ἐν Πόντῳ ἑλληνικὴ φυλὴ ἤτοι τὰ Ποντικὰ ἢ προσετέθησαν καὶ λόγοι τινές..., p. 189 (text); 2. C. Erbiceanu, *Bărbaţii culţi greci şi români şi profesorii din academiile de Iaşi şi Bucureşti din epoca zisă fanariotă (1650—1821)*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXVII (1904—1905), p. 144 (text şi trad.); 3. A. Papadopulos-Kerameus, *Texte greceşti privitoare la istoria românilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, XIII, p. 409 (text), p. 373 (trad.); 4. N. Iorga, *Piatra de mormînt a lui Sevastos Chimenitul din Trapezunt*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 154 (text, trad. şi foto.). Completări bibliografice la D. Russo, *Studii istorice greco-române*, I, Buc., 1939, p. 310, n. 2.

661

1720 mai 13.

Piatră de mormînt de 163/78 cm.; literă de 5 cm. în relief, în partea de sus, într-un cîmp de 132/47 cm., încadrat de motive vegetale. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Hanul Greci-Ghionma Banul, din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4428.

1720 μαΐου 13. | Ενθαδε κεῖται ο δ | οῦλος τοῦ Θεοῦ Γκει | όνμας πάνου ε(κ) κώμ |[5] ης Ωστανητζας.

1720 mai 13. Aici zace robul lui Dumnezeu, Ghionma banul din satul Ostaniţa.

Fig. 110

662

1722 (7230) iulie 10.

Piatră de mormînt de 162,5/66 cm.; literă de 4,5 cm., săpată într-un cîmp de 99/33 cm., încadrat de motive vegetale şi ornamentale.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Vechi (?) din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4430.

. . .[1] 7230 la lu | na lui iulie în 10 zile, | adormit-au întru | H(risto)s şi s-au îngropat |[5] într-acestu mor | măntu roaba lui | D(u)mnezeu, Bălaşa, | fiica lui chir | chiurciubaşa, şi |[10] den osteneala f̄ | fiiului ei pre nu | me Sugrumale vt(ori) | portariu au făc | utu această piia |[10] tră ca să hie în t̄ | tru <po>menire.

BIBLIOGRAFIE: [N. Iorga,] *Inscripţii*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 269, nr. 5.

663

1737 martie 12.

Pe piatra de mormînt de sub nr. 661, în partea de jos, mai este o inscripţie cu literă de 5 cm. în relief. Text cu majuscule.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4428. (Vezi fig. 110).

Εν δὲ τους 1737 ιου | μαρτ(ί)ου 12 ἐτάφη καὶ | ὁ υἱὸς αυτοῦ 'Αθανα | σιος.

Iar la 1737 în martie 12 s-a îngropat şi fiul său Atanasie.

664

1737 (7246) noiembrie 5.

Piatră funerară de 44/55 cm., spartă în şapte bucăţi: literă de 4,5 cm. în relief.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4442.

† Drept acest loc să odihnesc | oasele răposatului | ū robului lui D(u)mn(e)ze(u) |, Istrate odabaşa [2] <şi> |[5] Enter (?) prezvitera[3]; | leat 7246 noem(vrie) 5 dni.

---

[1] Piatra deteriorată.
[2] Comandantul unui detaşament militar.
[3] Cuvîntul este scris cu literă săpată.

665

1738 (7246) aprilie 5.

Piatră funerară de 45/53 cm.; literă de 4 cm. în relief, într-un cîmp de 39/46 cm.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4438.

† Drept acest loc să odihn | esc oasele răposaților | robilor lui D(u)mn(e)-zeu, copii(i) | sf(i)nții sale părintelui | [5] popei Bunii, anume Nico | lae; | leat 7246 m(ese)ță ap(rilie) 5 d(ni).

666

1740 (7248) august 13.

Piatră funerară de 31/42 cm.; literă de 4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Căldărușani, raion Urziceni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4433.

Fig. 111

† Drept acest loc să o | dihnesc oasele răpo | satului robului lui | D(umne)zeu, Dionisïe eremon(ah) ot Căl | [5] doroșan, m(e)s(e)ță av(gust) 13, leat 7248.

667

1747 (7255) august 25.

Piatră de mormînt de 193/80 cm.; literă de 8,5 cm. în relief în chenar; în cîmp, în partea de sus, este reprezentată o cruce.
Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4346.

† Suptŭ această piiatră odih | nescu-se o(a)sele robului lui D(u)mn(e)zeu, Ioanŭ sinŭ jupan Pătru cupeţu ot Ar | geşŭ, care s-au prestăvit la leat | 7255 avg(ust) 25 dn(i); şi au lăsat sfinăte(i) mănăstir(i) partea lui de moşie den Cerbureni.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862 p. 74; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 62; **3.** Idem, *7025, Curtea de Argeş, 1517*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 62; **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 152; **5.** V. Brătulescu, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş*, p. 20 (text) şi fig. 14 la p. 16; **6.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş*, în «Glasul bisericii», an XII (1953), p. 593.

668

1756 (7264) iunie 29.

Pe piatra de mormînt de sub nr. 667, în partea din mijloc, se mai află o inscripţie cu litera de 5 cm. în relief.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4346.

Iunie 29 leat 7264 s-au | prestăvit şi robu lui D(umne)zeu, | Ionichie monahu Berin | descu, şi s-au îngropatŭ aici în |[5] mănăstire; şi au lăsat sfintei | mă(nă)s(tiri) moşiia Turburia şi | doao roate de moar(ă) în o | raşu Argeşului.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 74; **2.** Idem, *Monumentele străbunilor din România*, p. 62; **3.** Idem, *7025, Curtea de Argeş, 1517*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 62; **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 152; **5.** V. Brătulescu, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş*, p. 20—21 (text) şi fig. 14 la p. 16; **6.** R. Ilie, *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş*, în «Glasul bisericii», an XII (1953), p. 593.

669

1759 iulie 27.

Piatră funerară de 39/47 cm., spartă în 3 bucăţi; literă de 3 cm. în relief.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4444.

† Dreptu acestu locu odihnescu | robii lui D(u)mnezeu, | Costandin, Zmăranda, | copii(i) lui Ilie cojocar; |[5] iulie 27, 1759.

670

1766 ianuarie 22.

Piatră de mormînt de 117/86 cm.; literă de 6,5 cm., săpată într-un cîmp de 82/58 cm.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4366.

† Suptŭ această piatră | odihnescu-se oasele | răposatu robu lui D(u)m(ne)zeu, | jup(an) Hristodor ce au fost |[5] comis, fecior lui Ioa[nichie][1] | de la Ianina, din satul | Paramithiia; s-au odihnit | la ghenarie 22, 1766. | Anghelichi, Nicol... [2] | Ioanu.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Inscripții*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 269.

★

671

<1665—1668> august 28.

Cristelniță de piatră de 62/74 cm., spartă în două bucăți; literă de 6,5 cm. în relief.

Provine de la: Mitropolia din București (?).

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4421.

† Să se știe. [Cu voia Tatăl][1]ui și cu ajutoriul | Fiiului ș[i Duhului S][1]v(ă)ntu, nevoitu-si-au ro | bii lui Dumnezeu, S...[2] eața с(ы)нь єго[3] la această crăst[el] | n(i)ță, în zilel(e) Radul(u)i vo[dă pentr][1]u pomen(ă); m(ese)ța av(gust) dni 28[4].

672

1711 septembrie 1—1712 august 31 (7220).

Ornament sculptat în piatră; literă de 4 cm., săpată într-un cîmp de 31/39 cm.; în partea din dreapta este reprezentat un leu.

Provine de la: clopotnița m-rii Negru Vodă din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4401.

† Grigorie | ucenic Cozian | i Lupul Sărăț | an ispravnici; |[5] let 7220.

---

[1] Piatra este spartă; textul a fost întregit de noi.

[2] Cîteva litere ilizibile.

[3] Fiul lui.

[4] Textul a fost datat <1665—1668> august 28, după grafie, identificîndu-se Radu voievod cu Radu Leon.

Fig. 112

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Lapedatu, *O biserică a lui Ştefan cel Mare în Ţara Românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 109 notă (text) şi foto. la p. 107; 2. P. Chihaia, *Etape de construcţie în incinta mănăstirii « Negru-Vodă » din Cîmpulung-Muscel*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VIII (1961), nr. 1, p. 212; 3. V. Brătulescu, *Elemente de artă picturală şi sculpturală la biserica mănăstirii Sinaia*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 63.

673

1712—7220 ‹ianuarie 1 — august 31›.

Ornament sculptat în piatră; literă de 5 cm. săpată într-un cîmp de 37/40 cm.; în partea din stînga este reprezentat un leu.

Provine de la: clopotniţa m-rii Negru Vodă din Cîmpulung.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4402.

† Mihail | ig(umen) isprav | nic Cozian ; | let 7220 ; an(n)o | 5 C(hr)i(sti)[1] 1712[2].

Fig. 113

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile româneşti administrate de ţară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 25; 2. Idem *Monumentele străbunilor din România*, p. 33; 3. Idem, *6723, Monastirea Cîmpulung, 1215*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 33; 4. Al. Lapedatu, *O biserică a lui Ştefan cel Mare în Ţara Românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 109 notă (şi foto.); 5. N. A Constantinescu, *Albumul istoriei românilor*, p. 24, fig. 128; 6. M. Golescu, *Motive animale în sculptura decorativă şi semnificarea lor simbolică în arta religioasă*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 44; 7. C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/1, ed. II, p. 197 (foto.); 8. P. Chihaia, *Etape de construcţie în incinta mănăstirii « Negru-Vodă » din Cîmpulung-Muscel*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VIII (1961), nr. 1, p. 212; 9. V. Brătulescu, *Elemente de artă picturală şi sculpturală la biserica mănăstirii Sinaia*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 63.

[1] In anul de la Cristos.

[2] Cu cifre arabe.

674

1715.

Cadru de piatră ornamentat, de 156/222 cm., spart în două bucăţi; literă de 7,5 cm. săpată; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală, într-un medalion susţinut de doi lei.

Provine de la: bis. Colţea din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4403.

Fig. 114

M(i)h(ai) C(an)t(acuzino); | 1715 [2].

BIBLIOGRAFIE: R. Popa, *Mogoşoaia*, pl. 32.

*

675

1594.

Cană cu capac, din metal, de 27 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., încrustată cu email albastru pe o plăcuţă din interiorul cănii.

Provine din Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M. 73.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 15, nr. 2.

[2] Cu cifre arabe.

1594. | *Eotvos* | *Demlen,* | *Sondi,* |[5] *Anna.*

1594. Eötvös[1] Demlen, Sondi, Ana.

Inițialele meșterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe capac:

P. B.

676

1632.

Cană cu capac, din argint aurit, de 21 cm. înălțime; literă de 0,4 cm., gravată pe capac, în interior.

Provine din Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Zegedi Gergeli deac; 1632.

Szegedi Grigore diac; 1632.

677

1682.

Cană cu capac, din argint aurit, de 27 cm. înălțime; literă de 0,5 cm., săpată pe capac, în interior.

Provine din Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Reschner Paullus; | anno 1682.

Reschner Paul; în anul 1682.

678

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208).

Cană cu capac, din argint aurit, de 14 cm. înălțime; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea de jos a obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 78.

---

[1] Sau: «Argintarul» (?)

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 119, nr. 160.

† Această năstrapă [1] o am dat sv(i)ntei biserici eu robul lui D(u)mn(e)zeu, Dosothei ermonah, să fie de pomană.

Pe capac, cu literă de 0,4 cm. săpată:

† Eclis(i)arŭ; leat 7208.

BIBLIOGRAFIE: P. Ș. Năsturel, *Străvechile odoare ...*, în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 208.

679

1727.

Cană de argint aurit de 23 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., săpată pe capacul obiectului şi în cîmpul piesei, în jurul unui blazon.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 80.

1727.|Marto<n> [2] *Keresztes, comes de V<árhegy>i, co(mi)t(atus) Ku<küllöi>, S<árpataki> comes.*

1727. Martin Keresztes, comitele comitatului Tîrnavei, comite de Várhegy şi Sárpatak.

BIBLIOGRAFIE: *Culegeri şi studii de muzeografie*, 1959—1960, p. 104.

680

1745.

Cană cu capac, din argint aurit, de 27 cm. înălţime, cu ornamente în relief; literă de 0,6 cm. săpată pe marginea de jos a obiectului.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Nalaczi Sara; an(n)o 1745.

Naláczi Sára; în anul 1745.

★

681

1620 (7128) ianuarie 1.

Candelă de argint aurit de 13 cm. înălţime; literă de 0,7 cm., gravată în partea de jos a obiectului.
Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1431.

---

[1] Cană.

[2] În text: « MAR.IO. ».

† Сїѧ кандї|ла сътворї|архїеп(и)ск(о)пь|Өеѡфан и|мїтрополит|Молдавскї|и даде ѧ|въ с(вѣ)та мон|астирь|Слати|наа|вь памѣт|себѧ ї родї|телим его,|в л(ѣ)то ҂зр҃кн м(ѣ)с(е)ца ген(арїе) а҃.

† Această candelă a făcut-o arhiepiscopul Teofan şi mitropolit al Moldovei şi a dat-o la sfînta mănăstire Slatina pentru pomenirea sa şi a părinţilor lui, în anul 7128 luna ianuarie 1.

682

<Cca. 1633>.

Candelă de argint aurit de 19 cm. înălţime; literă de 1 cm., gravată în partea de jos a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1370.

† Помѣни Г(оспод)и д(ѹ)ше раба б(о)жїе[1]: banul Radul Buzesculu şi băneasa Elina.[2]

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 109; 2. Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa*, p. 91; 3. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 19 (desen şi trad.).

683

<Cca. 1638>.

Candelă de argint de 22 cm. înălţime; literă de 0,9 cm., gravată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1441.

† Сїа кандїла сътвори Їѡ Басїлїе воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ земле Молъдавскои,|ї госпожда его, Тѹдоска, и даде їх въ новосъзд(а)наго свое|го монастїр въ гр(а)дѧ Ѣшкаго, їдеж(е) ест храм Трех С(вѣ)т(ите)лѣ[3].

† Această candelă au făcut-o Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Tudosca, şi au dat-o la nou zidita lor mănăstire în oraşul Iaşi, unde este hramul celor Trei Ierarhi.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 206.

---

[1] Pomeneşte, Doamne, sufletul robilor lui Dumnezeu.

[2] Textul a fost datat <cca. 1633>, în jurul anului în care Radu Buzescu a fost mare ban.

[3] Textul a fost datat <cca. 1638>, în jurul anului de zidire a m-rii Trei Ierarhi. Un text asemănător şi pe candelele cu nr. inventar: M 1436 şi M 1435, prima de 24,5 cm., a doua de 25 cm., avînd litera de 1,1 cm. în relief.

684

1641 (7150) ‹septembrie 1 — octombrie 10›.

Candelă de argint aurit de 20 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., gravată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1371.

† Această candilă da-o ermonahŭ egumenŭ Io‹n› sf(i)ntiei mănăstiri Tisămĕnii, vă leatŭ 7150[2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 218; în *extras*, p. 70; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 121.

685

‹Cca. 1641—1642›.

Candelă de argint aurit de 13,5 cm. înălţime; literă de 0,3 cm., săpată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Topolniţa, raion Turnu Severin; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1375.

† Сие кандила сатвори с(е) Радивои капетанъ и са жупънасею Живану и приложи ва монастиръ г(ла)г(о)леми Тополницу, храмъ Усекновение;

Pe marginea de jos a obiectului:

и ѡ(ко)ва ново ва лето ҂з҃р...[4].

† Această candelă au făcut-o Radivoi căpitan şi jupaniţa lui, Jivana, şi au dat-o mănăstirii numite Topolniţa, hramul Tăerea capului; şi a ferecat-o din nou în anul 71...

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 219 (text şi trad.); în *extras*, p. 71; 2. D. Bălaşa, *Contribuţie la istoria schitului Topolniţa*, în « Mitropolia Olteniei », an IX (1957), p. 829 (trad.)

686

1642 septembrie 1—1643 august 31 (7151).

Candelă de argint aurit de 15 cm. înălţime; literă de 0,2 cm., gravată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[5].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1372.

Aceste candilă o cunparătŭ voevoda Ioanŭ Măthei многъ му лета[6]; 7151.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 91 bis.

[2] Textul a fost datat 1641 (7150) ‹septembrie 1 — octombrie 10›, după egumen.

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 92.

[4] Din « văleat » lipsesc cifrele zecilor şi unităţilor. Textul a fost datat ‹cca. 1641—1642› după factura artistică a obiectului, prin analogie cu candelele de sub nr. inventar M 1371 şi nr. inventar M 1372.

[5] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 112, nr. 87.

[6] Mulţi să-i fie anii.

687

1646.

Candelă de argint de 94 cm. înălţime; literă de 1,5 cm. şi 0,9 cm., gravată în partea de mijloc, de jur împrejurul obiectului; în cîmp, într-un medalion, este reprezentată stema Moldovei.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1437.

Іѡ Басилїи воевода, м(и)л(остїю) бож(їю), господаръ землѣ Молдавскоѣ, создал кандило сїе в храм Трехь С(вѣ)тителеи

† Басилїа Беликого, Григорїа Б(о)гослова, Іѡанна Злат(а)ѹстаго, въ манастырь свои Ясків; рокѹ ҂ахмѕ.

Io Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, a făcut candela aceasta la hramul celor Trei Ierarhi: Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, la mănăstirea sa din Iaşi; anul 1646.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 178 (text şi trad.); **2.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ, библиотекъ*, p. 311 (text); **3.** N. Iorga, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 41 (trad.); **4.** Idem, *Inscripţii*, II, p. 153 (text şi trad.); **5.** N. A. Bogdan, *Oraşul Iaşi*, ed. II, p. 206 (trad.); **6.** P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare...*, în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10 — 12, p. 215 (trad.); **7.** N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 392 (trad.); **8.** Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 56 (trad.); **9.** C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 206 (text şi trad.).

688

1647 septembrie 1—1648 august 31 (7156).

Candelă de argint aurit de 10,8 cm. înălţime; literă de 0,3 cm., săpată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1373.

† Сие кандило приложи жѹпѹнь Никола оу манастирь овомь Тисмана, храмь Оуспенїе пр(ѣ)светїе Б(огороди)це в л(ѣ)т ҂зрнѕ.

† Această candelă a dăruit-o jupan Nicola la mănăstirea aceasta Tismana, hramul Adormirea preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în anul 7156.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 218 (text şi trad.); în *extras*, p. 70; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 122 (text şi trad.).

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 93.

689

1649 septembrie 1—1650 august 31 (7158).

Candelă de argint aurit de 17,5 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1442.

† Al tău de într-ale ta(l)e, Doamne, aducem[1] Maicei tale Prěcistii aceasta candilă, noi Io Mathei voevod, în lavra Tismana, v(ă) leat 7158.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 214; în *extras*, p. 66; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 123.

690

1649 septembrie 1—1650 august 31 (7158).

Candelă de argint de 20 cm. înălţime; literă de 0,3 cm., săpată în partea de sus, în exterior şi în interiorul obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1374.

† Al tău, al tău dintr-ale tale, Doamne I(isu)se H(ristoas)e, aducem noi Io Matthei voevod acestŭ micŭ darŭ de a luminiarě ugodnicului[3] tău, | Grigorie Decapolitŭ de în Bistriţě, v(ă) leat 7158.

691

<1666 după mai 21—1668>.

Candelă de argint de 18,5 cm. înălţime; literă de 0,6 cm., gravată în partea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1434.

† Ιων, ελεω Θ(εο)υ, Ηλιασι βοΐβοδας πασης Μολδοβλαχηας, σην τη ευσεβεστατη Κατακουζηνη[4].

† Ion, cu mila lui Dumnezeu, Iliaş voievod a toată Moldova, cu preacredincioasa Cantacuzină.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 206 (text şi trad.).

---

[1] În orig.: «aducme».
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 112, nr. 86.
[3] Sfîntului.
[4] Textul a fost datat <1666 după mai 21—1668> identificîndu-se donatorul cu voievodul Moldovei Iliaş Alexandru.

692

<1666 după mai 21—1668>.

Candelă de argint aurit de 18,5 cm. înălţime; literă de 0,8 cm. gravată în partea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1432.

† Ιων, ελεο Θ(εο)ῦ, Ηλιασι βοἴβοδας πασης Μολδοβλαχη(ας), σην τη ευσευβεστατη κυρϊα δομννα Κατακουζην<η>.[1]

† Ion, cu mila lui Dumnezeu, Iliaş voievod a toată Moldova, cu preacredincioasa doamnă Cantacuzină.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 206 (text şi trad.).

693

<Cca. 1685>.

Candelă de argint de 18 cm. înălţime; literă de 0,2 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1386.

Αφηερόθη | εν τη μονὶ | Κοτριτζιανου[2].

S-a închinat la mănăstirea Cotroceni.

Acvila bicefală reprezentată în cîmpul obiectului este încadrată de majusculele:

Ş(erban)ŭ v(oie)v(od)[2].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm. sînt gravate pe marginea de sus a obiectului:

I(ohannes) H(enning).

694

1688 (7196) martie 15.

Candelă de argint de 11,7 cm. înălţime; literă de 0,2 cm. săpată în partea de jos a obiectului.
Provine de la: bis. din Măgureni, raion Cîmpina.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1348.

---

[1] Textul a fost datat <1666 după mai 21—1688> ca şi la inscripţia precedentă. Un text asemănător şi pe candela cu nr. inventar: M 1433 avînd litera gravată de 0,6 cm.

[2] Textul a fost datat <cca. 1685> după grafie şi factură artistică prin analogie cu obiectele dăruite în jurul acestui an de Şerban Cantacuzino voievod. Un text identic şi pe candelele cu nr. inventar: M 1383 şi M 1384, ultima de 20 cm. avînd litera de 0,3 cm.

† L(ea)t 7196 s-au făcut acěste 5 candile de Mariia a soţului Şerban | Can(tacuzino), fata Ghincei i a Lincăi, sfi(n)tii biserici de la Măgu|rěni; mar(tie) 15.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt gravate în partea de jos a obiectului:

G(eorg) M(ay).

695

1688 (7196) mai 20.

Candelă de argint aurit de 46 cm. înălţime; literă de 0,5 cm. săpată; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.

Provine de la: m-rea Sărindar din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1387.

† Această candilă iaste făcută şi dată de pomeană de răposata doamna Zmaranda la sv(ă)nta mănăstire Sărindariul, m(e)s(e)ţa maiu 20, 7196.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt săpate pe marginea suportului:

H(ann) S(ebastian).

696

1689 septembrie 1—1690 august 31 (7198).

Candelă de argint aurit de 52,2 cm. înălţime; literă de 1,1 cm., gravată în partea de mijloc a obiectului; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1388.

† Io Costandin Basarab voevodŭ, б(о)ж(їю) м(и)л(ос)т(їю) г(о)с(по)д(арь) з(е)м(ли) Вл(ашкои)[1], lăngă alalte și aceasta au adaos la sv(ă)nta mănăstire Bistriţa, întru a lui D(u)mn(e)zeu slavă; leat 7198[2].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt săpate pe marginea suportului:

T(homas) K(losch).

BIBLIOGRAFIE: M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 37.

---

[1] Din mila lui Dumnezeu, domn al Ţării Românești.

[2] Un text identic şi pe candela cu nr. inventar: M 1389.

697

<1690—1721>.

Candelă de argint aurit de 20 cm. înălţime; literă de 0,3 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1361.

Mă(nă)s(tirea) Dintru(n)lemnŭ.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt săpate pe suportul obiectului:

P(etrus) H(iemesch)[1].

698

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208).

Candelă de argint de 43 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., săpată în partea de jos a obiectului.
Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1390.

† Помени Г(оспо)дѝ[3]: Preda, Păuna, Papa, Balaşa, Barbul; l(ea)t 7208.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în partea de jos a obiectului:

G(eorg) M(ay).

699

1706 (7214) mai 20.

Candelă de argint parţial aurită, de 21 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată în partea de jos a obiectului.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1402.

---

[1] Textul a fost datat <1690—1721> în intervalul în care Petrus Hiemesch II este cunoscut ca meşter. Iniţialele meşterului mai sînt gravate şi pe candelele cu nr. inventar: M 1389, M 1400, şi M 1440.
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 101.
[3] Pomeneşte, Doamne.

† Г(ос)п(о)жда Єкат(е)рина, Иѡн Ѧнтиѡх Костантин воевод, б(о)ж(ї)ю м(и)л(ос)тїю), г(ос)п(о)д(а)рь зем(ли) Молда(вс)кои; | л(ѣт) ҂зсдї маи к҃. Трех Св(ѣ)тител(ѣ).

† Doamna Ecaterina, Ion Antioh Costantin voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei; anul 7214 mai 20. Al Trei Ierarhilor.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 206 (text și trad.).

700

<Cca. 1708>.

Candelă de argint de 28 cm. înălțime; literă de 0,5 cm. săpată în partea de jos a obiectului.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1363.

Istratie Florescul[1],

701

1716.

Candelă de argint parțial aurită, de 42 cm. înălțime; literă de 0,4 cm. săpată în partea de jos a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Văcărești din București.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1403.

† Πουλχερίας δόμνης, συζύγου του ἡγεμονεύοντος αὐθέντου 'Ιωαννου Νικολάου 'Αλεξάνδρου βοεβοδα, 1716.

† A Pulheriei doamna, soția domnului cîrmuitor Ioan Nicolae Alexandru voievod, 1716.

Inițialele meșterului, de 0,2 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

T(homas) L(ang).

[1] Textul a fost datat <cca. 1708> după grafie și factura artistică a obiectului, în jurul anului cînd Istratie Florescu este atestat documentar. (Vezi: N. Iorga, *Studii și documente*, vol. V, p. 369 și vol. X, p. 255.)

702

1718.

Candelă de argint de 25 cm. înălţime; literă de 0,8 cm. gravată.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Văcăreşti din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1401.

† Azasta candjle s-au dat la Sveti Georgie de l(a) Şerban tvel spetar; 1718 [1].

BIBLIOGRAFIE: N. I<orga>, *Cîteva inscripţii*, în « Rev. ist. », an VIII (1922), p. 156.

703

1719 septembrie 1—1720 august 31 (7228).

Candelă de argint de 30 cm. înălţime; literă de 0,6 cm. săpată în partea de jos a obiectului.
Provine de la: m-rea Văcăreşti din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1404.

† Aceas(t)ă candel(ă) s-au pus la mormăntul domniţei Zmaragdii,| fica lu Costandin [2] vodă Basarabă, la l(eat) 7228 [3].

BIBLIOGRAFIE: 1. N. I<orga>, *Cîteva inscripţii*, în « Rev. ist. » an VIII (1922), p. 156; 2. V. Drăghiceanu, *Mănăstirea Văcăreşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138.

704

<*Cca. 1720—1725*>.

Candelă de argint de 21,5 cm. înălţime; literă de 0,9 cm. săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1350.

† Făcutu-s-au această candel(ă) de d(oa)mna Ana a înnălţatului d(o)mnŭ Mihai Racoviţ(ă) voevod, <pentru> Prepodomna Paraschiva, la mănăstire la Tri Sfetitele [4].

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 401; 2. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 73; 3. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 207.

---

[1] Text cu caractere latine; data cu cifre arabe.
[2] În orig.: « Ctostandin ».
[3] Pe obiect sînt gravate şi iniţialele meşterului T<homas>? L<ang?>.
[4] Textul a fost datat <cca. 1720—1725> după grafie şi factură artistică, (prin analogie cu alte obiecte) în timpul celei de a treia domnii a lui Mihai Racoviţă în Moldova.

705

1721.

Candelă de argint de 14 cm. înălţime; literă de 0,6 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Hanul Greci-Ghionma Banu din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1405.

'Αφιερόθη τὸ παρὸν εἰς την εκλησιαν τὴν ρομεϊκη παρὰ Γεοργιου Κηριακη, τοῦ Σινοπέος, 1721.

S-a închinat candela de faţă la Biserica Grecească de către Gheorghe Chiriac cel din Sinope, 1721.

706

1724 iunie 20.

Candelă de argint de 15,5 cm. înălţime; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1406.

† Του Μαξήμου Μαρτελάρη, 1724 ιουνιου 20.

† A lui Maxim Martelaris, 1724 iunie 20.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului :

L. A.

707

1726 septembrie 1—1727 august 31 (7235).

Candelă de argint de 25 cm. înălţime; literă de 0,9 cm., săpată pe marginea de sus a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1349.

† Grigorie Harlepinschi [2] biv v(e)l log(o)f(ăt); leat 7235 [3].

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 112, nr. 89.

[2] Pentru : Halepliu.

[3] Pe această candelă mai este săpată o inscripţie din 1746 lipsită de importanţă.

708

1733.

Candelă de argint aurit de 31 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea de sus a obiectului.
Provine de la: m-rea Surpatele, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1407.

† Ancuţa, fiica mării sale răposatului Costandin B(asarab) Brăncoveanul voevod şi prinţip al sfintei înpărăţii Romei. *Anno salutis* [1] 1733 [2].

BIBLIOGRAFIE: V. Drăghiceanu, *O nouă candelă brîncovenească*, în «Conv. lit.», an L (1916), p. 708.

709

1736 (7244) mai 15.

Candelă de argint de 14,5 cm. înălţime; literă de 0,3 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1244.

† Ace(a)st[ă] candil[ă s-a] făcut de... [3] [şi o au] datŭ la sfăn[ta] Preapodomna Paraschiv(a) pentru săn(ă)ta(tea) lui Gligoraşco, fii (?)... [3] să(i); m(ese)ţa mai 15 d(ni), 7244.

710

<1736 după august>.

Candelă de argint, parţial aurită, de 28 cm. înălţime; literă de 0,8 cm., săpată în partea centrală a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: paraclisul m-rii Văcăreşti din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1221.

Μνήσθητι Κύριε τῶν δούλων σου Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου βοεβόνδα, Ἐκατερινης δόμνης [4].

Pomeneşte, Doamne, pe robii tăi Constantin Mavrocordat voievod, Ecaterina doamna.

---

[1] În anul mîntuirii.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Inscripţie deteriorată.
[4] Textul a fost datat <1736 după august>, în perioada următoare zidirii paraclisului m-rii Văcăreşti, candela fiind dăruită de ctitorii lăcaşului, amintiţi în inscripţie.

711

1736 septembrie 1—1737 august 31 (7245).

Candelă de argint, deteriorată într-un incendiu, de 20 cm. înălțime; literă de 0,8 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din București.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Această candelă eta candelă s-au dat la Sf(e)ti Gheorghie la <mănă>stîre unde odihnește robul lui Dumnezău, Ștefan beizadea Basaraba Brăncovean; lea(t) 7245[1].

712

<După 1747 august 7>.

Candelă de argint de 15,5 cm. înălțime; literă de 0,4 cm., săpată în partea centrală a obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1246.

Eu jupăneasa Stanca Obedeanca, fica răposatului Dositheu Brăiloiŭ, am dat-o l(a) mo(r)mântu răposa | tului tătăim mieu, Dositheu Brăiloiŭ[3].

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 219; în *extras*, p. 71; 2. Al. Ștefulescu, *Biserica din Stănești*, în « Jiul », an I (1894—1895), nr. 7, p. 9 errata; 3. Idem, <*Biserica din Vădeni*>, în « Publicațiunile Muzeului județian al Gorjului », vol. I (1896), fasc. 1, p. 6; 4. Idem, *Gorjul istoric și pitoresc*, p. 319; 5. Idem, *Mănăstirea Tismana*, p. 135.

713

1761 martie 16.

Candelă de argint de 12,4 cm. înălțime; literă de 0,5 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1245.

† Iane logof(ăt), Ana; 1761 mar(tie) 16.

---

[1] Inscripția este parțial deteriorată.
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 96.
[3] Textul a fost datat <după 1747 augst 7>, ulterior anului morții lui Dosithei Brăiloiu. (Vezi: Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, loc. cit.).

714

1768.

Candelă de argint, deteriorată, de 28,5 cm.; literă de 0,8 cm., săpată în medalioanele din partea centrală a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Sf. Spiridon (?) din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1353.

Δομνα Ελενι[1] Μαβροκορδατο, 1768.

Doamna Elena Mavrocordat, 1768.

715

1776.

Candelă de argint aurit de 22 cm. înălţime; literă de 0,6 cm., săpată în partea centrală a obiectului.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1443.

Hagi Radu, Ili(n)ca, de la Braşov; 1776.

În partea de jos a obiectului, cu literă de 0,4 cm.:

Măn(ăstirea) Dintru(n)lemnŭ.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

S(amuel) M(ay).

716

1776.

Candelă de argint de 23 cm. înălţime; literă de 0,8 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1354.

Ioanŭ, Anĭca, de la Braşov; 1776.

---

[1] În orig.: « Εδενι ».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 122 bis.

În partea de jos a obiectului, cu literă de 0,5 cm.:

Mănăstirea Dintru(n)lemnŭ.

Inițialele meșterului, de 0,5 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

S(amuel) M(ay).

717

1780 iulie 24.

Candelă de argint de 35 cm. înălțime; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1408.

† Ὁ Κονσταντινος Ῥαλέτος σὺν Ἑλένῃ παίδων γενέσθαι γονεῖς ἐπυθυμοῦντες λαμπτῆρα τόνδε σοὶ προσῆξαν Παρθένε ἐν | Μονοξύλου τη μονὴ υμνουμενη. Δός δ'οἷς ἄχραντε ὡς ταχοστ' εἶδειν γονον· σοι γάρ τεθεικαν[1] πᾶσαν | αὐτῶν ελπίδα. Ετος[2] 1780 ιουλιου 24.

† Constantin Ralet și cu Elena dorind să devină părinți de copii, ție Fecioară, ți-au adus această candelă, la mănăstirea numită Dintrunlemn. Preacurată, dă-le, cît mai în grabă, să-și vadă un prunc, căci în tine și-au pus toată nădejdea lor. Anul 1780 iulie 24.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 112, nr. 89 bis (trad.); 2. C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/2, p. 1029—1030 (trad.).

718

1781.

Candelă de argint de 30 cm. înălțime; literă de 0,4 cm., săpată în partea de sus a obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1409.

† Această camdelă este a sfintei mănăstiri Tism(ana), făcută din argimtul mănăstirii, de Mihail arh(imandritul), ig(u)m(enul) Tism(enei), Tetoṟianul; 1781[3].

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 218; în *extras*, p. 70; 2. Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 137.

---

[1] În orig.: « τεθειχας ».
[2] În orig.: « ετον ».
[3] O inscripție asemănătoare și pe candela cu nr. inventar: M 1410, de 32 cm.

719

1786 iunie 25.

Candelă de argint de 41 cm. înălţime; literă de 0,6 cm., săpată în partea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Doamna Ghica (?) din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1411.

1786 ιουνηου 25, Μαρια Γγικα.

1786 iunie 25, Naria Ghica.

720

1788 martie 15.

Candelă de argint de 18,5 cm. înălţime; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1412.

† Αφηερομα του δουλου του Θεου, Γεοργιου Φουσα, στον (sic) Ταξιαρχις του Σταβροπολεος το μανα | στιρη, 1788 μαρ(τίου) 15.

† Darul robului lui Dumnezeu, Gheorghe Fusa, la mănăstirea Arhanghelului de la Stavropoleos, 1788 martie 15.

721

1795.

Candelă de argint de 48,7 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea de sus şi de jos a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1415.

† Το παρον κανδιλον εγινεν εκ συνδρομης αρχωντ(ων) τε κ(αὶ) πραματευτ(ῶν) Κραιώβ(ας) κ(αὶ) παρ' αὐτ(ῶν) μετ' ευλαβι(ας) | ἀφιερωθεῖ τοῦ ε(ν) αγιοις πατρος ἡμ(ῶν) Γρηγοριου τοῦ Δεκαπολἳτου, οταν το μυροβρυτον αυτοῦ κ(αὶ) θειον λεΐψανον | εφερθεῖ εἰς Κραιωβ(αν) θανατικ'οὺ οντος εν ετει 1795, ὅπως Κ(ύριο)ς δΐατλῖς (sic) αυτοῦ.

† 'Αλέξανδρ(ος) Κάλφογλος κ(αϊ)μ(α)κ(άμης), 'Ιωάν(ν)ης Γλογοβ(άνος), 'Αλέξανδρος Φαρφ(αρ)ᾶς, Γεόργ(ιος) Μπεντζεσ(κος), 'Ιωαν(ν)η(ς) Μπραιλο-γ(ιου), Κορνίτζας Μπραίλ(ογιου), Κωνστ(αντῖνος) 'Οτετελ(εσάνου), Στάν(ος) | Ζϊαν(ου), Γεώρρ̄(γιος) Δεσλῆες, Μανολ(άκης) Κ(ω)νστ(αντῖνος), Ματθ(αῖος) γ λο-γ(οθέτης)[1], Φωτ(ας) Γλογ(οβάνου), 'Αντόν(ιος), Σάβ(ας), 'Ιωαν(νης), Κόλ(?), Γεώρ(γιος), Ζαμφ(εῖρ), Στάν(ος) | κομ(η)ς, Γεωρ(γιος) βατ(άχος), Γερμ(ανὸς) ιερο-μ(όναχος), 'Αθαν(ά)σ(ιος) σατρ(άρης), Δημ(ήτριος) Μα(β)ροδ(ῆ?), Μπαλ (?), 'Ιωάν-(νης), Ράδ(ου), Πόπ, Γεόρ(γιος), Σαν(φή)ρ, 'Ιω(ά)ν(νης), 'Αλμ(που?), | Θεοδ(ωρος), Μ(ι)χ(αηλ), Κωνσ(ταντ)ῖ(νος) Γκβ (?), Παρ(α)σ(κήβ), χ(ατζῆ) Λεκ(ας), Μπάδ(εα), Γε(ώ)ρ(γιος), Γε(ω)ργί(ου), Γογ (?), Γρ(ι)γ(όριος), Δημ(ήτριος), Φχρ (?), Γε(ώ)ρ-(γ)ι(ος), Ράδ(ου), Ζαν(φεῖρ), Ζα(ν)φ(εῖ)ρ, Μ(α)τθ(αῖος), Γικα, Νουμ (?).

† Această candelă s-a făcut din contribuţia boierilor şi negustorilor Craiovei şi s-a închinat de către dînşii, cu evlavie, celui întru sfinţi părintelui nostru Grigorie Decapolitul, cînd moaştele sale izvorîtoare de mir şi dumnezeeşti s-au adus la Craiova, fiind ciumă, în anul 1795, ca Domnul să-i izbăvească (?) de ea.

† Alexandru Calfoglu caimacam, Ioan Glogoveanu, Alexandru Farfara, Gheorghe Bengescu, Ioan Brăiloiu, Corniţă Brăiloiu, Constantin Oteteleşanu, Stan Jianu, Gheorghe Deşliu, Manolache Constantin, Matei al treilea logofăt, Fota Glogoveanu, Anton, Sava, Ioan, Col (?), Gheorghe, Zamfir, Stan comis, Gheorghe vătaful, Gherman ieromonahul, Atanasie şetrar, Dimitrie Mavrodi (?), Bal (?), Ioan, Radu, Pop (?), Gheorghe, Zamfir, Ioan, Albu (?), Teodor, Mihai, Constantin . . . , Paraschiv, hagi Leca, Badea, Gheorghe, Gheorghe, Gog (?), Grigorie, Dumitru, Fhr (?), Gheorghe, Radu, Zamfir, Zamfir, Matei, Ghica, Num (?).

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1886), Secţ. II, p. 197 (trad.); în *extras*, p. 49.

722

1800.

Candelă de argint, cu mîner, de 14 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată în partea de mijloc a obiectului, în dreptul unei acvile.

Provine de la: bis. Filipeştii de Tîrg (?), raion Cîmpina.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1313.

R(a)d(u) Sl(ă) | ti(neanu); | 1800[2].

---

[1] În orig.: « Δογ ».

[2] Inscripţii identice şi pe candelele cu nr. inventar: M 1312 şi M 1314; inscripţii asemănătoare pe candelele cu nr. inventar: M 1419 şi M 1417, de 32,5 cm., avînd litera de 0,7 cm.; de asemeni pe candelele cu nr. inventar: M 1315 şi M 1316 de 13,5 cm., avînd litera de 0,6 cm. De pe candela cu nr. inventar: M 1418, de 36 cm., avînd litera de 1 cm., lipseşte data.

723

<*Cca. 1800*>.

Candelă de argint de 15,5 cm. înălţime; literă de 0,7 cm., săpată în partea centrală a obiectului, în dreptul unei acvile.

Provine de la: bis. Filipeştii de Tîrg (?), raion Cîmpina.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1305.

An(a)sta | sia | Sl(ă)ti(neanu) [1].

724

<*Cca. 1800*>.

Candelă de argint, cu mîner, de 13 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: bis. Filipeştii de Tîrg (?), raion Cîmpina.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1318.

Raducanu [2] vornic Slatinianu [3].

725

<*Cca. 1800*>.

Candelă de argint, cu mîner, de 15 cm. înălţime; literă de 0,5 cm., săpată în partea centrală a obiectului, în dreptul unei acvile.

Provine de la: bis. Filipeştii de Tîrg (?), raion Cîmpina.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1310.

Sc(a)rlat | Sl(ă)ti(neanu) [4].

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1800> după grafie şi factură artistică, prin analogie cu candela din 1800, nr. 722.

Inscripţii identice şi pe candelele cu mîner, nr. inventar: M 1307, M 1308, M 1309; acestea au litera săpată de 0,6 cm.

[2] In orig: « Raduhaiu »

[3] Textul a fost datat <cca. 1800> după grafie şi factură artistică, prin analogie cu candela din 1800, nr. 722.

Un text asemănător şi pe candela cu nr. inventar: M 1317.

[4] Textul a fost datat <cca. 1800> după grafie şi factură artistică, prin analogie cu candela din 1800, nr. 722.

726

<Cca. 1800>.

Candelă de argint de 15,5 cm. înălțime; literă de 0,6 cm., săpată în partea centrală a obiectului, în dreptul unei acvile.
Provine de la: bis. Filipeștii de Tîrg (?), raion Cîmpina.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1311.

Ghe(o)rghe | Sl(ă)ti(neanu) [1].

727

<Cca. 1800>.

Candelă de argint de 36 cm. înălțime; literă de 0,6 cm., săpată în partea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Filipeștii de Tîrg(?), raion Cîmpina.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1416.

† Σοι τη παναγνω ἑπταφωτω λυχνία | Τηνδε προσάγω λυχνίαν ʽΡαδουκαν(ος) | ʽΟ Σλατιναν(ος) εὐλαβης σοςπερ λατρης | ʺΗνπερ δεχοιο φωτος νυπε (sic) λόγον |5 Θεῖα πελουσα λυχνια σελασφορος [1].

Tie, preacurată candelă cu şapte lumini, ți-aduc această candelă, eu Răducanu Slătineanu cucernicul tău închinător, pe care primeşte-o... tu, care eşti candelă dumnezeiască, purtătoare de lumină.

În cîmpul obiectului, majusculele care încadrează acvila sînt în relief de 0,7 cm.:

Ρ(α)δ(ουκάνος) | Σλ(α)τι(νάνος).

Răducanu Slătineanu.

★

728

<Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început>.

Cădelniță de argint aurit de 30,5 cm. înălțime şi 13,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,8—1,8 cm. în relief, pe focarul obiectului.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 370.

† Барбѹль, Прьвѹль, Данчюль, Радѹль [2].

† Barbul, Pîrvul, Danciul, Radul.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 114, nr. 115 (trad.); 2. Cegăneanu, *Obiecte*, p. 14, fig. 2; 3. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 13 (desen).

[1] Textul a fost datat <cca. 1800> după grafie şi factură artistică, prin analogie cu candela din 1800, nr. 722.

[2] Textul a fost datat <sec. XV sfîrşit — sec. XVI început> după donatori, grafie şi factura artistică a obiectului.

729

1636 septembrie 1—1637 august 31 (7145).

Cădelniţă de argint aurit de 34 cm. înălţime şi 10,7 cm. diametrul focarului; literă de 0,6—1,2 cm., gravată pe focarul obiectului.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 371.

† Сїѧ кадїлница сътвори Їѡ Басилїи воевода, г(о)сп(о)дар земле Молдавской, и дад(е) еѧ | † въ свое новосъзданнѣї монастир въ Ѣской градѣ, їдеж(е) ест храм Трих С(вѣ)ти- тели, | в л(ѣ)то ҂зрме.

† Această cădelniţă a făcut-o Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi a dat-o la a sa nou-zidită mănăstire din oraşul Iaşi, unde este hramul celor Trei Ierarhi, la anul 7145.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 207—208 (text şi trad.).

730

1651 septembrie 1—1652 august 31 (7160).

Cădelniţă de argint aurit de 35 cm. înălţime şi 12,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,7—0,9 cm., gravată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Căluiu, raion Balş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 372.

† Această cădělniţă fă<cu>tu-s-(a)u | şi o datu la această besěrecă, unde iaste hramulu S(ve)ti Procopie, | jupaniţa Elina băneasa и с | инъ его[2] Mateiu, în ur | ma roposatului jupa(n) | Radului banului.

Pe faţa interioară a cădelniţei, cu literă de 0,3—0,8 cm. săpată:

Vă leato 7160.

731

1652 septembrie 1—1653 august 31 (7161).

Cădelniţă de argint aurit de 27 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,7 cm. în relief, pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 373.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 120.
[2] Şi fiul ei.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 121.

† Сиꙗ кадилницa монастира Маржинин, храмь с(вѣ)таго архїст(рат)ига Михаиль; л(ѣ)то ҂зрѯа.

† Această cădelniță este a mănăstirii Mărgineni, hramul sfîntului voievod Mihail; anul 7161.

BIBLIOGRAFIE: D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 26 v. (trad.).

732

1654 septembrie 1—1655 august 31 (7163).

Cădelniță de argint aurit de 26 cm. înălțime și 9,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,5 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1653.

† Сїѧ каделниц(а) с | ътвори архїеп | ископ кир Стеф | ан, владика з | емли Влахї | ескомꙋ, в д | (ь)ны г(ос)п(ода)рю Їѡ Костанти(н) Ше | рба(н) воево(д); лѣ(т) | ҂зрѯг.

† Această cădelniță a făcut-o arhiepiscopul chir Ștefan, mitropolitul Țării Românești, în zilele domnului Io Costantin Șerban voievod; anul 7163.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 25 (desen și trad.).

733

1682 septembrie 1—1683 august 31 (7191).

Cădelniță de argint aurit de 21 cm. înălțime și 10,4 cm. diametrul focarului; literă de 0,5 cm., săpată pe suport.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 374.

† Această cadelniță făcutu-au Antonie monah și au dat la Tismana, vă l(eat) 7191.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 221; în *extras*, p. 73; 2. Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 130.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113—114, nr. 111.

734

1685 septembrie 1—1686 august 31 (7194).

Cădelniță de argint de 25 cm. înălțime și 9 cm. diametrul focarului; literă de 0,6 cm., săpată pe focarul obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 375.

† Ace(a)stă cădeln(i)ță estă a sf(i)nte(i) măn(ă)sti(r)i Tismě(n)a, dată de Antonie monah; leat 7194.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 221; în *extras*, p. 73; 2. Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 130.

735

1695 (7203) august 21.

Cădelniță de argint de 31 cm. înălțime și 10,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 376.

† Dentr-ale tal(e) aducem sfinției tale, Doamne, și lui s(ve)ti Costantin marelui înpărat și maicii sfinție | i sale Eleni(i), această cadělniță de cădire sfinției tale; robul sfinției tale Ce(r)nica Știrběi bi(v) v(e)l ar | maș; jupăneasa lui, Ma(r)iia; și o am dat cănd am fostŭ ispravnic sfintei mănă(s)tiri; | m(e)s(e)-ță av(gust) 21 d(ni), l(ea)t 7203.

736

1696 septembrie 1—1697 august 31 (7205).

Cădelniță de argint de 23 cm. înălțime și 11,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: bolnița m-rii Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 377.

† G(o)sp(o)jda Mariia dentru a sa osărdie făcut-au această cădělniță și dată la bolnița de la mănăstirea Hurezii; l(ea)t 7205.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul focarului:

M(artinus) T(adaeus)

BIBLIOGRAFIE: Al. Petrescu, *O evanghelie de la 1693*, în «Bis. ort. rom.», an XXVI (1902—1903), p. 1042.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 113, nr. 110.
[2] *Ibidem*, p. 115, nr. 122.

737

1734.

Cădelniţă de argint de 27 cm. înălţime şi 9,5 cm. diametrul focarului; literă de 0,6 cm., săpată pe suportul obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 378.

† Ἰωανικιος Σταυρουπόλεως, 1734.

† Ioanichie al Stavropolei, 1734.

738

1784.

Cădelniţă de argint de 25 cm. înălţime şi 9 cm. diametrul focarului; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Valea, raion Piteşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 379.

Πηιμα Παρθενιου πρωτοσηγγελου, 1784.
Αφηεροθι εν τι αγια μονι της Αγιας Τρηαδος της Βαλης.

Lucrarea lui Partenie protosinghelul, 1784. A fost dăruită la sfînta mănăstire a Sfintei Treimi de la Valea.

★

739

<Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început>.

Căţuie de argint aurit de 39/28,5 cm.; literă de 0,5—0,8 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 404.

† Сїѧ кациѧ | сътвори жѹпан | Пръ | вѹль | творникь, | с(ы)нъ Нѣговь ѡ | т Краюва[2].

Pe suportul focarului, cu literă de 0,8—1,2 cm. gravată:

† Жѹпанѹ Барбѹлѹ и жѹпанѹ Данчѹлѹ | † с(ы)нове жѹпанѹ Нѣгои ѡт Краюва[2].

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 125.
[2] Textul a fost datat <sec. XV sfîrşit — sec. XVI început> după donatori, grafie şi factura artistică a obiectului.

† Această căţuie a făcut-o jupan Pîrvul vornic, fiul lui Neagoe de la Craiova.

† Jupan Barbul şi jupan Danciul, fiii jupanului Neagoe de la Craiova.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 219 (text şi trad.); în *extras*, p. 71; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 146 (text şi trad.); 3. Cegăneanu, *Obiecte*, p. 23—24 (text şi trad.).

740

1639 (7147) martie 7.

Căţuie de argint aurit de 57/22 cm.; literă de 0,8—1,1 cm. gravată.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 406.

† Сїѧ кънцѣ сътвори Їѡ | Басїлие воевода, г(о)сп(о)дар | земле Молдавскои, и г(о)с. п(о)ж|да его Тѹдоска

† и даде їж(е) въ новосъзданаго своего монастир въ градѣ Ѧшкаго, їдеже ест храм С(вѣ)тых Трех С(вѣ)т(итѣ)лѣ Басїлие Белїки, Грїг[орие] | Богословь, Їѡань Зла. таѹ(сть), в л(ѣ)то ҂зрмз, з м(ѣ)с(е)ца мартѹ.

† Această căţuie au făcut-o Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Tudosca, şi au dat-o la nou-zidita lor mănăstire din oraşul Iaşi, unde este hramul Sfinţilor Trei Ierarhi: Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, în anul 7147 luna martie 7.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 208.

741

1654 septembrie 1—1655 august 31 (7163).

Căţuie de argint aurit de 18,5/33 cm.,; literă de 1 cm., gravată pe suport.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 407.

† Aceasta căţîe a fostŭ făcut-o îgumănul S(e)rghie, cĭ au strĭcatŭ; ce-a o prĕfăcut-o iar(o)monahŭ iagumă(n) Nicodimŭ în zilel | ĕ prealuminatului domnŭ crĕştinŭ Costandinŭ voi | vodea, vă leatŭ 7163.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 219; în *extras*, p. 71; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 124—125.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 125.

742

1656 septembrie 1—1657 august 31 (7165).

Căţuie de argint aurit de 30/22,5 cm.; literă de 0,4—0,5 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Negru Vodă din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 408.

† Al tău dentr-ale tale, Doamne, aducemŭ Maicii tale пр(ѣ)ч(и)стїи, оу храма Дългополю, рабы твои Гєргє, л(ѣ)т ҂зрѯє, | Станка и свои с(ы)нь Марєш съ паница єго, Марїѧ, и чєдъ их Фєра[1].

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 116, nr. 771 (text şi trad.).

743

1669 septembrie 1—1670 august 31 (7178).

Căţuie de argint de 21 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată pe focarul obiectului.
Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 409.

† Această căţie fostu-o-au făcut răposatul Mateiul voevod cu doamnă-sa, cu Elena, şi o au dat la sf(ă)nta mănăstire la Arnota căndŭ au fost | vă leat 7130; de<ci> strică(n)du-se, o au prefăcut Udrea v(e)l cămăraş, nepotul doamnii Ilenii, v(ă) leat 7178.

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Odobescu, *Arnota (Districtul Vîlcii)*, în « Atheneulŭ romanŭ », Buc., an II (1869), ian.—aug., p. 19; 2. Idem, *Monastirea Arnota (Districtul Vîlcei)*, în « Informaţiunile Jassy », an II (1871), nr. 197 —14, p. 4; 3. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 203; în *extras*, p. 55; 4. C. Alessandrescu, *Dicţionar geografic al judeţului Vîlcea*, p. 12; 5. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 204—205; 6. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 25; 7. D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 48; 8. V. Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 61; 9. D. Cristescu, *Sfînta mănăstire Arnota*, p. 28.

744

1678 septembrie 1—1679 august 31 (7187).

Căţuie de argint aurit de 16/29 cm.; literă de 0,3 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Radu Vodă din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 410.

---

[1] Preacurate, la biserica Cîmpulungului, robii tăi Gherghe, Stanca şi fiul lor Mareş cu jupaniţa lui, Mariia, şi copilul lor Fera; anul 7165. Inscripţia este precedată de textul: « † Оуспє | нїє пр(ѣ)с(вѣ)тыє Вл(ади)ч(и)|цє нашиѧ Б(огороди)цє | присн(о)д(ѣ)ви | М(а)рїє». [† Adormirea preasfintei Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare şi pururea Fecioarei Mariei].

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 123.

† Ace(a)stă căţie luatu-s-au cu chieltuiala lui chir Daniil arhiepiscup.

Pe suportul căţuii, de jur împrejurul scenei adormirii Maicii Domnului, cu literă de 0,4 cm. săpată:

† Bucură-te, preacurată, şi dă plată. [Ch]i[r] Daniilŭ episcopul, care ţe-au închipuit chipul, leat 7187.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe partea din spate a focarului:

L(ucas) B(aum).

745

1686 (7194) aprilie 1.

Căţuie de argint aurit de 24,5/51 cm.; literă de 0,5 cm., gravată pe suportul obiectului.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 411.

† Lăngă alalte, ce dentru osărdiia inimii sale Io Şerbanŭ Catacuzino Basarabŭ voevodŭ la sv(ă)nta a sa mănăstire Cotrocĕnii au datŭ, şi această cădĕlniţă totŭ întru dumnezeiasca slavă au adaosŭ pentru vĕcinica pomenire; m(ese)ţa aprilie 1 d(ni), l(ea)t 7194 [2].

BIBLIOGRAFIE: Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 89.

746

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Căţuie de argint de 27,5/21,8 cm.; literă de 0,9. cm., săpată pe partea dinăuntru a suportului.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 412.

† Ace(a)stă căţie este a mănăstirei Hurezi, dată de titori; l(ea)t 7200.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 115, nr. 119.

[2] Pe lîngă acest text, pe suportul căţuii, lîngă portretele familiei donatorului, este gravată cu literă de 0,7 cm. şi inscripţia « † Вь рождествѣ д(ѣ)вство сьхранила єси, вь оуспенїи мира не | wстави Б(огороди)ць, прѣстави сь кь животꙋ м(а)ти сꙋ | щи животь и молитвами твоими избавлеѭ | шє wт сьмьрти дꙋшє нашє ». [† La naştere ai păstrat fecioria, la adormire n-ai lăsat lumea; Născătoare de Dumnezeu, ai răposat către viaţă, maică fiind a vieţii, şi cu rugăciunile tale mîntuind de moarte sufletele noastre].

Între turnuleţele de pe capacul focarului, cu iniţiale săpate de 0,3 cm.: « Ꙗ.Б.В.Г.Д.Є.О.Ч. ».

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 114—115, nr. 118.

747

1694—7203 <septembrie 1— decembrie 31>.

Căţuie de argint de 24/22 cm.; literă de 0,5 cm., gravată pe suport.
Provine de la: m-rea Snagov, raion Răcari.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 413.

† Această căţie înpreună cu potiriul şi cu ale lui toate fiind stricate s-au prefăcut în zilele prealuminatului domnŭ Ion Costandin B(asarab) voevod, cu cheltuial(a) smeritului întru eromonah(i) Anthim Ivireanul tipograful;| l(ea)t 7203.

Pe balamaua care uneşte cele două discuri ale focarului, cu literă de 0,2 cm. săpată:

Ghioca.

Pe partea din spate a talerului, cu literă de 0,3—0,8 cm. săpată:

† *Daniel Teodor excudit;| anno 1694.* |† *Dram. 326.*

† Daniel Teodor săpat ; anul 1694. † Dramuri 326.

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov*, în « Rev. rom. », an II (1862), p. 402; 2. Idem, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 459; 3. N. Şerbănescu, *Istoria mănăstirii Snagov*, p. 112; 4. V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 279; 5. D. Teodor, *Despre Antim Ivireanul*, în « Studii teologice », an VII (1955), seria II, p. 245.

*

748

1649 (7157) iunie 14.

Căuş făcut din argint aurit şi monede de aur, fixate pe cupă şi pe mîner, de 37 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe mîner.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1587.

Fig. 115

† Al tău de în | tr-ale tale | aduc eu m | itropoli | [5] tulŭ Ste | fan şi închinu | sfinţie | i tale, o | Maică P | [10] rěcisto, | şi s(vě)tî | Nicodi | me, aces | tŭ căuş | [15] în casa sf | inţie(i) t | al(e) în Ti | smana; | iară ci- | [20]

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 58.

ne-l va vinde | sau-l | va | lua de | aicea |[25] să fie | trăcle | t, afur | isit | și ana- |[30] thema | de H(risto)s | și de | noi. П | ри Ма |[35] Ѳеа во | еводѣ, | ва лѣт | ҂зрнз | м(ѣ)с(е)ца |[40] юн(іе) ді̃ | дань. | Драм с̃[1].

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe cupa obiectului:

H. D.

BIBLIOGRAFIE: P. Ș. Năsturel, *Străvechile odoare* ... în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 202.

★

749

<Sec. XV sfîrșit — sec. XVI început>.

Chivot de argint aurit de 24/10/17,5 cm.; literă de 0,9 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități și colecțiilor Muzeului de artă religioasă[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1446.

† Єъи кывωт сътворише с(ы)нове Нѣгωѥ, | жѹпан Барбѹл, Пръвѹл, Данчюл, Радоул[3].

† Acest chivot l-au făcut fiii lui Neagoe, jupan Barbul, Pîrvul, Danciul, Radul.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Despre unele manuscripte și cărți tipărite aflate în mănăstirea Bistrița*, în «Rev. rom.», an I (1861), p. 814 (text și trad.); **2.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 124—125, nr. 1 (trad.); **3.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 17 (text și trad.); **4.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistrița din județul Vîlcea*, p. 93 (trad.); **5.** St. Metzulescu, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în «Glasul bisericii», an XVIII (1959), p. 667; **6.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 13 (desen și trad.)

750

1671—7179 <ianuarie 1 — august 31>.

Chivot de argint aurit de 30/26/18 cm.; literă de 0,4 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1447.

Acestŭ chivotŭ alŭ sfintei | mănăstiri Tismenii făcutu-l-au | egumenulŭ Petronie cu a totŭ argint și cheltu | iala mănăstirii, în zilele domnŭ(lui) Io Antonie |[5] voievod și a preasfințitului | vladĭchi chir Theodosie; | ispravnic arhidiacon | Nicodim; v(ă l)eat 7179.

---

[1] În timpul lui Matei voievod, în anul 7157 luna iunie 14 zile. Dramuri 200.

[2] Vezi: Grigore Ionescu, *București*, p. 124—125.

[3] Textul a fost datat <sec. XV sfîrșit — sec. XVI început> după donatori, grafie și factura artistică a obiectului.

Pe partea din spate a chivotului, cu literă de 0,3—0,4 cm. săpată:

Ѿт рож(дества) Х(ристо)ва[1] 1671. | Acest sfintŭ chi(v)otŭ | dramurĭe de argintŭ | 963 |[5].
Na 1671 | mesct(e)ri zlatari | Iacov i Marco od Chiprovac[2].

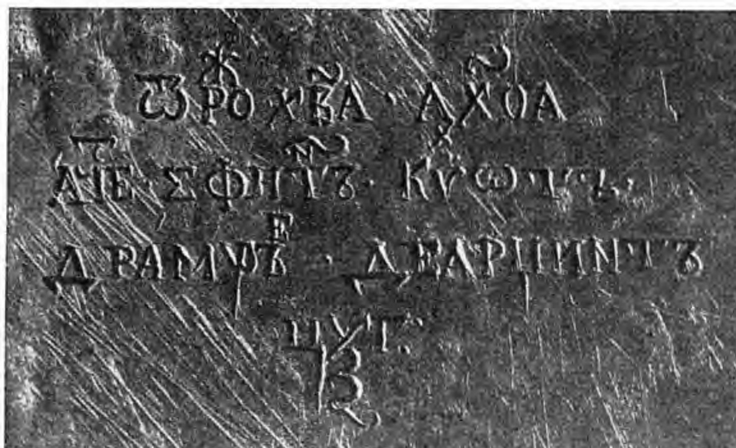

Fig. 116

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 211—212; în *extras*, p. 63—64; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 127; 3. M. Romanescu, *Argintăria la bănăţeni şi românii balcanici*, în « Rev. ist. rom. », an XI—XII (1941—1942), p. 123—124.

751

1673 septembrie 1—1674 august 31 (7182).

Chivot de argint parţial aurit de 35/10,5/18 cm., cu aplicaţii de email verde şi albastru; literă de 0,3 cm. săpată înăuntru, pe capac.
Provine de la: m-rea Snagov, raion Răcari.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1448.

[1] De la naşterea lui Hristos.
[2] Ultimul rînd al inscripţiei, cu caractere latine şi cifre arabe.

Acest chivot l-au făcut părintele Varlaam | mitropolit mînăstirii Sneagovul, cu chiltu | iala proigumenului Theodosie, pentru arg(i)nt | ulŭ ce au perit de la dănsulŭ, v(ă) leat |[5] 7182[1].

Pe fața inferioară a chivotului, cu literă de 0,3—1 cm. săpată:

Dram(uri) 600[2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov*, în « Rev. rom. », an II (1862), p. 401; 2. Idem, *Scrieri literare și istorice*, I, p. 456; 3. Gr. G. Tocilescu, [*Inscripție pe un chivot de la mănăstirea Snagov*], în « Analele arhitecturei », an III (1892), p. 67. 4. V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 278; 5. N. Șerbănescu, *Varlaam, mitropolitul Țării Românești, părintele tipografiei bucureștene* (1672—1679), în « Bis. ort. rom. », an LXXVI (1958), p. 1135.

752

1685 (7193) august 1.

Chivot de argint de 28/24/13 cm.; literă de 0,7 cm., încrustată cu argint pe plăci emailate în albastru.

Provine de la: m-rea Cotroceni din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[3] și colecțiilor Muzeului de artă religioasă[4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1449.

† Io Șerbanŭ C(antacuzino) B(asarab) v(oievod) am mai adaosu, lăngă alalte, și acestŭ sv(ă)ntŭ chivotŭ la s(făn)ta și dumnezeiasca mănăstire a nostără Cotrăcěnii, unde să cinstěște hramulŭ Ѹспенїи Б(огороди)цѣ[5], întru věcinică a nostră pomenire, av(gust) 1 l(ea)t 7193[6].

753

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Chivot de argint aurit de 45/38,5/19 cm.; literă de 0,8 cm., încrustată cu argint pe plăci emailate în albastru.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[7].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M. 1462.

† Sfinţit era | chivotul măr | turisi<rii> cel d | ăn lěgea věche, |[5] în care să pur | ta de D(u)mn(e)zeu | scrisele tale.

[1] Vezi și inscripția din 1785, săpată tot pe acest chivot.
[2] Cu cifre arabe, repetîndu-se apoi cu cifre chirilice.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 125, nr. 2 și 2 bis.
[4] Vezi: Grigore Ionescu, *București*, p. 125.
[5] Adormirea Născătoarei de Dumnezeu.
[6] Un text asemănător și pe chivotul cu nr. inventar: 1450, avînd litera de 1,2 cm.
[7] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 125, nr. 3.

Că cu căt dar ma | i sf(i)nţit iaste | chivotul ace | sta, care iaste cap | ul aceştii case în c | are lăcuiaşte în | suș D(u)mn(e)zeu, la | a căriia zidi | re şi înăl | ţare oste | nitoriu ia | ste bunu | l credincios | Io Costan | din Basar | ab voevod | cu doamna | sa Mariia, în | tru věcin(i)că | pomenire; | leat 7200.

754

1698 septembrie 1—1699 august 31 (7207).

Chivot de argint de 35 cm. înălţime şi 14,5 cm. diametru; literă de 0,2 cm., săpată în partea de jos a obiectului.

Provine de la: m-rea Comana, raion Giurgiu, a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1537.

† Acest sf(ă)ntu ţiitoriu | de sf(ă)nta preceştanie | iaste făcutu de Şerban Cant(acuzino) vel păh(arnic) şi dat la mă | năstiria Comana întru věci | nică | pomenire şi părinţi | lor: Drăghiciu i Păuna, şi soţiilor: | Mariia i Andriiana; 7207[2].

755

1768.

Chivot de argint de 29,5/16/13,5 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe capac. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1451.

† Αϊκατερινης, Στεφανου τῶν συζυγων | γόνων εῶν τε 'Ιωάννου, 'Ελένης, | θερμ[ῶ] | ν προμάχῶν της μονῆς τοῦ Πρόδρομου | Βακαρεστιδων ευγενῶν δῶρον τόδε.

Acest dar este al soţilor Ecaterina şi Ştefan, care sînt copiii lui Ioan şi ai Elenei, celor de bun neam, apărători fierbinţi ai mănăstirii Înainte-mergătorului, a Văcăreştilor.

Pe una din laturi, cu literă de 0,3 cm. săpată:

Αρτοφοριον το δ'εγενετο | δαπανη Γεωργακη του Νι | κολακη παχαρνικου, ετε | ως 1768[3].

Acest artofor s-a făcut cu cheltuiala lui Gheorgachi al lui Nicolachi paharnicul, la anul 1768.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 125, nr. 4.

[2] Pe obiect este gravată şi marca atelierului: «STA.OP.»

[3] Pe lîngă acest text, pe altă latură a chivotului, de jur împrejurul unui medalion, mai este o inscripţie cu literă de 0,3 cm. săpată: † Πας πιστος αγνη καρ[δ]ια προσελθετω θεϊου μετασχ|ε[ῖ]ν σώματος ζωηφορου. Α[λ]λως δε μη τἲς | αφρονως τολμησα[ι]το; αναξιων γαρ τας ψυχ|ας καταφλεγει. 1768. [Tot credinciosul cu inima curată să se apropie spre a se împărtăşi cu dumnezeescul trup, de viaţă purtător. Altminteri nimeni să nu se încumete nebuneşte, căci arde sufletele celor nevrednici. 1768.] Urmează apoi iniţialele: «C.C.C.Δ.Δ.C.Θ.».

756

1781.

Chivot de argint aurit de 26,5/23,5/12 cm.; literă de 0,8 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Văcărești din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități și Muzeului de artă religioasă [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1452.

Επ' Αβραμηου | πατρηαρχου | Ηερωσαλη |μον, |[5] 1781.

Pe vremea lui Avramie, patriarhul de Ierusalim, 1781.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 125, nr. 6 (trad.); 2. C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/2, p. 1026 (trad.).

757

1783.

Chivot de argint de 32/24/16 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe capac. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Sărindar din București, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1453.

† 'Εν ὁ εταφη Μαρια του Πουρβουλου Κατακουζηνη, σπαθαρη περι | φη μου ο κλυνος αυτης συζυγος Θοδωρακης τόδ' ανεθηκε | Μπαλσιας ο σπαθαρη ναω αγιω εν τω Σαρανταριω της Θεοτοκου | ενθα πολ[λ]α θαυματα. Επϊ τις ηγουμενυας αρχιμανδριτου Δοροθεου, | 1783.

† Pe cînd se înmormînta Maria Cantacuzino, a lui Pîrvul spătarul cel vestit, ilustrul său soț, spătarul Todorachi Balș a închinat acest <chivot> la sfînta biserică a Maicii Domnului de la Sărindar, unde <s-au săvîrșit> multe minuni. Sub egumenia arhimandritului Dorotei, 1783.

BIBLIOGRAFIE 1. St. Nicolaescu, *Sfînta mănăstire Sărindar din București*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 426 din 8 iunie, p. 2 (text—transliterație— și trad.); 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 36 v.

758

1784.

Chivot de argint de 35/34/15,5 cm.; literă de 0,5 cm., săpată în partea de sus a obiectului.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeș; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități și Muzeului de artă religioasă. [2]

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1457.

[1] Vezi: Grigore Ionescu, *București*, p. 122—123. [2] *Ibidem*, p. 123.

† De la robu[1] lui D(u)mnezeu, Parthenie, |arh(imandritul) Argeșului; 1784.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 125, nr. 5; **2.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeș*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1130; **3.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/2, p. 1026.

759

1785.

Pe chivotul de sub nr. 751 se mai află o inscripție cu literă de 0,6 cm., săpată pe una din laturile părții de sus, care a fost adaosă cu ocazia restaurării obiectului[2]. Text cu majuscule.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1448.

Φιλαρεττος | αρχιερεως, | 1785.

Filaret arhiereul, 1785.

Pe altă latură, cu literă de 0,3 cm. săpată:

Δραμια | 850. | Νανος | χρισο | [5] χος.

Dramuri, 850. Nan argintar.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov*, în «Rev. rom.», an II (1862), p. 401 (text și trad.); **2.** Idem, *Scrieri literare și istorice*, I, p. 457—458 (text); **3.** N. I. Șerbănescu, *Panaghiarul de la Snagov. Cîteva lămuriri asupra panaghiarului și rostului său liturgic*, in «Bis. ort. rom.», an LXXX (1962), p. 569 nota 54 (text).

760

1799.

Chivot de argint de 25/22/17 cm.; literă de 0,4 cm., săpată în partea de jos a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1454.

† Acestŭ sfăntŭ artoforion iaste făcut de sfi(n)ția sa părintele arh(imandrit) Costandie Peloponisiotu, ig(u)m(en) sf(i)n(tei) mănăstiri Bistrița, cu chelatuiala mănăstiri(i); 1799.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 196; în *extras*, p. 48; **2.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 200; **3.** T. Bălășel, *Mănăstirea Bistrița*, în «Cuvîntul adevărului», R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; **4.** M. Răuțu, *Monografia eclesiastică a județului Vîlcea*, p. 35; **5.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 377 și *ms. rom.* 5143, f. 194.

---

[1] În orig.: «ropu».

[2] N. I. Șerbănescu, *loc. cit.*, precizează că acest chivot a fost păstrat din 1872 la m-rea Căldărușani, iar apoi în 1887 a fost adus la Mitropolia din București.

★

761

<1532 după 18 septembrie — 1535>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 30./19,6 cm.; literă de 0,8 cm. în relief, pe mîner.

Provine de la: m-rea Vintilă Vodă, raion Buzău; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 463.

† Сїи крьсть | <съ>твори Їѡ Ви | нтилѫ воив | ꙵода [2].

† Această cruce a făcut-o Io Vintilă voievod.

BIBLIOGRAFIE: **1.** [Al. Od]obescu, *Govora (Districtul Vîlcea)*, în « Buletinul instrucţiunei publice », an II (1867—1868), p. 146 (desen şi trad.); **2.** Sp. Cegăneanu, *Din odoarele bisericeşti ale Muzeului naţional* în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 7 (text); **3.** Idem, *Obiecte*, p. 31 (text, trad. şi fig. 12).

762

<Sec. XVI mijlocul>.

Cruce de lemn sculptat, cu trei braţe, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 45/15 cm.; literă de 0,4 cm., gravată pe capătul mînerului.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 477.

† Съ<и> кр(ъ)сть окова еп(и)ск(о)пь Макарїе [3].

† Această cruce a ferecat-o episcopul Macarie.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 463 (text şi trad.)

763

1558 (7066) mai 26.

Cruce de lemn sculptat, cu trei braţe, îmbrăcată în argint aurit, de 50,5/19 cm.; literă de 1,1 cm., gravată pe ferecătură.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 478.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 138, nr. 148. Odobescu, *loc. cit.* menţionează că provine de la m-rea Govora, raion Rîmnicu Vîlcea.

[2] Textul a fost datat <1532 după 18 septembrie—1535> în timpul domniei lui Vlad Vintilă voievod.

[3] Textul a fost datat <sec. XVI mijlocul> după grafie şi factura artistică a obiectului, în epoca în care Macarie a fost episcop de Roman.

† Сь(и) кр(ъ)сть сътвори и шкова пань Кръстѣ житьничѣрь Сѹчавскыи и кнѣгинѣ его Марїа и дади его въ мольбѫ себе и за дѹши [своеи][1] и родителе своихь, в лѣто ҂зѯѕ, м(ѣ)с(е)ца маи кѕ.

† Această cruce au făcut-o şi au ferecat-o pan Cărstea jitnicerul Sucevei şi cneaghina lui, Maria, şi au dat-o pentru rugăciunea lor şi pentru sufletele lor şi ale părinţilor lor, în anul 7066, luna mai 26.

Pe mînerul obiectului, cu literă de 1 cm. săpată:

† Сава. † Въ Нѣмецкомь монастиры идеже есть храмь Възнесенїе Г(оспод)а Б(о)га и Спаса нашего Ї(ис)у(са) Х(рист)а.

† Sava. † În mănăstirea Neamţului unde este hramul Înălţarea Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Pe lemnul crucii, în partea de jos, cu literă de 0,4 cm. în relief:

Сиѧ крѫсть | Кръстѧ и Ма | рыа и чѧди.

Această cruce <au dat-o> Cărstea şi Maria şi copiii <lor>.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Notiţe*, p. 11 (text şi trad.); 2. C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 281—282 (text în transliteraţie şi trad.); 3. N. Creţulescu, *Inscripţiile sf. m-ri Secul*, în «Arhiva»-Iaşi, an XX (1909), p. 239 (trad.); 4. N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 464 (text şi trad.); 5. Idem, *Mănăstirea Neamţului*, p. 34 (trad); 6. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 79 (text şi trad.) şi decalc f. 188.

764

1558 (7066) septembrie 1.

Cruce din lemn de chiparos negru, sculptat, cu trei braţe, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 70/28 cm.; literă de 0,7 cm. în relief, pe mîner.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 736.

† Сьи кръсть сътвори Їѡ Алеѯандръ воевода и г(о)сп(о)жда его Роѯа<н>да и дади его въ монастерь ѡт Слатини, идеже е(с)т храмь Прѣѡбраженїе Х(рис)т(о)во, в л(ѣ)то ҂зѯѕ сеп(темврїе) а.

† Această cruce au făcut-o Io Alexandru voievod şi doamna lui, Roxanda, şi au dat-o la mănăstirea de la Slatina, unde este hramul Schimbarea la Faţă a lui Hristos, în anul 7066 septembrie 1.

BIBLIOGRAFIE: Cegăneanu, *Obiecte*, p. 32 (text şi trad.) şi foto. la p. 33.

[1] Textul a fost întregit după: Iorga, *loc. cit.*

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 140, nr. 171.

765

1560 (7068) decembrie 25.

Cruce de lemn sculptat, cu trei braţe, de 62/21,5 cm. îmbrăcată în argint aurit, cu încrustaţii de email multicolor, astăzi deteriorat, şi pietre semipreţioase; literă de 1,6 cm., gravată pe ferecătură.
Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 479.

† Сън кр(ъс)ть сътвори і ѡкова кѵрь Г<р>ігѡріе Нѣмечскыи, митрополита Сꙋчавскаго, и даде е въ памѧтъ себе монастырю Нѣмеч<с>комꙋ, идеже есть храм [славнаго Възнесеніѧ][1] Г(оспод)а Б(о)га и Спаса н(а)шего І(ис)ѵ(са) Х(рист)а, в л(ѣ)тѡ ҂з҃ѯи м(ѣсе)ца д(е)ке(мвріе) к҃е.

† Această cruce a făcut-o şi a ferecat-o chir Grigorie de la Neamţ, mitropolit al Sucevei, şi a dat-o spre pomenirea sa mănăstirii Neamţului, unde este hramul slăvitei Înălţări a Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, la anul 7068, luna decembrie 20.

Pe mînerul obiectului, cu literă de 1,2 cm. gravată:

† Мощи С(вѣ)т(а)го великом(ꙋ)ч(е)н(и)ка Ѳеѡдора Тѵрона[2].| † Б девѧть десѧть и двѣ за сребро пинѧѕи.| † Пѧтьдесѧть за дрѣво крьстное пинѧѕи.| † Пѣтидесѧть за каменіи многоцѣнни и за бисро.| † Дев(ѧ)ть ꙋ[гри] жѡлти[3] за позлащеное злать.| † Три десѧть и двѣ злать за дѣло работамь[4].

† Moaştele sfîntului marelui mucenic Teodor Tiron. † Nouăzeci şi doi bani pentru argint. † Cincizeci bani pentru lemnul crucii. † Cincizeci pentru pietrele preţioase şi pentru mărgăritare. † Nouă galbeni ungureşti pentru aurul de poleit. † Treizeci şi doi de galbeni pentru facerea lucrului.

Pe lemnul crucii, cu literă de 0,3 cm. în relief:

Копаль попа Н|никифорь.

A săpat popa Nichifor.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 10 (text şi trad.); **2.** C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 280—281 (text în transliteraţie şi trad.); **3.** N. Creţulescu, *Inscripţiile sf. m-ri Secul*, în « Arhiva »-Iaşi, an XX (1909), p. 239 (trad.); **4.** N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române*, în « Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 463—464 (text şi trad.); **5.** Idem, *Mănăstirea Neamţului*, p. 33 (trad.); **6.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 80 (text).

[1] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi; vezi şi Melchisedec, *loc. cit.*

[2] Inscripţia: « Мощи С вѣ т(а)го Ѳеѡдора » este gravată şi printre rîndurile de pe legătura metalică a crucii.

[3] În orig.: « жѡлти ».

[4] In orig.: « рагwтамь ».

766

1561 (7069) iulie 5.

Cruce de lemn sculptat, cu trei braţe, de 62/21 cm., îmbrăcată în argint aurit, filigranat, cu aplicaţii de email; literă de 1,1.—1,3 cm., gravată pe mîner.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1] şi colecţiilor Muzeului de artă religioasă [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 438.

† Сѣи кр(ъ)стъ сътвори пань Матеи | Кръчунь постелникь и кнегин | ѣ его Мариа, в л(ѣ)то ҂зѯѳ іулиа є.

† Această cruce au făcut-o pan Matei Crăciun postelnic şi cneaghina lui, Maria, în anul 7069 iulie 5.

Pe capătul mînerului, iniţiala numelui donatorului este gravată de 1,2 cm.:

К(ръчунь).

Crăciun.

Pe braţul longitudinal al crucii, cu literă de 0,3 cm. în relief, deasupra scenei Coborîrii Sf. Duh:

Аз [3] Дѡсѡѳеи маистор,

Eu Dosoftei maistor,

Pe cealaltă parte a braţului longitudinal, cu literă de 0,2 cm. în relief, deasupra scenei adormirii Maicii Domnului:

происхѡдник Путиои мон(астир).

locuitor în mănăstirea Putna.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 35 (text, trad. şi fig. 14); **2.** Ion-Radu Mircea, *Un sculptor în lemn din secolul al XVI-lea: Maistorul Dosoftei*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», tom. 11 (1964), nr. 1, p. 95 (text şi trad.).

767

<Cca. 1563>.

Cruce de argint, aurit cu pietre semipreţioase, de 31/12 cm.; literă de 0,6 cm., gravată pe mîner.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 637.

† Єгумен Іларіѡн ѡт Бистрица [4].

† Egumen Ilarion de la Bistriţa.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 139—140, nr. 170.

[2] Vezi: Grigore Ionescu, *Bucureşti*, p. 125.

[3] In orig.: «Ꙗх».

[4] Textul a fost datat <cca. 1563> după grafie, prin analogie cu inscripţia de pe crucea următoare (nr. 768) făcută în timpul lui Ilarion, egumenul m-rii Bistriţa.

768

1563 septembrie 1—1564 august 31 (7072).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 26/8,5 cm.; literă de 0,6—1 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 447.

† Сїю кр<ъс>ть | сътвори жоупан | ь Манта по їер(о)мона<хь> | їгоумень Іл | арїѡнь ѡ<т> Би<стрици>, в лѣт ҂зо҃в. | Лѣто ҂зо҃в; | <жѹп>ань Манта.

† Această cruce a făcut-o jupanul Manta în timpul ieromonahului egumen Ilarion de la Bistriţa, în anul 7072. Anul 7072; jupan Manta.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 194 (text şi trad.); în *extras*, p. 46; **2.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 101 (trad.); **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 377 (text şi trad.).

769

1564 (7072).

Cruce de lemn sculptat, cu trei braţe, îmbrăcată în argint aurit, de 58/20,3 cm.; literă de 1,6 cm. gravată pe plăci de metal.

Provine de la: m-rea Golia din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 481.

† Съи кръсть сътвори и ѡкова пань М[1]акьӑнинь Бѹрьнарь дворьникь и подрѹжие єго Ꙗньтимїꙗ и даде єꙗ въ мольбѫ[2] себе ѹ цр(ъ)ковь ѹ Ꙗшь иде(же) єсть храмь Възнесенїє Г(оспод)а нашего И(ї)сѹ(са) Х(ри)с(т)а, в л(ѣ)то ҂зо҃в.

† Această cruce au făcut-o şi au ferecat-o pan Maxin Burnar vornic şi soţia lui, Antimia, şi au dat-o la ruga lor, la biserica din Iaşi, unde este hramul Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, în anul 7072.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 231 (text şi trad.); **2.** N. Iorga, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 56 (trad.); **3.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 364 (text); **4.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 168 (text şi trad.); **5.** N. A. Bogdan. *Oraşul Iaşi*, ed. II, p. 202 (trad.); **6.** C. Turcu, *Biserica Golia*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXIV (1958), p. 461 (trad.); **7.** Gh. Băileanu, *Iaşul în a doua jumătate a secolului al XV-lea şi în secolul al XVI-lea*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 377 nota 93 (trad.).

---

[1] Text în scriere speculară.

[2] Ordinea plăcilor pe care este gravată inscripţia fiind schimbată astăzi, lectura se va face corect pentru plăcile ocupînd locurile 7—14 astfel: 7 13, 14, 10, 11, 12, 8, 9.

770

1593 (7101) aprilie 10.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 45/16,3 cm.; literă de 1,2 cm., gravată pe mîner.

Provine de la: m-rea Agapia din Deal, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 480.

† Сѣ<и> кр(ъ)сть сътвори архїмандрит Силїwан | wт Пѹтна въ задѹшѫ Парѳенїю | и дал ю въ монастир Агапїи, в л(ѣ)т ҂зра апр(и)л(їе) ї.

† Această cruce a făcut-o arhimandritul Silioan de la Putna pentru pomenirea lui Partenie şi a dat-o la mănăstirea Agapia, în anul 7101 aprilie 10.

Pe capătul mînerului este gravată iniţiala numelui:

П(арѳенїе?).

P(artenie?).

Pe lemnul crucii, în partea de jos, cu literă de 0,3 cm. în relief:

Съ͞створи попа И | лѧ, сь(нь) по | пь[1] Пани (?).

A făcut popa Ilea, fiul popii Panu (?).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 34 (text şi trad.); **2.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 6 (text); **3.** N. Dărîngă, *Istoria sfintei monastiri Agapia din judeţul Neamţ*, p. 105 (trad.); **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 288 (text).

771

<Cca. 1627>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 21,7/8,2 cm.; literă de 0,7 cm., gravată pe mîner.

Provine de la: biserica Rădeana, raion Tîrgu Ocna; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 457.

† Сътвори пан Дѹмитрашкw вел лwг(о)фет съ<и> к[ръстъ][2] | [с]воа цр(ъ)ков, идеже ес(ть) храм с(вѣ)тwг(о) ар(х)агг(е)ла [Михаила и | Гаврїла wт Р][2] ждѣн(а), в л(ѣ)то ҂зрл[3] . . .[4].

† A făcut pan Dumitraşco mare logofăt această cruce la biserica sa, unde este hramul sfinţilor arhangheli Mihail şi Gavril, de la Rădeana, la anul 713...

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 86 (text).

[1] În orig. «понь».

[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[3] Textul a fost datat <cca. 1627> în jurul anului în care Dumitraşco Ştefan mare logofăt a zidit biserica Rădeana (vezi: Melchisedec, *Notiţe*, p. 124).

[4] Inscripţie deteriorată.

772

1639 septembrie 1—1640 august 31 (7148).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 28/14,2 cm.; literă de 0,6 cm., gravată pe mîner.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 474.

† Această cruce... [1] au dom... [1] te mila luminatul, lui Io Mateiu Bas(a)rab voevo(d) să-i fie la m(ă)n(ă)st(ir)i(a)... [1] vă leat 7148.

În partea de jos a obiectului, cu literă de 0,5 cm. săpată:

Κτημα Ιουαν(νου).

Proprietatea lui Ioan.

773

1641 septembrie 1—1642 august 31 (7150).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 26,5/9 cm.; literă de 0,4 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 461.

Această cruce o au facută vlădica Theofil, în zilele lu Io Matei voevoda, va leto 7150.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 194; în *extras*, p. 46; **2.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 198; **3.** T. Bălășel, *Mănăstirea Bistrița*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; **4.** Meletie Răuțu, *Monografia eclesiastică a județului Vîlcea*, p. 33; **5.** D. Stănescu, *Școala românească de la monastirea Bistrița*, p. 16.

774

<Cca. 1650>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint, de 6,18/6 cm., cu aplicații de email verde și albastru; literă de 0,5 cm. în relief, pe mîner.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 655.

† Mitrop(o)lită chir Stefan [2].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 137, nr. 140.

[1] Inscripție deteriorată.
[2] Textul a fost datat <cca. 1650> după grafie și factura artistică a obiectului, identificîndu-se Ștefan, cu mitropolitul Țării Românești <de la 1648—1653 și 1656—1668>.

775

1654.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 26/9,5 cm., cu aplicaţii de email verde; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine din Moldova; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 426.

† Ὁ τιμΐος κ(α)ι ζωο|π(ο)ιος στ(αυ)ρος τον αφι|ερωσεν ο αρχον στο|λ-ν(ι)κος Γιοργος,|[5] δϊα ψυχηκην το|υ σ(ωτη)ριαν κ(α)ὶ τῶν|γωνέων αυτοῦ|κ(α)ὶ Ἀλεξάνδρα στολ|νιτζα, 1654.

† Cinstita şi de viaţă făcătoare cruce a închinat-o boierul, stolnicul Iorgu, pentru sufleteasca lui mîntuire şi a părinţilor lui, şi Alexandra stolniceasa, 1654.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 116—117, nr. 774 (text şi trad.).

776

1658 (7166) ianuarie 20.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 21/8 cm., cu pietre semipreţioase; literă de 0,5 cm., săpată în partea de sus a mînerului.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 437.

Mogălde pah(arnic)|Nic(o)lae,|Grozavi(i) cn|ighine; let|[5] 7166 ghen(arie) 20[1].

777

1662 septembrie 1—1663 august 31 (7171).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 23/11 cm., cu aplicaţii de email albastru şi verde şi pietre semipreţioase; literă de 0,3 cm., săpată pe mîner.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4206.

† Cruce înpodobită cu cheltu|iala jupănesei[3] Maricăi, fat(a)|lui Costantin Cantacuzino|şi soţ lui Pană Filipescul|[5] v(el) spa(tar), şi dată la mănăsti-|re la Mărginěni pen|tru sufle(t)ul său; 7171.

---

[1] Vezi şi inscripţia nr. 801 din 1781—7289 iulie 15.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 138, nr. 147.

[3] În orig.: «jupănběsei».

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate în partea de jos a obiectului:

M. R.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripții*, I, p. 95. **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 32; **3.** Drăghiceanu, *Insemnări. Mănăstirea Mărgineni (Prahova)*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 46; **4.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 25 v.

778

1668 septembrie 1—1669 august 31 (7177).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 21,6/6,5 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe mîner.
Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 473.

Сеи кр<ъс>тъ кѹпи ѥрмона<х> Григорїе и ѡкова прилoжи въ с(вѣ)ты м(о)наст(и)рь Арнѹта, в лѣт ҂зро҃з.

Această cruce a cumpărat-o ieromonahul Grigorie și a ferecat-o <și> a dăruit-o la sfînta mănăstire Arnota, în anul 7177.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Arnota (Districtul Vilcii)*, în « Atheneulŭ romanŭ », Buc., an II (1869), ian.—aug., p. 20 (text și trad.); **2.** Idem, *Monastirea Arnota (Districtul Vilcei)*, în « Informațiunile — Jassy », II (1871), nr. 197—14, p. 4 (text și trad.); **3.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 204 (text și trad.); în *extras*, p. 56; **4.** Alessandrescu, *Dicționar geografic al județului Vîlcea*, p. 12 (trad.); **5.** D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 4 (trad.); **6.** D. Cristescu, *Sfînta mănăstire Arnota*, p. 28 (text și trad.).

779

1670 septembrie 1—1671 august 31 (7179).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 27,4/13,7 cm., cu pietre semiprețioase; literă de 0,5 cm., săpată pe mîner.
Provine de la: Biserica Episcopală din Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 418.

Іѡ Антоние воивод; ҂зро҃ѳ.

Io Antonie voievod; 7179.

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripții*, II, p. 319 (trad.).

780

(1672).

Cruce de argint aurit de 7/5,5 cm., cu aplicaţii de email alb, albastru şi verde; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 965.

Варлаам, б(о)жию м(и)л(о)стю, архіереи; | [1672] [2].

Varlaam, din mila lui Dumnezeu, arhiereu; 1672.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 181 (text şi trad.); în *extras*, p. 33; **2.** N. Şerbănescu, *Varlaam, mitropolitul Ţării Româneşti, părintele tipografiei bucureştene (1672—1679)*, în «Bis. ort. rom.», an LXXVI (1958), p. 1129 (text).

781

1673 august 4.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 23/9 cm., cu pietre semipreţioase; literă de 0,2 cm., săpată pe inelul din partea de mijloc a mînerului.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 642.

† Ace(a)stă cruce o au făcut do(a)mna | Maria; a(vgus)t 4, 1673.

782

1674 august 24.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 25/10 cm., cu aplicaţii de email albastru şi verde şi pietre semipreţioase; literă de 0,3 cm., săpată pe mîner.

Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 752.

† Искова се сиа кръстъ | Данилъ ермонахъ егѹ | манъ Садовски, ва ле | то ҂зрод, въ м(ѣ)с(е)ца авгѹста | кд дьн(и). Исков | а сиа к | растъ | маст | оръ Пе | тръ.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 135, nr. 127.
[2] Data a fost luată de la: Tocilescu, *loc. cit.*
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 137, nr. 146.
[4] *Ibidem*, p. 138, nr. 152.

† A ferecat această cruce Daniil ieromonahul, egumenul Sadovei, în anul 1674 în luna august 24 zile.

A ferecat această cruce maistorul Petru.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 230 (text şi trad.); în *extras*, p. 82.

783

1678.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 18/5,6 cm., cu aplicaţii de email multicolor; literă de 0,3 cm., săpată şi pictată cu negru, pe mîner.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 467.

† Părvulŭ | Creţulesculŭ | au ferecatŭ | această sfăntă |[5] cruce; 1678.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 194; în *extras*, p. 46; 2. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., o 25 (desen şi transcriere).

784

1681.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 19/6 cm., cu aplicaţii de email multicolor şi pietre semipreţioase; literă de 0,2 cm. în relief. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4204.

† Κωνσταντινος | Μπρανκοβανος, | 1681... | ...[1].

† Constantin Brîncoveanu, 1681...

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 28 (desen).

---

[1] Inscripţie deteriorată.

785

1681 septembrie 1—1682 august 31 (71<90>).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 17/5,5 cm., cu pietre semiprețioase; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn [1], raion Rîmnicu Vîlcea; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 646.

L(ea)t 71[90] [2].

Pe suportul crucii, cu literă de 0,4 cm. săpată:

† Costandin Filipescul aceasta dăruiaşte.

786

1684 (7193) decembrie 10.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 57/32 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe suportul triunghiular al crucii.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 440.

† Sv(ă)nta aceasta cruce, care se numĕşte păzitoare lumii, creştinul Şerban voevod la sv(ă)nta mănăstire a sa Cotrăcea<ni>, întru a sa vĕcinică pămeană, lăngă alalte dat-au şi aceasta; dech(emvrie) 10, 7193.

787

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 19/5,5 cm.; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Mamul, raion Drăgăşani; a aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 651.

† Această cruce făcutu-o-am | eu Badea log(ofăt) ot B(rîncoveni?) şi o amŭ | datŭ mănăstirei Mamul | de pomană; leat 7200.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 117, nr. 778.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 135, nr. 129.

[2] Data a fost întregită după: Tocilescu, *loc. cit.* Anul este săpat lîngă textul: « † C(u) dar(ul) lui Dumnezeu, care-ii biruiaşte pe draci ».

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 134, nr. 118.

788

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint, de 40/21 cm., cu aplicaţii de email albastru şi verde şi pietre semipreţioase; literă de 1 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 766.

† Această cruce buncredincios r(o)bul lui Dumnezău, Io Costandin Basar(a)b voevod, cu domna sa Marie, la a lor mănăstire Sfinţilor înpăraţ(i) Costantin i Elena au adao(s); 7200.

789

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 36/12,2 cm., cu aplicaţii de email colorat; literă de 0,3 cm., săpată pe mîner.

Provenienţă necunoscută; a aparţinut fondului de obiecte de la Biserica Episcopală din Curtea de Argeş şi colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 433.

† Сиє кр(ъс)ть прави | маисторь Кѡста(н)динь | ꙋ градь Враца | и настоитьл єрмонах |[5] Сава; и приложи | го ꙋ храмь С(вѣ)та Троица. | Кои придадє | Б(о)гь да прости; вь лєт ҂зс.

† Această cruce au făcut-o meşterul Costandin din oraşul Vraţa şi egumenul ieromonah Sava; şi au dăruit-o la biserica Sfintei Troiţe. Pe cine a dat-o, Dumnezeu să-l ierte; în anul 7200.

Pe suportul obiectului, cu literă de 0,3—0,6 cm. săpată:

† Настоаніємь и попь Павєль и хаџи Ѳома и Роѯанда дадє кр(ъ)сто дрьвото и Маріꙗ дадє злато и позлати сє[3].

† Contribuind <la aceasta> şi popa Pavel şi hagi Toma şi Roxanda au dat lemnul crucii, şi Maria a dat aurul, şi s-a aurit.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1130 (text în transliteraţie şi trad.).

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 134, nr. 119.

[2] *Ibidem*, p. 136. nr. 136.

[3] Vezi şi inscripţia din <sec. XVIII sfîrşit?>, de sub nr. 815.

790

1693.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 22,5/7,5 cm.; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 639.

1693. † Ιγνατίου ἱερομοναχου εκ πολεος Τρικης.

1693. † A lui Ignatie ieromonahul din orașul Trikka.

791

1694.

Cruce de argint aurit de 18/7,8 cm., cu aplicații de email multicolor și pietre semiprețioase; literă de 0,2 cm., săpată într-un medalion, la intersecția celor două brațe. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 700.

† Ιωαν(ν)ου Κωνσταντινου | Μπασαραμπα βοεβονδα, | 1694[2].

† A lui Ioan Constantin Basarab voievod; 1694.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 180 (text și trad.); în *extras*, p. 32.

792

<Cca. 1700>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 17/5,3 cm., cu aplicații de email albastru; literă de 0,2 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 645.

† Această s(fănt)ă cruce s-au făcut dintru osărdiia iubitoarei de H(risto)s d(oa)m(n)a luminatului d(omn) Io C(onstantin) B(asarab)ŭ v(oievod)[4].

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 135, nr. 126.

[2] Pe lîngă acest text, în medalionul de la intersecția celor două brațe, mai este o inscripție cu literă de 0,2 cm. săpată: «† Τον σταυρον σου προσκυνουμεν ;Δεσποτα, και την αγιαν σου αναστασιν δοξαζομεν». [† Crucii tale ne închinăm, Stăpîne, și sfîntă învierea ta o slăvim.]

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 136, nr. 133.

[4] Textul a fost datat <cca. 1700> după donatori, grafie și factura artistică a obiectului.

793

1700 septembrie 1—1701 august 31 (7209).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint filigranat, de 26/12 cm. cu aplicaţii de email albastru şi pietre semipreţioase; literă de 0,3 cm., săpată pe mîner.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 361.

† Сїи кръсть грешнаго | и недѡстоинаго раба Г(о)сп(оди)н, | † Климе(н)т еп(ис)ко(пь) | ...[1] [До][2]ротеа съи ... | ...[1] неръсличник8л8и | ...[1] [моле][2] ние грешнаг(о) | Стоӕна Ивъновича в паланк8 | Ѡсоговск8, въ л(ѣ)тѡ ,зсѳ.

† Această cruce este a păcătosului şi nevrednicului rob al Domnului, † Climent episcop... Dorotei... rugăciunea păcătosului Stoian Ivanovici la palanca Osogov, în anul 7209[3].

794

1706.

Cruce de argint aurit de 17/7,5 cm., cu aplicaţii de email multicolor şi mărgăritare; literă de 0,2 cm., încrustată cu negru pe fond alb.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Theo | dosie | m(it)ro | polit; | [5] 1706.

795

1753 septembrie 1—1754 august 31 (7262).

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 18,7/8 cm.; literă de 0,5 cm., săpată pe legătura metalică a braţului longitudinal.
Provine de la: bolniţa m-rii Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 469.

Dionisii egumenu Coa(zii); 7262.

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 353.

---

[1] Inscripţia nu are continuitate.
[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.
[3] Vezi şi inscripţia de sub nr. 799.

796

1766.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 20,7/7 cm., cu aplicaţii de mărgăritare; literă de 0,4 cm., săpată pe mîner.
Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 370.

† Această cruce iaste a lui | Sofronie arh(imandrit) igumen Coziei ; | 1766.
† Preda m(eşte)r[1].

797

1768.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 21/9,5 cm., cu aplicaţii de mărgele albe; literă de 0,3—0,4 cm., săpată pe suport, în interior. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Vatopedi, de la Athos.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 352.

† Γερμανου ιερομοναχου Βατοπεδηνου, 1768.

† A lui Gherman, ieromonahul de la Vatopedi, 1768.

798

1777.

Cruce de lemn, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 20,7/9 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe o placă de argint fixată pe suport.
Provine de la: m-rea Rîşca, raion Fălticeni.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 366.

Vi‹ne›dict arhim(an)d(rit) şe egum(en) Moldoviţii, 1777.

BIBLIOGRAFIE: N. Creţulescu, *Istoria mănăstirii Rîşca*, p. 133.

---

[1] Numele meşterului pare să fie adăugat ulterior.

799

1778.

Pe crucea de sub nr. 793 se mai află o inscripție cu literă de 0,4 cm., săpată pe suport.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 361.

† 'Εν πυρι επυρωθη οτι εστι τιμιον ξυλον. Δραμια λ (?). 1778. † Γεργιω χρίσωχκα (sic).

† S-a trecut prin foc, căci este lemn de preț. Dramuri 30 (?). 1778. † Gherghe argintarul †.

800

1779.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 24,5/10,2 cm., cu pietre semiprețioase; literă de 0,3 cm., săpată pe suport.

Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 444.

† Această sfă(n)tă cruce iast(e) a sfi(n)ții sale pări(n)telu(i) chi(r) Ilario(n) igumenu Cozii; leat 1779.

801

1781—7289 iulie 15.

Pe crucea de sub nr. 776 se mai află o inscripție cu literă de 0,5—0,6 cm., săpată pe mîner, în partea de jos.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 437.

Ghenadi egum(e)nŭ | Slatini(i); 1781, | 7289 iul(ie) 15.

802

‹1782 octombrie — 1792 iunie›.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 9,5/6 cm., cu pietre semiprețioase; literă de 0,2 cm. săpată.

Provine de la: Biserica Episcopală din Huși; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 665.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 139, nr. 168.

Această sfînta crucĕ este a preosfinţi(i) sale chiriu chirŭ Iacovŭ episcopŭ a Huşului, întru care să află şi o parte-a cinstitei şi de viiaţă făcătoarei crucĭ [1].

803

<1782 octombrie — 1792 iunie>.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 26/11,5 cm. cu aplicaţii de mărgăritare; literă de 0,2—0,4 cm., săpată pe suport.
Provine de la: Biserica Episcopală din Huşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 349.

† S-au dăruitŭ preasvinţii sale chir Iacovŭ, episcopŭ Huş(ului), de Grigoraşŭ logofăt Mitropoliei, pentru a sa pomenire [2].

804

1790.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 18,8/8,7 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe suport, în interior.
Provine de la: m-rea Rîşca, raion Fălticeni.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 351.

Pahomie duhovnicŭ; 1790.

BIBLIOGRAFIE: N. Creţulescu, *Istoria mănăstirii Rîşca*, p. 133.

805

1790 februarie 16.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 22,5/8,5 cm.; literă de 0,3 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 644.

Παρθενϊος | ιερομοναχος, | μην(ὶ) φεβλοαρί | ου 16, | [5] 1790.

Partenie ieromonah, în luna februarie 16, 1790.

---

[1] Pe lîngă acest text, pe cele două feţe ale crucii mai este săpată o inscripţie, cu literă de 0,3 cm.: « Acesta au spălatŭ păcatele noastre. Au murit pentru păcatele noastre. »
Textul a fost datat <1782 octombrie — 1792 iunie> după grafie, în timpul în care Iacov a fost episcop al Huşilor.

[2] Textul a fost datat <1782 octombrie — 1792 iunie> după grafie, în timpul în care Iacov a fost episcop al Huşilor.

806

1791 decembrie 12.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 21/7 cm.; literă de 0,8 cm. în relief, pe marginea suportului.
Provine de la: m-rea Neamț, raion Tîrgu Neamț.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 367.

Ierei Gheorghie ot Sfet(i) Arhanghel din Chișinău; 1791 dech(emvrie) 12.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii române*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 472.

807

1793 august 30.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint filigranat, de 25/9 cm., cu pietre semiprețioase; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea interioară a suportului.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 760.

† Această sf(ă)ntă cruce este a popi(i) Neculae Trăsnea și Țane; t(a)l(eri) 100; la leatu 1793 avg(ust) 30.

808

1795.

Cruce de lemn, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 27,2/11,5 cm. cu aplicații de email verde și albastru și pietre; literă de 0,5 cm., săpată pe suport, în interior. Text cu majuscule.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 353.

Κτημα πρωτοσουγγελου του παναγιου κ(αὶ) ζωοδοχου ταφ(ου) Ζαχαριου του Κουπριου, ͵αψϥε.

Proprietatea protosinghelului Zaharia Chipriotul de la preasfîntul și de viață dătătorul Mormînt. 1795.

809

1797.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 37/16 cm.; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 635.

† Aceast(ă) cruce cu toate podoabele ei s-au | făcut din odoarăle sf(intelor) icoane a | Maicăi prěci(s)t(ei) prin osărdiia şi silinţa | sf(intei) maicăi Platonid(a) stariţa; 1797.

Pe partea din interior a suportului crucii, cu literă de 0,5 cm. săpată:

A sfintei mănăstiri Dintrunlemnŭ.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 135, nr. 128.

810

1798.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 27,5/13 cm., cu pietre semipreţioase; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea interioară a suportului crucii.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 763.

† Aceas(tă) sf(ă)ntă cruce iaste <a> ar(himandritului) | Pahomie, ig(u)m(en) sfi(n)tei m(ănăst)ir(i) | Hur(e)zii; 1798.

811

1798 august 30.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, de 19/9,8 cm., cu aplicaţii de mărgele; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 449.

D(io)n(i)sie exarh Mitropo(lii); leat 1798 [2] avgu(st) 30 [2].

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 134, nr. 120.

[2] Cu cifre arabe.

812

1798 decembrie 7.

Cruce de lemn sculptat, îmbrăcată în argint aurit, filigranat, de 30/13,5 cm.; literă de 0,3 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. din Filipeştii de Tîrg, raion Cîmpina.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 761.

Μύρων τῆς Λυκίης ιεράρχη θαυματοεργῷ | ἄνθετο Νικόλεῳ σταυρὸν περικαλλέα θ'ἱρόν | τονδε Γεωργιος εκ Σλατινάνὼν ξὺν και ακοιτισ | κυδρη Δεσπίνη Κωνσταντίνω ἔπι τέκνῳ |[5] ͯαζҀηͫͨͫҀ δεκ(εμ)βρ(ίου) ζη.

Această cruce preafrumoasă şi sfinţită a închinat-o lui Nicolae, ierarhul de Mira Lichiei, făcătorul de minuni, Gheorghe din <neamul> Slătinenilor, împreună şi cu soţia, slăvita Despina pentru copilul lor Constantin, 1798 decembrie 7.

813

1799.

Cruce de lemn sculptat, de 16/4 cm., îmbrăcată în argint aurit, cu pietre semipreţioase; literă de 0,4 cm., gravată pe mîner.
Provine de la: bis. din Măldăreşti, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 658.

† Tanasie Măldăres<cu>, | Ilina; 1799 [1].

814

<Sec. XVIII sfîrşit>.

Cruce de lemn sculptat, de 24/10,5 cm., îmbrăcată în argint aurit, filigranat, cu pietre semipreţioase; literă de 0,3 cm., săpată pe suport.
Provine de la: m-rea Vorona, raion Botoşani.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 350.

Іеромонахъ Нїкандръ кѹпилъ сеи кр(ъ)стъ за 10 черво(н)ницовъ [2].

Ieromonahul Nicandru a cumpărat această cruce cu 10 cervoneţi [3].

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Studii şi documente*, XVI, p. 263 (text şi trad.).

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit> după grafie.
[3] Monedă.

815

<Sec. XVIII sfîrşit ?>.

Pe crucea de sub nr. 789 se mai află o inscripţie, cu literă de 0,3—0,6 cm., săpată pe suport.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 433.

† Această sf(ă)ntă cruce | s-au cum(părat) de medel(nicerul) Ioan | Socolescu, vnuc episcop(ului) | Argeşului chir Iosif; şi s-au dăru(it) | numitei episcopii[1].

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1130.

★

816

1597 (7105) aprilie 23.

Ferecătură formată din benzi de argint aurit, de 16 cm. înălţime şi 21 cm. diametrul longitudinal, de la relicvele sf. Grigorie Bogoslovul; literă de 1 cm., gravată de jur împrejur, pe legătura metalică.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1535.

† Сѣи главѣ ест мꙋ патриарх Григорию Б(о)гословь и ѡкова его панъ Ꙗпостолаки вистиарник и кнѣгинѧ ег(о) Кнѣжна, дъща Ꙗлеѯандра воевода, | и даде въ с(вѣ)т(ѣи) монастырь Слатина въ д(ь)ни бл(а)гоч(ь)стиваго и Хр(и)стꙋлюбиваго г(ос)п(оди)на нашего Їѡ Єремїа Могила воевода г(ос)п(о)д(а)рь земли Молдавско(и); в л(ѣ)тѡ ҂зрє.

Pe partea din spate a ferecăturii, cu literă de 1,2 cm. gravată:

При архиїеп(и)ск(о)пь Геѡргие Могилат | митрополит Сꙋчавскыи, м(ѣ)с(е)ца април(їе) кг.

† Acest cap este al patriarhului Grigorie Bogoslovul şi l-au ferecat pan Apostolache vistiernic şi cneaghina lui, Cneajna, fiica lui Alexandru voievod, şi l-au dat la sfînta mănăstire Slatina, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domnului nostru, Io Eremia Movilă voievod, domnul ţării Moldovei, în anul 7105,

În timpul arhiepiscopului Gheorghie Movilă, mitropolitul Sucevei, luna aprilie 23.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Carp, *Copii de pe actele şi inscripţiile găsite în mănăstirea Slatina*, în « Curierul », Iaşi, an XVII (1889), nr. 85, p. 1 (trad.); 2. *Dicţ. geogr.*, V, p. 422; 3. Gh. I. Moisescu, *Sfinţii Trei Ierarhi în biserica românească*, în « Ortodoxia », an XII (1960), p. 17—18 nota 57 (text şi trad.).

817

1637 (7145) aprilie 3.

Cutie cu relicve, din argint aurit, de 7,5/19,5/7.5 cm.; literă de 0,5 cm., gravată pe capac, în chenarul marginal. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1539.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit?> după donator şi grafie.

† Μαρτηρυον του αγηου | ενδοξου προτομαρτηρος και αρχηδηακονου Στεφανου αποστολου. | Εθεληοθη δηα χυρ | ος εμου Αναστασιου Νηκολ(ά)ου Παπασταματη, επη ͵ζ ετους ζρμε απρηλυου γ.

† Cutie pentru moaştele sfîntului, slăvitului întîi mucenic şi arhidiacon Ştefan apostolul. S-a săvîrşit de mîna mea, a lui Anastasie al lui Nicolae Papastamate, în anul 7145 aprilie 3.

Pe una din laturile obiectului, cu literă de 0,1 cm. săpată:

Δηα εξοδου | Δημου.

Cu cheltuiala lui Dima.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 204 (text şi trad.).

818

1641 (7150) noiembrie 5.

Îmbrăcăminte de argint aurit, de 52/9 cm., pentru relicve, cu pietre semipreţioase; literă de 0,4—0,7 cm. în relief, în partea de jos a ferecăturii.

Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu; a fost păstrată şi la bis. din Brăneşti, raion Tîrgovişte.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1529.

† Сїне с(вѣ)тен мощи рꙋка иже въ с(вѣ)тых ѡ(т)ца н(а)ш(е)го архїеп(и)ск(о)па Михаила Синадскаго | кꙋпи ю бл(а)говерни гос(по)д(а)ръ Їѡ Матеи Басараба воевода и госпожда его Єлена ѡт ин(о)к Св(ѣ)теи Гори и плати многомь | ценою и ꙋкрасихь сребромь и зл(а)т(о)мь и камение и постави їхь ва монастирь Арьнота, идеже есть храмь архистратига Михаила и Г(а)врила,

† да бꙋдеть емꙋ и родител(и)мь его ва вечное васпоминание; аще тко васхоте вазети или продати | да бꙋдеть емꙋ сꙋпарьник сам с(вѣ)ти на стращном сꙋдищꙋ. И бис<т>ь ѡ семь делꙋ предлежател преѡсвещени митрополить кир Θеѡфила.

† Сие дело саврьши се л(ѣ)то ͵зрн м(ѣ)с(е)ць ноември е дань[1].

† Aceste sfinte moaşte, mîna celui întru sfinţi părintele nostru arhiepiscopul Mihail al Sinadelor, le-au cumpărat binecredinciosul domn Io Matei voievod Basarab şi doamna lui, Elena, de la călugării Sfîntului Munte şi le-au plătit cu mare preţ şi le-au împodobit cu argint şi cu aur şi cu pietre şi le-au aşezat în mănăstirea Arnota, unde este hramul voievozilor Mihail şi Gavril,

† să le fie lor şi părinţilor lor veşnică pomenire; dacă cineva le va lua sau le va vinde, aceluia să-i fie pîrîş însuşi sfîntul la înfricoşata judecată. Şi la acest lucru a fost ostenitor preasfinţitul mitropolit chir Teofil.

† Acest lucru a fost făcut în anul 7150 luna noiembrie 5 zile.

BIBLIOGRAFIE: 1. *Sfînta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noului Severin în trecut şi acum*, p. 205 (trad.); 2. Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 13 (trad.); 3. Iorga, *Inscripţii*, II, p. 364 (text şi trad.).

[1] Pe lîngă acest text, pe brăţara ferecăturii mai este gravată cu literă de 0,9—1,6 cm. şi inscripţia «Препод(о)бнаго <ѡ>тца нашего Михаила Синадскаго». [† A preacuviosului părintelui nostru Mihail al Sinadelor].

819

1646 (7155) noiembrie 5.

Îmbrăcăminte de argint aurit, de 52/9 cm., pentru relicve, cu pietre semipreţioase; literă de 0,5 cm. în relief, în partea de jos a ferecăturii.

Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu; a fost păstrată şi la bis. din Brăneşti, raion Tîrgovişte.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1528.

† Сия света рѹка Апѹс(то)ла Филиппа единого ѿт з҃ дїакѡнь и кѹпи ю благов(ѣ)рьни господ(а)рь Їѡ Матеи | Басараба воевода и госпожда его Єлена ѿт инок С(вѣ)теи Гори и плати їхь и ѹкраси їх сребром и кам(е) | ниемь и златомь и постави ва монастирь Арьнота идеже есть храмь архистратига Михаила,

† да бѹдеть емѹ ї родителемь его ва вечное васпоминание; аще тко васхоте вазети или продати | да бѹдеть емѹ сѹпарникь сам с(вѣ)ти на страшномь сѹдищѹ. И бис(т)ь ѡ семь делѹ предлежатель преѡ | свещени митрополить кирь Θеѡфиль; и саврьшисе сие дело лето ҂зрне м(ѣ)с(е)ца ноемвре дань е҃ [1].

† Această sfîntă mînă a apostolului Filip, unul din cei şapte diaconi; şi a cumpărat-o binecredinciosul domn Io Matei Basarab voievod şi doamna lui, Elena, de la călugării Sfîntului Munte şi le-a plătit şi a împodobit-o cu argint şi cu pietre şi cu aur şi a aşezat-o în mănăstirea Arnota, unde este hramul voievodului Mihail,

† să-i fie lui şi părinţilor lui întru veşnică pomenire; dacă cineva o va lua sau o va vinde, aceluia să-i fie pîrîş însuşi sfîntul la înfricoşata judecată. Şi la acest lucru a fost ostenitor preasfinţitul mitropolit chir Teofil; şi s-a sfîrşit acest lucru în anul 7155 luna noiembrie 5 zile.

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Sfînta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 205 (trad.); **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 13 (trad.); **3.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 365 (text şi trad.).

820

1662 (7170) ianuarie 15.

Îmbrăcăminte de argint aurit, de 7/17 cm., pentru relicve, cu pietre semipreţioase; literă de 0,4—0,6 cm., săpată pe partea din spate a ferecăturii.

Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu; a fost păstrată şi la bis. din Brăneşti, raion Tîrgovişte.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1530.

Această ferecătur(ă) a ci(n)stit | ei măini <a> m(u)c(e)n(i) | ţei Marinii, | care se află l | a sf(ă)nta măn(ă)stir | e Arnuta, с(ъ)твори | х аз ра(б)ь Х(ристо)въ Мареш в(и)с(тїарь) | и съ сѹпрѹжнице | ю моею Марїею ѿт Б | ъжещи; ген(арїе) еі д(ь)ни, | в л(ѣ)т ҂зро [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Sfînta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 206 (trad.); **2.** Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 13 (trad.); **3.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 365 (text şi trad.).

[1] Pe lîngă acest text, pe brăţara ferecăturii mai este gravată, cu literă de 0,9—1,7 cm., şi inscripţia: «С(вѣ)т(а)го ап(о)с(то)ла Филипа един(а)го ѿт з҃ дїакона» [† A sfîntului apostol Filip unul din cei 7 diaconi].

[2] Am făcut eu robul lui Hristos, Mareş vistier, şi cu soţia mea Maria din Băjeşti; ianuarie 15 zile, în anul 7170.

821

1670 septembrie 1—1671 august 31 (7179).

Cutie cu relicve, din argint aurit, de 14,2/17,5/10,8 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe fața inferioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1536.

† Acest sf(ă)ntŭ tronŭ, unde se | odihneşte degetulŭ sf(ă)ntului | şi mirotocivului Nicodimŭ | arhimandrit **Тисминскогѡ** [1], |[5] făcutu-l-au Nicodimŭ | arhidiiaconŭ şi cu Petronie | egumenŭ, v(ă) leat 7179.

Pe una din laturi, în registrul inferior al scenei în care sf. Nicodim închină m-rea Tismana, cu literă de 0,2 cm. săpată:

Sf(ă)ntŭl Nicodimŭ făcut(-au) besĕric(ă) pre Tis(mana) şi numi Tismana.

Pe altă latură, în registrul inferior al scenei care-l reprezintă pe sf. Nicodim trecînd prin foc şi pe Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, cu literă de 0,2 cm. săpată:

Mateaş cral [2].

Pe capac, în interior, cu literă de 0,2 cm. săpată:

Никодимь | архїдїаконь | Роѯоланинь.

Nicodim arhidiaconul Roxolanul (sic).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notițe Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 212—213; în *extras*, p. 64—65; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 125—126; **3.** D. C. Giurescu, *O cutie de argint dăruită Tismanei în 1670—1671*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 332 nota 6 (text) şi foto. la pp. 335,336,339,341.

822

1720.

Cutie cu relicve, din argint aurit, de 10,5/8,5 cm.; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos [3] din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1538.

† 'Ενθαδε εἰς κτημα του ατ | ἁγίων λειψάνων εμου τ' α | μαρτωλου Ιωανικιου ιερομ | οναχου. Τίμιον ξύλον, |[5] Αγίου Γρηγορ(ί)ου Αρμενια | ς, Παγκρατίου, Φωκάου καὶ | Μωκιου, 1720.

... [4] proprietatea... [4] mea păcătosul ieromonah Ioanichie. Cinstitul lemn. Ale sfîntului Grigorie al Armeniei, Pancratie, Foca şi Mochie, 1720.

---

[1] Al Tismanii.
[2] Eroare, este vorba de Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei (1387—1437).
[3] Vezi: Bilciurescu, *Monastirile*, p. 242.
[4] Textul, confuz, nu îngăduie o traducere inteligibilă.

823

1740.

Cutie cu relicve, din argint aurit, de 3,5/7,5/5,5 cm.; literă de 0,3 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Sf. Ilie din Ziţa, în Grecia.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1543.

Το παρον αγιο λιψανο ινε | τοῦ Αγιο Ιοαν(ν)ου Χρισοστομου | απο τον Προφιτ Ιλια απο χ|οριον Ζιτζα, 1740.

Această sfîntă rămăşiţă este a sfîntului Ioan Hrisostom de la biserica profetului Ilie din satul Ziţa, 1740.

824

1765 august 4.

Cutie cu relicve din argint, de 9,5/13,7 cm.; literă de 0,3—1 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1540.

† Δϊα εξοδου Νεοφυτου ἱερομοναχου, | ηγουμενου των Τριων Ιεραρχων, | 1765 αυγο(ύ)στου 4.

† Cu cheltuiala lui Neofit ieromonahul, egumenul de la Trei Ierarhi, 1765 august 4.

Pe îmbrăcămintea de argint aurit a relicvelor, cu literă de 0,3 cm. săpată:

† Ηλημκα Κ(αν)τ(ακουζηνη) | χατμανησα.

† Ilinca Cantacuzino hătmăneasa.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVII (1961), p. 401; 2. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 73 (trad.); 3. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 204 (text şi trad.).

825

1767 aprilie 30.

Cutie cu relicve, din argint parţial aurit, de 24/21/18,2 cm.; literă de 0,7 cm. în relief, în partea de sus a obiectului.
Provine de la: Biserica Episcopală din Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1541.

† Această cutie întru carĕ să află pus cinstitul cap al sf(î)ntului marelui m(u)cenic Mercurie s-au făcutŭ cu cheltuiala sf(i)nţii] sale iubitoriului de D(u)mnezeu chir Parthenie, ep(i)sc(opul) Răm(nicului), 1767.

Pe faţa inferioară a cutiei, cu literă de 0,6 cm. săpată:

† Episcopiia Rîmnicului, | aprilie 30 dne, la leat 1767.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 319; **2.** P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare*... în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 208.

826

1790 iunie 15.

Cutie de argint de 13/14/4 cm.; în cîmp este reprezentat sf. Gheorghe; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.

A aparţinut colecţiilor lui G. D. Florescu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Γριγόρι Μπουζορένου, 1790 ιουνιος 15.

Grigorie Bujoreanu; 1790 iunie 15.

827

1797 iulie 1.

Cutie relicvar, din argint aurit, de 7/8 cm.; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: bis. Popa Rusu din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1542.

† Această sfă(n)tă cutie | s-au făcut dă jupăn | Polihrone şi Ma | ria danie la Pop(a) | Rusu; 1797 iulie 1.

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 357.

★

828

‹Sec XV sfîrşit — sec. XVI început›.

Taler de argint de 35 cm. diametru; literă de 1,5 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1] şi colecţiilor Muzeului de artă religioasă [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 162.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 116, nr. 129.

[2] Vezi: Grigore Ionescu, *Bucureşti*, p. 122.

† Жоупан Барбоу, жоупан Пръвоу, жоупан Данъчоу, жоупан Радѹль[1].

† Jupan Barbu, jupan Pîrvu, jupan Danciu, jupan Radul.

BIBLIOGRAFIE: 1. Cegăneanu, *Obiecte*, p. 48 (text); 2. *Opere de argintărie din Ţara Românească în secolele XIV—XVI*. Text de D. C. Giurescu, [foto. p. 25]; 3. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 14 (text).

829

<Sec. XVI>.

Taler de argint aurit de 35 cm. diametru; literă de 1,5 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 163.

† Сътвори сїи блю(д) въ име пр(ѣ)ч(ис)тыє Б(огороди)цє с(вѣ)т(о)моу монастирѹ шт Бистрицє[3].

† A făcut acest blid în numele preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, pentru sfînta mănăstire de la Bistriţa.

830

1513 septembrie 1—1514 august 31 (7022).

Taler de argint aurit de 47,5 cm. diametru; literă de 4,5 cm. gravată; în cîmp este reprezentată stema Ţării Româneşti.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 167.

† М(и)л(ос)тїѧ б(о)жїѧ, Їѡ Нѣгоє воивода и г(ос)п(оди)нь всеи земли Ѹгровлахискои, с(ы)нь великаго и прѣдобраго Млади Басараба воивода, сътвори се сїи блю(д) в лѣ(т) ҂зкв.

---

[1] Textul a fost datat <sec. XV sfîrşit — sec. XVI început> după donatori, grafie şi factura artistică a obiectului. Pe lîngă acest text, pe marginea discului, mai este gravată o inscripţie cu literă de 3 cm. « † Възыскаχ Г(оспод)а и оуслиша ме и шт вcase скръби моиχ избави ме; пристъпите къ немѹ просвѣтите с(е) и лица ваша не постыд(ѣ)т се сѫ нищи възва и Г(оспод)ь оуслыша его шт вcase скръбы сп(а)с(е) ег(о); шпълчит се агг(е)л ». [† Am căutat pe Domnul şi m-a auzit şi m-a mîntuit pe mine de toate necazurile mele; mergeţi către dînsul şi vă veţi lumina şi feţele voastre nu se vor ruşina; pe un sărman care l-a chemat, Domnul l-a auzit şi l-a mîntuit de toate necazurile; îngerul străjuieşte...].

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 116, nr. 128.

[3] Textul a fost datat <sec. XVI> după grafie şi factura artistică a obiectului. Pe lîngă acest text, pe marginea discului, mai este gravată o inscripţie cu literă de 3 cm. « † Бл(аго)с(ло)вѫ Г(оспод)а на въсѣко врѣ(мѣ) вынѫ χвала его въ оустѣχ моиχ ѡ Г(оспод)и поχвалит се д(ѹ)ше моа да оуслышет кротци и възвес(е)лет се; Възвеличите Г(оспод)а сь мноѫ и възнес(е)м име его въкоупѣ ». [† Binecuvîntînd pe Domnul în orice vreme, lauda lui în gura mea va fi, întru Domnul se proslăveşte sufletul meu, ca să asculte cei blînzi şi să se veselească; măriţi pe Domnul cu mine şi să înălţăm numele lui împreună].

† Din mila lui Dumnezeu, Io Neagoe voievod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi preabunului Basarab cel Tînăr voievod, a făcut acest blid, în anul 7022.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 220 (text şi trad.); în *extras*, p. 72; 2. Tocilescu, *Catalogul*, p. 118, nr. 145 (trad.); 3. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 116 (text şi trad.); 4. Cegăneanu, *Obiecte*, p. 46 (text şi trad.).

831

1579 (7087) iunie 20.

Bol din argint aurit de 15,8 cm. diametru; literă de 0,8 cm., gravată pe marginea exterioară a obiectului.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut colecţiilor lui M. Kogălniceanu şi Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 257.

† Сиіа чаша Добре Попова сътвори се и напр(ы)ви, въ лет ҂зпз м(ѣ)с(е)ца июнь к д(ь)нь; и кто пиѣ с нею Б(ог)ь да мꙋ поможе.

† Acest pahar l-a făcut Dobre Popov, din nou, în anul 7087 luna iunie 20 zile; şi cine va bea din el, Dumnezeu să-i ajute.

BIBLIOGRAFIE: Cegăneanu, *Obiecte*, p. 51 (text şi trad.).

832

<Sec. XVII>.

Taler de argint aurit de 34,2 cm. diametru; literă de 0,7 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 166.

† Молба раба б(о)жїа, жꙋ[пан . . . л] [2] ѡгѡѳета и жꙋпаници е[го . . .] [2] же приложишѫ въ с[вѣтыи м]ѡ[настиръ Ꙋс] [2] пен(и)а прѣс(вѣ)тыѫ Б(огороди)цѫ, иже въ [3] Тисмѣнѣ [4].

† Rugăciunea robului lui Dumnezeu, jupan. . . logofăt şi a jupaniţii lui. . . şi au dăruit-o la sfînta mănăstire Adormirea preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, cea de la Tismana.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 221; în *extras*, p. 73.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 140, nr. 178.

[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[3] În orig.: « ръ ».

[4] Textul a fost datat <sec. XVII> după grafie şi factura artistică a obiectului. Pe lîngă acest text în medalionul din centrul talerului, mai este săpată o inscripţie cu literă de 0,6 cm. « Ꙋг(о)тованиѥ » [= Pregătire].

833

‹Sec. XVII›.

Anaforniță de argint aurit de 28 cm. diametru; literă de 1—2 cm., gravată în partea din mijloc a obiectului.

Provine de la: m-rea Radu Vodă din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 164.

Драг(и)ч(а)н[2]. (?)

Drăghicean. (?)

834

1603 (7112) decembrie 19.

Bol din argint parțial aurit, de 3 cm. înălțime și 12 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată pe marginea obiectului, în interior.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 207.

† Сьи блюд сътвори ермонах Ниль въ монастирь Слатина, в л(ѣ)то ҂зрві м(ѣ)с(е)ца дек(емвріе) ѳі.

† Acest blid l-a făcut ieromonahul Nil la mănăstirea Slatina, la anul 7112 luna decembrie 19.

835

1617 (7125) ‹după martie 25›.

Anaforniță de argint aurit de 15,2 cm. diametru; literă de 1 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 208.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 129.

[2] Textul a fost datat ‹sec. XVII› după grafie și factura artistică a obiectului. Pe lîngă acest text, pe marginea discului, mai este gravată o inscripție cu literă de 2 cm. « † Бы ѹбо чрѣво твое с(вѣ)таа трапеза імѣщіа н(е)б(ес)наго хлѣба Х(рист)а Б(ог)а ѿт негоже вьсѣкь ꙗдн не ѹмираеть ꙗкоже рече вьсѣчьскых Б(о)городителнице питатель » [† Cu adevărat pîntecul tău a fost, Născătoare de Dumnezeu, masa cea sfîntă, avînd pîinea cea cerească pe Hristos Dumnezeu, din care oricine mănîncă nu moare, cum a zis dătătorul de hrană al tuturor].

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 119, nr. 154.

† Съи блидишел за пет хлѣби сътвори архїеп(и)ск(о)пь кѵрь Ѳеѡфан митрополит, в лѣт ҂зрке м(ѣ)с(е)ца[1].

Fig. 117

† Acest blidişel pentru cinci pîini l-a făcut arhiepiscopul chir Teofan mitropolit, în anul 7125, luna.

În cîmpul discului este gravată monograma:

† Ѳеѡфан.

† Teofan.

---

[1] Textul a fost datat 1617 (7125) <după martie 25>, cînd Teofan a ocupat scaunul Mitropoliei Moldovei.

Pe partea din spate a obiectului, cu literă de 1,1 cm. gravată:

† Blidişel, 12 tal(eri) cu poliiala şe de luc(**r**)u.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. XXXVII; **2.** Idem, *Vechea artă religioasă la români*, pl. 19.

836

<Cca. 1635>.

Anafornită de argint aurit de 18,7 cm. diametru; literă de 1,2 cm. gravată. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 213.

† Ιωανης Ματευ Πασαραπα βοηβοτα[2].

† Ion Matei Basarab voievod.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 230 (text şi trad.); în *extras*, p. 82.

837

1636 septembrie 1—1637 august 31 (7145).

Anafornită de argint aurit de 28,5 cm. diametru; literă de 1,8 cm. gravată; în cîmp este reprezentată stema Moldovei.

Provine de la: bis. Stelea din Tîrgovişte.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1655.

† Сїѧ нафωрнїца сътвори Їω Басилїи воевода, б(о)жию м(и)л(о)стию, г(о)сп(о)дар земле Молдавскои ї даде ѧ вь свое новосъгданѣї въ градѣ Търговїще, їдеж(е) ест храм Възнес(е)ниѧ Х(ри)стово, в | л(ѣ)то ҂зрме[3].

† Această anafornită a făcut-o Io Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei şi a dat-o la nou-zidita lui < mănăstire > din oraşul Tîrgovişte, unde este hramul Înălţarea lui Hristos, în anul 7145.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 202 (text şi trad.).

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 118, nr. 152.

[2] Textul a fost datat <cca. 1635> în perioada zidirilor făcute de Matei Basarab la m-rea Brîncoveni. Inscripţia se află lîngă textul: «Αγιος ο Θεος, α̅ αγιος ισχυρος, αγιος αθανατος, ελεησον ιμας». [Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pre noi].

[3] Data este gravată cu literă de 0,4 cm.

838

<Cca. 1638>.

Disc de argint aurit de 18 cm. diametru; literă de 1,4 cm. gravată.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1654.

† Їѡ Васїлие воевода, г(о)сподарь земле Молдавскои, и госпожда его Тѹдоска[1].

† Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Tudosca.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 203 (text şi trad.).

839

<Cca. 1638>.

Anaforniţă de argint aurit de 29 cm. diametru; literă de 19 cm. gravată; în cîmp este reprezentată stema Moldovei.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 193.

† Сїѣ наф(ор)нїца сътвори Їѡ Васїлїи воевода, г(о)сподарь зем(ле) Молдавскои, ї г(о)спожда его Тѹдоска, и даде их въ новосъзданнаго своего монастир въ градѣ Ѧшкаго, идеж(е) ест хра(м)[1]...[2].

† Această anaforniţă au făcut-o Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Tudosca, şi au dat-o la nou-zidita lor mănăstire în oraşul Iaşi, unde este hramul. . .[2]

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 202—203 (text şi trad.).

840

1639 (7147) martie.

Disc de argint aurit de 19,5 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 209.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1638> după grafie şi factura artistică a piesei, prin analogie cu alte obiecte dăruite de Vasile Lupu voievod la m-rea Trei Ierarhi.

[2] Inscripţia continua pe alt disc.

† Сьи діскос за пет хлѣбь[1] сьтвори Іѡ Васіліе воевода, г(о)сп(о)дар земле Молдавскои, и г(о)сп(о)жда его Тѹдоска и даде их въ новосъзданаго своего монастир | † въ градѣ Ѧшкаго ідеже ест храм С(вѣ)тых Трех С(вѣ)т(ите)лѣ Васіліе Веліки, Грігоріе Богословь, Іѡань Златаѹстѹ, в л(ѣ)то ҂зрмз, м(ѣ)с(е)ца мартѹ.

† Acest disc pentru cinci pîini l-au făcut Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui Tudosca şi l-au dat la mănăstirea lor nou-zidită din oraşul Iaşi, unde este hramul Sfinţilor Trei Ierarhi: Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, în anul 7147 luna martie.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 393 (trad.); 2. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 56 (trad.); 3. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 203 (text şi trad.).

841

1679.

Disc de argint aurit de 12,5 cm. diametru; literă de 0,7 cm., săpată pe marginea interioară a obiectului.
Provine din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Szantohalmi es Szentandrasi ecclesiahoz aiandekozza B.A.E.F. (?); 1679.

Daruri pentru bisericile din Sîntuhalm şi Sîntandrei de la B.A.E.F. (?); 1679.

842

1680.

Taler de argint de 17,2 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe faţa exterioară a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 168.

Τω παρος δισκος αφιεροθη τω σεβασμιο ναω της Κοιμησεως της Θεοτωκου, εις Κοτρατζηανη, 1680.

Acest disc s-a închinat la cinstita biserică a Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, la Cotroceni, 1680.

[1] În orig.: « хрѣбь ».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 197, nr. 139.

În dreptul acvilei bicefale, cu majuscule gravate de 0,4 cm.:

Ş(erban)ŭ | v(oie)v(od).

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordura talerului:

E.V.

BIBLIOGRAFIE: T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Țării Românești cu Transilvania (Meșteri argintari)*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 88 notă (trad.).

843

1684 septembrie 1—1685 august 31 (7193).

Disc de argint de 17,8 cm. diametru; literă de 0,4—1,2 cm., săpată pe partea exterioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 214.

† Acest discos făcut(u)-l-au Mihail în zilel(e) părintelui Pahomie eg(u)men și l-au dat sf(i)ntei măn(ă)stir(i) A(r)not(a) de pomean(ă); lea(t) 7193.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 203; în *extras*, p. 55; 2. C. Alessandrescu, *Dicționar geografic al județului Vîlcea*, p. 12; 3. M. Răuțu, *Monografia eclesiastică a județului Vîlcea*, p. 25; 4. D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 48; 5. D. Cristescu, *Arnota*, p. 29.

844

1685 (7193) mai 12.

Taler octogonal de argint aurit, de 27 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată pe partea exterioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 194.

† Vas svintu cu multă smerire dăruit svintii tvale case, Doamne, mănăstirii Bistriții, de robul tău Cost | andin Brăncoveanul vel spat(ar), întru slava și lauda a preasvintii Maicii tale a fi prii | mitoriu de nafură, întru văcinică pomenire; m(ese)ța maiu 12 dn(i), v(ă) leat 7193[1].

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe partea interioară a talerului:

E.V.

[1] Pe bordura obiectului mai este săpată o inscripție cu literă de 0,3—0,5 cm.: « Bucură-te ce ești cu bunŭ dar dăruită, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară, că denŭ tine au răsăritŭ soarele direptății, Hristoasă Dumnezeulŭ nostru; v(ă) ladŭ (sic) 1685 ».

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 194—195; în *extras*, p. 47—48; 2. Ghenadie al Rîmnicului, *Vizite canonice*, p. 32; 3. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 199; 4. T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; 5. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 36; 6. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti* —, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 455; 7. A. C. Foşlea, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 102.

845.

1685 (7193) mai 12.

Taler de argint aurit de 76,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată pe partea exterioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 195.

† Priimĕşte, Doamne, darul acesta de la mine robul tău, Costandin Brăncoveanul vel spat(ar), care l-am închinat svintii tale case mănăstirii Bistriţii, unde să slăvĕşte Adormirea | preasvintii tale Maice; vas de slujba osveştaniei întru vĕcinică pomenire; m(ese)ţa maiu 12 dnĭ, v(ă) l(ea)tŭ 7193.[1]

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

E.V.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 199; 2. T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; 3. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea* p. 35; 4. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti* —, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 456—457.

846

1686.

Disc de argint aurit de 11,5 cm. diametru; literă de 0,3—0,5 cm., săpată pe partea exterioară a obiectului.
Provine de la: bis. din Mica, din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Conv(entus) Mik(hazi); 1686.
Conventul din Mica; 1686.

---

[1] Pe bordura obiectului, mai este gravată o inscripţie cu literă de 0,5 cm.: « Întru naştere fecioriia ai păzitŭ, întru adormire lumea nu o ai părăsitŭ, de Dumnezeu Nescătoare, mutatu-te-ai cătră viiaţă, mumă fiind a vieţii şi cu rugăciunele tale izbăvindŭ denŭ moarte sufletele noastre, v(ă) latŭ 1685. »

847

1688 ianaurie 28.

Disc de argint de 14 cm. diametru; literă de 0,5—1,3 cm. săpată.
Provine de la: bis. din Logig, raion Reghin.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Ludvegi refor(mátus) magyar ecl(izsiána)k conferallya Bornemisza Anna, Erd(ély) orszaga k(e)g(yelmes) fejedelem aszszonya; 1688 die 28 jan(uarii).

Dăruit bisericii maghiare reformate din Logig de Ana Bornemisza, soția măriei sale principelui țării Transilvaniei; 1688 ianuarie 28 zile.

848

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Taler octogonal din argint aurit, de 30 cm. diametru; literă de 0,8 cm. în relief, pe bordura obiectului.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 196.

† Buncredincios robul lui Dumnezău, Io Costandin Basarab voevod, cu doamna sa Maria, și acestŭ vas de anafură la a lor mănăstire, Sfinților Inpăraț(i) Costantin i Elena, au adaos; 7200.

Inițialele meșterului, de 0,2 cm., sînt gravate în medalionul cu proorocul David:

I(ohannes) H(enning).

BIBLIOGRAFIE: D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești —*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 461.

849

1692 (7200) iulie 1.

Taler cu douăsprezece laturi, din argint aurit, de 45,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată în medalionul din centrul obiectului.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 197.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 116, nr. 134.

[2] *Ibidem*, p. 116, nr. 132.

† Și acestŭ sf(ă)ntŭ vas de o(sf)eștanie iubitoriul de H(risto)s, domnu Io Costandin Basarab voevodŭ, cu doamna sa Mariia, la a lor mănăstire a Sf(i)nţilor Inpăraţi Costandin și Elena au adaos.

Pe bordura talerului, cu literă de 0,6 cm. în relief:

Iulie 1 leat 7200[1].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordură:

I(ohannes) H(enning).

BIBLIOGRAFIE: D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești —*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 462.

850

1692 septembrie 1—1693 august 31 (7201).

Taler octogonal din argint aurit, de 30 cm. diametru; literă de 0,7 cm., săpată pe partea exterioară.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 198.

† Acest sv(ă)nt vas de nafură, den mică osteneală a doamnei Mariei a prealuminatului domnu Io Costandin B(asarab) voevod iaste dat la sv(ă)nta mănăstire ce să zice Dentrunlemnu, pe(n)tru vĕcinica pomenire; l(ea)t 7201.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt gravate pe bordura talerului:

P(etrus) H(iemesch).

BIBLIOGRAFIE: D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești —*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 458.

851

1696 (7204) ianuarie 5.

Taler hexagonal de argint aurit, de 35,5 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3] şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 169.

---

[1] Inscripţia datei este precedată de textul: « Astăzi Costandin cu maică-sa Elena crucea arată, preacinstitul lemnu tuturor jidovilor fiindu ruşinare, şi credincioşilor înpăraţ(i) armă înpotriva vrăjmaşilor; că pentru noi s-au arătat semnu mare şi în războae înfricoşat ».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 117—118, nr, 143.

[3] *Ibidem*, p. 117, nr. 136.

† S-au cumpărat de la turci trecănd înpărăţiia pren ţară, întorcăndu-se de la oaste, bătănd puţintică oaste nemţească; şi s-au dat de pomeană sf(i)ntii mănăstirii Mărginĕnii, ca să fie de osfeştanie şi de colivă pentru sufletul părinţilor miei: Drăghici Cant(acuzino) bivŭ vel spăt(ar) i Păuna, şi soţului mieu, | Mariei, carĕ pristăvindu-se la v(ă) l(ea)t 7204 ghen(arie) 5 zili, den facerea fie-sa Mariei, fiind soţul ei dus la Ţarigrad. Şerban Cant(acuzino) vel com(i)s.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordura talerului:

G. H.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. XLII; **2.** Idem, *Arts mineurs*, I, *L'argenterie roumaine*, fig. 25; **3.** Idem, *Vechea artă religioasă la români*, pl. 23; **4.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 26 v.

852

1697 iunie 3.

Anaforniţă de argint aurit, de 28,5 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Radu Vodă din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 199.

† Τὸ παρὸν ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἡγουμενίας τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου κυρίου Κυπριανοῦ, αφιερωθὲν τὸ ναω της Αγϊας Τριαδος διὰ μνημόσυνον αὐτοῦ, αχϥζ ιουνιου γ.

† <Anaforniţa> de faţă s-a făcut în egumenia preacuviosului egumen chir Chiprian şi s-a închinat bisericii Sfintei Treimi pentru pomenirea sa; 1697 iunie 3.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Trei discuri de argint*, în «Calendarul antic» pe anul 1866, p. 75 (trad.); **2.** D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti —*, în «Studii teologice», an XVIII (1959), p. 470 (text şi trad.).

853

1697 (7205) iulie 5.

Anaforniţă octogonală de argint aurit, de 26 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe partea exterioară a obiectului.

Provine de la: bolniţa m-rii Horezu, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 200.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 116—117, nr. 135.

† G(o)sp(o)jda Mariia dentru a sa osărdie făcut-au această anaforniţă şi dată la bolniţa de la sf(ă)nta şi d(u)mnezeiasca mănăstire, unde să numiaşte Hurezii, ca să fie întru vĕcinica pomenire; iulie 5 zile, l(ea)t 7205.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordura şi pe partea exterioară a obiectului:

G(eorg) M(ay)[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 184; în *extras*, p. 36; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 191; **3.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 67; **4.** N. Iorga, *Mănăstirea Hurezului. Desvoltarea şi viaţa ei*, p. 71; **5.** D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti* —, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 462; **6.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 172.

854

<1698 noiembrie — 1706 august?>.

Taler de argint aurit de 57 cm. diametru; literă de 0,8 cm., săpată în jurul medalionului din centrul obiectului.
Provine de la: m-rea Sărindar din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 203.

† Acest vas de osf(e)ştanie iaste făcut de d(u)mnealui Ianachĭ Văcărescul v(e)l agă şi dat la sf(ă)nta mănăstire Sărindariul den Bucureşti ca să hie pentru vĕcinica pomenire[2].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordură, între medalioanele reprezentînd pe sf. Petru şi Matei:

G(eorg) M(ay).

BIBLIOGRAFIE: **1.** St. Nicolaescu, *Sfînta mănăstire Sărindar din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 426 din 8 iunie, p. 2; **2.** D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti* —, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 463; **3.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 36 v.

855

1699 mai 4.

Tavă ovală de argint aurit, de 35,8 cm. diametru longitudinal şi 27,5 cm. diametru transversal; literă de 0,6 cm. gravată.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 268.

---

[1] Iniţialele meşterului argintar sînt gravate şi pe talerul cu nr. inventar M. 204.
[2] Textul a fost datat <1698 noiembrie — 1706 august?> în perioada în care Ianache Văcărescu a fost mare agă.

Fr(ater) Philippus Schleich conventual(is) Ratisbone et prior, 4to may, anno 1699.

Fratele Filip Schleich conventual şi superior din Ratisbona, 4 mai, în anul 1699.

Iniţialele meşterului sînt gravate în cîmpul obiectului:

I. F[1].

BIBLIOGRAFIE: *Culegeri şi studii de muzeografie, 1959—1960*, p. 104 (text).

856

<Sec. XVII sfîrşit>.

Pe bolul de sub nr. 831 se mai află o inscripţie cu literă de 0,4 cm., săpată pe partea exterioară.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 257.

Gherghi; Stancio[2].

BIBLIOGRAFIE: Cegăneanu, *Obiecte*, p. 51.

857

1703 (7211) mai 1.

Anaforniţă de argint aurit de 32,3 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată pe partea interioară.

Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 201.

† Această anaforniţă iaste făcută de Io Costandin Basarab voevod şi de doamna lui, Mariia, şi s-au dat la mănăstiria S(ve)tî Ioan den Bucureşti; mai 1 l(ea)t 7211.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe partea interioară:

P(etrus) H(iemesch).

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 101; 2. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti —*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 460.

---

[1] În interiorul tăvii sînt gravate în două medalioane şi iniţialele: « I.H.S. » şi « M.A.R. ».

[2] Inscripţia a fost datată <sec. XVII sfîrşit> după grafie.

858

1707 septembrie 1—1708 august 31 (7216).

Anaforniţă de argint aurit, de 32 cm. diametru; literă de 0,5 cm., gravată pe faţa exterioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Surpatele, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 202.

† Acestu sfăntu vas naforniţă iaste făcut de măriia sa doamna Mariia a lui Ion Costandin Băs(ă)rabŭ voevod şi s-au dat sf(i)ntei mănăstir(i) la Surpatele, hramul Sf(ă)nta Troiţă, | vă l(ea)t 7216.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt gravate în medalionul reprezentînd pe sf. Luca:

G(eorg) M(ay).

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Petrescu, *O evanghelie de la 1693,* în «Bis. ort. rom.», an XXVI (1902—1903), p. 1042; 2. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea,* p. 50; 3. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti —,* în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 466; 4. C. Dănescu, *Istoria schitului Surpatele,* p. 47—48 şi p. 114.

859

1709 (7218) decembrie 20.

Anaforniţă de argint aurit, de 27 cm. diametru; literă de 0,4 cm., săpată pe faţa exterioară a obiectului; în cîmp, pe faţa interioară, sînt reprezentate două acvile bicefale.
Provine de la: m-rea Radu Vodă din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 172.

† Acest sf(ă)nt discos de nafură l-au închinat Şerban Cantacuzino v(e)l vor(nic) şi soţiia lui, Andriiana, sf(i)ntei mănăsnăstiri Radul Vod(ă), ca să le fie văcinică pomenire; dich(emvrie) 20 d(ni), l(ea)t 7218.

În dreptul acvilelor bicefale, cu iniţiale gravate de 0,5 cm.:

Ş(erban) d(vornic) | C(anta)c(uzino) [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci),* în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 115; 2. Idem, *Trei discuri de argint,* în «Calendarul antic» pe anul 1866, p. 74—75; 3. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anaforniţe brîncoveneşti —,* în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 469.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul,* p. 117, nr. 141.
[2] Pe obiect este gravată şi marca atelierului: «STA.OP.».

860

1709 (7218) decembrie 20.

Anaforniță de argint de 27 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată pe fața exterioară a obiectului; în cîmp, pe fața interioară, sînt reprezentate două acvile bicefale.

Provine de la: bis. Sf. Apostoli din București; a aparținut și fondului de obiecte de la m-rea Radu Vodă și colecțiilor Muzeului național de antichități[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 170.

† Acest sf(ă)nt discos de nafură l-<a>u închinat Șerban Cantacuzino v(e)l vor(nic) și soțiia lui, Andriiana, sf(i)ntei mănăstiri <Ar>himandritul, ca să le fie věcinică pomenire; dich(emvrie) 20 d(ni), l(ea)t 7218.

În dreptul acvilelor bicefale, cu inițiale gravate de 0,4 cm.:

Ș(erban) d(vornic) | C(anta)c(uzino).

Inițialele meșterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe fața exterioară:

«STA.OP.»

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în «Calendarul antic» pe anul 1862, p. 115; 2. Idem, *Trei discuri de argint*, în «Calendarul antic» pe anul 1866, p. 74; 3. M. Dumitrescu, *Monastirea Radu Vodă*, în «Consolatorul», an II (1899—1900), p. 301; 4. Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 72; 5. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești —*, în «Studii teologice», an XVIII (1959), p. 468.

861

1710 (7218) februarie 20.

Anaforniță de argint de 27 cm. diametru; literă de 0,4—0,5 cm., săpată pe fața exterioară a obiectului.

Provine de la: m-rea Surpatele, raion Rîmnicu Vîlcea.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 171.

† Acest sf(ă)nt discos de nafură l-au închinat Șerban Catacuzino v(e)l v(o)r(nic) și soțiia lui, Andriiana, sf(i)ntei măn(ă)stiri Surpatele, ca să le fie věcinică pomenire; f(e)v(ruarie) 20 d(ni) l(ea)t 7218.

În dreptul acvilelor bicefale, cu inițiale gravate de 0,4 cm.:

Ș(erban) d(vornic) | C(anta)c(uzino).

Inițialele meșterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe bordură:

«STA.OP.»

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 117, nr. 140.

BIBLIOGRAFIE: 1. I. D. Trajanescu, *M-rea Surpatele*, în « Bul. Com. mon. ist », an IV (1911), p. 100; 2. V. Drăghiceanu, *Monumentele istorice din Oltenia. Raport din anul 1921*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 122; 3. M. Romanescu, *O jupîniță olteană în preajma veacului XVIII*, în « Arh. Olt. », an XX (1941), p. 43; 4. D. C. Giurescu, *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești —*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 469; 5. C. Dănescu, *Istoria schitului Surpatele*, p. 47 şi p. 114.

862

1723.

Taler de argint aurit de 40 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe partea exterioară a obiectului. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Văcărești din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1606.

† Ἰωάνου Νικολάου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα πάσης Οὐγγροβλαχίας τοῦ Μαυροκορδατου, 1723.

† A lui Ioan Nicolae Alexandru Mavrocordat, voievod a toată Țara Românească, 1723.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe bordură, în dreptul proorocului Moise:

T(homas) L(ang).

863

1744.

Taler de argint de 45 cm. diametru; literă de 0,8 cm., săpată pe bordură, în exterior. Text cu majuscule.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1607.

Το παρον δησκον αφηεροθη α παρα εμας | τον πραγματευταδον της Μοσκοπόλεος, | ευβρισκομενη εις Λεχηαν, εις μνημοσινον τον | γονεον μας, ε(τει) 1744.

Discul de față s-a închinat de către noi negustorii din Moscopole, aflați în Polonia, spre pomenirea părinților noștri, în anul 1744.

Pe bordura interioară, de jurîmprejurul discului, cu literă de 0,7 cm. săpată:

Αθανασι Μιχαηλου, Αδαμη Φιλιπου, Μιχαηλη Στεφου, Γιανκο Γεοργιου, Δημητρη Κοσταντινου, Νικολα Μιχαηλου, Γιοργι Μηχαηλου, Γιανκο Γρεμποβαρη,

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 117, nr. 138.

Αθανασι Γεοργιου Καπαμαρε, Γιοργι Μανε, Αναστασῃ Θεοδορου, Κοσταντι Δη-μιτρηου, Γιανκο Νικολαου, Σαουλι Κουρτῃ, Δημτζο Κοσταντινου.

Atanasie Mihail; Adam Filip; Mihail Ştefu; Iancu Gheorghiu; Dimitrie Constantin; Nicola Mihail; Gheorghe Mihail; Iancu Grebovari; Atanasie Gheorghiu Capmare; Gheorghe Mane; Anastasie Teodoru; Costandi Dimitriu; Iancu Nicolau; Saul Curti; Dimcio Constantin.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

A.G.

864

1757.

Taler de cositor de 23,5 cm. diametru; literă de 0,8 cm., săpată pe bordura interioară, într-un medalion.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 184.

M(atei) Băl(ăceanu) vor(nic), | 1757[1].

865

1761 octombrie 4.

Anaforniţă de argint de 27,5 cm. diametru; literă de 0,3 cm., gravată pe faţa interioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2] şi Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 206.

† Parthenie arh(imandrit) făcut-am sf(i)ntei măn(ă)st(iri) Tism(ana) ace(a)stă anaforniţă din argint(ul) mănăst(irii); m(e)s(e)ţa oc(tomvrie) 4 d(ni) 1761.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 221; în *extras*, p. 73; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 136; **3.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. XL; **4.** Idem, *Arts mineurs*, I, *L'argenterie roumaine*, fig. 22; **5.** Idem, *Vechea artă religioasă la români*, pl. 22.

[1] Cu cifre arabe. Aceeaşi inscripţie este săpată şi pe talerele cu nr. inventar M 191 şi M 192.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 118, nr. 148.

866

1762.

Taler de cositor de 26,5 cm. diametru; literă de 1 cm., săpată pe bordura interioară, într-un medalion.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 185.

D(ionisie) arh(imandritul) Hur(ezului), B(ă)l(ăcescu); | 1762 [1].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Sect. II, p. 185; în *extras*, p. 37.

867

1763.

Tavă de metal de 29,8 cm. diametru; literă de 0,4 cm., săpată pe fața exterioară a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Zlătari [2] din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 270.

† Σπαντωνῆς προσκυνητης Δημητριου και τῶν γονεων, 1763.

† A lui Spandonis Dimitrie, închinatul, și a părinților; 1763.

868

1779 decembrie 24.

Taler de argint parțial aurit, de 52,5 cm. diametru; literă de 0,3—0,6 cm., săpată pe fața interioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din București, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1605.

† Acest vas de osfeștanie s-au afierosit de dum(nealui) jupan Ianache Văcăr(escul) vel spathar și mare dicheofilax al patrierș(iei) Țarigrad(ului) și de dum(neaei) jup(ă)ne(a)s(a) Ecaterina Văc(ăreasca) dvorniceas(a), maică-sa, la măn(ă)stirea Sfănt(ului) Ioann din Bucureșt(i), pentru pomenire; 1779 d(echemvrie) 24.

---

[1] Data cu cifre arabe. Inscripții asemănătoare și pe talerele cu nr. inventar: M 189 și M 182; primul, de 31 cm. diametru și al doilea de 23 cm. diametru, avînd litera de 0,8 cm.; de pe ultimul lipsește data.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 90.

869

1781.

Disc cu picior, din argint, de 20,3 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată pe fața exterioară a obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 251.

† Aceastŭ discos este a sfintei mănăstiri Tism(anei) făcutŭ din argintul mănăstirii de Mihail arh(imandrit), ig(u)m(enul) Tism(enii), Tetoianul; 1781.

În chenarul din cîmpul discului este gravată inscripția:

Mihail arh(imandrit).

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 222; în *extras*, p. 74; 2. Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 138.

870

1793.

Taler de cositor de 22 cm., diametru; literă de 0,6 cm., săpată pe bordura interioară, într-un medalion.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din București.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 181.

Pop(a) Vasile; | Sfeti Gh(e)orghe; | 1793 [2].

871

1798.

Disc de argint aurit de 30,8 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată pe bordură, în trei medalioane.

Provine de la: m-rea Antim din București.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 177.

† Εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων πάντων | ὁ ταπεινός ἐπίσκοπος Ἀρτζεσίου Ἰωσήφ, | τοῦτον τόν ἀντιδωρο δύσκον εὐλαβῶς προσφέρει, 1798.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 118, nr. 149.

[2] Cu cifre arabe.

† Întru slava lui Dumnezeu şi în cinstea Tuturor Sfinţilor smeritul episcop al Argeşului Iosif cu evlavie oferă acest disc pentru anafură, 1789.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 282 (text şi trad.); 2. [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 19 (text şi trad.).

*

872

1643 septembrie 1—1644 august 31 (7152).

Engolpion de argint aurit de 13 cm. diametru; literă de 0,9 cm., gravată de jur împrejurul obiectului.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn[1], raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 960.

† Сїю голпиꙋ сьтвори жꙋпан Прѣда вель спьтар и жꙋпьница его Пьꙋна и с(ы)ни его Ѩнкꙋца и Папа, в лѣт ҂зрнв.

† Acest engolpion l-a făcut jupan Preda mare spătar şi jupaniţa lui, Păuna, şi copiii lui, Ancuţa şi Papa, în anul 7152.

873

<Sec. XVII sfîrşit?>.

Engolpion de argint aurit, în formă de cruce, de 9/7,5 cm., cu ornamente în filigran; literă de 0,2 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Pecersca din R.S.S. Ucraineană; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Neamţ (?), raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4063.

Pe braţul longitudinal:

Пр(е)д(ложи) Нїф(о)нт | еп(и)ск(опъ) Н(о)в | г(о)род(а).
Пр(е)д(ложи) Симон | еп(и)ск(опъ) Сꙋ | ждал(а).
Пр(е)д(ложи) Дем | їан <велн>цѣ (?) | л(а)в(р)а П(е)ч(е)рс(ки).
Пр(е)д(ложи) Ѩг(а)п(и)т(ь) | бра(т) П(е) | ч(е)рс(ки)[2].

A dăruit Nifont, episcopul de Novgorod.
A dăruit Simon, episcopul de Suzdal.
A dăruit Demiian la marea lavră Pecersca.
A dăruit Agapit, frate la Pecersca.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 121, nr. 214.

[2] Textul a fost datat <sec. XVII sfîrşit?> după grafie şi factura artistică a obiectului. Crucea, probabil, este o copie după un obiect similar din sec. XII—XIII (?) după cum reiese din inscripţia numelor donatorilor. (Nifont este episcop de Novgorod, după 1130; Simon episcop de Suzdal, înainte de 1226; Demian şi ceilalţi stareţi şi călugări de la Pecersca menţionaţi în inscripţie, se numără printre primii monahi ai mănăstirii).

Pe braţul transversal:

Пρ(ѥ)д(ложи) Вс(а)ρл(амъ) | аρχ(и)м(андρитъ) П(ѥ) | ч(ѥ)ρс(ки).
Пρ(ѥ)д(ложи) П(о)л(и) | к(а)ρп(ъ) аρχ(и)м(андρитъ) | П(ѥ)ч(ѥ)ρс(ки).
Пρ(ѥ)д(ложи) Мωис | ѥ м(онасти)ρꙋ П(ѥ)ч(ѥ)ρс(кои).
Пρ(ѥ)д(ложи) Ио|ан(ь) м(о)н(а)|ст(иρꙋ) П(ѥ)ч(ѥ)ρс(кои).

A dăruit Varlaam, arhimandritul Pecerschii.
A dăruit Policarp, arhimandritul Pecerschii.
A dăruit Moise mănăstirii Pecersca.
A dăruit Ioan mănăstirii Pecersca.

874

1713.

Engolpion de argint aurit de 7,5 cm. diametru, cu aplicaţii de email multicolor şi pietre semipreţioase; literă de 0,2 cm., săpată şi emailată cu negru, de jur împrejurul obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 702.

† Κτῆμα υπαρχει του Νυσση Μητροφανους, 1713.

† E proprietatea lui Mitrofan de Nissa, 1713.

875

1784 februarie 2.

Engolpion (?) de argint aurit, în formă de cruce, de 12/10 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe marginea obiectului.
Provine de la: m-rea Moldoviţa, raion Cîmpulung.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

V(e)n(e)d(ic)t a(r)h(i)m(andri)t | M(ol)d(o)v(i)ţ(ii); 1784 fev(ruarie) 2.

★

876

<1512>.

Evanghelie slavonă din 1497, scrisă pe pergament, îmbrăcată în pluş roşu şi cu legătură de argint aurit, de 34/25 cm.; literă de 1,2 cm. în relief, pe scoarţa din faţă.
Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 6.

Митропо[лить Ѳ][1] еωктист[2].

† Mitropolitul Teoctist.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Catalog de cărțile sîrbești și rusești... în biblioteca sîntei mănăstiri Neamțului*, în «Rev. ist. arh. fil.», an II (1884), vol. I, fasc. 1, p. 140 (text); 2. Ialimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 633 (text.); 3. St. Petrescu, *Odoarele de la Neamțu și Secu*, pl. 6; 4. N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamțului. II. Bălineștii*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 459 (text și trad.); 5. V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, I, p. 889, fig. 844; 6. *Arta epocii lui Ștefan cel Mare în Muzeul de artă al R.P.R. Text de Ioana Lazarevici*, [foto. p. 23]; 7. E. Lăzărescu, *Trei manuscrise moldovenești de la Muzeul de artă al R.P.R.*, în «Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare», p. 562 (text); Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 222 (text).

877

‹Cca. 1513—1520›.

Evanghelie slavonă din 1436, scrisă pe pergament, îmbrăcată în argint aurit,de 36,5/25 cm.; literă de 1,7 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Neamț, raion Tîrgu Neamț.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 4.

Кънда Лацко паркалабъ Хацагꙋ ωкова книгѫ сїѫ[3].

Cînda Lațcu, pîrcălab de Hațeg, a ferecat cartea acеasta.

Fig. 118

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Catalog de cărțile sîrbești și rusești... în biblioteca sîntei mănăstiri Neamțului*, în «Rev. ist. arh. fil.», an II (1884), vol. I, fasc. 1, p. 141 (text); 2. Iațimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 628 (text); 3. N. Iorga, *Ștefan cel Mare și mănăstirea Neamțului*, în «Bul. Com. mon. ist.», an III (1910), p. 100 (text și foto.); 4. St. Petrescu, *Odoarele de la Neamțu și Secu*, pl. 2; 5. N. Iorga, *Contribuții la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamțului.* II. *Bălineștii*, în «Anal. Acad. Rom», Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 454 (text și trad.); 6. M. A. Musicescu și E. Lăzărescu, *Colecția de artă veche românească*, în «Arta plastică», an III (1956), nr. 5, p. 11 (foto.); 7. Șt. Balș — C. Nicolescu, *Mănăstirea Neamț*, p. 119, fig. 97; 8. T. Voinescu, *Argintăria în colecția de artă medievală din tezaur*, în «Studii asupra tezaurului...», I, p. 98, fig. 37; 9. V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, I, p. 460, fig. 428; 10. *Istoria Romîniei*, II, p. 719, fig. 219; 11. E. Lăzărescu, *Trei manuscrise moldovenești de la Muzeul de artă al R.P.R.*, în «Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare», p. 551 (text și trad.) și fig. 7 la p. 574.

878

1518 septembrie 1—1519 august 31 (7027).

Evanghelie slavonă din 1518, scrisă pe hîrtie, îmbrăcată în argint aurit, de 43/28 cm.; literă de 1,3 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități și Muzeului de artă religioasă[4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 7.

---

[1] Inscripție deteriorată; textul a fost întregit de noi.
[2] Textul a fost datat ‹1512› după o însemnare din cuprinsul manuscrisului.
[3] Textul a fost datat ‹ cca. 1513—1520 › după factura artistică a ferecăturii, grafie și donator, pe care-l identificăm cu Cînda Lațco nemeș. (Vezi: N. Iorga, *Studii și documente*, V, p. 473 și I. Donat, în «Arh. Olt.» an XVI (1937), p. 229—233). Cercetătorii anteriori au datat textul în jurul anului 1436 (Vezi de ex. N. Iorga, în «Bul. Com. mon. ist.», an III (1910), p. 105, nota 4).
[4] Vezi: Grigore Ionescu, *București*, p. 124.

† Сътвори сьи тетро(е)ван|гелъ жѹпан Марчѣ великы постелникъ и жѹпа|ница его Марга, въ д(ь)ны Іѡ Нѣгое|воевод и госпожде Деспина, в лѣ(т) ҂зкз.

Fig. 119

† Au făcut acest tetraevanghel jupan Marcea mare postelnic şi jupaniţa lui, Marga, în zilele lui Io Neagoe voievod şi ale doamnei Despina, în anul 7027.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Despre unele manuscripte şi cărţi tipărite aflate în mănăstirea Bistriţa*, în « Rev. rom. », an I (1861), p. 739 (text, trad. şi foto.); **2.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 143, nr. 3 (trad.); **3.** N. Iorga *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 37; **4.** V. Brătulescu, *Miniaturi şi manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, p. 80 (text, trad. şi pl. XXXV); **5.** *Catalogul expoziţiei de argintării, broderii şi ţesături din Ţara Românească. Secolele XVI—XVIII*, fig. 40; **6.** *Culegeri şi studii de muzeografie, 1959—1960*, p. 15 (foto.); **7.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 898, fig. 856; **8.** *Opere de argintărie din Ţara Românească în secolele XIV—XVI.* Text de Dinu C. Giurescu, foto. [p. 20—21]; **9.** *Istoria României*, II, p. 735, fig. 232; **10.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 17 (desen şi trad.).

879

‹1555›.

Evanghelie slavonă din 1555, scrisă pe pergament, îmbrăcată în argint aurit, de 33,5/26 cm.; literă de 1,3 cm., gravată pe scoarţa din faţă.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 9.

Fig. 120

† Сьи тетроевангел сътвори и ѡкова пань Григоріе Феріе логофет, в л(ѣ)тѡ[1] ...[2]

† Acest tetraevanghel l-a făcut şi l-a ferecat pan Grigorie Ferie logofăt, în anul...

[1] Textul a fost datat ‹1555› după însemnarea din cuprinsul manuscrisului.

[2] Inscripţie deteriorată.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Catalog de cărţile sîrbeşti şi ruseşti... în biblioteca sîntei mănăstiri Neamţului*, în « Rev. ist. arh. fil. », an II (1884), vol. I, fasc. 1, p. 141 (trad.); **2.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 638 (text); **3.** N. Creţulescu, *Inscripţiile monastirei Neamţu*, în « Arhiva » — Iaşi, an XXI (1910), p. 191 (trad.); **4.** N. Iorga, *Mănăstirea Neamţului*, p. 32 (trad.); **5.** T. Voinescu, *Argintăria în colecţia de artă medievală din tezaur*, în « Studii asupra tezaurului »,... I, p. 100, fig. 39.

880

1566 (7075) octombrie 11.

Evanghelie românească tipărită la Rîmnic în 1794, îmbrăcată în argint aurit, de 34/22 cm.; literă de 0,8 cm. în relief; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 36.

[Помен] [2] и бл(а)гоч(ьс)тивомꙋ і Хр(и)стωлюбив | омꙋ Їωн Мир[ча воевод(ь) и г(о)с. п(о)жда его] [2] Кнежна и с(ы)нові имь: Їωн Петрꙋ вода | и Радꙋль воевода и Мирча вое(в)ода.

Pomeneşte, ‹Doamne›, pe binecinstitorul şi de Hristos iubitorul Ion Mircea voievod şi pe doamna lui, Chiajna, şi pe fiii lor: Ion Petru vodă şi Radul voievod şi Mircea voievod.

Pe scoarţa din spate:

† Пріими, Г(оспод)и, моленіе рабы свое: Пана, Деспо, Никола, Панга, Іани; сът. [вори] | сію тетроев(ан)г(е)ль м(ѣ)с(е)ца ωк(томвріе) аі д(ь)ни, въ лѣт ҂зое.

† Primeşte, Doamne, ruga robilor tăi: Pană, Despa, Nicola, Panga, Iani; au făcut acest tetraevanghel în luna octomvrie 11 zile, în anul 7075.

Sub scena adormirii Maicii Domnului, în dreptul portretelor donatorilor, cu literă de 0,7 cm.:

Їωн Мирча | воевод; г(ос)п(о)жда Кнежна.

Ion Mircea voievod; doamna Chiajna.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 223 (text şi trad.); în *extras*, p. 75; **2.** Jules Brun, *L'Art religieux au Musée de Bucarest*, p. 16 (trad. fragm.); **3.** Al. Ştefulescu, *Gorjul istoric şi pitoresc*, p. 281 nota 1 (text şi trad.); **4.** Idem, *Mănăstirea Tismana*, p. 120 (text şi trad.).

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 150, nr. 37.

[2] Inscripţie deteriorată. Textul a fost întregit după: Tocilescu, *loc. cit.*

881

1576 (7084) ianuarie 15.

Evanghelie slavonă scrisă pe pergament, îmbrăcată în argint aurit, de 33,5/25 cm.; literă de 1,1 cm., gravată pe scoarţa din spate.
Provine de la: m-rea Golia din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 10.

† Съи тетроеѵв(ан)гель ѡкова панъ Їѡань Голъи ве|ликїи логофет и подрѹжїе его Анна, за д(ѹ)ши свои и родїтелим своим и чѧдом сво|им; и даде въ м(о)лбѫ свое въ цр(ъ)ковь каменїи ѡт Ясохь ид|еже ест храмь Вьзнесенїе Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего Їсѹ(са) Х(рист)а, въ л(ѣ)то ҂зпд ген(а)рїе еі.

† Acest tetraevanghel l-au ferecat pan Ioan Golăi mare logofăt şi cu soţia sa Ana, pentru sufletele lor şi ale părinţilor lor şi ale copiilor lor; şi l-au dat pentru ruga lor în biserica de piatră din Iaşi, unde este hramul Înălţarea Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, în anul 7084 ianuarie 15.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Notiţe*, p. 231 (text şi trad.); 2. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 364 (text); 3. C. Turcu, *Biserica Golia*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXIV (1958), p. 462 (trad.); 4. Gh. Băileanu, *Iaşul în a doua jumătate a secolului al XV-lea şi în secolul al XVI-lea*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVI (1960), p. 377 nota 94 (trad.).

882

1635 septembrie 1—1636 august 31 (7144).

Evanghelie slavonă din 1578, scrisă pe hîrtie, îmbrăcată în argint aurit, de 30/21 cm.; literă de 1 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 12.

Сїю с(вѣ)та їеѵ(анге)лїе сьтвори Їѡ Матею Бьсьрабь|воеводь и г(оспо)ж(д)а его Єлена, и поставлѣеть вь с(вѣ)тое монастире|ѡт Брь(н)ковѣни идѣже есть храм Ѹспенїе прѣ|с(вѣ)тїи вл(ьди)ч(и)ць наше Б(огороди)це, Приснод(ѣ)вѣ Марїѧ, въ лѣт ҂зрмд.

† Această sfîntă evanghelie au făcut-o Matei Basarab voievod şi doamna lui, Elena, şi au aşezat-o în sfînta mănăstire de la Brîncoveni, unde este hramul Adormirea preasfintei stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare, pururea Fecioară Maria, în anul 7144.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 231 (text şi trad.); în *extras*, p. 83; 2. *Catalogul expoziţiei de argintării, broderii şi ţesături din Ţara Românească. Secolele XVI—XVIII*, fig. 45; 3. B. Teodorescu, *Cultura în cuprinsul Mitropoliei Ungrovlahiei. A. Cărturari, tipografi, biblioteci, şcoli*, în «Bis. ort. rom.», an LXXVII (1959), p. 848 (trad.).

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 143—144, nr. 4.

883

<Cca. 1640—1644 decembrie 20>.

Evanghelie slavonă tipărită în 1512, îmbrăcată în catifea albastră şi plăci de argint aurit, de 29,5/20 cm.; literă de 0,8 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiei Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 1.

† Această ivanghelie fost-au | de la Bistriţă; iară cănd | au fostu în zilele lu Leon voevod luoatu-o-u | nişte omeni striini, de au fostu |5 peritŭ 9 a(n)i. Iară că(n)d au | fostu în zilele <lui> Io Mateiu | voevod aflatu-o-u Preda Brăncoveanul şi o lua cu pă | ră de în diva(n) şi o trimi(s) la Bistriţă.

Pe scoarţa din spate:

† Această iva(n)ghelie fost-au neferecată, ce o a ferecatŭ Preda vel spătar Bră(n) | coveanul [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Odobescu, *Despre unele manuscripte şi cărţi tipărite aflate în mănăstirea Bistriţa*, în «Rev. rom.», an I (1861), p. 829—830; 2. Idem, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 2.

884

1640 septembrie 1—1641 august 31 (7149).

Evanghelie slavonă din 1631, scrisă pe pergament, îmbrăcată în argint aurit, de 41/30,5 cm.; literă de 1,3 cm., gravată pe scoarţa din spate.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 20.

Бл(а)гочьстивы и Х(рист)олюбивы г(ос)п(о)дин Їωа(нъ) Васї | лїе воевода, б(о)жїю м(и)л(ос)тїю, г(о)сп(о)д(а)рь земли Мωлдавско(и), п | овелѣ и сътвори съи тетроу(ван)г(е)лъ и даде его҃ въ своѫ цр(ъ)кωв вь трьгꙋ Ӏашьскωм въ храм С(вѣ)тых Трех С(лѣ)т(ите)ль Васїлїа В | 5 елика(го), Григорїа Б(о)гослова, Їωа(на) Златоꙋстаго; | в л(ѣ)т ҂зрмѳ.

† Binecinstitorul şi de Hristos iubitorul domn Ioan Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, a poruncit şi a făcut acest tetraevanghel şi l-a dat la biserica lui în tîrgul Iaşilor, cu hramul Sfinţilor Trei Ierarhi Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, în anul 7149.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Notiţe*, p. 177 (text şi trad.); 2. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 308 (text); 3. Iorga, *Inscripţii*, II, p. 153 (text şi trad.); 4. Idem, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 41 (trad.); 5. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVII (1961), p. 395 (trad.); 6. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 60 (trad.); 7. C. Bobulescu, *ms. A 1580*, f. 215 (text şi trad.).

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 146, nr. 13.

[2] Textul a fost datat <cca. 1640—1644 decembrie 20> în perioada în care Preda Brîncoveanu a fost mare spătar şi cînd s-au împlinit cei nouă ani din momentul în care evanghelia a fost furată, în timpul domniei lui Leon Tomşa.

885

1642—7150 <ianuarie 1—august 31>.

Evanghelie slavonă din sec. XVI, scrisă pe hîrtie, îmbrăcată în argint aurit, de 22/15,5 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe scoarţa din faţă, în partea de jos.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 13.

1642[1].

Pe scoarţa din spate, cu literă de 0,5 cm. săpată:

Митрополит † Теофиль Угровлашке земле; ҂зрн.|Маист(о)рь Франко Марканичѣ о(т) Кипро|вац.

Mitropolit † Teofil al ţării Ungrovlahiei; 7150. Maistorul Franko Markanič din Chiprovaţ.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 144, nr. 5 (trad.); **2.** V. Brătulescu, *Miniaturi şi manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, p. 109 (text, trad. şi pl. LXIV); **3.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 24 (text).

886

1642 septembrie 1 — 1643 august 31 (7151).

Evanghelie slavonă din 1583, scrisă pe hîrtie, îmbrăcată în catifea roşie şi plăci de argint aurit, de 32/21 cm.; literă de 0,5 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Gura Motrului[2] raion Filiaşi; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 11.

† Сїю вангелїе сьтвори Їѡ Матею воевод, лѣт ҂зрна[3],|и г(о)с(по)ж(д)а его Єлина, идеже есть Прѣподобн(а) Параскї[ва][4].

† Această evanghelie au făcut-o Io Matei voievod şi doamna lui, Elina, unde este Preacuvioasa Paraschiva; anul 7151.

Pe scoarţa din spate:

† Сїю евангелїе сьтвори Їѡн Матею воевода|<и> г(оспо)жда его Илина, иде<же> есть храм Приподобна Параскїви.

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Vezi: Brătulescu, *loc. cit.*
[3] Sau: «҂зрнд» (?) = 7154.
[4] Literele sînt acoperite de legătura metalică a evangheliei.

† Această evanghelie au făcut-o Ion Matei voievod şi doamna lui, Ilina, unde este hramul preacuvioasa Paraschiva.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 144—145, nr. 6 (trad.); **2.** V. Brătulescu, *Miniaturi şi manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, p. 89 (text şi trad.).

887

1646 (7154) august 24.

Evanghelie slavonă din 1646, îmbrăcată în argint aurit, de 39/27 cm.; literă de 1,3 cm. în relief, pe scoarţa din spate.

Provine de la: m-rea Agapia din Vale, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 21.

Fig. 121

† Сьи тетриванъгелъ сътвори пань Г|аврил хатманъ и кнѣгинѣ его Лилї|ана и даде ѫ въ свои новосъзданны|и монастирь Агапїѫ, идеже ест храм с(вѣ)т(а)го|[5] архї-стратига Михаила и Гаврїил|а, в л(ѣ)то ҂зрнд м(ѣ)с(е)ца ав(гѹсть) кд.

† Acest tetraevanghel l-au făcut pan Gavril hatmanul şi cneaghina lui, Liliana, şi l-au dat la mănăstirea lor nou-zidită Agapia, unde este hramul sfinţilor voievozi Mihail şi Gavril, în anul 7154 luna august 24.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 31 (text şi trad.); **2.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 32 (text); **3.** N. Dărîngă, *Istoria sfintei monastiri Agapia din judeţul Neamţ*, p. 106—107 (trad.); **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 43 şi 235 (text şi trad.).

888

1646 septembrie 1 — 1647 august 31 (7155).

Evanghelie slavonă tipărită la Lemberg în 1636, îmbrăcată în piele şi legături de argint aurit, de 33/20 cm.; literă de 1,3 cm. în relief, pe scoarţa din faţă.

Provine de la: m-rea Bradul, raion Buzău.; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 77.

[Сїє свѣтоє єва] [2] ггїлїє сътворил є(с)т жѹпан Радѹл | вел(ики) ком(исъ) и жѹпаница єго

Pe scoarţa din spate:

Сохыника, и дали их є(с)т ѹ мон | астир Брадѹл, в л(ѣ)т ҂зрнє.

Această sfîntă evanghelie au făcut-o jupan Radul mare comis şi jupaniţa lui, Sohiica, şi au dat-o să fie la mănăstirea Bradul, în anul 7155.

889

1647 (7155) ‹ianuarie 18›.

Evanghelie tipărită la Vilno în 1644, îmbrăcată în argint aurit, de 40,5/26,5 cm.; literă de 3,8 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Soveja, raion Panciu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 78.

... [3] această sv(ă)ntă evanghelie făcutu-o-au Io M[atei | Bă] [3] sărabŭ voevo(d) şi cu do(am)nă-sa Elena şi cu [fiii lor ?] [3],

Pe scoarţa din spate:

[I] [3] a mănăstirea dumnealui, la Vrancea, [un] [3] | de iaste hramu Nasterĭ(i) lu H(risto)s; leat 715[5 ianuarie 18] [4].

BIBLIOGRAFIE: P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 202.

---

[1] Vezi: Jules Brun, *L'Art religieux au Musée de Bucarest*, p, 15, nr. 10 şi Tocilescu, *Catalogul*, p. 147, nr. 15.

[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[3] Textul este acoperit de legătura metalică a evangheliei.

[4] Data a fost întregită după o însemnare din cuprinsul volumului.

890

<Cca. 1648—1658>.

Evanghelie slavonă tipărită la Vilno în 1644, îmbrăcată în argint aurit, de 41/26 cm.; literă de 0,7 cm., gravată pe scoarţa din spate. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 79.

† Αφυειϱοθη το θηον κε ὑερὸν εβάγγελΐόν εΐς την | μονην του ʽΑρχηστρατήγοῦ Μ(η)χ | αη(λ) κὲ Γαβρηῆλ, εΐς το Μαρζη | νανη, του μακαρηοτατου υμόν α|φεντὸς Σερπάν βοηβόν | τας Ονκροβλαχηας σῆν | τό γυό αΐτου Κόνσταντην|ου βόντα μετα τον εκτητορο | ν Κόνσταντηνου ποστελν(ι)κου Κατακοζηνου | κε τομνας Ανκουτζας μετα της αδελφης αυ(τ)ου Ελε | νης κε Δημητρα(σ)κο στολνηκου κε Ηστρατη βηστ(ηαρου)[2].

† S-a închinat dumnezeiasca şi sfinţita evanghelie la mănăstirea voievozilor Mihail şi Gavriil, la Mărgineni, a răposatului nostru domn Şerban, voievodul Ţării Româneşti, cu fiul său Constantin vodă, împreună cu ctitorii, Constantin postelnicul Cantacuzino şi doamna Ancuţa, împreună cu sora ei Elena, şi Dumitraşcu stolnicul şi Istratie vistierul.

891

1664 septembrie 1—1665 august 31 (7173).

Evanghelie grecească tipărită la Veneţia în 1645, îmbrăcată în catifea roşie şi legături de argint aurit, de 30/21 cm.; literă de 0,2—0,3 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 64.

† F. .[4] pă, roaba lui Dumne | zeu, Mariia, jupăneasa lui | Paană spătari(u)lŭ | Filipesculŭ ; |[5] vă leat 7173.

892

1675 septembrie 1—1676 august 31 (7184).

Evanghelie slavonă tipărită la Lemberg în 1670, îmbrăcată în pluş roşu şi legături metalice, de 32/21 cm.; literă de 1,2 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [5].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 81.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 147, nr. 16.

[2] Textul a fost datat <cca. 1648—1658>, pe baza informaţiilor din pisania m-rii Mărgineni, referitor la ctitorii citaţi în text. (Vezi: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 93) şi după menţiunea numelui lui Constantin Şerban voievod.

[3] Vezi: Jules Brun, *L'Art religieux au Musée de Bucarest*, p. 18, nr. 19 şi Tocilescu, *Catalogul*, p. 147, nr. 17.

[4] Cîteva litere ilizibile.

[5] Vezi: Jules Brun: *L'Art religieux au Musée de Bucarest*, p. 17—18, nr. 17 şi Tocilescu, *Catalogul* p. 147, nr. 19.

† Acea(stă) sf(ă)ntă ev(an)gh(e)lie făcut-au j(u) | păneasa Despa a răposatului | Neagoe cliu(cer) Mih[1](?), coconĭ(i) noşt | ri: Mihalcea, Costandin, Irenca; l(ea)t 7184.

893

1680.

Evanghelie grecească tipărită la Veneţia în 1671, îmbrăcată în argint aurit, de 35/26 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe scoarţa din faţă. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.[2]

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 66.

Το παρον θειον και ιερον ευαγγελιον αφιερωθη τω | σεβασμιο ναω της Κοιμησεως της Θεοτωκου | εις Κοτρατζηανη, 1680.

Dumnezeiasca şi sfinţita evanghelie de faţă s-a închinat cinstitei biserici a Adormirii Maicii Domnului, la Cotroceni, 1680.

Pe scoarţa din spate:

Παρα του ευσεβεστατου δουλου τοῦ Θεου, Ιωαννου Σερβανου | βοεβονδ(α), απογονος του ποτε Σερβανου βοεβονδα | Μπασαραμπα εις, μνημοσυνον αυτου εονιον.

De către preacucernicul robul lui Dumnezeu, Ioan Şerban voievod, urmaş al lui Şerban Basarab voievodul, de pe vremuri, spre veşnica lui pomenire.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe ferecătură:

E.V.

BIBLIOGRAFIE: T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Ţării Româneşti cu Transilvania. (Meşteri argintari)*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», an III (1956), nr. 1—2, p. 88 nota 2 (trad.).

894

1681.

Evanghelie slavonă tipărită la Lvov în 1670, îmbrăcată în argint aurit, de 35/23 cm.; literă de 0,5 cm. în relief, pe scoarţa din spate. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 90.

---

[1] Pentru: «Mih(alcea ?)».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 149—150, nr. 35.

[3] *Ibidem*, p. 149, nr. 31.

Fig. 122

Το παρον θειον και ι|ερον ευαγγελιον αφιε|ρωθη τω σεβασμιο ναω|της Κοιμησεως της Θεοτωκ|[5]ου, εις Κοτρατζηανη,|1681.

Dumnezeiasca şi sfinţita evanghelie de faţă s-a închinat cinstitei biserici a Adormirii Maicii Domnului, la Cotroceni, 1681.

Pe scoarţa din faţă:

Ετι 1681,|παρα του ευσεβεστατου|δουλου του Θεου, Ιωανη Σερβανου|βοεβονδ(α), απογονος του ποτε|[5]Σερβανου βοεβονδα Μπα|σαραμπα, εις μνημοσυνον αυτου εονιον.

În anul 1681, de către preacucernicul robul lui Dumnezeu, Io Şerban voievod, urmaş al lui Şerban Basarab voievod, de pe vremuri, spre veşnica lui pomenire.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarţa din spate:

C. V.

BIBLIOGRAFIE: Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 91 (trad.).

895

1682 septembrie 1—1683 august 31 (7191).

Evanghelie tipărită în 1682, îmbrăcată în argint aurit, de 31,5/27 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe scoarţa din spate.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 18.

Fig. 123

† Această sv(ăn)tă şi a lui Dumnezeu evanghelie iaste ferecată|de robul lui Dumnezeu, Costandinŭ Brăncoveanulŭ velŭ|spătariu, şi o au închinatŭ sv(i)ntii mănăstiri B(i)str(i)ţ(ii)|întru a sa věcinică pomenire, vă leatŭ 7191.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarţa din spate:

E. V.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii și notițe, seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 197; în *extras*, p. 49; 2. Iorga, *Inscripții*, I, p. 199; 3. T. Bălășel, *Mănăstirea Bistrița*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; 4. M. Răuțu, *Monografia eclesiastică a județului Vîlcea*, pp. 33, 35; 5. Gh. D. Popescu. *Mănăstirea Bistrița din județul Vîlcea*, p. 102; 6. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 27; 7. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 379.

896

1684.

Evanghelie din 1682, îmbrăcată în argint aurit, de 31,5/21,5 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe scoarța din spate.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 17.

† Această sfinte eva(nghel)ie fecut-o-au robul lui Dumn(e)zeu, | jupan Costandin Bren(coveanul) vel spet(ar), și s-au dat sfintei menăstir(i) Dintrunlemnu въ памєт вѣчниї[1], 1684.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarța din spate:

E.V.

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Petrescu, *O evanghelie de la 1682*, în « Bis. ort. rom. », an XXVI (1902—1903), p. 826; 2. P. Ș. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 207.

897

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Evanghelie greco-română din 1693, îmbrăcată în pluș roșu și legătură metalică, de 35/24 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe scoarța din spate.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 20.

Io Costandin B(asarab) B(rîncoveanu) voevod | и г(о)сп(о)жда его[3] Mariia; v(ă) leat 7200.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarța din față:

G(eorg) H(elthner).

[1] Spre vecinică pomenire. « Dintrunlemnu » și cele trei cuvinte slave sînt scrise mai tîrziu, peste un text șters.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 148, nr. 27.

[3] Și doamna lui.

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, « *Arginturile* » *lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 100 şi fig. 17 la p. 107; 2. Idem, *Arts mineurs*, I, *L'ar enterie roumaine*, fig. 22; 3. C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, III/2, p. 1036; 4. T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Ţării Româneşti cu Transilvania (Meşteri argintari)*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 92 nota 2.

898

1692 februarie.

Evanghelie grecească tipărită în 1686, îmbrăcată în argint aurit, de 35/27 cm.; literă de 0,8 cm. în relief, pe scoarţa din spate.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 68.

† Bunul credincios domnu Io Costandin B(asarab) | voevod, cu doamna sa Maria, la a lor mănăst | ire a lui Sv(e)ti Costandin şi această svă(n)tă | evanghelie lăngă alalte au adaos; fevruarie | 1692 [2].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarţa din faţă, în partea din stînga, jos:

I(ohannes) H(enning).

899

1694 (7203) decembrie.

Evanghelie grecească tipărită în 1693, îmbrăcată în argint aurit, de 33,1/22,8 cm.; literă de 0,5 cm., săpată pe scoarţa din spate.
Provine de la: bis. Sărindar din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 21.

† Această sv(ă)ntă eva(n)ghelie iaste înfrumuseţată de | mic robul lui D(u)mnezeu, Şerban G(recianu) vel vist(ier), şi | dată sv(i)ntei mănăstiri Sărindariul întru | pomenirea soţului său Ilincăi, ce au fost | [5] fiică Papei vist(ier); l(ea)t 7203 dech(emvrie).

Iniţialele meşterului, de o,4 cm., sînt gravate pe ferecătură:

P(etrus) H(iemesch).

BIBLIOGRAFIE: Gr. Musceleanu, *Monastirile român. administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 110.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 148, nr. 22.
[2] Cu cifre arabe.

900

1698 iunie.

Evanghelie greco-română tipărită la Bucureşti în 1693, îmbrăcată în argint aurit, de 35/24 cm.; literă de 0,7 cm. în relief, pe scoarţa din spate. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Şegarcea, raion Craiova; a aparţinut şi fondului de obiecte al bis. Zlătari (?) din Bucureşti şi colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 32.

Fig. 124

† Το παρον ευαγγελιον εγκοσμιθη δια εξοδου και δ|απανης παρα του εντιμοτατου καπετανου, κυριου Χ|ριστοδουλου, συν τη σουμβια (sic) αυτου Ειρεινα, και αφιε|ρωθη εις την σεβασμιαν μονην της Κοιμησεως εις τ|[5]ην Σιγαρτζαν, δια μνημοσυνον αυτου. Ετει 1698 ιουν(ίου).

† Evanghelia de faţă s-a înfrumuseţat cu cheltuiala preacinstitului căpitan, domnul Hristodulo, cu soţia sa Irina, şi s-a închinat la cinstita mănăstire a Adormirii, la Şegarcea, pentru pomenirea sa. În anul 1698 iunie.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 148, nr. 23.

901

<Sec. XVII sfîrşit — sec. XVIII început>.

Evanghelie grecească din sec. XVI, scrisă pe pergament, îmbrăcată în catifea verde, cu legătură de argint aurit, de 23/19 cm.; literă de 0,4 cm. în relief, pe două plăci fixate pe scoarţa din faţă. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Hanul Greci [1]- Gîtionma Banul din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Ms. 14.

Δεησις του | δουλου του Θεοῦ, | Ιω(ά)ν(νου) κε τ | ων γω | νεων | αυτ(οῦ) Μη- | χαιλ η | ερεας [2]. . . [3]

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Ioan, şi a părinţilor săi, Mihail preotul. . .

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Miniaturi şi manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, p. 29 (text, trad. şi pl. LXXI).

902

1703 mai 3.

Evanghelie greco-română tipărită în 1693, îmbrăcată în argint aurit, de 36/25,5 cm.; literă de 0,5 cm., săpată pe scoarţa din faţă. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din Bucureşti, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 30.

Fig. 125

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 145, nr. 10.

[2] Textul a fost datat <sec. XVII sfîrşit—sec. XVIII început> după grafie şi factură artistică.

[3] Text neinteligibil.

† Αυτη η βιβλος ευαγις θειου εὐαγγελιου πᾶσα χρυσο κεκόσμηται δαπάνης Κονσταντινου | αυθε(ν)του Βασσαραβα τε πασης Ουγκροβλαχίης συν τη συζίγω τῆ αυτου Μαρίας τῆς δεσπίνης | κ(αὶ) ἀφιέρωται καλως μονῆ τῆ τοῦ Προδρόμου προφήτου τε κ(αὶ) βαπτίστου τοῦ θεανθρώπου λόγου | εἴς τε μνημόσυνον αυτῶν ὁμου κ(αὶ) γεννητόρων ὡς ὑπαρχοντων τῆς μονῆς νεων ωντος κτητόρων | εν Βουκουρεστίω κατὰ τὸ αψγ^ον ἐν μηνὶ μαι(ο)υ γ.

† Această sfîntă carte a dumnezeieştii evanghelii, toată, se înfrumusețează cu aur, cu cheltuiala lui Constantin Basarab, domnul a toată Țara Românească, împreună cu soția sa Maria doamna şi se închină frumos(?) mănăstirii Înainte-mergătorului prooroc şi botezător al Cuvîntului — Dumnezeu şi om — spre pomenirea lor împreună şi cu a părinților, ca unii ce sînt noi ctitori ai mănăstirii, în Bucureşti, la 1703 în luna mai 3.

Pe scoarța din față, cu literă de 0,2 cm. săpată:

Stephan Weltzer, 1703.

903

1706 februarie 14.

Evanghelie slavonă tipărită la Kiev în 1697, îmbrăcată în catifea roşie cu legătură de argint aurit, de 33/21,5 cm.; literă de 0,2 cm., săpată pe laturile plăcilor de argint de pe scoarța din față.

Provine de la: m-rea Bogoliubovo, din R.S.F.S. Rusă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 82.

Сїє євангєлїє надал рабъ б(о)жї | Филипъ Максимович | до храмꙋ всємило(с)тиваго Сп(а)са в Бꙋ | глюбцѣ на тотъ ча(с) бꙋдꙋчїи ста | роста[1] (?)

Pe scoarța din spate, cu literă de 0,3 cm. săpată:

за стараннѧм їєрєѧ Їωана Филон в тоѧждє цєрквє в Бꙋглю(б)цѣ, рокꙋ ҂аѰѕ фєврꙋарїѧ дї.

Această evanghelie a dăruit-o robul lui Dumnezeu, Filip Macsimovici, la biserica preamilostivului Mîntuitor la Boguliubeț, fiind pe atunci staroste, la stăruința preotului Ioan Filon în aceeaşi biserică la Boguliubeț; anul 1706 februarie 14.

904

1706 septembrie 1—1707 august 31 (7215).

Evanghelie greco-română tipărită în 1693, îmbrăcată în argint aurit, de 36/24 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe scoarța din spate, lîngă portretele donatorilor.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou[2] din Bucureşti; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 31.

[1] În orig.: «Ста | ронїа»

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 149, nr. 30.

Ion Costandin | voevodŭ | ï г(оспо)жда[1] Mariia; | leat 7215.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt săpate pe scoarța din spate:

G(eorg) M(ay).

Fig. 126

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Catalogul expoziției de argintării, broderii și țesături din Țara Românească. Secolele XVI—XVIII*, fig. 54; **2.** T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Țării Românești cu Transilvania (Meșteri argintari)*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 88 nota 3; **3.** Idem, *Noi identificări de meșteri argintari din Transilvania*, în « Studii muzeale », an I (1957), p. 31, fig. 3; **4.** R. Popa, *Mogoșoaia*, pl. 20.

905

1707 septembrie 1—1708 august 31 (7216).

Evanghelie greco-română din 1693, îmbrăcată în argint aurit, de 36,5/25,5 cm.; literă de 0,5 cm. săpată pe scoarța din spate.

Provine de la: m-rea Surpatele, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparținut și m-rii Dintrunlemn din același raion.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 22.

† Această sf(ă)ntă și d(u)mn(e)zeiască ev(an)gh(e)lie iaste făcut(ă) cu chel | tuiala măriei sale doamnei Mariei a luminatului domnŭ Ion | Costandin Basarabŭ voevod, și s-au dat sf(i)ntei mănăstir(i) de la Sur | patele, hramul al sf(i)ntei și începătoarei de viiață Troiță; l(ea)t 7216.

[1] Și doamna.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe ferecătură:

G(eorg) M(ay).

BIBLIOGRAFIE: 1. Al. Petrescu, *O evanghelie de la 1693*, în «Bis. ort. rom.», an XXVI (1902—1903), p. 1041; 2. P. Ș. Năsturel, *Străvechile odoare...*, în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 207; 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 30 și 226.

906

1708 septembrie 1—1709 august 31 (7217).

Evanghelie greco-română din 1693, tipărită la București, îmbrăcată în argint aurit, de 35,5/26 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe scoarța din spate.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 29.

Ioa(n) Costandin Basarabŭ voevod и г(ос)пожда єгѡ[2] Mariia; l(ea)t 7217.

Inițialele meșterului, de 0,2 cm., sînt gravate pe ferecătură:

H(ann) S(ebastian).

907

1735 noiembrie 8.

Evanghelie greco-română din 1693, îmbrăcată în argint aurit de 36/24 cm.; literă de 0,3 cm., săpată pe scoarța din spate. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Stavropoleos din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[3].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 24.

† Εΐληφε κόσμον χρυσόκοσμητον τόδε | ευαγγέλϊον, δαπάναις αρχϊθυτου | Σταυρουπολιος του 'Ιωαννικιου | καὶ Διαμαντη τοῦ μεγα ποστελνίκου Ραζου | [5] καὶ της Μαριας Κανταχουζηνωνυμου, | ετει 1735 νοεμβριου 8.

† A primit podoabă de aur această evanghelie, cu cheltuielile arhiereului de Stavropole, Ioanichie, și ale lui Diamandi Razu marele postelnic și ale Mariei Cantacuzino, în anul 1735 noiembrie 8.

[1] Vezi: Jules Brun, *L'Art religieux au Musée de Bucarest*, p. 14—15, nr. 8 și Tocilescu, *Catalogul*, p. 148—149, nr. 28.

[2] Și doamna lui.

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 148, nr. 24.

908

1737.

Evanghelie tipărită în 1928, îmbrăcată cu coperte vechi din catifea albastră cu legătură de argint aurit, de 34,5/24,5 cm.; literă de 0,2—0,4 cm., săpată pe o placă fixată pe coperta din față.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 61.

Σηνδρομης | Διμω | τοῦ Τωντζου, | 1737.

Cu cheltuiala lui Dimo al lui Tonciu, 1737.

909

1750 septembrie 1—1751 august 31 (7259).

Evanghelie tipărită în 1865, îmbrăcată cu legătura de argint aurit a unei evanghelii mai vechi, de 36/26 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe scoarța din spate.

Provine de la: Biserica Episcopală din Rîmnicu Vîlcea.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 59.

Fig. 127

Această sf(ă)ntă și d(u)mn(e)zeiască ev(an)gh(e)lie iaste a sf(i)ntei Ep(i)sc(o)pii | Rîbnecului și s-au ferecat cu osărdiia și cheltuiala | a iubitoriului de D(u)mn(e)zeu, chir Grigorie episcopul aceștii | sfi(n)te episcopii, spre a sa věcinică pomenire, iar | argintul au fost al sf(i)ntei ep(i)scopii; leat 7259.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe scoarța din față:

G. M[1].

---

[1] Probabil meșterul Georg May III.

1755 august 15.

Evanghelie tipărită în 1864, îmbrăcată cu coperte vechi din pluş roşu cu legătură de argint aurit, de 37/24 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe marginea de jos a copertei. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Zlătari din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 58.

† Ἱρα τετρακτυς ειμι, Μαθαιος δε με | Ιραπολιος αρχιθυτης και γόνος | Πανου Ζαφειρας, ευσεβῶς κινουμενος | Ταις ιδιησιν ἠργυρωσε δαπαναις. | [5] ͵αψνε αυγ(ουστου) ιε. Πρ(έ)δ(ας) χρ(υ)σ(οχόος).

† Sfinţită alcătuire împătrită sînt, iar Matei arhiereul de Ierapolis şi fiu al lui Panos <şi> al Zamfirei, din cuvios îndemn m-a îmbrăcat în argint cu cheltuiala sa. 1755 august 15. Preda argintarul.

911

1786.

Evanghelie grecească tipărită la Veneţia în 1614, legată împreună cu o evanghelie românească tipărită în 1682, de 28/21 cm.; literă de 0,4 cm., săpată pe scoarţa din spate. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Valea, raion Piteşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 62.

Αφηερομα Παρθενη | ου προτοσηνγγελου | Βαλιανου, 1786.

Darul lui Partenie, protosinghelul de la Valea, 1786.

912

1790 octombrie 14.

Evanghelie tipărită la Iaşi în 1761—1762, îmbrăcată în pluş albastru cu legătură de argint, de 31/21 cm.; literă de 0,2—0,3 cm. săpată pe marginea legăturii, în trei medalioane.

Provine de la: bis. Sf. Împăraţi din Grieşti, raion Negreşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 35.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 149, nr. 32.

Această sfă | ntă evanghelie | s-au făcut de ro | bii lui D(u)mne | zeu, Vasilie Carpŭ mede(lnicer) | și soție sa I | linca, care s-au | afierosit la besĕrica |[5] noastră în sat Griești, unde | iaste hramul sfi | nților înpărați(i) Co | nstantin și Elena; |[5] anul 1790 oct(omvrie) 14.

913

1797.

Evanghelie tipărită în 1746, îmbrăcată în catifea vişinie şi plăci de argint, de 33/23 cm.; literă de 0,6 cm., săpată pe o plăcuţă fixată pe scoarţa din spate.

Provine de la: bis. Sf. Gheorghe din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: Tp. 34.

Astă sf(ăn)tă eva(n)ghelie s-au fe | recat de robu lui Du | mnezeu, Dimitrie Negu | leci, la biserica la |[5] Sfeti Gheorghie ot Căm | pulu(n)gu; 1797.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 37; **2.** Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 112, nr. 741.

★

914

1621 septembrie 1—1622 august 31 (7130).

Ibric de argint de 16 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 1,2 cm., gravată în partea de mijloc şi de jos a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 75.

† Сїи кѹкѹме сътвори сѧ ѡт сребро ктїторѡм с(вѣ)тїѧ монастир | Бистрица † вѣчна им памет и понови архиеп(и)ск(о)пь Θеѡфан, в л(ѣ)тѡ ҂зрл[2].

† Acest vas s-a făcut din argint de către ctitorii sfintei mănăstiri Bistriţa, † veşnica lor pomenire, şi l-a înnoit arhiepiscopul Teofan, în anul 7130.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 21 (desen şi trad.).

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 91—92.

[2] Un text identic şi pe ibricul cu nr. inventar: M 76.

915

1639 (7147) martie.

Ibric de argint aurit de 21,5 cm. înălţime; literă de 0,6—0,7 cm., gravată pe suportul obiectului.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 91.

† Ïѡ Басїлие воевода г(о)·п(о)дар земле Молдавскои и г(о)сп(о)жда его Тѹдос|ка и даде их въ новосъзданаго своего мона(с)тир въ градѣ Ꙗшкаго їдеже ес(т) храм|
† С(вѣ)тых Трех С(вѣ)т(ите)лѣ Басїлие Белїки, Грїгорїе Богословь, | Ïѡань Злата-ѹстѹ, в л(ѣ)то ҂зрмз м(ѣсе)ца мартѹ[1].

† Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Tudosca, şi l-au dat la mănăstirea lor nou-zidită din oraşul Iaşilor, unde este hramul † Sfinţilor Trei Ierarhi, Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, în anul 7147 luna martie.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 201 (text şi trad.).

916

‹1653—1671›.

Ibric de argint aurit de 16 cm. înălţime; literă de 0,9 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 89.

† Μητροφανους ιερομοναχου, ηγουμενου ει|ς το μοναστηρι Μαρτζενανη[2].

† A lui Mitrofan ieromonah, egumen la mănăstirea Mărgineni.

BIBLIOGRAFIE: D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 26 (trad.).

917

1699 mai 4.

Ibric de argint aurit de 15 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., gravată pe suportul obiectului.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 94.

---

[1] Ultimele două rînduri sînt gravate pe ibricul cu nr. inventar: M. 92.
Un text identic şi pe ibricele cu nr. inventar M 87, M 88 şi M 90 (primele două de 14,5 cm. înălţime).

[2] Textul a fost datat ‹1653 1671› în perioada în care Mitrofan a fost egumen la m-rea Mărgineni.

Fr(ater) Philippus Schleich conventual(is) Ratisbone et prior 4to may, anno 1699.

Fratele Filip Schleich conventual şi superior din Ratisbona, 4 mai, în anul 1699.

Iniţialele meşterului sînt gravate în cîmpul obiectului:

I. F.

918

1763.

Ibric de metal de 22,5 cm. înălţime; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Zlătari[1] din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1626.

† Σπαντωνῆς προσκυνητης Δημητρίου και τῶν γονεων, 1763.

† A lui Spandonis Dimitrie, închinatul, şi al părinţilor, 1763.

★

919

<Cca. 1560—1563?>.

Linguriţă de argint de 18 cm. lungime; literă de 0,4 cm. în relief.

Provine de la: m-rea Bistriţa[2], raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 421.

† Іларї | ѡн иг | ѹменъ[4].

† Ilarion egumen.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 95—99; **2.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 28.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 90.
[2] După: Odobescu, *loc. cit.*
[3] Tocilescu, *loc. cit.* menţionează că obiectul provine de la: m-rea Dintrunlemn.
[4] Textul a fost datat <cca. 1560—1563?> după factura artistică a obiectului, în timpul egumenului Ilarion de la m-rea Bistriţa.
Un text identic şi pe linguriţele cu nr. inventar: M 419, M 420, M 422, M 423.

920

<*Sec. XVII ?*>.

Linguriță de argint de 21 cm. lungime; literă de 0,7 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 425.

† Oprea vistiar [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 105; **2.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 22.

921

<*Sec. XVII mijlocul*>.

Linguriță de argint de 22 cm. lungime; literă de 0,5 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Bistrița [3], raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [4].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 424.

† Ѳ(ън) ложиц|а сытꙋѡр|и жꙋпань Ꙋдрище [5].

† Această linguriță a făcut-o jupan Udriște.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 22 (text și trad.).

922

<*După 1679 mai 26*>.

Lingură de argint de 19,4 cm. lungime; literă de 0,3 cm., săpată pe mîner, pe partea din spate.
Provine de la: m-rea Cotroceni [6] din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 418.

Io Șerban voevod Băsărabă [7].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 94 bis.

---

[1] Tocilescu, *loc. cit.* menționează că obiectul cu acest text provine de la m-rea Dintrunlemn.
[2] Textul a fost datat <sec. XVII?> după grafie.
[3] Tocilescu, *loc. cit.* menționează că obiectul cu acest text provine de la m-rea Dintrunlemn.
[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 102.
[5] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul> după grafie. O însemnare de pe un ms. de la Bistrița (Vezi: Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 34) atestă prezența lui Udriște Năsturel la mănăstire în 1636. Este posibil ca obiectul cu inscripția în cauză să fi fost dăruit tot la această dată.
[6] Tocilescu, *loc. cit.*, amintește greșit proveniența obiectului, indicînd bis. Zlătari.
[7] Textul a fost datat <după 1679 mai 26> ulterior anului de zidire al m-rii Cotroceni.

923

1723.

Lingură de metal de 19 cm. lungime; literă de 0,5 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Văcăreşti (?) din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 429.

I(o) N(icolae) A(lexandru) v(oie)v(od); | 1723 [1].

924

1780.

Lingură de argint de 17,5 cm. lungime; literă de 0,4 cm., săpată pe partea din spate a obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 431.

St(e)f(a)n arhim(andritul) | Bi(s)tr(iţei); | 1780 [1].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 133, nr. 103.

925

1787.

Lingură de argint aurit de 17,2 cm. lungime; literă de 0,6 cm., săpată pe mîner.
Provine de la : m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 463.

1787.

Pe partea din spate, cu literă de 0,2—0,6 cm. săpată:

N(e)c(tarie?) arh(imandritul) | eg(umenul) C(oziei).

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 118, nr. 796.

---

[1] Cu cifre arabe.

926

*

1625 septembrie 1—1626 august 31 (7134).

Medalion de argint aurit de la o sfită, de 11,5 cm. diametru; literă de 0,7 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 3622.

† Сїа голпїа сътвори жѹпань Мѹшат клю(чар) и постави вь монастирѹ Тисман(а), <и>деже е<ст> хра<м> Ѹспенїе Б(огороди)це, вь лѣт ҂зрлд.

† Acest engolpion l-a făcut jupan Muşat clucer şi l-a aşezat în mănăstirea Tismana, unde este hramul Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, în anul 7134.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 222 (text şi trad.); în *extras*, p. 74; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 121 (text şi trad.).

927

<1632 septembrie — 1654 aprilie 9>.

Medalion de argint de la o sfită, de 12 cm. diametru; literă de 0,8 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1571.

† Сїю голпиѹ сътвори Їѡ Матею воеводь и г(оспо)ж(д)а его Єлена, идѣже есть хра<м> Ѹспенїе Б(огороди)це [3].

† Acest engolpion l-a făcut Io Matei voievod şi doamna lui, Elena, unde este hramul Adormirea Născătoarei de Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 220 (text şi trad.); în *extras*, p. 72; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 147 (text şi trad.).

928

1642 septembrie 1—1643 august 31 (7151).

Medalion de argint de 11 cm. diametru, de la un pocrov; literă de 0, 8 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 120, nr. 208.

[2] *Ibidem*, p. 120, nr. 207.

[3] Textul a fost datat <1632 septembrie — 1654 aprilie 9> după donatori.

† Сїю покровѹ сътвори жѹпан Дїикѹл вел агъ, в д(ь)ны Іѡ Матїю Бъсърабь воевод, вь лѣт(о) ҂зрна.

† Acest pocrov l-a făcut jupan Diicul mare agă, în zilele lui Io Matei Basarab voievod, în anul 7151.

BIBLIOGRAFIE: **1.** D. Petroşanu, *Sfîntul Grigorie Decapolitul*, în « Bis. ort. rom. », an LIX (1941), p. 691 nota 1 (trad.); **2.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 24 (desen şi trad.).

929

1648 septembrie 1—1649 august 31 (7157).

Medalion de argint aurit de la o sfită, de 11 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Сию гольпиѹ сътвори жѹпань Тѹдорь логофьть; лѣть ҂зрнз.

† Acest engolpion l-a făcut jupan Tudor logofătul; anul 7157.

930

1675 septembrie 1—1676 august 31 (7184).

Medalion de argint aurit de la un felon, de 8,5 cm. diametru; literă de 0,7 cm. în relief.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1510.

† Cu agiutorolŭ lu[i Dumnez][1] ău, acestŭ felonŭ[2] l-au făcutŭ[3] Nicolai[4] Rocovici sas (?); 7184.

931

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202).

Medalion de argint aurit de la un sacos, de 10 cm. diametru, literă de 0,7 cm. săpată.
Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Acest sacos făcutu-l-au măria sa Io Costandin B(asarab) B(răncoveanu) voevod la sf(ă)nta M(i)tr(o)polie în Bucureșt(i) și în Târgoviște; l(ea)t 7202.

[1] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.
[2] Veşmînt preoţesc.
[3] În orig.: « fănutŭ ».
[4] În orig.: « Nibolai ».

932

1700—7209 <septembrie 1—decembrie 31>.

Medalion de argint aurit de la o sfită, de 9,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată de jur împrejurul obiectului, pe două rînduri.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 908.

† Închinatu-se-au sf(i)ntei mănăstiri Hurezii, unde iaste hramul Înpăraţilor Costandin şi Elena, de Şerban Cant(acuzino) vel păh(arnic), s(i)nŭ Drăghiciu | C(antacuzino), biv vel spăt(ar) şi al Păunii, ca să le fie věcinică pomenire şi soţiilor lui, Andriana i Mariia | ; 1700 [2], 7209.

BIBLIOGRAFIE. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 181; în *extras*, p. 33.

*

933

<Sec. XVI mijlocul — sec. XVII început>.

Pahar de argint aurit de 12,5 cm. înălţime şi 9,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M. 15.

† Сию кѹпє сътвори жѹпань Дѹмитрѹ постєлнєкъ [4]... [5].

† Această cupă a făcut-o jupan Dumitru postelnic...

BIBLIOGRAFIE: C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secţia de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 51 nota 1 (trad.).

934

<După 1551>.

Pahar de argint de 15,5 cm. înălţime şi 7 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 16.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 120, nr. 206.
[2] Cu cifre arabe.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 56.
[4] Textul a fost datat <sec. XVI mijlocul—sec. XVII început> după grafie şi factură artistică a obiectului.
[5] Cele două litere care urmeaza sînt indescifrabile

† Сїъ чаше сьтвори Станко ѡт Рѹда <и> даде вь св(ѣ)тое монастире Тисмана[1].

† Acest pahar l-a făcut Staico din Ruda şi l-a dat la sfînta mănăstire Tismana.

Inițialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe baza paharului:

B(althazar) F(leischer)[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 51 nota 2 (trad.); 2. Idem, *Siebenbürgische Goldschmiedearbeiten in den Rumänischen Ländern*, în «Forschungen zur Volks- und Landeskunde», 1963, nr. 6, p. 47—48 nota 4 (trad.).

935

<1559 septembrie 21—1568 iunie 8>.

Pahar de argint aurit de 14 cm. înălțime şi 12 cm. diametru; literă de 0,8 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 14.

† Сїю кѹпа сътвори жѹпанѹ Стоика лѡгофетѹ прї д(ь)ни Їѡ Петрѹ воеводѹ, с(ы)нь великаго Мирча воеводѹ[3].

† Această cupă a făcut-o jupan Stoica logofăt în zilele lui Io Petru voievod, fiul marelui Mircea voievod.

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 51 nota 1 (trad.); 2. Idem, *Siebenbürgische Goldschmiedearbeiten in den Rumänischen Ländern*, în « Forschungen zur Volks- und Landeskunde », 1963, nr. 6, p. 47 nota 3 (trad.); 3. D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 26 v. (trad.).

936

<Cca. 1560?>

Pahar de argint aurit de 22,5 cm. înălțime şi 11 cm. diametru; literă de 1,2 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități[4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 17.

---

[1] Textul a fost datat <după 1551> ulterior anului în care Balthazar Fleischer este cunoscut ca meşter. Staico din Ruda este atestat în documente în 1577. (Vezi: D.I.R., B., veac XVI, vol. IV, p. 303).

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 65.

[3] Textul a fost datat <1559 septembrie 21—1568 iunie 8>, în timpul domniei lui Petru cel Tînăr.

[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 53.

† Сїю чаше сътвори жꙋпанъ Арсенїе, с(ы)нъ Михаю, и приложи с(вѣ)томоу монастыр…

† Acest pahar l-a făcut jupan Arsenie, fiul lui Mihai, şi l-a dat sfintei mănăstiri numită Tismana.

În interiorul cupei, cu literă de 0,6 cm. săpată:

Тисмана.

Tismana.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 217 (text şi trad.); în *extras*, p. 69; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 147 (text şi trad.).

937

1593.

Pahar de argint aurit de 20 cm. înălţime şi 10,5 cm diametru; literă de 0,3 cm., gravată în partea superioară a obiectului, într-un medalion.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

1593[2].

938

<1628—1648>.

Pahar de argint aurit de 15,5 cm. înălţime şi 8 cm. diametru; literă de 0,4 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 28.

† Помени Г(оспод)и д(ꙋ)ше раби б(о)жи, Өеѡд(о)сїе и жꙋпаница ег(о) Хрисоскꙋлина.

† Pomeneşte, Doamne, sufletul robilor lui Dumnezeu, Teodosie, şi jupaniţa lui, Hrisosculina.

[1] Textul a fost datat <cca. 1560?> în perioada în care jupan Arsenie, pe care-l identificăm cu Arsenie banul Jiului, este atestat documentar. (Vezi: D.I.R., B. veac. XVI, vol. III, p 136.)

[2] Data încadrează marca meşterului (?) din care distingem iniţiala: « M ».

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 73.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe baza paharului:

D(aniel) B(loweber)[1].

BIBLIOGRAFIE: 1. T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Țării Românești cu Transilvania (Meșteri argintari)*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 83-84 nota 2 (trad.); 2. C. Nicolescu, *Argintăria decorativă și de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 51 nota 1 (trad.).

939

1629.

Pahar de argint aurit de 21,5 cm. înălțime și 10 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată într-un medalion, în partea superioară a obiectului.
Provine din: Tîrgu Mureș.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Vasarhelly szabok czheha phohara; *1629*[2].

Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureș; 1629.

Pe marginea de jos a suportului, cu literă gravată de 0,5 cm.:

C(z)he(h) mesterek Nagy szabo Ferencz es Szen(t) Martony szabo Peter.[2]

Meșterii breslași Nagy Ferencz croitor și Szent Mártony Péter croitor.

940

1631.

Pahar de argint aurit de 16,8 cm. înălțime și 9 cm. diametru; literă de 0,4 cm., săpată pe marginea superioară a obiectului.
Provenienţa necunoscută; a aparținut și fondului de obiecte de la bis. Trei Ierarhi din Iași[3].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 27.

† Сїю кѹпа сьтвори жѹпан Андреи; ҂ахла.

† Această cupă a făcut-o jupan Andrei; 1631.

Inițialele meșterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe marginea bazei:

D(aniel) B(loweber).

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 201 (text și trad.).

[1] Textul a fost datat cca. <1628—1648> în perioada în care Daniel Bloweber este cunoscut ca meșter.
[2] O inscripție asemănătoare și pe alt pahar, fără nr. inventar.
[3] Vezi C. Bobulescu, *loc. cit.*

941

1634.

Pahar de argint aurit de 18,5 cm. înălţime şi 9,5 cm. diametru; literă de 0,8 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 29.

1634.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe piciorul paharului:

M(ichael) S(eybriger).

942

1635.

Pahar de argint aurit de 17,5 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,5 cm., gravată într-un medalion.
Provine din: Tîrgu Mureş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Vasarhelly szabok czheha phohara; *1635.*

Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureş; 1635.

În partea superioară a obiectului, cu literă de 0,6 cm. gravată:

Nagy szabo Ferenc(z), | *Nagy szabo M(i)klos,* | *czhe(h) mesterek.*

Nagy Ferencz croitor, Nagy Miklós croitor, meşteri breslaşi.

943

<1635 noiembrie 30—1654 martie 25>.

Pahar făcut dintr-o nucă de cocos, cu suport metalic, de 11,5 cm. înălţime şi 4,7 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe banda de argint ce înconjură cupa.
Provine de la: m-rea Topolniţa, raion Turnu-Severin; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 55.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 66.
[2] *Ibidem*, p. 130, nr 55.

† Сия чаша ермонаха Теодора ѡт манастира Тополнице, храмь светаго Ивана Предитечи[1].

† Acest pahar al ermonahului Teodor de la mănăstirea Topolniţa, hramul sfîntului Ioan Înainte-mergătorul.

944

1637 septembrie 1—1638 august 31 (7146).

Pahar de argint aurit de 22 cm. înălţime şi 11 cm. diametru; literă de 0,8 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 20.

† Сїе чаше сътвори жупань Никола пркьлаб | ѡт Глогова, въ д(ь)нї|е Їѡ Матеїу Бьса|рабь воевода, въ л|ѣт ҂зрмѕ.

† Acest pahar l-a făcut jupan Nicola pîrcălab din Glogova, în zilele lui Io Matei Băsarab voievod, în anul 7146.

BIBLIOGRAFIE: Jules Brun, *L'art religieux au Musée de Bucarest*, p. 45.

945

1641 (7149) martie 20.

Pahar[3] (?) de argint aurit de 11 cm. înălţime şi 5,5 cm. diametru, cu aplicaţii de email multicolor; literă de 0,2—0,3 cm., săpată pe baza suportului.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 71.

Иѡ Василе в(ое)вод; ҂зрмѳ март(їе) к.

Io Vasile voievod; 7149 martie 20.

---

[1] Textul a fost datat <1635 noiembrie 30—1654 martie 25> în perioada în care Teodor ieromonahul a fost egumen la m-rea Topolniţa.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 43.

[3] Obiectul în formă de pahar are în interior trei lamele metalice, terminate cu cîte un ornament.

946

1651.

Pahar de argint aurit de 22 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm., gravată într-un medalion, în partea superioară.
Provine din: Tîrgu Mureş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Marus Vasarheli szabok cz(h)e(h) pohara; *1651.*

Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureş; 1651.

Pe marginea suportului, cu literă gravată de 0,4 cm.:

Cz(h)e(h) mestersegek beczinalta Kharo szabo Miklos es Goncz Janos.

Făcut pentru breaslă de Kharo Miklós croitor şi Goncz János.

947

1652 septembrie 1—1653 august 31 (7161).

Pahar de argint aurit de 13,5 cm. înălţime şi 7 cm. diametru; literă de 0,4—1,1 cm., săpată pe marginea superioară a obiectului.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Comşa Răuţă; 7161.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe suprafaţa bazei:

M. W.

948

1656.

Pahar de argint aurit de 18 cm. înălţime şi 8 cm. diametru; literă de 0,5 cm., gravată într-un medalion.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Becher der Myller cze Gh(e) | nosen; *1656.*

Paharul breslei morarilor; 1656.

În centrul medalionului sînt gravate majusculele:

M(yller) cz(e)[1].

Breasla morarilor.

Iniţialele meşterului, de 0,5 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

A. B.

949

1665.

Pahar de argint aurit de 15,5 cm. înălţime şi 8,3 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată în jurul medalionului din cîmpul obiectului.
Provine din: Tîrgu Mureş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Vasarheli szabok c(zh)eha pohara; *1665.*

Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureş; 1665.

În cîmpul obiectului:

Cziszar szabo Marton, | Ungvari szabo Ianos, | c(z)he(h) mesterek.

Cziszár Márton croitor, Ungvári János croitor, meşteri breslaşi.

950

1666.

Pahar de argint aurit de 14 cm. înălţime şi 7,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm., gravată în partea superioară a obiectului.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Eotves Ianos Enedi, | Pap Anna Paniti; | *anno 1666.*

Argintarul János Enedi, Pap Ana Paniti; în anul 1666.

---

[1] Inscripţia este gravată de două ori.

951

1681 septembrie 1—1682 august 31 (7190).

Pahar de argint de 13,5 cm. înălţime şi 6 cm. diametru; literă de 0,4—0.6 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 19.

Partenie ermonah, eg(umen) ot Bi(s)triţ(a); 7190.

952

1686 septembrie 1—1687 august 31 (7195).

Pahar de argint aurit de 4,5 cm. înălţime şi 6 cm. diametru; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 37.

Paisie eg(umen) | B(istri)ţ(e)i; | 7195 [3]. | KB (?).

953

1695.

Pahar de argint aurit de 13,5 cm. înălţime şi 9,5 cm. diametru; literă de 0,3 cm., gravată într-un medalion cu o emblemă.

Provine din: Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Ecsedi Peter, Csevei Eva; 1695.

Ecsedi Péter, Csevei Éva; 1695.

954

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204).

Pahar de argint de 8 cm. înălţime şi 4,5 cm. diametru; literă de 0.4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 35.

† Epifanie ermonah; 7204.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 67.
[2] *Ibidem* p. 131, nr. 70—72.
[3] Texte asemănătoare şi pe paharele cu nr. inventar: M 36 de 4,8 cm. înălţime şi 6 cm. diametru şi M 38 de 5 cm. înălţime şi 5,5 cm. diametru, avînd litera de 0,2 cm.
[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 69.

955

<1696—1707>.

Pahar de argint aurit de 9,3 cm. înălţime şi 6,4 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea de sus a obiectului.
Provine de la: m-rea Cotroceni [1], din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 34.

Preda [2].

Iniţialele meşterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

G(eorg) O(lescher) [3].

956

1705 septembrie 1—1706 august 31 (7214).

Pahar de argint aurit de 13,5 cm. înălţime şi 7 cm. diametru; literă de 0,4—0,7 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 23.

† Stefan erm(onah); l(ea)t 7214.

957

1709.

Pahar de argint aurit de 10 cm. înălţime şi 7,5 cm. diametru; literă de 0,3 cm., gravată în două medalioane din partea superioară a obiectului.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Mihaly Cserei,| Kun Ilona; anno 1709.

Mihály Cserei, Kun Ilona; în anul 1709.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

G. M.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 74.
[2] Cu alfabet latin.
[3] Textul a fost datat < 1696—1707> în perioada în care Georg Olescher este cunoscut ca meşter.
[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 68.

958

1718.

Pahar de argint de 9,5 cm. înălţime şi 6,4 cm. diametru; literă de 0,7 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 39.

† Κορνηλίου ἱερομονάχου, *an(n)o* 1718[1].

† Al lui Cornilie ieromonahul, în anul 1718.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

P. B.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 82 (trad.); **2.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 26 (trad.).

959

1771.

Pahar de argint aurit de 9,5 cm. înălţime şi 7 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată în două medalioane în partea superioară a obiectului.

Provine din: Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Esterhaus Kornis, 1771. | *Gyeroffi Barbara.*

Eszterházy Kornis, 1771. Gyerőffi Barbara.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

K.M.P.

960

1776 (7284) ianuarie 20.

Pahar de argint aurit de 9 cm. înălţime şi 8 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată în partea din mijloc a obiectului.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 43.

† Acestŭ paharŭ <este al> mănăstiri(i) Ne(a)mţulŭ pr(i)nŭ silinţa egumenului | Vinedictŭ Di(n)ga, v(ă) lea(t) 7284 ghen(arie) 20.

---

[1] Texte identice şi pe paharele cu nr. inventar: M 40 de 11,3 cm. avînd litera de 0,8 cm., M 41 de 12,9 cm. avînd litera de 0,8 cm., M 42 de 14,1 cm. avînd litera de 0,8 cm. Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 60—63.

*

961

1490 septembrie 1—1491 august 31 (6999).

Panaghiar de argint aurit de 15 cm. diametru; literă de 0,4 cm. în relief, pe unul din discuri, în exterior.

Provine de la: m-rea Snagov, raion Răcari; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1522.

† Сътворі съи пенагыѩр жоупан Дрѫгыч Винтилескомꙋ въ храм и ѡбитѣл пр(ѣ)ч(и)стыѧ Въве(де)ніе монастыр ѡт Снѣгѡ(в), в лѣт ҂ѕцчѳ, инд(иктіон)ы з[1].

† A făcut acest panaghiar jupan Drăghici Vintilescu pentru biserica şi lăcaşul preacuratei Intrări în biserică al mănăstirii de la Snagov, în anul 6999 indictionul 7.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov*, în «Rev. rom.», an II (1862), p. 363 (text şi trad.); **2.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 41 (trad.); **3.** Idem, *6965, Monastirea Snagovul, 1457*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 41 (trad.); **4.** Al. I. Odobescu, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 396 (trad.); **5.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 158 (trad.); **6.** Gh. Ghibănescu, *Vlad vodă (Călugărul)*, în «Arhiva» — Iaşi, an VII (1896), p. 142 (trad.); **7.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 156—157 nota 1 (text şi trad.); **8.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 126, nr. 10 (trad); **9.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 39 (text, trad. şi fig. 15 bis); **10.** Al. Odobescu, *Bisericile de la Snagov şi Turbaţi*, în «Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite şi publicate pe seama tinerimei şcolare» de Al. Lapedatu, p. 322 (trad.); **11.** E. Mihăileanu, *Snagovul*, p. 16 (trad.) **12.** V. Brătulescu şi R. Ilie, *Mănăstiri şi biserici din judeţul Ilfov*, p. 25 (trad.); **13.** St. Nicolaescu, *Vechimea mănăstirii Snagov*, în «Bucureştii» an III (1935), p. 111 (trad.); **14.** G. D. Florescu, *Divanele domneşti din Ţara Românească*, I (1389—1495), p. 47 (text şi trad.); **15.** N. Şerbănescu, *Istoria mănăstirii Snagov*, p. 20 (text şi trad.); **16.** V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în «Bis. ort. rom.», an LXXII (1954), p. 277 (text şi trad.); **17.** T. Voinescu, *Argintăria în colecţia de artă medievală din tezaur*, în «Studii asupra tezaurului ...», I, p. 68 nota 1 (trad.); **18.** N. Şerbănescu, *Panaghiarul de la Snagov. Cîteva lămuriri asupra panaghiarului şi rostului său liturgic*, în «Bis. ort rom.», an LXXX (1962), pp. 561 şi 566 (text şi trad.).

962

<Cca. 1492>.

Panaghiar de argint aurit de 14 cm. diametru; literă de 0,7 cm., gravată pe cele două părţi ale obiectului, în exterior.

Provine de la: Biserica Precista din Bacău; a aparţinut fondului Mitropoliei din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1525.

† Іѡ Алеѯандрь воевода, с(ы)нь Стефана воевода, божїею м(и)л(ос)тїю господарь земли Мо|лдa(в)скои сътвори съи панагїѧр да есть въ своем цр(ъ)кви ѡ(т) Баков[2].

---

[1] Indictionul este greşit; anului 6999 îi corespunde indictionul 9.

[2] Textul a fost datat <cca. 1492> în jurul anului cînd a fost zidită bis. Precista din Bacău, ctitoria lui Alexandru voievod. Pe lîngă acest text, pe marginile din interiorul discurilor mai este gravată o inscripţie cu literă de 1 cm. «† Чес(т)нишаѧ Херꙋвим и славнеишаѧ без расжжденїѧ Серафим без ис|(т)лінїѧ Б(ог)а слово рожде(н)шаѧ същаѧ Б(огороди)це тебе величаем». [† Ceea ce eşti mai cinstită decît heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decît serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim].

† Io Alexandru voievod, fiul lui Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, a făcut acest panaghiar ca să fie la biserica sa din Bacău.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamţului. II. Bălineştii*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 461 (text şi trad.); **2.** Idem, *Mănăstirea Neamţului*, p. 28 (trad.); **3.** Gr. Tăbăcaru, *Bisericile Bacăului*, p. 5 (trad.); **4.** *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, pp. 349, 352 (text şi trad.) şi fig. 245 la p. 351; **5.** M. Berza, *Trei tetraevanghele ale lui Teodor Mărişescul în Muzeul istoric din Moscova*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 592 (trad.).

963

<Sec. XV sfîrşit — sec. XVI început>.

Panaghiar de argint aurit de 15 cm. diametru; literă de 0,4 cm. în relief, pe partea exterioară a obiectului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1524.

† Сїи панагїарь сьтвориш҄е с(ы)нове жѹпана [Нѣгое, жѹпан][1] Барбоуль, Прьвоуль, Данчоуль, Ра(до)уль; и сьтвори его ѹ монастирѹ Тїсмена[2].

† Acest panaghiar l-au făcut fiii jupanului Neagoe, jupan Barbul, Pîrvul, Danciul, Radul; şi l-au făcut la mănăstirea Tismana.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 220 (text şi trad.); în *extras*, p. 72; **2.** Idem, *Catalogul*, p. 126, nr. 1 (trad.); **3.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 116 (text şi trad.); **4.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 44 (text şi trad.); **5.** T. Voinescu, *Argintăria în colecţia de artă medievală din tezaur*, în «Studii asupra tezaurului...», I, p. 68 nota 2 (trad.); **6.** St. Metzulescu, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în «Glasul bisericii», an XVIII (1959), p. 666 (trad.).

964

1502 (7010) decembrie 18.

Panaghiar de argint aurit de 15 cm. diametru; literă de 0,7 cm., gravată pe partea exterioară a obiectului.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1526.

---

[1] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[2] Textul a fost datat <sec. XV sfîrşit — sec. XVI început> după donatori, grafie şi factura artistică a obiectului. Pe lîngă acest text, pe una din părţile obiectului, în interior, mai este o inscripţie cu litera de 0,6 cm. în relief, « † Чьс(т)нейшаа херѹвым и славнейшаа без расѹждениа серафим без ис(т)лениа Б(ог)а Слово рожде(с)тшаа сьщаа Б(огоро)дн)цж тебе(е) величае(м) ». [† Ceea ce eşti mai cinstită decît heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decît serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.]

† Їѡ Стефань воевода, б(о)жїею м(и)л(о)стїю, г(ос)п(о)д(а)рь земли Молдавскои, с(ы)нь Богдана воеводи, с¦ътвори, съи панагиарь въ своемь Немеческѡмь монастири, в л(ѣ)тѡ ҂зї м(ѣ)с(е)ца дек(емврїе) иї [1].

† Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, a făcut acest panaghiar la mănăstirea sa de la Neamţ, în anul 7010 luna decembrie 18.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melhisedec, *Notiţe*, p. 9 (text şi trad.); **2.** C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 280 (text în transliteraţie şi trad.); **3.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 600—601 (text); **4.** R. Suţu, *Cîteva inscripţiuni*, în «Arhiva» — Iaşi, an XVIII (1907), p. 182 (trad.); **5.** N. Creţulescu, *Inscripţiile sf. m-ri Secul*, în «Arhiva» — Iaşi, an XX (1909), p. 238—239 (trad.); **6.** N. Iorga, *Ştefan cel Mare şi mănăstirea Neamţului*, în «Bul. Com. mon. ist.», an III (1910), p. 104—105 (foto.); **7.** Idem, *Contribuţii la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamţului. II. Bălineştii*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911–1912), p. 461 (trad.); **8.** Idem, *Mănăstirea Neamţului*, p. 28 (trad.); **9.** C. N. Tomescu, *Scurtă povestire istorică despre sfînta mănăstire Neamţu*, p. 98 (trad.); **10.** P. Mihail, *Biserica Înălţarea de la mănăstirea Neamţu*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXIV (1958), p. 789 (trad.); **11.** *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 349 (text şi trad.) şi fig. 243 la p. 348; **12.** *Arta în epoca lui Ştefan cel Mare în Muzeul de artă al R.P.R.* Text de Ioana Lazarevici, (p. 16—19 foto.); **13.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 78 (text şi trad.) şi decalc la f. 192.

965

1520 septembrie 1—1521 august 31 (7029).

Panaghiar de argint aurit de 13,5 cm. diametru, cu aplicaţii de email colorat; literă de 1,3 cm., emailată cu verde şi albastru, în chenarul obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1523.

† Сътвори сьи панагїарь рабь б(о)жїи, монахь Пахомие и жупань Преда великїи бань, в лѣ(т) ҂зкѳ [2].

† A făcut acest panaghiar robul lui Dumnezeu, monahul Pahomie şi jupan Preda mare ban, în anul 7029.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Despre unele manuscripte şi cărţi tipărite, aflate în mănăstirea Bistriţa*, în «Rev. rom.», an I (1861), p. 730 (text şi trad.); **2.** Idem, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 394 notă (trad.); **3.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 126-127, nr. 12 (trad.); **4.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 39 (text, trad. şi fig. 16); **5.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 92 (trad.); **6.** T. Voinescu, *Argintăria în colecţia de artă medievală din tezaur*, în «Studii asupra tezaurului...», I, p. 68 nota 3 (trad). şi fig. 8 la p. 67; **7.** St. Metzulescu, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în «Glasul bisericii», an XVIII (1959), p. 667 (trad.); **8.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 897, fig. 854; **9.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 18 (desen şi trad.).

---

[1] Pe lîngă acest text, pe marginea din interiorul discului, mai este gravată o inscripţie cu litera de 1 cm.: † «Чес(т)нейша херувимь и славнейша без расужден'а серафимь без истлѣн'а Б(о)га Слова рожде(н)шаѧ същаѧ Б(огород'')пж (sic) тебѣ величаемь». [† Ceea ce eşti mai cinstită decît heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decît serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim].

[2] Pe lîngă acest text, pe partea dinăuntru a celuilalt disc, mai este o inscripţie cu litera de 0,3 cm. în relief «† Ч(ъс)тнѣишѫѧ херувимь и славнѣишѫѧ без расуж(д)енїа серафимь без истълѣнїа Б(ог)а Слова о рож(де)с(т)шѫѧ <с>жщѫѧ Б(огородн)це тебе вели(чаемь)». [† Ceea ce eşti mai cinstită decît heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decît serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.]

966

1581 (7089) iulie 17.

Panaghiar de argint aurit de 12 cm. diametru; literă de 0,9 cm., gravată pe ambele discuri.

Provine de la: m-rea Agapia din Deal, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1527.

† Панагиар сьи сътвори бывше Ісаіа еп(и)ск(о)пъ Радовскы и даде его въ монастирь Агапіа, идеже ест хр(а)м — |
а С(вѣ)тіых архістратигъ Михаила и Гавріила и прочіи с(и)ль беспльтных; л(ѣ)тѡ ҂зпѳ юл(іе) зі.

† Acest panaghiar l-a făcut Isaia fost episcop de Rădăuţi şi l-a dat la mănăstirea Agapia, unde este hramul
Sfinţilor voievozi Mihail şi Gavriil şi celorlalte puteri fără trupuri, în anul 7089 iulie 17.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melhisedec, *Cronica Romanului*, I, p. 211 (text şi trad.); 2. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 6 (text); 3. N. Dărîngă, *Istoria sfintei monastiri Agapia din judeţul Neamţ*, p. 105 (trad.); 4. D. Dan, *Cronica Episcopiei de Rădăuţi*, p. 213 (text şi trad.); 5. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 288 (text).

967

1602 (7110) iunie 20.

Panaghiar de argint aurit de 8,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Сьи панагіарь сътвори ігумень Ниль въ монастирь Слатина | в л(ѣ)то ҂зрі м(ѣ)с(е)ца іоун(іе) к.

† Acest panaghiar l-a făcut egumenul Nil la mănăstirea Slatina în anul 7110 luna iunie 20.

★

968

‹Cca. 1501›.

Pocal de argint aurit de 37 cm. înălţime şi 14,5 cm. diametru; literă de 0,7 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 3.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 22.

† Жѹпань Барбѹль бань † и братиꙗ его, жѹпанъ Прьвоулъ дворникь и жѹпань Данчюль двѡрникъ[1] † и жѹпань Радоулъ постелникь[2].

† Jupan Barbul ban † şi fraţii lui, jupan Pîrvul vornic şi jupan Danciul vornic[1] † şi jupan Radul postelnic.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 20 (text şi trad.); **2.** C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secţia de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 46 nota 1 (trad.); **3.** St. Metzulescu, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 667 (trad.); **4.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 14 (trad.).

969

<1619 mai 8 — 1620>.

Pocal de argint aurit de 22,5 cm. înălţime şi 12,7 cm. diametru; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 9.

† Să să ştie că au datŭ Stoica vistiiariul cu jupăniasa lui, Dochiia, aciăstŭ păharŭ la mă(nă)stire la Tismana[4].

Pe baza suportului se mai află un text în scriere speculară, cu literă de 0,4 cm., săpată:

† Să se ştie că au dat-o vistiiarulŭ Stoic(a)[4].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt săpate pe marginea suportului:

H(ans) P(riester) .

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 217; în *extras*, p. 69; **2.** Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 146; **3.** C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secţia de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 50 nota 3.

970

1641 septembrie 1—1642 august 31 (7150).

Pocal de argint aurit de 36,7 cm. înălţime şi 12,8 cm. diametru; literă de 1,3 cm. gravată.

Provine de la: m-rea Negru Vodă din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[5] şi Muzeului de artă religioasă[6].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 5.

---

[1] Eroare (?). În loc de comis (?).

[2] Textul a fost datat <cca. 1501> în perioada cînd boierii Craioveşti deţineau dregătoriile amintite în inscripţie.

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 52.

[4] Textul a fost datat <1619 mai 8 — 1620> în ultima perioadă în care Stoica, pe care-l identificăm cu Stoica din Strîmba, este atestat documentar, ca mare vistier, perioadă în care şi Hans Priester este cunoscut ca meşter.

[5] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131—132, nr. 79.

[6] Vezi: Grigore Ionescu, *Bucureşti*, p. 125.

† Al tău de(n)tr-ale tale aduсem ţie, Do(a)mne, acest păhar, Io Matee vo(i)vod и госпож(да)[1] Elina, la mănăstire la Câmpul Lun(g)ŭ; let 7150.

Iniţialele meşterului, de 0,2 cm., sînt gravate pe baza obiectului:

M.G.

BIBLIOGRAFIE: **1.** T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Ţării Româneşti cu Transilvania (Meşteri argintari)*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», an III (1956), 1—2, p. 82 nota 1 şi desen la p. 78; **2.** C. Nicolescu, *Argintăria decorativă şi de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secţia de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în «Studii muzeale», I (1957), p. 49 nota 2; **3.** Idem, *Siebenbürgische Goldschmiedearbeiten in den Rumänischen Ländern*, în «Forschungen zur Volks- und Landeskunde», 1963, nr. 6, p. 48 nota 2; **4.** D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 51.

971

1645.

Pocal de argint aurit de 29,4 cm. înălţime şi 11,5 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată. Cîmpul este împărţit în trei registre cuprinzînd scene de vînătoare ş.a.

Provine de la: m-rea Tismana[2], raion Gorj.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 6.

48 loti[3]; 1645.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe marginea cupei:

И. Н.

I. N.

972

<*Cca. 1653*>.

Pocal de argint aurit de 26 cm. înălţime şi 12,5 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 7.

† Jupanŭ Giura cluciar(u)lŭ[4].

---

[1] Şi doamna.
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 46.
[3] Unitate de măsură — greutate, folosită în Transilvania.
[4] Textul a fost datat <cca. 1653> în perioada în care Giura clucerul este atestat documentar, şi după meşter.

Inițialele meșterului, de 0,8 cm., sînt gravate pe suportul obiectului:

C(hristoph) B(entzer).

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 130, nr. 42; 2. C. Nicolescu, *Argintăria decorativă și de uz casnic (sec. XVI-XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Studii muzeale », I (1957), p. 50 nota 2.

*

973

1520.

Potir de argint aurit de 21 cm. înălțime și 9,5 cm. diametru; literă de 0,6 cm., săpată pe cupă.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Gregorius plebanus de Banruca; 1520.

Grigore parohul din Banruca; 1520.

974

<Cca. 1563>.

Cupă de potir de argint aurit de 10 cm. înălțime și 11,5 cm. diametru; literă de 0,9 cm. gravată.
Provine de la: m-rea Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 293.

† Сїю потир сътвори егѹменъ кѵр Иларион [2].

† Acest potir l-a făcut egumenul chir Ilarion.

975

16<01?>.

Potir de argint de 24 cm. înălțime și 10,5 cm. diametru; literă de 0,9 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Mihai Vodă din București; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 286.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 24.
[2] Textul a fost datat <cca. 1563> după grafie, în perioada în care Ilarion a fost egumen la m-rea Bistrița.

† Το παρον π(ο)τηριον επροσηλωθη εν τω ναω του Αγιου Νικολαου εν τω Μπουκορεστη, τω μετοχιω | τη(ς) Σιμοπετρας, παρα του ευσεβεστατου κυρου Μιχαηλ βοιβονδα, ͵αχκ[1] (sic).

† Acest potir a fost închinat la biserica Sfîntului Nicolae din Bucureşti, metoh la Simopetra, de către preacredinciosul domn Mihail voievod, 1620 (sic).

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 26 (trad.).

976

1609 septembrie 1—1610 august 31 (7118).

Potir de argint de 25 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru; literă de 1 cm. gravată.
Provine de la: fosta Biserică Episcopală din Buzău (?)
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 285.

† Сїю чашь сьтвори жѹпан Михалчѧ и дал на С(вѣ)та еп(и)ск(о)пїе, вь д(ь)ни Їѡ Радѹл воевод, в лѣт | ͵зрнї.

† Acest pahar l-a făcut jupan Mihalcea şi l-a dat la Sfînta Episcopie, în zilele lui Io Radul voievod, în anul 7118.

977

1612.

Potir de argint aurit de 22,5 cm. înălţime şi 10 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: bis. din Mica din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Conv(entus) Mikhaz; *1612.*

Conventul din Mica; 1612.

---

[1] În orig. greşit: ͵αχκ = 1620, probabil în loc de: ͵αχα = 1601.

978

1628 septembrie 1—1629 august 31 (7137).

Potir de argint de 22,5 cm. înălţime şi 11 cm. diametru; literă de 1,1 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 287.

† Τοῦτο τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν ἅγιον ποτήριον ἀφιερώθη παρὰ τοῦ ευσεβεστατου αυθεντος 'Ιωαν · Αλεξάνδρου | βοεβόδας ἐν τη σεβασμία μονὴ τῆς ''Αρζησης, ͵ζρλζ.

† Acest dumnezeiesc şi sfinţit, sfînt potir s-a închinat de către preacredinciosul domn, Ioan Alexandru voievod, la cinstita mănăstire a Argeşului, 7137.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 19 (trad.).

979

1633.

Potir de argint aurit de 21 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,5 cm., gravată într-un medalion.
Provine din: Tîrgu Mureş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Vasarheli szabok cz(h)eha pohara; *1633.*

Paharul breslei croitorilor din Tîrgu Mureş; 1633.

Pe marginea suportului, cu literă de 0,5 cm. săpată:

Cz(h)eh mesterek Nagi szabo Ferenc(z) Cziki szabo Mihai.

Meşterii breslaşi Nagi Ferencz croitor şi Cziki Mihai croitor.

980

1636.

Potir de argint aurit de 24,6 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru, cu aplicaţii de email verde şi albastru, pe suport; literă de 0,6 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 288.

† Твоѧ ѡт твоих тебѣ приносим, Х(рист)е Ц(а)рю, мы(і) раби твои, Їѡ Матеи Басараба воевода и кнѧгина Єлена, ѩже бл(а)гѡ въспрїими | и на въ православнои вѣрѣ назирай и р(о)жите(л)ство твое въ тѧ вѣровавшее оумножи и съхрани м(о)лбами преч(и)стыѧ ти М(а)терѧ ї въсѣх с(вѣ)тых ам(и)нь.

† Ale tale dintru ale tale, ţie îţi aducem, Hristoase împărate, noi robii tăi, Io Matei Basarab voievod şi doamna Elena, pe care bine primeşte-l şi caută la credinţa cea dreaptă şi înmulţeşte neamul tău, care crede în tine, şi-l păzeşte cu rugăciunile preacuratei tale Maici şi ale tuturor sfinţilor, amin.

Pe marginea de jos a suportului, cu majuscule săpate, de 0,5 cm.:

† Γεγονε δια χιρος | εμου Αλεξανδρ(ου) 'Ακριβου | εκ Τρικκης δευτερας Θεταλιεις, 1636.

† S-a făcut cu mîna mea, a lui Alexandru a lui Akrivis din Trikka, din a doua Tesalie; 1636.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 129, nr. 36 (trad. text grec.); 2. C. C. Giurescu, *Istoria romînilor*, III/2, p. 1031 (trad. text grec.).

981

1651.

Potir de argint aurit de 23 cm. înălţime şi de 8,4 cm. diametru; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.

Provenienţa necunoscută; a făcut parte din fondul de obiecte de la bis. Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 289.

Michael | Safioli, | 1651.
Frau | Reginna | Safiolin | vererd | dis zum | Spital.

Mihail Safioli 1651. Doamna Reghina Safioli închină aceasta spitalului.

982

1664.

Cupă de potir de argint aurit, de 8,5 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru; literă de 0,7 cm. săpată. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Apostoli [2] din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 290.

† Εκ των του Παρθενιου ιερομοναχου. | † Ηγτικα (!), Καληα, Πετρου, 1664.

† Dintr-ale lui Partenie ieromonahul; | † ...[3], Calea, Petru; 1664.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 20.
[2] *Ibidem*, p. 129, nr. 29.
[3] Nume neinteligibil.

983

1669 septembrie 1—1670 august 31 (7178).

Potir de argint de 23 cm. înălţime şi 10 cm. diametru; literă de 1 cm., gravată pe cupă.

Provine de la: schitul Micşani, raion Ploieşti, astăzi dispărut; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 291.

† Ace(s)tu potiriu făcu(tu)-l-au robul lui Dumnezeu, Dumitraşco v(e)l sărdar înpreun(ă) cu jupă|neasa lui, Dospina, ca s(ă) fie de pomen(ă) la sf(ă)nta măn(ă)stire Micşanii, hram Ѹспенї(е) Б(огородї)ц|ѣ[2]; l(ea)t 7178.

984

1683 septembrie 1—1684 august 31 (7192).

Cupă de potir de argint aurit, de 8 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,5 cm. gravată.

Provine de la: schitul Micşani, raion Ploieşti, astăzi dispărut.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 294.

† Сїю дископотир сътвори пан Дѹмитрашко в(е)л сардар и кн(е)г(и)нѧ ег(о) Доспина, в л(ѣ)т ҂зрчв.

† Acest discopotir l-a făcut pan Dumitraşco mare sărdar şi cneaghina lui, Dospina, în anul 7192.

985

1686.

Cupă de potir de argint aurit, de 7,5 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Brîncoveni, raion Slatina; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 296.

† Acestu discopotir făcutu-l-au C(onstantin) B(rîncoveanu) v(e)l spăt(ar) şi l-au dat besĕricii de la B(rîncoveni); let 1686[4].

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 129, nr. 30.
[2] Adormirea Născătoarei de Dumnezeu.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 129, nr. 37.
[4] Cu cifre arabe.

986

1686.

Potir de argint aurit de 21,5 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,3 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: bis. din Mica din Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Conv(entus) Mik(haz); *1686.*

Conventul din Mica; 1686.

987

‹Cca. 1688›.

Potir de argint aurit de 27 cm. înălţime şi 11 cm. diametru; literă de 0,7 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut şi fondului de obiecte al bis. Sf. Sava (?) din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 303.

Al sf(intei) mănăstir(i) Dintrunlemnŭ.

Iniţialele meşterului, de 0,4 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

S(ebastian) H(ann). [1]

988

1693 (7201) ‹iunie 18—august 31›.

Potir de argint aurit de 22,3 cm. înălţime şi 10 cm. diametru; literă de 0,3 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 297.

† Acestŭ potiriu l-a făcut Ilarion ep(i)scopul Rîb(nicului) şi l-au dat la sv(ă)nta mănăstire la Bistriţ(a) să-i fie de pomeană; l(ea)t 7201[3].

[1] Textul a fost datat ‹cca. 1688› după grafie, prin analogie cu alte obiecte, în perioada în care Sebastian Hann este cunoscut ca meşter.
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 21.
[3] Textul a fost datat 1693 (7201) ‹iunie 18—august 31›, în perioada în care Ilarion a fost episcop al Rîmnicului, corespunzătoare văleatului.

989

1696 septembrie 1—1697 august 31 (7205).

Potir de argint aurit de 22,8 cm. înălţime şi 8,8 cm. diametru; literă de 0,3 cm. săpată.

Provine de la: bolniţa m-rii Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 298.

†G(o)sp(o)jda Mariia |<a> făcut acestŭ | potir şi <l-a> dat la | bolniţa de la mănăstiria Hu |rezii; l(ea)t 7205.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe suportul obiectului:

G(eorg) M(ay) [2].

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *„Arginturile" lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 99, fig. 7.

990

<Sec. XVII sfîrşit>.

Potir de argint aurit de 20,5 cm. înălţime şi 10 cm. diametru; literă de 1,3 cm. gravată. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Sf. Dumitru din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1652.

† Αφιερωθει το παρον ποτηριον εις τον Αγι(ον) Δημητρι παρ(ὰ) τ(ο)υ κυρι Ισαριλ̅ Γιονμα [3].

† S-a închinat acest potir la Sfîntul Dumitru de către domnul Isar Ghionma.

991

<Sec. XVII sfîrşit — sec. XVIII început>.

Potir de argint aurit de 23 cm. înălţime şi 9,4 cm. diametru; literă de 0,1—0,4 cm., săpată pe partea din spate a suportului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 292.

V. Simon Baricki. Ple(banus) Stuzel comparavit flo(renis) 160 [4].

V. Simon Baricki. Parohul... a cumpărat cu 60 florini.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 128, nr. 25.

[2] Iniţialele meşterului sînt gravate şi pe potirul cu nr. inventar: M. 301.

[3] Textul a fost datat <sec. XVII sfîrşit> după grafie şi factura artistică a obiectului, în perioada în care Isar Ghionma este atestat documentar.

[4] Inscripţie neinteligibilă; a fost datată <sec. XVII sfîrşit — sec. XVIII început> după grafie şi factura artistică a obiectului.

992

1700 (7208) aprilie 27.

Potir de argint aurit de 13,5 cm. înălţime şi 10,2 cm. diametru; literă de 0,3—0,5 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 300.

† Acestŭ sf(ăn)tŭ potir cu discos, cu zvě(z)dă, cu lingur(ă) s-au prefăcut fii(n)dŭ egumen Vasilie eromonah; Baldovin log(ofăt); ap(rilie) 27 dn(i), l(ea)t 7208.

BIBLIOGRAFIE: 1. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 48; 2. *Sfînta mănăstire Cozia din jud. Vîlcea*, în « Anuarul eparhiei Rîmnicului Noului Severin » pe anii 1921—1925, p. 595.

993

1708.

Potir de argint de 24,5 cm. înălţime şi 10 cm. diametru; literă de 0,7 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Sf. Sava din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 304.

† Ἀφιερόθη τὸ παρόν εἰς την μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάββα εἰς μνημοσινον Παντωλέοντος καὶ Ζωης, 1708.

† S-a închinat <potirul> de faţă la mănăstirea Sfîntul Sava pentru pomenirea lui Pantoleon şi a Zoii, 1708.

994

1711 (7219) mai 2.

Potir de argint aurit de 21,5 cm. înălţime şi 9,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Sf. Sava din Bucureşti, astăzi dispărută,
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 306.

† Acestŭ potir cu discosul şi cu zvězda sănt făcute de Ianache cluci(ar) şi le-au dat sfi(n)tei mănăstir(i) S(ve)ti Savvei din Bucureşti; mai 2, leat 7219.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate pe suportul obiectului:

D. G.

995

1723.

Potir de argint aurit de 26 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm. gravată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 307.

† Ἰωάνου Νικολάου Ἀλεξανδρου βοεβόδα πάσης Οὐγγροβλαχίας τοῦ Μαυροκορδατου, 1723.

† Al lui Ioan Nicolae Alexandru Mavrocordat, voievod a toată Ţara Românească, 1723.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 107 (trad.); 2. Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 111 (trad.); 3. Em. Elefterescu, *Biserica Sf. Gheorghe Nou*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 403 din 27 mai, p. 4 (trad.).

996

1740.

Potir din lemn cu legătură de argint aurit, de 23 cm. înălţime şi 7,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe marginea de sus a obiectului.
Provine de la: bis. din Oiejdea, raion Alba.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

N(agy) Karolyi Ferentz adta a Vaiasdi ref(ormata) ekklesianank; 1740.

Nagy Károly Ferentz l-a dăruit bisericii reformate din Oiejdea; 1740.

Pe suportul obiectului, cu literă gravată de 0,2—0,4 cm.:

$\frac{3}{I}$ gyra $\frac{13}{B}$ nehesze f(orint?).

997

1754.

Potir de argint aurit de 21 cm. înălţime şi 8,5 cm. diametru, ornamentat cu plăci de email multicolor; literă de 0,3-0,6 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine din: Transilvania.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Cura Ioan(nis) biro. . .[1]*; anno 1754.*

Prin grija lui Ioan[2] primar. . . ; în anul 1754.

[1] În orig.: « Acar: Can: Pleb: Clau: » (?).
[2] Sau: « Cura Ioan ».

998

1768.

Potir de argint aurit de 28 cm. înălţime şi 8,7 cm. diametru; literă de 0,4 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Zlătari din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 305.

† Μνησθητι Κυρϊε του δουλου σου Σπαντωνης προσκυνητου, ͵αψξη.

† Pomeneşte, Doamne, pe robul tău Spandoni închinatul, 1768.

999

1781.

Potir de argint aurit de 29 cm. înălţime şi 14,5 cm. diametru; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 311.

† Aceastŭ potir este a sfintei mănăstiri Tism(enii) făcutŭ din argintul mănăstirii de Mihail arh(imandrit), ig(u)m(en) Tism(enii), Tetoianul; 1781.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 217; în *extras*, p. 69; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 137—138.

1000

1784.

Potir de argint aurit de 21 cm. înălţime şi 10,5 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 312.

De robu lui D(u)mnezeu, Partenie arh(imandritul) Argeşului; 1784.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 129, nr. 32.

1001

1787 august 28.

Potir de argint aurit de 28,2 cm. înălţime şi 11,7 cm. diametru; literă de 0,5 cm. săpată. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Popa Rusu din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 314.

† Παπα[1] Νηκολα κε τον τεκνον, Αντρεα κε τον τεκνον, Θοθορακη Πανο κε τον τεκνον, Γιανο κε τον[2] τεκνον, Στοικο κε τον τεκνον, Ζοηκο(?), Αντρεα, 1787 αιγουστου 28.

† Al lui popa Nicolae şi cu copiii, Andrei şi cu copiii, Tudorache Panu şi cu copiii, Iani şi cu copiii, Stoica şi cu copiii, Zoica (?), Andrei, 1787 august 28.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 289 (text frag. şi trad.); **2.** V. Brătulescu, *Inscripţii şi însemnări documentare. Zugravi şi meşteri argintari la biserici din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 357—358 (text şi trad.).

1002

1792 iunie 18.

Potir de argint aurit de 28 cm. înălţime şi 12 cm. diametru; literă de 0,6 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 315.

† Acestŭ sfăntu[3] potir s-au prefăcut de sfinţía sa părintele arhimand(r)it Cozian, chir Ilarion; 1792 iun(ie) 18[4].

1003

1796.

Potir de argint aurit de 26 cm. înălţime şi 9 cm. diametru; literă de 0,5 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 316.

Μνήματος αἵνεκα θῦμα τὸδ' ἄνθετο ἀνὲν ἕωντος εὖ ρά σεβαστὴ ἡ κλυτὴ Βραγκοβανίς, 1796.

Spre pomenire a adus această jertfă. . .[5] deci binecinstita, vestita Brîncoveancă, 1796.

---

[1] În orig.: « пп аа »
[2] În orig.: « кı тно »
[3] În orig.: «sfbntu.»
[4] Pe lîngă acest text, pe cupă mai este gravată o inscripţie cu literă de 0,8 cm. « † Тѣло Христово прıимитѣ, источника бесмертнаго вкѹситѣ ». [† Trupul lui Hristos primiţi, din izvorul cel fără de moarte gustaţi.]
[5] Text neinteligibil.

1004

1684 septembrie 1—1685 august 31 (7193).

Ripidă de argint aurit de 62/48 cm.; literă de 0,3 cm., săpată în partea inferioară a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1576.

† Doamne Isuse Hristoase, priměşte | de la robul tău Costandin Brăncoveanul | vel spăt(ar) darul acesta, care l-au închinat | ca(s)eii sfinţiei tale măn(ă)s |[5]tirii Bistreţi(i), vă leat | 7193[1].

Pe cealaltă parte a ripidei, cu literă de 0,3 cm. — 0,6 cm. săpată:

De Dumn(e)zeu Născătoare, priiměşte de la robul | tău Costandinŭ Bră(n)coveanulŭ velŭ spăt(ar) | darulŭ acesta, care l-au închinat | casei sfinţiei tale mănă |[5]stirei Bistriţei, | vă leatŭ 7193[2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 195; în *extras*, p. 47; 2. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 198—199; 3. T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în «Cuvîntul adevărului», R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; 4. M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 33; 5. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 28; 6. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 şi 5143 de la B.A.R.P.R., f. 378 şi f. 6.

1005

1685 (7193) august 20.

Ripidă de argint aurit de 60,5/49 cm.; literă de 0,8 cm. în relief, în partea superioară a obiectului; în cîmp sînt reprezentate: o acvilă bicefală, stema Ţării Româneşti şi chipurile familiei donatorului.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1573.

Io Şe(rban) | C(a)n(tacuzino) B(a)s(arab) | v(oie)v(o)d | з(емле) Ѹг(ровлахїи)[4].

---

[1] Un text identic şi pe ripida nr. inventar: M 1575. Pe lîngă acest text, de jur împrejurul medalionului care reprezintă scena schimbării la faţă, mai este o inscripţie cu literă de 0,8 cm. în relief. «† Преѡбразн сѧ на горѣ, Х(рнст)е Б(о)же, показа ѹченикомъ своимь славѹ свою ꙗкоже можахѹ. Да въсїаетъ...». [† Schimbatu-te-ai la faţă pe munte, Hristoase Dumnezeule, arătat-ai ucenicilor tăi slava ta pe cît li se putea. Să strălucească...].

[2] Pe lîngă acest text de jur împrejurul medalionului care reprezintă scena adormirii Maicii Domnului, mai este o inscripţie cu literă de 0,7 cm. în relief: «† Въ рождествѣ дѣвст(в)о съхранила еси, въ ѹспенїи мира не ѡстави, Б(огородн)це, престави сѧ къ животѹ». [† Întru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu, răposat-ai la viaţă].

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 116, nr. 127.

[4] Al ţării Ungrovlahiei.

În jurul scenei adormirii Maicii Domnului, cu literă de 0,7 cm. în relief:

† Acěste repide le-au făcut Io Şărban C(antacuzino) B(asarab) v(oievod) з(εмлε) Ѹгровлахїи [1] şi le-au dat la a sa mănăstire Cotrăcěnii; m(ese)ţa av(gust) 20, leat 7193 [2].

În dreptul portretelor familiei donatorului, cu literă de 0,3 cm. săpată în partea inferioară:

Io Şerban Cantacuzino B(asarab) v(oievod) | и г(о)спожда | εг(о) [3] Mariia; | Io Gheorghie voevod; | g(ospo)jda Zmaragda; | g(ospo)jda Mariia; | g(ospo)jda Balasa, | g(ospo)jda Casandra [2].

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

E. V.

1006

1689 (7197) aprilie 20.

Ripidă de argint aurit de 57,5/41,5 cm.; literă de 0,7 cm. în relie..
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1578.

Cu bl(a)gosloveniia sfinţii sale chir Theodosie | arhiepiscopŭ i mitropolitŭ Ugrovlah(iei), | înse cu porunca şi cu toată nevoi | nţa igumenului chirŭ Iosif | [5] ieromona(h); m(e)s(e)ţa ap(rilie) 20 d(ni) leatŭ 7197 [4].

Pe cealaltă parte a ripidei, cu literă de 0,2 cm. săpată:

† Acěstea repide săntŭ ale sfintei mănăstiriia | Tisměnii care s-au făcutŭ de în argintul | mănăstirii, şi cu cheltuiala; şi s-au | făcutŭ în zilele luminatului | [5] domnŭ Io Costandin B(asarab) B(rîncoveanu) voevod. [5]

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 214; în *extras*, p. 66; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 131.

---

[1] Al ţării Ungrovlahiei.

[2] Un text identic şi pe ripida cu nr. inventar: M 1574.

[3] Şi doamna lui.

[4] Un text asemănător şi pe ripida nr. inventar: M 1577. de (61,5/51,3 cm., cu literă gravată de 0,9 cm.) Pe lîngă acest text, de jur împrejurul medalionului care reprezintă scena adormirii Maicii Domnului, mai este o inscripţie cu literă de 0,2 cm. săpată « † Въ рождεствѣ дѣвство съхраннла εсн, въ Ѹспεнїн мїра нε шставн, Б(огороднц)ε, прεставн сѧ къ жнвотѸ ». [† Întru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu, răposat-ai la viaţă].

[5] Pe lîngă acest text, de jur împrejurul medalionului care reprezintă scena schimbării la faţă, mai este o inscripţie cu literă de 0,7 cm.; în relief: « Прεшбрази сѧ на горѣ, Х(рнст)ε Б(о)жε, показа Ѹчεннкомъ свонмъ славѸ свою ıакожε можахѸ. Да въсїаεтъ... ». [†Schimbatu-te-ai la faţă pe munte, Hristoase Dumnezeule, arătat-ai ucenicilor tăi slava ta pe cît li se putea. Să strălucească...].

Pe ripida cu nr. inventar 1577 sînt în plus cuvintele: « ... н нам грѣшны » [... şi pentru noi păcătoşii].

1007

1696 septembrie 1—1697 august 31 (7205).

Ripidă de argint aurit de 66,5/55 cm.; literă de 0,5 cm., gravată în partea inferioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1580.

† Bunul credincios domnu Io Costandin B(asarab) vo(i)voda cu | doamna sa Mariia; cei ce au iubit podoaba | casii tale, Doamne, lăngă alalte | şi cu acĕ(s)te repidii a lor mă |[5]năstire Hurezii au în | podob[it]; 720[5][1].

Inițialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

I(ohannes) H(enning).

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 184; în *extras*, p. 36; 2. V. Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 55.

★

1008

1646—7154 ‹ianuarie 1 — august 31›.

Sfeşnic de argint aurit de 125 cm. înălțime; literă de 1,1 cm., gravată pe patru inele.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1463.

† Сеи сребренныи свѣщник дарова сѧ в | елицѣи лаврѣ Тисманстѣи, шбители | с(вѣ)т(а)гѡ Б(о)городичнагѡ
Оуспенїѧ, нами грѣшн | ыми Х(ристо)выми раби Їо Маѳеѡ Мбаса | рабою воеводою и Еленою г(о)с(по)ждею | въ чест и красотоу
цр(ъ)кве б(о)жїа | на маже въ памѧт вѣчноую, аминь въ лѣто
҂зрнд словаже въ плъщенїа ҂ахмѕ.

---

[1] Ultima cifră a datei este acoperită de legătura metalică; întregirea s-a făcut după Tocilescu, *loc cit.* Un text identic şi pe ripida nr. inventar: M 1579.

Pe lîngă acest text, de jur împrejurul medalionului care reprezintă scena adormirii Maicii Domnului mai este o inscripție cu litera de 0,8 cm. în relief: « † Въ рождествѣ дѣвст(в)о съхраннла еси, въ оуспенїи мїра не шстави, Б(огороди)це, прѣстави сѧ къ жи(воту) ». [† Întru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu, răposat-ai la viață].

Pe cealaltă parte a ripidei, cu literă gravată de 0,4 cm., în partea de jos: « Tu dară, Doamne, prin rugăciunile preacuratei Maici | i tale pre dinşii slăveşte cu dumneze | iasca-ți putĕre priimindu a lor o | sărdie şi osteneală, care aduc |[5] pren darul acesta care | s-au [închinat] case | [i sfinției tale] ».

Pe ripida cu nr. inventar: M 1579 nu se vede cuvîntul: « s-au » de pe rîndul 6, fiind acoperit de legăturile metalice; este vizibil însă textul: « închinat casei s(fi)n[ției tal]e », de pe rîndurile 6—7.

De jur împrejurul medalionului care reprezintă scena Schimbării la Față, cu literă gravată de 0,4 cm: « † Прешбрази сѧ на горѣ х(рист)е Б(о)же, показа оученикомь своимь славоу свою ѩкоже можахоу. Да восїаеть... » [† Schimbatu-te-ai la față pe munte, Hristoase Dumnezeule, arătat-ai ucenicilor tăi slava ta pe cît li se putea. Să strălucească...].

† Acest sfeşnic de argint s-a dăruit marei lavre Tismana, sfîntului lăcaş al Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, de noi, greşiţii robii lui Hristos, Io Matei Basarab voievod şi Elena doamna, întru cinstea şi frumuseţea bisericii lui Dumnezeu, iar nouă pentru pomenire veşnică, amin. În anul 7154, iar al întrupării Cuvîntului, 1646.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 213—214 (text şi trad.); în *extras*, p. 65 — 66; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 121—122 (text şi trad.) şi pl. următoare p. 152.

1009

1652 septembrie 1—1653 august 31 (7161).

Sfeşnic de argint aurit de 121 cm. înălţime; literă de 0,9 cm., gravată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1464.

† Ace(s)tu sfĕşnecu făcutu-l-au jupan Ra(d)ul vel comis[1] cu jupăneasa dumnealu(i),| Sofiica, | de(n) satu den Pătărlage, în zelel(e) creştenul(ui) Mateiu Basarab voevod, v(ă) l(eat) 7161; şi l-au dat la măn(ă)stere la Te(s)mana să f | ie de pomană.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 214; în *extras*, p. 66; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 124 şi pl. următoare p. 192; 3. A. V. Vasilescu, *Mănăstirea Bradu de pe Nişcov*, în «Bis. ort. rom», an LV (1937), p. 71 notă; în *extras*, p. 14 notă.

1010

1687 (7195) martie 1.

Sfeşnic de argint aurit de 123 cm. înălţime; literă de 1,3 cm. în relief, în partea inferioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1465.

† Acest svĕşnic iaste făcut de robul lui D(u)mn(e)zeu, | Costandin Brăncoveanul vel log(ofăt), şi l-au închinat sv(i)ntei mănăstiri Bistriţei | pentru pomeana lui şi a părinţiloru lui; martie dni 1, v(ă) leat 7195.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

T(homas) K(losch).

BIBLIOGRAFIE: Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 şi 5143 de la B.A.R.P.R., f. 375 şi f. 148—151.

[1] În orig.: «coşis».

1011

1687 (7195) martie 1.

Sfeşnic de argint de 122 cm. înălţime; literă de 1,2—1,3 cm. în relief, în partea inferioară a obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1466.

† Acest svĕşnic iaste făcut den alte svĕ | şnice şi dentr-alte arginturi ce au fostŭ date de creştini pentru pomeana | la sv(ă)nta mănăstire Bistriţa şi cu cheltuiala robului lu D(u)mn(e)zeu, Costandi | n Brăncoveanul vel logofăt; m(ese)ţa martie dni 1, v(ă) leat 7195.

Iniţialele meşterului, de 0,3 cm., sînt gravate în cîmpul obiectului:

T(homas) K(losch).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 195; în *extras*, p. 47; **2.** Iorga, *Inscripţii*, p. 198; **3.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; **4.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 36; **5.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 102; **6.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 27; **7.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 375.

1012

1692 (7200) februarie 1.

Sfeşnic de argint de 123 cm. înălţime; literă de 2 cm. în relief.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1467.

† Iubitoriul de H(risto)s, Io Costandin B(asarab) voevod cu doamna sa Maria, la a lor mănăstire ‹a› Sfinţilor | Inpăraţi Costandin şi Elena, lăngă alalte şi acest sfĕşni(c) cu soţia lui au adaos; l(eat) 7200 fe(vruarie) 1 [1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 182; în *extras*, p. 34; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 190—191; **3.** Idem, *Mănăstirea Hurezului. Dezvoltarea şi viaţa ei*, p. 71; **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 şi 5143 de la B.A.R.P.R., f. 397 şi f. 223—224.

---

[1] Un text identic şi pe sfeşnicul cu nr. inventar M 1468.

1013

1760 decembrie 10.

Sfeşnic de argint de 17 cm. înălţime; literă de 0,2—0,7 cm., săpată pe marginea suportului.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe Nou (?) din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1470.

1760 δικεβριου 10, δια εξοδου Νεοφυτου ιερομοναχου, ηγουμενου[1].

1760 decembrie 10, cu cheltuiala lui Neofit ieromonahul, egumenul.

1014

1765.

Sfeşnic de argint de 37 cm. înălţime; literă de 0,3—0,7 cm., săpată pe marginea suportului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1471.

† Μνήσθητι, Αγϊέ, τους δουλους σου: Δημητριου, Δέσπα, Δημητριου, Σμαραγδσ̄ας, Σουλτανα, καί των συν αὐτῶν[2].

† 1765. Şi s-a lucrat de Gheorghe zlătar, si(n) Răducanul zlătar.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 195 (trad.); în *extras*, p. 47; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 200 (text şi trad.); **3.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în «Cuvîntul adevărului», R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218 (trad.); **4.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 37 (trad.); **5.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 şi 5143 de la B.A.R.P.R., f. 379 (trad.) şi f. 163 (text şi trad.).

1015

1779 noiembrie 12.

Sfeşnic de argint de 118 cm. înălţime; literă de 0,4 cm., săpată pe suportul obiectului.
Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1473.

[1] Un text identic şi pe sfeşnicul cu nr. inventar M 1469.
[2] Textul grecesc este săpat şi pe sfeşnicul cu nr. inventar: M 1472; traducerea lui este următoarea: † Pomeneşte, Doamne, pe robii tăi Dimitrie, Despa, Dimitrie, Smaranda, Sultana şi cei cu dînşii.

† Acest sfeşnic de argint s-au făcutŭ din mila dumnealorŭ | boiarilorŭ şi neguţătorilorŭ craioveni, în zilele prealumi | natului, preaînălţatului domnŭ Ion Alexandru Ioan | Ipsila(n)t v(oie)v(o)d, când s-au adus sf(ă)ntul Grigorie Deca | polit de la mănăstirea Bistriţii aici la Craiova, pentru | seceta şi lăcustele ce era, păstorind eparhiia | aceasta iubitoriul de D(u)mn(e)zeu, episcop al Rîmnicului | chir Chesarie, caimacam fiind scaunului Craiovei dum(nealui) Grigorie Razul biv vel cliuc(er) ; şi s-au afierosit sf(ă)ntului Grigorie | la l(ea)t 1779 n(oie)m(vrie) 12; | s-au lucrat de Hristea argintar Iunotu, | fiind igum(en) chir Stefan | arhimandrit.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 198; **2.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în «Cuvîntul adevărului», R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 217—218; **3.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 36; **4.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 102; **5.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 376, 378.

★

1016

1617 (7125) iulie.

Vas de argint aurit de 24 cm. înălţime şi 33 cm. diametru; literă de 1,8 cm. gravată pe marginea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1511.

† Сїѧ кръстѣлница сътворена ест ѡт сребро с(вѣ)топочивших великых ктиторѡв с(вѣ)т(о)го храма идеж(е) ест прѣславное Прѣѡбраженне Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего Ї(и)с(у)са Х(рист)а Їѡ Алеѯа(н)дрь воевода, вѣчна їм памѣт. И ѹсръствова рабꙋ б(о)жию | † архїеп(и)ск(о)пь Феѡфан митрополит Сꙋчав(с)кї и платил за работꙋ ї за позлащени ѡ(т) правих своих пинѣѕї л злати чръвлени ꙗко да бꙋдет емꙋ памѣт въ с(вѣ)тое монастире Слатина, їдеж(е) ѡт младих ноктеї въспитан быст. И сътвори сѧ вь д(ь)ни Їѡ Радꙋл воевода;

† Această cristelniţă a fost făcută din argint de sfîntrăposatul marele ctitor al sfintei biserici unde este preaslăvita Schimbare la Faţă a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Io Alexandru voievod, veşnica lui pomenire. Şi a refăcut-o robul lui Dumnezeu, arhiepiscopul Teofan, mitropolitul Sucevei, şi a plătit pentru lucru şi pentru aurit, din banii săi drepţi, 30 de zloţi roşii, ca să-i fie lui pomenire în sfînta mănăstire Slatina, unde din tinereţe a fost crescut. Şi s-a făcut în zilele lui Io Radul voievod;

În cîmpul vasului, în medalionul în care este reprezentată Sf. Treime, cu literă gravată de 0,7 cm.:

† в л(ѣ)то ҂зрке м(ѣсе)ца юл(їе) [1].

† în anul 7125 luna iulie.

[1] Pe lîngă acest text, în medalionul de pe faţa interioară a suportului vasului mai este o inscripţie cu literă de 0,4—0,9 cm. săpată: «Ро. Бiл. | Ш. | Гиωрг(и ?) |. Ѯ.Ч.Ѡ.» (?).

1017

1622 septembrie 1—1623 august 31 (7131).

Vas de argint aurit de 15,5 cm. înălţime şi 23 cm. diametru; literă de 3 cm. în relief, pe marginea de sus a obiectului; pe faţa interioară a suportului este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1512.

† Сътвори се сїа кръстѣлницъ ѡт една типсїе раздрана; и бысть типсїа сътворена Їѡн Нѣгое воевода;

În partea centrală a vasului, cu literă de 0,5 cm. gravată:

и приложи една кѹпъ и две чашѧ малы и бысть сребро за въсь ѕ лѵтре. Вѣчнаа имь памѧт. Въ лѣ лѣто ,зрла.

Pe suportul vasului, cu literă de 0,8 cm. gravată:

† И ѡбнови Θеѡфань бивь митрополитъ Сѹчавъс|кїи.

† S-a făcut această cristelniţă dintr-o tipsie ruptă; şi a fost tipsia făcută de Ion Neagoe voievod;

şi a mai dat o cupă şi două pahare mici şi a fost peste tot 6 litre de argint. Veşnica lui pomenire. În anul 7131;

şi a reînnoit-o Teofan, fost mitropolit al Sucevei.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 196 (text şi trad.); în *extras*, p. 48; **2.** Ghenadie al Rîmnicului, *Visite canonice însoţite de note istorico-arheologice. Anii 1890—1891*, p. 31 (trad.); **3.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în «Cuvîntul adevărului», R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218 (trad.); **4.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 20—21 (desen şi trad.).

1018

1640 septembrie 1—1641 august 31 (7149).

Vas cu mîner, făcut din argint aurit şi monete de aur fixate pe pereţii interiori, de 22 cm. diametru; literă de 0,4—0,6 cm., gravată pe mînerul vasului.

Provine de la: m-rea Căldăruşani, raion Urziceni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 282.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 131, nr. 59.

† Buzinca cliucer[1]. | † | Acestŭ p | ăharŭ datu-l-au | Buzinca cliucĕr la | mănăstire la Că |[5] lduroşani, la hra | mul lu s(ve)tî Dimitrie, | să fie pent(r)u sufletul | lui; iară cine-l va vend | e sau-l va cumpăra, a |[10] cela să fie afurisit de | т҃иї с(вѣ)ты ѡ(т)цы[2]; l(ea)t 7149.

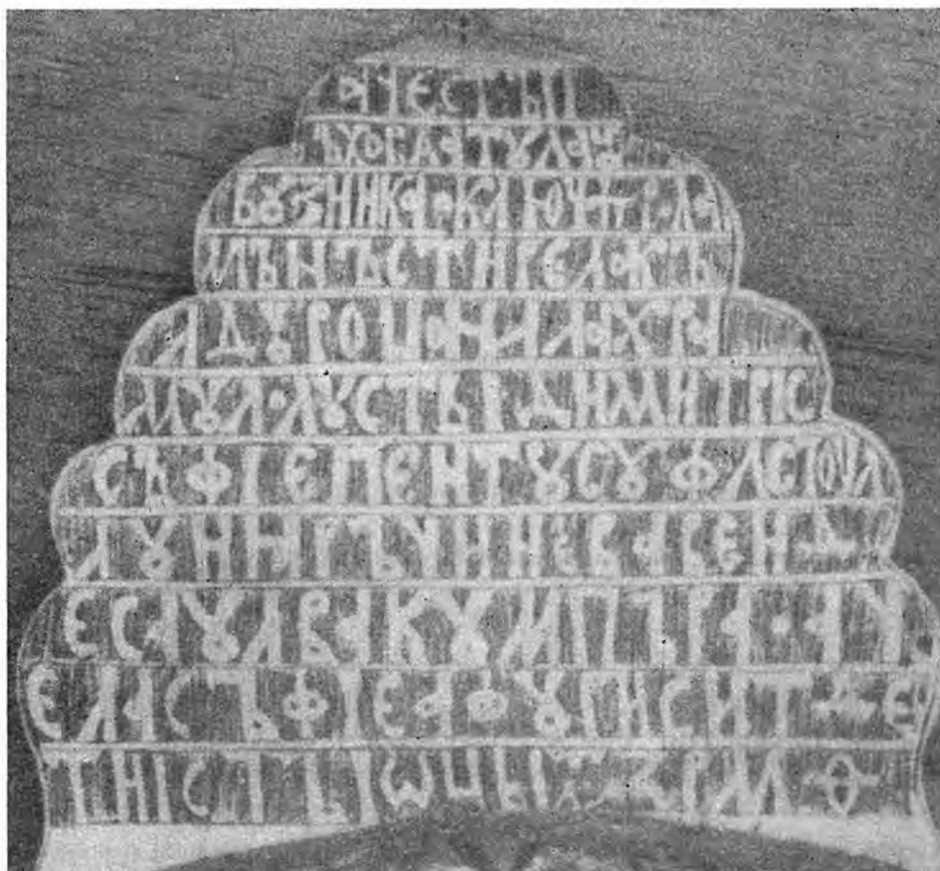

Fig. 128

BIBLIOGRAFIE: P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare . . .*, în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 202.

1019

1642 mai.

Vas de argint aurit cu capac, de 34 cm. înălţime; literă de 0,8 cm. în relief, pe marginea de sus a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1513.

---

[1] În orig.: «cliučtr», inscripţia este gravată pe partea din spate a mînerului.

[2] Trei sute optsprezece sfinţi părinţi.

Αλαβαστρον εχον αγιον μεγα μηρον τω ευσεβεστατω αυθεντη πασης Μολδοβλαχί(ας), | Παρθενιος οικουμενικος πατριαρχης, κυριω Ιων Βασιλειω βοεβοδα, αχ҃μβ μαιω.

<Vas> de alabastru conţinînd sfîntul mare mir, pentru binecredinciosul domn al întregii Moldove. Partenie patriarhul ecumenic, pentru domnul Io Vasilie voievod, 1642 mai.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 202 (text şi trad.).

1020

1678 (7186) martie 24.

Vas de argint aurit de 29,5 cm. înălţime şi 34 cm. diametru; literă de 0,9 cm., săpată pe marginea de sus a vasului; în partea superioară a obiectului este reprezentată stema Moldovei.

Provine de la: bis. Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1514.

† Această cr(e)ştělniţă datu-o-au Io Antonie Rus(e)t voevod, din mila lui Dumnedzău, domnul ţărăi Moldovei, la sv(ă)nta Mitropolie unde iaste hramul s(ve)ti Nicolae, în Iaş, pentru pomana; в лѣт ѡт сътвор(еніа) свѣта ҂зр҃пѕ а ѡт Х(рист)а ҂ах҃ѡи м(ѣ)с(е)ца мартіе к҃д д(ь)ни[1].

Iniţialele meşterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe marginea suportului:

H. H.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 46—47; **2.** Idem, *7000, Sîntul Nicolae Domnesc din Iaşi, 1492*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 46—47; **3.** I. Fotea, *Istoricul bisericii Sfîntului Nicolai Domnesc din Iaşi*, în « Bis. ort. rom. », IX (1885), p. 715; **4.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 255; **5.** C. Erbiceanu, *Istoria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei*, p. XLIII; **6.** Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 161; **7.** Al. Lapedatu, *Cîteva cuvinte despre Sf. Nicolae Domnesc şi Trei Ierarhi—Iaşi*, p. 18; **8.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 284; **9.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 136; **10.** Idem, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 24; **11.** N. A. Bogdan, *Oraşul Iaşi*, ed. II, p. 194; **12.** Al. Frunzescu, *Comunicări*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXV (1942), p. 191; **13.** Th. Vrănescu, *Cîteva însemnări istorice asupra Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi asupra catedralei mitropolitane*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXX (1954), nr. 11, p. 60; **14.** P. Ş. Năsturel, *Un panaghiar moldovenesc necunoscut din 1678*, în « Mitropolia Moldovei şi Suceavei », an XXXVI (1960), p. 448; **15.** N. Grigoraş, *Biserica Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 230; **16.** C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 34.

1021

1695 (7203) mai 20.

Vas cu picior, din argint, de 20 cm. înălţime şi 24 cm. diametru; literă de 1 cm. săpată.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1515.

---

[1] În anul de la facerea lumii 7186, iar de la Hristos, 1678 luna martie 24 zile.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 132, nr. 84.

† Acestŭ sf(ă)ntŭ vas de os(fe)ştenie făcut iaste de măriia sa Io Costandin Basarab voevod Brăncoveanul mănăstirei Deunlemnŭ; mai 20, leat 7203.

Pe suportul vasului, cu literă de 0,6 cm. săpată:

† Şi au fostŭ ostenitoare la acestŭ sf(ă)ntŭ vasŭ dumneaei jupăneasa Stanca, maica măriei sale, fata răposatul(u)i Costandin post(elnic) Cantacuzino.

Iniţialele meşterului, de 0,4 cm., sînt gravate pe marginea suportului:

G(eorg) H(eltner).

BIBLIOGRAFIE: T. Voinescu, *Din legăturile artistice ale Ţării Româneşti cu Transilvania (Meşteri argintari)*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 92 nota 1.

1022

1796.

Vas cu picior, din argint aurit, de 17 cm. înălţime şi 29,7 cm. diametru; literă de 0,6 cm. săpată.
Provine de la: m-rea Antim din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 1516.

† Acestŭ vas pentru sf(i)nţirea apei s-au făcut de smerit(u)l ep(i)sc(o)p Argeş(ului), chir Iosif, 1796 [1].

*

1023

<Sec. XVII prima jumătate>.

Flacon de argint aurit cu capac, de 11,5/7,6/5 cm.; literă de 0,2 cm., gravată în jurul portretelor de pe feţele obiectului.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Orcanes; | Baiazeth [2].

Pe partea din spate a flaconului sînt gravate iniţialele de 0,3 cm. ale meşterului:

M(elchior) B(ayr) [3].

[1] Cu cifre arabe.
[2] Portretele sultanilor Orkhan şi Baiazit au servit ca mijloc de ornamentare a flaconului.
[3] Textul a fost datat < sec. XVII prima jumătate > în perioada în care Melchior Bayr este cunoscut ca meşter; el moare în anul 1634.

1024

1622 septembrie 1—1623 august 31 (7131).

Iconiţă de fildeş sculptat, îmbrăcată în argint, de 8,7/6,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus; literă de 0,9 cm., gravată pe marginea obiectului de jurînprejur.

Provine din Moldova; a aparţinut colecţiei Em. Gîrleanu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Сїѧ иконица | ѡкова пан Басили Ѹ | реке бив чаш | никь, в л(ѣ)то ҂зрла.

† Această iconiţă a ferecat-o pan Vasilie Ureche fost ceaşnic, în anul 7131.

BIBLIOGRAFIE: **1.** «Sămănătorul,» an V (1906), nr. 22, p. 430, pl. B; **2.** N. Iorga, *Icoana românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI(1933), p. 14 (text şi trad.); **3.** Idem, *Arts mineurs*, I, *Icônes*, p. 16 (trad.) şi fig. 17.

1025

<1684—1712>.

Iconiţă pentru iconostas, din argint aurit, pe catifea roşie [1], de 19/16 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus; iniţialele de 0,2 cm. ale meşetrului argintar sînt săpate.

Provine de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea; a făcut parte din colecţiile Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1640.

G(eorg) M(ay) [3].

1026

1710.

Ornament de bronz de 28/19 cm., probabil de la un sfeşnic de bronz; literă de 0,6 cm., săpată în chenarul obiectului. Text cu majuscule. În cîmp este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 737.

---

[1] Pe broderia de catifea roşie, pe care este fixată iconiţa făcută de Georg May II, este prinsă, în partea de jos, o plăcuţă metalică cu o inscripţie datînd probabil din sec. XIX:

« Smeritul Matei Popescul această iconiţă | cu fiiul mieu Constandin, cu multă omilinţă | la mănăstirea Deunlemn, ţie cei preasf(ă)ntă | aducem noi robii tăi, cu inemă înfrîntă».

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 121, nr. 213.

[3] Datarea <1684—1712> se referă la perioada în care Georg May II este cunoscut ca meşter.

Ιωαννης Κωνσταντι ο; Μπασαραμπας βοεβονδας ελεω Θεου αυθεντης πασ|ης Ουγγροβλαχι|ας,|1710[1].

† Ioan Constantin Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, 1710.

Fig. 129

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 195 (text şi trad.); în *extras*, p. 47; **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 198 (text); **3.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 38 (trad. frag.); **4.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 102 (trad.); **5.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 24 (text şi trad.)

[1] Un text identic şi pe ornamentul metalic cu nr. inventar: 1170.

1027

1742 (7250) februarie 3.

Riză de argint aurit de 29,5/15 cm., de la o icoană a Maicii Domnului; literă de 0,5 cm. în relief.

Provine de la: bis. Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 580.

Această coronă la chipulŭ Maicii Domnului | au făcut-o Andrei şi Ilie, fiii lui Neculaiu | cupeţŭ şi cu maica lorŭ Stefana, întru a lorŭ | pomenire şi a niamului lorŭ, v(ă) l(ea)t 7250 fev(ruarie) 3.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 35.

1028

1761 (7269) martie 17.

Fragment din îmbrăcămintea unei icoane de argint, de 25/8,5 cm.; literă de 0,4 cm. săpată.

Provine de la: bis. Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1366.

L(ea)t 7269 martu 17; | Anton, | Catrina.

1029

1761 (7270) octombrie 5.

Riză de argint aurit de la o icoană, de 16/23,5 cm.; literă de 0,3 cm. săpată pe metal, în partea de jos.

Provine de la: bis. Sf. Nicolae Domnesc din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: M 476.

† Această sfântă coronă a făcut-o Anton zlătarŭ pen | tru pomenire sufletului său şi a soţului lui ei Catrina [1]; | l(ea)t 7270 oc(tomvrie) 5 dni.

BIBLIOGRAFIE: C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 35.

1030

1767.

Ornament de argint aurit de 5,5 cm. diametru, de la o centură; literă de 0,4 cm. în relief.

Provine de la: bis. Sf. Spiridon Nou (?) din Bucureşti.

La Muzeul de Artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Io Sc(arlat) | Gr(igore) Gh(i)c(a) | v(oie)v(od); | 1767.

---

[1] În orig.: «Rateina».

1031

*

1395 septembrie 1—1396 august 31 (6904).

Epitaf de 144/177 cm., brodat cu fir de argint aurit şi mătase, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 8 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase albastră, în chenar.

Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1045.

Fig. 130

Ѣ лѣтѡ ҂ѕцд [2].

În anul 6904.

BIBLIOGRAFIE: **1.** A. Odobescu, *Воздухъ съ вышитымъ изображениемъ положенія Спасителя во гробѣ*, în «Древности труды московского археологического общества», an IV (1874), p. 9, pl. II (după Millet,

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 100, nr. 1.

[2] Data este încadrată de textul: «† Да ѹмлъчить в(ь)сѣка плъть земнаа и да стѡить страхѡм і трепетѡм сі бо ц(а)рь ц(а)рс(т)вѹѭ | щимъ и г(о)с(под)ь г(оспод)с(т)вѹѭщимъ Х(ристо)с Б(ог)ь нашь прїходит заклати сѧ и да нѹ быті, вь | пищѫ вѣрнимь прѣдварѣѫт егѡ лици аггелстии съ вьсѣми началнии власти многоочитаа херѹ | вим(и) и ѕ-т(о) крілата серафим(и) лица кривкаѭщѧ и вьпиѭщѧ пѣсн с(вѣ)т, с(вѣ)т, с(вѣ)т». [† Să tacă tot trupul pămîntesc şi să stea cu frică şi cu cutremur, căci iată împăratul împăraţilor şi domnul domnilor, Hristos Dumnezeul nostru, vine să se jertfească şi să se dea spre a fi hrană credincioşilor; merg înaintea lui cetele îngereşti cu toţi fruntaşii puterilor, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu şase aripi, care îşi acoperă faţa şi cîntă cîntarea: sfînt, sfînt, sfînt].

Broderies religieuses de style byzantin); **2.** N. P. Kondakov, *Памятники христіанскаго искусства на Афонѣ*, p. 265 (text); **3.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 56, pl. 25; **4.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, pl. 60; **5.** Idem, *Istoria românilor*, vol. III, fig. 46; **6.** St. Nicolaescu, *Cel mai vechi şi mai frumos epitaf din anul 1396, al mănăstirii Cozia*, în « Arhiva românească », an IV (1940), p. 285 (trad.); **7.** P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrîn*, p. 176—177 (foto.); **8.** V. Vătăşianu, *L'Arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, pl. I, fig. 2; **9.** G. Millet, *Broderies religieuses de style byzantin*, p. 104 (text, trad. şi pl. CLXXXVII); **10.** I. Badea, *În legătură cu epitaful de la m-rea Cozia*, în « Mitropolia Olteniei », an VII (1955), p. 202 (trad.); **11.** M. A. Musicescu şi E. Lăzărescu, *Colecţia de artă veche românească*, în « Arta plastică », an III (1956), nr. 5, p. 3 (foto.); **12.** P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 194 (trad.); **13.** C. Nicolescu, *Broderiile din Ţara Românească în secolele XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului* ..., I, p. 119, fig. 1; **14.** I. D. Ştefănescu, *Spor fericit al averii noastre culturale*, în « Bis. ort. rom. », an LXXV (1957), p. 184 (trad.); **15.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 468, fig. 439; **16.** *Culegeri şi studii de muzeografie, 1959—1960*, p. 16 (foto.); **17.** *Istoria României*, II, p. 720, fig. 220.

1032

1437 (6945) septembrie 1.

Epitaf de 157,5/207 cm., brodat cu fir de argint aurit şi mătase, pe mătase vişinie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 5,5 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase albastră, în chenar.

Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1046.

Fig. 131

† Сь|тво|ри|же сїи|аер|ъ іе|ро|мо|на|хъ|Си|лу|ан|ъ игумень wт Нѣмца, въ д(ь)ни бл(а)гочьстиваго и Х(ри)с(т)олюбиваго Їwа(на) Стефана воеводы;|и сь|врь|ши|сѧ| въ|лѣ|то|҂зц҃|ме|м(ѣ)с(е)ца с(е)пт(ем)рїw а҃ [1].

A făcut acest aer ieromonahul Siluan, egumenul de la Neamţ, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Ioan Ştefan voievod; şi s-a isprăvit în anul 6945 luna septembrie 1.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 8 (text şi trad.); **2.** C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 279 (text în transliteraţie şi trad.); **3.** N. Creţulescu, *Inscripţiile sf. m-ri Secul*, în « Arhiva »-Iaşi, an XX (1909), p. 237 (trad.); **4.** N. Iorga, *Ştefan cel Mare şi mănăstirea Neamţului*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 100 (trad. fragm.) şi foto. la p. 99; **5.** St. Petrescu, *Odoarele de la Neamţu şi Secu*, pl. 44; **6.** N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamţului. II. Bălineştii*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 457 (text şi trad .); **7.** N. Iorga şi G. Balş, *Histoire de l'art roumain ancien*, p. 53 (foto.); **8.** N. Iorga, *Mănăstirea Neamţului*, ed. III, p. 20 (trad.); **9.** Idem, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 62; **10.** Idem, *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 7; **11.** E. Turdeanu, *La broderie religieuse en Roumanie. Les épitaphioi moldaves aux XV-e et XVI-e siècles*, în « Cercetări literare », an IV (1940), p. 204 (text, trad. şi pl. IV); **12.** V. Vătăşianu, *L'Arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, pl. IV; **13.** G. Millet, *Broderies religieuses de style byzantin*, p. 105 (text, trad. şi pl. CLXXXVIII); **14.** M. A. Musicescu şi E. Lăzărescu, *Colecţia de artă veche românească*, în « Arta plastică », an III (1956), nr. 5, p. 4 (foto.); **15.** E. Lăzărescu, *În jurul datării a două vechi broderii*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an V (1958), nr. 2, p. 171 nota 2 (text şi trad.); **16.** P. Mihail, *Biserica Înălţarea de la mănăstirea Neamţu*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXIV (1958), p. 788 (trad.); **17.** M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului* . . ., I, p. 150, fig. 1; **18.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 473, fig. 444; **19.** *Culegeri şi studii de muzeografie 1959—1960*, p. 17 (foto.); **20.** C. Nicolescu, *Arta în epoca lui Ştefan cel Mare*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 302 (foto.); **21.** I. D. Ştefănescu, *Broderiile de stil bizantin şi moldovenesc în a doua jumătate a sec. XV*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, p. [527], fig. 17; **22.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 85 (desen).

1033

1506 (7014) februarie 1.

Epitaf de 149/204 cm., brodat cu fir de argint aurit şi mătase, pe fond de mătase cafenie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 6 cm., brodată cu fir de argint, în chenar.

Provine de la m-rea: Dobrovăţ, raion Iaşi; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1047.

† Бл(а)гоч(ь)стивыи и Х(ри)столюбивыи Їw Стефан воевода, б(о)жїею м(и)л(о)стїю г(о)сп(о)д(а)рь земли Молдавскои, нача сътворити сьи аер монастирю своемоу wт Добров|еца и у том постиже его съмр(ъ)тъ и не съвръшїи его; а с(ы)нъ его Богдан воевода, б(о)жїею м(и)л(о)стїю г(ос)п(о)д(а)рь земли Молдавскои, и съ матерею свwею г(ос)п(о)ждею Марїею съвръшиша его и дадоша и идеже и wбѣщань быст въ зад(у)ше с(вѣ)топочи|вшаго г(о)с(по)д(и)на Стефана воевода и за свое здравїе и сп(ь)сенїе, в л(ѣ)тw ҂зді҃ фев(руарїе) а҃.

† Binecinstitorul şi de Hristos iubitorul Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, a început să facă acest aer pentru mănăstirea sa de la Dobrovăţ şi într-aceasta l-a ajuns moartea şi nu l-a isprăvit; iar fiul lui, Bogdan voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, şi cu mama lui, doamna Maria, l-au terminat şi l-au dat unde fusese făgăduit, pentru pomenirea sfîntrăposatului domn Ştefan voievod şi pentru sănătatea şi mîntuirea lor, în anul 7014 februarie 1.

---

[1] Inscripţia este precedată de textul: « † Животе въ гробѣ положил сѧ еси Х(рист)е и агг(е)льскаа вwинства удивишѧ сѧ сьхо|жд|енї|е тв|ое с|ла|в|ѧще » [† Viaţă în mormînt pus ai fost, Hristoase, şi s-au spăimîntat oştile îngereşti slăvind plecăciunea ta].

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 100, nr. 2.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notițe*, p. 136—137 (text și trad.); **2.** Iorga, *Inscripții*, II, p. 210 (text și trad.); **3.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 59 (text și trad.) și fig. 26 la p. 58; **4.** Gh. Mihoci, *Inscripții însemnate din mănăstirea Dobrovăț*, în « Anuarul Eparhiei Hușilor » pe anul 1936, p. 167 (trad.) și pe anul 1938, p. 258 (trad.); **5.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 82; **6.** E. Turdeanu, *La broderie religieuse en Roumanie. Les épitaphioi moldaves aux XV-e et XVI-e siècles*, în « Cercetări literare », an IV

Fig. 132

(1940), p. 208 (text, trad. și pl. VII); **7.** V. Vătășianu, *L'Arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, pl. XVIII; **8.** Gh. Mihoci, *Mănăstirea Dobrovăț*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXI (1955), p. 725—726 (trad.); **9.** M. A. Musicescu și E. Lăzărescu, *Colecția de artă veche românească*, în « Arta plastică », an III (1956), nr. 5, p. 6 (foto); **10.** M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului...*, I, p. 151, fig. 3; **11.** *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, pp. 311, 313 (text și trad.) și fig. 218 la p. 311; **12.** V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, I, p. 937, fig. 900; **13.** I. D. Ștefănescu, *Broderiile de stil bizantin din timpul lui Ștefan cel Mare*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, p. 498 (trad.) și fig. 20 la p. 529.

1034

1556 (7064) ianuarie.

Epitaf de 199/232 cm., de mătase roșie cu bordură de saten verde, brodat cu fir de argint aurit și mătase, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 5,5 cm., brodată cu fir de argint, în chenar.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1048.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 100—101, nr. 3.

† Изволенїем Ѡ(т)ца и поспѣшенїе(м) С(ы)на и съвръшенїемь С(вѣ)т(о)го Д(ѹ)ха, бл(а)гоч(ь)стївїи[1] и Х(рист)ѹлюбївїи Iѡнь Алеѯа(н)дръ | воевода, б(о)жїею м(и)л(ос)тю, г(ос)п(ода)ръ земле Молдавьскои, с(ы)нь Богдана воевода, сътворїшѧ съ б(о)ж(ес)тв(е)нїи аер(ь) | цр(ъ)ковни и даде ѧ въ молбѫ себе въ монастир гл(агол)емїи Слатїна, идеже е(ст) храмь Прѣѡбраженїе Г(оспод)а Б(ог)а и Спаса нашего | И(ї)сѹ(са) Х(рист)а. Того лѣта вѣнча сѣ съ г(о)сп(о)жда своѧ Рокѯаньда, в л(ѣ)то ҂зѯд м(ѣсе)ц(а) пе(р)въ.

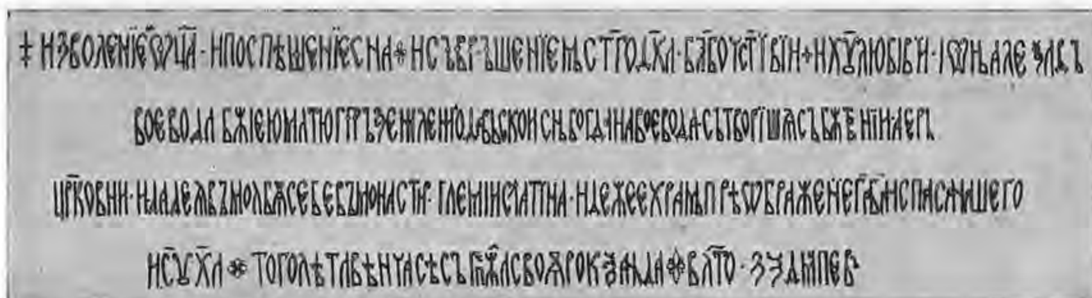

Fig. 133

† Cu voia Tatălui şi ajutorul Fiului şi săvîrşirea Sfîntului Duh, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul Ion Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, a făcut acest dumnezeiesc aer bisericesc şi l-a dat la ruga sa, mănăstirea numită Slatina, unde este hramul Schimbarea la Faţă a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. În acel an s-a cununat cu doamna sa Ruxanda, în anul 7064 luna întiia.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, pp. 59 şi 61 (text şi trad.) şi fig. 27 la p. 60; **2.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 83; **3.** E. Turdeanu, *La broderie religieuse en Roumanie. Les épitaphioi moldaves aux XV-e et XVI-e siècles*, în «Cercetări literare», an IV (1940), p. 211 (text, trad. şi pl. IX); **4.** V. Vătăşianu, *L'Arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, pl. XXV.

1035

1600 septembrie 1—1601 august 31 (7109).

Epitaf de 152/107 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de mătase roşie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus,; literă de 0,8—2,3 cm., brodată cu fir de argint, în partea inferioară a epitafului.

Provine de la: m-rea Tihvin din R.S.F.S. Rusă; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Bistriţa, raion Horezu şi colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1051.

Б(о)жїею м(и)л(ос)тию при державѣ г(оспо)д(а)рѧ ц(а)рѧ великою кнеѕѧ Бориса[3] Ѳеѡд(о)ровича все Рѹси ї самодр(ъ)жьца и при е<го> бл(а)говѣрнаи ц(а)р(и)цеи великои

[1] În orig.: «бл(а)боч(ь)стївїи».
[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 101, nr. 4.
[3] În orig.: «Бегаса».

кн(ѣ)гини Марье Григоревне | и прї их вл(а)городных чадех ц(а)ревиче Өеѡдорѣ Борисовиче и ц(а)ревне Ксенїи Борисовне далѣ сїю воздꙋх в дом преч(и)стые Б(огороди)ци Тиѳин. скаго монастыря г(о)с(по)д(а)ря ц(а)ря | и великог(о) кн(ѣ)ѕя Бориса Өеѡдоровича всеа Рꙋсїи; постелничеи намѣстник трети московскїе Харитона прозвище ис Тома Ѡсиѳов(и)чь Безобразов по свое д(ꙋ)ше и по своеи женѣ Єкатерине Петровне лѣт҃ ҂зрѳ г(о).

Din mila lui Dumnezeu, în timpul stăpînirii domnului, ţarului, marelui cneaz Boris Feodorovici al întregii Rusii şi singur stăpînitor, şi în timpul binecredincioasei ţarine, marii cneaghine Maria Grigorievna, şi în timpul copiilor lor de bun neam, a ţareviciului Feodor Borisovici şi a ţarinei Xenia Borisovna, au dat acest aer în casa preacuratei Născătoare de Dumnezeu în mănăstirea Tihvin, a domnului, ţarului şi marelui cneaz Boris Feodorovici al întregii Rusii, Hariton aşa numit namestnic al treilea de postelnicei din Moscova şi cu Toma Osifovici Bezobrazov, pentru sufletul său şi al soţiei sale Ecaterina Petrovna, anul 7109.

BIBLIOGRAFIE: 1. A. Odobescu, *Воздухъ съ вышитымъ изображениемъ положенія Спасителя во гробѣ пожертвованный 1601 году въ Русскій Тихвенскій Монастырь й найдеиный въ Бистрицкомъ монастырѣ въ Валахiи*, în «Древности труды московского археологического общества» IV, (1874); 2. Idem, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 19—20 (desen şi trad.)

1036

‹1628 (7136)› martie 25.

Epitaf de 145/190 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, pe mătase vînătă, cu margine de mătase roşie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 3,5 cm., brodată cu fir de aur pe fond de mătase. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Barnovschi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1049.

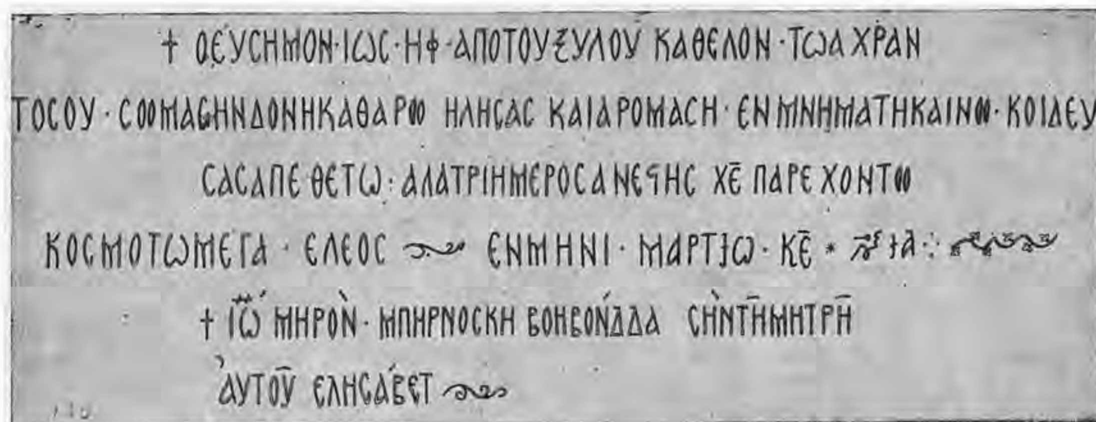

Fig. 134

† Ιων Μηρὸν Μπηρνοσκη βοηβόνδ̅δ̅α σὴν τῆ μητρῆ ἀυτοῦ Ελησάβετ.

† Ion Miron Barnovschi voievod şi cu mama lui Elisabeta.

În chenar, cu literă de 3,4 cm. brodată:

Εν μηνι μαρτιω κε, ιν(δικτιῶν)ος ια [1].

În luna martie 25, indictionul 11.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, II, p. 130 (text şi trad.); **2.** Idem, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 18 (text şi trad.); **3.** Gh. Ghibănescu, <*Inscripţii de la biserica Barnovschi din Iaşi*>, în « Teodor Codrescu », an I (1916), nr. 4, p. 57 (text şi trad.); **4.** M. A. Musicescu, *Un epitaf de la Miron Barnovschi*, în « Studi şi cercetări de istoria artei », an VI (1959), nr. 2, p. 238 (text şi trad.) şi foto. la p. 240; **5.** P[orcescu] S[carlat], *Un epitaf de la Miron Barnovschi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 482 (trad.)

1037

1638 (7146) mai 20.

Epitaf de 168/210 cm., de mătase vişinie, cu margine de catifea verde, brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 4,5 cm., brodată cu fir de argint, în chenar.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1050.

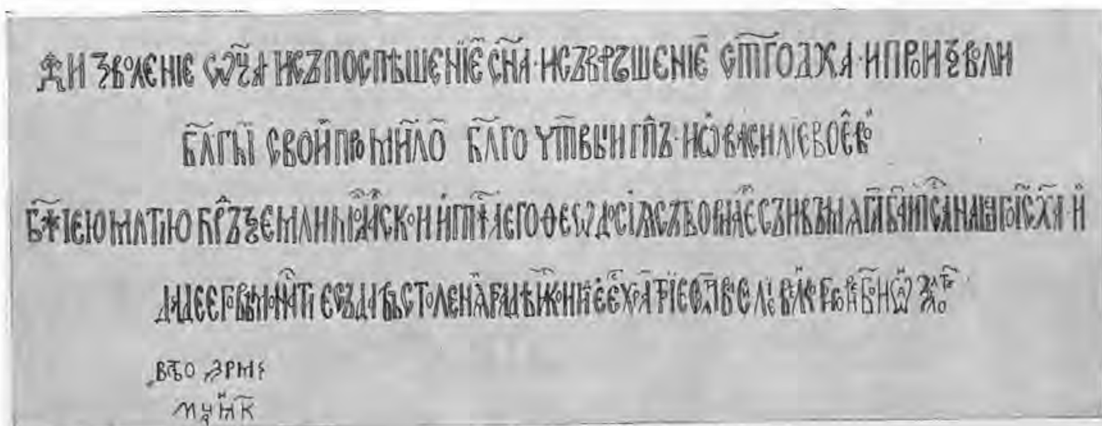

Fig. 135

[1] Indictionul corespunde anului <1628 (7136)>. Inscripţia datei se găseşte lîngă textul liturgic: « † Ο ευσ(χ)ημον Ιωσηφ απο του ξυλου καθελον τω αχραν | το σου σωμα σηνδονη καθαρω ηλησας και αρομαση εν μνηματη καινω κοιδευ | σας απεθετο; α<λ>-λα τριημερος ανεστης Χ(ριστ)ε παρεχον τω | κοσμο τω μεγα ελεος » [† Iosif cel cu bun chip de pe lemn luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfăşurîndu-l şi cu *miresme*, în *mormînt* nou l-au pus, îngropîndu-l; dar a treia zi ai înviat, Hristoase, dăruind lumii mare milă].

† Изволенїем Ѿ(т)ца и съ поспѣшенїем С(ы)на и съвръшенїем С(вѣ)т(о)го Д(ꙋ)ха, и произволи | бл(а)гым своим помиꙵс˃лом бл(а)гоч(ьс)т(и)выи г(ос)п(о)д(ар)ъ Иѡн Василїе воевода, | б(о)жїею м(и)л(ос)тїю г(ос)п(о)д(а)ръ земли Молдавскои, и г(о)сп(о)ж(д)а его Өеѡдосїѧ сътвори аер съи въ имѧ Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего Ї(исꙋ)с(а) Х(рист)а и | даде его въ монасти<ръ> е(же) съ(з)да въ столе(ч)нѧм градѣ Ӕскои идеж(е) есть храм Трїе Св(ѣ)ти(те)л(ѣ) Василїе Великъ, Григорие Бо(гослов), Иѡан Златоꙋ(с)т,

În partea din dreapta, sus, a epitafului, cu literă de 2 cm., brodată cu fir de aur pe fond de mătase vişinie:

В лѣто ҂зр҃мѕ, | м(ѣсе)ца маи к҃.

† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh şi a binevoit cu gîndul lui cel bun binecinstitorul domn Ioan Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Teodosia, au făcut acest aer în numele Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi l-au dat la mănăstirea de aici, în oraşul de scaun al Iaşilor, unde este hramul celor Trei Ierarhi : Vasilie cel Mare, Grigorie Bogoslovul, Ioan Zlataust, în anul 7146 luna mai 20.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 311 (text); 2. M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului* . . ., I, p. 164, fig. 16; 3. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 205 (text).

1038

1661 septembrie 1—1662 august 31 (7170).

Epitaf de 101,5/123 cm., de saten roşu brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 2,5—3 cm., brodată cu fir de argint pe marginile de catifea verde ale epitafului. Textul grecesc cu majuscule.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti (?); a aparţinut colecţiilor Anei Lahovari[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 111 b.

† Acĕste sf(i)nte pocroave cusute în mängan[2] säntŭ | făcute cu toată cheltuiala cinstitului mitropolit al Ungrovlahiei, chir Stefanŭ; | v(ă) leat 7170[3].

Μνήσθητι Κ(ύρι)ε τ(ῶν) δούλων σου Σκαρλάτου καὶ τῶν γονεων κ(αὶ) Ἐιρήνης, Εὐδοξίας κ(αὶ) τῶν γωνέων[4].

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Drăghiceanu, *Un epitaf al mitropolitului Ştefan din anul 1652*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 33 (text şi trad.) şi foto. p. 30; 2. Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 111; 3. Idem, *Les arts mineurs en Roumanie*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 155 nota 1 (text grec şi rom.).

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *loc. cit.*

[2] Gherghef.

[3] Partea cu inscripţia de la pocroavele făcute de mitropolitul Ştefan a fost adăugată ulterior pe epitaful făcut, probabil în sec. XVIII, de Scarlat, Irina şi Evdochia.

[4] Pomeneşte, Doamne, pe robul tău Scarlat şi pe părinţii lui şi pe Irina, Evdochia şi pe părinţi.

1039

1679 septembrie 1—1680 august 31 (7188).

Epitaf de 196/136 cm., de mătase roşie cu bordură de catifea albastră, brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena coborîrii de pe cruce şi a punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 2,5 cm., brodată cu fir de aur pe fond de mătase roşie, în chenar; în cîmp, în partea de jos, sînt reprezentate portretele donatorilor.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 76 b.

Въ лѣто ҂зрпи[2].

În anul 7188.

În partea de jos a epitafului, cu literă de 0,7 cm. brodată cu fir de aur pe fond de mătase roşie, în dreptul chipurilor familiei domnului:

Io Şerbanŭ voevod | Catacozinu, | g(os)p(o)jda Maria; | Io Gheorghie voevod; | g(o)sp(o)jda Casandra.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 104; 2. *Catalogul expoziţiei de argintării, broderii şi ţesături din Ţara Românească. Secolele XVI-XVIII*, fig. 55.

1040

1680 septembrie 1—1681 august 31 (7189).

Epitaf de 134/195 cm., de mătase vişinie cu bordură de catifea verde, brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena coborîrii de pe cruce şi a punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 3,2 cm. brodată cu fir de aur în chenar; în cîmp, în partea de jos, sînt brodate chipurile familiei donatorului.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1374.

Această sv(ă)ntă pogrebanie făcut-au domna Mariia a prealuminatului domnŭ Io Şerban voevodŭ domnŭ Ţărăi Rumăneşti şi o a datŭ sv(i)ntii mănăstiri Tismana să fie mării sale de pomeană, v(ă) leat 7189.[3]

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 101—102, nr. 6.

[2] Data este precedată de textul: «† Да оумлъчитъ въсака плъть землънаа и да стоитъ съ страхомъ и трепетомъ ничтоже въ себѣ земльны да помышлаѥтъ се е бо ц(а)рь | ц(а)р(с)твоующiимъ Х(ристо)с Б(ог)ъ нашъ приходитъ закланъ быти и дати се на пищоу вѣрны(м) преде | ходитъ прѣд нимъ ликъ агг(е)лъ и архагг(е)лъ съ всѣми начелии власти и многоѡчити херовiми и шестокрилати серафими лица | ей покрывающе и въпiюще алилоуia». [† Să tacă tot trupul pămîntesc şi să stea cu frică şi cu cutremur, ca nimic dintre cele pămînteşti să nu se turbure, căci iată împăratul împăraţilor, Hristos Dumnezeul nostru, vine să se jertfească şi să se dea spre hrană credincioşilor; merg înaintea lui cetele îngerilor şi arhanghelilor, cu toate puterile cele de frunte şi heruvimii cei cu mulţi ochi şi serafimii cei cu şase aripi care, îşi acoperă faţa şi cîntă: aliluia].

[3] Pe celelalte laturi ale epitafului mai este brodat şi textul: «Бл(а)гоѡбразны Iѡсифъ съ креста снемъ прѣчистое тѣло твое | плащеницею чистою ѡбъвивъ и бл(а)гоухаными въ гробѣ новѣ закривъ положи но въ третiи д(ь)нь | въскр(ь)се Господь дароуѧ мирови велiю милость (sic). [Iosif cel cu bun chip, de pe cruce luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfăşurîndu-l şi cu miresme, în mormînt nou îngropîndu-l l-a pus; dar a treia zi Domnul a înviat, dăruind lumii mare milă].

În dreptul chipurilor familiei domnului, cu literă brodată de 1 cm.:

Ion Șerban | Catacuzi | nu voevoda; | Gheorghie voev(o)d; | domna Casan | dra; | domna Mariia.

Fig. 136

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. și notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II, p. 211 (fără text slav); în *extras*, p. 63; **2.** Al. Ștefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 128—129 (fără text slav) și pl. următoare p. 200; **3.** A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească*, în « Artă și tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 60 (text, trad. și foto.); **4.** C. Nicolescu, *Broderiile din Țara Românească în secolele XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului...*, I, p. 134, fig. 18; **5.** R. Popa, *Mogoșoaia*, pl. 30.

1041

1714 (7222) martie.

Epitaf de 135/105 cm., de atlas roșu brodat cu fir de aur, argint și mătase, cu aplicații de mărgăritare, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 2,3 cm., brodată cu fir de aur, în chenar. Text cu majuscule.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeș.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 77 b.

Ἀνθίμω τω τιμῶντι τὴν σὴν ταφὴν, οἰκτίρμων, δίδου πταισμάτων λύσιν[1].

Măntuitoriului D(u)mn(e)zeu și tuturor sf(i)nților. Și această | pogrebanie împreună cu altele cu cucerie să închină de smeritul mitropolit alŭ Ungrovlahiei | Anthimŭ Ivireanulŭ, spre măntuire sufletească; leat 7222 mart(i)ŭ.

BIBLIOGRAFIE: Al. Odobescu, *Episcopia de Argeș*, în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1127.

1042

1751.

Epitaf de 94/137 cm., de catifea cafenie brodat cu fir de aur, argint și mătase, reprezentînd scena coborîrii de pe cruce și a punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 1,5 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase albastră, în chenar. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Sf. Ioan cel Mare-Grecesc din București, astăzi dispărută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1054.

Τοδε επιταφιος εις ναον του Προδρομου προστα<τ>ου Στεφανος μεγας βιστιαρης του[2] Βακαρ<ε>σκ(ο)υ πωτε ος δ̕ιι (sic) δια εαυτου δαπανης χερσι δ'ουν αρχοντισης...[3] συνευνου...[3] Αηκατ<ε>ρινι[4].

Acest epitaf l-a dăruit bisericii Înainte-mergătorului Ioan, al ctitorului Ștefan Văcărescul, vistierului cel mare... cu cheltuiala sa, dar cu mîinile doamnei... soției... Ecaterina,

Sub chenarul celor două scene reprezentate în cîmpul epitafului, cu literă de 1,4 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase albastră:

ψυχικης σωτηρηας, ͵αψνα.

<pentru> mîntuirea <sa> sufletească, 1751.

Sub scena punerii în mormînt a lui Iisus, cu literă de 1,3 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase albastră:

Καθοσιωτατω (?) χρυσοστικτος.

Cusut cu punct de aur...

---

[1] Lui Antim, care cinstește punerea ta în mormînt, dăruiește-i, milostivule, iertarea păcatelor.

[2] În orig.: « τω ».

[3] Inscripție ilizibilă.

[4] Inscripția este brodată lîngă textul: « † O ευσχυμων Ἰωσηφ απο του ξυλου | καθελων το αχραντον σου σωμα σινδονι καθαρα ειλησ | ας και αρωμασιν εν μνηματη καινω κηδευσας απεθετο ». | [† Iosif cel cu bun chip, de pe lemn luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfășurîndu-l și cu miresme, în mormînt nou l-a pus, îngropîndu-l].

1043

1752.

Epitaf de 124/158 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase pe catifea verde, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 1,5—1,8 cm., brodată cu fir de aur, în partea de jos a epitafului. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Colţea (?) sau de la Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1052.

Μνήσθητι, Κ(ύρι)ε, Κωνσταντίνον τὸν Μπραγκοβάνον, | 1752. Εκεντηθ(η) παρα τον πρεσβυτερου Χριστοφ<ορ> Ζεφαρ [1].

Pomeneşte, Doamne, pe Constantin Brîncoveanu, 1752. S-a brodat de către preotul Hristofor Zefar.

BIBLIOGRAFIE; D. Stojanović, Везови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллѵрико сербскiи общiи зωграфъ, p. 66 (text) şi p. 73 nota 6 (trad. în l. sîrbă).

1044

1756 martie 25.

Epitaf de 97/164 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de catifea roşie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 1,1 cm., brodată cu fir de argint pe fond de catifea cafenie, în chenar. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Stavropoleos din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 78 b.

Δια δαπανις και εξοδου του ταπηνου δουλου του Θ(εο)υ αρχιμανδριτου Παρθενιου | ανεψι(ο)υ του μακαριτου Στραλ(?), 1756 μαρτιου 25 [3].

Cu ajutorul şi cu cheltuiala smeritului rob al lui Dumnezeu, arhimandritul Partenie, nepotul răposatului. . . 1756 martie 25.

---

[1] Pe lîngă acest text, sub scena care reprezintă punerea în mormînt a lui Iisus, mai este o inscripţie cu literă brodată de 1,4 cm.: « 'Ο εὐσχημων Ιωσηφ απο του | ξύλου καθελὼν το αχραν | τον σου σῶμα σινδόνι καθαρὰ, | εἰλήσας κ(αὶ) αρωμασιν ἐν μνήματι καινὼ κηδευσας ἀπέ | θετο». [Iosif cel cu bun chip, de pe lemn luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfăşurîndu-l şi cu miresme, în mormînt nou îngropîndu-l, l-a pus].

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 102, nr. 7.

[3] Inscripţia este brodată lîngă textul liturgic: « Ο ευσχημων Ιωσηφ απο του ξυλο | υ καθελων το αχραντον σου σωμα συνδονι καθαρα ειλησας και αρωμ|ασιν εν <μν>ηματι κ<α>ινω κηδευσας απεθ | ετο αλλα τρι ημερος ανεστης Κυριε παρεχων τω κοσμω το μεγα ελεος ». [Iosif cel cu bun chip, de pe lemn luînd preacurat trupul tău, cu giulgiu curat înfăşurîndu-l şi cu miresme, în mormînt nou l-a pus îngropîndu-l; dar a treia zi ai înviat, Doamne, dăruind lumii mare milă].

1045

1770 iulie 6.

Epitaf de 123/141 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de argint în partea de jos a epitafului.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1053.

Οὗτος ὁ ἐπιτάφιος ἔγινεν δι' ἐπιμελείας κ(αὶ) δαπάνης | τοῦ ἐντιμοτάτου κυρίου Θεοδωσίου Ζώτου, 1770 ἰουλλίου 6. Βιεννα.

Acest epitaf s-a făcut prin silința şi cheltuiala preacinstitului domn Teodosie Zotu, 1770 iulie 6. Viena.

1046

1771.

Epitaf de 35,5/43,5 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd scena adormirii Maicii Domnului; literă de 0,4—0,8 cm., brodată cu fir de aur, în partea de jos a epitafului. Text cu majuscule.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 65 b.

† Δεησις ἐμοῦ του αμαρτωλοῦ Θεοδόσιου Ζωτου, | ἐν ἔτει σοτηριω αψοα.

† Rugăciunea mea, a păcătosului Teodosie Zotu, în anul mîntuirii 1771.

1047

1791, februarie 20.

Epitaf de 124/87 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de catifea roşie, reprezentînd scena punerii în mormînt a lui Iisus; literă de 2 cm., brodată cu fir de aur în partea de jos a epitafului. Text cu majuscule.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 79 b.

Δημητριος Πολυδαμας ανεθηκεν εις ψυχικον αυτοῦ μνημοσυνον 1791, 20 φευρουαριου. Βιέν<νη>.

Dimitrie Polidamas a dat în dar pentru pomenirea sufletească <acest epitaf>; 1791 februarie 20. Viena.

1048

‹Sec. XVI›.

Epitrahil de mătase roşie de 124/22,5 cm., brodat cu fir de argint aurit, cusut cu mărgăritare; literă de 1,8 cm., brodată cu fir de argint în registrul inferior.

Provine de la: m-rea Govora, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1119.

Сън петрахїл с(ъ)твори Їω Р(а)доуль воевода монастирꙋ Говоръ[1].

Acest epitrahil l-a făcut Io Radul voievod pentru mănăstirea Govora.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 105, nr. 31; **2.** Sp. Cegăneanu, *Din odoarele bisericeşti ale Muzeului naţional*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 10 (text şi trad.); **3.** Idem, *Obiecte*, p. 27 (text şi trad.) şi fig. 9 la p. 28; **4.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 80; **5.** G. Millet, *Broderies religieuses de style byzantin*, p. 25 (text, trad. şi pl. LII); **6.** P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare*..., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 199 (trad.); **7.** C. Nicolescu, *Broderiile din Ţara Românească în secolele XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului...*, I, p. 121, fig. 3. **8.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 940, fig. 904.

*

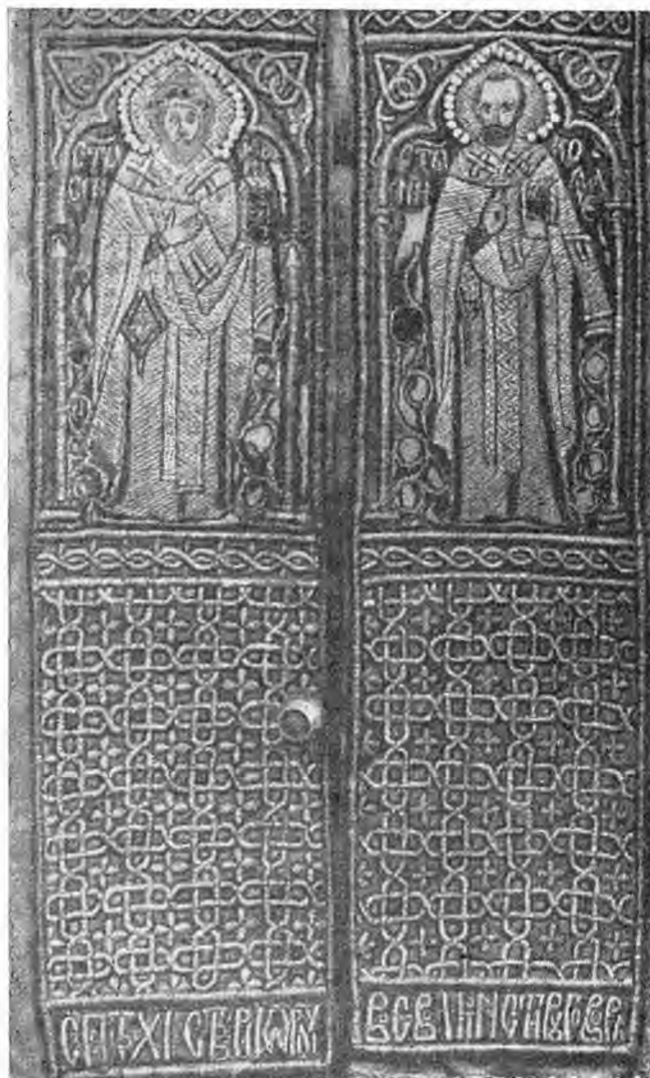

Fig. 137

1049

‹Cca. 1504›.

Epitrahil de mătase albastră de 138/22 cm., brodat cu fir de argint aurit; literă de 1,2 cm., brodată cu fir de argint în dreptul chipurilor donatorilor.

Provine de la: m-rea Dobrovăţ, raion Iaşi; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1114.

Їω Сте|фан во|ево(д); |Марїа|г(о)сп(о)жда[3].

Io Ştefan voievod; Maria doamna.

---

[1] Textul a fost datat ‹sec. XVI› după factura artistică a obiectului.

[2] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 105, nr. 33.

[3] Textul a fost datat ‹cca. 1504› în jurul anului de zidire a m-rii Dobrovăţ. (Vezi pisania în *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 190).

BIBLIOGRAFIE: **1.** [*Inscripţia epitrafirului dăruit de Ştefan cel Mare mănăstirii Dobrovăţ*], în « Literatură şi artă română », an VIII (1904), p. 251 (foto.); **2.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 29 (text) şi fig. 10 la p. 28; **3.** N. A. Constantinescu, *Albumul istoriei românilor*, p. 21, fig. 114; **4.** A. D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, vol. IV, ed. III, p. 122 (text); **5.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, p. 21 (text şi fig. 79); **6.** M. A. Musicescu şi E. Lăzărescu, *Colecţia de artă veche românească*, în « Arta plastică », an III (1956), nr. 5, p. 4 (foto.); **7.** C. Nicolescu şi Fl. Jipescu, *Date cu privire la istoria costumului în Moldova (secolele XV–XVI). Costumul în epoca lui Ştefan cel Mare*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an IV (1957), nr. 3—4, p. 116 (foto); **8.** M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV–XVIII*, în *Studii asupra tezaurului . . .*, I, p. 153, fig. 6.; **9.** *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 308 (text, trad. şi fig. 216); **10.** *Culegeri şi studii de muzeografie*, 1959—1960, p. 18 (foto.); **11.** *Arta epocii lui Ştefan cel Mare în Muzeul de artă al R.P.R.* Text de Ioana Lazarevici, [p. 12]; **12.** I. D. Ştefănescu, *Broderiile de stil bizantin şi moldovenesc, în a doua jumătate a sec. XV*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, p. [516], fig. 6.

1050

1520 septembrie 1—1521 august 31 (7029).

Epitrahil de mătase albastră de 134/27,5 cm., brodat cu fir de argint aurit şi mătase; literă de 1,2 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior, în dreptul chipurilor donatorilor. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1120.

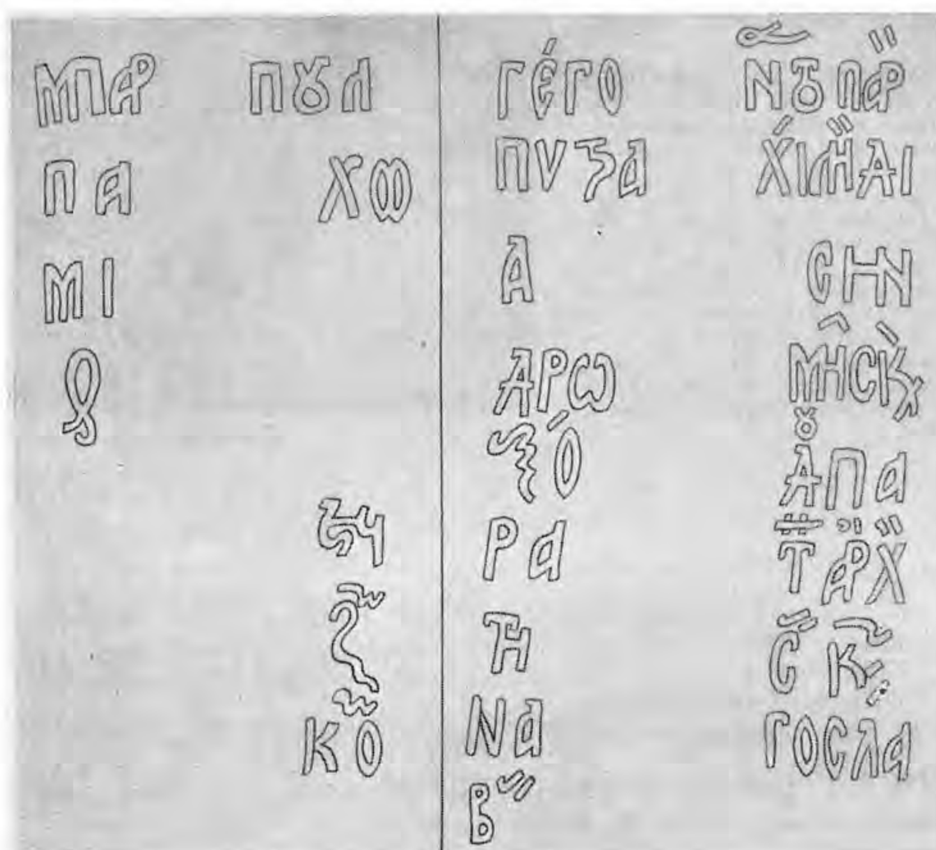

Fig- 138

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 105, nr. 32.

Μπαρπουλ Παχωμιος, ἔτει ͵ζκθ. | Γέγ(ο)ν(εν) το παρ(ὸν) <ἐ>πυτραχίλη(ον) δια σηνδρωμῆς κ(αὶ) εξόδου παρα τῆς ἀρχ(ων)τησ(ης) κ(υρίας) Ναγοσλάβ(ας).

Barbul Pahomie, anul 7029. Epitrahilul de față s-a făcut cu ajutorul și cheltuiala boieroaicei, a doamnei Neagoslava.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 30 (text parțial și trad.) și fig. 11 p. 28; **2.** Iorga, *Arts mineurs*, II. *Les tissus*, p. 21 (text și fig. 81); **3.** P. Ș. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 198 (text și trad.); **4.** C. Nicolescu, *Broderiile din Țara Romînească în sec. XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului* ..., I, p.123, fig. 6; **5.** St. Metzulescu, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în «Glasul bisericii», an XVIII (1959), p. 658; **6.** V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, I, p. 943, fig. 907; **7.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 15 (desen).

1051

<Sec. XVII ?>.

Epitrahil de catifea verde de 148/31 cm., brodat cu fir de argint aurit; literă de 1 cm., brodată cu fir de argint, în registrul superior.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1135.

Сєи патрахиль монахинѣ Ирини Корбиши[1].

Acest epitrahil <este brodat de> monahia Irina Corbișa.

1052

1607 septembrie 1—1608 august 31 (7116).

Epitrahil de 142/24,5 cm., brodat cu fir de argint; literă de 1,2 cm., brodată în registrul inferior; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor.

Provine de la: m-rea Mărgineni, raion Tîrgoviște; a aparținut colecțiilor Muzeului național de antichități.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1124.

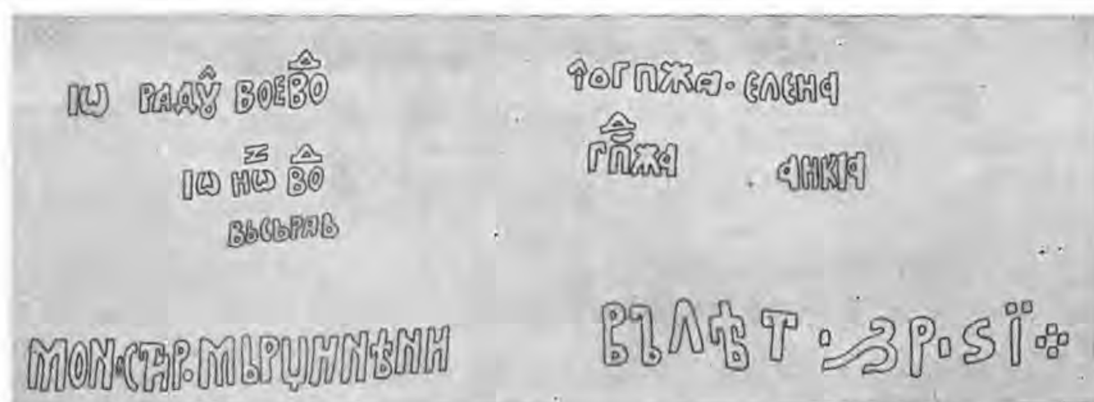

Fig. 139

[1] Textul a fost datat <sec. XVII?> după grafie și factură artistică a obiectului.

Монастир Мьргинѣни, въ лѣт ҂зрѕі.

Mănăstirea Mărgineni, în anul 7116.

În dreptul chipurilor familiei donatorului, cu literă de 0,8 cm. brodată:

Їѡ Радꙋл воевод; госп(о)ж(д)а Єлена|; Їѡ Иѡн вод(ь) | Бьсьра(б)ь; | г(о)с. п(о)жда Анкїа.

Io Radul voievod, doamna Elena; Io Ion vodă Băsărab, doamna Anca.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 105—106, nr. 34 (trad.); 2. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare*..., în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 208 (trad.); 3. Idem, *Un patrafir de la Preda banul Buzescu găsit în Grecia*, în «Mitropolia Olteniei», an XIII (1961), p. 704 nota 16 (text şi trad.); 4. D. Papazoglu, *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 27 (trad.).

1053

1618 (7126) mai.

Epitrahil de 150/29 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de aur pe fond de atlas roşu, în registrul inferior.

Provine de la: m-rea Mihai Vodă din Bucureşti; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Mărgineni, raion Tîrgovişte şi colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1116.

Fig. 140

† Της σεβασμι(ας), μονης υπαρχει κτημα της καλουμενης του Σιμονος της Πετρας| εσυνδρομευθ(η) Ιωασαφ του θυτου κ(αὶ) ελαχιστου συν ποθου δε ἀριστου|κοπου κ(αὶ) μοχθου κυρι(ας) Ελενουδας. † Ετους ҂ζρκς ιν(δικτιῶν)ος αης.

† Este proprietatea sfintei mănăstiri numită Simopetra; a ajutat Ioasaf preotul, cel preaneînsemnat, cu preabună dorinţă, cu truda şi osteneala doamnei Elenuda. În anul 7126, indictionul 1.

În partea de sus a obiectului, cu literă brodată cu fir de aur pe fond argintiu, de 1 cm.:

Γεγωνεν δια δαπανης του ὁσιοτατου ἐν ἱερ(ομονά)χ(οις) κυρ(ί)ου Ιωασαφ, ҂αχιη μαιου.

S-a făcut cu cheltuiala preacuviosului între ieromonahi, chir Ioasaf, 1618 mai.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 106, nr. 35 (trad.); 2. Papazoglu *ms. rom.* 730 de la Arh. St. Buc., f. 27.

1054

1634 septembrie 1—1635 august 31 (7143).

Epitrahil de mătase roşie de 159/26,5 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 1,1 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior, sub chipurile sf. Spiridon şi Atanasie.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 2 b.

† Сътворите сїе петрафиръ жѹпан Дѹмитрашко вист(їар), | въ лѣт ҂зрмг.

† A făcut acest epitrahil jupan Dumitraşco vistier, în anul 7143.

1055

1637 septembrie 1—1638 august 31 (7146).

Epitrahil de catifea roşie de 130/32 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 3,2 cm., brodată cu fir de argint pe fond de fir de aur, în registrul inferior.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1117.

Сьи петрахе<рь> съ | твори Їωн Васїлїе | воевода и г(оспо)жда ег(о) Ѳе | ωдосїа, в лѣт ҂зрмѕ.

Acest epitrahil l-a făcut Ion Vasilie voievod şi doamna lui, Teodosia, în anul 7146.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 311 (text) ; 2. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 204 (text şi trad.)

1056

1639 septembrie.

Epitrahil de mătase roşie de 146/30 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: Biserica Domnească din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1125.

† Το παρον επιτραχιλιον υπαρχει κτημαδιον του εν ιερευσιν ε | λαχιστου Δημητριου του Βαρθου, ҂αχλθ-ω σεπτεβριου.

† Epitrahilul de faţă este mica avuţie a celui mai mic dintre preoţi, a lui Dimitrie Varthos, 1639 septembrie.

BIBLIOGRAFIE: 1. Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 111—112, nr. 740 (text şi trad.); 2. G. Moisescu, *Odoarele m-rii Negru Vodă din Cîmpulung*, în « Buna Vestire », an I (1922), nr. 5, p. 16 (trad.).

1057

1641 septembrie 1—1642 august 31 (7150).

Epitrahil de mătase roşie de 166/34 cm., brodat cu fir de aur şi argint; literă de 2,5 cm., brodată cu fir de argint pe marginea inferioară a piesei.
Provine de la: m-rea Secul, raion Tîrgu Neamţ.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1115.

Fig. 141

Съи епитрахил сътвори Варлаам митрополит Сѹчавски в л(ѣ)то ҂зрн.

Acest epitrahil l-a făcut Varlaam mitropolitul Sucevii, în anul 7150.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirea Secu*, în « Calendarul antic » pe anul 1863, p. 88 (trad.); 2. Melchisedec, *Notiţe*, p. 19 (text şi trad.); 3. C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 153 (text în transliteraţie); 4. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 34 (text şi trad.); 5. N. Creţulescu, *Inscripţiile monastirei Neamţu*, în « Arhiva »—Iaşi, an XXI (1910), p. 86 (trad.); 6. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* . . ., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 211—212 (trad.); 7. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 402 (trad.); 8. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p. 73 (trad.).

1058

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Epitrahil de catifea roşie de 136/27 cm., brodat cu fir de aur şi argint, cu aplicaţii de mărgăritare; literă de 1,5 cm., brodată cu fir, în registrul inferior.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut fondului de obiecte al paraclisului Episcopiei Rîmnicului Vîlcii şi colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1127.

† Io Costandin Băsărab voevod и г(о)сп(о)жда[1] Marica; leat 7200 [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. *Sfînta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 191; 2. Tocilescu, *Catalogul*, p. 106, nr. 36; 3. Iorga, *Inscripţii*, II, p. 320; 4. Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 28 (desen).

[1] Şi doamna.
[2] Un text asemănător şi pe epitrahilul cu nr. inventar: 1128 de la m-rea Horezu, publicat de Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 185; în *extras*, p. 37, şi idem, *Catalogul*, p. 107, nr. 39. Pe lîngă acest text, în partea din mijloc a obiectului, mai este o inscripţie cu literă brodată de 1,7 cm.: « Ţarŭ Costandin; ţa(r)iţa Elena ».

1059

1696.

Epitrahil de mătase vişinie de 135/33 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, cu aplicaţii de perle; literă de 0,4 cm., ţesută cu mătase cafenie, în dreptul portretelor familiei donatorului.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1126.

Ioan Costandin Băsărabă voevod; g(o)sp(o)j(d)a Maria;| Io Costandin voevod;| Io Ştefan voevod;| Io Radul voevod;| Io Matei voevod.
Χεῖρ Δε|σπϊνὲ|τας. Ἔν ἔτει Χ(ριστο)ῦ| ͵αχϥς [2].

BIBLIOGRAFIE: P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 203—204.

1060

1699 septembrie 1—1700 august 31 (7208).

Epitrahil de catifea verde de 150/27,5 cm., brodat cu fir de aur şi argint; literă de 1,1 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior.

Provine de la: bolniţa m-rii Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 5 b.

† Acestu patrafir iaste făcut dă Mariia, doamna a lui Costandin B(asarab) vo|evod, şi datu la bolniţa dă la mănăstiria Hurezii; leat 7208.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 107, nr. 40.

1061

1746.

Epitrahil de 144/24 cm., brodat cu fir de aur şi argint, pe fond de catifea roşcată; literă de 1,1 cm., brodată cu fir de aur, în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Văcăreşti din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 8 b.

Ιωνα ιερομοναχου κ(αὶ) αρχιμανδριτου, 1746.

Al lui Iona ieromonahul şi arhimandritul, 1746.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 108, nr. 45 (trad.).

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 106—107, nr. 38.

[2] Mîna Despinetei. În anul de la Hristos 1696.

1062

1750.

Epitrahil de 145/23 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, cu margine de catifea roşie; literă de 0,3—2 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: bis Colţei (?) sau de la Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1133.

Εκεντηθη παρα τοῦ ιεροδιακον(ου) Χριστοφορ(ου) | Ζεφαρ, | 1750.

S-a brodat de către ierodiaconul Hristofor Zefar, 1750.

BIBLIOGRAFIE: D. Stojanović, Бeзови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллѵрико сербскiи общiи зωграфъ, p. 68 (text).

1063

1781.

Epitrahil de 122/28,5 cm., brodat cu fir de aur şi argint pe fond de mătase bleu-gris; literă de 1 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Văcăreşti din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 9 b.

Γερμανου αρχιμανδριτου κ(αὶ) ἡγ | ουμενου Βακαρεστίου, αψπα ε(τους).

Al lui Gherman, arhimandritul şi egumenul Văcăreştilor, anul 1781.

*

1064

1699.

Mînecuţă de mătase roşie cu aplicaţii de şnur din fir de aur şi argint, de 20—28/17 cm.; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de argint. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 988.

† 'Αθανασίου ἱερομοναχου καὶ πόνος Δεσποινέτας, αχчθ.

† A lui Atanasie ieromonahul şi osteneala Despinetei, 1699.

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 110, nr. 62 (trad.); 2. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare...*, în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 206 (trad.).

★

1065

1782 noiembrie 21.

Nebederniţă de mătase bleu de 38/38 cm., brodată cu fir de aur şi argint; literă de 1,4 cm., brodată cu fir de aur. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Văcăreşti din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 50 b.

Κτῆμα Γερμανοῦ | ἀρχιμανδρίτου Βα | καρεστϊου Κυπρίου, | 1782 νοεμ(β)ρίου 21.

Proprietatea lui Gherman arhimandritul chipriot, de la Văcăreşti, 1782 noiembrie 21.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Catalogul*, p. 111, nr. 69 (trad.).

★

1066

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204).

Omofor de 375/34,4 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 3,1 cm., brodată cu fir de argint pe fond de mătase roşie, în registrul inferior.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1069.

† Io Costandin B(asarab) voevodŭ, † Mariia doamna, v(ă) leat 7204.

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în «Anal. Acad. Rom.», Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 184; în *extras*, p. 36.

1067

1697 septembrie 1—1698 august 31 (7206).

Omofor de 388/31,5 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 1 cm., brodată cu fir de aur, în registrul inferior. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 16 b.

† Αρχιθητου πεφηκε | του Σεβαστειας | Νεοφυτου, πονυμα | εκ Μολδοβιας, 1699. (sic).
† Γερασιμου πονυμα | Γαλατιανου ιερο(μονάχου) | αζυγου τε δια μα | γκ<ά>νου; ,ζσς.

† Este a arhiereului de Sevastia Neofit; lucrare din Moldova; 1699 (sic).
† Lucrarea lui Gherasim ieromonahul de la Galata şi <făcută> la un gherghef fără pereche (?) 7206.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. XXIII.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 110, nr. 65.

*

1068

<Cca. 1638>.

Orar de catifea roşie de 286/7,7 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase,; literă de 2,2 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1066.

Иѡ Василие воевода[1].

Io Vasilie voievod.

1069

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Orar de catifea roşie de 292/8 cm., brodat cu fir de aur şi argint; literă de 0,3—2,1 cm., brodată cu fir de aur.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1067.

Io Costandin B(asarab) voevod, g(o)sp(o)jda Mariia; leat 7200[2].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 185; în *extras*, p. 37.

*

1070

1638 septembrie 1—1639 august 31 (7147).

Poală de icoană de catifea roşie, cu margine de catifea verde, de 138 / 105 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 1,5 şi 2,3 cm., brodată cu fir de aur, în registrul superior.
Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1035.

† Иѡ Василїе воевод, г(ос)п(о)д(а)ръ земли Молдавскои, | и г(ос)п(о)жда его Ѳеѡдосїа, в л(ѣ)то ҂зрмз.

† Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Teodosia, la anul 7147.

BIBLIOGRAFIE: D. C. Giurescu, *Contribuţii la studiul broderiilor de la Trei Ierarhi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 223 (text şi trad.).

[1] Textul a fost datat <cca. 1638> după factura artistică a obiectului, în jurul anului cînd Vasile Lupu voievod a mai dăruit şi alte broderii la m-rea Trei Ierarhi.

[2] Pe lîngă acest text, în cîmpul orarului sînt brodate şi iniţialele: « A.A. | П.П. | Ѳ.Ѳ. ».

1071

1681.

Poală de icoană de 120/100 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de mătase roz; literă de 2 cm., brodată din şnur de fir de aur, în registrul inferior; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 28 b.

Fig. 142

...[2] φρουρει φυλατε πανά<χ>ραντε δεσποινα τον επι σοι πεπειθοτα εκλαμ-| προτατον και θεοσεβεστατον ημων αυθεντη<ν> καὶ κραταιον ηγεμωνα πασης|

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 105, nr. 30. [2] Inscripţie deteriorată.

Ουγκροβλαχιας κ(ύρ)η(ον) κ(ύρ)η(ον) Ιωαν<ν>ην Σερβανον βοεβονδα τον Κ(αν)τακουζηνον σην τη εκ|λαμ<π>ροτατη κ(αὶ) χριστιανικωτατη αυτου κ(υ)ρι(α) κυρι(α) δομνα <Μα>ρι<α> κ(αὶ) θεοφρουριτω υω αὐ|[5] τοῦ κ(υρί)ω κ(υρί)ω Ιωαν<ν>η Γεωργιω βοεβονδα τω Κατακουζηνω εις μακρεωνας, αμην.|Η δουλη της Σμαραγδα σηνεργη τεις δαπανοις. † Δηα χιρος Γερασιμου Γαλ<α>τηανου, ετη 1681.

... întăreşte, păzeşte, preacurată Stăpînă, pe cel ce se încrede în tine, pe prealuminatul şi preacucernicul domnul nostru şi puternicul voievod a toată Ţara Românească, domnul domn Io Şerban voievod Cantacuzino cu prealuminata şi preacreştina lui doamnă, doamna Maria, şi cu de Dumnezeu păzitul său <fiu> domnul domn Io Gheorghie voievod Cantacuzino, întru ani îndelungaţi, amin. Roaba sa Smaranda a ajutat cu cheltuielile. † Cu mîna lui Gherasim de la Galata, în anul 1681.

În dreptul chipurilor donatorilor, cu literă brodată de 1,3—2 cm.:

Ἰῶ Σερβανος βοε|βονδας ελε|ω Θ(εο)ῦ ηγεμων|πασης Ουγρο|[5] βλαχιας ο| Κατακουζηνος.|Δεσποινα των|ναον σου τον αγιο|ν ασφαλως στη|[10] ριζον[1].

Ελεω Θ(εο)ῦ δομνα Μα|ρία πάσης Οὐγκ|ροβλαχίας,|αμην. Κυρια μου|[5] η των ουρανο|ν βασιλευουσ|α.

Παρθε|νε Θεοτο|κε τους|γονις μ|ου απο πα|[5] ντος ἐν|αντιου δι<α>|φυλαξ|ον.

Ιω<άν>ν<ης> Γεωργι|ος βοεβον|δας ο Κατ<ακου>ζη|νος.

Io Şerban voievod cu mila lui Dumnezeu, voievod a toată Ţara Românească, Cantacuzino. « Stăpînă, biserica ta cea sfîntă întăreşte-o cu putere ».

Din mila lui Dumnezeu doamna Maria a toată Ţara Românească, amin. « Doamna mea, împărăteasca cerurilor, Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, pe părinţii mei păzeşte-i de tot potrivnicul ».

Io Gheorghie voievod Cantacuzino.

În partea de sus a piesei, cu literă brodată de 0,82 cm., în jurul medalionului Maicii Domnului cu Iisus:

Ουτ(ος) ο ναος υπαρχοι τῆς Θ(εοτό)κου η κοιμισις.[2]

Această biserică este a Adormirii Maicii Domnului.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. M. Ionescu, *Istoria Cotrocenilor*, p. 35—36 nota 6 (trad.) şi foto. la p. 57; 2. Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, pl. II; 3. R. Popa, *Mogoşoaia*, pl. 28.

1072

1681.

Poală de icoană de 120/100 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de mătase roz; literă de 2 cm., brodată din şnur de fir de aur, în registrul inferior; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 29 b.

---

[1] In orig.: « I. ΗΡΙ ΣΟΝ ».

[2] Pe lîngă acest text, în cîmpul broderiei sînt şi iniţialele: « Τ.Π.Ρ.Δ.Σ.; Τ.Κ.Α. »

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 104, nr. 29.

Στηριξον, διαφύλαξο<ν> καὶ κραταίωσον παντοδίναμε σωτήρ τον ὑπὸ σοῦ στευόεντα | φιλόχριστον ἡγεμώνα πάσης Οὐγκροβλαχίας καὶ ἡμέτερον ἐκλαμπρότατον αὐθε<ν>την | καὶ ευεργέτην κ(ύριο)ν κ(ύριο)ν Ιωαννην Σερβανου βοεβονδα τον Κατακουζηνόν σὺν τη εὐσεβεστάτη καὶ ἐκλαμπροτάτη | αυτοὺ κυρία κυρία δόμνα Μαρία καὶ τον ἐκλαμπρότατον ὑόν αυτοῦ κ(ύριο)ν κ(ύριο)ν τε Ιωάννη Γεωργίω βοεβόνδα |[5] τῳ Κατακουζή<ν>ω εἰς πολλὰ ἔτη, αμην. Η δούλη της Σμαράγδα σηνεργοί της δάπανεις εν ἐτη 1681.

Sprijină, apără şi întăreşte preaputernice Mîntuitorule pe cel de tine încununat, de Hristos iubitorul voievod a toată Ţara Românească şi al nostru prealuminat domn şi binefăcător, domnul domn Ioan Şerban voievod Cantacuzino, cu preacucernica şi prealuminata sa doamnă, doamna Maria, şi cu prealuminatul său fiu, domnul domn Ioan Gheorghie voievod Cantacuzino, întru mulţi ani, amin. Roaba ta, Smaranda, a ajutat cu cheltuielile, în anul 1681.

În dreptul chipurilor donatorilor, cu literă brodată de 1,3—2 cm.:

Ιω(άν)ν(ης) Σερβανος| βοε| βον | δας ελεω Θ(εο)υ η |γεμων πασης | Ουγκροβλαχιας |[5] ο Κατακουζηνος. | Κ(ύρι)ε την αγιαν σου | εκλησιαν κα |λως διαφυλα |ξον.

'Ελέῳ Θ(εο)ῦ δόμνα Μαρία | πάσης Οὐγκροβλα |χίας † 'Αμήν. Φιλάνθρωπε Κ(υρι)ε.

Ιω(άν)ν(ης) Γεωργιος | βοεβον |δας ὁ Κ |αтακ |[5] ουζηνος. Κ(ύρι)ε τους γονεί |ς μου ἐυτ |υχω<ς> επ | ολυζωη | σον.

Ioan Şerban voievod, cu mila lui Dumnezeu, domn a toată Ţara Românească, Cantacuzino. « Doamne, pe sfînta ta biserică bine o apără ».

Din mila lui Dumnezeu, doamna Maria a toată Ţara Românească, † amin. « Doamne, iubitorule de oameni ».

Ioan Gheorghie voievod Cantacuzino. « Doamne, şi părinţilor mei dă-le viaţă îndelungată, cu fericire ».

În partea de jos a piesei, sub chipurile donatorilor, cu literă brodată de 1,5 cm.:

Δια χιρος Γερασιμου ιερομοναχου Γαλατιανου.

De mîna lui Gherasim ieromonahul de la Galata.

În partea de sus a piesei, cu literă brodată de 0,8—2 cm., în jurul medalionului sf. Treimi:

Οὔτος ο ναος | υπάρχοι | τῆς Θ(εοτό)κου ἡ Κοί | μησις. [1]

Această biserică este a Adormirii Născătoarei de Dumnezeu.

---

[1] Pe lîngă acest text, în cîmpul broderiei se găsesc şi iniţialele: « Τ.Π.Ρ.Δ.Σ.; Τ.Κ.Α. »

1073

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202).

Poală de icoană de 115,5/87 cm., ţesută cu fir de aur, argint şi mătase roşie; literă de 2 cm., ţesută cu fir de argint pe fond de fir de aur; în cîmp este reprezentată acvila bicefală şi stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 825.

Io Costandin voevod, Maria doamna; | leat 7202[1].

BIBLIOGRAFIE: M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 67.

1074

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204).

Poală de icoană de 134/124 cm., ţesută cu fir de aur şi argint; literă de 2 cm., ţesută cu fir; în cîmp este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 832.

† Io Costandin voevod, † Mariia doamna; | leat 7204[2].

BIBLIOGRAFIE: A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva ţesături întîlnite în anii 1914—1917*, în « Artă şi tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 61 (text şi foto.).

1075

1752.

Poală de icoană de 108/80 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de catifea verde; literă de 1,5 cm., brodată cu fir de aur în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Colţea (?) sau de la Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1042.

---

[1] Texte identice şi pe ţesăturile cu nr. inventar: 822, 823, 824 şi 826. Pe ţesăturile cu nr. inventar: 825 şi 826 mai este brodat şi numele « I(isu)s H(risto)s ».

Pe ţesătura cu nr. inventar 822 textul: « Μ(ητ)ηρ Θ(εο)υ ». [Maica Domnului].

Pe ţesătura cu nr. inventar: 823 textul: « С(вѣ)ты Прокопїє ». [Sfîntul Procopie]

Pe ţesătura cu nr. inventar: 824 textul: « Ц(а)рь Костандин, ц(а)р(и)ца Єлина ».[Împăratul Constantin, împărăteasa Elena].

[2] Un text asemănător şi pe ţesătura cu nr. inventar: 831 de 137/124 cm.

Pe ţesătura cu nr. inventar: 832 mai este brodat şi numele: « I(isu)s H(risto)s ».

Pe ţesătura cu nr. inventar: 831 textul: « Μ(ητ)ηρ Θ(εο)υ ». [Maica Domnului].

Παναγία Θεοτό | κε, ἡ τῶν πάντων με | σιτρια σκεπε, φρουρει τους | σὲ δοξάζονδας καὶ | 5 Κωνσταντινον Μπα | σαραμπαν μετα | των τέκ(ν)ων. | $_{x}$αψνβ.

Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, mijlocitoare pentru toţi, acoperă, păzeşte pe cei ce te slăvesc şi pe Constantin Basarab împreună cu copiii. 1752.

În partea de jos a medalionului în care este reprezentată Maica Domnului cu Iisus în braţe, ca şi a scenei din chenar, în partea dreaptă, sus, cu literă de 0,3 – 0,9 cm., brodată cu fir de aur pe fond de fir de mătase:

'Εκεν<τήθη> παρὰ τῶ ιεροδι(ακόνω) | Χριστ(οφόρω) Ζεφά(ρω).

S-a brodat de ierodiaconul Hristofor Zefar.

În chenar, în partea de jos a scenei din dreapta şi a scenei din stînga, sus, cu literă de 0,4 – 0,7 cm., brodată cu fir de aur pe fond de fir de mătase:

Χ(ριστόφορος) Ζεφ(άρος).

Hristofor Zefar.

BIBLIOGRAFIE: D. Stojanović, Везови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллурико сербскіи общіи зωграфъ, p. 75 nota 48 (text şi trad. în l. sîrbă) şi foto. la p. 129.

1076

1752.

Poală de icoană de 107/79 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de catifea verde; literă de 1,5 cm., brodată cu fir de aur, în registrul inferior. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Colţea (?) sau de la Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1041.

Τριάς ὑπερού | σιε, τόν ταῦτα ποιουντα | διάσωζε, περίσκεπτε | πάντος τοὺ ἐναντίου Κωνσταν | τίνον Μπραγκοβάνον μετὰ | της συζυγου τε καὶ τεκνων. | 'Εν Βιέννα, | $_{x}$αψνβ.

Treime mai presus de fire, scapă-l, ocroteşte-l de tot potrivnicul pe cel ce a făcut acestea, pe Constantin Brîncoveanu cu soţia şi copiii. În Viena, 1752.

În cîmp, în partea de jos a medalionului cu sfînta Treime, cu literă de 0,4 – 1 cm., brodată cu fir de aur:

'Εκεντ<ήθη> παρὰ τῶ ἱεροδ(ιακόνω) Χριστ(οφόρω) Ζεφαρ(ω).

S-a brodat de ierodiaconul Hristofor Zefar.

În chenar, în cîmpul celor şase scene, cu literă de 0,4-1,2 cm. brodată cu fir de aur pe fond de fir de mătase:

Χ(ριστόφορος) Ζεφ(άρος)[1].

Hristofor Zefar.

BIBLIOGRAFIE: D. Stojanović, Везови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллурико сербскіи общіи зωграфъ, p. 75 nota 48 (text şi trad. în l. sîrbă) şi foto. la p. 128.

---

[1] În partea de jos a scenei din stînga textul este deosebit: «Παρ(ὰ) Χριστ(οφόρου) Ζ[εφάρου]». [De către Hristofor Zefar].

1077

1752.

Poală de icoană de 134/82 cm., brodată cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de catifea verde închis; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de aur.
Text cu majuscule.
Provine de la: bis. Colţea (?) sau de la Mitropolia din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1027.

Μνήσθητι, Κ(ύρι)ε, τὸν δουλον σου | Κωνσταντί | νον | τον Μπρανκοβάνον | κ(αὶ) τῆς συνο | διας αὐ | του.

Pomeneşte, Doamne, pe robul tău Constantin Brîncoveanu şi pe ai lui.

În cîmpul piesei, în colţul din stînga, cu literă de 0,4—1,5 cm. brodată cu fir de argint:

'Εκεντ(ήθη) παρὰ τῷ ἱεροδιακ(όνῳ) | Χριστοφόρῳ Ζεφάρ, ε(τει) 1752.

S-a brodat de către ierodiaconul Hristofor Zefar, în anul 1752.

În partea de jos a piesei, cu literă de 1,3 cm. brodată cu fir de aur:

Εν ὅραματι 'Ιε | ζεκιήλ εἶδεν | σε φλεγομένην βάτον | ὡς τοῦ Θ(εο)υ Μητεραν δοξάζουσαν |[5] παρα πάντων. Ουτο καγό | ὁ δούλος σου Μπραγκο | βανος δοξαζω σε | ἀδιαλειπ | τως. |[10] αψνβ.

În vedenie Iezechil te-a văzut pe tine, rug arzător, ca Maică a lui Dumnezeu, de toţi slăvită. Astfel şi eu, robul tău, Brîncoveanu, te slăvesc neîncetat. 1752.

BIBLIOGRAFIE: D. Stojanović, Везови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллѵрико сербск'и общ'и зωграфъ, p. 68 şi 74 (text şi trad. în l. sîrbă în notele 44, 45 şi 46) şi foto. p. 126.

1078

<Cca. 1766>.

Poală de icoană de pluş verde-roşcat de 104/95 cm.; iniţialele de 1,6 cm. sînt brodate cu fir de aur pe fond de pluş; în cîmp este reprezentată stema Moldovei şi a Ţării Româneşti.
Provine de la: bis. Sf. Spiridon Nou din Bucureşti; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Sărindar, din Bucureşti, astăzi dispărută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1040.

Sc(arlat) | G(hica) v(oievod)[1]. |

BIBLIOGRAFIE: Bilciurescu, *Monastirile*, p. 142.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1766> prin analogie cu vălul de tîmplă din 1766 (nr. 408).

1079

*

1637 septembrie 1—1638 august 31 (7146).

Sacos de 130/118 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de catifea verde; literă de 5,2 cm., brodată cu fir de aur pe fond de catifea neagră, în partea de sus a veşmîntului.

Provine de la: m-rea Secul, raion Tîrgu Neamţ.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1144.

Fig. 143

† Сън сакось сътвори Варлаамь архїеп(и)ск(о)пь и митрополит, в л(ѣт) ҂зрмѕ.

† Acest sacos l-a făcut Varlaam arhiepiscop şi mitropolit, în anul 7146.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Melchisedec, *Notiţe*, p. 20 (text şi trad.); **2.** Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 855 (text); **3.** C. Gheorghiu, *Geografia judeţului Neamţ*, p. 154 (text în transliteraţie); **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 34 (text şi trad.); **5.** N. Creţulescu, *Inscripţiile monastirei Neamţu*, în « Arhiva » —Iaşi, an XXI (1910), p. 87 (trad.); **6.** St. Petrescu, *Odoarele de la Neamţu şi Secu*, pl. 99; **7.** N. Iorga şi G. Balş, *Histoire de l'art roumain ancien*, p. 181 (foto.); **8.** N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVII (1961), p. 401—402 (trad.); **9.** Idem, *Biserica Trei Ierarhi*, p. 73 trad.) şi fig. 39 la p. 74; **10.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 109 (text).

1080

1655.

Sacos de 122/117 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase pe fond de mătase albastră; literă de 1,2–2,5 cm., brodată cu fir de aur, în partea de jos a veşmîntului. Text cu majuscule.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 84 b.

Νεοφύ[του] Πατελάρου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, | ͵αχνε. | Ποιημα Γερασιμου Βλαστοῦ ηγουμενου καὶ ἀρχιμανδρΐτου.

Al lui Neofit Patelaros arhiepiscopul Cretei; 1655. Facerea lui Gherasim Vlastos egumenul şi arhimandritul.

1081

1714 septembrie 1—1715 august 31 (7223).

Sacos arhieresc de 127/115 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, pe fond de catifea verde; literă de 7,4 cm., brodată cu fir de argint, în partea superioară a veşmîntului.
Provine de la: Mitropolia din Moldova.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1146.

Acestŭ sacos este făcut de mitropolitul Ghedeon cu totă cheltuial(a) sa; 7223.

BIBLIOGRAFIE: P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare...*, în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 212.

1082

1751.

Sacos arhieresc de 119/115 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 0,5 cm., săpată într-un medalion de argint aurit, fixat în partea superioară a veşmîntului; în cîmp, în partea din faţă, este brodată o acvilă bicefală. Text cu majuscule.
Provine de la: Mitropolia (?) din Bucureşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1147.

† | Κτῆμα | Νεοφύτου | Ουγγροβλαχίας | του Κρητος, |[5] 1751.

† Proprietatea lui Neofit al Ungrovlahiei, cel din Creta, 1751.

În partea de jos a veşmîntului, cu literă de 0,5—1,1 cm., brodată cu fir de aur pe fond de fir de argint:

Ἐκεντήθη παρὰ τοῦ ἱεροδιακονου Χριστοφόρου Ζεφάρ(ου) κ(αὶ) τῶν Σερβῶν κρὶνουζωγράφ(ου).

S-a brodat de către ierodiaconul Hristofor Zefar şi pictor-ţesător (?) al sîrbilor.

BIBLIOGRAFIE: 1. G. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 45 (text şi trad.); 2. D. Stojanović, Везови Христофора Жефаровича, în Христофоръ Жефаровичъ. Иллурико серьскій общій зωграфъ, pp. 71 şi 75 (text; trad. în l. sîrbă nota 53).

*

1083

‹Cca. 1493›.

Văl liturgic de mătase albastră de 51,5/52 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase, reprezentînd pe Iisus, cu apostolii săi; literă de 3 cm., brodată cu fir de argint în chenar.

Provine de la: Biserica Episcopală din Rădăuţi; a aparţinut fondului de obiecte de la m-rea Agapia, raion Tîrgu Neamţ

La Muzeul de Artă al R.P.R. Nr. inventar: 1062.

Іωн Стефан воевода[1].

Ion Ştefan voievod.

Deasupra rîndului din chenarul de jos al vălului, cu literă brodată de 1,5 cm.:

Радовци[2].

Rădăuţi.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirea Agapiea*, în «Calendarul antic» pe anul 1863, p. 115 (trad.); 2. *Dicţ. geogr.*, I, p. 24 (trad.); 3. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 6—7 (text); 4. N. Dărîngă, *Istoria sfintei monastiri Agapia*, p. 105 (trad.); 5. D. Dan, *Cronica Episcopiei de Rădăuţi*, p. 209—210 (text şi trad.); 6. M. Popescu, *Mănăstirea Agapia*, în «Revista tinerimea română», an LI (1932),

[1] Inscripţia este precedată de textul: «† Пріемь хлѣбь на с(вѣ)тыихь своихь и пр(ѣ)ч(и)стыихь и не|порочныихь ржках бл(а)годаривь и бл(аго)с(ло)ви ѡс(вѣ)тивь прѣломивь даст | с(вѣ)тымь своим оуч(е)н(и)ком и ап(о)с(то)лѡ(м) рек : пріимѣте, ꙗдите се есть тѣ|ло мое за вы и въ ѡставленіе грѣхѡмь». [Luînd pîinea în sfintele, preacuratele şi neprihănitele sale mîini, a mulţumit, a binecuvîntat, a sfinţit, a frînt şi a dat în mîna sfinţilor săi ucenici şi apostoli, zicînd: luaţi, mîncaţi, acesta este trupul meu pentru voi şi pentru iertarea păcatelor].

[2] Textul a fost datat ‹cca. 1493› prin analogie cu vălul liturgic din 1493 (7001) de la m-rea Suceviţa (Vezi: *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, Buc., 1958, p. 299).

nr. 4, p. 130 (trad.); **7.** A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva țesături întîlnite în anu, 1914—1917*, în « Artă și tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 59 (text, trad. și foto.); **8.** M. A. Musicescu *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului...*, I, p. 154, fig. 7;

Fig. 144

9. *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, p. 301 (text și trad.) și fig. 210 la p. 300; **10.** V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, I, p. 933, fig. 896; **11.** I. D. Ștefănescu, *Broderiile de stil bizantin și moldovenesc în a doua jumătate a sec XV*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, p. [523], fig. 13; **12.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 41 (text).

1084

1611 (7119) august 20

Văl liturgic de mătase roșie de 78/85 cm., brodat cu fir de aur și argint; literă de 7 cm., brodată cu fir de aur, în chenar.

Provine de la: m-rea Secul, raion Tîrgu Neamț.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1057.

† Сєи покровєц сътвори и дала Митрофана кнѣгинѣ | пана Урѣкє вєл дворникꙋ въ чъст и похвалѫ с(вѣ)т(о)мꙋ и слав | номꙋ прор(о)кꙋ и прѣд(итє)чи и кр(ъ)ст(и)тѣлю Іѡаннꙋ и ч(ь)стн(о)мꙋ ногꙋ єг(о), єж(є) въ их | монастир Сєкꙋла и въ памѣт их, в л(ѣ)тѡ ҂зрѳі авг(ꙋ)ст к.

† Acest procovăţ l-a făcut şi l-a dat Mitrofana, soţia panului Ureche mare vornic, întru cinstea şi lauda sfîntului şi slăvitului prooroc şi Înainte-mergător şi botezător Ioan şi cinstitului lui picior, cel din a lor mănăstire Secul, şi pentru pomenirea lor, în anul 7119 august 20.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gr. Musceleanu, *Monastirea Secu*, în « Calendarul antic » pe anul 1863, p. 88 (trad.); 2. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 855 (text); 3. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 103 (text).

1085

<Cca. 1625—1626>.

Văl liturgic de mătase vişinie de 36/43 cm., brodat cu fir de argint şi mătase; literă de 0,8 cm., brodată cu fir de argint; în cîmp este reprezentată scena sfinţirii vinului de către Iisus.

Provine de la: m-rea Dragomirna, din Suceava; a aparţinut colecţiilor Mitropoliei din Iaşi.

La Muzeul de Artă al R.P.R. Nr. inventar: 1063.

Митрополить Анастасїє Крїмкович [1].

Mitropolitul Anastasie Crimca [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* ..., în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 211 (trad.); 2. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 60 (text şi trad.).

1086

1670 septembrie 1—1671 august 31 (7179).

Văl liturgic de atlaz violet, căptuşit cu atlaz verzui, de 70/56 cm., brodat cu fir de aur; literă de 1,8 cm. brodată.

Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 62 b.

† Acĕste pocroave dăruitu-le-au | mitropolitul Theodosie mănăstirii Cozii, v(ă) leat 7179.

---

[1] Inscripţia este brodată lîngă textul: « † Пїнтє ѿт нєѧ въси съ є(ст) кръвь моа новаго завє | та єжє за вы и за многи изливаѥ | ма въ ѡставлєнїє грѣхомь ». [Beţi dintru acesta toţi, acesta este sîngele meu, al legii celei noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă pentru iertarea păcatelor].

[2] Textul a fost datat <cca. 1625—1626> după donator, prin analogie cu vălul liturgic de la m-rea Dragomirna, din anul 7134 <1625—1626> (Vezi: *ms. rom. 4181* de la B.A.R.P.R., f. 186 v — 188, nr. 40 şi P. Ş. Năsturel, *Cercetări asupra unor broderii din Ţara Românească* şi *Moldova*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VIII (1961), nr. 2, p. 482).

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 103, nr. 12.

1087

1561 (7069) februarie 17.

Văl pentru uşă, de mătase roşie, de 250/196 cm., ţesut cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 9 cm., brodată cu fir.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1020.

Fig. 145

† Сїа великаа завѣса сътвори бл(а)гоч(ьс)т(и)вї(и) и Х(рист)ѹлюб(и)вїи г(осподи)нь Їѡ Алеѯа(н)дръ воевода, б(о)жїю м(и)л(ос)тїею г(ос)п(ода)рь земли Молдаве, въ м(о)лбѫ <и> памѣт ї за д(ѹ)шїе себѣ ї за г(оспо)ж(д)ї ею | Рѹѯанди <и> за чад св(ои): Иѡнашко и Богдани и Петрѹ и за дъщери своих: Θеѡд(о)ри, Марга и Θеѡфани и даде еѫ въ своих новѫ създанѫ монастир ид(е)же ест храм прѣѡбраженїа Г(оспод)а Б(ог)а и Спас(а) нашего І(ис)ѵ(са) Х(рист)а, в л(ѣ)тѡ ҂зѯѳ ф(ев)р(ѹар)иїа зї.

† Această mare perdea a făcut-o binecinstitorul şi de Hristos iubitorul domnul Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, pentru rugăciunea şi pomenirea şi pentru sufletul său şi pentru doamna Ruxanda şi pentru copiii săi: Ionaşco şi Bogdan şi Petru şi pentru fiicele sale: Teodora, Marga şi Teofana şi a dat-o la noua zidita sa mănăstire, unde este hramul schimbarea la faţă a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, în anul 7069 februarie 17.

În partea de jos a piesei, litera de 1,7 cm. este brodată lîngă chipurile donatorilor. Text cu majuscule.

Δεησις της | δουλ(η)ς του Θ(εο)υ, | Ρωξανης | ζαν | [5] τρα | ς (sic).

Δεησις του δουλου | του Θ(εο)υ, Αλεξαντρου | βουβοδα.

Rugăciunea roabei lui Dumnezeu, Roxandra. . .

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Alexandru voievod.

BIBLIOGRAFIE: 1. Gh. Carp, *Copii de pe actele şi inscripţiile găsite în mănăstirea Slatina*, în «Curierul» — Iaşi, an XVII (1889), nr. 85, p. 1 (trad.); 2. *Dicţ. geogr.*, V, p. 422 (trad.); 3. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 50 (text şi trad.); 4. A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva ţesături întîlnite în anii 1914—1917*, în «Artă şi tehnică grafică», 1940, caietul 11, p. 58—59 (text, trad. şi foto.); 5. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare* . . ., în «Mitropolia Banatului», an VII (1957), nr. 10—12, p. 210—211 (trad.).

1088

<După 1561 februarie 17>.

Văl pentru uşă de 192/144 cm., ţesut cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 3 cm., ţesută cu fir de argint, în partea de jos a piesei; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor.

Provine de la: m-rea Slatina, raion Fălticeni; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1019.

† Сѣи цар(ъ)ска двера съ | твори бл(а)гочи(ст)ївїи и Х(рист)олю | бивїи Їѡ Алеѯандрь воевод, | б(о)жїею м(и)л(ос)тїе(ю) го(с)п(о)д(а)рь земли | Молдавской, и даде ег(о) въ свое мол | бїю ꙋ монастири ѡт Слатинѫ, иде | же ест храм прѣображенїе | Г(оспод)а Б(ог)а и Спа(са) нашего І(ис)ꙋ(са) Х(рист)а, | въ здравїе и въ з(а)д(ꙋ)шѫ г(оспо)д(ст)воꙋ си и г(оспо)жди |[10] г(осподст)вꙋ си Роѯандї и ч(а)д их: Богдань и Пе<трꙋ> | и Іѡаннь, в л(ѣ)то ҂з...[1].

† Această împărătească dveră a făcut-o binecinstitorul şi de Hristos iubitorul Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, şi a dat-o la a sa rugă mănăstirea Slatina, unde este hramul schimbarea la faţă a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, întru sănătatea şi pentru pomenirea domniei sale şi al doamnei domniei sale, Roxanda, şi al copiilor lor: Bogdan şi Petru şi Ioan, în anul 7000...[1]

În dreptul chipurilor donatorilor, cu literă de 2,5 cm. ţesută:

Алеѯандрь вое | вод; г(о)сп(о)жда | Роѯанди.

Alexandru voievod, doamna Roxanda.

BIBLIOGRAFIE: A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva ţesături întîlnite în anii 1914—1917*, în « Artă şi tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 57—58 (text, trad. şi foto.).

★

1089

<1602 august 16—1607 octombrie 7>.

Văl de tîmplă, de mătase roşie, de 235/145 cm., brodat cu fir de aur, reprezentînd răstignirea lui Iisus; literă de 1,6 cm., brodată cu fir de argint, în dreptul chipurilor donatorilor.

Provine de la: m-rea Stăneşti [2], raion Drăgăşani; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1021.

† Жꙋпан Преда вел бан Крале(в)скї и жꙋпан(и)ца его Каталина[3].

---

[1] Anul fiind incomplet propunem datarea: <după 1561 februarie 17> prin analogie cu vălul de tîmplă precedent.

[2] Vezi: Jules Brun, *L'art religieux au Musée de Bucarest*, p. 24.

[3] Textul a fost datat <1602 august 16 — 1607 octombrie 7>, în perioada în care Preda a fost mare ban al Craiovei.

† Jupan Preda, mare ban al Craiovei, şi jupaniţa lui, Catalina.

+ ЖꙋПАН ПРЕДА ВЕБАКРАЛЕВКІ ИЖꙋПАНИЦА · ЕГОКАТАЛИНА

Fig. 146

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 101, nr. 5 (trad.); 2. P. Ş. Năsturel, *Străvechile odoare...*, în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 199 (trad.); 3. C. Nicolescu, *Broderiile din Ţara Românească în secolele XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului ...*, I, p. 130—131, fig. 14-15; 4. *Culegeri şi studii de muzeografie, 1959—1960*, p. 21 (foto.); 5. P. Ş. Năsturel, *Un patrafir de la Preda banul Buzescu găsit în Grecia*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 702 (text şi trad.).

1090

1638 septembrie 1—1639 august 31 (7147).

Văl de tîmplă, de catifea vişinie, cu marginea de catifea verde, de 202/98 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 2 cm., brodată cu fir de aur, în registrul superior.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1023.

† Ιω Василіе воевод, г(ос)п(о)д(а)ръ земли Молдавскои, | и г(ос)п(о)ж(д)а его Θеwдосіѧ, в л(ѣ)то ҂зрмз [1].

† Io Vasilie voievod, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui, Teodosia, în anul 7147.

BIBLIOGRAFIE: 1. Melchisedec, *Notiţe*, p. 179 (text şi trad.); 2. Iorga, *Inscripţii*, II, p. 153 (text şi trad.); 3. Idem, *Inscripţii şi însemnări din bisericile Iaşului*, p. 42 (trad.); 4. N. A. Bogdan, *Oraşul Iaşi*, ed. II, p. 206 (text în transliteraţie); 5. M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului ...*, I, p. 165, fig. 17; 6. D. C. Giurescu, *Contribuţii la studiul broderiilor de la Trei Ierarhi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 217—218 (text şi trad.); 7. N. Grigoraş, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVII (1961), p. 398 (trad.); 8. Idem, *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, p.; 64 (trad.)9. C. Bobulescu, *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R., f. 205 (text şi trad.).

1091

1638 septembrie 1—1639 august 31 (7147).

Văl de tîmplă, de catifea roşie, cu marginea de catifea verde, de 175/106 cm., brodat cu fir de aur şi argint; literă de 3 şi 1,8 cm., brodată cu fir de aur şi argint, în registrul inferior.

Provine de la: bis. Trei Ierarhi din Iaşi.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1022.

[1] Un text identic este şi pe vălul cu nr. inventar: 1024 de 202/102 cm.

† Иω Басилїє воєвод, б(о)жїю м(и)л(о)стїю г(ос)п(о)даръ земли | Молдавскои, и госп(о)жда єго Өеωдосїа, в лѣтω (sic) ,зрмз.

Fig. 147

† Io Vasilie voievod, din mila lui Dumnezeu, domnul ţării Moldovei, şi doamna lui Teodosia, în anul 7147.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iaţimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*, p. 311 (text); 2. D. C. Giurescu, *Contribuţii la studiul broderiilor de la Trei Ierarhi*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 220 (text şi trad.).

1092

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Văl de tîmplă, de mătase, de 126/85 cm., ţesut cu fir de aur şi argint, căptuşit cu atlaz trandafiriu; literă de 2,3 cm., ţesută din şnur de fir; în cîmp sînt reprezentate stema Ţării Româneşti şi acvila bicefală.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 72 ţ.

Io Costandin voevod, Maria doamna; | 7200 [2].

BIBLIOGRAFIE: 1. Tocilescu, *Catalogul*, p. 104, nr. 20—27; 2. *Catalogul expoziţiei de argintării broderii şi ţesături din Ţara Românească. Secolele XVI—XVIII*, fig. 60.

1093

1691 septembrie 1—1692 august 31 (7200).

Văl de tîmplă, de mătase, de 206/87 cm., ţesut cu fir de aur şi mătase, căptuşit cu atlaz trandafiriu; literă de 2,2 cm., ţesută din şnur de fir; în centru este reprezentată stema Ţării Româneşti, iar în partea de sus şi de jos a vălului, cîte o acvilă bicefală.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi colecţiilor Muzeului de artă religioasă [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 77 ţ.

---

[1] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 123.

[2] Texte identice şi pe vălurile cu nr. inventar: 73 ţ, 74 ţ, 75 ţ (de pe acesta din urmă lipseşte data) şi 76 ţ de 133/86 cm.

Pe vălul cu nr. inventar: 72 ţ. mai este şi textul: « Μ(ήτ)ηρ Θ(εο)υ ». [Maica Domnului].

Pe vălul cu nr. inventar: 73 ţ. textul: « С(вѣ)тыи Прокопиє ». [Sfîntul Procopie].

Pe vălurile cu nr. inventar: 74 ţ şi 76 ţ, textul: « I(isu)s H(risto)s ».

Pe vălul cu nr. inventar: 75 ţ. şi 76 ţ. textul: « С(вѣ)ты Костандин, С(вѣ)тая Єлина ». [Sfîntul Constantin, sfînta Elena].

[3] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 123.

Io Costandin voevod, Mariia doamna; 7200[1].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, p. 104, nr. 20—27; **2.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 50; **3.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 108; **4.** V. Vasiliu, *Mănăstirea Dintrunlemn*, p. 35; **5.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/1, ed. II, p. 198; **6.** C. Dănescu, *Istoria schitului Surpatele*, pp. 48 şi 115.

1094

1693 septembrie 1—1694 august 31 (7202).

Văl de tîmplă de 192/87 cm., ţesut cu fir de aur, argint şi catifea roşie; literă de 2,1 cm., brodată cu fir în registrul inferior; în cîmp, în partea de sus şi de jos, este reprezentată acvila bicefală iar la mijloc stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 827.

Io Costandin voevod, Mariia doamna; leat 7202[2].

BIBLIOGRAFIE: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 184; în *extras*, p. 36.

1095

1695 septembrie 1—1696 august 31 (7204).

Văl de tîmplă de 182/92 cm., ţesut cu fir de aur şi argint; literă de 2 cm., brodată cu fir, în registrul inferior; în mijloc este reprezentată stema Ţării Româneşti.

Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 830.

† Io Costandin voevod; † Mariia doamna; | leat 7204[3].

BIBLIOGRAFIE: A. Filimon, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva ţesături întîlnite în anii 1914—1917*, în « Artă şi tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 62 (text şi foto.).

---

[1] Texte identice şi pe vălurile cu nr. inventar: 78 ţ, de 209/86 cm.; 79 ţ, 203/85,5 cm.
Pe vălurile cu nr. inventar: 77 ţ, 78 ţ, 79 ţ, mai sînt şi textele: « I(isu)s H(risto)s » şi « С(вѣ)тыи Костандин, с(вѣ)таа Єлина ». [Sfîntul Costandin, sfînta Elena].

[2] Texte identice şi pe vălurile cu nr. inventar: 828 ţ şi 829 ţ. Primul de 217/87 cm. şi al doilea, de 230/87 cm. Pe vălurile cu nr. inventar: 827, 828 şi 829 mai sînt şi textele: « I(isu)s H(risto)s » şi « Ц(а)рь Костандин, ц(а)р(и)ца Єлина ». [Împăratul Costandin, împărăteasa Elena].

[3] Inscripţia este precedată de textele: « I(isu)s H(risto)s » şi « Μ(ήτ)ηρ Θ(εο)υ ». [Maica Domnului].

*

1096

1514 (7022) august 4.

Acoperămînt de catifea albastră de 180/230 cm., brodată cu fir de argint aurit; literă de 7 cm., brodată cu fir de argint aurit, în partea de jos a acoperămîntului, pe marginea de mătase roşie.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 837.

Въ имє Ѡ(т)ца и С(ы)на и С(вѣ)т(о)го Д(ѹ)ха, азъ раб б(о)ж(ї)и, Їѡ Нѣгоє воивода прїидох въ монастиръ Бистриц(а) храмь прѣч(и)стиє Б(огороди)цє и положих с(вѣ)т(о)мѹ Григорїю Декаполитѹ єдинь покров и єдин прьстен злат; ащє кто разорити да єст анатє|ма съ Іѹдою. Пис аvг(ѹ)с(т) д҃ д(ь)ни, въ лѣтѡ ҂зкв.

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, eu robul lui Dumnezeu, Io Neagoe voievod m-am dus la mănăstirea Bistriţa, hramul preacuratei Născătoare de Dumnezeu, şi am dăruit sfîntului Grigore Decapolitul un acoperămînt şi un inel de aur; şi cine va strica să fie anatema cu Iuda. Scris în august 4 zile, în anul 7022.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 51 (text şi trad.) şi fig. 22 la p. 50; **2.** D. P. Petroşanu, *Sfîntul Grigorie Decapolitul din mănăstirea Bistriţa Vîlcea*, în « Bis. ort. rom. », an LIX (1941), p. 691 (trad.); **3.** Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 16 (desen şi trad.).

1097

1693.

Mitră arhierească, de 25 cm. înălţime, brodată cu fir de aur şi mătase, cu aplicaţii de mărgăritare şi pietre semipreţioase; literă de 0,4 cm., gravată pe o placă de argint aurit, prinsă în partea inferioară a obiectului.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 583.

† S-au făcut cu cheltuiala | a bun-credinciosului domnŭ | Io Costandin Basarabŭ | voevodŭ B(răncoveanu); ani de l(a) H(risto)s 1693.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 244; **2.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 42.

1098

1704 (7212) ‹martie 19›.

Văl funerar de catifea verde, de 190/112 cm.; literă de 6,3 cm., brodată cu fir de argint, în registrul inferior.

Provine de la: Mitropolia din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar 1025.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 103, nr. 13.

Radul Iliiaşco vodă; 7212[1].

În centrul vălului, cu majuscule de 4 cm., brodate în dreptul stemei Moldovei:

R(a)d(ul) | b(eiza)d(ea).

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gh. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 46; **2.** M. A. Musicescu, *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului* . . ., I, p. 169, fig. 21; **3.** R. Popa şi P. Ş. Năsturel, *Un acoperămînt de mormînt muntenesc (1704)*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», an VIII (1961), nr. 1, p. 230 şi foto. la p. 229.

1099

1715 februarie 25.

Acoperămînt de catifea vişinie de 184/111 cm., brodat cu fir de argint; literă de 3,5—5 cm., brodată cu fir de argint; în cîmp este reprezentată o acvilă bicefală.

Provine de la: m-rea Cotroceni din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 39 b.

R(adu) C(antacuzino) v(e)l sp(ă)t(ar); | 17 | 15[2] f(ev)r(uarie) 25[2].

1100

1758 <după august>.

Steag de catifea roşie de 60/59 cm., brodat cu fir; literă de 3,5 cm., brodată cu fir de argint; în cîmpul steagului este reprezentată stema Moldovei şi a Ţării Româneşti.

Provine din: Ţara Românească.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4086.

Io Sc(a)r(lat) | Gh(i)g(a) v(oie)v(o)d; | 1758[3].

BIBLIOGRAFIE: P. V. Năsturel, *Steagul, stema română, însemnele domneşti, trofee*, p. 43.

*

1101

1463.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 17,1/13,80 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; litera de 0,2—0,5 cm., săpată în partea de jos a obiectului.

Provine de la: paraclisul Mitropoliei din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1282.

---

[1] Textul a fost datat 1704 (7212) <martie 19>, cînd a murit Radu Iliaş voievod. (vezi nr. 256).

[2] Cu cifre arabe.

[3] Textul a fost datat 1758 <după august>, cînd Scarlat Ghica a ocupat domnia Ţării Româneşti.

Παρὰ τῆς ἵερα(ς) βασιλικης ι πατριαρχι|κης μονὶς τοὺ Μεγελου Σπελ(αίου) της εν Μπελε|πονίσις, δέδοτε, α463.

De către sfinţita împărăteasca şi patriarhiceasca mănăstire a Megaspileonului din Peloponez, s-a dăruit, 1463.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 244 (text şi trad.); **2.** G. I. Gibescu, *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 41 (text şi trad.); **3.** N. Iorga, *Icoana românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 8 nota 1 (text şi trad.); **4.** Idem, *Arts mineurs*, I, p. 10 nota 1 (text); **5.** Idem, *Vechea artă religioasă la români*, p. 12 (trad.).

1102

<Cca. 1522>.

Icoană de lemn de 68/45 cm., reprezentînd coborîrea lui Iisus de pe cruce; literă de 0,5 cm., pictată cu negru pe fond verde deschis, în partea din dreapta a obiectului, lîngă portretul donatorului.

Provine de la: Schitul Ostrov-Călimăneşti; a aparţinut şi fondului de obiecte de la Biserica Episcopală din Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 2 i.

Владичице приими д(ꙋ)|шѫ раба твоѥго|Їѡн Ѳеодосїе воевода|и принесе си соу(дс)тво емоу[1].

Stăpînă, primeşte sufletul robului tău, Ion Teodosie voievod, şi adu-l la judecata ta.

În dreptul chipului donatoarei, cu literă pictată de 0,6 cm.:

Госп(ож)да Деспина.

Doamna Despina.

BIBLIOGRAFIE: **1.** [Gr. G. Tocilescu], *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 26 (trad.); **2.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 153 (text şi trad.); **3.** *Exposition de l'art roumain ancien et moderne*, pl. VIII; **4.** Iorga, *Domnii români după portrete şi fresce contemporane*, p. VII şi pl. 40; **5.** Idem, *Arts mineurs*, I, *Icônes*, pl. II; **6.** Idem, *Portretele doamnelor române*, pl. 13; **7.** V. Brătulescu, *Curtea de Argeş*, p. 43, fig. 35; **8.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/2, ed. IV, p. 651 (foto.); **9.** *Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R.*, I, p. 110, fig. 85; **10.** V. Brătulescu, *Icoanele de familie ale lui Neagoe Basarab*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 782 (text şi trad.).

1103

<După 1522>.

Icoană de lemn de 60/42,5 cm., reprezentînd pe sf. Simion şi sf. Sava; literă de 0,8 cm., pictată cu roşu pe fond auriu, în dreptul portretelor donatoarelor.

Provine de la: Schitul Ostrov-Călimăneşti; a aparţinut şi fondului de obiecte de la Biserica Episcopală din Argeş.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1 i.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1522> în jurul anului în care a murit Teodosie voievod. Pictura a fost restaurată în 1801, după cum se menţionează în inscripţia pictată în partea din dreapta, jos, a icoanei.

Гос(по)ждѫ Деспинна; | гос(по)ждѫ Стана; | гос(по)ждѫ Роѯа(н)да[1].

Doamna Despina; doamna Stana; doamna Ruxanda.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 153 (text şi trad.); 2. *Exposition de l'art roumain ancien et moderne*, pl. VII; 3. Iorga, *Arts mineurs*, I, *Icônes*, p. 11 (text şi pl. 1); 4. C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/2, ed. IV, p. 650, fig. 150; 5. N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 49; 6. *Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R.*, I, p. 109, fig. 84; 7. V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 851, fig. 805; 8. *Culegeri şi studii de muzeografie 1959—1960*, p. 21 (foto.); 9. V. Brătulescu, *Icoanele de familie ale lui Neagoe Basarab*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 779 (foto.).

1104

1531 (7039) mai 15.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 51,4/39,6 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae, între Maica Domnului şi Iisus; literă de 1—1,5 cm. în relief, pe ramă.

Provine de la : Episcopia Vadului din Transilvania; a aparţinut colecţiilor Muzeului Bathyanaeum din Alba Iulia.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1021 i.

† Молба раба б(о)жїа, еп(ис)к(о)па Анастасїа ѡ(т) Вадꙋ ѡ(т) Ꙋгрохь[2]; | и ꙋкова сїа икона в л(ѣ)то ҂злѳ м(ѣсе)ц(а) ма(и)[3] еі.

† Rugăciunea robului lui Dumnezeu, episcopului Anastasie de la Vad, din Ungaria[2]; şi a ferecat această icoană în anul 7039 luna mai 15.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Drăghiceanu, *Comunicări. O veche icoană*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 88 (text); 2. N. Iorga, *Cea mai veche icoană din Moldova, care însă nu e veche*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 29 (foto.); 3. Idem, *Arts mineurs*, I, *Icônes*, p. 13 (text şi fig. 9).

1105

1594 (7102) mai . . .

Triptic de lemn cuprinzind icoanele prăznicare, de 14,5/13 cm. închis şi de 14,5/38,5 cm. deschis; literă de 0,1 cm., pictată cu negru pe fond verzui, în partea de jos a icoanei pliante din dreapta.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 846 i.

Писаны сїи складни в лѣта ҂зрвѡ год по ѡбѣщанїе . . .[4] Паисїю; м(ѣ)с(е)ца маїю . . .[4] день. Писаль Нестера иконописецꙋ.

S-a zugrăvit acest pliant în anul 7102, anul, după făgăduinţa. . . lui Paisie, luna mai. . . zile. A scris Nestor, zugrav de icoane.

---

[1] Textul a fost datat <după 1522>, după grafie şi factura artistică a obiectului, posterior anului morţii lui Neagoe Basarab voievod şi a fiului său Teodosie.

[2] In loc de Transilvania.

[3] Intregit după: Drăghiceanu, *loc. cit.*

[4] Inscripţie ilizibilă.

1106

1643 septembrie 1—1644 august 31 (7152).

Icoană de lemn de 64/48 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae, încadrat de Iisus Hristos şi Maica Domnului.
Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 32 i.

С(вѣ)тъ икона Сарапїѡно егоменѣн Арнѡтї; Строе зȣграв ѡт Тръгѡвищь; въ лѣт ҂зрнв[1].

Sfînta icoană a lui Sarapion egumenul Arnotei; Stroe zugravul din Tîrgovişte; în anul 7152.

Textul după: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 202 (text şi trad.); în *extras*, p. 54.
Vezi şi: **1.** V. Drăghiceanu, *Comunicări. Pictorii lui Matei Basarab la Arnota-Vîlcea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138 (text); **2.** D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 47 (trad.); **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 370 (text).

1107

1646.

Icoană de lemn de 141/102 cm., reprezentînd scena învierii lui Iisus; literă de 0,4 cm., pictată cu roşu pe fond verde închis, în registrul inferior.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 374 i.

Написах рок(ȣ) б(о)ж(їю) ҂ахмѕ, въ Лвовѣ.

S-a pictat în anul Domnului 1646, la Liov.

In partea de jos a icoanei, iscălitura meşterului:

Андреиа (?).

Andrei (?).

1108

1658 (7166) aprilie 18.

Icoană de lemn de 37/28,6 cm., reprezentînd pe sf. Gheorghe; literă de 0,8 cm., pictată cu negru pe spatele icoanei.
Provine de la: m-rea Viforîta, din Tîrgovişte.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 764 i.

---

[1] Icoana fiind deteriorată în partea în care se afla inscripţia, textul a fost redat după Tocilescu, *loc. cit.*

Această sfântă icoană făcutu-o-au Martha mo|nahiia cu toată cheltuiala ei şi o au| datŭ sfintei mănăstiri Viforătei, ca să-i| fie pomană în vĕci, fiindŭ lăcuitoare aici în sf(ă)nta | [5] mănăstire, şi fiindŭ stariţă Sava monahiia; | m(e)s(eţ)a apr(ilie) 18 dni, leat 7166.

BIBLIOGRAFIE: I. D. Ştefănescu, *Monumente de artă religioasă (Icoane alese)*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 266.

1109

1687 septembrie 1—1688 august 31 (7196).

Icoană de lemn de 79/56,5 cm., reprezentînd pe Iisus Hristos între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 1,5 cm., pictată cu roşu, în registrul inferior.
Provine de la: bis. Sf. Gheorghe din Turnu-Severin.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 68 i.

. . .[1] Neacşul zugrafi, leat 7196.

1110

1697 septembrie 1—1698 august 31 (7206).

Fragment de icoană de lemn de 105/92 cm., înfăţişînd un altar; literă de 1,7 cm., pictată cu alb, pe fond verde închis, în partea din dreapta; în cîmp sînt reprezentate chipurile donatorilor.
Provine de la: schitul Bascoavele (?) raion Piteşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 455 i.

Priimĕşte, Maica| înpăratului, acest puţi|nel dar de la robii tăi, | Şerban i Mariia [2], pen(t)ru că|[5] te-ai milostivit de ai auzit| ruga păcătoşilor tăi, care| pohtă şi rugă deplin ne-ai dat. | Şi pomenĕşte robii tăi| întru-npărăţiia Fiiului|[10] tău, unul nă|scut Dumnezău| atotţiito|riul; | 7206.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 60, nr. 553.

1111

‹Sec. XVII sfîrşit›.

Icoană de lemn de 104/80 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 0,5 cm., pictată cu auriu pe fond albastru, în partea centrală a icoanei.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1183.

---

[1] Inscripţie ştearsă.
[2] Maria era decedată la această dată. (Vezi nr. 851).

Їконописєцѹ Їωаким[1].

Zugrav de icoane, Ioachim.

BIBLIOGRAFIE: D. Nastase, *Icoanele*, în « Studii asupra tezaurului... », I, p. 191 (text).

1112

‹Sec. XVIII›.

Icoană de lemn de 80,4/50 cm., reprezentînd pe sf. mucenic Procopie luînd lanțurile (simbolul descătușării sufletului) banului Barbu Craiovescu; literă de 1,4 cm., pictată cu negru pe fond alb-gălbui, în partea din dreapta.

Provine de la: bolnița m-rii Bistrița, raion Horezu; a aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă[2].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 115 i.

Banul Barbul[3].

BIBLIOGRAFIE: V. Brătulescu, *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie*, în « Mitropolia Olteniei », an XIV (1962), p. 24.

1113

1703.

Icoană de lemn de 107,5/74 cm., reprezentînd pe Iisus încadrat de sfinți; literă de 0,3 cm., pictată cu negru pe fond verzui, în registrul inferior.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 733 i.

... [4] τῆς | σω(τηριας του | ... [4] | Θεοδοσίου | καὶ διὰ χει[ρὸ]ς | Γρηγορίου ... | ... [4] του εν ετει σ(οτη)ρίω | ͯαψγ-ω.

... Mîntuirea lui... Teodosie și de mîna lui Grigorie... în anul mîntuirii 1703.

1114

1704 septembrie 1—1705 august 31 (7213).

Icoană de lemn de 24,3/19,3 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în brațe, între arhanghelii Mihail și Gavriil; literă de 0,9 cm., pictată cu negru pe fond maron, pe spatele icoanei.

Proveniența necunoscută; a aparținut colecțiilor Pappasoglu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 108 i.

Acestŭ sf(ă)ntŭ și d(u)mne | zeescŭ chip al preasf(i)ntei | de D(u)mnezeu Născătoare | iaste al robului lui D(u)mne | zeu, Theodor monah. L(ea)t 7213.

---

[1] Textul a fost datat ‹sec. XVII sfîrșit› după grafie. (Vezi și: D. Nastase *art. cit.*, p.177).

[2] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 51, nr. 500.

[3] Textul a fost datat ‹sec. XVIII›, după: V. Brătulescu, *art. cit.*, p. 24.

[4] Inscripție ștearsă.

1115

1708 (7216) februarie 1.

Icoană de lemn de 105/79 cm.,, reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 0,8 cm., pictată cu alb pe fond verde, în partea din stînga a icoanei.

Provine de la: Muzeul castelului Bran.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Necolae zugraf; | fevruari, dni 1, |leat 7216.

1116

1713 septembrie 1—1714 august 31 (7222).

Icoană de lemn de 63,5/47 cm., în mai multe registre, reprezentînd pe sf. Trei Ierarhi şi alte scene; literă de 1 cm., pictată cu auriu pe fond verzui, în registrul inferior.

Provine de la: m-rea Arnota, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 812 i.

Această sf(ă)n(tă) icoană s-au făcut cu cheltuiala | sfinţi(i) sale, lui | chir Stefan egumen din Arnota; | leat 7222.

1117

‹1714› martie 15.

Icoană de lemn de 37/31,5 cm., reprezentînd scena pogorîrii Sfîntului Duh; literă de 0,8 cm., pictată cu roşu pe fond gălbui, în partea inferioară a icoanei.

Provine de la: m-rea Cozia, raion Rîmnicu Vîlcea.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 308 i.

[Aciastă] sf(ă)n[tă] icoană s-au făcu[t] cu ch[ieltuiala smeritului părintelui | arhi]diaconu Acachie al sf(i)n(tei) Mitropoli[i cu îndemn]area [duh]o | vnicului mieu părinte chir[iu] Dionisie [episcopŭ] Cra | [tias] (?); şi s-au [hără]zit la sf(ănta) mănăstire Co[zi]ia: [liatul 1714][1] mar(tie) 15.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 68, nr. 627.

[1] Textul a fost completat după transcrierea făcută pe partea din spate a icoanei.

1118

1722.

Icoană de lemn de 98,5/70,2 cm., reprezentînd pe Iisus urcînd muntele Golgota; literă de 0,7 cm., pictată cu alb pe fond negru. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Văcărești (?) din București.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Χεῖρ Παναγιω|(του) ιερέως, του Κουλινα, του ἐκ Πε|λοποννήσου, |͵αψκβ.

Mîna lui Panait preotul, Culina, cel din Peloponez, 1722.

1119

1723.

Icoană de lemn cu rize, de 95/70 cm., reprezentînd scena nașterii lui Iisus; literă de 0,7 cm., pictată cu alb pe fond maron, în partea inferioară. Text cu majuscule.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1237.

Δεησις του δουλου του Θεου, | Ευθϊμιου αρχιερεος.

Ruga robului lui Dumnezeu, Eftimie arhiereu.

În partea din stînga a icoanei, cu literă de 0,6 cm.:

͵аѱкг. Писалъ и зограѳъ Басилїи | Юриевъ в Нѣжинѣ.

1723. A scris și a zugrăvit Vasilie Iuriev la Nejin.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 25, nr. 202 (text și trad.).

1120

1724 (7232) mai 8.

Icoană de lemn de 44/30 cm., reprezentînd scena învierii lui Iisus; literă de 0,6 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe spatele icoanei.

Provine de la: bis. din Valea Mare, raion Pitești.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4 i.

Пис аз Їωан многогрѣшник; | маи и҃ д(ь)ни, л(ѣ)т ͵зсл҃в.

Am scris eu Ioan mult păcătosul; mai 8 zile, anul 7232.

1121

1725 (72<33>) ianuarie 3.

Icoană de lemn de 67/43 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,7 cm., pictată cu alb pe fond verde închis, în partea inferioară.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 63 i.

Aciaste 2 icoane s-au făcut cu chieltuiala roabei lui D(u)mnezeu, S[tan]ca Buzăia[nca]. | Пис аз [2] Iosif [z]ug(rav) ghen(arie) 3, 72[33] [3].

1122

1730 (7238) ianuarie 13.

Icoană de lemn sculptat, în mai multe registre, de 31,5/28 cm., reprezentînd chipuri de sfinţi; literă de 0,5 cm., sculptată pe partea din spate a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 774 i.

М(ѣ)с(е)ца † ген(аріе) † в(т)ор(ник) † і҃ д(ь)н(и) | лѣ(т) ҂зсл҃и [4]. | Eu Ilii, robu lui Dumnezeu, cu voia lui Dumnezeu amŭ făcutŭ această sf(ă)ntă icoană † şi să să ştie c-amŭ făcut-o postělni|cului Istratie Urdoranu † nepotu lui Şă(r)banŭ vodă.

1123

1731 (7239) februarie 2.

Icoană de lemn de 53/37 cm., reprezentînd răstignirea lui Iisus; literă de 0,2 cm., pictată cu alb pe fond cafeniu. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Stavropoleos din Bucureşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 814 i.

Δέησις δούλου τοῦ Θεοῦ τοῦ πανιερωτάτου | τοῦ ὄντος Σταυρουπόλεως κύρ Ἰωαννικίου | πατρίδος δὲ τελέθοντος ἐκ κώμης | Ὠστανίτζας, | [5] ͵αψλα φευρουαρίου β҃.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, a preasfinţitului chir Ioanichie, cel al Stavropolei, avîndu-şi obîrşia din satul Ostaniţa, 1731 februarie 2.

În partea de jos a icoanei, cu literă de 1,5 cm., pictată cu alb pe fond vernil:

Parthenie ermonah zugrav; 7239 fev(ruarie) 2.

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 34, nr. 250.
[2] Am scris eu.
[3] Textul dintre paranteze drepte a fost întregit de noi. Data este greu lizibilă.
[4] Luna ianuarie, marţi 10 zile, anul 7238.

1124

1736 septembrie 1—1737 august 31 (7245).

Icoană de lemn de 28,5/20,5 cm., reprezentînd pe sf. Spiridon; literă de 0,4 cm., pictată cu negru pe fond cenuşiu, în partea de jos a obiectului. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 726 i.

Χειρ ’Εμμανουηλ ιερεος, του ͵ζσμε.

Mîna lui Manuil preotul, în 7245.

1125

1740.

Icoană de lemn, în două registre, de 35/27 cm., reprezentînd sf. Treime şi soborul îngerilor; literă de 5,3 cm., pictată cu roşu, pe partea din spate a obiectului.

Provine de la: schitul Sărăcineşti [1], raion Rîmnicu Vîlcea; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 110 i.

Andrieş (?) | zugravu; | 1740.

1126

1746.

Icoană de lemn de 56/41 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,3 cm., pictată cu negru pe fond verzui, în partea din dreapta a obiectului. Text cu majuscule.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă populară.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 123 i.

Του Παθ. . . [2] | τα συμπρονα (?) | Χεὶρ ’Ιωάννου τοῦ ἐκ | Κρήτης κ(αὶ) προσκυ | [5] νητοῦ, | ͵αψμϛ.

. . .Mîna lui Ioan închinatul, cel din Creta, 1746.

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 89, nr. 879.

[2] Cîteva litere ilizibile.

1127

1746 septembrie 1—1747 august 31 (7255).

Icoană de lemn de 81,5/62,5 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului și sf. Ioan Botezătorul; literă de 0,5 cm., pictată cu negru pe fond castaniu, în partea din stînga a icoanei.

Provine de la: Biserica Domnească din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 156 i.

Aceaste 2 ico(a)ne, Domnu| H(risto)s şi s(făn)ta Troiţă le-au fă|cutu Preda po[st]e(lnic) şĭ ne| vasta Păuna; 7255.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 85, nr. 837.

1128

1749 septembrie 1—1750 august 31 (7258).

Icoană de lemn de 90/71 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae; literă de 0,5 cm., pictată cu negru pe fond verzui, în partea de jos a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Barbu zug(rav), 7258.

1129

1758 septembrie 1—1759 august 31 (7267).

Icoană de lemn de 85,5/69,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,8 cm., pictată cu alb pe fond verzui, în partea inferioară.

Provine de la: bis. din Cîrligul, raion Roman.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 514 i.

Această sfântă icoannă s-au înnoitŭ în dzilile sf(i)nţii sale părintelui ier(o)monah Theodosii |[de la bisĕrica din Cărl][1]igŭ (?); şi s-au lucratŭ de smĕritulŭ întru monahi, Veniiaminŭ zugravŭ; 7267.

[1] Inscripţia deteriorată. Textul a fost întregit de noi.

1130

1759 septembrie 1—1760 august 31 (7268).

Icoană de lemn de 73/55,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între arhanghelii Mihail şi Gavril; literă de 0,3—0,7 cm., pictată cu roşu pe fond verde închis, în partea din stînga, jos, a obiectului şi de 1,6 cm., pe ramă.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 45 i.

Gheorghie zugr(av), | ...[1] com...[1] ab...[1] Andreuş cu jup(a)n ...[1] | leat 7268.

1131

1759 septembrie 1—1760 august 31 (7268).

Icoană de lemn de 97/70,5 cm., reprezentînd pe Iisus, între Maica Domnului şi sf. Ioan Botezătorul, încadrat de zece sfinţi;literă de 0,9 cm., pictată cu alb pe fond roşu.

Provine de la: m-rea Radu Vodă din Bucureşti [2]; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 818 i.

De robul lui Du(mnezeu), Stan zu(grav), m (?), u (?), leat 7268.

1132

1762.

Icoană de lemn de 30/24 cm., reprezentînd pe sf. Ilie; literă de 0,2 cm., pictată cu alb pe fond castaniu, în partea din stînga, jos, a icoanei.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 254 i.

Δεησης του δουλου του Θεου, Μανολακις | Γεωργιου, 1762.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Manolache al lui Gheorghe, 1762.

1133

1767 februarie 10.

Icoană de lemn de 37,5/24,5 cm., reprezentînd înălţarea Domnului; literă de 0,6 cm., scrisă cu negru, pe partea din spate a obiectului.

Provine de la: Biserica Episcopală din Rădăuţi (?).

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 510 i.

---

[1] Inscripţie ilizibilă.

[2] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 24, nr. 198.

Старанием его преwсвѧщенст҃тва | архиереа кѵріо кѵр Досі | феа[1] Радоѹцкаго; 1767 годѵ, фе | вралıа 10 д(ь)нıа[1].

Prin stăruinţa preasfinţitului arhiereu chiriu chir Dositei al Rădăuţilor, anul 1767 februarie a 10-a zi.

Pe partea din spate a icoanei monograma, de 1,5 cm., este scrisă cu cerneală neagră:

Ma (?) D(o)s(ithei)[1].

1134

1768 (7277) septembrie 7.

Icoană de lemn de 43/34,5 cm., reprezentînd pe sf. Ioan Botezătorul; literă de 0,6 cm., pictată cu alb, în partea inferioară.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 174 i.

Пис аз[2] pop(a) Părvul | zug(rav); 7277, sep(temvrie) 7. | 1768[3]. | Această s(fân)tă icoană a plă | tit-<o> многw(г)рѣ(ш)ны[4] erodiacon | Ioan <şi> erodieconiţ(a) | ego Mihalcea.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 56, nr. 526.

1135

1770 ianuarie 20.

Icoană de lemn cu legătură de argint aurit, de 24/18 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,2—0,4 cm., scrisă cu cerneală neagră pe fond alb, în partea inferioară.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 371 i.

1770 ἰανουαρίου 20. Ὁ γράψας Ἀποστόλης Βοδενιτης[5].

1770 ianuarie 20. Apostol din Vodena a scris.

---

[1] În orig. literele D, s şi e din cuvintele respective sînt cu caractere latine.
[2] Am scris eu.
[3] Cu cifre arabe.
[4] Mult păcătosul.
[5] Inscripţia este precedată de textul «Πολλοῖς σηνεχόμενος πειρασμοῖς πρός σε καταφεύγω σωτηρίαν ἐπιζητῶν ὦ Μῆτε(ρ) τοῦ Λογου καὶ | Παρθένε. τῶν δυσχερῶν καὶ δεινῶν με διάσωσον». [Urmărit de multe ispite, către tine alerg căutînd mîntuire, o Maică a Cuvîntului şi Fecioară. Scapă-mă pe mine de nenorociri şi greutăţi].

1136

<1774 după septembrie 15 — 1782>.

Icoană de lemn de 55,5/41,2 cm., reprezentînd pe sf. Ioan Teologul, încadrat de scene din viaţa lui şi pe sf. Ecaterina, sf. Alexandru şi sf. Haralambie; literă de 0,5 cm., pictată cu negru şi roşu pe fond auriu, pe marginea inferioară. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Mihai Vodă din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1226.

[† Ωρ]ῶ[ν] σου την ἱεραν εικονα προ... ιν... ηρουν πι...[2] τα σεπτα θαυμάσια φαιδρως ἀνευφημουται...[2] στηθι αποστολε Κυριου ἐξοχως δὲ π(α)νεύφημε φύλαττε Ουγκροβλαχων τον βοεβ[ό]δα 'Α[λ]έξανδρον ευκ | φιλτατω | δομν[3]...[2].

† Privind sfinţita icoană a ta... cinstitele minuni cu veselie se slăvesc... scoală-te, apostol al Domnului, prealăudate, păzeşte, desăvîrşit pe voievodul Ungrovlahiei Alexandru...

1137

1776.

Icoană de lemn de 35/24 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între doi îngeri; literă de 0,4 cm., pictată cu auriu pe fond roşu, în partea inferioară.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 585 i.

Măna lui Grigorie Pop(o)vici zug(r)a(v)ul; 1776 [4].

1138

1777 ianuarie 24.

Pe icoana de sub nr. 1137 se mai află o inscripţie cu literă de 0,3—1,2 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe partea din spate.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 585 i.

1777 [4] gh(en)arie 24 [4] | ; c(ă)p(it)ăn Ghiorghi Voina. | Scris-am eu cutare, cel clucĕriu mare, | iar n-am avutŭ vreme să mă iscălesc.

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 37, nr. 274.

[2] Text lacunar.

[3] Textul a fost datat <1774 după septembrie 15—1782> identificîndu-se Alexandru voievod cu Alexandru Ipsilanti.

[4] Cu cifre arabe.

1139

1778.

Icoană de lemn de 115,5/75,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus, între doi sfinţi; literă de 0,2—0,6 cm., pictată cu negru pe fond verde, în partea de jos a obiectului. Text cu majuscule.

Provine de la: bis. Banu din Buzău; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă [1].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 377 i.

Μήτηρ, θυγάτηρ ἡ [κυρὰ ἡγεμ]όνων, | Σωφρονία τοὔνομα μο[να]χὴ κλῆρον, | Τέσσαρας ταῦτας δε[σποτη]κὰς εἰκόνας | θερμῶς ανατίθησι μονῇ πατρῴᾳ, 1778 [2].

Mamă, fiică, soţie de domni căpătînd ca monahie numele de Sofronia, aceste patru icoane împărăteşti cu căldură le închină mănăstirei părinteşti, 1778.

1140

1779.

Icoană de lemn, în mai multe registre, de 42,5/31 cm., reprezentînd scena răstignirii lui Iisus şi alte scene; literă de 0,4—0,6 cm., pictată cu negru, în partea de jos a icoanei. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 592 i.

Δέησις τοῦ δουλου τοῦ | Θεοῦ, Ἰωάννου. | Διὰ χειρὸς Γρηγορίου Ποποβήτζ, 1779.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Ioan. Prin mîna lui Grigorie Popovici, 1779.

1141

1780.

Icoană de lemn, cu legătură metalică, de 24/19 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,2—0,5 cm., săpată pe ramă, în partea de jos a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 729 i.

---

[1] Vezi: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 22, nr. 184.

[2] Sub acest text a fost pictată mai înainte o altă inscripţie, acoperită de stratul nou de pictură. Inscripţii asemănătoare se găsesc şi pe icoanele cu nr. inventar: 378 i, reprezentînd pe Iisus, de la bis. Radu Vodă (?) din Bucureşti; 380 i, reprezentînd pe sf. Nicolae între Iisus şi Maica Domnului şi 453 i, reprezentînd sf. Treime, ambele de la bis. Banu din Buzău. Textul din paranteze a fost întregit după inscripţiile de pe icoanele citate aici.

†...[1] Εὐκοσμήθη αὕτη η σουμελιώτισα εικὼν παρὰ τοῦ δούλου του Θεοῦ, Ιωνου[2] (?) Μουρουζη καη | της συζὺγου ἀυτου ῾Ελὲνης προς ὑγείαν κ(αὶ) ὀφελειαν τῖς ψιχῆς του καὶ ζωὴν των τέκ(ν)ων τῶν Γεωργ(ί)ου, Μαριας.

† ... S-a înfrumusețat această icoană sumeliotă de către robul lui Dumnezeu, Ion[2] (?) Moruzi şi de către soția lui, Elena, pentru sănătatea şi folosul sufletului său şi pentru viața copiilor lor: Gheorghe, Maria.

Pe marginea metalică din partea de jos a icoanei, litera este săpată de 0,4 cm. Text cu majuscule.

Εὐγενίου Σουμελιωτου, 1780.

A lui Eugeniu Sumeliotul, 1780.

1142

1781.

Icoană de lemn cu două fețe, de 23/18 cm., reprezentînd pe sf. Ştefan, sf. Teodor şi alți sfinți; literă de 0,3—0,6 cm., pictată cu alb pe fond verde, pe una din părți.

Provine de la: m-rea Văcăreşti din Bucureşti; a aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 851 i.

Ει παρουσαι 15 εικοναι εγιναν δι᾽ ἐξοδων τοῦ ἀρχιμα<ν>δρίτου | ἡγουμενου Γερμανου κα[ὶ ἀφιε]ρωθοσαν εις τιν ιεραν | μονην της παναγιας Τριαδος Βακαρεστι, | 1781. | Παρὰ Γρηγορίου ζωγραφου.

Aceste 15 icoane s-au făcut prin cheltuiala arhimandritului egumen Gherman şi s-au închinat la sfințita mănăstire a preasfintei Treimi de la Văcăreşti, 1781. De Grigorie zugravul.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 88, nr. 865 (text şi trad.).

1143

1782.

Icoană de lemn de 89/67,5 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae, între Iisus şi Maica Domnului; literă de 1 cm., pictată cu roşu pe fond verde, în partea din dreapta, jos, a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 118 i.

De Vlai | cu zugr | afŭ; 1782.

---

[1] Literele care preced textul nu sînt inteligibile.

[2] Sau: « Δωνου ». [Donos].

1144

1783.

Icoană de lemn de 79/60 cm., reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan; literă de 1,2 cm., pictată cu roşu pe fond verde, în partea din dreapta şi stînga, jos, a obiectului.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1075 i.

Aceste s | f(i)nte ico | ane: D(o)mnul | H(risto)s <şi> Maica | 5 P rĕcestă, | s-au înoi | tŭ cu ch | eltuial | a dumn | 10 ealor | părcălabu | Stanu | i Rada ;| l(ea)t 1783.

1145

1785.

Icoană de lemn de 36/20 cm., reprezentînd pe proorocul Ieremia; literă de 3 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe partea din spate a obiectului.
Provine de la: bis. din Şişeşti, raion Şomcuţa Mare.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 902 i.

Acestŭ frut | ar[1] am zugră | vit eu să(n)gur | Ştefan | 5 zugra(v)u |, în an(ul) 17 | 85.

1146

1786.

Icoană de lemn de 89/72 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,4 cm., pictată cu negru, în partea din dreapta, jos, a obiectului. Text cu majuscule.
Provine de la: m-rea Antim din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 203 i.

Δέησης | του δοῦλου | του Θεοῦ, | Φιλαρετο(υ), | 5 επησκό | που Ρημνη | κου. | Χειρ Νικη | φόρου, | 1786.

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Filaret, episcopul Rîmnicului. Mîna lui Nichifor, 1786.

BIBLIOGRAFIE: 1. Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 25, nr. 208 (text şi trad.); 2. I. Nanu, *Un monument de artă religioasă: ctitoria mitropolitului Antim Ivireanul*, în «Bis. ort. rom.», an LXXIX (1961), p. 314 (trad.).

[1] Icoană.

1147

1786.

Icoană de lemn de 89/71,5 cm., reprezentînd pe Iisus; literă de 0,6 cm., pictată cu negru în partea din dreapta, jos, a icoanei. Text cu majuscule.

Provine de la: m-rea Antim din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 205 i.

Δεησης του δοῦ | λου του Θεοῦ, Φιλ | αρέτο(υ) επ[η]σκο[που] | Ρημνηκου, 17[86] [1].

Rugăciunea robului lui Dumnezeu, Filaret, episcopul Rîmnicului, 1786.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 26, nr. 209.

1148

<1786>.

Icoană de lemn de 90/71 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae; literă de 0,5 cm., pictată cu auriu pe fond gălbui, în partea dreaptă, jos.

Provine de la: m-rea Antim din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 334 i.

Δεεισης του | δοῦλου [τοῦ | Θεοῦ, Φιλαρέτου. . . 1786] [2].

Rugăciunea robului [lui Dumnezeu, Filaret... 1786].

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 26, nr. 210.

1149

1790.

Icoană de lemn de 102/65 cm., reprezentînd pe Iisus, literă de 0,8—1 cm., pictată cu galben pe fond verzui, în partea de jos a oebictului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 718 i.

D(umnealui?) C(o)st(an)di(n) z(u)g(ra)f; | 1790 [3].

---

[1] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi după cel precedent.

[2] Inscripţie deteriorată; textul a fost datat după inscripţiile precedente.

[3] Cu cifre arabe.

1150

1791 februarie 7.

Icoană triptic de lemn, de 37,5/27,2 cm. închis şi 37,5/55,5 cm. deschis, reprezentînd pe Iisus între Maica Domnului — pe aripioara din dreapta şi sf. Ioan — pe aripioara din stînga; literă de 0,7 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe partea din spate a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1245.

Această sf(ă)ntă icoană a Măntuitoriului | nostru Ii(su)s H(risto)s s-au dăruit de preosvi(n)ţiia sa | părintele episcopul al Romanului, chiriu | chir Antonie, dumisale pitariului Ianache | [5] Codrescul întru věcinica pomenire; | şi s-au svi(n)ţit de mine smeritul preot | Ioan d(u)h(o)vn(i)cul Episcopii, la anul | 1791 fev(ruarie) 7.

1151

1794 februarie.

Icoană de lemn de 46,8/34,1 cm., reprezentînd pe arhidiaconul Ştefan; literă de 0,2—0,8 cm., pictată cu negru pe fond albastru, în partea de jos a obiectului.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut preotului Haralambie Popescu din Star Chiojd, raion Teleajen.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 90 i.

Παρὰ Γρηγορίου Παπάζογλου, 1794 φεβρ(ουαρίου).

Din partea lui Grigorie Papazoglu, 1794 februarie.

1152

1795.

Icoană de lemn de 93/56 cm., reprezentînd pe sf. Ilie încadrat de scene din viaţa lui; literă de 0,5—0,7 cm., pictată cu alb pe fond verzui.

Provine de la: bis. Sf. Ilie din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1236.

Leat 1795. | De smeritul şi mai micul între diaconi | Radul diacon zug(rav).

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 75, nr. 694.

1153

<1795>.

Icoană de lemn de 79,5/60 cm., reprezentînd pe sf. Nicolae încadrat de scene din viaţa lui; literă de 0,5 cm., pictată cu alb pe fond negru, în partea de jos a scenei centrale.

Provine de la: Biserica Domnească din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1230.

De R(ă)d(u)canul diacul zug(rav), sin diacon Şerban Cămp(ulungean)[1].

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 78, nr. 727.

1154

1795 ianuarie 4.

Icoană de lemn de 45/30 cm., reprezentînd scena Naşterii Maicii Domnului; literă de 0,3—2,1 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe partea din spate a obiectului.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 193 i.

Μοσχα,| ετη 1795 ἰαννουαρη(ου) 4.| Παρα του ζογράφου Μηχα<ηλ>ου Ιβανοβητζ.

Moscova, în anul 1795 ianuarie 4. De către zugravul Mihail Ivanovici.

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 16, nr. 97 (text şi trad.).

1155

1798.

Icoană de lemn de 75/68 cm., reprezentînd pe Maica Domnului; literă de 0,8 cm., pictată cu negru, în partea de jos a icoanei.

Provine de la: bis. Măgureanu din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 164 i.

Pomenește, D(oa)mne, pre roaba ta Hristina.

În colţul din stînga, jos, cu literă de 0,2 cm., pictată cu alb:

De Grigorie, 1798[2].

BIBLIOGRAFIE: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 38, nr. 285.

---

[1] Textul a fost datat <1795> prin analogie cu icoana precedentă, care este de aceeaşi factură.

[2] Cu cifre arabe.

1156

1799 iulie 20.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint parţial aurit, în mai multe registre, de 56,2/37,1 cm., reprezentînd în centru pe sf. Grigorie Decapolitul; literă de 0,8 cm. în relief, în partea de sus a obiectului.

Provine de la: m-rea Bistriţa, raion Horezu.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1260.

Pomneşte, D(oa)mne, pre robu tău Preda.

În partea de jos a icoanei este scris:

† Aceast(ă) sf(ă)ntă icoan(ă) s-au înpodobit cu argint de sfinţiiia sa părintele arhimandrit şi igumen s(fintei) mănăstir(i) Bistri | ţa, chir Costandie Peloponisioto, cu cheltuiala mănăstir(ii), în domniia al doile a preaînălţatului | domnŭ Io Alixandru Costandin Moruz voivod, mitropolit fiind preasfinţiia sa chir Dositheu al Ucro | vlahi(i) şi episcopu Rămnicului preasf(i)nţiia sa chir Nectarie, la leat 1799 iul(ie) 20.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 200; **2.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 218; **3.** M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 36; **4.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 103.

1157

< *Sec. XVIII sfîrşit*>.

Icoană de lemn de 77/55,5 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe; literă de 0,3 cm., scrisă cu cerneală neagră, pe marginea de jos a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 69 i.

. . .[1] [D]echem(v)rie 15[2]. Chiriţă zug(ra)v[3].

1158

<*Sec. XVIII sfîrşit* >.

Icoană de lemn, cu riză, de 104,5/84 cm., reprezentînd pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între arhanghelii Mihail şi Gavril; literă de 0,4 cm., pictată cu auriu pe fond verde închis, în partea dreaptă, jos, a icoanei.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 172 i.

Иконопїсецꙋ Стан[3].

Pictor de icoane, Stan.

---

[1] Inscripţie ilizibilă.

[2] Cu cifre arabe.

[3] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit> după grafie şi factura artistică a obiectului.

*

1159

<Cca. 1526>.

Pictură murală de 220/142 cm., reprezentînd pe Neagoe Basarab voievod şi familia sa; literă de 1—5,5 cm., pictată cu alb pe fond albastru, în dreptul lor.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 221.

Ïѡ Нѣгоє воєвод и г(о)сп(о)жда єго Де|спин[а]; |Ïѡ Өеѡд(о)сïє воєвод; |г(ос)п(о)жда Ста|на; |Ïѡ Пѧтрꙋ |воєвод; г(ос)п(о)жда Роѯанда; |Ïѡ[н] воєвод; г(ос)п(о)жда Ѧнгелина[1].

Io Neagoe voievod şi doamna lui, Despina; Io Teodosie voievod; doamna Stana; Io Petru voievod; doamna Roxanda; Ion voievod; doamna Anghelina[2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** Tocilescu, *Catalogul*, fig. 14; **2.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1116 (trad.); **3.** *Exposition de l'art roumain ancien et moderne*, pl. IV; **4.** N. Iorga, *Domnii români după portrete şi fresce contemporane*, pl. 38; **5.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 154 (foto.); **6.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, p. 304, fig. 48; **7.** Idem, *Portretele doamnelor române*, fig. 12; **8.** Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 121, fig. 32; **9.** V. Brătulescu, *Curtea de Argeş*, p. 34, fig. 27; **10.** Idem, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Argeş*, pl. I; **11.** *Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R.*, I, p. 103, fig. 179; **12.** *Istoria României*, II, p. 622, fig. 178.

1160

<Cca. 1526>.

Pictură murală de 234/96 cm., reprezentînd pe Radul de la Afumaţi voievod; literă de 6 cm., pictată cu alb pe fond albastru, în dreptul lui.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de Artă al R.P.R. Nr. inventar: 233.

Ïѡнь Радꙋль воєвод[1].

Ion Radul voevod.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1115 (trad.); **2.** N. Iorga, *Domnii români după portrete şi fresce contemporane*, pl. 28 şi 29; **3.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 158 (foto); **4.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, p. 310, fig. 51; **5.** V. Brătulescu, *Curtea de Argeş*, p. 35, fig. 28; **6.** Idem, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Argeş*, pl. II.

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1526> în jurul anului cînd a fost zugrăvită m-rea Curtea de Argeş, amintit în pisania din 1526 sept. 10 (Vezi nr. 577). Pictura a fost restaurată ulterior.

[2] Pentru frescele de la Argeş să se vadă şi studiul lui P. Chihaia, *Cîteva date în legătură cu portretele votive din «Biserica lui Neagoe» din Curtea de Argeş*, în «Mitropolia Olteniei», an XIV (1962), nr. 7—9, p. 449—472.

1161

<Cca. 1526>.

Pictură murală de 228/94 cm., reprezentînd pe doamna Ruxanda; literă de 6 cm., pictată cu alb pe fond albastru, în dreptul ei.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[1] şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 222.

И г(ос)п(о)жд(а) єго, Роѯанда[2].

Şi doamna lui, Roxanda.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1115 (trad.); **2.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 162 (foto.); **3.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, p. 314, fig. 52; **4.** V. Brătulescu, *Curtea de Argeş*, p. 36, fig. 29; **5.** Idem, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Argeş*, pl. III.

1162

<După 1535 iunie 12>.

Pictură murală de 231/105 cm., reprezentînd pe Radu Paisie şi pe Marcu voievod; literă de 4 cm., pictată cu alb pe fond albastru, în dreptul lor.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi[3] şi Muzeului de artă religioasă[4].

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 223.

Петрꙋ воєвод; Їѡ Марко воєвод[5].

Petru voievod; Io Marco voievod.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1116 (trad.); **2.** N. Iorga, *Domnii români după portrete şi fresce contemporane*, pl. 50; **3.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 168 (foto); **4.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 63; **5.** V. Brătulescu, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Argeş*, pl. V.

1163

<După 1535 iunie 12>.

Pictură murală de 224/93 cm., reprezentînd pe Mircea cel Mare voievod; literă de 6 cm., pictată cu alb pe fond albastru, în dreptul lui.

Provine de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi şi Muzeului de artă religioasă.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 234.

---

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 99, nr. 1—8.

[2] Textul a fost datat <cca. 1526> în jurul anului cînd a fost zugrăvită m-rea Curtea de Argeş, amintit în pisania din 1526 sept. 10 (vezi nr. 577). Pictura a fost restaurată ulterior.

[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 99, nr. 1—8.

[4] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 120.

[5] Textul a fost datat <după 1535 iunie 12>, posterior suirii în scaunul domniei a lui Petru de la Argeş — Radu Paisie voievod. Pictura a fost refăcută ulterior.

[6] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 120.

Ĭωнь Мирчѣ воєвод [1].

Ion Mircea voievod.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Episcopia de Argeş*, în «Conv. lit.», an XLIX (1915), p. 1116 (trad.); **2.** N. Iorga, *Domnii români după portrete şi fresce contemporane*, p. IV (text) şi pl. 9; **3.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/2, ed. IV, p. 637 (foto); **4.** V. Brătulescu, *Frescele din Biserica lui Neagoe de la Argeş*, pl. IV; **5.** P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrîn*, p. 299.

*

1164

1696.

Tablou pictat pe pînză, de 120/100 cm., reprezentînd pe Constantin Brîncoveanu; literă de 2 cm., pictată cu galben pe fond negru, în partea din dreapta, sus.

Provenienţa necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4537.

Constantinus Brancovan | supremus Valachiae Tran|salpinae princeps aet(a)tis 42. | A(nn)o D(omi)ni 1696.

Constantin Brîncoveanu, domn al Ţării Româneşti, în vîrstă de 42 de ani. În anul Domnului 1696.

BIBLIOGRAFIE: **1.** N. Iorga, *Noi obiecte de artă găsite la Ierusalim, în mănăstirea Sf. Sava şi la Muntele Sinai*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 187 (text); **2.** M. Beza, *Urme româneşti la Muntele Sinai şi la mănăstirea Sf. Sava*, în «Boabe de grîu», an III (1932), text la pl. urm. p. 464; **3.** Idem, *Biblioteci mănăstireşti în Palestina, Chipru şi Muntele Sinai*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Sect. Lit., Seria III, tom. VI (1932–1934), p. 215 (text); **4.** Idem, *Urme româneşti în răsăritul ortodox*, text la pl. urm. p. 12; **5.** *Enciclopedia României*, vol. I, text la pl. urm. p. 40; **6.** D. C. Giurescu, *Date asupra picturii istorice româneşti în epoca feudală*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», an VII (1960), nr. 2, p. 63 nota 2.

1165

1789 ianuarie 1.

Tablou în culori [2], pictat pe pînză, în mai multe registre, de 115/155 cm.; reprezintă în plan central pe Nicolae Mavrogheni voievod încadrat de curteni, răsplătind armata turcească pentru victoriile repurtate împotriva austriecilor; literă de 0,3–1,8 cm., pictată cu alb în cîmpul tabloului. Text cu majuscule.

Provenienţa necunoscută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3].

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

În partea de sus a tabloului, cu literă pictată de 1 cm.:

---

[1] Textul a fost datat <după 1535 iunie 12>, posterior urcării în scaunul domniei a lui Radu Paisie voievod, cînd a fost pictat şi acest tablou mural.

[2] O copie contemporană a acestui tablou se păstrează la Cabinetul de stampe al B.A.R.P.R.

[3] Vezi: Th. Blancard, *loc. cit.*

. . . ἔλτισε τὸν ἥλιον][1] ὁμοίως | Τὰ ἐν αὐτοῖς διὰ βουλῆς τὰ πάντα θαυμασίως | Λαμπρὸν φωστῆρ ἀπέθετο εἰς φῶς το τῆς ἡμέρας | [Σελ][1]ήνην τὲ προσέθετο εἰς φῶς τὸ τῆς ἑσπέρας | Ὅπως ὁ μέν θερμαίνειε καὶ λάμψειε γῆν πᾶσαν | ἡ δὲ νυκτὸς κο.ομ.ναν τὴν ὅλην ἀπο πάσαν.

. . . . ογ΄ . . . αμνα.

În partea de sus a chipului Maicii Domnului, cu literă pictată de 0,9 cm:

Μαρία, σὸν εικέτευε ὑιόν σου Παναγία | Γι' αυθέντην τὸν Νικόλαον τὸν ὄντα εν Δακία | Ὁπού ἰσχὺν καὶ δύναμιν αὐτὸν νὰ τὸν ἐδώση. | Γιὰ νὰ φυλάξη τὸν ραγιὰν καὶ Νέμτζους να τροπωση | Ὡσὰν ὁποῦν ἐνάρετος στὰ θεῖα εὐλαβής | Καὶ φύλαξέ τον πάντοτε να μένῃ αβλαβής.

În partea de sus a chipului lui Iisus:

Χ(ριστὸ)ς τήν πέτραν πίστεως τῶ Πέτρω στερεωσας, | Ὁ ἄναξ Δακῶν σκήπτυν τε Πετρίδ' ἀφιερώσας | Τῶν ἀποστόλων πρώτιστος ὁ Πέτρος ἀνεδιχτη | Τῶν ἡγεμόνων μέγιστος Πετρίδης ἐκηρύχτη.

În partea de sus a chipului sf. Nicolaie:

Νικόλαος, Νικολαος, ὁμωνυμοι τὴν κλῆσιν | Οὐδόλως διοφέροντες τα εργα κ(αὶ) την φυσιν | Αμφότερ' ἠξιώθησαν τῆς χάριτος τῆς θεί(α)ς, | Ὁ μέν εἰς μέρη τῆς Βλαχιᾶς, ὁ δὲ εἰς τῆς Λυκιας | Νικόλαε, Νικόλαον περισώζε μὲ τὸν λαόν | Οπου Θεὸς καὶ Βασιλεὺς τεσλῖμ εκαμαν | αὐτον, ἀμην.

În dreptul crucii reprezentate sub chipul lui Iisus:

Χριστέ, Θεέ, εὐλόγησον τὴν Δάκειαν γης σφαῖραν, | καὶ τὸν αὐθέντην τὸν πιστὸν μὲ δεξιάν τὴν χέραν | Σταυρός Χ(ριστο)ῦ ὁ τίμιος, τὸ ἅρμα οἰκουμένης | Μεθ' οὗ νικὰ πολέμιον κ'εχτρούς ὁ Μαυρογένης | Παντί τουτω πιστεύοντι ἐξ ὅλης τής καρδίας | Βοήθειαν καὶ δύναμην παρέχει σωτηρίας.

În partea din dreapta a tabloului, în primul registru, cu literă pictată de 1,8 cm.:

Δακ[ίαν] τὴν Μεσόγειον[2] ὁπου̃ μοιάζοι σφαῖρα | Θεὸς τὴν ἐν(εχ)είρισε στοῦ Μαυρογέν' τὴν χέρα. | Κατὰ σοιράν δοθήσεται λαμπροῖς τούτου βλαστοῖς, | Σὰ<ν> δικοῖς[3] ἔργοις χρᾶται γὰρ Θεω κ(αὶ) ἀνακτ' ἀρεστοῖς | Δακίας χῶρος ἄοικος οὐ οἶλε πῶς θὰ γένη, | Εἰς ἐληχώρας ἔμπλεως διάφορ' ἀπὸ γένη | Ἐν ὧ θεὸς ἐνίδροσε λαμπρὸν ὑψηλὸν θρόνον, | Γι' αυθέντην τὸν Νικόλαον κ(αὶ) Μαυρογένην μόνον, | Ὡς ἥλιον ἐπέθηκεν αὐτὸν ὑψηλῶ θρόνω | Ὡς λάμψηε κ(αὶ) φωτίσειε πάντας δικαίου<ς> πόνω | Ἥλιος λαμπραῖς ἀκτῖσι θερμάνει πᾶσαν κτίσιν, | Νικόλαος δυκαιοσύνη βρότειον ἐκλάμ(π)ει φύσιν | Ἥλιος καθέλκει ἀναθυμιάσεων ῥεύματα, | Πετρίδης τε προσέλκει τ' Οτμανον τὰ στρατεύματα | Ὁ μὲν γὰρ ἥλιος λαμπραῖς θερμαῖς ἀκτῖσοι.

[1] Inscripţie deteriorată ; textul a fost întregit după: V.A. Urechiă, *loc. cit.*

[2] În orig.: « Μερόγειον »

[3] În orig.: « Σαδίκοις »

În partea din stînga, a tabloului, în primul registru:

O δὲ Νικόλαος τὴν δαψιλὴ χρημάτων χρήσει | 'Aπ' τὸ πρωΐ ἀνέτειλαν λάμψαι ἕως ἑσπέρας, | Μετὰ καιρούς δὲ δύσειαν στὸ τέλος τῆς ἡμέρας | Ματαιῶς κοπιάζουσιν οἱ Γερμανοὶ κ(αὶ) Ρῶσσυ | Πρὸς τούτοις ἄλλοι μύριοι κι' ἀκόμη κ(αὶ) καμπόσοι | Οὐδ' ἄστρον ἄλλον δύναται ἡλίω ἀντιτεῖναι, | Οὐδὲ ῥιγᾶτον ἕτερον τῶ βλάχπεη ἀντιστηναι, | Δακῶν, Τουρκῶν γὰρ συστημα καὶ κόσμος ἔτι ὅλος | Δουβάδες πολυχρονισμούς τελοῦσιν ὁμοφώνως | Τ' αὐθέντη ὁποῦ φύλαξε τοὺς πάντας ἀβλαβεῖς | 'Ως κόρην ὀφθαλμοῦ πρός[1] ὅν κ(αὶ) εὐλαβεῖς | Δός, Θεέ, πανευτυχεῖς τῶ ἡγεμόνη χρόνους, | Τοῖς τουτου εναντίοις δὲ βάσανα συνεχεῖς πόνους | Θεέ, τῶν ὅλων στήριξον, βοήθησον τῶ Μαυ<ρο>γένη, | Κι' ὅλον τὼ πλῆθος τῶν εχτρῶν κονιορτος, | στάκτη νὰ γένῃ.

În partea din dreapta jos, a tabloului, sub scena care reprezintă pe oştenii turci victorioşi, cu literă pictată de 1,7 cm.:

'Ως ἡ ἔλ<αφος> προθύμως στὰς πηγας ὁρμὰ | Οὕτω Τουρκῶν τὸ στράτευμα αυθέντη καταντᾶ | 'Η ἔλαφος κινεῖται στοῦ ὕδατος τὴν πόσιν | Τὸ στράτευμα προστρέχει στοῦ ζαχερὲ τὴν βρώσιν, | Νερὸν πολὺ καὶ καθαρὸν τοῖς πίουσιν ὑγίειαν | Ζαχερές πολύς κ(αὶ) μπόλικος τοῦ ὀλουφὲ δαψιλειαν | Τὸ στράτευμα δυνάμωσον, Θεέ, τὸ τῶν 'Oτμάνων | Διὰ νὰ σβύσῃ τὴν ἰσχὺν Αὐθέντης τῶν Δουσμάνων.

În partea din stînga a tabloului, sub scena care reprezintă pe oştenii turci victorioşi urmărind armata austriacă:

Αὐθέντης στράτευμα κινᾶ νὰ πάει[2] τοὺς Νέμτζους νὰ ν(ικᾶ) | 'O Νέμτζος στράτευμα θωρεῖ ἀφίν' κ(αὶ) | φευ<γει> ὅσ' ημπορεῖ Γιουροῦσς οἱ Τοῦρκοι κάμνουσι μπροστὰ με ἀμπαϊράκια, | Νέμτζους νικοῦν κ(αὶ) φέρνουσι κεφάλια στὰ μιζδράκια | Καπότια κ(αὶ) πενήσια, τζελέγ<γ>ια καὶ μπακτζήσια, | Καὶ γούνες ὅλοι πέρνουσι[3] ἀπ' τὸν Αὐθέντην ἴσια.

În partea din stînga a piedestalului pe care stă domnul, în dreptul scenei care reprezintă supliciul oştenilor austrieci, cu literă pictată de 1,2 cm.:

"Αλλα μὲν Γερμανών [βουλεύματα][4] ἄλλα δ' ὁ Θεός κελεύει.

În partea din stînga a piedestalului pe care stă domnul, lîngă portretul dregătorului care participă la supliciul oştenilor austrieci, cu literă pictată de 0,3 cm:

Χαδζὴ | Μανόλη δόζ . . .[4] | ομου παχαρ. . .[5]

Sub piedestalul pe care stă domnul, cu literă pictată de 1 cm.:

"Ηρωας τοὺς ἀπ' ἀρχῆς ἁπάσης οἰκουμένης. | Εἰς πάντα ὑπερέβηκε τὰ νῦν ὁ Μαυρογένης.

---

[1] În orig.: «πρὸν».
[2] În orig.: «πάς».
[3] În orig.: «πέρονυσι»
[4] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit după V. A. Urechiă, *loc. cit.*
[5] Inscripţie deteriorată.

În partea din stînga a tabloului, jos, cu literă de 0,3—1,3 cm:

Παρὰ Γρηγορίου ζογραφου 1789 ἰανουαρι(ου) 1.

În partea de jos a tabloului, în dreapta, cu literă pictată de 1,8 cm:

Μαβρογεν βοδ(α)[1].

<... a creiat> şi soarele asemenea, | şi toate acestea prin voinţa lui în chip minunat. | Un luminos luceafăr punînd spre a lumina ziua, | adăugînd şi luna pentru a lumina noaptea. | Pentru ca unul să încălzească şi să lumineze întreg pămîntul | iar celălalt să... întunericul (?) de pe pămînt. |

Sfîntă fecioară Maria, roagă pe fiul tău | pentru Nicolae domnitorul ce este în Dacia, | să-i dea forţă şi tărie, | ca să apere raiaua [2] şi pe nemţi să-i învingă. | Fiindcă este virtuos şi cucernic faţă de Dumnezeu, | şi apără-l ca întotdeauna să rămînă nevătămat. |

Hristos întărind lui Petru piatra credinţei | şi sultanul dăruind sceptrul dacilor fiului lui Petru [3]. | Petru s-a înfăţişat cel dintîi dintre apostoli. | Fiul lui Petru a fost proclamat cel mai mare dintre domni. |

Nicolae, Nicolae, omonimi după nume, | nedeosebindu-se cu nimic după fapte şi fire, | amîndoi s-au învrednicit de harul divin, | unul în părţile Vlahiei, altul în ale Lyciei, | Nicolae, păzeşte-l pe Nicolae şi pe poporul lui, | pe care Dumnezeu şi împăratul i l-au încredinţat, amin. |

Hristoase Dumnezeule, binecuvintează Dacia, glob al pămîntului (sic) | şi pe credinciosul domn, cu mîna ta cea dreaptă. | Crucea lui Hristos cea sfîntă, arma creştinătăţii, | prin care Mavrogheni învinge pe potrivnic şi pe duşmani. | Oricăruia crede într-însa din toată inima | îi dă ajutor şi putere de mîntuire.

Dacia mediteraneană, care seamănă cu un glob, | Dumnezeu a încredinţat-o în mîna lui Mavrogheni, | va fi dată pe rînd şi vlăstarelor lui strălucite. | Pentru că faptele lui sînt agreate de Dumnezeu şi de împărat. | Nici un loc din Dacia nu va rămîne nelocuit. | Şi va fi plină de sate de diferite neamuri. | Acolo Dumnezeu a aşezat un tron strălucit şi înalt, | numai pentru domnitorul Nicolae Mavrogheni. | Ca pe un soare l-a aşezat pe un tron înalt, | ca să strălucească şi să lumineze pe toţi cei drepţi prin exemplul <său>. | Soarele cu razele lui strălucitoare încălzeşte toată lumea, | iar Nicolae prin dreptate luminează firea cea muritoare. | Soarele atrage spre el curentele de vapori, | iar fiul lui Petru trage spre sine oştirile otomane [4]. | Căci soarele <încălzeşte> prin razele sale calde şi strălucitoare

şi Nicolae prin folosirea generoasă a banilor. | De dimineaţă a răsărit ca să lumineze pînă seara, | şi după mult timp va apune la sfîrşitul zilei. | Nici o altă stea nu se poate împotrivi soarelui, | nici vreun alt regat nu poate să reziste prinţului Vlahiei. | Dacii, turcii, chiar şi toată lumea | fac împreună rugăciuni şi urări întru mulţi ani | pentru domnitorul care i-a păzit pe toţi nevătămaţi | ca pe lumina ochiului, faţă de care <sînt> şi respectuoşi. | O Doamne ! dă mulţi ani fericiţi, | şi duşmanilor lui dureri şi necurmate greutăţi. | Dumnezeule al tuturor, susţine şi ajută pe Mavrogheni | şi toată mulţimea duşmanilor să devină pulbere şi cenuşe. |

[1] Inscripţia este pictată numai pe tabloul din colecţiile Muzeului de artă R.P.R., Secţia de artă feudală.
[2] E vorba de Ţara Românească, vasală turcilor.
[3] Voievodul Nicolae Mavrogheni era fiul unui Petru Mavrogheni.
[4] În privinţa politicii externe a lui Nicolae Mavrogheni şi a atitudinii sale filoturce vezi: *Istoria României*, vol. III, p 716.

După cum cerbul aleargă cu nesaţ spre izvoare, | tot aşa armata turcă vine la domn.| Cerbul aleargă să bea apă, | oştirea aleargă să mănînce zahereaua. | Apă multă şi limpede, < aduce> sănătate pentru cei ce o beau, | zaherea multă şi îmbelşugată <aduce> spor la leafă. |

Domul trimite oştirea să meargă să învingă pe nemţi. | Iar armata austriacă vede, se retrage şi fuge cît poate. | Turcii dau năvală înainte cu stindardele, | învingîndu-i pe nemţi le aduc capetele pe suliţe. | Mantale, benişuri, surguciuri şi bacşişuri (?) | şi blăni, toţi primesc în mod direct de la domnul.

Altele sînt socotelile nemţilor şi altele porunceşte Dumnezeu.

Hagi Manoli... paharnic.

Pe eroii cei de la început, din întreaga lume, | în totul Mavrogheni acuma i-a întrecut.

De Grigorie zugravul, 1789 ianuarie 1.

Mavrogheni vodă.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. A. Urechiă, *Istoria românilor*, tom. III, p. 526—529 (text, trad. şi pl.); **2.** Th. Blancard, *Les Mavroyéni*, ed. [1893], p. 310—312 (text şi trad. în lb. franceză); **3.** Idem, *Les Mavroyéni*, ed. 1909, tom. I, p. 507 (text şi trad. în lb. franceză) şi pl. următoare p. 504; **4.** D. C. Giurescu, *Date asupra picturii istorice româneşti în epoca feudală*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VII (1960), nr. 2, p. 65—68 notă.

★

1166

<Sec. XVIII?>.

Pomelnic triptic de lemn, de 45/28 cm., închis şi de 45/58 cm. deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: schitul Frumoasa, raion Moineşti.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1059 i.

Pe aripioara din dreapta, cu literă de 0,7 cm., pictată cu roşu, pe fond alb:

Domni(i) | : Ion Irimie voevod | и госпожда его [1], Marie, | Ion Moisei Movila voevod; |[5] Ion Simionu Movila voevod; | ... [2] gr... [2] a Movila Cant. (?), Isacŭ [Bali] | ca и кнегіне его и чед(и) их [3]. | ... [2].

Pe partea din mijloc a pomelnicului, cu literă pictată de 0,6 cm.:

Niamulŭ Movileştilor: | Ion Movilă voevod и госпожда его [4] Todosca и чед(и) их [5]; | Costan[din]... [2] кнегіне его [6] Safta; Miron logofetŭ и кнегиня его [7] | Iliana и чад(и) ихъ [5]; Ion, Safta и чед(и) ихъ [5]; Niculai, Iliana, |[5] Patraşco и чед(и) ихъ [5]; Safta и чед(и) ихъ [5]; Aniţa и чед(и) ихъ [5]; | Ilie vel vis(tiernic) и кнегіня его [7] Marie и чед(и) ихъ [5]; Safta, Catrina, Ştefan | Basaraba voevod, Bălaşa, Marie, Bal... | Gligorii spatar и кнегіня его [7]... [2] | его [8] Aniţa.

---

[1] Şi doamna lui; eroare în loc de « mama lui ».
[2] Inscripţie ştearsă.
[3] Şi soţia lui şi copiii lor.
[4] Şi doamna lui.
[5] Şi copiii lor.
[6] Soţia lui.
[7] Şi soţia lui.
[8] Lui.

În partea de jos a pomelnicului, cu literă pictată de 0,3 cm.:

. . .[1] ta slova se. . . [1] pomelnicŭ . . .[1]

Pe aripioara din stînga pomelnicului, cu literă pictată de 0,8 cm.:

Alte niamuri | şi rudenii <ale> Movile | ştilor [2].

1167

<Sec. XVIII>.

Pomelnic triptic de lemn[3] de 44,5/28,5 cm. închis şi de 44,5/58 cm. deschis, scris de mai multe persoane.
Provine de la: bis. din Sărăţenii de Sus, raion Bîrlad; a aparţinut colecţiilor Bibl. Acad. R.P.R.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar,: 1051 i.

Pe partea din mijloc, cu literă de 0,3—0,7 cm., scrisă cu cerneală neagră şi roşie pe fond alb:

Coloana I-a.

Viii[4]: | Aice să pome | nesc ctitorii; | vii[5]: |5 Nastasie[6]. | Necula, Paraschiva, | Costantin, | Ili(n)ca, Ioniţă, Antohii[5]. | Toader, Zoiţa[6]. Ion, Ancuţa[6]. | 10 Tofana, Ilena[6]. Toder, Panaiti[6] |. Lefter[6]. Ileiu[6]. Costandin[6]. Vasilca[6]. | Manolachi, Iordachi, Antohie, | Catrina, Ioan[6]. | Radul, Nastasie cu fi(i) lor[6].

Coloana a II-a.

Morţii[7]: | Aice să po | menesc ctito(rii): | Antohi, Gheorghie[8]. |5 Stăti, Marica, | Andronache, Sanda, | Măriicuţa, Ali | xandra, Gheorghiţ(ă), | Necula, Marie, Stra | 10tul, Ilinca, Vasil(e), | Sandul, Ghiorghiţ(ă), | Ghiorghiţ(ă), Aniţa[9]. | Măricuţa, Ion, Marie, Mari. . . | Zoiţa, Marie, Tănas(e), Nastasie, | 15 Safta, Iuliana[10]... Luchiţa i Panaite, Stancu[11]. | Cozma, Iuliana, Ion, Gavril, | Tudo[s]ie[12], Radul[6].

Aripioara din dreapta.

Viii: | Gheorghi, Soltana, | Iordachi, Pavăl, Marghio | ala, Iordachi, Mariia. |5 Morţii: | Panaiti, Ecaterina, Zoi | ţa, Ilina, Mariia, Ior | dachi, Mariia,

---

[1] Inscripţie ştearsă.
[2] Textul nu mai continuă. Inscripţia a fost datată <sec. XVIII?> după grafie.
[3] Datat <sec. XVIII> după grafie.
[4] Text scris deosebit, de altă persoană decît aceea care a alcătuit la început pomelnicul.
[5] Text scris de prima persoană.
[6] Text scris de altă persoană.
[7] Text scris de aceiaşi persoană ca la col. I, nota 4.
[8] Scris de altă persoană peste inscripţia « vii şi morţi ».
[9] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I, nota 5.
[10] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I, rîndul 8 şi 9, primele două nume.
[11] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I, rîndurile 12—13.
[12] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I, rîndul 14.

Gheorghe, Ma |riia, Profira, Ecate |[10] rina șă tot niamul[1]. |Costantin, Sandul...[2] | s-au-necatu [3].

Aripioara din stînga.

Morții, nemul Docăneștștilor: | Lepădanu, Mariia, | Dumitrașcu, Sanda, | Chiriiacu, Calestru, |[5] Nastasiia, Marin, Gheorghi[3]. | Ionŭ, Ioana, Ilinca, Toader[4]. | Lupa (?), | Manolachie, Anița, Toader, Mariia, | Iordachie, Ilinca, Zoița, | Ilinca, Mariia, Iordachi, |[10] Ion, Bălașa[3].

Costachi, meșterul carile au pre[făcut][5] | biserica[3].

Ilena, | Vasile, Todora, Ilie (?), | Panaiti, Safta, | Zoița, Ion, Ion, |[15] Mariia, Toder, Nastasiia, | Ilena, Catrina[3].

1168

1710 (7218) august 1.

Pomelnic de lemn de 74,5/52,5 cm; literă de 0,3 cm., pictată cu roșu și negru, pe mușama albă.

Provine de la: Mitropolia din București.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1196.

La anul de la [spăsenia][5] lumii 7218 luna lui avg(u)stŭ 1 dni.

Aceaste nume căte sănt scrise [aici][5] întru acestŭ pomĕlnecu au dat ajutor p[entru][5] po | mana [su]f[le][5] teloru...[6] la zidirile [ce][5] s-au făcut [aici la][5] sf(ă)nta Mitropolie din Bu | curești. Și ver cine di...[6] cela cini va îndrăzni să scoață vreun nume din cățĭ sănt aici, să-i scoa |[5] ță D(u)mn(e)zeu și...[6] din cartea vieții, și...[6] va | sta sf(i)ntei Mitropoli(i) să nu-i pomenească...[6] sfinției sale, amin.

Coloana I-a.

Aici | să pomenescŭ | domnul și cu boiarii. | Io Costandin voevod |[5] и г(о)с(по)жда его[7] Marica и чад(и) их[8]; | Stanca (doamna); | Șerban, Șerban, Radul, | Grigorie, Iordache, Petru, | Asan, Grigorie, Done, |[10] Dumitrașco, Mariea, | Bălașa, Șerban, Stanca.

---

[1] Scris de aceeași persoană ca la p. 764, col. I, nota 4.

[2] Inscripție ilizibilă,

[3] Scris de altă persoană.

[4] Scris de aceeiași persoană ca la p. 764 coloana I rîndul 12—13.

[5] Inscripție deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[6] Inscripție ștearsă.

[7] Și doamna lui.

[8] Și copiii lor.

Coloana a II-a.

Aici | să pomenescŭ | . . . | . . . [1] | [5] Ilarion ep(i)scop, Ioan ep(i)scop, | Athanasie i[erom] [2]onahŭ, | Ioan ierom(o)n(ah), Stefan ieromonah, | Stefan ier(o)m(o)nah, Paisie ier(o)monah, | Mihail ier(o)m(o)nah, Sava ier(o)monah, |[10] Ştefan ier(o)m(o)nah, Neofit ier(o)mon(a)h, | Ghenadie ier(o)m(o)nah, Iosif ier(o)-mon(ah), | Ghenadie ier(o)m(o)nah, Stefan ier(o)mon(ah), | Iosif ier(o)monah, Daniil ier(o)m(o)nah, | Iosif ier(o)monah, Io(a)saf ier(o)m(o)nah, |[15]. tihrie (?) ier(o)m(o)nah, Daniil ier(o)m(o)nah, | Io(a)saf ier(o)monah, Necodim ier(o)-monah, | Vasilie ier(o)m(o)nah, Io(a)saf ier(o)m[onah][2], | Timothei ier(o)m(o)n(ah), Cozma ier(o)m[onah][2], | . . . [1]ahia ier(o)m(o)nah, Theoclit ier(o)m(onah), |[20] Filotheu ier(o)m(o)nah, Grigorie ier(o)mo(nah), | Hrisanth ier(o)monah, [C]o[r]nilie ier(o)mon(nah), | Gherasim ierom(o)nah, Paisie ier(o)m(o)nah, | Gherasim ieromonah, Hrisanth ier(o)m(o)nah, | Simeon ier(o)m(o)nah, Nichifor ier(o)m(o)-nah, | [25] Averchie ier(o)m(o)nah, Isaia ier(o)monah, | Grigorie ier(o)m(o)nah, Dionisie ier(o)mon(ah), | erei (?) Dumitraşco, | . . . [1] ier(o)m(o)nah, Daniil ier(o)monah |, [Ino][2]chentie ierom(onah), |[30]. . . [1] nil monah, Theodosie monah, | . . . [1] al ieromon(ah), ierei Sava, | mon(a)h Nicola.

Coloana a III-a.

. . . | . . . | . . . | . . . |[5] . . . l . . . [1] igum(en?), Hierea | . . . | . . [1] [i]eromon[ah] | . . [1] ariia | . . . | . . . [3]

Coloana a IV-a.

Aici | să pomen[escŭ] [2] | neguţăt[orii] [2] | Zamfir, Lefter, Iane | [5] Nicola, Duca şi cu ai lor, | Şerban, Grigorie, Arion, Mihul, | . . . [1]iţă, Hristofor, Sterian, | Alexandru, Alexandru, Alexa, | Evthimie. | . . . [1] | erei Nicolau.

1169

<*1735—1790*>.

Pomelnic triptic de lemn [4], de 50,5/33 cm. închis şi de 50,5/69 cm., deschis, scris de mai multe persoane; literă de 0,3—1,2 cm., pictată cu roşu şi negru pe fond alb.

Proveniența necunoscută.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1057 i.

Coloana I-a.

Let 7244. | Pomianicul <lui> | Mihai Racoviţ(ă) [vo]dă: | Gligorie Ghica [5] vo[ev]odŭ, | [5] Costantin Niculaia voivod, | Racoviţă Dumitraşco, Ilena, | Radu Racoviţ(ă), Marie şi tot | neamu lorŭ. |

---

[1] Inscripție ştearsă.

[2] Inscripție ştearsă; textul a fost întregit de noi.

[3] Rîndurile care urmau sînt şterse.

[4] Textul a fost datat <1735—1790> în răstimpul de la prima dată amintită în pomelnic — 7244 — şi pînă la 1790 — după grafie — ultima perioadă în care au mai fost adaose unele nume.

[5] În orig.: « Dica ».

Do(a)mneli: | Zoe, Catrina, Ilean(a) | şi tot neamul lor [1]. Toader, | Ilena, Ioniţă, Maria, | Mihai, Iordachie, Ilinca, Nasta | siia [2]. | Stana cu tot neamul, | Ma[ri]ia cu tot neamuĭ [2]. | Costantin vod(ă) Racov(iţă), | Soltana şi tot | neamul lor; | Matei Ghica [3] voevod, | [Ro]xanda şi tot | [neamul lor] [4].

Coloana a II-a.

Pomiani[cul] | titoru. . . [5] | de Romanŭ, arhiipiscupi | şi stăpăni scaunului, cu | mila lui D(u)mnezeu: | arhiepiscopul Ionichie, | ermonah Niculaia, erei Udre (?). . . , | erei Niculaia, erei Tudor, Pan | dil, Ioana şi totŭ neamul, | monah Ioilŭ, Toma. . . [5] eadia, | Ion, Iliia. . . [5] iuchiţa ş[i] t[ot] | [n]eamul lor. . . [1] Vărnava [1]. | Vlaicul, Vasile, Petre [6]. | Monah Vlasiia . . . [5] | monah Dionisie, monah Sava [1]. | Monah Efrem, Catrina [6]. | . . . [5] | Vasilie, Ilena . . . [5] | Coste, Ioniţe . . . [5] Filaret, | Sta[n]iia, Stania şi [tot neamul lor] [2]. | Erei Lupu, Paraschi[v] [2]. . . [5] | Vasile, Gligorie [2]. . [5], [şi] | tot niamu lor; monah. . . [5] | Ghiorghie, Ileana,. . . [5] | Mihălachie, . . . | . . . [5] | ermon[ah] [7]. . . | . . . [8]

Coloana a III-a.

Pomenicu | călugărilorŭ, | a lui monah Ioil | care au făcut săhă | striia cu mănĭle sale. | Ermonah Vărlam, erei Sazo (?), | Todosie şi tot neamu loru; ermonah. . . [5] tŭ, erei To | . . . [5] şi tot neamu lor; | ermonah Pahomiia, Tănasiia, | Vărvara şi tot neamu lor; Ioil | monah, Nicodim erei, Gabor, Mărie, | monah Macarie, Dorothei, monah | Ionichie, Tofan, monah Sirghie, | monah Sălăvăstru, Cozma, Ionachie, | monah [Di]onisie monaha. . . [5], | monaha Magdalina . . . [5], [St]elian | . . . [5] Anisie [7] | . . . | . . . [5]

Pe aripioara din dreapta, cu literă de 0,3 cm., scrisă cu negru pe fond alb:

Ctitor(i) streĭni:

† Erei Eftimie. † Ştefanŭ. † Aniţa, Toader, | erei Dragomir, Tănasie, Toader, Ionŭ, | Todosie, Marie, Irina şi tot nemol lorŭ [7] | . . . [9]

1170

1750 septembrie 1—1751 august 31 (7259).

Pomelnic de lemn de 43/29 cm.; literă de 1 cm., pictată cu negru pe fond alb.

Provine de la: bis. din Slăviteşti, raion Rîmnicu Vîlcea.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1016 i.

---

[1] Scris de prima persoană.
[2] Scris de altă persoană.
[3] În orig.: Dica.
[4] Inscripţie ştearsă; textul a fost întregit de noi.
[5] Inscripţie ştearsă.
[6] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I rîndul 15—16.
[7] Scris de aceeaşi persoană ca la col. I nota 1.
[8] Rîndurile care urmează sînt şterse.
[9] Inscripţiile care urmează sînt posterioare anului 1800, ca de altfel şi acelea de pe aripioara din stînga.

† Pomĕlnicu titorilor Ionŭ | bi(v) vel logofăt Slăvitescu şi al dumnealui | polcovnicului Macsăm Sărbu Chinezu, | la leatŭ 7259.

Coloana I-a.

Vii | . . . [1]

Coloana a II-a.

Morţi. | Ionŭ, Bălaşa, | Dumitraşico, | Stanca, Ionŭ, |[5] Petca, Gheorghe, | [Cat]rina, Ionŭ, | Dumitraşico, | Ionŭ, Sanda, | Barbu, Sandu, |[10] Mariia, Preda, | Costandinŭ, | Mariia, Radŭ, | Sanda, Bălaşa, |[15] Păuna, | Drăghici, | Costandinŭ, | Catrina [2].

Ana, Ion, | Gheorghe, | Istratie, | Iacovu, Catrina [3].

Coloana a III-a.

Morţi: | Mariia, | Costandinŭ, | Novacŭ, Radŭ, |[5] Eftimie, | Zacariia, | Manolĕ [2]. Vasile [3]. | Tănasĭ(si)e, | Dumitru, |[10] Ilinca, Ionŭ, | Catrina, | Damaschin monahu, | Marta monahoia, | Ştefanŭ, |[15] Irimiia, | Neacşa, Gheorghe, Catrina, | Matei, Radu, | Ionŭ, Badea, Ană, |[20] Teofanŭ monah, | Drăghici, Părvu [4].

Coloana a IV-a.

Morţi: | Rafailŭ monahu, | Ana, Todor, | Costandinŭ, | Safta, Sultana, | Iona, Apostu, | Gherghina, | Chirca, | Anastasĭia monahiia, |[10] Bălaşa, | Dumitra(ş)cu, | Ionŭ, Iona, | Nicula, | I(o)săfŭ, Ana, |[15] Costandin, | Stanca, | Sandu, Barbu [5], | Şărbanŭ, | Costandinŭ, |[20] Alecse, | Sălivestru [4].

1171

1794 martie 4.

Pomelnic triptic de lemn, de 37/25 cm. închis şi de 37/50 cm. deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: biserica din comuna Cîrligul, raion Roman; a fost adus în Bucureşti pentru expoziţia din 1906; a aparţinut colecţiilor Bibl. Acad. R.P.R.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1061.

În partea de sus a pomelnicului, pe aripioara din dreapta, în partea din mijloc şi pe aripioara din stînga, cu literă de 3 cm., scrisă cu cerneală neagră pe fond alb:

† Pomelnicul ferici̧ţilor ctitori a sfintei bisĕrici ci să num(e)ştie mănăstirea [lui] Neagoe (?), ci să prăznueşti hramul adormirii Născătoarii de Dumnezău, purure Fecioarii Marii.

---

[1] Rîndurile care urmau pe această coloană sînt şterse.
[2] Scris de prima persoană.
[3] Adăogat mai tîrziu — în jurul anului 1800 — de altă persoană.
[4] Scris de aceeaşi persoană ca la col. II, nota 2.
[5] În orig. « Bargu ».

Aripioara din dreapta. Coloana I-a.

Ioan Dumitrașco Canta(cuzino) v(oe)vod, | Alixa(n)dra doamna, | Ioan Costandin v(oe)vod, | Anița doamna, | Sandul Sturza, Safta, | Ioan hatman, Vo(i)chița, | Irimie, Gonța, Drăgu | șan, Marie, | Giurgiu, Pătrașco, | Tudosie и чад(и) их[1]; | Măteaș, Tudosie, | Pricop, Călina, | Toader, Candachie, | Grigorie, Măgdălina, | Ionașco, Tud(o)sie, | Grigorie, Istina, | Safta, Nicolaiu, | Măteiaș, Ionașco, | Vasilca, Ionașco, | Tudura и чад(и) их[1]; | Dumitrașco, Sanda, | Vasile, Mărica, | Simion, Marica, | Petru, Frăsina, | Toader, Irina, | Savin, Marie.

Coloana a II-a.

Gheorghie, Antim, Evdochie, Chiriiac, | Marie, Gheorghie, | erei Stefan, Evdochie, | Ghiorghie, Axintie, | erei Thoma, Marie, | Gavriil, Tofana, | Stefan, Anghelușa, | Necolai, Istina, | Ilie, Nastasie, | Elĕna, Vasile, | Ioan, Frăsina, | Vasile, Tudosca, | Iosif, Marie, | Stefan, Marie, | Andrieș, Tofana, | Ștefan, Nastasie, | Costandin, Paraschiva, | Dimitrie, Varvara, | Ștefan, Silion, Andrei, | Anghelena, Costandin, | Mihălachi, Anița, | Călina и чад(и) их[1]; | Dimitrie, Marie[2]. | Axinie, Eilisaveta[3].

Partea din mijloc a pomelnicului. Coloana I-a.

Arhiepiscop mitropolit Dosoftei, | episcop Ioan, Spiridon, Marie, | ieromonah Neculau ї пападиє[4] | Sofroniia и чад(и)[5]; Ermina, Ghelasie ї папад(иє)[4] | Alixandra, Sirghie, Costantin, Marie, | erei Moisiiu i pop Nastasie и чад(и)[5]; | iromonah Varlam, stariț, ermonah Theodosie, | ermonah Sărafim, stariț Damiian, | Alixandra, Pavăl, Dochița и чад(и) их[1]; | Pricop, Marie, Costandin, Mărica, Vasile, Solonca, Marie, Grigoraș, | Axinie, Costandin, A(n)tohie и чад(и) их[1]; | Ionașco, Safta, Vasilie, Dochița, | Grigorie, Dochița, Stefan, Soltana, | Grigorii, Safta, Costandin, Marie, | Dumitru, Maria, Catrina, Safta, | Neculai, Ileana, Petrașco, Dimitrașco, | Safta, Vasilie, Antimie, Ștefan, | Safta, Neculai, Marie, Pătrașco, | Anița, Vasilie, Grigorii, Neculai, | Alixandra, Safta, erei Gherasim, | Axinie, Grigorie, Axinie, Radul, Neacș[a?].

Coloana a II-a.

Vasilie, Maria, Neculai, Tudosca, Ionaș[co?], | Safta, Ioana пападїа и чад(и) их[6]; | Marie, пападїа и чад(и)[7]; Dumitrașcu, | Zmaranda, Petru, Catrina, Neaga, | Ioniță, Neacșa, Eftimii, Ana, | Marie и чад(и) их[1]; diiacon Costandin, | Chelsie, Iosip, Andrei, Mărina, Ionașcu, | Nazarie и чад(и) их[1]. | Di aice în gios sint ctitorii sfintei biserici | de noaă făcută precum să vede. | Erodiiacon Arhip monah Iorest, Safta, log(ofăt) | Andreiu, Erina и чад(и) их[1]; ...[8] | erei Andrei, Marie. и чад(и) их[1]; ...[8] | Lupașco, Elena и чад(и) их[1]; ...[8] | Mihălachi, Paraschiva, | Tudosii, Marie и чад(и) их[1]; | arhidiiacon Dionisii[9].

---

[1] Și copiii lor.
[2] Scris de prima persoană.
[3] Scris de altă persoană mai tîrziu.
[4] Și preoteasa.
[5] Și copiii.
[6] Preoteasa și copiii lor.
[7] Preoteasa și copiii.
[8] Inscripție ștearsă.
[9] Urmează 7 rînduri ilizibile, scrise de altă persoană.

Aripioara din stînga. Coloana I-a.

Arhierei(i) Moldovii: | arhiepiscop Iacov mit(ropolit), | arhiepiscop Gavriil, | arhiepiscop Leon mit(ropolit), |[5] arhiepiscop Iacov mit(ropolit), | episcop Antonii <al> Rom(anului) | ... [1]

Pe partea din spate a pomelnicului, cu literă de 0,4 cm. scrisă cu cerneală neagră:

Acistu pomelnic s-au scri(s) de mine smeritul | ieromonah Veniamin egumen Cărliguluiu; | 1794 mart(ie) 4.

1172

1797 septembrie 1—1798 august 31 (7306).

Pomelnic triptic de lemn, de 67/39 cm. închis şi de 67/74,5 cm. deschis, scris de mai multe persoane.

Provine de la: m-rea Bogdana, raion Bacău; a fost adus în Bucureşti pentru expoziţia din 1906; a aparţinut colecţiilor Bibl. Acad. R.P.R.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1058 i.

În partea din mijloc, a pomelnicului, cu literă de 0,7 cm., scrisă cu cerneală neagră pe fond alb şi iniţiale cu cerneală roşie, în coloana I-a:

Arhierei: | Theodosie ... | ... [2] | Lavrenti ... [2] | [5] Ioan Canta[cuzino] [3], | monahie Ma... [2], | le T[oa]der, El.. [2], Io... [2], | Dosothei eromonah, S... [2] | monahie, Daniil mona[hu]l, [Var] |[10] thol [om]ei ermon[ah], E...chi [2] | monahie, ... oar...a... | ... [2] I[oas]af... [2], | Nem... [2] ch... [2], | Bi... [2]ii...Ch...i... [2] |[15] math... [2] dep... [2] | alt... [2] | Let 7... t.... s.... [2] rav... [2] | Let 7306.

Coloana a II-a.

... [2] | [voe]vod | ... [2], im... [2] Safta, Cate | ... [2], C... [2] v(oie)vod...i... [2] doamna |[5] ... [2] ghi... [2] vea... [2] ina doamna | ... [2] Racovi[ţă] ... | ... [2] sni ... | ... [2] ch... [2] [T]eofil, Athanasie, | ...ri...o... [2]. |[10] I[eromo] nahi [3]: | ... [2] I ... [2], Pahomi, Misail, | ... [2], Ghenadie, Lavr[entie] [3], Io | n... [2], Grigori[e] ... [2] che... [2]or, Chiriac, | C... [2]a, Theofil, Nicodim, Daniil, |[15] Grigori, Nicolai, Ghedeon, Nictari. | Ierodiiaconi: | ... os ... [2] Nicod[im], Theodosi, Misail. | Preoţi: | Io... [2]ca, Grigori, Dimitrie, |[20] ... [2] Nicolai, Costantin, Stefan, | ... [2]e. | M[onahi] [3]: | ... [1]a, Nica... [2]iach, Lavrenti, | I[o]il, Di... [2]ava, Serafim. |[25] M[onahi]ile: | M[ar]tha, Doroth[eia]... [2]ar, Anisie, | I[f]ti[mia], Ma... [2] i... [2]

Coloana a III-a.

Ctit | orii | ; Solomon, Anna, Iordachi, | ... ăt... [2], Solomon, Iordachi, |[5] Alixandra, Toderaşc(u), Elena, | Grigori, | Costachi, Safta, Iacov, Marie, | Ioan, Vasilie, Theofana. | Ctitori de Ţifeşti: |[10] Istrati, Me... [2] uşca, Giurgi, Marie, Vasilca, Costantin, Zaharie, Marie, Vasile.

[1] Inscripţia este ştearsă; textul, care urma în pomelnic, după grafie pare să fie fost adăogat mai tîrziu — după 1800.

[2] Inscripţie ştearsă.

[3] Inscripţie ştearsă; textul a fost întregit de noi.

Pe partea din spate a pomelnicului, cu literă de 0,4 cm. scrisă cu cerneală neagră:

Să <să> şt(i)e dă căndu s-au scos moşi(a) de la Ţifişti ce este date de un Istratie... [1], | care fuses(e) necăutat(ă) de no(o)zeci de ani. Şi că(n)d s-au scos moşie au pus silinţi | cuviiuşie sa, eg(u)menul ie(rei) Teofil, la l(ea)t 7282 septe(mvrie) 1 şi mai mi | cul între ermonaş(i) Sarafim, [s]in diaconului Timoftei de Ţifeşti(i) Iaşului | [5]; care moşie este-n hotarul Băleştilor l... [1] pănă-n hotărăte | cu p(i)etre mari din hotaru în hotaru şi unde au fostu viile lui... [1] | în hotarul Bălgeştilor, optŭ pogone. De aceastea ermonah Sa[ra]fim | am scris cu adevărat ... | ... [1]:

*

1173

<Sec. XVII mijlocul>.

Scaun arhieresc, deteriorat, de 176/65 cm., din lemn sculptat şi pictat multicolor, ; literă de 5 cm., pictată cu roşu pe fond, auriu.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 65 L.

† Логѡфет Даньчюоулъ [2].

† Danciul logofăt.

În partea de sus a obiectului, cu literă de 1—3 cm., pictată cu alb pe fond roşu, albastru şi auriu:

За доушѹ поменъ. | Три столена... [1].

Pentru pomenirea sufletului. Trei scaune...

1174

1767 octombrie 13.

Strană de lemn de 265/74 cm., ornamentată şi vopsită cu auriu; literă de 4,5 cm. şi 1,3 cm., pictată cu roşu în cadrul medalionului cu stema Ţării Româneşti.
Provine de la: bis. Sf. Spiridon Nou din Bucureşti; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [3] şi colecţiilor Muzeului de artă religioasă [4].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 245 L.

Io Al(exandru) | Sc(arlat) Gh(i)c(a) | vo(ie)vod. | 1767 [5] oc(tomvrie) 13 [5].

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, I, p. 264.

---

[1] Inscripţie ştearsă.
[2] Textul a fost datat <sec. XVII mijlocul> după grafie şi factura artistică a obiectului.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 159, nr. 46.
[4] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 122.
[5] Cu cifre arabe.

1175

1786 martie 2.

Jilţ de lemn sculptat, de 162 cm./70 cm.; literă de 3—3,5 cm. săpată.
Provine de la: Biserica Şubeşti, din Cîmpulung; a aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă [1].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 68 L.

Anno 1786 mar(tii) 2 die; Nicolai Tem̃.

În anul 1786, martie 2 zile; Nicolae Tem...

BIBLIOGRAFIE: Iorga, *Inscripţii*, II, p. 32 (text).

1176

1799 ianuarie.

Jilţ de lemn sculptat, de 147/0,45 cm., vopsit cu albastru şi maron; literă de 4,5 cm. săpată.
Provenienţa necunoscută.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 70 L.

... [2] | Vasile stolnic | ... [3] ghen(arie) an... [3] | 1799.

*

1177

1452 septembrie 1—1453 august 31 (6961).

Uşă de stejar, ornamentată, de 192/101 cm.; literă de 3,5—4 cm., în relief pe cele două arcade din partea de jos a uşii.
Provine de la: m-rea Snagov (paraclisul Buna Vestire ?), raion Răcari; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi [4] şi colecţiilor Muzeului de artă religioasă [5].
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 100 L.

---

[1] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 124.
[2] Inscripţie ştearsă.
[3] Inscripţie neinteligibilă.
[4] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 159, nr. 49.
[5] Vezi: Gr. Ionescu, *Bucureşti*, p. 122.

Fig. 148

Сьзда сѧ сьи храм вь д(ь)ни бл(аго)ч(ь)сты|ваго и Хр(ис)толюбиваго Іѡ Вла(ди)слав воевода и г(осподи)нь вьсеи земли Ѹг|рѡвлахїискои, в л(ѣ)т ҂ѕцѯа[1].

S-a zidit această biserică în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului Io Vladislav voievod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, în anul 6961.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Citeva ore la Snagov*, în «Rev. rom.», an II (1862), p. 367—368 (text şi trad.); **2.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 42 (trad.); **3.** Idem, *Monastirea Snagov*, în «Calendarul antic» pe anul 1875, p. 42 (trad.); **4.** *Monumente naţionali. Monastiri şi biserici ortodoxe*, p. 145 (trad.); **5.** A. I. Odobescu, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 403 (trad.); **6.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 158 (trad.); **7.** Cegăneanu, *Obiecte*, p. 63 (text şi trad.), p. 64, fig. 30; **8.** Al. Odobescu *Bis. de la Snagov şi Turbaţi*, în «Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite şi publicate pe seama tinerimei şcolare de Alex. Lapedatu», p. 326 (trad.); **9.** N. Iorga, *Art et littérature des Roumains*, pl. LXIV; **10.** R. Vulpe, *Muzeul naţional de antichităţi* în «Boabe de grîu», an I (1930),[pl. 3]; **11.** E. Mihăileanu, *Snagovul*, p. 16—17 (trad.); **12.** N. Iorga, *Vechea artă religioasă la români*, pl. 30; **13.** O. Tafrali, *Sculptura în lemn românească*, în «Arta şi arheologia», an 11—12 (1935—1936), p. 9 (fragment de text şi trad.); **14.** St. Nicolaescu, *Mănăstirea Snagov şi uşa de stejar cu sculpturi de sfinţi a bisericii Buna Vestire, ctitoria lui Vladislav voevod — 1453*, în «Bucureştii», an II (1936), nr. 1 — 2, p. 126-128 (text şi trad.); **15.** N. Iorga, *Arts mineurs*, II, fig. 2; **16.** D. Bodin, <*Cronică. Inscripţia uşii de la m-rea Snagov, comunicată de prof. Constantin C. Giurescu la congresul de numismatică şi arheologie ţinut la Cluj în oct. 1936*>, în «Rev. ist. rom.», an V—VI (1935—1936), p. 631 (text şi trad.); **17.** V. Brătulescu, *Arta veche românească*, în «Artă şi tehnică grafică», 1938, caietul 4—5, p. 75 (foto.); **18.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 13 (foto.) şi II/2, ed. IV, p. 668 (text şi trad.); **19.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 68; **20.** N. Şerbănescu, *Istoria mănăstirii Snagov*, p. 29—30 (text şi trad.); **21.** V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în «Bis. ort. rom», an LXXII (1954), p. 278 (text şi trad.); **22.** G. Oprescu, *Sculptura statuară românească*, p. 13 (foto.); **23.** V. Vătăşianu, *Istoria artei feudale în ţările române*, I, p. 864 (trad.) şi fig. 825 la p. 870; **24.** *Istoria României*, II, p. 730, fig. 228.

1178

1698 (7207) septembrie 4.

Uşi de lemn sculptat de 205/112 cm.; literă de 0,8—3,2 cm., săpată în partea de jos a celor două canate.

Provine de la: m-rea Tismana, raion Gorj.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 106.

Pe canatul din dreapta textul este scris într-un cartuş de 4/36 cm.

Fig. 149 a

[1] Inscripţia este încadrată de textul: «[† Бѫдеть вь дьнь] ѡсмаго и про|чее сьтворѧть їереи|[на ѡлт]ари вьсѧ сьжеженїа ваша и иже сп(ас)енїа вашего. И прїимѫ ви и Адонаи < sic > Г(оспод)ь. И вьзмѣ и ѡбра|ти ме на пѫт врать с(вѣ)тих вьнешнии зрѧщи|на] вьстокь; си бѣхѫ затворена. И рече Г(оспод)ь кь мнѣ: врата сїа затворена бѫдеть и неѡ[творѣт сѧ]|и никтоже имать проити сквоѕѣ нѣ, яко Г(оспод)ь Б(ог)ь Їис(раи)л [вь] вьнидеть и ми и бѫдеть затворена. Іа?[о и|гѹме]нь сь сѧдеть вь них сь[н]ѣсти хлѣбь. По пѫти еламских врать вьнидеть и по пѫти его». [† Va fi în ziua a opta şi mai departe vor face preoţii pe altar toate jertfele voastre şi cele spre mîntuirea voastră. Şi vă voi primi pe voi, zice Adonai Dumnezeu. Şi m-a luat şi m-a dus pe mine pe calea uşii celei mai dinafară a sanctuarului ce caută spre răsărit; şi aceasta era încuiată. Şi a zis Domnul către mine: uşa aceasta încuiată va fi şi nu se va deschide, şi nimenea nu va trece prin ea căci Domnul Dumnezeul lui Israel a intrat, de aceea va fi încuiată. Căci povăţuitorul şedea într-însa, să mănînce pîine <înaintea Domnului>. Pe calea porticului uşii va intra şi tot pe calea aceasta <va ieşi>].

Textul din această notă a fost întregit după St. Nicolaescu, *loc. cit.*

† Acea(s)tă sf(ăn)tă uș(ă) s-au făcutŭ în zilele ‹lui› Io Costa(n)dinŭ

Pe canatul din stînga, textul este scris într-un cartuș de 7/35 cm.

Fig. 149 b

B(asarab) voivod fiind mitropolit chir Theodosie, de egume|nulŭ Danilŭ; sep(temvrie) dnĭ 4, leat 7207. Nechita meșter.

1179

1707 februarie 20.

Uși de lemn sculptat de 205/120 cm.; literă de 1,5 cm. în relief, în partea de sus a celor două canate. Text cu majuscule.

Provin de la: m-rea Cotroceni din București; au aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă [1].

La muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 102 L.

Κ(αὶ) αυτην γεγονε δια δαπανης του πανιεροτατου μ(ητ)ροπολι| του πρωην Σωφιας, κυρου Αυξεντιου, ετος ͵αψζ φευρουαριου κ.

Și aceasta s-a făcut cu cheltuiala preasfinţitului mitropolit, fost al Sofiei, chir Axentie; anul 1707 februarie 20.

1180

1790 aprilie 23.

Uși împărătești, de lemn sculptat și pictat multicolor, de 143/73 cm.; literă de 12 cm. în relief.

Provin de la: m-rea Snagov, raion Răcari.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 33 L.

N(i)c(o)d(im) ierod(iacon), | 1790 [2].

[1] Vezi: Gr. Ionescu, *București*, p. 122.

[2] Cu cifre arabe.

Pe partea din spate a uşii, cu literă de 1,5 cm. şi 0,5 cm., pictată cu negru pe fond alb:

Aceste dver(e)[1] făcutu | s-au cu osărdiia şi | toată cheltuiala sme | ritului Nicodimu | ierodiiac(on), sin Ştefan Grecea | n biv vel sluger, hără | zi(n)du-le la sf(ăn)ta mănăstire | Snagov pentru a sa pomenire, la let | 1790 | april(ie) | 23.

BIBLIOGRAFIE: 1. Iorga, *Inscripţii*, I, p. 162; 2. Al. Ştefulescu, *Mănăstirea Tismana*, p. 139 nota 1; 3. N. Iorga, *Cîteva indicaţii asupra mănăstirii Snagovul*, p. 18 — 19; 4. V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 279.

*

1181

1615.

Pungă de piele cu legătură de argint aurit, de 11,5/14,5 cm.; literă de 0,7 cm. în relief, pe marginea de sus a legăturii.

Provine din Transilvania.

La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

Bethlen Istvan; | 1615.

1182

<Cca. 1650>.

Pomelnic pe o teracotă de 35/27 cm., smălţuită cu alb, verde şi albastru; literă de 2,5—9 cm., smălţuită cu albastru pe fond alb, într-un cîmp de 27/19 cm., încadrat de motive vegetale.

Provine de la: Curtea Domnească din Iaşi (?); a aparţinut Colecţiei mixte de artă comparată.

La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: C 613.

'Ιωάννου Βασι | λύου βοεβόνδα, | 'Αικατερίνης νδο | μνας, | Στεφά | νου, Γαβρι- | ήλ, | Γεωργίου, Κυράτζας, | Γεωργίου, 'Αλεξάνδρας[2].

Ion Vasilie voievod, Ecaterina doamna, Ştefan, Gavriil, Gheorghe, Chiraţa, Gheorghe, Alexandra.

BIBLIOGRAFIE: *Istoria Romîniei*, III, p. 66, fig. 10.

---

[1] Uşi.

[2] Textul a fost datat <cca. 1650>, după grafie şi factura artistică a obiectului, în perioada de sfîrşit a domniei lui Vasile Lupu; pomelnicul aminteşte numele copiilor lui şi ai Ecaterinei, cu care voievodul s-a căsătorit în 1640.

1183

1695—7203 <ianuarie 1 — august 31>.

Cîrjă episcopală cu incrustaţii de sidef alb şi castaniu, cu capetele de fildeş, de 168 cm.; literă de 0,4 cm., săpată şi pictată cu negru; pe mîner se află reprezentată stema Ţării Româneşti.
Provine de la: m-rea Horezu, raion Horezu.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 5443.

† Io Costandinŭ | Basarab voevod, | 1695 [1].

Pe cealaltă parte a obiectului, cu literă săpată de 0,3 cm.:

Această cărjă iaste dată | sf(i)ntii mănăstiri | Hurezii, | 7203.

1184

<Sec. XVIII>.

Matriţă de lemn reprezentînd pe sf. Ioan Damaschin, de 23/15 cm.; literă de 0,9 cm., săpată în partea inferioară a obiectului.
Provine de la: tipografia Bisericii Episcopale din Rîmnicu Vîlcea.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 15561.

Pop(a) Costandin tipograf Rîm(nicului) [2].

1185

<Sec. XVIII sfîrşit>.

Centură de mătase neagră brodată cu fir de argint, căptuşită cu piele; literă de 0,2 cm., săpată pe una din catarame, de 7,5/9,7 cm.
Provine de la: bis. Hanul Greci [3] — Ghionma Banul din Bucureşti, astăzi dispărută; a aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 1258.

Io Caraben fostu epit(rop) bise(r)ici(i) Greci; Mitana soţa [4].

---

[1] Cu cifre arabe.
[2] Textul a fost datat <sec. XVIII> după grafie.
[3] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 119, nr. 169.
[4] Textul a fost datat <sec. XVIII sfîrşit> după grafie.

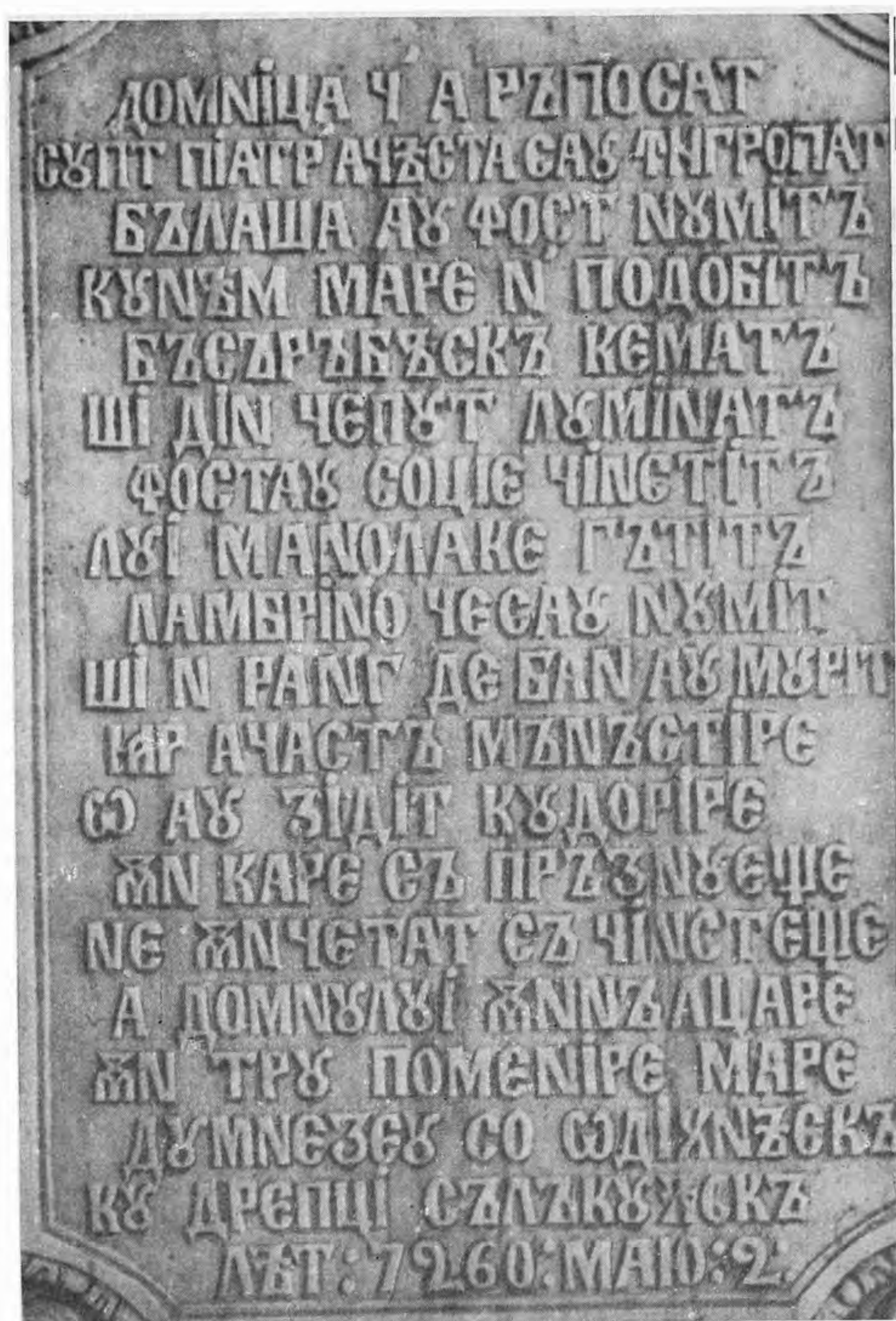

ДОМНІЦА Ч'А РЪПОСАТ
СꙊПТ ПІАТРА АЧѢСТА САꙊ ѪНГРОПАТ
БЪЛАША АꙊ ФОСТ НꙊМІТЪ
КꙊНѢМ МАРЕ Н ПОДОБІТЪ
БЪСЪРЪБѢСКЪ КЕМАТЪ
ШІ ДІН ЧЕПꙊТ ЛꙊМІНАТЪ
ФОСТАꙊ СОЦІЕ ЧІНСТІТЪ
ЛꙊІ МАНОЛАКЕ ГЪТІТЪ
ЛАМБРІНО ЧЕСАꙊ НꙊМІТ
ШІ Н РАНГ ДЕ БАН АꙊ МꙊРІТ
ІАР АЧАСТЪ МЪНЪСТІРЕ
Ѡ АꙊ ЗІДІТ КꙊДОРІРЕ
ѪН КАРЕ СЪ ПРЪЗНꙊЕЩЕ
НЕ ѪНЧЕТАТ СЪ ЧІНСТЕЩЕ
А ДОМНꙊЛꙊІ ѪННЪЛЦАРЕ
ѪН ТРꙊ ПОМЕНІРЕ МАРЕ
ДꙊМНЕЗЕꙊ СО ѠДІХНЪСКЪ
КꙊ ДРЕПЦІ СЪЛЪШꙊЯСКЪ
ЛѢТ: 7260: МАІО: 2:

Fig. 150

1186

1752 (7260) mai 2.

Piatră de mormînt, de marmură albă, de 154/80 cm.; literă de 3 cm. în relief, într-un cîmp de 86/58 cm.; în partea de sus este reprezentată stema Țării Românești.

Provine de la: bis. Domnița Bălașa din București.

La Muzeul de artă Stork[1].

Domnița ce-a răposat | supt piatr-aceasta s-au îngropat. | Bălașa au fost numită, | cu neam mare-npodobită, | Băsărăbească chemată | și din-ceput luminată. | Fost-au soție cinstită | lui Manolache gătită, | Lambrino ce s-au numit | și-n rang de ban au murit. | Iar această mănăstire | o au zidit cu dorire, | în care să prăznuește | ne încetat să cinstește | a Domnului Înnălțare, | întru pomenire mare. | Dumnezeu s-o odihnească | cu drepți(i) să lăcuească. | Leat 7260[2] maiu 2[2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Drăghiceanu, *Cronică*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VIII (1915), p. 95; **2.** E. Vîrtosu, *Din trecutul Așezămintelor Brîncovenești*, p. 7; **3.** E. Vîrtosu și I. Vîrtosu, *Așezămintele Brîncovenești. O sută de ani de la înființare, 1838—1938*, p. XI și p. 86, nr. 135 **4.** N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, p. 205, fig. 84.

CXII

1187

1664 ianuarie 18.

Piatră de mormînt deteriorată, de 174/67 cm.; literă de 7 cm. în relief, într-un cîmp de 131/51 cm.; în partea dinainte a pietrei este reprezentată stema Țării Românești.

Provine de la: bis. Mihai Vodă din București.

La Muzeul de istorie a orașului București.

† Suptŭ această înfrumsețată | piatră odihnĕște robul lui | Dumnezeu, Io Ioan voevod, s(î)nŭ | preamil(o)stivului domnŭ Io | Glegorie Ghica voevod și | al

Fig. 151

[1] În prezent piatra se găsește la Muzeul de istorie a orașului București.

[2] Cu cifre arabe.

m[ăr]ie[i] sal[e] doamniei [Maria][1], | d[o]m[n a toată Ţara Rumăneas | că, şi sfărşitu-se-a de pre această | lume şi îngropatu-se-a în măn][1]ăstirea |[10] ce s(ă) chěa[mă] Miha[i] vo[dă][1], hramul | с(в҄ѣ)ть Николає, ѿт Х(ри)с(та) лѣт ҂аҳѯд [2], în m(e)s(e)ţa ghenarie dne 18.

BIBLIOGRAFIE: **1.** V. Brătulescu, *Comunicări. Un fiu al lui Grigoraşcu Ghica vodă înmormîntat la biserica Mihai Vodă din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 43 (text şi foto.); **2.** Em. Elefterescu, *Monumente istorice din Bucureşti. Biserica Mihai Vodă*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 310 din 29 mai, p. 2; **3.** Em. Costescu, *Restaurarea bisericii Mihai Vodă din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 51.

1188

1679 (7187) august 2.

Piatră de mormînt de 208/91 cm.; literă de 10 cm. în relief, în chenar.
Provine de la: bis. Mihai Vodă din Bucureşti.
La Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

† Suptu aceasta piatră | odenescu osele robului lui Dumnezeu, [ju]panŭ [Gheorghe vel|vornic, s][3] ănŭ Ivaşcu vel vo[r]ni[c]ŭ | o[t] Bălě[ni][3]; şi se prestăvi în zilele lu Io [Du][3] ca vo(ie)vo(d). пи(с) м(ѣсє)ца [4] a(v)gustŭ, dni 2, | leat 7187.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 257; **2.** C. G. Mano, *Documente privitoare la familia Mano*, p. 107—108; **3.** Şt. D. Grecianu, *Genealogiile documentate ale familiilor boiereşti*, I, p. 307; **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom. 5142* de la B.A.R.P.R., f. 144; **5.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 17 v.

1189

<După 1687 ianuarie 14—1688>.

Piatră de mormînt de 172/80—72 cm.; literă de 10 cm. în relief, în chenar.
Provine de la: bis. Mihai Vodă din Bucureşti.
La Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

Suptu această piatră af | lă-se oasele răposatului Predii Urdărea | nulu ce au fos | tu slugeru mare, care se-au săvrăşitu

În partea centrală a pietrei, cu literă de 8 cm. în relief, într-un cîmp de 146/48 cm.:

† la leatu 7180 la 1 | una lui fev(ruarie) 3 | zile, iară acmu | în zilile prelu- |[5] minatului d | omnu Io Şeră | ban C(antacuzino) B(asarab) voi | vodŭ, de cinsti | tulu fiiu său |[10] Barbulu ve | lichii peh(arnic), du | pă osărădia | cea fiiască, şi | piatra e pusă dea |[15]supra oaselo | ru părintelui său [5].

---

[1] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit după o fotografie, la V. Brătulescu, *loc. cit.*

[2] Sfîntului Nicolae, de la Hristos anul 1664.

[3] Inscripţie deteriorată; textul a fost întregit de noi.

[4] S-a scris în luna.

[5] Textul a fost datat <după 1687 ianuarie 14—1688> în perioada în care Barbu Urdăreanu este mare paharnic, corespunzînd domniei lui Şerban Cantacuzino.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 258; **2.** E. Enăcescu, *Pe urmele strămoşilor*, p. 99; **3.** N. I. Cazacu, *Citeva inscripţii din cimitirul bisericii Icoanei din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XIX (1960), p. 1003 nota 23; **4.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom. 5142* de la B.A.R.P.R., f. 151; **5.** [Ghenadie Enăceanu], *A 545* (fost *ms. rom.* 2409) de la B.A.R.P.R., f. 179.

1190

1776 ianuarie 1.

Pe piatra de mormînt de sub nr. 1188 se mai află o inscripţie cu literă de 5 cm., săpată într-un cîmp de 119/61 cm., în partea de mijloc.
La Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

† Τύμβος κατέχει τὸ | σῶμα Σμαραγδίτζας | τῆς ἀγώγηας, λέγω Χρυ | σοσκουλαίου, θυγατρὸς |[5] Δημητρίου τοῦ Μπαλασ | άκη κ(αὶ) τῆς Σουλτάνης | δόμνης, θυγατρὸς Μάνου, | σὺ δέ Κ(ύρι)ε,δὸς πται | σμάτων τῆν λύσην |[10] ͵αψος' ἰαννουα | ρίου α.

† Mormîntul cuprinde trupul Smărăndiţei agoaiei, spun a lui Hrisoscoleu, fiica lui Dimitrie Balasachi şi a Sultanei doamna, fiica lui Manu, iar tu, Doamne, dă deslegarea păcatelor, 1776 ianuarie 1.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 257 (text şi trad.) şi foto. din fruntea vol. II; **2.** C. G. Mano, *Documente privitoare la familia Mano*, p. 107—108 (text şi trad. şi pl. no. 3); **3.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 144 (text şi trad.)

1191

1781 (1196).

Piatră de mormînt, fragment, de 65/41 cm.; literă 6,5 cm. în relief;
Provine de la: Mecetul turcesc din Bucureşti, astăzi dispărut; a fost păstrată în curtea bis. Bărăţia.
La Muzeul de Istorie a oraşului Bucureşti.

سطوری زاده حصکی الحاج عثمان آغانك
همشیره سی مرحومه مغفوره فاطمه فاتون
روحنه فاتحه سنه ۱۱۹۶

Fig. 152

Seturi zade haseki El-hadj | Osman aganîn hemşiresi merhume | magfure Fatime khatun ruhîna | fatiha; sene 1196.

Rugaţi-vă pentru sufletul răposatei şi mîntuitei Fatime khatun[1], sora lui Seturi zade[2] haseki El-hadj Osman aga; anul 1196.

[1] Doamna.

[2] Fiu.

*

1192

<1689—1714>.

Sabie cu mîner metalic, de 105 cm. lungime, cu încrustaţii de pietre semipreţioase; literă de 0,6 cm. în relief. Text cu majuscule.

A aparţinut fondului de obiecte rămas de la Constantin Brîncoveanu voievod.

La Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti, Nr. inventar: 24071/6188.

† Σὺ βασιλευ αηττητε, Λογε Θεοῦ πανταναξ, νικης βραβεια δωρησαι κατα τῶν πολεμιων, τω ηγεμονι και πιστῷ αυθεντι Κωνσταντινω, ωσπερ ποτε τῶ βασιλει μεγαλω Κωνσταντινω[1].

† Tu, împărat nebiruit, Cuvînt al lui Dumnezeu, rege al lumii, dăruieşte semnele biruinţii împotriva duşmanilor lui Costantin voievodul şi domnul credincios, după cum odinioară le-ai dăruit marelui împărat Constantin.

BIBLIOGRAFIE: 1. C. Marinescu, *Trei săbii de la Constantin Brîncoveanu*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XIX (1926), p. 96 (text şi trad.); 2. R. Rosetti, *Cîteva săbii ale lui Constantin Brîncoveanu*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. X (1929), p. 2 (text şi trad.).

1193

1691 (7200) noiembrie.

Icoană de lemn îmbrăcată în argint, de 11,7/10,2 cm., astăzi dispărută; reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între doi îngeri; litera era în relief, în partea de jos a obiectului.

Provenienţa necunoscută.

A aparţinut colecţiilor fostului Muzeu municipal — astăzi Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

Voico căp(itan); 7200 n(oiemv)r(ie).

Textul după: G. Severeanu, *O icoană brîncovenească*, în «Bucureştii», an I (1935), p. 266 (text) şi foto. la p. 265.

1194

1696 (7204) ianuarie 5.

Candelă de argint de 31 cm. înălţime, astăzi dispărută; litera era săpată în partea inferioară a obiectului.

Provenea de la: m-rea Comana, raion Giurgiu; a fost păstrată şi în bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti.

A aparţinut colecţiilor fostului Muzeu municipal — astăzi Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

---

[1] Textul a fost datat <1689—1714> în perioada domniei lui Constantin Brîncoveanu voievod.

† Suptu această candilă zace roaba lui Dumnezeu, Mariia, soţiia | lu Ş(erban) C(antacuzino) v(e)l com(is) în mănăstirea Comanii, hramul s(ve)tî | [Neculae, ghen(arie)] [1] 5 zile, l(ea)t 7204.

Textul după: G. Severeanu, *Candela de argint a Mariei Şerban Cantacuzino*, în « Bucureştii », an I (1935), p. 77 (text) şi fig. 2 la p. 81.

Vezi şi: 1. <N. Iorga>, *Mormîntul lui Brîncoveanu: O descoperire a d-lui Virgil Drăghiceanu*, în « Drum drept, an II (1914), p 455; 2. V. Drăghiceanu, *Inscripţii din biserica Sfîntul Gheorghe Nou*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 88.

1195

1712 (7220) aprilie.

Candelă, astăzi dispărută.

Provenea de la: bis. Sf. Gheorghe Nou din Bucureşti.

A aparţinut colecţiilor fostului Muzeu municipal — astăzi Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti.

Această candelă iaste făcută... [2] răposatei doamnii Ilincăi Brîncoveanul, de Şerban, Drăghici... [2] la mormîntul maica sa, la Sveti Gheorghe cel Nou, luna aprilie leat 7220.

Textul după: N. M. Popescu, *Viaţa şi faptele domnului Ţării Româneşti Constantin vodă Brîncoveanul*, p. 40.

CXIII

1196

<1620—1626>.

Sabie cu mîner de argint aurit, de 89 cm., lungime, cu medalioane cu turcoaze; literă de 0,3 cm., gravată pe lamă, sub efigia lui Gabriel Bethlen voievodul Transilvaniei.

La Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti. Colecţia Severeanu.

Gabriel, | D(ei) g(ratia), sac(ri) | Rom(anorum) imp(erii) et | Tran(sylvaniae) princ(eps),

Pe cealaltă parte a lamei, sub stema Transilvaniei, este scris:

par(tium) reg(ni) Hun(gariae) | dom | (inus), Sic(ulorum) <co>mes, | Op(uli)a de Rati | bo(r) dux [3].

Gabriel, prin graţia lui Dumnezeu, principe al sfîntului imperiu roman şi al Transilvaniei, domn al părţilor regatului Ungariei, comite al secuilor, duce de Oppeln şi Ratibor.

BIBLIOGRAFIE: Gh. Astancăi, *Obiecte de preţ din colecţia « Maria şi Dr. George Severeanu »*, în *Materiale de istorie şi muzeografie*, 1964, p. 286—287 (text şi trad.).

---

[1] Textul a fost întregit după: V. Drăghiceanu, *loc. cit.*

[2] Text ilizibil.

[3] Textul a fost datat <1620—1626> în perioada în care Gabriel — pe care îl identificăm cu Gabriel Bethlen — a fost voievod al Transilvaniei şi a stăpînit teritoriile amintite în inscripţie. (Mai sigur, în anul 1624).

CXIV

1197

<Cca. 1707—1714>.

Icoană de lemn cu două fețe, de 15,5/12,5 cm., reprezentînd pe o parte scena învierii lui Lazăr, iar pe cealaltă parte Duminica floriilor; literă de 0,4—0,5 cm., pictată cu roșu pe fond maron, în partea de jos a obiectului.
Proveniența necunoscută.
La Muzeul Karadja.

Pahomie episcop [1].

CXV

1198

1500 (7008).

Steag de catifea vișinie de 125/97 cm., brodat cu fir de aur și argint, reprezentînd pe sf. Gheorghe; literă de 5 cm., brodată în chenar.
Provine din: Moldova; a fost închinat la mănăstirea Zografu de la Athos, de unde a fost adus în țară după 1917.
La Muzeul militar central. Nr. inventar: 884.

† Ѡ, страстотръпче и побѣдоносче великїи, Геѡргїе, иже въ бѣдах и въ напастех ск|орїи прѣдстателю и топлїи помошниче и скръбѣшим радости неизгла(голе)ннаа, прїими ѡт насъ и се моленїе|смѣренаго своего раба г(оспо)д(и)на Іѡана Стефана воеводы, б(о)жїею м(и)л(ос)тїю г(ос)п(ода)рѣ земли Мѡлдавскои, и съхрани|его неврѣд(н)им въ съ вѣкъ и въ бѫдѫщи м(о)л(и)твами четъщих тѧ, ꙗко да прославлѣем тѧ въ вѣкы, аминь. И сътвори <с>е в л(ѣ)тѡ ҂зи, а г(ос)п(о)д(ст)ва своего лѣта мг (sic).

† O, martirule și biruitorule mare, Gheorghie, cel care în nevoi și în nenorociri ești grabnic sprijinitor și fierbinte ajutător și celor întristați bucurie nespusă, primește de la noi și această rugăciune a smeritului tău rob domnul Ioan Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domnul țării Moldovei, și păzește-l pe el neatins în lumea aceasta și în cea viitoare prin rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine, ca să te proslăvim pe tine în veci, amin. Și s-a făcut în anul 7008, iar al domniei lui în anul al 43-lea (sic)

[1] Inscripții identice și pe alte două icoane: 1. Reprezintă întîmpinarea Domnului și tăierea împrejur, de 15,2/12,7 cm. 2. Reprezintă coborîrea de pe cruce și îngroparea Domnului, de 15,7/12,6 cm. Textul a fost datat <cca. 1707—1714> în perioada în care Pahomie a fost episcop de Roman.

BIBLIOGRAFIE: **1.** T. Burada, *O călătorie la muntele Athos*, p. 34 — 35 (text și trad.); **2.** R. C. Pătîrlăgeanu, *Călătorii în Macedonia, Thesalia și muntele Athos*, p. 113 — 114 (text și trad.); **3.** I. Bogdan, *Două steaguri ale lui Ştefan cel Mare din Muntele Athos*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. și desb., Seria II, tom. XXIV (1901 — 1902), p. 91 — 92 (text și trad.) și pl. 2 următoare p. 92; în *extras*, p. 6; **4.** N. T. Kondakov, *Памятники христианскаго искусства на Афоне*, p. 250 — 251 (text); **5.** P. V. Năsturel, *Steagul, stema română, însemnele domnești, trofee*, p. 3—4 (text și trad.); **6.** I. Ursu, *Ştefan cel Mare*, p. 354 (trad. și pl. 27); **7.** N. A. Constantinescu, *Albumul istoriei românilor*, p. 25 (trad. și fig. 129); **8.** N. Iorga, *Istoria armatei românești*, vol. I, ed. II, p. 70 (trad.); **9.** Idem, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 85; **10.** Idem, *Istoria românilor*, vol. IV, fig. 24; **11.** Popa-Lisseanu, *Steag ostășesc moldovenesc din vremea lui Ştefan cel Mare*, în « Buletinul Muzeului militar național », an I (1937), nr. 1, p. 26 (text și trad.) și foto. la p. 25; **12.** St. Nicolaescu, *Din daniile lui Ştefan cel Mare făcute mănăstirii Zografu de la sfîntul munte Athos*, p. 16 (trad.) și foto. p. 12; **13.** Idem, *Steagul bisericesc al lui Ştefan cel Mare de la Muzeul militar național*, p. 5 (trad.); **14.** A. D. Velcu, *Steagul lui Ştefan cel Mare de la Muzeul militar este ostășesc sau bisericesc?*, p. 11 (text și trad.); **15.** Idem, *Steagurile Romániei*, în *Enciclopedia Romániei*, I, p. 77 (trad). și foto. la p. 75; **16.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/2, ed. IV, p. 517 (trad.); **17.** V. Vătășianu, *L'Arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, pl. XI, fig. 18. **18.** *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, p. 302 (text și trad). și fig. 211 la p. 303; **19** *Istoria Romániei*, II, p 500, fig 151.

1199

<1583 iulie — 1585>.

Fragment de țeavă de tun, de 65 cm. lungime și 21 cm. diametru; literă de 1,5 cm. în relief, de jur împrejurul unui medalion cu stema Țării Românești.

A fost găsit la m-rea Dealul, Tîrgoviște; a făcut parte din colecțiile Muzeului național de antichități.

La Muzeul militar central. Nr. inventar: 739.

† **Сътвори Їѡ Петроу воевод, с(ы)нь Петрашко воевод, вноукь Радуль воевод**[1].

† A făcut Io Petru voievod, fiul lui Petrașco voievod, nepotul lui Radul voievod.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. G. Tocilescu, *Petru Cercel*, în « Columna lui Traian », an V (1874), p. 55 (text și trad.); **2.** Idem, *Catalogul*, p. 96 (trad.), p. 97 (desen); **3.** N. A. Constantinescu, *Albumul istoriei românilor*, p. 39, fig. 172; **4.** A. D. Xenopol, *Istoria românilor*, vol. V, ed. III, p. 38 (desen și trad.); **5.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II/1, ed. IV, p. 230 (text și trad.); **6.** N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. V, fig. 33 și fig. 34; **7.** A. Cartojan, *Petru Cercel*, p. 153 (trad.), pp. 185 și 199 (foto.); **8.** R. Gioglovan, *Împrejurările descoperirii fragmentului de tun provenit din tunăria lui Petru Cercel*, în « Revista muzeelor », an II (1965), p. 160 (text în transliterație și trad.).

1200

<1608—1613>.

Sabie cu mîner metalic, de 96, cm. lungime; literă de 0,3 — 1,2 cm., gravată pe lamă; în cîmp este reprezentat chipul domnitorului.

A aparținut lui Gabriel Báthori, voievodul Transilvaniei.

La Muzeul militar central. Nr. inventar: 1103.

Gabriel | Bathory, | D(ei) g(racia) princeps | Transylvania(e)[2].

Gabriel Báthori, prin grația lui Dumnezeu, principe al Transilvaniei.

---

[1] Textul a fost datat <1583 iulie — 1585> în perioada domniei lui Petru Cercel.

[2] Textul a fost datat <1608—1613> în perioada domniei lui Gabriel Báthori.

1201

<1648 octombrie 11—1657>.

Sabie cu mîner metalic, de 88 cm. lungime; literă de 0,5 cm. săpată; în cîmp este reprezentat chipul domnitorului.
A aparţinut lui Gheorghe Rákóczi al II-lea, voievodul Transilvaniei.
La Muzeul militar central. Nr. inventar: 1104.

Georgius | Rakoci II | D(ei) g(racia) pr(inceps) Tran(sylvaniae) | re(gni) Hung(ariae) do(minus) | et Sic(ulorum) com(es) [1].

Gheorghe Rákóczi al doilea, prin graţia lui Dumnezeu, principe al Transilvaniei, domn al regatului Ungariei şi comite al secuilor.

1202

<1679—1688>.

Steag de mătase de 175/156 cm. pictat cu ulei, reprezentînd pe Iisus pe un jeţ; literă de 12 cm., pictată cu roşu pe fond auriu, în partea din dreapta, sus, a obiectului.
A aparţinut oştirii lui Şerban Cantacuzino voievod.
La Muzeul militar central. Nr. Inventar: 1161.

Vitejiia direaptă | să biruiască [2].

BIBLIOGRAFIE: **1.** G. I. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucureştilor*, p. 590 (foto.); **2.** P. V. Năsturel, *Steagul, stema română, însemnele domneşti, trofee*, p. 19; **3.** N. A. Constantinescu, *Albumul istoriei românilor*, p. 66, fig. 267; **4.** Iorga, *Arts mineurs*, II, *Les tissus*, fig. 88; **5.** C. I. Karadja, *Steagul românesc al lui Istratie Dabija voevod (pierdut în anul 1664, redobîndit în anul 1937)*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XIX (1937), p. 78 şi pl. I, următoare p. 87; **6.** A. D. Velcu, *Steag ostăşesc din vremea lui Şerban Cantacuzino*, în « Buletinul Muzeului militar naţional », an I (1937), nr. 1, p. 30; **7.** Idem, *Steagurile României*, în *Enciclopedia României*, I, p. 78 şi foto. la p. 76; **8.** C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III/1, ed. II, p. 137, fig. 33.

CXVI

1203

<1397—1398>.

Pisanie pe o piatră de 29/25 cm., parţial deteriorată; literă de 3 cm. săpată.
Provine de la: Cetatea Turnu, de lîngă Turnu Măgurele.
La Muzeul naţional de antichităţi.

---

[1] Textul a fost datat <1648 octombrie 11—1657> în perioada domniei lui Gheorghe Rákóczi al II-lea.

[2] Textul a fost datat <1679—1688> după A. D. Velcu, *loc. cit.*

† Ѡбновисѣ сїю|град Холъвникь[1]|при ц(а)рѣ Илдирим|Баиазит и при су|[5] баша Д... д...[2] ѣ|ша, въ лѣт...|...[2] а҃[3]...[2].

† S-a înoit această cetate Holăvnic, în timpul împăratului Ilderim-Baiazit şi în timpul subaşei D..., în anul ...

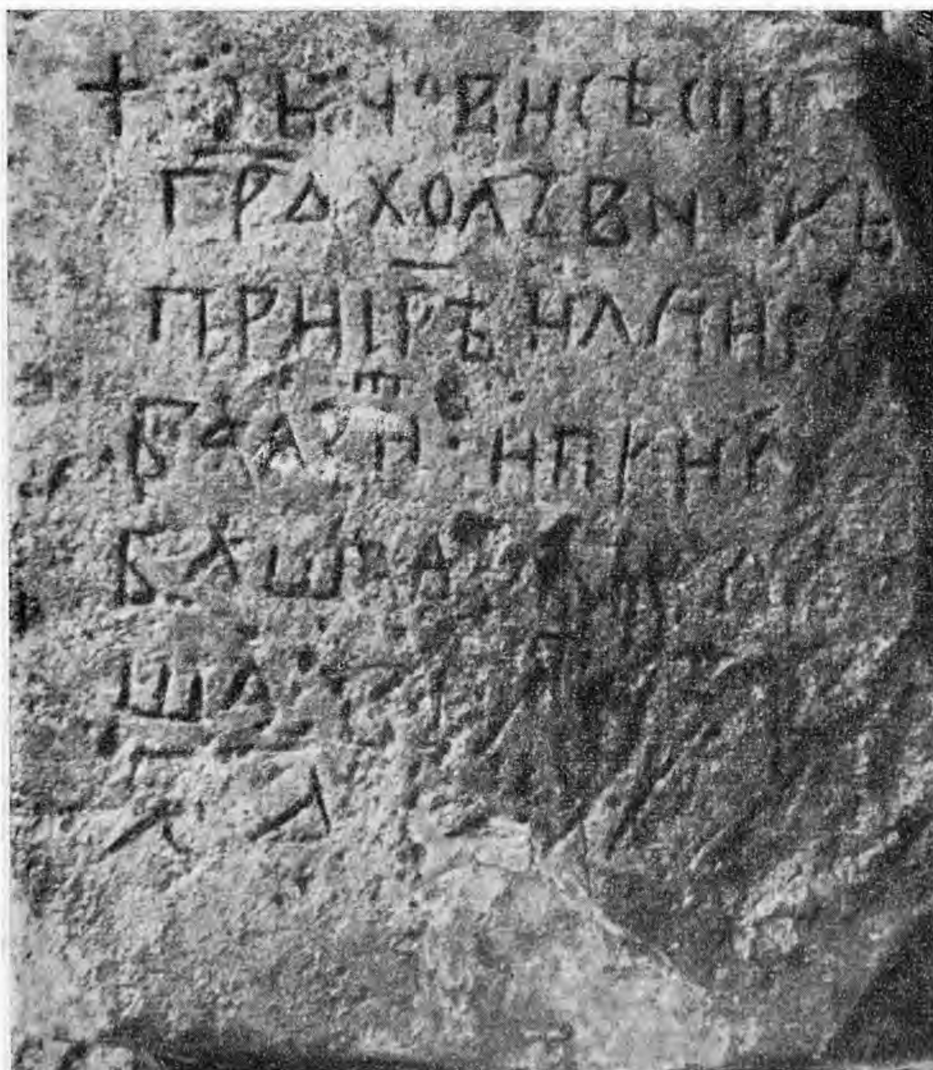

Fig. 153

BIBLIOGRAFIE: **1.** Gr. Florescu, *Cetatea Turnu*, în « Rev. ist. rom. », an XV (1945), p. 461 (text şi trad.) şi fig. 17 la p. 460; **2.** H. Chircă şi C. Bălan, *O inscripţie din 1397—1398 privitoare la stăpînirea turcească de la Turnu*, în « Studii şi materiale de istorie medie », III, 1958, p. 360 (text şi trad.) şi fig. 1 la p. 363; **3.** P. Ş. Năsturel, *<Recenzie>* la *H. Chircă şi C. Bălan, O inscripţie din 1397—1399 privitoare la stăpînirea turcească de la Turnu*, în « Studia et acta orientalia », an IV (1962), p. 324 (trad. în l. franceză).

[1] Turnu.

[2] Inscripţie deteriorată.

[3] Textul a fost datat <1397—1398> după H. Chircă şi C. Bălan, *loc. cit.*

1204

1733 (1182).

Piatră de mormînt de 129/49 cm., spartă în două bucăţi; literă de 4,5—11 cm. săpată.

Provine de la: Constanţa[1] (?).

La Muzeul Naţional de antichităţi. Nr. inventar: 470.

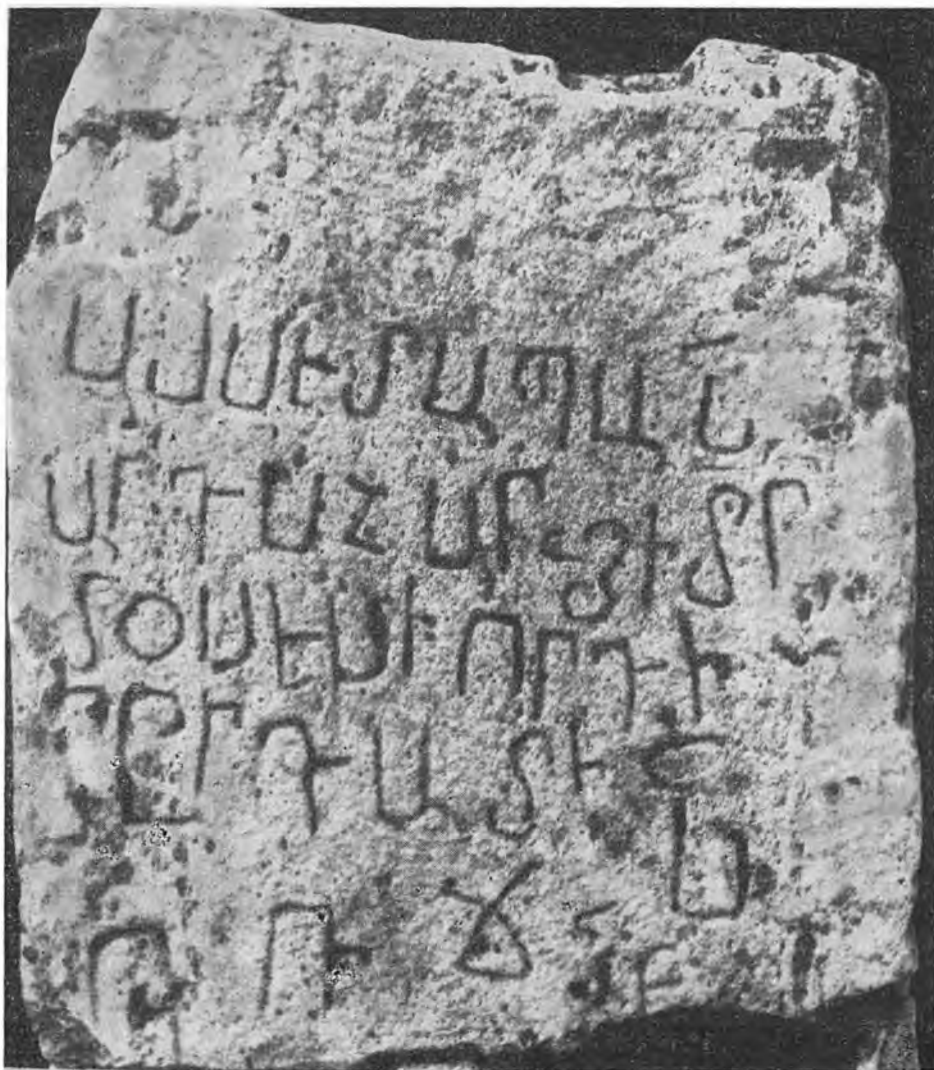

Fig. 154

Այս է տապան | Արդահարցի Տ(է)ր | Մո(վ)սէսի որդի | Տըրդատին | [5] Թ(վին) ՌՃՁԲ.

Ays ē tapan | Ardaharçi t(ē)r | Mo(w)sēsi ordi | Tərdatin, |[5] t'(win) ṙ č j b.

Acesta este mormîntul lui Tirdat, fiul preotului Movses din Ardahar, anul 1182.

[1] Vezi: Tocilescu, *Catalogul*, p. 36, nr. 431.

1205

‹După 1654 aprilie 9?›.

Cărămidă de 13/26 cm. spartă în două bucăţi; literă de 1—2,5 cm. săpată.

Provine de la: bis. Vărzaru, din Tîrgovişte, astăzi dispărută.

La Muzeul naţional de antichităţi.

Fig. 155

† Милостию божию, Їѡ | Матею воеводъ и гос | (по)д(и)нь зъмлє Влаѕкоє [1].

Mai bun dom(n)u de Mate | iiu vodă n-au fostu | nici un domnu [2].

BIBLIOGRAFIE : [Gr. G. Tocilescu,] *Comunicare în legătură cu dărîmarea bisericii Vărzaru din Tîrgovişte*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. şi desb., Seria II, tom. XXIII (1900—1901), p. 10 (text şi desen).

CXVII

1206

1697 iulie 1.

Cruce de lemn de 42/36,5 cm., suspendată în faţa altarului; literă de 0,3 cm., pictată cu negru pe fond gălbui, pe una din feţele obiectului.

La Muzeul Satului — bis. din Dragomireşti, raion Vişeu.

Aceasta | sf(ă)ntă cruce | [au] cumparat Axe | nie, jupunasa | [5] lui Ostaşŭ Mihale, şi o au dat în | sat în Dragomireşti în svăn | tă besĕrecă întru nu[me]- |

[1] Din mila lui Dumnezeu, Io Matei voievod şi domn al Ţării Româneşti.

[2] Textul a fost datat ‹după 1654 aprilie 9?›, posterior anului cînd a murit Matei Basarab, inscripţia avînd caracterul unui text postum.

Pe cealaltă parte a obiectului:

le lui D(u)mn(e)dzău și pentru | păcate | le sale, | unăde este | hramul Ѹспе |[5] нїе преч(истие) Б(огороди)ци, въ | лѣтѡ ҂аχчз, д(ь)нь | в июлиа а[1]. Mihai zu(grav).

BIBLIOGRAFIE: 1. N. Iorga, *St. și doc.*, XVII, p. 100; 2. A. Popa, *Biserici de lemn din Ardeal*, în « Anuarul Com. mon. ist. », Secția Transilvania, an IV (1932—1938), p. 136.

1207

1774 decembrie 21.

Chivot de lemn de 26/24 cm., păstrat în altar; literă de 0,2—1,2 cm., pictată cu alb.

La Muzeul Satului—bis. din Dragomirești, raion Vișeu.

Acesta sf(ăn)tă iconă | au cumpărara (sic) în anu D(o)m(nu)lui | 1774 dechevrie 21. | Și au cumperat zugravu[2] (?) Vasoi |[5] și cu soța sa Mărie | și cu fecioru dumne(a)l(o)r, | Grigorie și Doche | să lă fie pomană în vĕci, | aminŭ.

★

1208

1773 (7281) <aprilie 22 — august 31>.

Pisanie pe cadrul de lemn din partea superioară a ușii de intrare în biserică, de 26/88 cm.; literă de 2,2 cm. săpată.

La Muzeul Satului — bis. din Răpciuni, raion Piatra Neamț.

Ani de la întruparea D(o)mnului, 1773.

Pe cadrul de lemn din partea dreaptă a intrării, cu literă de 2 cm săpată:

Și au luatŭ în | ceputŭ a se | face aceas | tă sf(ă)ntă |[5] bisĕrică | în luna lui | aprielŭ în | 22 de zile | și o au să |[10] vărșitŭ în | a[ni][3]...

Pe cadrul de lemn din partea superioară a portalului de la intrarea în pridvor, cu literă de 2 cm. săpată:

Anii de la dzidirea lumi(i) 7281.

BIBLIOGRAFIE: 1. V. Vătășianu, *Contribuție la cunoașterea bisericilor de lemn din Moldova*, în *Închinare lui Nicolae Iorga*, p. 411—412; 2. Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5143 de la B.A.R.P.R., f. 63.

[1] Adormirea preacuratei Născătoare de Dumnezeu, în anul 1697 în ziua de 1 iulie.

[2] In orig. « zubacu »:

[3] Inscripție deteriorată. Tocilescu, *loc. cit.*, a citit: « <d>at.»

1209

<După 1773 aprilie 22>.

În partea din stînga a uşii de intrare în biserică, inscripţia cu literă de 3—4,5 cm. este săpată pe peretele din scîndură.
La Muzeul satului — bis. din Răpciuni, raion Piatra Neamţ.

Ştefan, Ilarion, | Ghini(a), Rad(u ?) | C(on)stant[in] [1].

*

1210

1781 (7289) iunie 10.

Cruce de piatră de 140/50 cm.; literă de 5 cm. în relief.
Provinė din: Stăneşti, raion Curtea de Argeş.
La Muzeul satului.

† Această sfă | ntă şi du | mnezeia(s)că | cruce ias |⁵ te făcută | de robu lu | Dumnezeu, | Simionu | vătafu |¹⁰ înpreună c | u roba lu | Dumnezeu, | Dobra, soţ | iia lui

Pe latura din dreapta a crucii, cu literă de 3,5 cm:

şi cu fii | său An | dreiu | şi cu |⁵ totŭ | niamu | l lor. | Iunie 10, | leat |¹⁰ 728 | 9.

CXVIII

1211

1656 septembrie 1—1657 august 31 (7165).

Sfeşnic, astăzi dispărut, avea 155 cm. înălţime.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: m-rea Govora, raion Rîmnicu Vîlcea.

7165.

După: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 125, nr. 555.

---

[1] Textul a fost datat <după 1773 aprilie 22> după grafie, posterior anului clădirii bisericii din Răpciuni.

1212

<1656 septembrie 1—1657 august 31 (7165)>.

Sfeşnic, astăzi dispărut, avea 155 cm. înălţime.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: m-rea Govora, raion Rîmnicu Vîlcea.

Aceste 4 sfeatnice făcutu-le (Lavrente) ermonach [1].

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 125, nr. 555.

1213

1662 septembrie 1—1663 august 31 (7171).

Cruce de lemn îmbrăcată în argint aurit, de 29/12 cm., cu aplicaţii de email, astăzi dispărută.
Provenea de la: schitul Polovragi, raion Gilort.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

Сей крест ест [даровал жупан...] Владуцу и жуп[аница [2] его]... в лет ͵зроа

Această cruce a dăruit-o jupan... Vlăduţu şi jupaniţa lui... în anul 7171.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 120, nr. 1013.

1214

1663 (7171) februarie 4.

Cruce de lemn de chiparos sculptat, îmbrăcată în argint aurit, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Snagov, raion Răcari.

† Сей кръсть сътвори рабина б(о)ж(їа), г(ос)п(о)жд(а) Марїа, Їѡ Глигорїе Гика воевода, доховнои сфетаа монастырь Снѣгов. † Вѣчна егѡ поминанїе; фев(руарїе) д, ͵зроа.

† Această cruce a făcut-o roaba lui Dumnezeu, doamna Maria <a lui> Io Gligore Ghica voievod, sfintei dumnezeieştei mănăstiri Snagov. † Veşnica ei pomenire; februarie 4, 7171.

Textul după: Al. Odobescu, *Cîteva ore la Snagov*, în « Rev. rom. », an II (1862), p. 397.
Vezi şi: 1. Al. Odobescu, *Scrieri literare şi istorice*, I, p. 450 (trad.); 2. N. I. Şerbănescu, *Istoria mănăstirii Snagov*, p. 64 (text şi trad.); 3. V. Brătulescu, *Mănăstirea Snagov*, în « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 278 (text şi trad.); 4. N. I. Şerbănescu, *Panaghiarul de la Snagov. Cîteva lămuriri asupra panaghiarului şi rostului său liturgic*, în « Bis. ort. rom», an LXXX (1962), p. 544 (text şi trad.).

---

[1] Textul a fost datat <1656 septembrie 1—1657 august 31 (7165)> după sfeşnicul precedent cu care forma un ansamblu (menţiunea la Drăghiceanu, *loc. cit.)*

[2] În ed. Drăghiceanu: « жуп[аници] ».

1215

1676.

Piuliţă de bronz, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenienţa necunoscută.

Me fudit Pet(rus) Murar; 1676.

M-a turnat Petru Murar; 1676.

Textul după: Tocilescu, *Catalogul*, p. 141, nr. 188.

1216

<1682 septembrie 1—1683 august 31 (7191)>.

Anaforniţă de argint, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.

Această anaforniţă este dată de doamna Maria a creştinului domn Io Şerban v(oie)v(od); leatu 7171 [1].

Textul după: M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 50.
Vezi şi: V. Vasiliu, *Mănăstirea Dintrunlemn*, p. 34—35.

1217

(1695).

Pateră de argint, astăzi dispărută; avea inscripţia pe margine.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.

Constantin Brîncoveanul, mănăstirei Dintrunlemn [2].

Textul după: N. Iorga, *«Arginturile» lui Constantin Brîncoveanu*, în «Bul. Com. mon. ist.», an VII (1914), p. 98.

---

[1] Probabil <7191> dată la care Şerban voievod, pe care-l identificăm cu Şerban Cantacuzino, a fost domn.

[2] Textul a fost datat (1695) după N. Iorga, *loc. cit.*

1218

1701 septembrie 1—1702 august 31 (7210).

Cădelniţă de aramă, astăzi dispărută.
Provenea de la: Schitul Ostrov (?), raion Rîmnicu Vîlcea.
A aparţinut colecţiilor Bibliotecii Academiei R.P.R.

<A>ceast cadilniţă făcutu-o-a monaca Damaschina, stariţa, cu toată cheltuiala ei şi a mănăstirii; l[ea]t 7210.

Textul după: I. Bianu, *Despre o cădelniţă din 1702*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. şi desb., Seria II, tom. XXXVIII (1915—1916), p. 7.

1219

1709 (7218) decembrie 24.

Disc de argint, astăzi dispărut; avea litera săpată pe suport.
A aparţinut colecţiei *Olszewski.*
Provenea de la: bis. Colţea din Bucureşti.

† Acest sf(ă)nt discos de nafură l-au închinat Şerban Cantacuzino v(e)l vor(nic) şi soţia lui, Andriana, sf(in)tei mănă(s)tiri Trisfetitele, ca să le fie vĕcinică pomenire; dic(hemvrie) 24 l(eat) 7208[1].

Textul după: G. Olszewski, *Un disc de argint de la marele vornic Şerban Cantacuzino*, în « Cronica numismatică şi arheologică », an IV (1923), p. 47.
Vezi şi: G. D. Florescu, *Din vechiul Bucureşti*, p. 62 nota 311.

1220

1717.

Pahar de argint aurit, astăzi dispărut.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Tismana[2], raion Gorj.

Nicodim eg(u)m(en) Th(i)s(menii), 1717[3].

Textul după: Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 221; în *extras*, p. 73.
Vezi şi: Jules Brun, *L'art religieux au Musée de Bucarest*, p. 45 (trad. în lb. franceză).

---

[1] Probabil *7218*, dată la care Şerban Cantacuzino este mare vornic. Vezi pentru aceasta: I. Ionaşcu, *Şcoala de la Colţea*, în « Bis. ort. rom. », an LVI (1938), p. 813. Vezi şi nr. 859 şi 860.
[2] Vezi: Tocilescu: *Catalogul*, p. 130, nr. 54.
[3] Cu cifre arabe.

1221

1756 decembrie 16.

Potir, astăzi dispărut; avea inscripţia scrisă pe suport.
A aparţinut colecţiilor dr. *Slobozianu.*

Сиї чаша соорꙋжєнна бистъ в(ъ) ман<а>стиръ Карлашєвскии, Ꙋспєнїꙗ Богоматєрє, в(ъ) зємлѣ Молдавской, тр(ꙋ)домъ и икоштомъ їгꙋмєна; 1756 года, дєкабрїꙗ 16 числа.

Acest pahar a fost făcut în mănăstirea Călărăşanca, Adormirea Maicii Domnului, în ţara Moldovei, prin truda şi cu cheltuiala egumenului; în anul 1756, decembrie 16 zile.

Textul după: V.Brătulescu, *Comunicări. Colecţia Dr. H. Slobozianu*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXXIII (1940), fasc. 106, p. 42—43.

1222

1764.

Candelă de argint, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.

Ioan Theodoranu Tzinku; anno 1764, Cibinii.

Ioan Theodoranu Tzinku; în anul 1764, Sibiu.

Textul după: Tocilescu, *Catalogul*, p. 112, nr. 88.
Vezi şi: C. C. Giurescu, *Istoria romînilor*, vol. III/2, p. 1031 (text).

1223

1793.

Potir, astăzi dispărut.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: m-rea Dintrunlemn, raion Rîmnicu Vîlcea.

Acest sfînt potir s-a afierosit la sfînta monastire Dintrunlemn de robii lui Dumnezeu, Constantin şi Stanca, ca în veci să se pomenească, 1793.

Textul după: M. Răuţu, *Monografia eclesiastică a judeţului Vîlcea*, p. 50.
Vezi şi: V. Vasiliu, *Mănăstirea Dintrunlemn*, p. 34.

1224

1762 septembrie 1—1763 august 31 (7271).

Tablă de plumb din acoperişul bisericii, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

Ivan Kot, nepotul părintelui Ioaniki, egumenu mănăstirii Argeşului, leat 7271.

Textul după: [Gr. G. Tocilescu,] *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 54.
Vezi şi: I. Popescu-Cilieni, *Învelişurile vechilor noastre biserici*, p. 55.

1225

1762 septembrie 1—1763 august 31 (7271).

Tablă de plumb din acoperişul bisericii, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

Nicolae Kot, leat 7271.

Textul după: [Gr. G. Tocilescu,] *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 54.
Vezi şi: I. Popescu-Cilieni, *Învelişurile vechilor noastre biserici*, p. 55.

1226

1781.

Tablă de plumb din acoperişul bisericii, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

Athanasie Dhvk (sic) meş(ter); 1781[1].

Textul după: [Gr. G. Tocilescu,] *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 54.
Vezi şi: I. Popescu-Cilieni, *Învelişurile vechilor noastre biserici*, p. 55.

1227

1781 septembrie 28.

Tablă de plumb din acoperişul bisericii, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului naţional de antichităţi.
Provenea de la: Biserica Episcopală din Curtea de Argeş.

---

[1] O inscripţie asemănătoare se afla şi pe alte patru table de plumb.

...ziua judecăţi(i) leat 1781 sept(emvrie) 28, s-au isprăvit; adecă eu de loc din ţara Ardealului din Tibru, varmeghia[1] Belgradului, de neam de Şăndreştri, Dumnezeu să-l erte.

Textul după: [Gr. G. Tocilescu,] *Biserica Episcopală a mănăstirii Curtea de Argeş*, p. 54.
Vezi şi: I. Popescu-Cilieni, *Învelişurile vechilor noastre biserici*, p. 55.

*

1228

1732.

Ţesătură, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor prof. *Stoianovici.*

Πόνος καὶ ἀφιέρομα Θεοδοσίας τοῦ 'Ασωπούρι, δούλ(η) <τοῦ> Κ(υριο)ῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς τεκθέντα, ἐπὶ καλῖς (ὑγιείας) αὐτῆς, 1732.

Truda şi darul Teodosiei a lui Asopuri, roaba lui Dumnezeu, a Născătoarei de Dumnezeu, şi a celor din ea născuţi, pentru buna ei sănătate, 1732 .

Textul după: N. Iorga, *Inscripţii*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 273.

*

1229

1629 (?).

Icoană astăzi dispărută, reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus în braţe, între doi sfinţi; litera era pictată cu roşu pe fond alb, în registrul inferior.
A aparţinut colecţiilor dr. *C. I. Istrate.*
Provenea de la: bis. din Sălişte, raion Sibiu.

Eu Vasilie zugravu | a făcut, Răşinariu; | anu 1629[2].

Textul după: C. Moisil, *Colecţiuni particulare de antichităţi*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 144 (şi foto.).

1230

(Cca. 1643).

Icoană de lemn de 73/55 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus în braţe.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: m-rea Arnota, raion Horezu.

---

[1] Ţinut.

[2] Sau 1829?. Vezi: fotografia la C. Moisil, *loc. cit.*

† Прїим[и] Г(оспожд)иї м(о)л(е)нїе раби свѡ[е]ї бл(а)гоч(ь)[стив]їе Їѡ Матѳїе вѡ[ї]вѡ[д] ї г(ос)п(о)жд[а Єл]ї[на][1].

† Primeşte, Stăpînă, rugăciunea robilor tăi, a binecinstitorului Matei voievod şi a doamnei Elina.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Monastirea Arnota (Districtul Vîlcei)*, în « Informaţiunile », Iaşi, an II (1871), nr. 197—14, p. 2 (desen); **2.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 203 (text şi trad.); în *extras*, p. 54; **3.** Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 67, nr. 618 (text şi trad.); **4.** Idem, *Monumentele Olteniei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 61 (text şi trad.); **5.** N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi în Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », XXV (1933), pl. CCCXXXIV, fig. 526; **6.** D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 46 (trad.); **7.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 135—136 (text şi trad.).

1231

(Cca. 1643).

Icoană de lemn de 73/75 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe Iisus.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: m-rea Arnota, raion Horezu.

[† Прїими Господи Їисусе Христе моленїе] ра[б]и свое[ї] бл(аг)о[чьстивїе] Їѡ Матѳїе вої[в]о[д ї госпожда Єлїна][1].

† Primeşte, Doamne Iisuse Hristoase, rugăciunea robilor tăi, a binecinstitorului Io Matei voievod şi a doamnei lui, Elina.

BIBLIOGRAFIE: **1.** Al. Odobescu, *Monastirea Arnota (Districtul Vîlcei)*, în « Informaţiunile », Iaşi, an II (1871), nr. 197—14, p. 2 (desen); **2.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 202 (text); în *extras*, p. 54; **3.** V. Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 61 (text şi trad.); **4.** N. Ghika-Budeşti, *Evoluţia arhitecturii în Muntenia şi în Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », XXV (1933), pl. CCCXXXIII, fig. 525; **5.** D. Giulescu, *Mănăstirea Arnota*, p. 47 (trad.).

1232

1674 august 15.

Icoană de lemn de 67/52 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe Iisus între Maica Domnului şi sf. Ioan Botezătorul.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: Mitropolia din Tîrgovişte.

Această icoană este a Mit(ro)pol(ii) Tîrgov(i)şte(i); 1674 avgust 15; fiindu aci zugravi Duzăgat <?> zug(r)av.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 92, nr. 961.

---

[1] Lectură propusă de noi, după un desen, la Odobescu, *loc. cit.* Textul a fost datat (cca. 1643) după: Tocilescu, *Raporturi*, p. 203 (prin analogie cu icoana sf. Nicolae de aceeaşi factură, din anul 7252 <1643>.

1233

(Sec. XVII sfîrşit).

Icoană de lemn de 78/57 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus în braţe.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenienţa necunoscută.

[Пи]шєт сє аз рабь... Партѳєниє єромонахъ[1].

Iată scriu eu robul (lui Dumnezeu), Partenie ieromonah.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 34, nr. 252.

1234

(Sec. XVIII început).

Icoană pictată pe pînză, de 20/16 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe una din părţi pe sf. apostol Andrei şi sf. Maria (?), iar pe cealaltă pe sf. Visarion şi Spiridon.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: bis. din Doiceşti, raion Tîrgovişte.

Пис Григоріє ѕѹг(рав)[2].

A scris Grigorie zugrav.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 82, nr. 815.

1235

(Sec. XVIII început).

Icoană de lemn, de 90/70 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe sf. Nicolae.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: bis. Sf. Dumitru din Rîmnicu Vîlcea.

Рѹка пωпа Їωан ѕѹг(рав)[3].

Mîna popii Ioan zugrav.

Popa Tudor zug(rav) ot Costeşti[3].

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 57, nr. 532.

---

[1] Textul a fost datat (sec. XVII sfîrşit), după Drăghiceanu, *loc. cit.*
[2] Textul a fost datat (sec. XVIII început), după Drăghiceanu, *loc. cit.*
[3] Textul a fost datat (sec. XVIII început), după Drăghiceanu, *loc. cit.*

1236

(Sec. XVIII început).

Icoană de lemn de 20/18 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe una din fețe pe sf. Trifon și sf. Pantelimon, iar pe cealaltă pe sf. Constantin și Elena.
A aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: m-rea Bistrița, raion Horezu.

Pantelimon eromonah, Costandin paraclisier[1].

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 50, nr. 492.

1237

1718 martie.

Icoană de lemn cu legături metalice, de 31/26,5 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe Maica Domnului cu Iisus în brațe.
A aparținut colecțiilor Muzeului de artă religioasă.
Proveniența necunoscută; a fost păstrată și la bis. Stavropoleos din București.

Κατὰ τὸ 1718, μηνὶ μαρτίῳ. Αὕτη ἡ ἁγία καὶ σεβασμία εἰκὼν ὑπάρχει ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου καὶ ταπεινοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, 'Ιωαννικίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Πωγωνιανῆς, ἐκ τῆς κώμης τῆς 'Οστανίτζας, ἣν εὐδοκίᾳ τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ πανάγιου Μ[ητ]ρὶ, ὢν ἐν Μοσχοβίας στολίτζι, ὠνησάμην, πρὸς εὐλαβείαν ἐμήν τε καὶ πάντων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, τοῦ πρεσβεύειν ἕνεκα τὸν μονογενῆ αὐτῆς ὑιὸν, περὶ τῶν ἐμῶν ἁμαρτιῶν, ὅθεν καὶ γέγραπτο εἰς μνήμην. 'Ιωαννίκιος ἱερομόναχος.

În anul 1718, luna martie. Această sfîntă și venerată icoană este a mea, a preamicului și smeritului rob al lui Dumnezeu, Ioanichie ieromonahul din Pogoniana, din satul Ostanița, pe care am cumpărat-o, fiind în scaunul Moscovei, cu îngăduința preabunului Dumnezeu și a preasfintei lui Maici, pentru cucernicia mea și a tuturor pioșilor creștini; ca să mijlocească pe lîngă fiul ei unul născut, pentru păcatele mele, pentru care s-a și scris spre pomenire. Ioanichie ieromonahul.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 29—30, nr. 228.

1238

1723.

Icoană astăzi dispărută.
A aparținut colecțiilor prof. *Stoianovici.*

Πέφικε τοῦτο Σοφρονίου καθεγουμένου, θεουλόγου, θύτον τε Σουμεληώτου, διὰ χιρὸς δὲ ταπινῆς Θεοδωσίας θιγατὴρ Γεωργίου κ(αὶ) Ασομπουρι, ἔτει[2] 1723.

---

[1] Textul a fost datat (sec. XVIII început), după Drăghiceanu, *loc. cit.*

[2] În text: « Κασομπουριέντ. »

E a lui Sofronie categumenul, teologul, preotul din Sumela, cu mîna smeritei Teodosia, fata lui Gheorghe şi Asopuri, în anul 1723.

Textul după: N. Iorga, *Inscripţii*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 272.

1239

1726 iulie 5.

Icoană de lemn cu rize de argint, de 85/63 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe sf. Ioan Gură de Aur, sf. Nicolae şi sf. Atanasie.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: bis. Stavropoleos din Bucureşti.

῾Η παροῦσα σεβασμία εἰκῶν ἐζωγραφήθη δι᾽ ἀναλωμάτων ἐμοῦ ᾽Ιωαννίκιου ἱεράρχου Σταβρουπόλεως, τοῦ ἐκ κόμης ῾Οστανίτζας τῆς παλαιᾶς Πογονιάνης, καὶ κτήτορος τῆς σεβασμίας μονῆς ταύτης τῶν παμμεγίστων Ταξιάρχων καὶ πάσων τῶν ἐν αὐτῇ ἁγίων εἰκόνων καὶ ἱερῶν σκευῶν ἀμφίων τε καὶ κειμηλίων καὶ πάντων τῶν λοιπῶν προσόντων αὐτῇ. Юлюȣ є҃ 1726; пис аз Іωсиф зȣг(рав).

Această sfîntă icoană s-a zugrăvit cu cheltuiala mea, a lui Ioanichie ierarhul Stavropoleosului, cel din satul Ostaniţa, din vechea Pogoniana, ctitorul veneratei mănăstirii acesteia, a preamarilor Voievozi şi a tuturor sfintelor icoane din ea şi a tuturor sfinţitelor vase, odăjdii şi odoare şi a celorlalte din ea. Iulie 5, 1726; am scris eu Iosif zugravul.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 31, nr. 233.

1240

1739.

Pe icoana de sub nr. 1237 mai era scris:

Καὶ ἀφιερώθη... ἐκκλεσίας τῶν πανμεγίστων Ταξιαρχῶν, ὅστις δὲ αὐτην ἐκ ταύτης ἀποξενόσην, ἐχέτω τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ τῆς παναγίου καὶ Θεοτόκου, Μαρίας, 1739. ᾽Ιωαννίκιος Σταυρουπόλεως.

Şi s-a afierosit... bisericii preamarilor Voievozi şi cine o va înstrăina dintr-însa să fie afurisit de sfinţii părinţii noştrii şi de preasfînta şi Născătoarea de Dumnezeu, Maria, 1739. Ioanichie al Stavropoleosului.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 30, nr. 228.

1241

1772 iunie 9.

Icoană de lemn de 91/69 cm., astăzi dispărută, reprezenta pe sf. Dumitru. A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.

Provenienţa necunoscută.

Δι' ἐξόδων τοῦ κυρίου Φιλαρέτου πρωτοσυγγέλλου αψοβ ἰουνίου 9. Διὰ χηρὸς δὲ Παρθενίου ἐκκλησιάρχου τοῦ Σουμελιώτου.

Prin cheltuiala dumnealui Filaret protosinghel, 1772 iunie 9. Prin mîna lui Partenie eclisiarhul Sumeliotul.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 67, nr. 622.

1242

1777 aprilie 6.

Icoană astăzi dispărută.

A aparţinut colecţiilor *N. Iorga.*

Provenea din Transilvania.

Aciastă icoană s-au făcut cu chieltuiala cinstiţilor săteni Căcuceni pentru 10 mărieşi,[1] fiind pre[o]t popa Mitria şi cu popa Ion, la leatul 1777, ap(rilie) 6 zile, fiind vlăd(ica) Gh(eorghie) Grigorie Maer, în zile înnălţatulu[i] înpărat Iosif al 2; şi s-au zugrăvit de mine i mnogogreaşnic[2] Mearco[3] zugravul Vlaşcovici, Jabiniţă.

Textul după: [N. Iorga], *Icoană din colecţia N. Iorga,* în « Rev. ist. », an XI (1925), p. 317.

1243

‹Cca. 1787›.

Tablou astăzi dispărut, reprezenta pe Nicolae Petru Mavrogheni voievod; litera era pictată cu alb, dejurîmprejurul chenarului care încadra portretul domnului. Text cu majuscule.

A aparţinut colecţiei lui Ion Manu.

---

[1] Monedă folosită mai ales în Transilvania, în sec. XVIII—XIX.

[2] Şi mult greşitul.

[3] Marco.

Ιωαννης Νικολαος Πετρου Μαυρογενη βοεβοδα αυθεντης και ηγεμων πασης Οὀγγρο Βλαχιας.[1]

Ioan Nicolaie Petru Mavrogheni voievod şi domn al întregii ţări a Ungrovlahiei.

Textul după: o fotografie la Th. Blancard, *Les Mavroyéni*, tom. I, pl. de la p. IV.

*

1244

1765.

Strană arhierească, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: bis. Sf. Impăraţi din Tîrgovişte.

Ioan ierei, ec. D <sic>; 1765.

Textul după: Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 129, nr. 888.

*

1245

1653 septembrie 1—1654 august 31 (7162).

Uşă de lemn sculptat, astăzi dispărută.
A aparţinut colecţiilor Muzeului de artă religioasă.
Provenea de la: bolniţa m-rii Bistriţa, raion Horezu.

† Врата сиѧ сътвори иеромонах игумен Василиї вь д(ь)ни Їѡ Матею Басараба воеводи, въ л(ѣ)т ҂зрѯв.

† Această uşă a făcut-o Vasilie ieromonah, egumen, în zilele lui Io Matei Basarab voievod, în anul 7162.

Textul după: un desen la Al. Odobescu, *ms. rom.* 3265 de la B.A.R.P.R., f. 48 (şi trad.).
Vezi şi: **1.** Tocilescu, *Raporturi*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 198; în *extras*, p. 50; **2.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 220 (trad.); **3.** C. Alessandrescu, *Dicţionar geografic al judeţului Vîlcea*, p. 313 (trad.); **4.** Iorga, *Inscripţii*, I, p. 202 (text şi trad.); **5.** T. Bălăşel, *Mănăstirea Bistriţa*, în « Cuvîntul adevărului », R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 139 (trad.); **6.** Al. Odobescu, *Schiturile şi metoaşele mănăstirii Bistriţa din Vîlcea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an I (1908), p. 102 (text şi trad.); **7.** Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 130, nr. 944 (text şi trad.); **8.** Idem, *Monumentele Olteniei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 58 (text şi trad.); **9.** O. Tafrali, *Sculptura în lemn românească*, în « Arta şi arheologia », an 11—12 (1935—1936), p. 10 (trad.); **10.** Gh. D. Popescu, *Mănăstirea Bistriţa din judeţul Vîlcea*, p. 85 (trad.); **10.** Gr. G. Tocilescu, *ms. rom.* 5142 de la B.A.R.P.R., f. 373 (text).

[1] Textul a fost datat <cca. 1787>, după factură artistică în perioada de început a domniei lui Mavrogheni (tabloul se deosebeşte ca factură de acela executat la 1789 ianuarie 1 = nr. 1165).

1246

1416 (6924) iunie 11.

Pisanie, de la bis. Bucur.

† Io Mircea I Basarabŭ domnŭ Ţărei Româneşti, ducă alŭ Făgăraşului şi biruitorŭ alŭ ţinutului Dobrogea de peste Dunăre, la anulŭ 6924 amŭ ziditŭ biserică de zidŭ în loculŭ celei de lemnŭ a lui Bucurŭ în pădure pe movila de lângă Dîmboviţa, cu hramulŭ sfiinţilorŭ ierarhi Atanasie şi Chirilŭ, unde amŭ pusŭ oasele morţilorŭ căzuţi în bătaia ce amŭ avutŭ cu turcii la Giurgiu, iunie 11 [1].

Textul după: Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din Romània*, p. 75.
Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *6924, Biserica Bucur din Bucureşti, 1416*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 75; **2.** *Monumente naţionali. Monastiri şi biserici ortodoxe*, p. 150; **3.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 135; **4.** C. Alessandrescu, *Dicţionar geografic al judeţului Ilfov*, p. 51; **5.** Gr. G. Tocilescu, *Cetatea Bucureştii sau Cetatea Dimboviţei*, în « Revista tinerimea română », noua serie, I (1898), p. 15; **6.** M. Dumitrescu, *Biserica Bucur*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 189; **7.** I. Teodorescu, *Biserica Bucur*, în « Consolatorul », an V (1902—1903), p. 134; **8.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă din Bucureşti*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 200; în *extras*, p. 24; **9.** Em. Elefterescu, *Bisericile Bucureştilor. Biserica Bucur*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 305 din 17 apr., p. 2; an XII (1934), nr. 400 din 6 mai, p. 3; **10.** V. Pocitan-Ploeşteanu, *Biserica Bucur din Capitală*, p. 16.

1247

Cădelniţă de argint aurit cu aplicaţii de email albastru, astăzi dispărută. Capacul focarului imita o cupolă de biserică cu nouă turnuri [2].
Provenienţa: m-rea Radu-Vodă.

Dat-am de pomană domnia mea şi doamna mea această cădelniţă sf. mănăstiri din marginea Bucureştilor cu hramul sf. Treimi cei nedespărţite, făcută de noi, peste care s-a scris numele a nouă voinici din vitejii noştrii dorobanţi, cari, făcînd a trece turcii fără vad Dunărea, s-au luat în goana lor călări înnot şi după ce s-au prăpădit la mijlocul apei, apoi s-au înecat şi ei de osteneala cailor; ca să fie de veşnica pomenire a lor.

Textul după: N. Iorga, *O cădelniţă de la mănăstirea Radu Vodă din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 112.

---

[1] Text plăzmuit de Gr. Musceleanu.
[2] Pe fiecare turn se afla un nume « d. e.: Nicolae, Dragomir, Neagu, Vintilă şi altele ».

1248

1625 septembrie 1—1626 august 31 (7134).

Cădelniţă de argint, de la m-rea Radu Vodă.

După bătaia ce amŭ făcutŭ cu turciĭ, hoţĭ bostangiĭ, la Giurgiu şi ii amŭ biruitŭ cu norocŭ, între maĭ multe milĭ, făcuiŭ şi astă cădelniţă de argintŭ curatŭ cu 16 turnuri, pentru 16 morţĭ care căzură în bătae, şi amŭ dat-o bisericiĭ mele Radu Vodă, Io Alecsandru v(oe)v(o)dŭ, domnŭ Ţării Româneştĭ, şi soţia mea Catrina doamna, pentru pomană; leat 7134 [1].

Textul după: Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 114.
Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 74; **2.** Idem, *7076, Monastirea Radu Vodă, 1568*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 74; **3.** M. Dumitrescu, *Monastirea Radu Vodă*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 300—301; **4.** Idem, *Istoricul*, II, p. 71; **5.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 198; în *extras*, p. 23; **6.** V. Pocitan-Ploeşteanu, *Biserica Bucur din Capitală*, p. 23.

1249

1625 septembrie 1—1626 august 31 (7134).

Paftale de argint, de la m-rea Radu Vodă.

Aceaste paftale de argint curat mi le-a datŭ maică-mea cînd m-a măritat şi eŭ le-amŭ datŭ darŭ mănăstirii noastre Radu Vodă, ca să fie în veci pomană. Io Catrina doamna; leatul 7134 [1].

Textul după: Gr. Musceleanu, *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 115.
Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 74; **2.** Idem, *7076, Monastirea Radu Vodă, 1568*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 74; **3.** M. Dumitrescu, *Monastirea Radu Vodă*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 301; **4.** Idem, *Istoricul*, II, p. 71; **5.** C. Săndulescu-Verna, *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 198; în *extras*, p. 23.

1250

1651 septembrie 1—1652 august 31 (7160).

Pisanie, de la bis. Sărindar.

† Făcîndŭ domnia mea 40 bisericĭ precum mă făgăduisemŭ la D(umne)zeŭ, amŭ îndeplinitŭ cu aceasta pre care amŭ zidit-o din temelie în loculŭ

[1] Text plăzmuit de Gr. Musceleanu.

uneĭ bisericuţe vechĭ ce se zicea a Coconilorŭ, zidită de Vladŭ banulŭ Severinuluĭ şi alŭ Făgăraşuluĭ, la anulŭ 6870 şi amŭ numit-o Serindarŭ, leatŭ 7160, lăsîndŭ totŭ hramulŭ adormirea Maiciĭ Domnuluiĭ, ca să fiă pomenire părinţilorŭ, nouă şi fiilorŭ noştriĭ, aminŭ[1].

Textul după: Gr. Musceleanu, *Monumentele străbunilor din România*, p. 35.

Vezi şi: **1.** Gr. Musceleanu, *6870, Sărindaru în Bucureşti, 1362*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 35; **2.** *Monumente naţionale. Monastiri şi biserici ortodoxe*, p. 154—155; **3.** Bilciurescu, *Monastirile*, p. 142; **4.** Gr. G. Tocilescu, *Cetatea Bucureştii sau Cetatea Dîmboviţei*, în « Revista Tinerimea română », an I (1898), noua serie, p. 9 notă; **5.** M. Dumitrescu, *Matei Basarab*, în « Consolatorul », an I (1898—1899), p. 125; **6.** Idem, *Cele 40 biserici făcute de Matei Basarab*, în « Amvonul », an XVII (1914—1915), p. 314; **7.** Idem, *Istoricul*, IV, p. 106; **8.** D. Caselli, *O mănăstire la marginea Bucureştilor în veacul al 17-lea « Sărindarul »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 166 din 31 martie, p. 1; **9.** St. Nicolaescu, *Sfînta mănăstire Sărindar din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 424 din 26 mai, p. 1; **10.** I. Sachelarescu, *Din istoria Bucureştilor. Plumbuita*, p. 71 notă; **11.** Gh. Stănescu, *Mănăstirea Sărindar. Cu prilejul împlinirii a cinci sute de ani de existenţă documentară a Bucureştilor*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 447.

[1] Text plăzmuit de Gr. Musceleanu.

ADDENDA ET CORRIGENDA

1251

<Cca. 1624—1629>.

Disc de argint, parţial aurit, de 13,5 cm. diametru; literă de 1 cm., gravată pe bordura obiectului, în interior.
Provine de la: m-rea Neamţ, raion Tîrgu Neamţ.
La Muzeul de artă al R.P.R. Fără nr. inventar.

† Сьи дискось сътвори Дѹмітрашко Щефань веліки́ логофеть и кнѣгинѣ его Марїа[1].

† Acest discos l-au făcut Dumitraşco Ştefan mare logofăt şi cneaghina lui, Maria.

BIBLIOGRAFIE: N. Iorga, *Contribuţii la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamţului*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 466 (text şi trad.); în *extras*, p. 14.

1252

<Cca. 1646>.

Epitrahil de mătase roşie de 167/31 cm., brodat cu fir de aur, argint şi mătase; literă de 1 cm., brodată în partea inferioară a piesei.
Provine de la: bis. din Goleşti, raion Piteşti.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar; 115 b (A fost achiziţionat de la Margareta Olszewski).

† Acĕstea au făcutŭ | robulŭ lu Dumnezău, | Stroe velŭ vistiiarŭ, s(i)nŭ Fiera velŭ logo | fătŭ, şi cu jupă | neasa dumnealui, Vişa[2].

---

[1] Textul a fost datat <cca. 1624—1629>, în perioada în care Dumitraşco Ştefan a fost mare logofăt.
[2] Textul a fost datat <cca. 1646>, în jurul anului de zidire a bis. din Goleşti, unde epitrahilul a fost dăruit. (Stroe Leurdeanu a fost mare vistier de la 1641 dec. 24—1651 febr. 25 şi în 1658 dec. 9 — 1659 aug. 30).

1253

1724 (7232) <ianuarie 1 — august 31>.

Pisanie pictată pe zid, într-un cîmp de 70/144 cm. (fresca a fost detaşată şi fixată pe o ramă de lemn); literă de 1,5–3,5 cm., pictată cu negru pe fond alb.
Provine de la: bis. Sf. Dumitru din Craiova.
La Muzeul de artă al R.P.R. Nr. inventar: 4112.

† Această sfântă bisĕrecă este zidită din temelia ei de răposatul domnŭ Matei Basarab v(oie)vod. | Şi trecănd în urmă mulţi ani la mijloc, s-au fostŭ stricatŭ învălişul şi zidul înprejur. Deci, sculăn | du-să un boeri din neamul Obedĕnilor, i-au dres zidul şi o au şindrilit. Aşijderă şi acum, la anul 7231, din | tămplarea răzmiriţăi ce au fostŭ mainainte, iară s-a fo(st) stricat, ca şi mainainte. Şi au rămas ţara aceasta din Oltŭ înco |[5]ace suptŭ stăpânirea nĕmţilor. Şi răposănd dumnealui Pătru Obedeanul biv vel armaşi l-au îngropat într-a | ceastă bisĕrecă. Iară feciorul dumnealui Costandin Obedeanul vel stolnic au pus cu cheltuiala dumnealui | de o au dres şi o au acoperit cu şindril(ă) şi au pus pietri şi fiiară pe la ferestri, înpreună şi sticle | sus şi jos şi înfrumuseţindu-o şi cu zugrăveala, cumpărăndu-i şi alte odoară pentru pomeni | rea părinţilor şi a dumnealui şi a totŭ neamul dumnealui, în zilele preaînălţatului înpăratŭ Carol al | [10] şasălea, biruitor, la anul de la zidirea lumi(i) 7232, 1724 fiind zugrafii: Theodosie, Andrei, Preda, Gheorghe, Macarie monah, Stefan, Pătraşco, Gheorghe, Ţărul.

BIBLIOGRAFIE: **1.** *Sfinta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut şi acum*, p. 383–384; **2.** V. Drăghiceanu, *Biserica Sf. Dimitrie-Craiova*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VIII (1915), p. 191–192; **3.** Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 52; **4.** A. Pessiacov, *O pagină inedită din istoria Craiovei*, în « Arh. Olt », an III (1924), p. 159–160; **5.** C. V. Obedeanu, *Fundaţiunea Obedenilor*, în « Arh. Olt. », an IV (1925), p. 9; **6.** *Pisaniile bisericilor ridicate de Petre Obedeanu*, în « Arh. Olt. », an VI (1927), p. 68; **7.** I. L. Atanasescu, *Biserica Sf. Dimitrie din Craiova zisă Domnească, ctitoria domnului Matei vodă Basarab şi a doamnei sale Elena*, în « Ion Maiorescu », an I (1931), nr. 6–7, p. 52; **8.** A. Pessiacov, *Sf. Dumitru Băneasa din Craiova*, în « Arh. Olt. », an XI (1932) p. 205–206; **9.** A. Georgescu, *Craiova—Cercetări istorice—*, p. 97 notă; **10.** I. Popescu-Cilieni, *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană din Craiova*, p. 8–9; **11.** Idem, *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană a Craiovei*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 583.

★

— Inscripţia de pe ferecătura icoanei de la p. 267, de sub nr. 155, datează din <*1783 septembrie 27—1785 februarie 3*>, perioadă în care Ianache Văcărescu a fost mare spătar, Ştefan Pîrşcoveanu mare vornic şi Grigorie Băleanu mare logofăt. (Informaţie comunicată de Theodora Rădulescu, din lucrarea sa, în manuscris: *Marii dregători din Ţara Românească în secolul al XVIII-lea*).

— Piatra de mormînt de la p. 347, de sub nr. 320, deşi este datată: 1693 septembrie 8 a fost pusă totuşi ulterior, în timpul cînd Matei Sacîzliul era mare portar, în <*1696 mai 8—1703*>.

— Piatra de mormînt de la p. 527, de sub nr. 645, deşi este datată: 1641 octombrie 5 a fost pusă totuşi ulterior, în timpul cînd Ivaşco Ceparul era mare armaş, în <*1654 aprilie 23—1657 octombrie 1*>.

— Talerul de la p. 616, de sub nr. 854, datează din <*1695 martie 12—1706 august?*>, perioadă în care Ianache Văcărescu a fost mare agă. (Informaţii comunicate de N. Stoicescu, din lucrarea sa, în manuscris: *Dregătorii Ţării Româneşti şi ai Moldovei*).

ANEXE

GLOSAR DE CUVINTE SLAVE *

blagocestiv, adj. = binecinstitor
blagorodnic, adj. = de bun neam
Bogorodiță, s. f. = Născătoare de Dumnezeu
brat, s. m. = frate
ciad, s. m. = copil
dnă, *dni*, s. f. = zi, zile
ego, pr. pers. = lui, a lui, al lui, ai lui, ale lui
gospojda, s. f. = doamnă
i, conj. = și
meseța, s. f. = lună
mirotociv, adj. = izvorîtor de mir
ot, prep. = din, de la, de
Ovidenié, s. f. vezi *Vovidenia*
Preapodobnă, adj. = Preacuvioasă
Prediteci, adj. = Inainte mergător
sfeștenomucenic, s. m. = mucenic ierarh
sin, s. m. = fiu
Uspenie, s. f. = Adormirea Maicii Domnului
vă, prep. = în
Vovidenia, (Ovidenia, Vovedenia) s. f. = Intrarea în biserică (a Maicii Domnului)
vtori, nr. ord. = al doilea
za, prep. = de
zet, s. m. = ginere
zvezdă, s. f. = steluță, obiect de cult

* Pentru întregirea formulelor religioase întîlnite adesea în inscripții sub formă prescurtată (sau numai cu inițiale), a se vedea Nica M. Tuță, *Sfîntul antimis. Studiu istoric, liturgic și simbolic*, Buc., 1943.

ABREVIAȚII

« Anal. Acad. Rom. »	=	« Analele Academiei Române ».
« Arh. Olt. »	=	« Arhivele Olteniei ».
Arh. St. Buc.	=	Arhivele Statului Bucureşti.
« Arhiva »—Iaşi	=	« Arhiva Societății științifice şi literare din Iaşi ».
B.A.R.P.R.	=	Biblioteca Academiei Republicii Populare Române.
Bilciurescu, *Monastirile*	=	Constantin St. Bilciurescu, *Monastirile şi bisericile din România*, Buc., 1890.
« Bis. ort. rom. »	=	« Biserica ortodoxă română ».
« Bul. Com. mon. ist. »	=	« Buletinul Comisiunii monumentelor istorice ».
Cegăneanu, *Obiecte*	=	Sp. Cegăneanu, *Obiecte bisericeşti*, Buc., 1911.
Com. mon. ist.	=	Comisiunea monumentelor istorice.
« Conv. lit. »	=	« Convorbiri literare ».
Dicț. geogr.	=	*Marele dicționar geografic al României*, 5 vol., Buc., 1898—1902.
Drăghiceanu, *Catalogul*	=	V. Drăghiceanu, *Catalogul Colecțiunilor Comisiunii monumentelor istorice*, Buc., 1912.
Dumitrescu, *Istoricul*	=	Marin Dumitrescu, *Istoricul a 40 de biserici din România*, 4 vol., Buc., 1899—1915.
Gion, *Istoria Bucureştilor*	=	G. I. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucureştilor*, Buc., 1899.
Ițimirski, *Рукописи румынскихъ библиотекъ*	=	A. I. Ițimirski, *Славянския и русския рукописи румынскихъ библиотекъ*, Sanctpeterburg, 1905.
Iorga, *Arts mineurs*	=	N. Iorga. *Les arts mineurs en Roumanie*, 2 vol., Buc., 1934—1936.
Iorga, *Inscripții*	=	N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, 2 vol., Buc., 1905—1908.
Iorga, *St. şi doc.*	=	N. Iorga, *Studii şi documente*, 31 vol., Buc., 1901—1916.
Jerney, *Keleti utazása*	=	Jerney János, *Keleti utazása a magyarok őshelyeinek kinyomozása végett 1844 és 1845*, 2 vol., Pesta, 1851.
Melchisedec, *Notițe*	=	Melchisedec, Episcopul Romanului, *Notițe istorice şi arheologice adunate de pe la 48 de mănăstiri şi biserici antice din Moldova*, Buc., 1885.
« Rev. ist. »	=	« Revista istorică ».
« Rev. ist. rom. »	=	« Revista istorică română ».
« Rev. ist. arh. fil. »	=	« Revista pentru istorie, arheologie şi filologie ».
« Rev. rom. »	=	« Revista română ».
Tocilescu, *Catalogul*	=	Gr. G. Tocilescu, *Catalogul Muzeului național de antichități*, Buc., 1906.
Tocilescu, *Raporturi*	=	Gr. G. Tocilescu, *Raporturi asupra cîtorva mănăstiri, schituri şi biserici din țară*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notițe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secț. II.

BIBLIOGRAFIE

ALESSANDRESCU, C., *Dicționar geografic al județului Ilfov*, Buc., 1892, 425 p.
— *Dicționar geografic al județului Vîlcea*, Buc., 1893, 556 + VI p.
<ANDREASIAN, HARUTIUN>, *Biserica armeană din București*, în «Aurora»,—Buc., an I (1906), nr. 12 din 1 iulie, p. 3.
ANDRONESCU, VIRGIL, *Contribuțiuni istorice*, I, Constanța, 1901, 145 p.
ASTANCĂI, GH., *Obiecte de preț din colecția «Maria și Dr. George Severeanu»*, în *Materiale de istorie și muzeografie*, 1964, p. 267—288.
ATANASESCU, I. L., *Biserica Sf. Dimitrie din Craiova, zisă Domnească, ctitoria domnului Matei vodă Basarab și a doamnei sale Elena*, în «Ion Maiorescu», an I (1931), nr. 6—7, p. 50—57.
AUNER, CARL, *Geschichte der Bukarester Baratzie*, Buc., 1904, 24 p.
BADEA, ION, *In legătură cu epitaful de la m-rea Cozia*, în «Mitropolia Olteniei», an VII (1955), p. 202—204.
BALȘ, G., *Bisericile lui Ștefan cel Mare*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XVIII (1925), p. 1—330.
— *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al XVI-lea, 1527—1582*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXI (1928), p. 1—397.
— *Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile al XVII-lea și al XVIII-lea*, Buc., 1933, 655 p. + 1 h.
BALȘ, ȘTEFAN, *Biserica Sf. Elefterie din București*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXVII (1934), p. 133—142.
BALȘ, ȘTEFAN și CORINA NICOLESCU, *Mănăstirea Neamț*, Buc., 1958, 135 p.
BANDINI, vezi: URECHIĂ, V. A.
BĂILEANU, GH., *Iașul în a doua jumătate a secolului al XV-lea și în secolul al XVI-lea*, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», an XXXVI (1960), p. 362—368.
BĂLAȘA, D., *Contribuție la istoria schitului Topolnița*, în «Mitropolia Olteniei», an IX (1957), p. 825—830.
BĂLĂȘEL, TEODOR, *Mănăstirea Bistrița*, în «Cuvîntul adevărului»,—R. Vîlcea, an IV (1905—1906), p. 137—139, 216—219.
BERECHET, ȘT. GR., *O precizare mai mult în legătură cu mormîntul lui Constantin Brîncoveanu voevod. Un act de danie din 20 iulie 1742*, în «Bis. ort. rom.», an LXIV (1946), p. 325—332.
BERINDEIU, D., *Bucureștii*, în «Rev. rom.», an I(1861), p. 317—360, 611—638.
— *Bucureștii*, în «Analele arhitecturei», an II (1891), p. 95—102, 108—116, 130—139.
BERZA, M., *Trei tetraevanghele ale lui Teodor Mărișescul în Muzeul istoric de la Moscova*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare*, Buc., 1964, p. 589—639.
BEZA, MARCU, *Urme românești la Muntele Sinai și la mănăstirea Sf. Sava*, în «Boabe de grîu», an III (1932), p. 449—465.
— *Biblioteci mănăstirești în Palestina, Chipru și Muntele Sinai*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secț. Lit., Seria III, tom. VI (1932—1934), p. 207—215.
— *Urme românești în răsăritul ortodox*, ed. a II-a, Buc., 1937, 208 [—212] p. +1 pl.
BIANU, I., *Însemnări autografe scrise într-o carte veche de Dosofteiu mitropolitul Moldovei (1663—1668) adunate de . . .*, în «Anal. Acad. Rom.», Mem. Secț. Lit., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 151—160.

BIANU, I., *Despre o cădelniță din 1702*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. și desb., Seria II, tom. XXXVIII (1915—1916), p. 7.

BILCIURESCU, CONSTANTIN ST., *Monastirile și bisericile din România cu mici notițe istorice și gravuri. Culese de ... Tipărite cu cheltuiala și sub auspiciile Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice*, Buc., 1890, [4] + 260 + IV p. + 2 pl.

Șapte biserici cu averea lor proprie. Introducere de P. Gîrboviceanu, Buc., 1904, 251 [—253] p. + 13 pl. (această lucrare formează seria I a publicației: *Biserici cu averi proprii*).

Biserici cu averi proprii. Seria II—III, 2 vol., Buc., 1910—1915, VIII + 368 p. (II); 33 p. (III).

BLANCARD, THÉODORE, *Les Mavroyéni. Essai d'étude additionnelle à l'histoire moderne de la Grèce, de la Turquie et de la Roumanie*, Paris, [1893], 916 p.

— *Les Mavroyéni. Histoire d'Orient (De 1700 à nos jours)*, 2 vol., Paris, 1909, 763 p. + 1 h. (I); 817 p. + 1 h. (II).

BOBULESCU, C., *Lăutarii noștri. Din trecutul lor*, Buc., 1922, 183 p.

— *Cronica bisericii Sf. Ecaterine din București. 1577—1 oct. 1924*, Buc., 1927, 88 p.

— *Date cu privire la unele biserici din județul Iași*, în « Anuarul Com. mon. ist. », II (1928), p. 147—154.

— *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, Buc., 1940, 80 p.

— *Zugravii Părvul Mutul, Constantinos Grecul (1682—1735) și Nifon Udresco starețul mănăstirii Secului (1657—1765), cu autobiografia lui Ghenadie Părvulescu arhimandritul (22 octombrie 1805—6 septembrie 1873)*, în « Arhiva românească », an V (1940), p. 103—156.

BODEA, CORNELIA și PAUL CERNOVODEANU, *Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu* (II), în « Studii », an XVI (1963), p. 373—402.

BODIN, D., *Cronică.* <*Inscripția ușii de la m-rea Snagov comunicată de prof. C. C. Giurescu la congresul de numismatică și arheologie ținut la Cluj în oct. 1936*>, în « Rev. ist. rom. », an V—VI (1935—1936), p 631.

BOGDAN, I., <*Recenzie la*> « Istoria Bucureștilor » de G. I. Ionnescu-Gion, în « Conv. lit. », an XXXIV (1900), p. 237—255.

— *Două steaguri ale lui Ștefan cel Mare din Muntele Athos*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. și desb., Seria II, tom. XXIV (1901—1902), p. 90—95.

BOGDAN, N. A., *Orașul Iași. Monografie istorică și socială*, ed. a II-a, Iași, 1913, 522 p.

BRANIȘTE, MARIN, *Patriarhi de Constantinopol prin țările române în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, în « Mitropolia Olteniei », an X (1958), p. 57—58.

BRATU, T., *Osemintele lui Constantin Brîncoveanu*, în « Ingerul », an IV (1932), nr. 12, p. 30.

BRĂTULESCU, V., *Comunicări. Biserica Țigănia-Drăgănești din județul Teleorman*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 125.

— *Comunicări. Un fiu al lui Grigorașcu Ghica-vodă înmormîntat la biserica Mihai Vodă din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 43.

— *Arta veche românească*, în « Artă și tehnică grafică », 1938, caietul 4—5, p. 67—89.

— *Miniaturi și manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, Buc., 1939, 168 [—172] p. + LXXI pl.

— *Comunicări. Biserica Udricani din București. Colecția Dr. Slobozianu*, în « Bul. Com. mon. ist », an XXXIII (1940), oct. — dec., p. 42.

— *Inscripții de curînd descoperite*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXIII (1940), ian.—martie, p. 5—17.

— *Curtea de Argeș*, Buc., 1941, 54 p. + 1 h.

— *Frescele din biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeș*, Buc., 1942, 96 p. + XXX pl.

— *Mănăstirea Snagov*, în « Bis. ort. rom. », an LXXII (1954), p. 258—282.

— *Mitropolitul Antim ctitor de lăcașuri sfinte*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIV (1956), p. 817—831.

— *Pomelnicul schitului Brădet de pe apa Vîlsanului*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 364—369.

— *Pomelnicul triptic al lui Alexandru Lăpușneanu din mănăstirea Neamțu*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXV (1959), p. 179—187.

— *Zugravi de biserici din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 269—281.

— *Catedrala patriarhală din București*, în « Mitropolia Banatului », an X (1960), nr. 7—12, p. 141—154.

— *Icoanele de familie ale lui Neagoe Basarab*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 775—784.

— *Lucrări de restaurare și împodobire la catedrala și palatul patriarhal*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 119—147.

— *Zugravul Constantinos*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 688—698.

BRĂTULESCU V., *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie*, în « Mitropolia Olteniei », an XIV (1962), p. 23–20.

— *Biserica Crețulescu din București. Monument de arhitectură*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 727—739.

— *Elemente de artă picturală și sculpturală la biserica mănăstirii Sinaia*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 47—73.

— *Inscripții și însemnări documentare. Zugravi și meșteri argintari la biserici din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 342—371.

— *Zugravul Dobromir*, în « Mitropolia Olteniei », an XV (1963), p. 362—370.

BRĂTULESCU VICTOR și R. ILIE, *Mănăstiri și biserici din județul Ilfov*, Buc., 1935, 80 p. + 1 pl.

BRUN, JULES, *L'art religieux au Musée de Bucarest*, Buc., 1902, VIII + 77 p.

BULAT, T. G., *Vechile inscripții ale Episcopiei din Rîmnicu-Vîlcii*, în « Rev. ist. », an IX (1923), p. 117—118.

BURADA, TEODOR T., *O călătorie la Muntele Athos de ...*, Iași, 1884, 96 p.

— *Biserica Sf. Teodor din orașul Hîrlău zidită de Ștefan cel Mare*, în « Rev. ist. arh. fil. », an VI (1891), p. 134—143.

BUSUIOC, C., *Inscripțiunea de pe crucea mare de piatră ce se află în curtea bisericii Slobozia din București*, în « Teologul », an II (1898—1899), nr. 15 din 1 noiembrie, p. 3; nr. 18 din 15 dec., p. 4; nr. 19—20 din 1 ian., p. 6.

<CARP, GH., *Copii de pe actele și inscripțiile găsite în mănăstirea Slatina*>, în « Curierul », — Iași, an XVII (1889), nr. 85, p. 1.

CARTOJAN, ALEXANDRU, *Petru Cercel. Viața, domnia și aventurile sale*, Craiova, 1941, 226 p.

CASELLI D., *Biserica, hanul și mahalaua Zlătari*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 96 din 19 nov., pp. 1, 3.

— *Pînă unde se întindeau Bucureștii la miază-noapte și apus acum un veac. Pisania bisericii Zlătari*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 100 din 17 dec., pp. 1, 3.

— *Pînă unde se întindeau Bucureștii la miază-noapte și răsărit, la sfîrșitul veacului al 18-lea*, în « Gazeta municipală », an II (1933), nr. 102 din 31 dec., p. 1—2.

— *Biserica Dobroteasa*, în « Gazeta municipală », an III (1934), nr. 151 din 9 dec., p. 1—2.

— *O mănăstire la marginea Bucureștilor în veacul al 17-lea « Sărindarul »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 166 din 31 martie, p. 1—2.

— *De cine a fost clădită biserica « Curtea Veche »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 176 din 9 iunie, p. 1—2.

— *Biserica Stavropoleos*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 182 din 21 iulie, p. 1—2.

— *Biserica Stavropoleos în veacul al 19-lea*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 185 din 11 aug., p. 1—2.

— *Mahalaua « Livedea Gospod »*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 195 din 20 oct., p. 1—2.

— *Drumul la Fierăstrău și mahalaua Brazilor*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 207 din 19 ian., p. 1—2.

— *Icoana de minuni făcătoare din biserica Sf. Elefterie*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 231 din 5 iulie, p. 1—2.

— *Lupta de lîngă mănăstirea vistierului Pană*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 237 din 16 aug., p. 1—2.

— *Mahalaua și biserica Sfinții Apostoli*, în « Gazeta municipală », an V (1936), nr. 246 din 18 oct., p. 1—2.

— *Casa lui Bimbașa Sava din Ulița mare care merge la Sîrbi*, în « Gazeta municipală », an VI (1937), nr. 262 din 21 febr., p. 1—2.

— *Trei pătrare de veac de la întemeierea Arsenalului*, în « Gazeta municipală », an VI (1937), nr. 289 din 5 sept., p. 1—2.

Catalogul expoziției de argintării, broderii și țesături din Țara Românească. Secolele XVI — XVIII, [Buc., 1956], 35 p. + 30 pl.

CAZACU, N., *Cîteva inscripții din cimitirul bisericii Icoanei din București*, în « Glasul bisericii », an XIX (1960), p. 1000—1006.

— *Inscripții de pe clopotele unor biserici din București*, în « Glasul bisericii » an XXI (1962), p. 151—166.

— *Note despre zidirea și ctitoria bisericii Sf. Nicolae Jitnița din București*, în « Glasul bisericii », an XXII (1963), p. 101—115.

CEGĂNEANU SP., *Din odoarele bisericești ale Muzeului național*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 1—10.

— *Obiecte bisericești studiate și descrise de... Cu ilustrațiuni după desene și fotografii*, Buc., 1911, 66 p.

CERNOVODEANU, PAUL I., *O inscripţie dispărută de la mănăstirea Plumbuita*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 431—432.
CHIHAIA, PAVEL, *Etape de construcţie în incinta mănăstirii « Negru-Vodă » din Cîmpulung-Muscel*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VIII (1961), nr. 1, p. 208—221.
— *Date noi cu privire la pietrele de mormînt ale lui Matei Basarab şi ale familiei sale*, în « Studii şi cercetări de istoria artei » Seria arta plastică, tom. 11 (1964), nr. 1, p, 109—121.
CHIRCĂ, H. şi C. BĂLAN, *O inscripţie din 1397—1398 privitoare la stăpînirea turcească de la Turnu*, în *Studii şi materiale de istorie medie*, III, 1958, p. 359—364.
CHIRIAC, N. D., *Ctitoriile lui Ştefan cel Mare (1457—1504)*, Cîmpulung-Muscel, 1924, IV + 85 p.
CHIRIŢĂ, ILIE, *Papa postelnicul Brîncoveanu*, în « Arh. Olt. », an XI (1932), p. 176—190.
CODRESCU, TEODOR, *Uricariulŭ cuprinzător de hrisoave, anaforale, tratate şi alte acte ale Moldo-Vlahiei*, 25 vol., Iaşi, 1852—1895.
CONSTANTINESCU, N. A., *Albumul istoriei românilor cu lămuriri pe scurt asupra evenimentelor însemnate*, Buc., 1927, 93 pl. [94—96 p.].
COPĂCIANU, EMANUEL, *Biserica din Dragomireşti-Deal*, în « Glasul bisericii », an XIX (1960), p. 503—509.
COSTESCU, EM., *Restaurarea bisericii Mihai Vodă*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 47—73.
CRAIOVEANU, GHENADIE, vezi: ENĂCEANU, GHENADIE.
CREŢEANU, RADU, *Bisericile de zid de pe valea Coşuştei (Raioanele Baia de Aramă, Turnu Severin şi Strehaia)*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 474—497.
CREŢULESCU, NARCIS, *Istoria sfintei mănăstiri Rîşca din judeţul Suceava. Schiţată pe scurt de... şi tipărită cu stăruinţa şi osteneala arhimandritului Veniamin Piticariu din sf. m-rea Rîşca*, Fălticeni, 1901, 151 p. + 1 pl.
— *Inscripţiile monastirei Neamţu*, în « Arhiva » — Iaşi, an XIX (1908), p. 179—185, 217—221, 272—278, 319—328, 371—380, 445—447; XX (1909), p. 86—91, 135—138, 187—191, 282—288, 328—335, 379—384, 425—430, 520—521; XXI (1910), p. 37—41, 86—90, 137—141, 190—192, 242.
— *Inscripţiile sf. m-ri Secul*, în « Arhiva » — Iaşi, an XX (1909), p. 233—239.
CRISTESCU, D., *Sfînta mănăstire Arnota*, R. Vîlcea, 1937, 168 p. + 8 pl.
Crucea lui Constantin Brîncoveanul ‹după un decalc de V. A. Urechiă›, în « Buletinul Fundaţiunei Urechiă », an I (1901), p. 29.
DAMÉ, FRÉDÉRIC, *Bucarest en 1906*, Buc., 1907, IV + 640 p.
DAN, DIMITRIE, *Cronica Episcopiei de Rădăuţi. Cu apendice de documente slavone originale şi traduse cu mai multe ilustraţiuni*, Viena, 1912, VII + 264 p. + 10 pl.
DĂNESCU, C., *Istoria schitului Surpatele*, Institutul teologic, Buc., teză de licenţă din 1933, nr. 1646, 229 p. [în manuscris].
DĂRÎNGĂ, N., *Istoria sfintei monastiri Agapia din judeţul Neamţ, alcătuită de...*, Iaşi, 1908, 124 p.
DEMETRESCU, DRAG., *Mîna sfîntului ierarh Nicolae*, în « Bis. ort. rom. », an XXXVII (1913—1914), p. 713—722.
DEMETRESCU, MIL. G. vezi: MIL.-DEMETRESCU.
Marele dicţionar geografic al Romîniei, 5 vol., Buc., 1898—1902.
DRĂGHICEANU, V., *Curţile domneşti brîncoveneşti. II. Mogoşoaia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 149—164.
— *Comunicări. Antichităţile din Afumaţi (Ilfov)*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 95—96.
— *Comunicări. Zidurile băniei Craiovei*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 192—194.
— *Comunicări. O piatră de hotar al vechilor Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 107.
— *Catalogul Colecţiunilor Comisiunii monumentelor istorice*, Buc., 1912, XXI + 182 p. + XXXII pl.
— *Palatele noastre domneşti. Conferinţă de arheologie naţională ţinută la Şcoalele de Infanterie*, Buc., 1913, 26 p. + 11 pl.
— *În amintirea lui Constantin Brîncoveanu. 1714 — 1914. Lăcaşurile voevodului şi viaţa lui, ochire arheologică şi istorică de...*, Buc., 1914, 112 p.
— *Curţile domneşti brîncoveneşti — Doiceşti, Mogoşoaia, Potlogi*, în « Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite şi publicate pe seama tinerimei şcolare » de Alex. Lapedatu, Buc., 1914, p. 158—170.
— *Mormîntul lui Constantin Brîncoveanu*, *în* « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 111—126.
— *Palatul lui Bibescu de la Băneasa*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 174—179.
— *Cronică. Bis. de la Doamna Bălaşa din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VIII (1915), p. 95.
— *Biserica Sf. Dimitrie-Craiova*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VIII (1915), p. 191—192.
— *O nouă candelă brîncovenească*, în « Conv. lit. », an L (1916), p. 708—709.

DRĂGHICEANU, V., *Comunicări. O veche icoană. Biserica Sf. Gheorghe Nou*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 88.
— *Comunicări. Mănăstirea Samurcășești-Ilfov*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 123.
— *Un epitaf al mitropolitului Ștefan din anul 1652*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 29—33.
— *Comunicări. Pictorii lui Matei Basarab la Arnota-Vilcea. Mănăstirea Văcărești*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 138.
— *O ctitorie brîncovenească dispărută: Biserica Sfîntului Ion Grecesc din București*, în *Inchinare lui Nicolae Iorga*, Cluj, 1931, p. 138—142.
— *Insemnări. Mănăstirea Mărgineni (Prahova)*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXIV (1931), p. 46—47.
— *Monumente istorice din Oltenia. Raport pe anul 1921* <raportul I>, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 105—132.
— *Săpăturile de la Buda, Lapoș și Tisău-Buzău*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 159—176.
— *Monumentele Olteniei. Raportul II-III*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 49—75.
DUMITRESCU, MARIN, *Biserica Sf. Nicolae-Șelari*, în « Teologul », an II (1898), nr. 9 din 1 iulie, p. 3—4.
— *Matei Basarab*, în « Consolatorul », an I (1898—1899), p. 125—127, 136—137.
— *Istoricul a 40 de biserici din România*, 4 vol., Buc., 1899—1915.
— *Biserica Schitu Măgureanu*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 332—335.
— *Biserica Sloboziea*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 349—350.
— *Monastirea Cotroceni*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 221—223.
— *Monastirea Radu Vodă*, în « Consolatorul », an II (1899—1900), p. 270, 299—301.
— *Biserica Bucur*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 188—189.
— *Biserica Crețulescu*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 7—11.
— *Monastirea Văcărești*, în « Consolatorul », an III (1900—1901), p. 171—174.
— *Cele 40 de biserici făcute de Matei Basarab*, în « Amvonul », an XVII (1914—1915), p. 311—314.
ELEFTERESCU, EM., *Biserica Curtea Veche*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 298 din 28 febr., p. 2.
— *Bisericile Bucureștilor. Biserica Bucur*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 305 din 17 apr., p. 2; XII (1934), nr. 400 din 6 mai, p. 3.
— *Monumente istorice din București. Biserica Mihai Vodă*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 310 din 29 mai, p. 2.
— *Biserica Radu Vodă*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 314 din 26 iunie, p. 3.
— *Biserica Doamnei*, în « Glasul monahilor », an X (1932), nr. 331 din 20 nov., p. 2.
— *Biserica Colței*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 341 din 5 febr., p. 4.
— *Biserica Antim*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 343 din 19 febr., p. 3.
— *Biserica cu Sfinți sau « Popa Fierea »*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 348 din 26 mart., p. 2.
— *Biserica Slobozia*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 349 din 2 apr., p. 2.
— *Biserica Sfinții Apostoli*, în « Glasul monahilor », an XI (1933), nr. 354 din 7 mai, p. 2.
— *Biserica Icoana*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 397 din 8 apr., p. 3.
— *Biserica Zlătari*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 398 din 22 apr., p. 3—4.
— *Biserica Sf. Gheorghe-Nou*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 403 din 27 mai, p. 4.
— *Biserica Sf. Nicolae Șelari sau Lipscani*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 404 din 3 iunie, p. 2.
— *Biserica Oborul Vechi*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 405 din 10 iunie, p. 4.
— *Biserica Foișoru*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 412 din 29 iulie, p. 1—2.
— *Biserica Sf. Pantelimon lîngă Foișor din București*, în « Glasul monahilor », an XII (1934), nr. 413 din 2 sept., p. 3.
ENĂCEANU, GHENADIE, *Metropolitul Ungrovlahiei Neofit I*, în « Bis. ort. rom », an II (1875—1876), p. 632—640.
— *Metropolia Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an V (1880—1881), p. 24—47, 78—110, 135—149, 314—327, 443—463.
[—] GHENADIE, CRAIOVEANU, *Testamentul mitropolitului Antim Ivireanu*, în « Bis. ort. rom. », an IX (1885), p. 211—229.
[—] GHENADIE AL RÎMNICULUI, *Visite canonice însoțite de note istorico-arheologice. Anii 1890—1891*, Buc., 1892, VIII + 246 + VI p.
ENĂCESCU, EFREM, *Pe urmele strămoșilor*, Buc., [1938], 176 p.
Sfînta episcopie a eparhiei Rîmnicului Noul Severin în trecut și acum, Buc., 1906, CXXXIV + 694 p.

ERBICEANU, C., *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a catedralei mitropolitane din Iași. Urmată de o serie de documente, de facsimile și de portrete privitoare la istoria națională și bisericească a românilor*, Buc., 1888, XCVII + 548 + LV p. + 15 pl.

— *Două inscripții monumentale conținînd date istorice naționale*, în « Bis. ort. rom. », an XII (1888—1889), p. 565—567.

— *Bărbații culți greci și români și profesorii din Academiile de Iași și București din epoca zisă fanariotă (1650—1821), de...*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXVII (1904- 1905), p. 141—182.

Exposition de l'Art roumain ancien et moderne. Catalogue des œuvres exposées, Paris, 1925, 88 p. + XXIV pl.

FĂLCOIANU, ALEXANDRU AL., *Călăuza istorică a mănăstirii și închisorii centrale « Văcărești »*, Buc., 1929, 47 p.

FILIMON, AUREL, *Din vechea noastră artă bisericească. Cîteva țesături întîlnite în anii 1914—1917*, în « Artă și tehnică grafică », 1940, caietul 11, p. 55—62.

FILITTI, I. C., *Doamna Neaga*, în « Adevărul », — Buc., an 45 (1932), nr. 14.769 din 24 febr., p. 1—2.

— *Biserici și ctitori*, în « Bis. ort. rom. », an L (1932), p. 118—134, 209—238; și *extras*: Buc., 1932, 48 p.

— *Biserica Sf. Dumitru din București (str. Carol)*, în « Bis. ort. rom. », an L (1932), p. 348—362, 408—422; și *extras*: Buc., 1932, 32 p. + 11 pl.

FLORESCU, GEORGE D., *Din vechiul București. Biserici, curți boerești și hanuri între anii 1790—1791. După două planuri inedite de la sfîrșitul veacului al XVII-lea*, Buc., 1935, XVI + 186. p + 4 h.

— *Divanele domnești din Țara Românească*, Buc., 1943, 371 p.

— *Din istoricul mahalalei Boteanului zisă și mahalaua « Bisericii cu brad » și mahalaua « Bradu-Boteanul »*, în « Glasul bisericii », an XX (1961), p. 1020—1028.

— *Din istoricul bisericii Sfîntului Spiridon cel Vechiu din București*, în « Glasul bisericii », an XXI (1962), p. 136—150.

FLORESCU, GEORGE D., PETRE Ș. NĂSTUREL, PAUL I. CERNOVODEANU, *Lapidarul bisericii Stavropoleos din București*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 1055—1094.

FLORESCU, GR., *Cetatea Turnu*, în « Rev. ist. rom. », an XV (1945), p. 432—464.

FOȘLEA, ANDREI C., *Biserica Curtea Veche din București*, Institutul teologic, Buc., teză de licență din 1956, 139 p. [în manuscris].

FOTEA I., *Istoricul bisericii Sfîntului Nicolai Domnesc din Iași*, în « Bis. ort. rom. », an IX (1885), p. 710—719.

FRUNZESCU, AL., *Comunicări*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXV (1942), p. 191.

GĂLEȘESCU, AL. G., *Eforia Spitalelor Civile din București*, Buc., 1899, 736 p.

GEORGESCU, ANASTASE, *Craiova. — Cercetări istorice. — I. Tîrgul Craiovei*, Craiova, 1936, 113 p. + 12 pl.

GEORGESCU, I. B., *Hanul mănăstirii Hurezi din orașul Craiova*, în « Mitropolia Olteniei », an X (1958), p. 239—247.

GHENADIE AL RÎMNICULUI, vezi: ENĂCEANU, GHENADIE.

GHEORGHIU, CONST. D., *Geografia județului Neamț*, vol. I, Piatra Neamț, 1904, 399 [—402] p. + 2 pl.

GHIBĂNESCU, GH., *Vlad vodă (Călugărul)*, în « Arhiva » — Iași, an VII (1896), p. 111—147.

— *Inscripții de la biserica Barnovschi din Iași*, în « Teodor Codrescu », an I (1916), nr. 4, p. 57.

— *Inscripții și notițe de pe cărți vechi*, în « Ioan Neculce », an V (1925), p. 269—275.

— [*Inscripția curților de la Hîrlău și alte inscripții*], în « Teodor Codrescu », an V (1936), nr. 11, p. 166.

GHIKA-BUDEȘTI, N., *Evoluția arhitecturii în Muntenia și în Oltenia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXV (1933), 108 p. + CCCXXXVIII pl.; XXIX (1936), 179 p. + DCXLII pl.

GIBESCU, GHEORGHE I., *Istoricul Mitropoliei Ungrovlahiei și mitropoliții Țării Muntenești*, Buc., 1907, 143 p. + 18 pl.

GIOGLOVAN, RADU, *Împrejurările descoperirii fragmentului de tun provenit din tunăria lui Petru Cercel*, în « Revista muzeelor », an II (1965), p. 160.

GIULESCU, DUMITRU, *Mănăstirea Arnota*, Institutul teologic, Buc., teză de licență din 1932, nr. 595, 106 p. [în manuscris].

GIURESCU, CONSTANTIN C., *Istoria românilor*, 3 vol., Buc., 1942—1946, vol. I, ed. a V-a; vol. II/1, ed. a IV-a, II/2, ed. a IV-a; vol. III/1, ed. a II-a, III/2, ed. I-a.

GIURESCU, DINU C., *Vizitînd Muzeul de artă al R.P.R. — Anafornițe brîncovenești*, în « Studii teologice », an XVIII (1959), p. 454—476.

[—] *Îmbogățirea colecțiilor Muzeului de artă al R.P.R.*, în « Culegeri și studii de muzeografie », 1959—1960, p. 159—160.

— *Contribuții la studiul broderiilor de la Trei Ierarhi*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXVI (1960), p. 215—238.

GIURESCU, DINU C., *Date asupra picturii istorice româneşti în epoca feudală*, în «Studii şi cercetări de istoria artei», an VII (1960), nr. 2, p. 61—79.
— *O cutie de argint dăruită Tismanei în 1670—1671*, în «Mitropolia Olteniei», an XIII (1961), p. 331—345.
— *Opere de argintărie din Ţara Românească în secolele XIV—XVI*. Text de... Imagini Irina: Ghidali, Buc., 1962, [29 p].
GOILAV, GR., *Bisericile armene de prin ţările române*, în «Rev. ist. arh. fil.», an XII (1911), p. 9—112, 457—466; XIII (1912), p. 154—167; şi *extras:* Buc., 1912, 40 p.
GOLESCU, MARIA, *Motive animale în sculptura decorativă şi semnificarea lor simbolică în arta religioasă*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXXVI (1943), p. 36—48.
— *Icoana pe sticlă a zugravului Ioniţă ot Braşov*, în «Bul. Com. mon. ist.», an XXXVIII (1945), p. 7—10.
GORESCU, OCTAV, *«Văcăreştii mănăstire». «Văcăreştii penitenciar». Precedat de un scurt istoric asupra regimului penitenciar în România*, Buc., 1930, 93 p. + 12 pl.
GRECIANU, ŞTEFAN D., *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu, cu note şi anexe de...*, Buc., 1906, 384 p.
— *Genealogiile documentate ale familiilor boiereşti*, 2 vol., Buc., 1913—1916, 424+53 p. (I); 443 + 26 p. (II).
GRESIANU, LUCIA N., *Monografia mănăstirii Mărcuţa*, în «Glasul bisericii», an XVI (1957), p. 416—430.
GRIGORAŞ, N., *Biserica Sf. Nicolae-Domnesc din Iaşi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVII (1961), p. 213—235.
— *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, în «Mitropolia Moldovei şi Sucevei», an XXXVII (1961), p. 351—436.
— *Biserica Trei Ierarhi din Iaşi*, Iaşi, 1962, 114 p.
HALEVY, M. A., *Comunităţile evreeşti din Iaşi şi Bucureşti pînă la Zaveră (1821)*, în «Sinai», Anuar de studii judaice, Buc., an III (1931), p. 11—112, XVII—XXXII.
HASDEU, B. PETRICEICU, *Etymologicum magnum Romaniae. Dicţionarul limbei istorice şi poporane a românilor*, 4 vol., Buc., 1887—1898.
HURMUZAKI, EUDOXIU de, *Epitafe luate din biserica de la Bucureşti a franciscanilor*, în Hurmuzaki, *Documente*, IX/1, Buc., 1897, p. 609.
IAŢIMIRSKI, A. I., *Славянския и русския рукописи румынскихъ библиотекъ*, Sanctpeterburg, 1905, XL + 965 p. + XXI pl.
ILIE, R., *Inscripţiile de la mănăstirea lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeş*, în «Glasul bisericii», an XII (1953), p. 587—596.
ILIESCU-PALANCA, DEM., *Istoria bisericii Stavropoleos din Bucureşti*, Buc., 1940, 33 p.
Inscripţiunea bisericii «Schitul Măgureanul» din Bucureşti, în «Bis. ort. rom.», an V (1880—1881), p. 674.
[*Inscripţia epitrahilului dăruit de Ştefan cel Mare mănăstirii Dobrovăţ*], în «Literatură şi artă română», an VIII (1904), p. 251.
Inscripţiunea funerară a mitropolitului Ştefan <după un decalc de V. A. Urechiă>, în «Buletinul Fundaţiunei Urechiă», an I (1901), p. 29.
Inscripţia funerară a mitropolitului Theodosie după un decalc de V. A. Urechiă, în «Buletinul Fundaţiunei Urechiă», an I (1901), p. 29.
IONESCU, G. M., *Istoria Cotrocenilor, Lupeştilor (Sf. Elefterie) şi Grozăveştilor*, Buc., 1902, XIX + 557 + VII p.
— *Istoria Mitropoliei Ungrovlahiei*, 2 vol., Buc., 1906—1914, 240 p. (I); 376 p. (II).
IONESCU, G. T., *Despre pisania bisericii Sfântului Elefterie din Bucureşti*, în «Rev. ist. rom.», an XVII (1947), p. 161—163.
IONESCU GRIGORE, *Bucureşti. Ghid istoric şi artistic*, Buc., 1938, 418 p.
IONNESCU-GION, G. I., *Mănăstirea Radu Vodă*, în «Literatură şi artă română», an II (1897—1898), p. 431—442.
— *Istoria Bucureştilor*, Buc., 1899, [4] + 818 p.
IONIŢĂ, DUMITRU L., *Biserica cu Sfinţi din Bucureşti*, în «Bis. ort. rom.», an LVI (1938), p. 64—90; şi *extras:* Buc., 1938, 29[-31] p.
IORGA, N., *Studii şi documente*, 31 vol., Buc., 1901—1916.
— *Documente privitoare la familia Cantacuzino, scoase în cea mai mare parte din arhiva d-lui G. Gr. Cantacuzino şi publicate de...*, Buc., 1902, 360 p.
— *Inscripţii din bisericile României adunate, adnotate şi publicate de...*, 2 vol., Buc., 1905—1908, VIII + 374 p. (I); 1 + 381 p. + 1 pl. (II). (vol. XV din *Studii şi documente* formează vol. II al acestei lucrări).

IORGA, N. *Inscripții și însemnări din bisericile Iașului, publicate de . . .*, Buc., 1907, 90 p.

— *Ștefan cel Mare și mănăstirea Neamțului*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 97—106.

— *Țara Românilor. I. România. I. Județul Prahova*, Vălenii de Munte, 1910, 117 p. + 14 pl.

— *Un biruitor: Radu-vodă Șerban*, Vălenii de Munte, 1911, 39 p.

— *Contribuții la istoria bisericii române. I. Despre mănăstirea Neamțului. II. Bălineștii*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXXIV (1911—1912), p. 453—487.

— *Mănăstirea Hurezului. Dezvoltarea și viața ei*, Vălenii de Munte, 1912, 79 p.

— *Fundațiunile domnilor români în Epir*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria II, tom. XXXVI (1913—1914), p. 881—915.

— *« Arginturile » lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist. », an VII (1914), p. 97—110.

< — > *Mormîntul lui Brîncoveanu: O descoperire a d-lui Virgil Drăghiceanu*, în « Drum drept », an II (1914), p. 455.

— *Inscripție de pe o biserică necunoscută făcută de Constantin vodă Brîncoveanu*, în Hurmuzaki, *Documente*, XIV/2, Buc., 1917, p. 1131, nr. MCIII.

< — > *Cronică. Inscripții de la mănăstirea Cernica și de la mănăstirea Pantelimon*, în « Rev. ist. », an VI (1920), p. 269.

< — > *Cronică [Pisania bisericii Sf. Visarion Vechi din București]*, în « Rev. ist. », an VI (1920), p. 123.

— *Istoria românilor în chipuri și icoane*, Craiova, 1921, 336 p.

< — > *Biserica din Măgurele-Ilfov*, în « Rev. ist. », an VIII (1922), p. 192—193.

— *Cîteva inscripții <de la mănăstirea Cernica și de la mănăstirea Văcărești>*, în « Rev. ist. », an VIII (1922), p. 156.

< — > *Icoană din colecția N. Iorga*, în « Rev. ist. », an XI (1925), p. 317.

— *Mănăstirea Neamțului. Viața călugărească și munca pentru cultură*, ed. a III-a, M-rea Neamț, 1925, IV + 104 p.

— *Cîteva indicații asupra mănăstirii Snagovul*, Vălenii de Munte, 1926, 19 p. + 2 pl.

— *Comunicări. O cădelniță de la mănăstirea Radu Vodă din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XX (1927), p. 112.

— *Art et littérature des Roumains. Synthèses parallèles*, Paris, 1929, 100 p. + LXXII pl.

— *O biserică siriană în București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 97—100.

— *Mormîntul lui Udriște Năsturel?*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 113 — 115.

— *Piatra de mormînt a lui Alexandru vodă Mircea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 161.

— *Două pietre de la Muzeul național din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXII (1929), p. 178—179.

— *Istoria armatei românești*, ed. a II-a, 2 vol., Buc., 1929—1930, 383 p. (I); 256 p. (II).

— *Domnii români după portrete și fresce contemporane*, Sibiu, 1930, XV p. + 221 pl.

— *Biserica și palatul de la Afumați (Ilfov)*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 33—37.

— *Cea mai veche icoană din Moldova care însă nu e veche*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 28-29.

— *Cronică. Inscripția arabă de la Sf. Spiridon din București*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 143.

— *Noi obiecte de artă găsite la Ierusalim, în mănăstirea Sf. Sava și la Muntele Sinai*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 181-187.

— *Piatra de mormînt a lui Sevastos Chimenitul din Trapezunt*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 154—155.

— *Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 1—6.

— *Pridvorul de la Colțea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXIV (1931), p. 136.

— *Inscripții. Cu proveniență pierdută. Alte inscripții*, în « Rev. ist. », an XVIII (1932), p. 268—276.

— *Mormîntul doamnei Neaga și al neamului ei*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria III, tom. XII (1932), p. 189—193.

— *Fîntîna lui Alexandru vodă Mircea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 32.

— *Icoana românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 5—26.

— *Les arts mineurs en Roumanie*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVI (1933), p. 145—156.

— *Les arts mineurs en Roumanie*, 2 vol., Buc., 1934—1936, 54 p. + 129 pl. (I); 28 p. + 107 pl. (II).

— *Vechea artă religioasă la români. I. Icoana românească. II. Argintăria românească. III. Miniaturile românești. IV. Sculpturile în lemn. V. Țesăturile*, Vălenii de Munte, 1934, 150 p. + 48 pl.

— *Conducător istoric la bisericile din București și împrejurimile imediate.* Traducere după « Guide historique de la Roumanie » de Liliana Iorga, Buc., 1935, 23 p.+ 4 pl.

IORGA, N., *Istoria românilor*, 10 vol., Buc., 1936—1939.
— *Guide historique de la Roumanie*, deuxième édition, Buc., 1936, 171 p.
— *Portretele doamnelor române publicate de ... Portraits des princesses roumaines publiés par...*, Buc., 1937, XXXV p. + 85 pl. + V p.
— *Istoria Bucureştilor*, Buc., 1939, 397 p.
— *Zece inscripţii de mormînt ale Mavrocordaţilor*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XX (1939), p. 1—9.

IORGA, N. şi G. BALŞ. *Histoire de l'art roumain ancien*, Paris, 1922, 411 (-413)p. + 12 pl.

Istoria Romîniei, 4 vol., Buc., 1960—1964.

Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R., vol. I, Buc., 1957, 306 p.

JERNEY JÁNOS, *Keleti utazása a magyarok őshelyeinek kinyomozása végett 1844 és 1845*, 2 vol., Pesta, 1851, IV+332 p. (I); IV+316 p. (II).

KARADJA, CONSTANTIN I., *Steagul românesc al lui Istratie Dabija voevod (pierdut în anul 1664, redobîndit în anul 1937)*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria III, tom. XIX (1937), p. 75—87.

KONDAKOV, N. P., *Памятники христианскаго искусства на Афоне*. S. Peterburg, 1902, 312 p. + XLIX pl.

KRETZULESCU, EM., *Istoricul bisericii din Creţuleşti — Mănăstirea*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXVII (1934), p. 190—191.
— *Memoriu asupra aşezămintelor bisericii Kretzulescu*, ed. a II-a, Buc., 1938, 249 p.

LAPEDATU, AL., *Radul cel Frumos*, în « Transilvania », an XXXIII (1902), nr. 1, p. 13—39.
[—] *Cîteva cuvinte asupra bisericilor Sf. Nicolae Domnesc şi Trei Ierarhi din Iaşi*, Buc., 1904, 59 p.
— *Antichităţile de la Baia*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 53—63.
— *Două noi inscripţii de la Comana*, în « Bul. Com. mon. ist. », an II (1909), p. 120—122.
— *O biserică a lui Ştefan cel Mare în Ţara Românească*, în « Bul. Com. mon. ist. », an III (1910), p. 107—109.
— *Comunicări. Inscripţia vechei clopotniţe de la mănăstirea Dealul*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 147—149.
— *Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite şi publicate pe seama tinerimei şcolare de...*, Buc., 1914, XXIV + 416 p.
— *Mormîntul doamnei Despina*, în « Rev. ist. », an VII (1921), p. 23—26.

LAZAROVICI, IOANA, *Arta epocii lui Ştefan cel Mare în Muzeul de artă al R.P.R.* Text de ... Imagini: Irina Ghidali, Buc., 1962, [29 p.].

LĂZĂRESCU, EMIL, *În jurul datării a două vechi broderii româneşti*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an V (1958), nr. 2, p. 169—173.
— *Trei manuscrise moldoveneşti de la Muzeul de artă R.P.R.*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, Buc., 1964, p. 541—588.

LECCA, O. G., *Familiile boereşti române*, Buc., 1899, XLIII + 595 p. + 2 tab.

LEGRAND, EMILE, [*Introducere la*] *C. Dapontès, Ephémérides daces ou Chronique de la guerre de quatre ans (1736—1739) par Constantin Dapontès secrétaire du prince Constantin Maurocordato, publiée, traduite et annotée par...*, vol. I, Paris, 1881, LXXXVIII + 470 p.
— *Généalogie des Maurocordato de Constantinople rédigée d'après des documents inédits par...*, Paris,
— 1900, 59 p.

MAMIKONIAN, Petros, Ռումանահայոց ներկայն եւ ապագայն Կալաց, [Prezentul şi viitorul armenilor din România], Galaţi, 1895, 204 p.

MANDREA, GEORGE, *Biserica din Fundenii Doamnei*, Buc., 1904, 22 p.

MANO, CONSTANTIN GEORGE, *Documente din secolele al XVI-lea—XIX-lea privitoare la familia Mano, culese, adnotate şi publicate*, Buc., 1907, LXI + 662 p. + 65 port. şi X tab.

MARINESCU, C., *Trei săbii ale lui Constantin Brîncoveanu*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XIX (1926), p. 93—99.

MARSILLAC, ULYSSE de, *De Pesth à Bucarest. Notes de voyage*, Buc., 1869, 162 p.

Sfînta mănăstire Cozia din jud. Vălcea, în « Anuarul eparhiei Rîmnicului Noului Severin » pe anii 1921—1925,p. 592—596.

MELCHISEDEC, EPISCOPUL, *Chronica Romanului şi a Episcopiei de Roman. Compusă dupre documente naţionali — române şi streine, edite şi inedite, de...*, 2 vol., Buc., 1874—1875, IV + 353 p. (I); VI + 239 p. (II).
— *Catalog de cărţile sîrbeşti şi ruseşti, manuscrise vechi, ce se află în biblioteca sîntei mănăstiri Neamţului, precum şi de cuprinderea lor şi de însemnările istorice ce se găsesc în ele, făcut de preasfinţitul... în sfînta mănăstire Neamţul, în anul 1883, în zilele 5—8 septembrie*, în « Rev. ist. arh. fil. », an II (1884), vol. I, fasc. 1, p. 129—143.

Melchisedec, Episcopul, *Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 de mănăstiri și biserici antice din Moldova*, Buc., 1885, 318 [—320] p.

Mestugean, V<ictor> V<ardan>, *Istoria armenilor întocmită după nouele cercetări istorice*, 2 vol., Buc., 1923—1926, 196 p. (I); 180 p. (II).

Metzulescu, Stelian, *În jurul unui ctitor bisericesc*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 656—672.

Micșunescu, Dimitrie P., *Istoricul sfintei biserici « Înălțarea Domnului » numită « Tîrcă » din Capitală*, Buc., 1932, 56 p.

Mihail, Paul, *Biserica Înălțarea de la mănăstirea Neamțu*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXIV (1958), p. 782—790.

Mihăileanu, Eufem, *Snagovul*, [Buc.], 1932, 47 p.

Mihoci, Gheorghe, *Inscripții însemnate din mănăstirea Dobrovăț*, în « Anuarul eparhiei Hușilor » pe anul 1936, p. 165—168; în « Anuarul... » 1938, p. 256—259.

— *Mănăstirea Dobrovăț*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXX (1955), p. 719—729.

Millet, Gabriel, *Broderies religieuses de style byzantin, par..., avec la collaboration de Hélène des Ylouses*, Paris, 1947, IV + 117 + 12 p. + XLI — CCXVI pl.

Mil.-Demetrescu, G., *« Craiova în veacul trecut » (Începutul sec. XIX-a)*, în « Arh. Olt. », an III (1924), p. 119—129, 217—225, 315—326.

Mircea, Ion-Radu, *Un sculptor în lemn din secolul al XVI-lea: maistorul Dosoftei*, în « Studii și cercetări de istoria artei », tom. 11 (1964), nr. 1, p. 95—102.

Mironescu, Athanasie, *Istoria mănăstirii Cernica*, Cernica, 1930, VII + 263 + XCVIII p. + 2 pl.

Moisescu, Gheorghe, *Odoarele m-rii Negru Vodă din Cîmpulung*, în « Buna Vestire », an I (1922), nr. 5, p. 1.

— *Sfinții Trei Ierarhi în biserica românească*, în « Ortodoxia », an XII (1960), nr. 1, p. 3—33.

Moisil, C., *Colecțiuni particulare de antichități*, în « Bul. Com. mon. ist. », an IV (1911), p. 133—145.

Monumente naționali. Monastiri și biserici ortodoxe, Buc., 1881, 249 p.

Moșescu, Octavian, *Rîmnicul Sărat. Călăuza întocmită de...*, Buc., 1931, 92 p. + 1 pl.

Musceleanu, Grigore, *Monastirile românești administrate de țară*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 21—81 (= Monastirea Cîmpulung, Biserica Sf. Gheorghe Vechi din București, Curtea Domnească dinTîrgoviște, Biserica Domnească din Ploiești, Curtea Veche din București, Mitropolia din București, Monastirea Sf. Pantelimon, Monastirea Crețulescu, Biserica Foișor din București, Biserica Sf. Nicolae din Lipscani de 120 ani, Biserica Doamnei, Biserica cu Sfinți, Monastirea Colțea, Monastirea Cernica, Biserica Sf. Nicolae din Tîrgoviște, Mitropolia din Tîrgoviște, Biserica Olteni din București, Biserica Sf. Nicolae ce să zice Dintrozi, Sf. Spiridon Nou, Curtea de Argeș, Biserica Măgureanu, Monastirea Doamna Bălașa).

— *Monastirile române administrate de streini (egumeni greci)*, în « Calendarul antic » pe anul 1862, p. 82—124 (= Monastirea Mărcuța, Monastirea Cotroceni, Monastirea Sfinții Apostoli, Monastirea Sf. Ioan de 159 ani, Monastirea Sf. Gheorghe Nou, Monastirea Sărindar, Monastirea Radu Vodă, Biserica Sf. Sava, Monastirea Văcărești).

— *Monastirea Agapiea*, în « Calendarul antic » pe anul 1863, p. 115—123.

— *Monastirea Secu*, în « Calendarul antic » pe anul 1863, p. 87—114.

— *Biserica Schitu Măgureanu*, în « Calendarul antic » pe anul 1866, p. 72—73.

— *Biserica Slobozia*, în « Calendarul antic » pe anul 1866, p. 70—71.

— *Trei discuri de argint*, în « Calendarul antic » pe anul 1866, p. 74—75.

— *Prima Fondațiune a Ospiciului Sfîntului Panteleimon și reedificarea lui 1750—1752—1868*, Buc., 1868, VII + 45 p.

— *Monumentele străbunilor din România*, Buc., 1873, 96 p.

— *6924, Biserica Bucur din București, 1416*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 74—76.

— *7054, Biserica Curtea Vechiă, 1546*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 67.

— *7139, Crucea lui Leon vodă, 1631*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 88—89.

— *7025, Curtea de Argeș, 1517*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 57—63.

— *6723, Monastirea Cîmpulung, 1215*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 29—34.

— *7008, Monastirea Dealului, Tîrgu-Vestea, 1500*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 50—52.

— *7095, Monastirea Mărcuța, 1587*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 82—83.

— *7076, Monastirea Radul Vodă, 1568*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 71—74.

— *6965, Monastirea Snagovul, 1457*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 41—43.

— *6870, Sărindaru din București, 1362*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 35.

— *7141, Sînții Apostoli, București, 1633*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 90—91.

— *7000, Sfîntul Nicolae Domnesc din Iași, 1492*, în « Calendarul antic » pe anul 1875, p. 45—48.

MUSICESCU, M. A., *Broderia din Moldova în veacurile XV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, vol. I, Buc., 1958, p. 149—171.
— *Un epitaf de la Miron Barnovschi*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VI (1959), nr. 2, p. 238—241.
MUSICESCU, M. A. şi EMIL LĂZĂRESCU, *Colecţia de artă veche românească*, în « Arta plastică », an III (1956), nr. 5, p. 3—11.
NANU, ION, *Un monument istoric de artă religioasă: ctitoria mitropolitului Antim Ivireanul*, în « Bis. ort. rom. », an LXXIX (1961), p. 223—318.
NASTASE, DUMITRU, *Icoanele*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, vol. I, Buc., 1958, p. 173—210.
NĂSTUREL, PETRE Ş., *Străvechile odoare înapoiate de U.R.S.S.*, în « Mitropolia Banatului », an VII (1957), nr. 10—12, p. 192—221.
— *Însemnări din Hîrlău şi împrejurimi* în « Monumente şi muzee », an I (1958), p. 215—226.
— *Un panaghiar moldovenesc necunoscut din 1678*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXVI (1960), p. 445—450.
— *Cercetări asupra unor broderii din Ţara Românească şi Moldova (veacurile XV—XVIII)*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an VIII (1961), nr. 2, p. 475—483.
— *Un patrafir de la Preda banul Buzescu găsit în Grecia*, în « Mitropolia Olteniei », an XIII (1961), p. 699—708.
— *Un épitrachilion inédit de style byzantin: l'étole de Clément, métropolite de Philippes (1613)*, în « Acta antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae », tom. X (1962), fasc. 1—3, p. 203—210.
— <*Recenzie* la> H. Chircă şi C. Bălan, O inscripţie din 1397—1398 privitoare la stăpînirea turcească de la Turnu, în « Studia et acta orientalia », an IV (1962), p. 324—325.
NĂSTUREL, P. V., *Contribuţiuni la istoria Bucureştilor*, în « Noua revistă română », an I (1900), p. 418—428.
— *Steagul, stema română, însemnele domneşti, trofee*, Buc., 1903, 158 p.
— *Biserica Stavropoleos din Bucureşti după documentele din Arhivele Statului, cu planuri şi vederi fotografice de...*, Buc., 1906, 85 p. + VII pl.
— *Inscripţiuni vechi de la biserica din Fierăşti (Ilfov)*, în « Albina », — Buc., an X (1906), p. 225—232, 312—316, 343—347.
— *Cruci cu inscripţiuni*, în « Albina » — Buc., an XI (1908), p. 779—782.
— *Neamul boerilor Cantacuzini din ramura lui Şerban voevod*, în « Literatură şi artă română », an XII (1908), p. 61—74, 209—234, 317—349.
— *Genealogia Năsturelilor*, în « Rev. ist. arh. fil. », an XI (1910), p. 37—71, 282—330; XII (1911), p. 7—43; XV (1914), p. 81—119.
— *Biserica cu Sfinţi sau Sfinţilor din Bucureşti, Calea Moşilor şi str. Sfinţilor*, în « Albina » — Buc., an XIX (1915—1916), p. 1246—1250.
NEDA, ION M., *Despre biserica Sf. Elefterie din Bucureşti*, în « Rev. ist. rom. », an XVI (1946), p. 289—299.
NEDIOGLU, GH., *Stravropoleos*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XVII (1924), p. 147—168; XX (1927), p. 2—33.
[NEGULESCU, GH.,] *Monografie asupra bisericii Sf. Nicolae Şelari din Bucureşti*, Buc., 1910, 68 p.
— *O pagină din istoria Bucureştilor. Întemeierea mănăstirii şi spitalului « Colţea ». Infiinţarea şi istoricul bisericii « Sf. Ilie, Hanul Colţei »*, în « Bis. ort. rom. », an XLIV (1926), p. 82—88, 135—139.
NICOLAESCU, ST., *Petru vodă cel Tînăr şi Petru vodă Şchiopul. O chestiune controversată din istoria românilor. Indreptări, lămuriri şi întregiri cu privire la filiaţiunea şi domniile lor de...*, Buc., 1915, 34 p. + 1 pl.
— *Domnia lui Alexandru vodă Aldea, fiul lui Mircea vodă cel Bătrîn, 1431—1435*, în « Rev. ist. arh. fil », an XVI (1922), p. 225—241.
— *Importanţa descoperirilor arheologice de la « Castelul Doamnei Neaga » din Buda-Cislău*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 52 din 23 febr., p. 2.
— *O preţioasă pisanie necunoscută de la Alexandru vodă Mircea — 1568—1577*, în « Universul », an XLIX (1932), nr. 120 din 1 mai, p. 18.
— *Săpăturile de la Cetatea Doamnei Neaga a lui Mihnea Turcitul din jud. Buzău* (articol reprodus după «Universul» din 5 ian. 1931), în « Arta şi arheologia », an 9 — 10 (1933 — 1934), p. 88 — 89.
— *Mănăstirea Simon Petru din Sfîntu Munte şi metohul său mănăstirea Mihai Vodă din Bucureşti*, în « Gazeta municipală », an IV (1935), nr. 175 din 2 iunie, p. 1—2; IX (1940), nr. 425 din 2 iunie, p. 1—2.
— *Vechimea mănăstirii Snagov*, în « Bucureştii », an I (1935), p. 108—112.

— *Mănăstirea Snagov și ușa de stejar cu sculpturi de sfinți a bisericii Buna Vestire, ctitoria lui Vladislav voevod, 1453,* în « Bucureștii », an II (1936), p. 118—128.

— *Istoricul mănăstirii Sfînta Treime (Radul Vodă) din București,* în « Bucureștii », an III (1937), p. 115—128 ,183—214; și *extras:* Buc., 1939, 50 p.

— *Din daniile lui Ștefan cel Mare făcute mănăstirii Zografu de la Sfîntul Munte Athos,* Buc., 1933, 20 p.

— *Steagul bisericesc al lui Ștefan cel Mare de la Muzeul militar național,* Buc., 1938, 6 p.

— *Istoricul mănăstirii Sf. Treime (Radu Vodă),* în « Gazeta municipală », an VIII (1939), nr. 387 din 27 aug., p. 1—2.

— *Sfînta biserică Foișorul din București,* în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 439 din 22 sept., p. 1—2.

— *Cel mai vechi și mai frumos epitaf, din anul 1396, al mănăstirii Cozia, de...,* în « Arhiva românească », an IV (1940), p. 281—285.

— *Istoricul mănăstirii Sf. Dumitru din București,* în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 428 din 23 iunie, p. 1.

— *Sfînta mănăstire Sărindar din București,* în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 424 din 26 mai, p. 1—2; nr. 426 din 8 iunie, p. 1—2.

— *Mănăstirea Sf. Gheorghe-Vechiu,* în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 429 din 30 iunie, p. 1; nr. 430 din 7 iulie, p. 2.

— *Schitul Maicilor din București, metohul mănăstirii Țigănești,* în « Gazeta municipală », an IX (1940), nr. 433 din 28 iulie, p. 1—2; nr. 437 din 8 sept., p. 1—2.

NICOLESCU, CORINA, *Biserica Scaune,* în « Analecta », an III (1946), p. 49—59.

— *Argintăria decorativă și de uz casnic (sec. XVI—XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.P.R.,* în « Studii muzeale », an I (1957), p. 43—52.

— *Broderiile din Țara Românească în secolele XIV—XVIII,* în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.,* vol. I, Buc., 1958, p. 117—148.

— *O nouă realizare a Muzeului de Artă al R.P.R. Expoziția de artă feudală din Țara Românească și Moldova în veacurile XIV—XVIII,* în « Culegeri și studii de muzeografie », 1959—1960, p. 9—22.

— *Siebenbürgische Goldschmiedearbeiten in den Rumänischen Ländern (16.—17.Jahrh.),* în « Forschungen zur Volks -und Landeskunde », 1963, nr. 6, p. 39—58.

— *Arta în epoca lui Ștefan cel Mare. Antecedentele și etapele de dezvoltare ale artei moldovenești din epoca lui Ștefan cel Mare,* în *Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare,* Buc., 1964, p. 259—362.

NICOLESCU, CORINA și FLORENTINA DUMITRESCU, *Date cu privire la istoria costumului în Moldova (secolele XV—XVI). Costumul în epoca lui Ștefan cel Mare,* în « Studii și cercetări de istoria artei », an IV (1957), nr. 3—4, p. 99—133.

NICULESCU, G., *Mănăstirea din Rîmnic și ruinele de la Domirești,* în « Analele Rîmnicului », an I (1923), p. 52—57.

OBEDEANU, CONSTANTIN V., *Fundațiunea Obedenilor,* în « Arh. Olt. », an IV (1925), p. 7—13.

ODOBESCU, AL., *Despre unele manuscripte și cărți tipărite, aflate în mînăstirea Bistrița,* în « Rev. rom. », an I (1861), p. 703—742, 807—830.

— *Cîteva ore la Snagov,* în « Rev. rom. », an II (1862), p. 351—405.

— *Govora (Districtul Vîlcea),* în « Buletinul instrucțiunei publice », an II (1867—1868), p. 145—147.

— *Arnota (Districtul Vîlcii),* în « Atheneul roman », Buc., an II (1869), ian. — aug., p. 11—22.

— *Monastirea Arnota (Districtul Vîlcei),* în « Informațiunile politice, literare, comerciale din Jassy », an II (1871), nr. 197—14, p. 2—4.

— *Воздухъ съ вышитымъ изображеніемъ положенія Спасителя во гробѣ пожертвованный 1601 году въ Русскій Тихвенскій монастырь й найденный въ Бистрицкомъ монастырѣ въ Валахій,* în « Древности труды Московского археологического общества », an IV (1874), p. 1—36.

— *Inscripțiunea lui Ștefan cel Mare de la curțile domnești din Hîrlău,* în « Rev. ist. arh. fil. », an I (1882), vol. I, p. 178—180.

— *Schiturile și metoașele mănăstirii Bistrița din Vîlcea,* în « Bul. Com. mon. ist. », an I (1908), p. 101—106.

— *Bis. de la Snagov și Turbați,* în *Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate alese, orînduite și publicate pe seama tinerimei școlare* de Alex. Lapedatu, Buc., 1914, p. 314—329.

— *Scrieri literare și istorice,* vol. I, Buc., 1887, 510 p.

— *Episcopia de Argeș,* în « Conv. lit. », an XLIX (1915), p. 1107—1133.

OLSZEWSKI, GEORGES, *Un disc de argint de la marele vornic Șerban Cantacuzino,* în « Cronica numismatică și arheologică », an IV (1923), p. 46—47.

OPRESCU, G., *Sculptura statuară românească*, Buc., 1954, 193 p.
PANAIT, P. I., *Date arheologice asupra mahalalei Popei Stoica și Stejaru din București*, în « Glasul bisericii », an XX (1961), p. 490—495.
PANAITESCU, P. P., *Mircea cel Bătrîn*, Buc., 1944, 362 [—368] p.
PANŢURESCU, ION, *Biserica Episcopiei de Argeș*, Buc., 1904, 60 p.
PAPADOPULOS-KERAMEUS, A., *Texte grecești privitoare la istoria românilor...*, în Hurmuzaki, *Documente*, XIII, Buc., 1909, 619 p.; traduse de G. Murnu și C. Litzica, Buc., 1914, 520 p.
PAPPASOGLU, D., *Istoria bisericii Sf. Ioan Mare, București*, în « Bis. ort. rom. », an VIII (1884), p. 79—80.
PAROCESCU, I., *Biserica Bucur*, în « Glasul bisericii », an XX (1961), p. 273—286.
Parohia bisericii Sf. Nicolae Vlădica din Prund, Buc., 1905, 89 p.
PĂTÎRLĂGIANU, RADU C., *Călătorii în Macedonia, Thesalia și Muntele Athos de ...*, Ploești, 1884, 143 p.
PELIMON, ALESANDRU, *Bucur. Istoria fundării Bucureștilor*, Buc., 1858, 252 p.
PESSIACOV, AUG., *Schițe din istoria Craiovei*, ed. a II-a, Craiova, 1914, 76 p.
— *O pagină inedită din istoria Craiovei*, îr « Arh. Olt. », an III (1924), p. 157—160.
— *Sfîntul Dumitru Băneasa din Craiova*, în « Arh. Olt. », an XI (1932), p. 202—212.
PETRESCU, AL., *O evanghelie de la 1682*, în « Bis. ort. rom. », an XXVI (1902—1903), p. 825—830.
— *O evanghelie de la 1693*, în « Bis. ort. rom. », an XXVI (1902—1903), p. 1040—1044, 1145—1153.
PETRESCU, STELIAN, *Odoarele de la Neamțu și Secu*, Buc., 1911, VIII p. + 106 pl.
PETRI, HANS, <*Recenzie* la> N. Iorga, Pietrele de mormînt ale sașilor din Baia, în «Siebenbürgische Vierteljahrsschrift », an 56 (1933), p. 257—270.
PETROȘANU, DRAGOȘ P., *Sfîntul Grigorie Decapolitul din mănăstirea Bistrița-Vîlcea*, în « Bis. ort. rom. », an LIX (1941), p. 682—703.
PICOT, EMILE, *Notice biographique et bibliographique sur l'imprimeur Anthime d'Ivir, métropolitain de Valachie*, în *Nouveaux Mélanges Orientaux*, Paris, 1886, p. 515—560.
<*Pisania bisericii cu Sfinți din București*, după un decalc de V. A. Urechiă>, în « Buletinul Fundațiunei Urechiă », an I (1901), p. 30.
Pisania bisericii Vovidenia a Văcăreștilor <după un decalc de V. A. Urechiă>, în « Buletinul Fundațiunei Urechiă » , an I (1901), p. 29.
Pisaniile bisericilor ridicate de Petru Obedeanu, în « Arh. Olt. », an VI (1927), p. 68.
POBORAN, G., *Ceva despre familia Argetoianu și reparațiile bisericii Sf. Dumitru din Craiova*, în « Arh. Olt. », an II (1923), p. 323—327.
POCITAN, VASILE, *Notițe istorice asupra bisericii cu hramul « Sf. Voevozi » din București*, Buc., 1904, 112 p.
— POCITAN-PLOEȘTEANU, VENIAMIN, *Biserica Bucur din Capitală*, Buc., 1939, 64 p.
POPA, ATANASIE, *Biserici de lemn din Ardeal*, în « Anuarul Com. mon. ist. », Secția pentru Transilvania, an IV (1932—1938), p. 55—154.
POPA, RADU, *Mogoșoaia. Palatul și Muzeul de artă brîncovenească*, Buc., 1962, 88 p.
POPA-LISSEANU, TRAIAN, *Steag ostășesc moldovenesc din vremea lui Ștefan cel Mare*, în « Buletinul Muzeului militar național », an I (1937), nr. 1, p. 25—27.
POPESCU, GHEORGHE D., *Mănăstirea Bistrița din județul Vîlcea*, Institutul teologic, Buc., teză de licență din 1948, nr. 2344 (Suceava), 134 p. [în manuscris].
POPESCU, GRIGORE N., *Un colț de oraș și un sfînt lăcaș*, Buc., 1935, 272 p. + 1 pl.
POPESCU, IOAN C., *Viața și minunile sf. mare mucenic Mina, alcătuită și tipărită de....*, Buc., 1941, 36 p.
POPESCU, IOAN GR., *Achizițiile Muzeului militar*, în « Buletinul Muzeului militar național », an IV (1940), p. 88—90.
POPESCU, MIHAI, *Mănăstirea Agapia*, în « Revista tinerimea română », an LI (1932), p. 129—131.
POPESCU, MIHAI C., *Mănăstirea Bucovăț*, Institutul teologic, Buc., teză de licență din 1948, nr. 332 (Suceava), 121 p. [în manuscris].
POPESCU, NICOLAIE M., *Viața și faptele domnului Țării Românești Costandin vodă Brîncoveanu. ... Cu o precuvîntare la început și adaosuri la sfîrșit de P.P.S.S. Mitropolit Primat D.D.Dr. Konon Ar. Donici*, Buc., 1914, 43 p + 1 pl.
— *Paraclisul mănăstirii Antim. Amintiri și istorie*, în « Glasul bisericii », an X (1951), nr. 6—7, p. 71–76.
— *Exerciții de paleografie românească (scriere cirilică)*, Buc., [f.a.], 36 p.
POPESCU, PAULIN, *Cruci memoriale în București*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVIII (1960), p. 1078—1114.
POPESCU-CILIENI, I., *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană din Craiova*, Craiova, 1941, 16 p.
— *Invelișurile vechilor noastre biserici*, Craiova, 1945, 132 p. + 8 pl.
— *Biserica Sfîntul Dumitru, catedrala mitropolitană a Craiovei*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 576—588.

POPESCU-POSTOVARU, G., *Istoricul bisericii cu Sfinți (Sibilele) din București*, în « Consolatorul », an I (1898 — 1899), p. 109—110.
P[ORCESCU], S[CARLAT], *Un epitaf de la Miron Barnovschi*, în « Mitropolia Moldovei și Sucevei », an XXXVI (1960), p. 482—483.
POTRA, GEORGE, *Biserica Ienii*, în « Gazeta municipală », an XI (1942), nr. 529 din 12 iulie, p. 1—2.
— *Din Bucureștii de altă dată*, Buc., 1942, 56 p.
RADU, VASILE, *Mănăstirea Sf. Spiridon și Patriarhul Silvestru al Antiohiei*, în « Rev. ist. rom. », an II (1933), p. 11—31; și *extras:* Buc., 1933, 23 p.
RĂUȚU, MELETIE, *Monografia eclesiastică a județului Vîlcea*, R. Vîlcea, 1908, 2 + XIX + 134 p. + 26 pl.
REISENBERGER, LOUIS, *L'église du monastère épiscopal de Kurtea d'Argis en Valachie*, Traduit de l'allemand par. . . ., Vienne, 1867, 48 p. + IV pl.
— *Biserica Episcopală de la mănăstirea Curtea de Argeș*, în « Analele arhitecturei », an I (1890), p. 177—188, 189—194, 207—211, 217—228.
Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare, Buc., 1959, 512 p.
ROMANESCU, MARCEL, *O jupîniță olteană în preajma veacului XVIII*, în « Arh. Olt. », an XX (1941), p. 37—44.
— *Argintăria la bănățeni și românii balcanici*, în « Rev. ist. rom. », an XI—XII (1941—1942), p. 95—133.
ROSETTI. R., *Cîteva săbii ale lui Constantin Brîncoveanu*, în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secț. Ist., Seria III, tom. X (1929), p. 1 — 9.
SACERDOȚEANU, AURELIAN și STELIAN METZULESCU, *Intîia piatră de mormînt a lui Matei Basarab*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an II (1955), nr. 3—4, p. 342—351.
SACHELARESCU, ION, *Din istoria Bucureștilor. Plumbuita. O așezare bisericească străbună. O fostă cetate de apărare a Bucureștilor. Un tezaur istoric al neamului. O podoabă artistică și arhitectonică a țării*, Buc., 1940, 224 p.
SĂNDULESCU-VERNA, C., *Biserica Radu Vodă*, în « Raze de lumină », an II (1930), p. 118—128, 189 — 202; și *extras:* Buc., 1930, 26 p. + 3 pl.
SCHWARZFELD, WILHELM, *Cercetări epigrafice*, în « Anuar pentru israeliți », an XVII (1895—1896), p. 50—62.
SEVEREANU, GH., *Candela de argint a Mariei Șerban Cantacuzino*, în « Bucureștii », an I (1935), p. 73—81.
— *O icoană brîncovenească* », în « Bucureștii », an I (1935), p. 265—267.
SIMONESCU, DAN, *Biserica Flămînda din Cîmpulung-Muscel*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXV (1942), p. 173—177.
SIRUNI, H. DJ., *Bisericile armene din țările române*, în « Ani », an III (1942—1943), p. 489—526; și *extras:* Buc., 1943, 37 p.
STAHL, H., *Bucureștii ce se duc*, Vălenii de Munte, 1910, 215 [-218] p.
STĂNESCU, DUMITRU, *Școala românească de la monastirea Bistrița*, Buc., 1931, 35 [-37] p.
STĂNESCU, GHEORGHE, *Mănăstirea Sărindar. Cu prilejul împlinirii a cinci sute de ani de existență documentară a Bucureștilor*, în « Mitropolia Olteniei », an XI (1959), p. 446—456.
STĂNESCU, H., *Meșterii constructori, pietrari și zugravi din timpul lui Ștefan cel Mare*, în « Studii și cercetări de istoria artei », an I (1955), nr. 1—2, p. 361—365.
STĂNOIU, DAMIAN, *Mănăstirea Țigănești*, Buc., 1926, 32 p.
STOENESCU, ION AUREL, *Biserica Sf. Niculae din Tabaci*, în « Gazeta muncipală », an XIII (1944), nr. 611 din 12 martie, p. 1.
STOICESCU, N., *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Buc., 1961, 363 p.
STOJANOVIĆ, DOBRILA, *Везови Христофора Жефаровича*, in « Христофоръ Жефаровичъ. Иллурико сербскїи общїи зωграфъ », Novisad, 1961, p. 65—78.
[STRATILAT, G], *Notițe istorice* (articol reprodus după « România » nr. 32), în « Bis. ort. rom. », an VIII (1884—1885), p. 450—451, 624, 698—712, 794—808.
SUȚU, RUDOLF, *Cîteva inscripțiuni <de la Neamț și Secul>*, în « Arhiva »—Iași, an XVIII (1907), p. 181—182.
ȘERBĂNESCU, NICULAE I., *Istoria mănăstirii Snagov*, Buc., 1944, 221 p. + 11 pl.
— *Mitropolitul Anania. Contribuție la istoria bisericii române în sec. XVI*, în « Glasul bisericii », an IX (1950), nr. 9—10, p. 33—46.
— *Mitropolitul Teodosie al Țării Românești, 1688—1672; 1679—1708*, în « Studii teologice », an IV (1952), seria II, p. 330—351.
— *Varlaam, mitropolitul Țării Românești, părintele tipografiei bucureștene (1672—1679)*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVI (1958), p. 1120—1158.
— *Mitropoliții Ungrovlahiei*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 722—826.
— *Panaghiarul dela Snagov. Cîteva lămuriri asupra panaghiarului și rostului său liturgic*, în « Bis. ort. rom. », an LXXX (1962), p. 543—576.

ŞTEFĂNESCU, I. D., *L'église « Doamnei » (de la Princesse) à Bucureşti. Les peintures murales*, în « Bul. Com. mon. ist. », an XXXVI (1943), p. 7—35.
— *Autels, tissus et broderies liturgiques*, în « Analecta », an II (1944), p. 105—129.
— *Spor fericit al averii noastre culturale: Tezaurul de artă revenit din U.R.S.S.*, în « Bis. ort. rom. », an LXXV (1957), p. 183—189.
— *Stele funerare creştine din evul mediu în Muzeul de antichităţi din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XVII (1958), p. 969—976.
— *Monumente de artă religioasă (Icoane alese)*, în « Glasul bisericii », an XVIII (1959), p. 260—268.
— *Broderiile de stil bizantin şi moldovenesc în a doua jumătate a sec. XV. Istorie, iconografie, tehnică*, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*, Buc., 1964, p. 479—539.
ŞTEFULESCU, AL., *Biserica din Stăneşti*, în « Jiul », an I (1894—1895), nr. 7, p. 5—9.
— [*Biserica din Vădeni*], Tg. Jiu, 1896, 32 p. + 2 pl. (= Publicaţiunile Muzeului Judeţian al Gorjului, vol. I, fasc. 1, apr. 1896).
— *Gorjul istoric şi pitoresc de . . .*, Tîrgul Jiului, 1904, 4 + LXIX + 421 [—423] p. + 42 pl. + 1 h.
— *Mănăstirea Tismana*, Buc., 1909, 493 p. + 40 pl.
TAFRALI, O., *Biserica Domnească din Curtea de Argeş — Răspuns unui raport academic*, în « Noua revistă română », an XVIII (1916), p. 2—10.
— *Sculptura în lemn românească*, în « Arta şi arheologia », an 11—12 (1935—1936), p. 1—36.
TĂBĂCARU, GRIGORE, *Bisericile Bacăului*, Bacău, 1932, 36 p.
TĂRĂBOANŢĂ, V., *Biserica Sfîntul Gheorghe-Hîrlău*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXI (1955), p. 391—401.
TEODOR, D., *Despre Antim Ivireanul*, în « Studii teologice », an VII (1955), Seria II, p. 236—263.
TEODORESCU, BARBU, *Cultura în cuprinsul Mitropoliei Ungrovlahiei. A. Cărturari, tipografi, biblioteci, şcoli*, în « Bis. ort. rom. », an LXXVII (1959), p. 827—856.
TEODORESCU, ILIE, *Biserica Bucur*, în « Consolatorul », an V (1902—1903), p. 133—134.
TEODORU, HORIA, *Un pridvor necunoscut*, în *Omagiu lui George Oprescu*, Buc., 1961, p. 547—554.
TEUTSCHLÄNDER, WILLIBALD STEFAN, *Geschichte der evangelischen Kirchen-Gemeinde, Augsb. Conf. in Bukarest*, Buc., 1869, 141 + 92 p.
TOCILESCU, GR. G., *Petru Cercel*, în « Columna lui Traian », an V (1874), p. 25—29, 53—57.
— *Raporturi asupra cîtorva mănăstiri, schituri şi biserici din ţară, prezentate ministerului Cultelor şi al Invăţămîntului Public, de. . .*, în « Anal. Acad. Rom. », Memorii şi notiţe, Seria II, tom. VIII (1885—1886), Secţ. II, p. 133—238; şi *extras:* Buc., 1887, 90 p.
[—] *Biserica Episcopală a Mănăstirii Curtea de Argeş restaurată . . . sfiinţită din nou în ziua de 12 octomvrie* 1886, Buc., [f. a.], 100 [-102] p. + 13 pl.
— [*Inscripţie pe un chivot de la mănăstirea Snagov*], în « Analele arhitecturei », an III (1892), p. 67. (Discuţii asupra legii pentru conservarea monumentelor istorice).
— *Cetatea Bucureştii sau Cetatea Dîmboviţei*, în « Tinerimea română », an I (1898), noua serie, p. 1—24.
— *Manual de istoria românilor*, ed. a II-a, Buc., 1900, VIII + 576 p. + 2 pl. + 1 h.
[—] *Comunicare în legătură cu dărîmarea bisericii Vărzaru din Tîrgovişte*, în « Anal. Acad. Rom. », Partea adm. şi desb., Seria II, tom. XXIII (1900—1901), p. 9—10.
— *Catalogul Muzeului naţional de antichităţi din Bucureşti*, Buc., 1906, 164 + IV p.
TOMESCU, CONSTANTIN N., *Scurtă privire istorică despre sfînta mănăstire Neamţu şi despre aşezările monahale supuse ei (Mănăstirea Secu şi schiturile: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria, Sihla şi Icoana). Cu 42 clişee. Alcătuită de . . .*, M-rea Neamţu, 1942, XIV + 179 p.
TRAJANESCU, ION D., *Mănăstirea Surpatele din Vîlcea*, în « Bul. Com. mon. ist », an IV (1911), p. 95—101.
— *Mitropolia din Bucureşti*, în « Bul. Com. mon. ist. », an V (1912), p. 137—175.
TRIANTAFILLIDIS, PERICLIS, Ἡ ἐν Πόντῳ ἑλληνικὴ φυλὴ ἤτοι τὰ Ποντικά, ᾗ προσετέθησαν καὶ λόγοι τινές ἐν Τραπεζοῦντι ἐκφωνηθέντες ὑπὸ . . . [Neamul grecesc din Pont, adică Ponticele, la care au fost adăugate cîteva cuvîntări rostite în Trapezunt de către . . .], Atena, 1866, 302 p.
TUDUCESCU, JULIU, *Din monumentele ridicate de familia Kretzulescu*, în « Literatură şi artă română », an IX (1905), p. 435—436.
TURCU, CONSTANTIN, *Biserica Golia*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXXIV (1958), p. 460—470.
TURDEANU, EMIL, *La broderie religieuse en Roumanie. Les épitaphioi moldaves aux XV-e et XVI-e siècles, par. . .*, în « Cercetări literare », an IV (1940), p. 164—214.
TZIGARA-SAMURCAŞ, AL., *Turnul şi biserica Colţea*, în « Conv. lit. », an XLII (1908), p. 352—359.
— *Arta în România. I. Studii critice*, Buc., 1909, 263 p.
— *Izvoade de artă ţărănească*, în « Artă şi tehnică grafică », 1938, caietul 4—5, p. 91—104.

URECHIĂ, V. A., *Codex Bandinus. — Memoriu asupra scrierii lui Bandinus de la 1646, urmat de text, însoţit de acte şi documente de*. . ., în « Anal. Acad. Rom. », Mem. Secţ. Ist., Seria II, tom. XVI (1893—1894), p. 1—335.
— *Istoria românilor*, 13 vol., Buc., 1897—1902.
URSU, I., *Ştefan cel Mare*, Buc., 1925, 461 p.
VASILESCU, AUREL V., *Mănăstirea Bradu de pe Nişcov*, în « Bis. ort. rom. », an LV (1937), p. 60—89; şi *extras:* Buc., 1937, 32 p.
VASILIU, VASILE V., *Mănăstirea Dintrunlemn. Notiţă monografică*, Rîmnicul Vîlcea, 1934, 38 p. + 1 pl.
VASILIU-NĂSTUREL I., *Dicţionar geografic al judeţului Gorj*, Buc., 1892, 408 p.
VĂTĂŞIANU, VIRGIL, *Contribuţie la cunoaşterea bisericilor de lemn din Moldova*, în *Inchinare lui Nicolae Iorga*, Cluj, 1931, p. 402—419.
— *L'arte bizantina in Romania. I ricami liturgici*, Roma, 1945, 44 p. + XXXII pl.
— *Istoria artei feudale în ţările române*, vol I., Buc., 1959, 1018 p.
VELCU, ANTON D., *Steag ostăşesc din vremea lui Şerban Cantacuzino*, în « Buletinul Muzeului militar naţional », an I (1937), nr. 1, p. 28—32.
— *Steagurile României*, în *Enciclopedia României*, vol. I, Buc., [1938], p. 73—82.
— *Steagul lui Ştefan cel Mare de la Muzeul militar este ostăşesc sau bisericesc?*, Buc., [1938], 16 p.
VELESCU, O., *Pisania Mitropoliei din Bucureşti*, în «Sesiunea ştiinţifică a Direcţiei Monumentelor Istorice», Buc. 1962, p. 133—136 (lucrare multiplicată la rotaprint).
VÎRTOSU, EMIL, *Din trecutul Aşezămintelor Brîncoveneşti. Cu prilejul a o sută de ani de la înfiinţarea lor, 1839—1938*, Buc., 1938, 25 p. + 2 pl.
VÎRTOSU, EMIL şi ION VÎRTOSU, *Aşezămintele brîncoveneşti. O sută de ani de la înfiinţare. 1838—1938*, Buc., 1938, LIV + 479 p.
[VOINESCU, THEODORA], VOINESCU, DORICA, *Biserica Antim*, în « Boabe de grîu », an IV (1933), p. 539—549.
— *Din legăturile artistice ale Ţării Româneşti cu Transilvania (Meşteri argintari)*, în « Studii şi cercetări de istoria artei », an III (1956), nr. 1—2, p. 75—97.
— *Noi identificări de meşteri argintari din Transilvania*, în « Studii muzeale », an I (1957), p. 29—42.
— *Argintăria în colecţia de artă medievală din tezaur*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, vol. I, Buc., 1958, p. 57—115.
VRĂNESCU, TH., *Cîteva însemnări istorice asupra Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi asupra catedralei mitropolitane*, în « Mitropolia Moldovei şi Sucevei », an XXX (1954), nr. 11, p. 58—62.
VULPE, RADU, *Muzeul naţional de antichităţi*, în « Boabe de grîu », an I (1930), p. 133—146.
XENOPOL, A. D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ed. a III-a îngrijită de I. Vlădescu, 14 vol., Buc., 1925—1930.
XENOPOL, A. D. şi C. ERBICEANU, *Serbarea şcolară de la Iaşi*, Iaşi, 1885, 414 p.

MANUSCRISE—CULEGERI DE INSCRIPŢII

ANDREASIAN, HARUTIUN, *ms. 354* din Arhiva bis. Armene din Buc.
BOBULESCU, C., *ms. A 1580* de la B.A.R.P.R.
[ENĂCEANU, GHENADIE,], *A 545* (fost ms. rom. 2409) de la B.A.R.P.R.
ODOBESCU, AL., *ms. rom. 3265* de la B.A.R.P.R.
PAPAZOGLU, D., *ms. rom. 394* de la Arh. St. Buc.
— *ms. rom. 729* de la Arh. St. Buc.
— *ms. rom. 730* de la Arh. St. Buc.
— *ms. rom. 739* de la Arh. St. Buc.
TOCILESCU, GR. G., *ms. rom. 5142* de la B.A.R.P.R.
— *ms. rom. 5143* de la B.A.R.P.R.
Caiet cu inscripţii păstrat la Federaţia Comunităţilor Evreieşti (ms.), Secţia Documentare.

ADENDĂ BIBLIOGRAFICĂ

Pentru inscripţiile de sub nr. 34—36 să se vadă şi:

CAZACU, MATEI şi N. CAZACU, *Istoricul bisericii Batişte din Bucureşti*, în « Glasul bisericii », an XXIII (1964), p. 800, 803, 805, note.

Pentru inscripţia de sub nr. 318 să se vadă şi:

ANDRONESCU, VIRGILIU, *Radu Mihnea*, în « Ovidiu », an I (1898—1899), p. 298.

Pentru inscripţia de sub nr. 459 să se vadă şi:

CERNOVODEANU, PAUL, *The tombstone of prince Constantin Brîncoveanu's physician, Pantaleon Caliarhis*, în « Revue des études sud-est européennes », an I (1963), p. 562.

Pentru inscripţia de sub nr. 606 să se vadă şi:

CERNOVODEANU, PAUL şi NICOLAE VĂTĂMANU, *Consideraţii asupra « calicilor » bucureşteni în veacurile al XVII-lea şi al XVIII-lea. Cîteva identificări topografice legate de aşezările lor*, în *Materiale de istorie şi muzeografie*, vol. III, Buc., 1965, p. 29 nota 4.

Pentru inscripţiile de sub nr. 611, 623, 635—639, 641, 646—647, 649, 652 să se vadă şi:

FISCHER, EMIL, *Die Kulturarbeit des Deutschtums in Rumänien*, Sibiu, 1911, p. 122—124.
Niederlassungen fremder Volks-und Glaubensgenossen in den Donaufürstenthümern, Buc., 1869, p. 6—7.
HONIGBERGER, RUDOLF, *Alte deutsche Städte in der Moldau und Walachei*, în « Deutsche politische Hefte aus Grossrumänien », an V (1925), caietul 1—2, p. 21—22.
KAINDL, RAIMUND FRIEDRICH, *Geschichte der Deutschen in den Karpatenländern*, vol. II, Gotha, 1907, p. 372.

Pentru inscripţiile de sub nr. 816 şi 1087 să se vadă şi:

IONESCU, SERAFIM, *Dicţionar geografic al judeţului Suceava*, Buc., 1894, pp. 312, 313.

INDICI

În indicii volumului de față sînt cuprinse numirile de locuri, persoane și materii întîlnite în inscripții și clasate în ordine alfabetică.

Numele complexe (nume și prenume) au fost alfabetizate la nume (ex. *Brîncoveanu* Constantin).

Indicativele însoțite de asterisc reprezintă monumente astăzi dispărute.

Numele de locuri sînt însoțite de identificările necesare situării lor geografice. Atît pentru numele de locuri cît și pentru cele de persoane, identificările noastre sînt inserate între paranteze unghiulare. În paranteze rotunde sînt redate diferitele forme sub care un același nume de loc sau de persoană poate fi întîlnit în mai multe inscripții. Tot în paranteze rotunde au fost incluse *datele* din inscripții care însoțesc numele de persoane. Pentru suverani, patriarhi, mitropoliți, episcopi s-au indicat între paranteze unghiulare anii corespunzători funcției ce au deținut-o.

Identificările incerte sînt însoțite de semnul de întrebare, sau sînt urmate de cuvîntul «probabil».

Trimiterile care însoțesc indicativele cuprinse în indici corespund *numărului de ordine* al inscripțiilor din volum.

S-au folosit următoarele prescurtări:

bis. = biserică
m-re = mănăstire
menț. = mențiune
n. = născut,-ă
n. = notă
or. = oraș
r. = raion
ș.a. = și alții
v. = vezi

A

B

C

D

E

F

G

H

I

Î

M

N

O

P

S

Ş

Ț

U

V

LISTA ILUSTRAŢIILOR

Pag.

Pag.

Pag.

CUPRINSUL

Pag.

ANEXE

Redactor responsabil: AL. VASILE
Tehnoredactor: PETRU BRUMĂ

Dat la cules 18.04.1962. Bun de tipar 18.10.1965. Apărut 1965. Tiraj 1150 ex. Hîrtie velină de 70 g/m² 610×840/8. Coli editoriale 82,93 Coli de tipar 117. A 11152/1965. C. Z. pentru bibliotecile mari 9(498) «10:17» (005—12). C. Z. pentru bibliotecile mici 9(R)2(093)

Întreprinderea Poligrafică «Arta Grafică», Calea Șerban-Vodă nr. 133—135, București, Republica Socialistă România
Comanda nr. 603.

ÎN COLECȚIA
«CRONICILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI»
AU APĂRUT:

* * * **Repertoriul manuscriselor de cronici interne sec. XV – XVIII privind istoria României,** întocmit de I. CRĂCIUN și AURORA ILIEȘ, 1963, 504 p., 27 lei.

* * * **Cronicile slavo-române din sec. XV–XVI, publicate de Ion Bogdan** [text original și traducere], ediție revăzută și completată de P. P. PANAITESCU, 1959, 334 p., 11,30 lei.

* * * **Istoria Țării Românești, 1290–1690. Letopisețul cantacuzinesc,** ediție critică întocmită de C. GRECESCU și D. SIMONESCU, 1960, 255 p., 23 lei.

RADU POPESCU VORNICUL, **Istoriile domnilor Țării Românești,** introducere și ediție critică întocmite de CONST. GRECESCU, 1963, 340 p., 31 lei.

* * * **Cronica Ghiculeștilor, Istoria Moldovei între anii 1695–1754,** ediție îngrijită de NESTOR CAMARIANO și ANDRIANA CAMARIANO-CIORAN, text grecesc însoțit de traducerea românească cu prefață, introducere, glosar și indice, 1965, 809 p., 38 lei.

GEORG KRAUS, **Cronica Transilvaniei 1608–1665.** Traducere și studiul introductiv de G. DUZINCHEVICI și E. REUS MÎRZA, 1965, 606 p., 27 lei.

Lei 62